

SEJNI ZAPISKI

SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

**SEJE OD 20. II. 1965
DO 28. III. 1965**

**LJUBLJANA
1 9 6 5**

SEJNI ZAPISKI

SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE
REPUBLIKE SLOVENIJE

SEJE OD 20. II. 1965 DO 28. III. 1965

LJUBLJANA 1965

St-517/14I

REPUBLIŠKI ZBOR

19. seja

(12. marca 1965)

Predsedoval: Tine Remškar, predsednik
Republiškega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Tine Remškar: Začenjam 19. sejo Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi 44. člena začasnega poslovnika našega zbora.

Svojo odsotnost so opravičili: Vera Čavnik, Ivo Janžekovič, Franc Klobučar, Jože Kolarič in dr. Meta Škarja-Skerget. Ugotavljam, da je današnji zbor sklepčen.

Za današnjo sejo predlagam tale dnevni red:

1. odobritev zapisnika 18. seje Republiškega zbora;
2. obravnava in sklepanje o predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji;
5. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV;
6. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev NOV in njihovih družinskih članov;
7. obravnava in sklepanje o predlogu priporočila o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV;
8. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih;
9. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o izplačevanju začasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja;
10. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine;
11. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane;
12. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka;

13. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije;

14. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta;

15. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov;

16. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi v SR Sloveniji;

17. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke SR Slovenije;

18. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji;

19. obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za investicijsko posojilo v znesku 30 000 000 dinarjev, ki ga je odobril stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za adaptacijo poslovnih prostorov;

20. obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v znesku 11 000 000, ki ga je odobril sklad SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani, za nakup nadomestnih stanovanj;

21. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije;

22. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije in

23. poslanska vprašanja.

Ali ima kdo kak predlog za spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne javi se nihče.) Če ne, menim, da je predlog dnevnega reda sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda. Zapisnik 18. seje Republiškega zbora ste prejeli vnaprej. Ali ima kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Ne javi se nihče.) Ker nima nihče pripomb, ugotavljam, da je zapisnik 18. seje Republiškega zbora odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji.

Predlog zakona je Skupščini predložil Izvršni svet, ki je za svojega predstavnika določil Borisa Kocijančiča.

Po 166. členu ustave Republiški zbor najprej odloči o tem, ali vzame predlog za spremembo ustave v obravnavo. Pred odločitvijo Republiškega zbora o tem vprašanju dajo o umestnosti predloga spremembe ustave mnenje zbori delovnih skupnosti. Vsi zbori delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije so o tem vprašanju razpravljali ter se vsi strinjajo, da je sprememba ustave v tem pogledu umestna. Svoje mnenje so Republiškem zboru sporočili pismeno.

Začenjam razpravo o tem, ali se vzame predlog za spremembo ustave v obravnavo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta ta predlog še posebej utemeljiti. (Da.) Prosim. Besedo ima Boris Kocijančič.

Boris Kocijančič: Tovarišice in tovariši poslanci! S predloženim ustavnim zakonom odpravljamo okraje, ki so v našem družbeno-političnem sistemu obstojali ves čas po osvoboditvi. Dovolite, da na kratko označim, kakšne funkcije so imeli okrajji v času svojega obstoja in zakaj smo po temeljitih razpravah in po vsestranskem premisleku sklenili ta ustavni zakon predložiti Skupščini v razpravo in sklepanje.

Če želimo dobiti pravo sliko o pomenu in vlogi okrajev v času njihovega obstoja, moramo seči nazaj v obdobje administrativnega socializma. Takrat je centralizirani sistem državne uprave zahteval široko razpredeno mrežo oblastnih organov, ker drugače ni bilo mogoče uspešno opravljati številnih nalog tako na področju gospodarstva kot na drugih področjih družbenega življenja. Veje aparata državne uprave, ki je takrat v interesu splošnega razvoja vodil skoraj celotno družbeno življenje, so namreč segale v vsako najmanjše naselje, v vsako gospodarsko organizacijo, v šolo, v zdravstveni zavod itd. ter je zato razumljivo, da smo pred letom 1952 imeli v naši republici poleg treh oblasti še 27 okrajev in 1148 krajev, ki so predstavljali predhodnike kasnejše formiranih občin. Vloga okraja je bila v tem obdobju znatna predvsem zaradi omejenih možnosti takratnih krajev in njihovih ljudskih odborov. Okraj je nastopal kot osnovni nosilec oblasti, kot prva oblastvena upravna stopnja ter je bil organizator, pospeševalec in usmerjevalec vsega lokalnega gospodarskega razvoja in najvažnejši organizator ter nosilec družbenih služb.

Z uvedbo delavskega samoupravljanja v gospodarstvu leta 1950 se je vse bolj uveljavljala zahteva po spremembi celotnega sistema družbenega upravljanja, zlasti v lokalnih enotah. Odprla se je perspektiva takšne družbene organizacije, ki ne bo več upravljana od zgoraj po aparatu državne uprave, temveč, ki bo delovala po načelu samoupravljanja in rastla neposredno iz podjetij, zavodov in osnovnih teritorialnih enot od spodaj navzgor. Izvršila se je decentralizacija določenih državnih funkcij, vendar pa se ta ni mogla izvršiti tako, da bi te funkcije izvrševale osnovne teritorialne enote, temveč so takrat razmere dopuščale prenos le na nivo okraja. Okraj je zato ostal še vedno upravno-teritorialna enota, vendar s prevzemanjem družbenoekonomskih funkcij v pogojih novega gospodarskega sistema, ki je izhajal iz samouprave proizvajalcev ter družbenega samoupravljanja na področju prosvete, kulture, zdravstva in socialnega varstva. Ne glede na tako funkcijo okraja pa je nastala tudi praktična možnost za postopno preoblikovanje osnovne upravno-teritorialne enote v takšno teritorialno enoto, ki bo kot komuna sposobna opravljati tudi določene funkcije oblasti. Spremembe v družbenoekonomskih odnosih so v letu 1952 narekovale zmanjšanje števila okrajev od 27 na 19. Že takrat pa je bilo jasno, da okrajji v takšnih teritorialnih mejah niso in ne bodo mogli postati komune. Zato smo pričeli iskati novo vsebinsko in teritorialno obliko občine, ki bi bila sposobna vzpostaviti neposreden odnos med družbenimi, gospodarskimi ter drugimi organizacijami in ki bo hkrati predstavljala tako teritorialno enoto, ki je za obstoj komune potrebna.

Zakonska uveljavitev komunalnega sistema v letu 1955 je terjala tudi ustrezno teritorialno zakrožitev občin in okrajev. Z združitvijo dotedanjih občin smo v naši republici leta 1955 dobili 130 občin in 11 okrajev. Nadaljnemu procesu utrjevanja in razvoja komunalnega sistema in krepitvi vloge občine kot osnovne družbeno-politične skupnosti v naši družbeno-politični ureditvi so se postopoma prilagajali tudi teritorialni okviri občin. Njihovo število se je skrčilo od 130 na 66, število okrajev pa od 19 na 11; z odpravo okraja Ptuj

in Kočevje v letu 1957 in okraja Trbovlje v letu 1958 pa na 8. Takšno skrčevanje števila občin in širjenje ter prilagajanje njihovega teritorija potrebam, ki jih narekuje komunalna ureditev, zlasti pa zmanjšanje števila okrajev, je nastalo kot posledica dejanske intenzivne krepitve občine — komune na vseh področjih družbenega dogajanja.

Vloga okraja je slabela in občina je v resnici pričela postajati temeljna teritorialna družbenoekonomska enota. Ne glede na to je okraj še vedno imel svoje funkcije in vlogo zlasti na področju družbenih služb in si uspešnega delovanja družbenih služb brez okrajev ni bilo mogoče predstavljati. V letu 1962 je bilo ugotovljeno, da lahko tudi manjše število okrajev uspešno izvršuje okrajne naloge. Posledica te ugotovitve je bila, da se je v letu 1962 število okrajev skrčilo od 8 na 4, to je na število, ki je ostalo do danes.

Tovarišice in tovariši poslanci! Iz dosedanjih izvajanj je razvidno, da je bila vloga okrajev v prvih povojnih letih zlasti v dobi administrativnega gospodarjenja izredno močna, da pa se je kasneje neprestano manjšala, zlasti še po uveljavitvi delavskega samoupravljanja. Nasprotno pa je neprestano rasla vloga in pomen občin — komun, kot osnovnih družbeno-političnih enot, ki so dobile svoje pravo in polno mesto v naši ureditvi s sprejetjem nove ustave. Glede na tako vlogo in pomen občin je ostala v pristojnosti okrajev pravzaprav le skrb za koordiniran razvoj občin, za obnavljanje skupnih služb in zavodov ter za izvrševanje zadev, ki so skupnega pomena za več občin in naloga dajanja pomoči občinskim skupščinam pri utrjevanju komunalnega sistema. Te naloge pa po mnenju Izvršnega sveta ne opravičujejo nadaljnjega obstoja okrajev.

V zadnjem času ugotavljamo, da občine tiste naloge, ki jih ne morejo izvrševati same, rešujejo s pomočjo sosednjih občin, ki so prav tako zainteresirane za izvršitev določene naloge. Krepi se medobčinsko sodelovanje na vseh področjih, zlasti na področju družbenih služb. Občine same niso več zainteresirane, da vlogo koordinatorja še nadalje vrši okraj, ker so ugotovile, da je pogodbeno sodelovanje s sosednjimi občinami uspešnejše. V obliki medobčinskega sodelovanja pridejo do izraza vse oblike medsebojne pomoči, ki jo narekujejo posamezni ukrepi ali naloge, s tem pa odpadejo potrebe po pomoči, ki jo je dosedaj kot koordinator opravljal okraj. Zato smo mnenja, da vlogo koordinatorja lahko v celoti uspešno zamenja že obstoječe in okrepljeno medobčinsko sodelovanje. Tudi dajanje pomoči občinam s strani okraja po našem mnenju ni več potrebno, ker samostojnost in pomembnost občin vedno bolj terja neposredne odnose med občinami in republiko, oziroma med občinskimi in republiškimi organi pri urejanju posameznih zadev.

Naloge okrajev niso več samostojne in zato po našem mnenju tudi nadaljnji obstoj okrajev ni utemeljen, saj bi lahko, če bi še nadalje obstojali, le zavirali nadaljnji razvoj občin ter komunalnega sistema nasploh.

Edina naloga, ki jo občine ne morejo prevzeti, je pritožbena instanca, vendar se lahko tudi ta naloga brez škode prenese v pristojnost republike.

Tovarišice in tovariši poslanci! Skupščinski zbori in odbori, Izvršni svet in republiški upravni organi so, kot vam je znano, posvečali v zadnjih letih posebno skrb krepitvi občin. Vsi ti organi so se namreč zavedali, da mora sloneti ves naš družbeno-politični sistem na taki občini, ki bo resnično temeljna družbeno-politična skupnost, to je, da bo sama sposobna urejati in reševati vsa vprašanja svojih občanov ob upoštevanju širših interesov naše družbe. Tej problematiki je bilo posvečenih več skupščinskih razprav. Izdelane so bile številne analize o posameznih vprašanjih, važnih za razvoj občin in sprejetih je

bilo več ukrepov, predpisov in priporočil, vse to v zasledovanju tega istega cilja. Tudi v ustavi je poudarjeno to načelo, okrajem pa naložena skoraj kot izključna naloga, da svoje napore usmerjajo v krepitev občin. Ob sprejemanju predloženega zakona si moramo postaviti vprašanje ali so okraji, to se pravi okrajne skupščine in njihovi upravni organi svojo funkcijo pravilno razumeli in jo v času, po sprejemu ustave, tudi pravilno izvajali, ali pa so občine rastle iz lastnih moči. Danes je nesporno, da so se občine razvile prav v zadnjih dveh letih do take stopnje, da uspešno opravljajo vse naloge, ki jih nalagajo ustava in zakoni. Lahko ugotovimo, da so pri rasti občin odigrali važno vlogo tako okraji, kakor tudi občine same. Okraji so usmerjali svoje napore v krepitev občin, te pa so razvijale vse oblike samoupravljanja in se tako usposobile za prevzem vseh nalog, ki jih morajo izvajati družbeno-politične skupnosti, razen tistih, ki jih imata po zvezni in republiški ustavi zveza in republika. Ugotoviti je treba tudi, da je delo organov republiške skupščine, ki so vse bolj živo spremljali dogajanja v občinah, proces zmanjševanja pomena okrajev še stopnjevalo.

Glede na to, da ustava ni puščala drugih pravic in dolžnosti, kakor da skrbe za strokovno pomoč občinam, za zakonitost dela občinskih organov, za koordinacijo med občinami in za izvrševanje tistih zadev, ki jih poverijo občine, torej nobenih lastnih, temveč le spremljevalne naloge, je povsem jasno, da okraj ni mogel več najti ustrezne vloge v družbeno-politični ureditvi v naši republiki. V dobi od sprejetja ustave do sedaj so namreč okraji te naloge izvršili. Občine, na katere sta zveza in republika prenesli že skoraj celotno izvrševanje zakonskih predpisov, pa so se združevale za izvršitev trajnih ali začasnih nalog, ne v mejah okrajev, temveč le v skladu s posameznimi interesi. Nič več ni šlo za integracijo v okviru teritorialnega, temveč interesnega združevanja. Regionalni plani bodo prav tako v okviru posameznih regij združevali občine glede na njihove skupne interese, vendar bo ta združitev predvsem in izključno združevanje za boljše reševanje nekaterih skupnih interesnih področij. V zadnjih dveh letih je tako interesno združevanje občin prihajalo do izraza v mnogih oblikah medobčinskega sodelovanja. Tak način združevanja še posebej podpira novi način financiranja družbeno-političnih skupnosti in vse večja samostojnost gospodarskih organizacij, ki so jim bila najprej prepuščena le sredstva za amortizacijo, sedaj pa tudi za razširjeno reprodukcijo. Vpliv družbeno-politične skupnosti na gospodarjenje v gospodarskih organizacijah je minimalen, saj so samoupravni organi v teh organizacijah prevzeli vso materialno in politično odgovornost za svoj razvoj. Intervencijska vloga družbeno-političnih skupnosti v gospodarskih organizacijah torej ne prihaja več v poštev.

V razpravah o nadaljnjem obstoju okraja je bila često poudarjena potreba pa tesnejših odnosih med občinami in republiko in nekateri so menili, da bo težko obvladovati vse občine iz enega samega središča, dalje, da je gospodarska razvitost med občinami različna in da se postavlja vprašanje, ali ne bi bilo smotrno združiti nekatere občine. Smatramo, da je povezava med občinami in republiko že tako tesna, da okraj ni mogel nič več kaj bistveno pomagati. Prenos reševanja drugoinstančnih zadev na republiko in prenos še nekaterih povsem točno navedenih pristojnosti bo tako delovno zблиževanje med republiko in občino še pospešil. Prav tako je bilo že večkrat s strani republiških organov poudarjeno, da sedanje število občin ne pomeni nobene bistvene ovire za redno izvrševanje poslov in da se lahko vse zadeve rešujejo neposredno med republiko in občinami brez pomoči nekega vmesnega organa. Tudi stopnja gospodarske razvitosti ne predstavlja večje ovire za občine. Republiška ustava

namreč zagotavlja občinam, ki bi ne mogle z lastnimi sredstvi upravljati vseh tistih zadev, ki jim jih nalagajo ustava in zakoni, finančno pomoč republike. Tako je urejeno tudi letošnje financiranje obveznosti občin. Iz vseh teh razlogov odločno poudarjam stališče republiških organov, da iz njihove strani ni ne predlogov, ne potreb po nadaljnjem združevanju občin, temveč, da sedanje število občin omogoča republiškim organom normalno delo. Tudi po prevzemu novih nalog bodo republiški organi svoje naloge lahko v redu opravljali.

Danes nihče ne misli, da prenehanje dela okrajev v predhodni fazi ne bo povzročilo nekaterih težav. Poudaril sem že, da je samoupravljanje v gospodarskih organizacijah te tako osamosvojilo, da preostaja predvsem sektor družbenih služb. Na tem področju je nujno potrebno medobčinsko sodelovanje, ker se lahko le na tak način omogoči funkcioniranje tistih institucij, ki opravljajo določene naloge za več občin, ki pa niso tako pomembne, da bi jih morala organizirati in financirati republika. Tu predvsem mislim na razne šole druge stopnje, kulturno-prosvetne institucije, muzeje, galerije, arhive, na zdravstvene zavode, na socialne zavode in podobno, katere je dosedaj deloma financiral tudi okraj. V vseh takih primerih lahko pride do določenega zastoja oziroma težav, kolikor se ne bodo zainteresirane občine takoj dogovorile glede vseh organizacijskih in finančnih vprašanj za zagotovitev rednega poslovanja takih ustanov. Ker je bilo o medobčinskem sodelovanju že toliko razprav in ker so občinam znani načini, kako urejati ta vprašanja v konkretnih primerih, ni potrebno nič drugega, kakor da občine takoj pristopijo k takemu reševanju in ga intenzivno izvajajo.

Tovarišice in tovariši poslanci! Iz povedanega je razvidno, da so okraji svojo vlogo v preteklosti pravilno razumeli in jo dobro opravili, da pa v bodoče ni več potrebe po njihovem nadaljnjem obstoju. Ker so tako podani razlogi za odpravo okrajev, prav tako pa je bil izveden tudi formalni postopek, ki ga zahteva ustava, predlagam v imenu Izvršnega sveta, da Republiški zbor predlagani zakon sprejme.

Predsednik **Tine Remškar**: Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če se nihče ne javlja k besedi, prehajamo na glasovanje o tem, ali se vzame predlog za spremembo ustave v obravnavo.

Kdor je za to, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sklenil, da se vzame predlog za spremembo ustave v obravnavo.

Prehajamo na obravnavo in sklepanje o samem predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji. Predstavniki Izvršnega sveta je k predlogu zakona že dal obrazložitev. Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.)

Predlog zakona sta obravnavala odbor za organizacijsko-politična vprašanja, kot pristojni odbor in zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala o tem tudi pismeni poročili.

Začenjam razpravo o predlogu zakona. Prosim, kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če se nihče ne javlja, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Po 166. členu ustave SRS je sprememba ustave sprejeta, če sta zanjo glasovali dve tretjini članov Republiškega zbora.

Kdor je za predlog zakona ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ker je na današnji seji navzočih več kot dve tretjini članov Republiškega zbora in ker so za predlog zakona glasovali vsi poslanci, ugotavljam, da je predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji sprejet s potrebno večino, ki jo zahteva 166. člen ustave.

Ker po zadnjem odstavku 166. člena ustave SR Slovenije spremembo ustave razglasi Republiški zbor, bom prebral odlok o razglasitvi spremembe ustave.

Na podlagi 6. odstavka 166. člena ustave SR Slovenije je Republiški zbor na seji dne 12. marca 1965 sprejel tale odlok:

»Razglasi se ustavni zakon o odpravi okrajev v SR Sloveniji, ki ga je sprejel Republiški zbor Skupščine SR Slovenije na seji dne 12. marca 1965.«

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Borisa Kocijančiča. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k predlogu zakona tudi ustno obrazložitev? (Da.) Prosim! Besedo ima Boris Kocijančič.

Boris Kocijančič: Tovarišice in tovariši poslanci! Sprememba ustave odpravlja okraje v naši republiki, vendar ima le deklarativni značaj. Z drugim predpisom je potrebno to spremembo izvesti in rešiti vsa sporna vprašanja, ki bodo ob tem nastala. Namen predloženega zakona o odpravi okrajev je prav v tem, da išče take zakonite rešitve. Uvodoma želim poudariti, da ne temelji rešitev vseh odprtih vprašanj samo na določilih tega zakona, temveč v veliki meri tudi na zaupanju, da bodo okrajne skupščine posvetile tej nalogi vso svojo prizadevnost ter premišljeno in odločno odstranile vse eventualne komplikacije.

Zakon postavlja 31. marec 1965 kot datum, ko prenehajo z delom vsi štirje okraji v naši republiki. Zakon ureja tudi mnoga vprašanja, ki smo jih do sedaj lahko reševali s predpisi, s katerimi smo uveljavljali česte spremembe v politično-teritorialni razdelitvi naše republike. Toda, če je to bilo v taki obliki tedaj razumljivo in možno, je položaj sedaj bistveno drugačen. V preteklosti smo reševali vsa ta vprašanja tako, da smo naloge odpravljenih družbeno-političnih skupnosti, prenos njihovega premoženja, prenos pravic in obveznosti, nedokončane spise uslužbencev in vse drugo, kar je ob prenehanju dela takega organa nastalo in ostalo, prenesli enostavno na družbeno-politično skupnost, s katero se je taka družbeno-politična skupnost teritorialno združila.

V primeru, ki ga obravnavamo danes, pa je položaj drugačen, ker takega univerzalnega dediča, ki bi sprejel vse pravice in obveznosti odpravljenih okrajev, ni. Zaradi tega tudi ni mogoče s pavšalnim pooblastilom rešiti teh vprašanj, ki so prav zaradi navedenega razloga bolj komplicirana. Treba je, upoštevaje ves družbeno-političen razvoj, ki je narekoval spremembo ustave, na novo vzpostaviti vse pristojnosti tako, da preidejo praviloma pristojnosti okrajev na občine in le izjemoma na republiko. Tako načelo zahteva obravnavo vsake okrajne pristojnosti in še prav posebno tistih, ki naj bi jih prevzela republika. Vsa pozornost mora biti usmerjena v to, da ne zanemarimo nobenega vprašanja glede prenosa pravic in obveznosti in glede premoženjskega nasledstva.

V zvezi z zaposlitvijo uslužbencev okrajev je bilo občinam priporočeno, da naj okrepe svoje službe z uslužbenci okrajev, katerih službe so tako po svoji

kvalifikaciji kot po poznavanju problemov občin in zakonitih predpisov izredno kvalitetne.

Na občine so z zakonom prenesene vse pristojnosti razen tistih, ki jih občine nikakor ne bi mogle po naravi stvari same uspešno reševati. Na občine se prenesejo tudi skoraj vsa materialna sredstva okrajev. Posebne komisije, ki jih bodo imenovali predsedniki okrajnih skupščin, pa bodo pripravile predlog za prenos upravnih zgradb, inventarja, potrošnega materiala in drugega premoženja, kamor spadajo tudi rekreacijski objekti, stanovanja, razpolagalna pravica s stanovanji itd., na zainteresirane občine, zavode in druge organizacije.

Ker je sedaj priložnost, da se s smotrno razdelitvijo teh sredstev občinam, zavodom in organizacijam, tu mislim predvsem tistim, ki delujejo za več občin, zagotovi bodoče delovanje, je prav, da okrajne komisije svoje naloge v okviru zakonskih določil pravilno pojmujejo.

Posebno vprašanje predstavljajo obveznosti okrajev, ki so nastale iz garancij, obveznosti iz investicijskih posojil in drugih obveznosti, ki izvirajo iz funkcioniranja okrajev in niso v zvezi z materialnimi sredstvi, ki se razdele med občine in druge interesente. Tu gre za številne obveznosti najrazličnejšega značaja, glede katerih Izvršni svet še ni mogel najti kriterija za njihovo razdelitev oziroma prevzem. Te obveznosti še niso v celoti znane in jih tudi ni mogoče oceniti po njihovi višini. Potrebno jih bo zbrati in pripraviti predlog za njihovo razdelitev na občine oziroma republiko Slovenijo, glede na pomen vsake posamezne obveznosti. Glede na to se tudi sredstva okrajev, ki so predvidena za plačilo anuitet v letu 1965, ne razdelijo na občine, temveč se zadržijo v predračunu komisije, ki vrši likvidacijo, oziroma odpravo okrajev.

Komisija, ki jo bo imenoval Izvršni svet, pa bo pripravila predlog posebnega akta o prenosu obveznosti, ki so jih prevzeli okraji kot garant pri najemanju investicijskih posojil in drugih obveznosti. Komisija bo morala v svojem predlogu upoštevati dogovore, na podlagi katerih je prišlo do sprejema teh obveznosti. Ker bo o tem razpravljala Skupščina še ob predložitvi konkretnega predloga, sem na ta problem danes samo opozoril, bo pa potrebno predlog obdelati z vso natančnostjo in skrbjo.

Okrajne skupščine morajo sprejeti pred odpravo še zaključne račune o izvršitvi okrajnih proračunov in skladov za leto 1964. Proračunska sredstva, ki so predvidena za poslovanje okrajev v letu 1965, pa so tako del republiškega proračuna in zaradi tega ni potreben zaključni račun.

Ko obravnavamo vprašanje prenosa pravic in obveznosti okrajev, nikakor ne moremo mimo prenosa ustanoviteljskih pravic in dolžnosti okrajev nasproti zavodom. To vprašanje je bilo zelo temeljito obravnavano. Iskali smo možnosti za najbolj primeren način reševanja. Vsem nam je bilo jasno, da točnejše rešitve, ki bi ustrezala za vsak konkreten primer, za vsak konkreten zavod, ne moremo najti. Zaradi enotne zakonodajne rešitve ni mogoče dati in je vsekakor najprimernejši tak način, kakršnega je Izvršni svet predložil v končnem besedilu, ki naroča okrajnim skupščinam, da do 31. marca 1965 poskrbe, da te pravice in obveznosti prevzamejo občine, kolikor ne bo s posebnim aktom drugače določeno.

Taka rešitev je glede na kratek rok in glede na zaupanje v pravilno oceno in utemeljen predlog za rešitev s strani okrajnih skupščin edino utemeljena. Zato izjavljam že sedaj, da Izvršni svet vztraja pri predvidenem načinu reševanja teh problemov. Neutemeljen je vsak dvom v to, da bi okrajne skupščine ne predvidele pravilne rešitve oziroma, da bi besedilo predlaganega amandmaja

pomenilo večje zagotovilo za bolj smotrno rešitev. Poudarjam, da je taka rešitev kot jo predlagamo v skladu s sistemom in statusom, ki ga bodo imeli zavodi tudi v bodoče.

Okrajni skupščini nalaga zakon še izdajo odlokov o usmeritvi sredstev bivših okrajnih investicijskih skladov za leto 1965, kar naj bi bilo kasneje v pristojnosti Skupščine SR Slovenije in določitev premij za okrajni sklad zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev za leto 1965, kar je razumljivo, ker je to vprašanje, ki ni bilo enako urejeno v vseh štirih okrajih.

Ker imajo okrajni mnogo dragocenega arhivskega materiala, katerega ni mogoče prepustiti slučajnemu oziroma različnemu reševanju, je zakon postavil načelo, da ga v celoti prevzame občina na sedežu okraja. To je sprejemljivo tudi zato, ker so ti arhivi danes že primerno uskladiščeni, ker so zato dani potrebni prostori in ker bi delitev na hitro roko lahko pomenila veliko oviro za kasnejšo uporabo teh arhivskih materialov. Občina-prevzemnik bo kasneje lahko v miru in v sporazumu z arhivskimi strokovnjaki našla ustrezno rešitev ter tako preprečila uničenje arhivskega materiala oziroma zmedo, ki bi lahko za več let onemogočila uporabo arhivskega materiala za tekoče potrebe in za znanstveno obdelavo.

Izvršni svet se dobro zaveda, da lahko zakon postavi samo nekatera najvažnejša načela in da spričo heterogene situacije ni mogoče pričakovati, da bi zakon predvidel rešitev za vsak konkreten primer. Vprašanj, tudi zelo utemeljenih, ki se pojavljajo z odpravo okrajev, bo nedvomno še več. Kot sem že poudaril, smo ob pripravah ustavnega in tega zakona trdno računali na to, da bodo okrajne skupščine enako vestno in z isto zavzetostjo in odgovornostjo kot so reševale ostale probleme, rešile tudi vse zadeve v zvezi z odpravo okrajev in zlasti, da bodo po zakonu predvidene komisije hitro in uspešno opravile svoje delo. Kolikor spadajo nekatere naloge v pristojnost republike, sporočam, da je Izvršni svet pozval vse republiške organe, da predvidijo takoj vse potrebno za prevzem prenesenih pristojnosti in da zagotove, da ne bo v nobeni dejavnosti nastopil zastoj. Republiški organi morajo skrbeti tudi za to, da bodo občine pripravljene na prevzem tistih zadev, ki bodo prešle od okrajev na občine, kakor tudi, da se bo medobčinsko sodelovanje še nadalje krepilo. Nedvomno je še več vprašanj, o katerih bi lahko govoril, vendar so že v zakonu tako postavljena, da je vse odvisno le od tega, kako bodo pristopili k njihovem reševanju v okrajnih in v republiških organih. Tako okrajni kot republiški organi so bili z osnutkom zakona in s predvidenimi rešitvami seznanjeni že ko se je zakonski predlog sestavljal in zato po mnenju predlagatelja ni nobenega razloga, da ne bi sodelovanje med občinskimi in republiškimi organi teklo nemoteno, bodisi glede medsebojnih odnosov, bodisi glede opravljanja poslov, ki bodo prenesena na občine in republiko.

V imenu predlagatelja izjavljam, da vse amandmaje skupščinskih odborov sprejemam, razen amandmaja k 6. členu. K temu členu je Izvršni svet stavil svoj amandma in pri tem tudi vztraja iz razlogov, ki so bili že navedeni. V imenu Izvršnega sveta predlagam, da zakon za izvedbo odprave okrajev sprejmete.

Predsednik Tine Remškar: Predlog zakona sta obravnavala odbor za organizacijsko-politična vprašanja kot pristojni odbor in zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru predložila pismeni poročili.

Naknadno je Izvršni svet predložil še amandma k 6. členu predloga zakona, ki ga je predstavnik Izvršnega sveta v svoji obrazložitvi sedaj tudi podrobneje utemeljil. Prosim poročevalca odbora, da da po potrebi še ustno poročilo oziroma da se izjavi o tem amandmaju in amandmaju zakonodajno-pravne komisije.

Niko Belopavlovič: Naš odbor je razpravljal o amandmaju Izvršnega sveta in o amandmaju zakonodajno-pravne komisije k 6. členu. Odločil se je, da podpre amandma zakonodajno-pravne komisije, s katerim se dopuščajo do 31. 3. 1965 različne rešitve, po tem datumu pa konkretnije zadolžuje, kdo mora rešiti tista vprašanja v zvezi z zavodi, ki so ostala nerešena. Z amandmajem Izvršnega sveta pa se odbor ne strinja.

Predsednik Tine Remškar: Ali želi poročevalec zakonodajno-pravne komisije dati še ustno obrazložitev. (Da). Besedo ima dr. Josip Globevnik.

Dr. Josip Globevnik: Tovarišice in tovariši poslanci! Izvršni svet je svoj prvotni predlog spremenil, čeprav je bil zelo dobro utemeljen, tako ustno na sejah odborov, kot pismeno v samem predlogu zakona. Če dovolite, bom prečital prvotni predlog Izvršnega sveta, ki se glasi: »Pravice in dolžnosti, ki so jih nasproti samostojnim zavodom doslej izvrševali organi okrajev, se prenesejo na organe občine, v kateri ima posamezen zavod svoj sedež, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno. Če je na delu takega zavoda zainteresiranih več občin, uredijo sporazumno medsebojna razmerja glede izvrševanja pravic in dolžnosti do takega zavoda.

Okrajna skupščina lahko v sporazumu z zainteresiranimi občinami tudi drugače uredi vprašanje izvrševanja pravic in dolžnosti glede posameznih zavodov.«

Zakonodajno-pravna komisija je imela pomisleke samo glede drugega stavka prvega odstavka 6. člena. Mnenje komisije je, da je taka rešitev napačna in sicer zato, ker tukaj ne gre za zainteresiranost občin za naloge zavoda, temveč je občina dolžna zagotoviti določene naloge, ki jih opravlja zavod, v javnopravnem interesu. V tem smislu je bil stavljen tudi amandma. Naknadno je Izvršni svet k 6. členu stavil amandma z naslednjo vsebino: »Glede pravic in dolžnosti, ki so jih doslej izvrševali nasproti samostojnim zavodom organi okrajev, poskrbi okrajna skupščina do 31. 3. 1965, da jih prevzamejo občine, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno.« S tem amandmajem je Izvršni svet porušil prvotno pravno ureditev, ki je bila zelo jasna.

Zakonodajno-pravna komisija smatra, da tak amandma ni sprejemljiv, ker tukaj ne gre za ukinitvev ali likvidacijo gospodarske organizacije, temveč za likvidacijo družbeno-politične skupnosti z javnimi funkcijami. V takem slučaju morajo biti jasno določeni nasledniki. To ni samo zakonodajno-pravno ali tehnično vprašanje, temveč načelno politično vprašanje. Sigurno je, da se ne morejo principi, ki veljajo za likvidacijo gospodarske organizacije, uporabiti za družbeno-politične skupnosti.

Zakonodajno-pravna komisija smatra, da amandma tudi iz drugih razlogov ni sprejemljiv. Amandma v taki obliki namreč sploh ne more biti zakonsko določilo, temveč je kvečjemu lahko politično navodilo.

Stališče zakonodajno-pravne komisije je dano v amandmaju, ki ste ga prejeli pismeno in ga zato ne bom čital. Opozarjam le na to, da naš amandma samo precizira prvotno stališče Izvršnega sveta in seveda izključuje njegovo sedanje stališče. Amandma Izvršnega sveta ni v skladu s sistemom. Zavodi opravljajo družbene službe; zato obstaja med ustanoviteljem in zavodom določena obveznost. Taka obveznost ne more prenehati, če preneha obstojati ustanovitelj, temveč se mora prenesti na neko družbeno-politično skupnost, naj bo to občina ali pa republika. S tem, da amandmaja Izvršnega sveta ne sprejememo, temveč sprejememo amandma komisije, se bomo izognili slehernemu ustavnemu sporu, ki bi sicer lahko nastal.

Predsednik Tine Remškar: Ker se poročevalca odbora oziroma komisije ne strinjata z amandmajem Izvršnega sveta, prosim predstavnika Izvršnega sveta, da pove svoje stališče k amandmaju, ki ga predlagata odbora oziroma komisija.

Boris Kocijančič: Tovarišice in tovariši poslanci! Že prej sem v imenu Izvršnega sveta povedal, da se ne strinjam z amandmajem zakonodajno-pravne komisije. Želim povedati tudi to, da se ne morem strinjati z obrazložitvijo, ki jo je dal tovariš dr. Globevnik. Smatram, da predlog Izvršnega sveta predvideva možnost, da se uredijo vsa sporna vprašanja do 31. marca letošnjega leta, kolikor pa se ne uredi, bo to urejal posebni akt Skupščine.

Prepričani smo, da v zakonu samem ne moremo predvideti vsake podrobnosti in vsakega primera, temveč je potrebno ravno zaradi izredne raznolikosti primerov zaupati, da bodo okrajne skupščine rešile probleme tako, kot to ustreza vsakemu posameznemu primeru. Iz vseh teh razlogov vztrajam pri stališču Izvršnega sveta.

Predsednik Tine Remškar: Pričenjam razpravo. Prosim kdo želi besedo? (Besedo ima tovariš dr. Marijan Breclj.)

Dr. Marijan Breclj: Tovarišice in tovariši poslanci! Imam občutek, da po obeh obrazložitvah ni popolnoma jasno, v čem je pravzaprav spor. Takoj moram povedati, da se strinjam s predlogom zakonodajno-pravne komisije, in sicer zato, ker smatram, da tudi iz obrazložitve, ki jo je dal tovariš Kocijančič, izhaja, da ne sme zakon reševati problemov kazuistično, temveč po določenem principu.

Amandma Izvršnega sveta daje okrajem generalno pooblastilo, da do 31. 3. uredijo vprašanje prevzema zavodov, in sicer na ta način, da jih prevzamejo občine. Ob takem določilu, ki je časovno omejeno, se postavlja vprašanje, kaj če okraji ne dosežejo sporazuma z občinami glede prevzema posameznih zavodov. Mislim, da mora zakon na tako vprašanje določeno odgovoriti. Tako nejasnost pa odpravlja amandma zakonodajno-pravne komisije, s katerim je vprašanje prenosa zavodov principialno rešeno na ta način, da prevzame zavod tista občina, na čigar sedežu se zavod nahaja. Mislim, da moramo ravno zaradi okoliščin, o katerih je govoril tudi tovariš Kocijančič, te stvari precizirati do take mere, da sprejememo v zakon princip, ki ga vsebuje amandma zakonodajno-pravne komisije, ne vsebuje pa ga amandma Izvršnega sveta. S tem, da sprejememo v zakon tako načelo, se bomo izognili tudi vsem morebitnim

težavam, ki bi utegnile nastati po sprejetju zakona. Zato menim, da je pravilno, da sprejmemo amandma, ki ga predlaga zakonodajno-pravna komisija.

Predsednik Tine Remškar: Prosim, kdo želi še besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče več besede, dajem amandma zakonodajno-pravne komisije na glasovanje. Prosim, kdor je za ta amandma, naj dvigne roko. (86 poslancev dvigne roko.) Kdo je proti? (6 poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.) Hvala.

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel amandma zakonodajno-pravne komisije.

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predloženi zakon, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji.

Predlog zakona je Skupščini predložil Izvršni svet in kot svojega predstavnika določil tovariša Rika Jermana. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k predlogu zakona tudi ustno obrazložitev. (Da.) Prosim, besedo ima tovariš Riko Jerman.

Riko Jerman: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite, da k samem zakonskem besedilu o ukinitvi okrajnih gospodarskih zbornic in k že predloženi pismeni obrazložitvi dodam še nekaj misli ter širše osvetlim namen, ki ga želi doseči Izvršni svet s tem predlogom zakona. Proces oblikovanja naših gospodarskih zbornic teče že ves čas vzporedno z razvojem splošnih družbeno-ekonomskih odnosov v našem gospodarstvu. Tako kot je državna uprava postopoma vse manj neposredno vplivala na gospodarstvo, tako so se tudi gospodarske organizacije materialno in samoupravno vse bolj krepile in samostojno poslovno delovale v sproščenih družbeno-planskih pogojih. Prav tako so se tudi gospodarske zbornice postopno vse bolj razvijale iz prvotnega pomožnega organa državne uprave za izvajanje raznih planskih nalog, v samoupravnem forum proizvajalcev.

Kot je znano, so zbornice prvotno vrsto let združevale posamezne skupine gospodarskih dejavnosti. Tako smo imeli industrijske, trgovinske, obrtne in kmetijske zbornice, organizirane po teritorialnem principu. Kmalu pa se je pokazala slaba stran take organizacije. Delitev po skupnih nalogah je pričela ovirati bolj dinamično poslovanje in povezovanje med gospodarskimi organizacijami, ki je postalo v pogojih čedalje bolj sproščenega tržišča nujno. Zlasti se je pokazala potreba po tako imenovanem vertikalnem povezovanju med panogami, ki vključuje vse faze proizvodnega procesa za posamezne vrste blaga, od proizvodnje osnovnih surovin, preko vseh stopenj predelave, do blagovnega prometa tako doma, kot v izvozu. Taka težnja je narekovala oblikovanje enotnih gospodarskih zbornic, v katerih so bile zajete vse gospodarske dejavnosti po načelu avtonomije panog, vendar z določenimi skupnimi organi za koordinacijo stališč in s skupnimi analitskimi službami. Vendar je tudi organizacija teh zbornic še vedno slonela na obstoječi politično-teritorialni

ureditvi. Jasno pa je, da gospodarstvo, zlasti še v sferi blagovnega prometa in poslovnega povezovanja, ne prenese teritorialnih meja in se najuspešneje razvija le na temelju ekonomskih interesov proizvajalcev v širšem gospodarskem prostoru, kjer lahko najdejo ekonomski interesi podjetij svojo optimalno zadovoljitev.

Praviloma se zato v gospodarstvu oblikujejo za posamezne panoge povsem različni gospodarski bazeni, v okviru katerih občutijo te panoge sorodne probleme in najdejo možnosti za skupno reševanje. Take težnje po interesnem povezovanju so v gospodarstvu zelo žive in bodo z začetno preureditvijo oziroma s spremembo naših ekonomskih odnosov še bolj prevladovale. S tega vidika se mi zdi upravičeno pričakovati, da zlasti gospodarstvo povsem podpira in pozdravlja predloženo ukinitiv okrajnih zbornic, predvsem zaradi njihove ozke teritorialne opredeljenosti. S tem seveda ne trdim, da lahko širša zbornica na področju republike v celoti opravi svojo nalogo in vlogo kot edino mesto za uveljavljanje skupnih poslovnih interesov gospodarstva. Takih ambicij ne more gojiti nobena zbornica. Nasprotno. Vsebina in oblika poslovnega in proizvodno-tehničnega sodelovanja med panogami ali znotraj njih mora biti čimbolj raznolika, tako kot so raznolike tudi možnosti in gospodarski interesi posameznih strok in podjetij.

Temu spoznanju ustreza tudi sedanja novela zveznega zakona o gospodarskih zbornicah in o združevanju v gospodarstvu, ki namenoma ne predpisuje nobenih točnih oblik, ampak skuša prepustiti prosti volji sodelujočih gospodarskih organizacij namen in oblike njihovega združevanja. Zakon sicer še predvideva obvezno združevanje v zbornicah, vendar pa menimo — in tako smatra tudi naša republiška zbornica, da vodi naš ekonomski razvoj postopoma k popolni sprostitvi in opustitvi obveznega združevanja. Logična posledica takega razvoja bi bila prostovoljna, to je pogodbeno zbornica. Taka zbornica bi morala imeti status organizacije, ki je s svojim delom usmerjena predvsem na pospeševanje vseh vrst poslovnega združevanja, ne glede na teritorialna področja, torej tudi izven naših meja.

V taki obliki bi lahko zbornice pridobile pomembno mesto v našem gospodarstvu. To bi jih stimuliralo, da z učinkovitim delom pridobe v svoje članstvo čimveč podjetij in njihovih združenj, skratka, da postanejo neke vrste univerzalna tribuna proizvajalcev za obravnavo skupnih vprašanj, ki spadajo v izključno pristojnost samoupravljanja v gospodarstvu.

Z ukinitvijo okrajnih gospodarskih zbornic pa nastane nekaj vprašanj. Predvsem bi se rad zadržal na tistih, ki odpirajo različne poglede na sam potek likvidacije.

Kot ste seznanjeni, je zakonodajno-pravna komisija Republiškega zbora predlagala k 3. členu predloženega osnutka amandma, po katerem bi bila republiška zbornica zadolžena ne samo kot tehnični likvidator, ampak tudi kot prevzemnik pravic in vseh materialnih obveznosti bivših okrajnih zbornic. Očitno izhaja amandma iz zaskrbljenosti, da ne bi ostala katera izmed nalog oziroma obveznosti dosedanjih zbornic po likvidaciji nepokrita.

V 3. členu predloga zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic je določeno, da opravi likvidacijo premoženja in obveznosti okrajnih gospodarskih zbornic republiška gospodarska zbornica in to ob primerni uporabi predpisov, ki veljajo za likvidacijo gospodarskih organizacij. Na seji zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije je bil kot sem že omenil, dan amandma, da bi se dopolnil 3. člen zakona tako, da bi republiška gospodarska zbornica

prevzela pravice in obveznosti odpravljenih gospodarskih zbornic in odpravila njihovo likvidacijo ob primerni uporabi predpisov, ki veljajo za likvidacijo gospodarskih organizacij.

Izvršni svet se s takim amandmajem ne strinja. V primeru prenehanja nekega organizma, ki ima materialne pravice in obveznosti, sta normalno možni dve varianti ali da nek organ ali organizacija prevzame vse premoženje in vse obveznosti, v takem primeru formalna likvidacija odpade, ali pa, da se izvrši likvidacija premoženja, materialnih pravic in obveznosti in da se določi, komu pripada čisti ostanek premoženja po poravnanju vseh materialnih obveznosti. Tako naj bi se po mnenju Izvršnega sveta likvidacija okrajnih gospodarskih zbornic tudi opravila.

Pri pripravi zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic je republiška zbornica predlagala, da bi prevzela samo funkcionalne pravice in naloge, ki jih imajo okrajne zbornice po zakonu o združevanju in poslovnem sodelovanju v gospodarstvu, da pa ne bi prevzela njihovega premoženja in materialnih obveznosti, temveč da naj bi se izvršila likvidacija okrajnih zbornic ob primerni uporabi predpisov o likvidaciji podjetij in obrtov. Z določbo 3. člena zakonskega predloga, po kateri opravi gospodarska zbornica likvidacijo premoženja, pravic in obveznosti okrajnih zbornic, se je hotelo zagotoviti samo to, da se likvidacijski postopek pospeši, ne pa to, da bi prešle materialne pravice in obveznosti na republiško gospodarsko zbornico. V pozitivni zakonodaji ureja postopek o redni in prisilni likvidaciji samo uredba o prenehanju podjetij in obrtov. Ta uredba ne predpisuje, da se uporabljajo njene določbe tudi za likvidacijo v primeru prenehanja drugih organizacij. V zakonu o združevanju in poslovnem sodelovanju v gospodarstvu ni določb o prenehanju gospodarskih zbornic in o njihovi likvidaciji. Ob združitvi gospodarskih zbornic leta 1962 vprašanje likvidacij zbornic ni bilo aktualno. Po uredbi o prenehanju podjetij in obrtov je naloga likvidacijskega organa zlasti, da sestavi zaključni račun za čas od zadnjega potrjenega zaključnega računa te organizacije in ugotovi začetno in sklepno likvidacijsko stanje, da sestavi predračun izdatkov samega postopka likvidacije, da vnovči nedenarna sredstva in izterja terjatve, da ugotovi in poravna obveznosti in da uredi arhiv. To bi bila torej naloga republiške zbornice kot izvrševalca te likvidacije.

Koliko delovna razmerja delavcev gospodarskih zbornic ne bi prenehala v skladu z veljavnimi predpisi in s samim statutom zbornice, oziroma z njenim pravilnikom o delovnih razmerjih, je treba njihove materialne pravice, izhajajoče iz delovnega razmerja glede osebnega dohodka poravnati v likvidacijskem postopku iz sredstev likvidiranih zbornic.

Po mnenju Izvršnega sveta bi nastopilo, če bi sprejeli amandma zakonodajno-pravne komisije k 3. členu, neko protislovje, ker bi ta amandma pomenil, da se po eni strani zahteva od republiške zbornice, da izvrši premoženjsko likvidacijo okrajnih zbornic v funkciji likvidacijskega organa, po drugi strani pa, da bi nanjo, torej na republiško zbornico, prešle obveznosti okrajnih zbornic. Zato po našem mnenju amandma k 3. členu zakonskega predloga ne bi mogli sprejeti.

Okrajne zbornice so finančno aktivne, saj spričo njihovega sistema financiranja in uporabe sredstev tudi ni moglo in ne more biti drugače. Republiška zbornica je le likvidator premoženja okrajnih zbornic namesto ustreznih občinskih komisij. Vsa aktiva pa se mora v smislu zakona prepustiti v korist strokovnega šolstva. V zvezi s tem so se že pojavila razna priporočila, naj bi

ta sredstva dotirali za boljšo opremljenost in za modernejša učila naših srednje-tehničnih šol, ki so, kot je znano, zelo zastarela. Priporočila so zelo podkrepljena, posebno zato, ker dajejo prav te šole našemu gospodarstvu najbolj potreben strokovni kader. Poudaril bi še rad, da se zaradi te enkratne dotacije nikakor ne bi smele zmanjšati redne obveznosti proračunov oziroma šolskih skladov do teh šol. Republiška zbornica bo poročala zborom Skupščine o poteku likvidacije sproti, zlasti pa ob zaključku celotnega postopka.

Druga pripomba v zvezi z likvidacijo zbornic je bolj vsebinske narave in zadeva predvsem bodoče delovanje republiške zbornice.

Nedvomno se z ukinitvijo okrajnih zbornic odpirajo nekatere vrzeli. Mišlim tu predvsem na posamezne nedokončane zadeve ter na nekatere naloge, ki so zgolj upravnega značaja. Take naloge bo morala vsekakor prevzeti in opravljati republiška zbornica. Nikakor pa ne bi bilo smotno niti tehnično mogoče niti v skladu z intencijami predloženega zakona prenašati na republiško zbornico zadeve, ki doslej sploh niso sodile v njen delokrog. Smatramo namreč, da so z obstoječim zakonom o poslovnem združevanju dane vse možnosti, da gospodarstvo samo na poslovni način rešuje vse ožje poslovne probleme, ki se pojavljajo v določenih rajonih, ter specifične in strokovne probleme določenih panog zlasti s področja terciarnih dejavnosti. S takim poslovnim združevanjem si gospodarstvo nekega ožjega rajona lahko zagotovi kvalifikacijo za enakopraven dialog s pristojnimi lokalnimi upravnimi organi. Pri tem je zlasti pomembna vloga predstavniških organov takih združenj, ne pa toliko strokovne službe.

Strokovne zadeve pa se lahko rešujejo tudi na osnovi pogodbenih odnosov z ustreznimi strokovnimi institucijami, z raznimi zavodi in biroji. K takemu strokovnemu proučevanju problemov bodo težile tudi občinske skupnosti, zato da bi čimbolje in pravilneje spoznale vse aktualne probleme na tem področju. To velja zlasti za storitvene dejavnosti, ki imajo večinoma lokalno obeležje in ožje interesno področje. To je najboljša pot za razvijanje resnične poslovnosti in racionalnega, z ekonomskimi motivi podprtega združevanja v gospodarstvu nasploh.

Bodočo opredelitev republiške zbornice, kot osnovne zbornice bi torej lahko na kratko označili predvsem z dvema skupinama nalog. Izpopolnjevanje in širjenje proizvodno tehničnega sodelovanja, ki bo temeljilo na izključno ekonomskih interesih sodelujočih podjetij oziroma strok ter proučevanje in dajanje pobud na večjo racionalnost gospodarjenja. Visoki proizvodni stroški postajajo namreč v sedanjih prizadevanjih za stabilizacijo in zlasti pri naših naporih za izvoz eden od najpomembnejših faktorjev. Še vedno v večini primerov proizvajamo na sorazmerno neracionalen način, z dragimi materiali, z nefunkcionalnimi izdelki, neekonomično in v majhnih serijah. Zbornica seveda ni strokovni inštitut za izdajanje nekakšnih receptur za vsakega od teh problemov in za vsako podjetje posamič, pač pa bi zbornica morala biti pobudnik takih prizadevanj ter posrednik med strokovnimi institucijami in gospodarsko prakso. Prav na tem področju bo republiška zbornica kot osnovna zbornica, lahko uspešno nadomestila ukinjene okrajne zbornice in tako vzdrževala kontinuiteto zbornične organizacije v Sloveniji, obenem pa bo tudi nosilec njenega nadaljnega vsebinskega razvoja v skladu z novimi pogoji, ki se oblikujejo v ekonomskih razmerjih pri nas.

Tovarišice in tovariši! Predlagam vam, da sprejmete predloženi zakon o ukinitvi okrajnih zbornic tako kot vam ga je predložil Izvršni svet.

Predsednik Tine Remškar: Predlog zakona sta obravnavala zakonodajno-pravna komisija in odbor za splošna gospodarska vprašanja kot pristojni odbor. Oba sta dala zboru pismeni poročili. Ali želita poročevalca komisije oziroma odbora dati še ustno poročilo. (Da.) Besedo ima dr. Josip Globevnik.

Dr. Josip Globevnik: Tovarišice in tovariši poslanci! Ne bi se oglasil k besedi, ker imate pismeno obrazložitev, vendar smatram, da je potrebno, da še enkrat pojasnim amandma zakonodajno-pravne komisije. Tudi v tem primeru gre v bistvu za enako situacijo, kakor smo jo imeli pri prejšnjem zakonskem predlogu. Potrebno je rešiti vprašanje ali se lahko zbornica, kot javno-pravna institucija, likvidira tako kot predlaga Izvršni svet, to se pravi tako kot gospodarska organizacija. Naša komisija smatra, da to ni mogoče in da tu ne gre samo za pravno, temveč tudi za politično vprašanje.

V bodoče se bodo zbornice organizirale predvsem na prostovoljni osnovi in zaradi določenih ekonomskih interesov, ne pa zato, ker bi jih k temu silil zakon. Danes zbornice predstavljajo javno-pravne institucije, in zato za njih ne morejo veljati isti predpisi o likvidaciji kot za gospodarsko organizacijo. Ni dovolj samo postaviti likvidatorja, temveč je potrebno tudi določiti, na koga bodo prešle dosedanje pravice in obveznosti okrajnih zbornic. Z amandmajem je postavljen princip, da to nalogo oziroma dolžnost prevzame republiška gospodarska zbornica.

Enaka situacija je bila v Makedoniji, vendar je bil tam problem rešen že na nivoju Izvršnega sveta. Postavili so tele principe: Okrajne zbornice so odpravljene, pravice osnovnih zbornic se prenesejo na republiško zbornico; uslužbenke in delavce osnovnih zbornic prevzame republiška gospodarska zbornica; premoženje, sredstva skladov, pravice in obveznosti osnovnih zbornic in njihovih arhivov prevzame republiška zbornica; na republiško zbornico preidejo tudi vse pravice in dolžnosti osnovnih zbornic, ki jih imajo ustanovitelji nasproti zavodom. Zbornice se odpravijo z 31. marcem 1965. Zakon je pričel veljati tretji dan po dnevu objave. Mislim, da je to povsem čista in jasna situacija, ki je edino mogoča. Primer sem navedel zaradi tega, ker vidim, da obstoja dilema o tem, kako se lahko likvidira gospodarska zbornica. Ponovno poudarjam, da pri zbornicah ne gre za gospodarske organizacije, temveč za javno-pravne ustanove. V takem primeru ne moremo ločiti premoženjskega dela pravic od ostalih osnovnih pravic. Zato predlagam, da se amandma naše komisije sprejme.

Predsednik Tine Remškar: Prosim poročevalca odbora, da se izjavi glede amandmaja.

Janez Žnidar: Tovarišice in tovariši poslanci! Pismeno poročilo k predlogu zakona ste prejeli in ga zato ne bom bral. Odbor za splošna gospodarska vprašanja Republiškega zbora je na seji dne 12. marca 1965 obravnaval amandma k 3. členu predloga zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji, katerega je predložila zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Odbor je amandma sprejel brez sprememb, ker smatra, da se s tem jasneje določa prevzem pravic in obveznosti odpravljenih gospodarskih zbornic ob njihovi likvidaciji in po njej. Odbor predlaga Republiškem zboru,

da sprejme predlog zakona, dopolnjen z amandmajem k 3. členu, kakor to predlaga zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Predsednik Tine Remškar: Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da se izjavi glede amandmaja zakonodajno-pravne komisije k 3. členu.

Riko Jerman: Tovarišice in tovariši poslanci! Kot predstavnik Izvršnega sveta izjavljam, da se z amandmajem ne strinjam, predvsem zaradi tega ne, ker je imel predlagatelj namen izpeljati likvidacijo okrajnih zbornic na tak način, da ne bi republiška zbornica prevzemala nikakršnih materialnih obveznosti ali materialnih pravic, ampak da bi prevzela samo vlogo tehničnega izvrševalca likvidacije in sicer zato, da bi se izognili nekaterim težavam, ki bi nastopile v primeru, če bi takšno tehnično opravilo likvidacije prevzele občinske komisije na sedežu zbornic.

Tovariši, gre za to, da je republiška zbornica samo izvrševalec likvidacije in da se vse obveznosti in materialne pravice ne prenašajo na republiško zbornico, temveč se v likvidacijskem postopku uredi. Tako dolgo naj bi torej likvidacija trajala. Praktično pri republiški zbornici kot pri okrajnih zbornicah ne obstaja bojazen, da bi taka zbornica bila pasivna oziroma, da bi njeno premoženje ne krilo obveznosti, ki izhajajo iz delovnih razmerij iz ustanovitelskih pravic, iz obveznosti do štipendiranja ali podobno.

Ponovno v imenu Izvršnega sveta izjavljam, da se z amandmajem ne strinjam.

Predsednik Tine Remškar: Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javlja, zaključujem razpravo in dajem amandma zakonodajno-pravne komisije k 3. členu zakona na glasovanje.

Prosim, kdor je za to, da se sprejme amandma zakonodajno-pravne komisije, naj prosim dvigne roko? (80 poslancev dvigne roko.) Kdo je proti? (9 poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (3 poslanci dvignejo roko.)

Ugotavljam, da je amandma z večino glasov sprejet.

Dajem predlog zakona v celoti na glasovanje. Kdor je za predloženi zakon, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji.

Tovariši in tovarišice, odrejam 25 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 10.30 in se je nadaljevala ob 11.05.)

Predsednik Tine Remškar: Nadaljujemo sejo Republiškega zbora in prehajamo na 5. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovarišico Nado Majcen. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k predlogu zakona še ustno obrazložitev? (Ne.) Ugotavljam, da ne želi.

Predlog zakona sta obravnavala odbor za zdravstvo in socialno politiko kot pristojni odbor in zakonodajno-pravna komisija. Oba sta dala zboru pismeni poročili. Ali želita poročevalca odbora oziroma komisije dati k predlogu še ustno obrazložitev? (Ne.) Ker ne želita, začenjam razpravo.

Kdo želi besedo? Prosim. Besedo ima Franc Leben.

Franc Leben: Tovarišice in tovariši poslanci! Naša skupščina je že lani sprejela zakon o dodatku zaposlenim udeležencem NOV. S tem se je gmotni položaj tistih borcev, ki so imeli nizke osebne dohodke, znatno popravil. S sprejetjem zveznega zakona o dodatku borcem in s sprejetjem današnjega zakona, ki temelji na zveznem zakonu ter z vsakoletnim republiškim porastom povprečnih osebnih dohodkov, se bo še vnaprej jamčil zadovoljivejši življenjski standard tem kategorijam zaposlenih borcev.

Ne glede na to, da prej omenjena zakona v dobršni meri rešujeta gmotni položaj zaposlenih borcev, pa bi želel opozoriti na določene probleme, ki se že pojavljajo kot rezultat lani sprejetega zakona o dodatku borcem. Ne želim zmanjševati pomena predloženega zakona, saj v osnovi rešuje materialno osnovo zaposlenih borcev, vendar si moramo priznati, da tako zvezni zakon kakor predloženi republiški zakon, s tako postavljenim sistemom delitve v bistvu destimulativno vplivata na delitev dohodka po delu. Kolikor se republiško povprečje osebnih dohodkov dviga in s tem v zvezi tudi dodatek za borce, toliko manj pride do izraza postavljeni sistem delitve dohodka. To velja zlasti za borce od leta 1941 in 1942, ki dobivajo polni dodatek oziroma 90 % dodatka in za borce v tistih komunah oziroma v delovnih organizacijah, v katerih je povprečje osebnih dohodkov občutno izpod republiškega povprečja. Skratka, vse kaže na to, da bo z rastjo dodatka padal interes za doseganje večje produktivnosti, večje proizvodnje in smotrnega poslovanja. Ta pomanjkljivost predloženega zakona bo negativno vplivala tako na prejemnike dodatka, kakor tudi na vodstva delovnih organizacij. Pri obeh bo interes za delitev dohodka po delu padel.

Nekateri tovariši menijo, da se princip stimulativne delitve dohodka po delu pri borcih, ki prejemajo dodatke, lahko zanemari in to zaradi tega, ker borci baje niso več sposobni za intenzivno vključevanje v splošne družbene in gospodarske napore, ker so že precej oslabei in ker nimajo več perspektiv za doseganje večjih delovnih učinkov. Po njihovem gledanju je dodatek le bolj socialna podpora oziroma družbeno priznanje za usluge, storjene v NOV. Po mojem mnenju je v tem le malo resnice. Če na problem ne gledamo samo z gospodarskega, temveč tudi s fiziološkega in psihološkega vidika, se bo problem pokazal v drugi luči.

Danes tako vojne kakor tudi delovne invalide preko rehabilitacije aktivno vključujemo v delovni proces in v splošne družbene napore za doseganje večjih gospodarskih in drugih družbenih učinkov. Vemo, da le aktivno fizično in umsko delo ponovno ustvarja človeka, ga ponovno usposablja za koristno družbeno delo in zmanjšuje komplekse manjvrednosti. Prav tu pa lahko v največji meri uporabimo takšen sistem dodeljevanja dodatka, ki ne bo zmanjševal prizadevnosti in naporov za doseganje višjih osebnih dohodkov, na rednem delovnem mestu, kjer je borec zaposlen.

V razgovoru z nekaterimi tovariši poslanci se je v zvezi s tem izoblikovalo mnenje, katerega tudi osebno podpiram. Vsako leto bi bilo potrebno, potem ko se ugotovi republiško povprečje osebnih dohodkov, določiti stalne dodatke

za borce, diferencirane po letih vstopa v NOV. Tako določeni stalni dodatek, ki bi bil enak za vse mesece v enem koledarskem letu, ne bi bil vezan na osebni dohodek, ustvarjen na delovnem mestu. Borcu, ki bi na delovnem mestu z večjo prizadevnostjo in s produktivnostjo dela uspel preko leta zvišati svoje osebne dohodke, se zaradi tega dodatek ne bi zmanjšal. Tak stalni dodatek ne bi destimulativno vplival na storilnost dela, kot bi ga upravičenci prejeli neodvisno od rezultata dela na delovnem mestu. Tako bi si lahko zaposleni borci tudi z lastno prizadevnostjo povečali mesečne prejemke.

Nekaj podobnih misli je bilo izrečenih že lani, ko se je na odboru za delo in socialno zavarovanje Republiškega zbora obravnaval predlog zakona o dodatku za borce v preteklem letu, pa so se tudi praktično pokazale navedene pomanjkljivosti.

Namen moje razprave ni, da bi predloženi zakon kakorkoli spreminjali, ker je vezan na zvezni zakon za borce, smatram pa, da bo potrebno v bodoče sistem dodeljevanja dodatka posebej proučiti in poiskati stimulatивnejše rešitve ter adekvatno temu spremeniti in dopolniti tiste člene zakona, ki govorijo o načinu dodeljevanja dodatka borcem NOV.

V sedanjem položaju pa smatram, da bi bilo potrebno opozoriti vse delovne organizacije, da ne bi borce, katerim pripada dodatek, premeščali na manj zahtevna delovna mesta z izgovorom, da pri osebnih prejemkih ne bodo v nobenem primeru prizadeti, ker se jim razlika krije z dodatkom za borce. Do takšnih primerov bo verjetno prišlo, posebno v tistih delovnih organizacijah, ki zaposlujejo večje število borcev, ki so stopili v NOV pred 9. 9. 1943 in v katerih je mesečno povprečje osebnih dohodkov pod republiškim povprečjem osebnih dohodkov in tam, kjer so borci zaposleni pri težkih fizičnih delih. V takih primerih bodo borci sami želeli priti na lažje delovno mesto, pa čeprav je nižje ocenjeno. Na take negativne pojave bi bilo potrebno opozoriti ne samo organe delavskega samoupravljanja in sindikalne organizacije, temveč tudi organizacije Zveze borcev.

Predsednik T i n e R e m š k a r : Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Prosim, kdor je za predloženi zakon, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev narodnoosvobodilne vojne in njihovih družinskih članov.

Predlog zakona je Skupščini socialistične republike Slovenije predložil Izvršni svet in je za svojega predstavnika določil Nado Majcen, republiškega sekretarja za socialno varstvo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k pismeni še ustno obrazložitev. (Da.) Prosim.

N a d a M a j c e n : Tovarišice in tovariši poslanci! Bom čisto kratka, ker bi rada poudarila le nekatere bistvene stvari v zvezi s predloženim zakonom.

Med prizadevanji za pravilno rešitev različnih problemov borcev narodnoosvobodilne vojne, kot ene izmed osnovnih moralnih obveznosti družbe do

zaslužnega posameznika iz skupin državljanov, spada tudi predloženi zakon o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev in njihovih družinskih članov.

O slabem zdravstvenem položaju borcev NOV, med katerimi so še posebno prizadeti kmetje, ki so zaradi le delnega zdravstvenega varstva zanemarjali skrb za lastno zdravje, je bilo do sedaj že mnogo razprav. Na akutno zdravstveno stanje posebno med kmeti-borci je opozoril tudi IV. kongres Zveze združenj borcev Slovenije, ki je zato naložil vsem organizacijam obveznost, da skupno z oblastvenimi organi in zdravstveno službo takoj ukrenejo vse, da se njihov zdravstveni položaj ugotovi in izboljša. Dosedaj opravljeni pregledi pa so pokazali, da je stanje slabše od predvidevanj. Isto je ugotovila tudi komisija Izvršnega sveta za vprašanja borcev NOV, ki je na mnogih posvetovanjih, kot tudi pri konkretnem reševanju vprašanj, vedno bolj prihajala do spoznanja, da gre za problem, s katerega rešitvijo ni mogoče odlašati.

Republiški sekretariat za socialno varstvo je pri ugotavljanju socialnih problemov prav tako vedno pogosteje zadeval na problem zdravstvenega položaja kmetov-borcev. Te ugotovitve so vse bolj odkrivale dejstvo, da dosedanji sistem zdravstvenega zavarovanja kmetov-borcev, ki temelji na zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev iz leta 1961, ne ustreza. Ugotovljeno je namreč, da se kmetje kot tudi kmetje-borci manj poslužujejo zdravstvenih storitev, ker so jim te brezplačno le delno zagotovljene, stroške za ostali del storitev po 9. in 10. členu omenjenega zakona pa so dolžni nositi sami. To dejstvo nam potrjujejo podatki za leto 1963, ko je na primer na 100 zavarovanih oseb v delovnem razmerju odpadlo 1143 ambulantnih pregledov, v kmečkem zavarovanju pa le 277. Na 100 zavarovancev prve skupine je odpadlo 100 oskrbnih dni, na 277 zavarovancev druge skupine pa le 192 oskrbnih dni. Tudi glede izdanih zdravil imamo odnos 455 proti 182. Prav zaradi tega so nekatere občinske skupščine predvsem v bivšem ljubljanskem okraju razširile pravice zavarovanja kmetijskih proizvajalcev in povečale obseg zdravstvenih storitev, za katere ni potrebno doplačevati stroškov zdravstvenih storitev. To pomeni, da je razširjeno zdravstveno zavarovanje zagotovilo kmetijskim proizvajalcem nově oblike zdravstvenega varstva, razen tega pa prevzelo plačilo tistega dela cene zdravstvene storitve, ki jo je moral prej plačevati neposredno zavarovanec sam.

Vendar tudi razširitev pravic v zdravstvenem varstvu še vedno ne zagotavlja vseh oblik zdravstvenega varstva, do katerih imajo pravico zavarovanci-delavci v zdravstvenem zavarovanju, saj še vedno ne obsega pravice do ortopedskih pripomočkov, zobotehničnih sredstev, preventivnega varstva, kopališko-klimatskega zdravljenja in vseh prevozov zaradi zdravljenja. Osnovno pa je, da ne zajema celotnega območja Slovenije. Da rešimo težak položaj kmetov-borcev in njihovih družinskih članov, bi bilo treba pripraviti zakonski predlog, ki bi jim zagotavljal pravice do zdravstvenega varstva v enakem obsegu kot zaposlenim delavcem na celotnem območju republike Slovenije. S takim zakonom se v celoti izenačuje zdravstveno varstvo kmetov-borcev z zdravstvenim varstvom delavcev, ki uživajo polno zdravstveno varstvo.

Velika pridobitev in pomemben napredek v skrbi za kmete-borce in udeležence španske državljanske vojne je pravica do polnega zdravstvenega varstva vseh kmetov-borcev, ki imajo za udeležbo v narodnoosvobodilni vojni priznано dvojno štetje te dobe in članov njihovih družin, kakor tudi za udeležence španske državljanske vojne, ne glede na datum začetka ali dobe tra-

janja te aktivne dejavnosti. Jasno je, da bodo to pravico lahko uveljavljali že s prvim aprilom letos, kot predvideva zakonski predlog. Tisti kmetje-borci, ki imajo že priznано in z odločbo potrjeno dvojno štetje iz časa NOV oziroma španske državljanske vojne po 176. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Za ostale kmete-borce bo nujno treba zagotoviti, da se jim omogoči čimprejšnjo uveljavitev te pravice, pri tem bo nujno poskrbeti, da se postopek uveljavljanja štetja dvojne dobe pospeši s tem, da se pri vseh občinskih skupščinah, predvsem pa tistih, na katerih območju živi veliko število kmetov-borcev, zagotovi primerno število komisij kot tudi ekspeditivno poslovanje občinskega upravnega organa, ki je pristojen za delo.

Ugotovljeno je, da že sedaj potekajo ti postopki dokaj počasi in zato obstoja upravičena nevarnost, da se uveljavljanje pravic, ki jih vsebuje predloženi predlog zakona, nekoliko zavleče, kolikor se občinske skupščine ne bi poslužile zadnjega stavka prve točke 177. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, ki jim omogoča sestavo in imenovanje več občinskih komisij.

Za zagotovitev hitrejšega načina uveljavljanja pravic borcev-kmetov bo nujno treba mobilizirati tudi organizacije Zveze združenj borcev, ki lahko bistveno prispevajo k pospešitvi pripravljalnega postopka za priznanje dvojnega štetja dobe udeležbe v narodnoosvobodilni vojni s tem, da hitro preverjajo vložene prošnje kakor tudi, da z dobro pripravljenimi podatki prispevajo k samemu postopku za dokazovanje pravic.

Republiški sekretariat za socialno varstvo bo v sodelovanju z Republiškim sekretarjem za delo in Republiškim zavodom za socialno zavarovanje ukrenil vse potrebno, da se zagotovi čimhitrejšo tehnično poslovanje, ki bo omogočilo kmetom-borcem uporabo pravic že s 1. januarjem tega leta.

Sredstva za kritje razlike med osnovnim zdravstvenim varstvom po zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev in predlaganim polnim zdravstvenim varstvom bo zagotovil po tem zakonskem predlogu proračun Socialistične republike Slovenije. Po dosedanjih izračunih Republiškega zavoda za socialno zavarovanje ter komunalnih zavodov in Republiškega sekretariata za socialno varstvo je v Sloveniji 15 000 kmetov-borcev, za katere bo treba zagotoviti omenjeno razliko. Glede na izrazito potrebo in velik družbeno-politični pomen tega zakona predlagam zboru, da predlog zakona sprejme.

Predsednik Tine Remškar: Predlog zakona sta obravnavala odbor za zdravstveno in socialno politiko kot pristojni odbor in pa zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala pismeni poročili. Ali želita poročevalca odbora oziroma komisije dati k predlogu zakona še ustno obrazložitev. (Ne.) Če ne, bi prosil poročevalca zakonodajno-pravne komisije, da se izjavi o amandmaju odbora za zdravstvo in socialno politiko. (Komisija se z amandmajem strinja.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne želi, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predloženi zakon, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev NOV in njihovih družinskih članov.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu priporočila o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV.

Predlog priporočila je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložil odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora, ki je za svojega predstavnika določil dr. Jožeta Benigarja. Ali želi predstavnik odbora dati še ustno obrazložitev? (Da.) Prosim.

Dr. Jože Benigar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Mnogi naši zakoni, kot na primer zakon o vojaških vojnih invalidih, zvezni zakon o dodatku za zaposlene borce NOV, temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju, pravkar sprejeta republiška zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV in o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev in njihovih družinskih članov ter razni drugi ukrepi, na primer urejanja stanovanjskega vprašanja bivših borcev, delna ureditev priznavalnin in podobno so že dali na področju reševanja materialnega položaja bivših borcev precejšnje uspehe. Z zadovoljstvom torej lahko ugotavljamo, da posveča družbena skupnost vedno več pozornosti in skrbi hitrejšemu in učinkovitejšemu urejanju osnovnih življenjskih problemov borcev in njihovih družinskih članov. Kljub tem pozitivnim ugotovitvam pa obstaja še nekaj nerešenih vprašanj, ki so predvsem posledica hitrega zviševanja življenjskih stroškov in ki so močno poslabšali položaj predvsem tistih bivših borcev, ki zaradi objektivnih in upravičenih vzrokov niso vključeni v delovni proces. Gre torej za tisto skupino bivših borcev, ki jim je denarna družbena pomoč pomemben, če ne glavni vir preživljanja. Za zadnjih 5 let ugotavljamo, da močno narašča število prošenj za podelitev priznavalnin zaradi vse slabših socialnih razmer teh borcev, kar nujno terjaja čimprejšnjo ureditev tega vprašanja. Občinske skupščine so v ta namen že ustanovile posebne komisije za temeljito proučitev te problematike. Na osnovi ugotovitev teh komisij so skoraj vse občine sprejele odloke o uvedbi priznavalnine kot posebne oblike družbene denarne pomoči in pogoje za njeno podelitev.

V zvezi s tem želim reči nekaj besed o delu teh komisij in še posebej o elementih oziroma kriterijih za uveljavitev priznavalnin kot tudi o višini sedanjih priznavalnin.

Občinske komisije so sicer obravnavale predloge za podelitev priznavalnin dokaj tehtno in od primera do primera, vendar se mi zdi, da čestokrat preveč v obrambo proračunskih sredstev. Zato so kriteriji in tudi odloki za uveljavitev pravice do priznavalnin med občinami zelo različne. Na splošno so kriteriji dokaj ozki in togi, čeprav zajemajo starost bivšega borca, čas, ki ga je preživel v NOV ter povprečje dohodkov na družinskega člana. Posledica takšnega gledanja in takšne politike je, da je večina občinskih odlokov neprilagojenih življenjskim razmeram in specifičnim pogojem območij, na katerih živijo nekdanji borci. Da so na uveljavitev takšnih kriterijev močno vplivala prav proračunska sredstva posameznih občin, je tudi dokaz, da so bila sredstva za te namene in za namene socialnega varstva sploh, dejansko vedno nižje odmerjena. Zato se tudi ne smemo čuditi, če sedanje priznavalnine ne zajemajo niti polovico tistih bivših borcev, ki bi bili povsem upravičeni do te družbene pomoči. Tako je bilo do konca leta 1964 podeljenih v vsej republiki Sloveniji 3788 občinskih in 1045 okrajnih priznavalnin, skupaj torej 4833, medtem ko predvidevamo za letošnje leto okoli 8200 občinskih priznavalnin. Zanimivo je, da so občine predvidele za minulo leto 1534 priznavalnin manj kot so jih pozneje podelile zaradi res težkega stanja novih prosilcev. Ta ugotovitev torej kaže, da nenehno raste število upravičencev, ki so nujno potrebni te družbene pomoči. Prav tako

problematično kot je vprašanje števila upravičencev do priznavalnin je tudi vprašanje višine priznavalnin. Statistični podatki namreč kažejo, da je bila v minulem letu v naši republiki priznavalnina v povprečju 8500 din in se ni ustrezno dvigala in tudi ne prilagajala večjim življenjskim stroškom. Za primer naj navedem, da smo imeli v minulem letu še 4 občine, kjer je znašala najnižja priznavalnina le 2000 dinarjev, in 12 občin, kjer priznavalnine niso dosegle niti 4000 dinarjev. Le v 7 občinah so znašale najnižje priznavalnine 10 000 dinarjev, pri čemer je le v teh treh občinah znašala najvišja priznavalnina 30 000 dinarjev mesečno. Za te namene smo porabili 286 milijonov dinarjev, ne vračunajoč približno 1000 enkratni in 1500 novih stalnih priznavalnin, ki so jih občinske skupščine podelile v zadnjih mesecih minulega leta iz sredstev sproščene proračunske rezerve, in ob reblansu občinskih proračunov. Ta sredstva za enkratne in nove priznavalnine so znašale približno 100 milijonov. Skupaj smo torej lani porabili za te namene približno 386 milijonov dinarjev.

Iz navedenih podatkov predvsem pa iz izračunane povprečne višine priznavalnine torej sledi, da ni mogoče, da bi se podeljevale v prihodnje priznavalnine še v tako nizkih zneskih. Upoštevati namreč moramo namen priznavalnine in težnjo, da z njo zagotovimo bivšim borcem tako življenjsko raven, ki jo družba v povprečju omogoča delovnim ljudem na posameznem območju.

Tovarišice in tovariši poslanci. Odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora je o vsej tej problematiki razpravljal skupno z odborom Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in začasnim odborom istega odbora za proučitev nekaterih vprašanj borcev NOV. Na podlagi informacije Izvršnega sveta za vprašanje borcev NOV glede priznavalnin, kot tudi na podlagi lastnih ugotovitev poslancev na terenu, so navedeni odbori sklenili, da pripravijo predlog priporočila in da predlagajo Skupščini SR Slovenije, da sprejme priporočilo občinskim skupščinam za učinkovitejše reševanje vprašanja priznavalnin bivšim borcem NOV.

Predlog priporočila občinskim skupščinam, ki je pred vami, glede na ugotovljena dejstva, najprej priporoča, naj bi ne bile v prihodnje priznavalnine v nobenem primeru manjše od 10 000 dinarjev na mesec. Treba je seveda tudi nenehno prilagajati višino stalnih priznavalnin višini življenjskih stroškov. V nasprotnem primeru bo namreč trenutno zvišanje priznavalnin izgubilo svoj namen, ker bi ustvarjali enako stanje, kakršno je danes, ko je večina priznavalnin le še simbolična in dejanska ne to, kar bi morala biti, to je posebna družbena pomoč.

Dalje so navedeni odbori menili, da je treba s spremenjenimi kriteriji omogočiti vsem upravičenim bivšim borcem NOV tako pomoč. Pri tem naj komisije za vprašanja borcev NOV pri občinskih skupščinah objektivno in življenjsko presojujejo vsak primer posebej. Odbori so tudi menili, da bi bilo treba priporočiti, naj občinske skupščine glede na navedene ugotovitve o dosedanem sistemu priznavalnin prevedejo dosedanje priznavalnine najkasneje do konca aprila tega leta, in sicer z veljavnostjo s 1. 1. 1965. Vse nove primere pa naj bi reševale čim hitreje. Tako bi bilo omogočeno, da bi vse občinske skupščine opravile prevedbo priznavalnin do približno istega roka, s čimer ne bi bil prizadet noben bivši borec, ne glede na to, kje živi. Ker so bili tudi doslej primeri, da se priznavalnine niso redno in pravočasno izplačevale, priporočajo odbori, da naj bi občinske skupščine z določeno tehniko zagotovile redno izplačevanje te družbene denarne pomoči. Morda naj to zagotove z dogovorom s komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje, da bi se priznavalnine izplačevale

na način kot se izplačujejo pokojnine. Vendar je stvar samih občinskih skupščin, da poiščejo najprimernejšo obliko izplačevanja. Važno je le, da bomo ustvarili pri bivših borcih občutek stalnosti in pravočasnosti nakazovanja te družbene denarne pomoči.

V predlogih občin za dopolnilna sredstva so zajete tudi potrebe za priznavalnine in borčevski dodatek, ki ga pa sedaj prevzame nase republiški proračun. Tako imajo sedaj občine večjo materialno osnovo za reševanje vprašanja priznavalnin. Ker pa niso sredstva, ki jih bodo dobile posamezne občine s svojim proračunom dejansko odmerjena, je seveda odvisno od občinskih skupščin samih, da bodo namenila tudi potrebna sredstva za priznavalnine v smislu tega priporočila.

Menimo, da se morajo za uresničenje takšne politike, kot jo nakazuje priporočilo, še posebej zavzeti družbeno-politične organizacije, predvsem Zveza združenj borcev, ki naj bo občinskim skupščinam pri izvajanju politike na področju posebne družbene pomoči bivšim borcem, najtesnejši sodelavec in svetovalec. Tako bo priporočilo res našlo polno razumevanje občin za reševanje doslej tako perečega vprašanja. S tem bodo občinske skupščine še bolj uresničevale aktivno skrb za bivše borce in uveljavljale politiko nenehne rasti življenjske ravni občana.

Končno predlagam v imenu odbora za zdravstvo in socialno politiko Republiškega odbora kot predlagatelja tega poročila, da se sprejmejo redakcijski popravki, ki jih predlaga zakonodajno-pravna komisija, in sicer:

1. Dosedanje besedilo naslova naj bi se glasilo: »Priporočilo o stalnih priznavalninah bivšim borcem NOV«.

Ne gre namreč samo za dajanje stalnih priznavalnin, marveč tudi za ureditev še drugih vprašanj v tej zvezi.

2. V drugem odstavku priporočila, naj se besedilo »na osnovi 150. člena ustave« nadomesti z besedilom: »na osnovi drugega odstavka 136. člena ustave«, ker je to primernejše.

Tovarišice in tovariši poslanci! Glede na vse navedene ugotovitve in željo, da omogočimo čimbolj učinkovito ureditev materialnega položaja določene skupine bivših borcev NOV, predlagam zboru na podlagi 84. člena začasnega poslovnika Republiškega zbora Socialistične republike Slovenije, da sprejme predloženo priporočilo z navedenima spremembama.

Predsednik Tine Remškar: Predlog priporočila je obravnavala zakonodajno-pravna komisija, ki je dala pismeno poročilo. Ali želi poročevalec komisije dati še ustno poročilo? (Ne.) Če ne, pričujem razpravo. K besedi se je prijavila tovarišica inž. Ivica Kavčič.

Inž. Ivica Kavčič: Tovarišice in tovariši poslanci! Mislim, da lahko upravičeno rečemo, da posveča naša družba prav v zadnjih letih precej več skrbi bivšim borcem NOV. To potrjujeta tudi oba pravkar sprejeta zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev in o dodatku zaposlenim udeležencem NOV. Tudi število priznavalnin se je v zadnjem letu močno povečalo, čeprav so bile v nekaterih občinah — zanimivo je, da ne v gospodarsko najmanj razvitih — sramotno nizke. Vendar moramo pri tem vedeti, da je tudi perečih primerov vedno več. Mnogi bivši borci-kmetje so ostareli in oslabei, ter za delo na zemlji niso več sposobni. Mnogo več je upokoјencev. Ker večina teh ni imela visokih osebnih dohodkov, so tudi njihove pokojnine nizke. Veliko je število vojnih

vdov, katerih pokojnine so zaradi kratke delovne dobe mož tako nizke, da le s težavo krijejo najosnovnejše življenjske stroške.

Vsem tem je družba dolžna omogočiti človeka vredno življenje, saj so bili ravno oni tisti, ki so izpostavljali svoja življenja za dosego današnje družbene ureditve. Iz vseh teh razlogov je priporočilo o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV zelo umestno, zlasti še za tiste občine, ki razpolagajo z večjimi proračunskimi sredstvi in imajo sorazmerno majhen odstotek bivših borcev. To so občine mariborskega in celjskega okraja, ki imajo povprečno 3,5 oziroma 6,4 % borcev, nekatere celo 0,6 %. Drugače pa je s primorskimi in belokranjskimi občinami, kjer znaša število teh tudi 15 in več odstotkov in so ti borci v pretežni meri nezaposleni.

Res je, da so te občine dobile dopolnilna sredstva od republike za kritje proračunskih potreb, vendar vsi prav dobro vemo, da je teh sredstev tudi za kritje najnujnejših potreb veliko premalo. Naj za primer navedem samo občino Idrija. Vseh proračunskih sredstev v letu 1965 bo za okoli 890 milijonov, realno planiranih potreb pa je za 1200 milijonov, torej znaša primanjkljaj 300 milijonov dinarjev. Vse službe, ki se financirajo iz proračuna, bodo tako glede na njihove res realne in nujne potrebe prikrajšane za več kot 20 %. Socialno varstvo, kamor spadajo tudi priznavalnine borcem, je planiralo 75 milijonov. Iz teh sredstev se je planiralo samo za že odobrene priznavalnine 130 borcem okoli 20 milijonov dinarjev. Potreb pa je prav gotovo mnogo več, saj je občinska komisija za zadeve borcev obravnavala samo v 1964. letu 335 primerov socialno ogroženih borcev, katerih je, glede na majhna proračunska sredstva, lahko le nekaj rešila. Z upoštevanjem priporočila bi morali vsem tem in verjetno še mnogim drugim zagotoviti priznavalnine, saj so cele vasi na Tolminskem sodelovale v NOV; vemo pa tudi, da so to pasivni kraji, kjer ljudje komaj životarijo. S precejšnjo gotovostjo lahko trdimo, da pri najboljši volji za rešitev vseh teh primerov ne bo dovolj sredstev in da gospodarsko nerazvite občine ne bodo mogle tega vprašanja v celoti same rešiti. Naši borci menijo, da ni pravično, saj so se ti borili za isto svobodo kot manjštevlni borci iz razvitejših občin. Zato je dolžnost vse družbene skupnosti, da dá vsem borcem, glede na njihove potrebe in zasluge ustrezno priznanje. Vse občine naj v skladu s svojimi zmogljivostmi prispevajo svoj delež v skupni sklad, iz katerega naj se vsaj v republiškem merilu, če že ne v zveznem, dodeljujejo priznavalnine, enako kot je urejeno zdravstveno zavarovanje ali pa dodatki zaposlenim borcem.

Vem, da trenutno stvari ne moremo boljše rešiti kot s priporočilom, ki ga sprejemamo. Občine se morajo poglobiti v problem in bodo marsikaj lahko tudi rešile, kar bi morda brez priporočila ne šlo. Vendar bomo morali to vprašanje še obravnavati in ga po mojem skušati rešiti enotno za vso republiko.

Predsednik Tine Remškar: Kdo še želi besedo? Prosim. Besedo ima dr. Marijan Breclj.

Dr. Marijan Breclj: Tovarišice in tovariši poslanci! Obrazložitev, ki jo je dal odbor za zdravstvo in socialno politiko in tudi ves pripravljani postopek, ki je tekel v zvezi z urejanjem posameznih vprašanj bivših borcev, nas je v celoti zadovoljil v tem, da z zakonom, ki smo ga sprejeli in s priporočilom, o katerem pravkar razpravljamo, izpolnjujemo nekatere morda že zapoznele dolžnosti, ki pa jih glede obveznosti, ki jih imamo do bivših borcev, najbrž še

vedno ne izpolnjujemo prepozno. Zato mislim, da ni treba podrobneje utemeljevati nujnosti in upravičenosti teh skupščinskih aktov.

Želel pa bi v zvezi s tem priporočilom, oziroma v zvezi s priznavalninami, glede na reakcije, ki jih v zadnjih dneh slišimo v javnosti, poudariti naslednje:

Če sprejema naša Skupščina priporočilo, ne gre pri tem samo za to, da se Skupščina izjavi za neko stališče, ampak moramo to priporočilo sprejeti kot akt Skupščine, s katerim Republiški zbor skupaj s pristojnimi zbori delovnih skupnosti dejansko sprejme neko obče družbeno obvezno normo, ki jo v obliki takega skupščinskega akta, kot je priporočilo, naslavlja tistim, ki so jo v tej skupnosti moralno in politično dolžni izvrševati. Točneje rečeno, ne gre torej za zakon, ki vsebuje normativna določila, gre pa brez dvoma za tak akt Skupščine, pri katerem pričakujemo, da bo upoštevan in v praksi izvrševan. Zato so deloma naš tisk, deloma pa tudi posamezniki v naših delovnih organizacijah storili slabo uslugo reševanju teh vprašanj, ko so že vnaprej izražali dvom, ali se bodo priporočila upoštevala, oziroma, ko so že naprej poskušali dokazovati, da priporočila ne bo mogoče uresničiti. Konkretno mislim na pisanje našega vodilnega časopisja, ki je iz razprav, ki so tekle v Skupščini, skoro bi mogel reči, kovalo neke samovoljne zaključke ter že vnaprej izražalo dvom v uspešno rešitev, že tako dolgo perečega vprašanja bivših borcev. Menim, da je to priporočilo, ki ga danes sprejemamo, argumentirano ne samo v besedah, ampak ima svojo osnovo tudi v konkretni materialni bazi. Tovarišica poslanka iz Idrije je v svoji razpravi izrazila dvom, ali bo mogla občina Idrija izvršiti te svoje dolžnosti. Brez dvoma, da občina Idrija in mnoge druge občine niso v lahkem položaju. Ko smo sprejemali proračun za leto 1965, smo ugotavljali številne težave, katerih nismo mogli rešiti z letošnjim proračunom. Pri tem pa gre za drugo vprašanje. Izvršni svet je s svojo posebno komisijo, lahko rečemo, temeljito pripravil in obdelal obravnavano vprašanje in mislim, da je treba izreči priznanje v tem, da je ta komisija, ki jo je postavil Izvršni svet, prvič prikazala ta problem v celoti in tudi argumentirala vsa posamezna vprašanja, ki nastajajo iz kompleksa urejanja naših dolžnosti do bivših borcev.

Iz gradiva, ki ste ga prejeli, jasno izhaja tudi to, da so občine v pripravi na svoje proračune za leto 1965 planirale sredstva v zvezi s kritjem potreb za bivše borce kot čvrste postavke, oziroma, da je Republiški sekretariat za finance, ki je pripravljajal republiški proračun in reševal vprašanje dotacij, upošteval fiksne postavke občinskih proračunov za izplačevanje priznavalnin in drugih obveznosti do borcev in jih s tem vzel kot merilo pri določitvi dodatnih sredstev. Občine, ki rešujejo ta vprašanja, so napovedale, da rabijo za reševanje teh vprašanj 1260 milijonov sredstev. Res je, da s formalne zakonske plati to niso namenska sredstva, mislim pa, da je treba ta sredstva kot namenska upoštevati, ker je — kot rečeno — republiški proračun upošteval postavke za kritje teh potreb kot fiksne in potem na njihovi osnovi predlagal Skupščini dopolnilna sredstva za občine.

To je ena vrsta v ta namen določenih sredstev. Drugi vir sredstev so ustrezna sredstva pri okrajnih skupščinah, in tretjič, kot vemo, smo s pravkar sprejetima zakonomata prevzeli v republiškem proračunu preko milijardo obveznosti s tem, da smo v celoti prevzeli ves dodatek za nezaposlene borce in vsa potrebna dodatna sredstva za zdravstveno zavarovanje kmetov-borcev.

S tem priporočilom pa priporočamo, naj bi priznavalnine z letošnjim letom vnaprej ne znašale manj kot 10 000 mesečno. Po izračunu potreb bodo izplačane priznavalnine okoli 8000 borcem in lahko ugotovimo, da so sredstva za te na-

mene na razpolago. Res je tudi, da bo verjetno v eni ali drugi občini nastala konkretna potreba do določeni pomoči, da se bodo lahko te stvari uredile. Zato je prav, ko sprejemamo to priporočilo, da jasno in glasno povemo naši javnosti, našim občinam, ki so odgovorne za izvrševanje teh zadev in seveda borcem samim, da to priporočilo sprejemamo z vso resnostjo in odgovornostjo.

Zato moram ponovno poudariti, da tudi z naše skupščinske tribune zavračamo take vrste informiranja javnosti, ki vnaša že vnaprej dvom v reševanje teh vprašanj in lahko že vnaprej demobilizira tiste činitelji, ki so za to odgovorni.

Dovolite mi, da navedem majhno analogijo glede obveščanja javnosti in izražanja dvomov. Podobno, kot je z reševanjem problemov bivših borcev, je trenutno tudi z aktualnim problemom zaposlitve upokoјencev. Danes smo lahko brali v »Delu« neko obvestilo, da bo »Tovariš« priobčil v svoji naslednji številki poseben sestavek ali intervju o tem, kaj bo — z jokajočim penzionistom, ki mu ne dovolijo več, da bi zaslužil nekaj tisoč dinarjev k svoji borni pokojnini, da bi lahko preživiljal svojo 3-člansko družino.

S polno odgovornostjo trdim, da je to demagoško in škodljivo obravnavanje teh v resnici sicer zelo perečih problemov naše skupnosti in to še posebno v času, ko bi morala naša javnost, predvsem pa odgovorni novinarji vedeti, da je Izvršni svet pred kratkim zavzel nasprotno stališče, da je sporočil tako delovnim organizacijam, ki zaposlujejo te upokoјence, kot upokoјencem samim, da naj do nadaljnega ničesar ne spreminjajo v teh odnosih. To se pravi, da je najodgovornejši republiški organ prevzel odgovornost tudi za reševanje teh stvari. V resnici te stvari še niso rešene. Kakor veste, jih bodo rešili v Zvezni skupščini v zvezi z zakonom, ki ga pripravlja Zvezna skupščina. Toda to analogijo sem navedel zato, ker mislim, da je prav, da naša Skupščina in naš Izvršni svet, ki neposredno nosita odgovornost za te in vse druge ukrepe, uživata vso podporo pri obveščanju naše javnosti in da imamo v vrstah naših novinarjev, ki opravljajo to pomembno družbeno nalogo, ljudi, ki nas bodo podprli, kadar gre za pojasnjevanje javnosti in prizadetim, kaj z nekim ukrepom želimo doseči, ne da bi že vnaprej kapitulantsko razglašali tak ukrep za neizvedljiv. S tem samo še poglobljajo nezadovoljstvo, ki se pri reševanju takih problemov že samo od sebe rado poraja.

Predsednik Tine Remškar: Prosim, želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javlja k razpravi, zaključujem razpravo in dajem predlog priporočila o dajanju priznavalnin bivšim borcem NOV na glasovanje.

Kdor je za predlog priporočila, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel predlog priporočila o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi predstavnik komisije dati k pismeni obrazložitvi tudi ustno obrazložitev? (Ne.) Predlog sta prav tako obravnavala odbor za zdravstvo in socialno politiko in pa zakonodajno-pravna komisija. Ali želi poročevalec odbora dati ustno obrazložitev. (Da.) Besedo ima tovariš Rado Dolgan.

Rado Dolgan: Tovarišice in tovariši poslanci! Odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora je naknadno obravnaval amandmaje k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih, ki jih je predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, in ki jih je sprejel predstavnik predlagatelja zakonskega predloga.

Odbor se z vsemi amandmaji, ki jih zajema poročilo zakonodajno-pravne komisije, strinja in umika svoj amandma k 7. členu predloga zakona, po katerem bi lahko tudi občani ustanovili socialni zavod. Ob ponovni obravnavi tega vprašanja je odbor prišel do zaključka, da je zadevni amandma odveč, glede na to, da imajo občani v krajevnih skupnostih, v družbeno-političnih organizacijah ali društvih, kjer se združujejo, dovolj možnosti ustanoviti socialni zavod. Glede na to v imenu odbora za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora predlagam, da Republiški zbor sprejme zakonski predlog z navedenimi spremembami.

Predsednik Tine Remškar: Ali želi poročevalec zakonodajno-pravne komisije besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o izplačevanju začasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet in je za svojega predstavnika določil Erno Podbregar, republiškega sekretarja za delo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k predlogu še ustno obrazložitev? (Da.)

Erna Podbregar: Tovarišice in tovariši poslanci! Glede na to, da gre pri predlogih zakonov navedenih pod točko 9, 10, 11 in 12 dnevnega reda za dopolnilne predpise k temeljnemu zakonu o pokojninskem zavarovanju, mi dovolite, da podam k vsem štirim predlogom skupno obrazložitev.

Z novo ustavo se vloga federacije na področju socialnega zavarovanja omejuje na neposredno urejanje tistih družbenih odnosov, ki zagotavljajo enotnost gospodarskega in družbenega sistema. Zato se z novim temeljnim zakonom o pokojninskem zavarovanju ureja le enotni sistem pokojninskega zavarovanja, izvrševanja njegovih norm, ki jih zaradi specifičnih razmer in pogojev posameznih republik ni mogoče urejati enotno za vso državo, pa dopolnjujejo republiški predpisi.

Izhajajoč iz te osnove so številne pristojnosti, ki so doslej spadale v izključno pristojnost zvezne zakonodaje, prenesene v pristojnost republiških organov oziroma samoupravnih organov republiške skupnosti socialnega zavarovanja. Po novem zakonu o pokojninskem zavarovanju je v pristojnosti socialističnih republik tudi ureditev vprašanj, ki so vsebina predloženih zakonskih predlogov, kot so predlog zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka, predlog zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene

družinske člane, predlog zakona o izplačevanju začasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja in predlog zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravic do družinske pokojnine.

Najpomembnejši od teh je predlog zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka. Problematika varstvenega dodatka je tesno povezana z gmotnim položajem upokoјencev, katerih pokojnine so nizke, bodisi zaradi tega, ker so imeli kot aktivni zavarovanci nizke osebne dohodke, bodisi zaradi tega, ker niso dopolnili polne pokojninske dobe, ali pa iz obeh razlogov hkrati in nimajo zadosti drugih dohodkov za preživljanje. Varstveni dodatek je dodatek na pokojnino in pripada tistim upokoјencem, katerih pokojnina je glede na pokojninsko dobo in višino osebnih dohodkov odmerjena izpod mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov. Ta mejni znesek predstavlja najnižjo pokojnino za dopoljenih 40 oziroma 35 let pokojninske dobe, to je 85 % pokojninske osnove pri osebnem dohodku, ki ustreza povprečnemu znesku najnižjih osebnih dohodkov v republiki. Varstveni dodatek je razlika med mejnim zneskom najnižjih pokojninskih prejemkov in pokojnino, ki pripada upokoјencu glede na njegovo pokojninsko dobo in njegov doseženi osebni dohodek. Vendar pa nima vsak upokoјenec pravice do celotne razlike med mejnim zneskom najnižjih pokojninskih prejemkov in pripadajočo pokojnino. Celotna razlika pripada samo upokoјencu, pri moškem, ki ima 40 let, oziroma pri ženski, ki ima 35 let. Upokoјencem, ki niso dopolnili 40 oziroma 35 let pokojninske dobe, pa pripada samo določen odstotek od te razlike. Višina odstotka in s tem varstvenega dodatka je torej odvisna od pokojninske dobe. Varstveni dodatek pripada starostnim, družinskim in invalidskim upokoјencem. Za določanje mejnega zneska najnižjih zneskov pokojninskih prejemkov in za določanje odstotka za odmero varstvenega dodatka je pristojna skupščina republiške skupnosti socialnega zavarovanja, pogoje za priznavanje pravice do varstvenega dodatka glede na premoženjsko stanje upokoјenca pa določa Skupščina SR Slovenije.

Skupščina socialnega zavarovanja za SR Slovenijo je določila 25 500 dinarjev za mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov v Sloveniji, to je 85 % od 30 000 dinarjev. Skupščina je namreč izhajala iz tega, da znaša najnižji znesek povprečnih osebnih dohodkov v Sloveniji 30 000 din. Določila je tudi višino varstvenega dodatka tako, da pripada starostnim upokoјencem pri pokojninski dobi 15 let 60 % od omenjene razlike, za vsako nadaljnje leto preko 15 let pa se ta odstotek povečuje tako, da pri 40 letih pokojninske dobe doseže 100 % navedene razlike.

Predlog zakona pa ureja pravico do varstvenega dodatka glede na premoženjske razmere upokoјenca. Pravico do tega dodatka bi imel upokoјenec, čigar dohodki poleg pokojnine ne presegajo letno 100 000 dinarjev na upokoјenca in 50 000 dinarjev na družinskega člana, ki ga upokoјenec vzdržuje. Če pa bi ti dohodki presegli ta cenzus, zgubi upokoјenec pravico do varstvenega dodatka.

Drugi predlog zakona, o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane, ureja, kakšne in čigave premoženjske razmere vplivajo na priznanje pravice do družinske pokojnine. Po smrti zavarovanca ima njegova vdova in njegovi otroci pravico do družinske pokojnine ne glede na njihovo premoženjsko stanje. To pravico pa imajo tudi starši pokojnika in otroci brez staršev, to so vnuki, bratje in sestre pokojnika, pod pogojem, da jih je pokojnik preživljal.

Predloženi predlog zakona določa, kdaj se šteje, da je pokojnik vzdrževal te upravičence do pokojnine. Po predlogu zakona bi imeli pravico do družinske pokojnine starši pokojnika in otroci brez staršev, če niso imeli lastnih dohodkov, ali pa če so imeli dohodke, ki ne presegajo dveh tretjin mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, ki ga je Skupščina na osnovi socialnega zavarovanja določila v višini 25 500 dinarjev.

To velja za primer, da so starši ali otroci brez staršev živeli v skupnem gospodinjstvu s pokojnikom. V primeru pa, da so živeli izven zavarovančevega gospodinjstva, pa bi se štelo, da jih je zavarovanec preživljal, če jim je dajal vsaj eno tretjino mejnega zneska najnižjih prejemkov. Če izpolnjujejo te pogoje, bi te osebe bile upravičene do družinske pokojnine, pa tudi do ustreznega varstvenega dodatka, če izpolnjujejo tudi pogoje zanj.

Tretji predlog zakona ureja izplačevanje akontacij na inozemske pokojnine. Nekateri upokojnenci namreč, naši državljani, pridobe pravico do starostne pokojnine, invalidnine ali družinske pravice pri nosilcih socialnega varstva drugih držav. Če država, v kateri si je upokojenec pridobil to pravico, ne izplačuje pokojnine, oziroma ne pošilja pokojnine v Jugoslavijo, se bo upokojencu po predlogu zakona izplačevala začasna pokojnina iz sredstev skladov našega pokojninskega zavarovanja vse dotlej, dokler ne začne prejemati pokojnine oziroma invalidnine iz te države. Ureditve te pravice po predlogu zakona predstavlja pravzaprav le ohranitev pravice, ki jo je ustanovil že prejšnji zakon o pokojninskem zavarovanju. V Sloveniji je trenutno 124 takih upokojencev, ki so si pravico do pokojnine pridobili z zaposlitvijo v državah, s katerimi še nimamo sklenjene konvencije o socialnem zavarovanju. To sta predvsem Avstrija in Demokratska republika Nemčija, v katerih si je več kot 100 navedenih upravičencev pridobilo pravico do starostne pokojnine.

Zadnji zakonski predlog pa ureja pogoje za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine. Vdova pridobi pravico do družinske pokojnine, če je ob smrti moža dopolnila 45 let starosti. Če pa vdova ob smrti moža zavarovanca še ni dopolnila te starosti, ji ne gre družinska pokojnina, pač pa ji zakon priznava v tem primeru pravico do oskrbnine, če glede imovinskega stanja izpolnjuje tiste pogoje, ki so predpisani za uživanje oskrbnine delavcev v času začasne brezposelnosti. Pogoje glede gmotnega stanja, kot pogoje do pravice do oskrbnine v času začasne nezaposlenosti, trenutno določajo še zvezni predpisi. Po osnutku zakona o organizaciji in financiranju, o zaposlovanju in materialni oskrbi nezaposlenih delavcev pa bi te pogoje v bodoče določala skupščina socialistične republike. Kot že povedano, vsi navedeni zakonski predlogi predstavljajo dopolnilne predpise k temeljnemu zakonu o pokojninskem zavarovanju, od katerih se bodo nekateri uporabljali tudi pri izvajanju prevedbe pokojnin.

V imenu Izvršnega sveta predlagam, da Republiški zbor sprejme predlagane zakone z amandmaji, ki so bili v ustreznih odborih oziroma komisijah Skupščine predlagani in sprejeti k posameznim predlogom zakonov.

Predsednik Tine Remškar: Predlog zakona sta obravnavala odbor za delo in socialno politiko kot pristojni odbor in pa zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala pismeni poročili. Želi dati predstavnik odbora oziroma komisije še ustno obrazložitev? (Ne.)

Prosim poročevalca odbora, da se izjavi glede amandmaja, ki ga je sprejel Socialno-zdravstveni zbor. (Se strinja!) Hvala.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če nihče, dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o izplačevanju začasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine.

Predlog zakona je Skupščini predložil Izvršni svet in je za svojega predstavnika določil tovarišico Erno Podbregar, ki je predlog zakona že obrazložila. Predlog zakona sta prav tako obravnavala odbor za delo in socialno politiko kot pristojni odbor in zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala zboru pismeni poročili. Ali želita poročevalca odbora oziroma komisije dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javi, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni dobila pravice do družinske pokojnine.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane.

Tudi ta predlog zakona je Skupščini predložil Izvršni svet in kot svojega predstavnika določil tovarišico Erno Podbregar, ki je predlog zakona že ustno obrazložila.

Predlog zakona sta prav tako obravnavala odbor za delo in socialno politiko in pa zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala pismeni poročili. Ali želita predstavnika odbora oziroma komisije dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Če ne, pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javlja, dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka. Predlog zakona je Skupščini predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovarišico Erno Podbregar, ki je zakon že tudi ustno obrazložila. Predlog zakona sta prav tako obravnavala odbor za delo in socialno politiko in zakonodajno-pravna komisija, ki sta nam predložili pismeni poročili. Ali želita predstavnika odbora oziroma komisije dati še ustno obrazložitev. (Ne.) Prosim poročevalca odbora, da se izjavi glede amandmajev zakonodajno-pravne komisije. (Strinja se.) Hvala.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predloženi predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka.

Predlagam 15 minut odmora in prekinjam sejo.

(Seja je bila prekinjena ob 12.10 in se je nadaljevala ob 12.25.)

Predsednik Tine Remškar: Nadaljujemo sejo Republiškega zbora in prehajamo na 13. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o Pedagoškem svetu Socialistične republike Slovenije.

Predlog zakona je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Borisa Lipužiča, republiškega sekretarja za šolstvo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta k predlogu zakona dati še ustno obrazložitev. (Da.) Prosim.

Boris Lipužič: Tovariš predsednik, tovarišice, in tovariši poslanci! Dovolite, da dam obrazložitev k 13. in 14. točki dnevnega reda hkrati. Predloga zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta in zakona o pedagoškem svetu Socialistične republike Slovenije pomenita uresničenje stališč, ki jih je sprejela Skupščina Socialistične republike Slovenije glede organizacije pedagoškega znanstveno-raziskovalnega dela v naši republiki ter glede določanja predmetnikov in učnih načrtov.

Z zakonom o ustanovitvi pedagoškega inštituta uresničujemo dolgoletne težnje šolstva in naših pedagogov, da družba zagotovi temeljne pogoje za organizacijo fundamentalnih aplikativnih raziskav na področju vzgoje in izobraževanja. Pedagoška veda je nedvomno najbolj poklicana, da raziskuje temeljne teoretične probleme vzgajanja in izobraževanja, kakor tudi aktualna vprašanja našega šolskega sistema, učnega procesa v posameznih vrstah šol, oblikovanja učnih kadrov itd. Brez solidnih eksperimentalnih raziskovanj, ki jih je dolžna organizirati kvalificirana pedagoška ustanova, kakršna bo v bodoče pedagoški inštitut ter brez znanstveno utemeljenih ugotovitev ni mogoče brez škode izvajati kakršnihkoli ukrepov v šolski reformi, ki lahko imajo daljnosežne posledice v znanju in vzgoji mlade generacije. Tako bo ta inštitut kot središče pedagoškega raziskovalnega dela v naši republiki dolžan proučevati tudi mnoga aktualna vzgojna in izobraževalna vprašanja, posploševati in širiti napredne izkušnje vzgojno-izobraževalnega dela ter tako hkrati ustvariti novo pedagoško prakso.

V naši pedagoški teoriji in praksi je še precej nedognanega. Družbene potrebe in šolska praksa pa tudi raziskovanja posameznih pedagogov nas opozarjajo, da brez solidnih proučevanj, pri katerih je treba upoštevati naše specifične pogoje in vzgojno-izobraževalne smotre, ni mogoče uspešno izgrajevati sodobne šole in različnih oblik izobraževanja, ki se porajajo v praksi. Strokovno teoretično so še vse premalo raziskana vsebinska vprašanja, na primer osnovne šole, ki s celodnevним programom bivanja učencev prevzema tudi varstveno-vzgojno funkcijo. Prav tako so še premalo dognane sodobne učne oblike in mie-

tode, rezultati moralnega vzgajanja v osnovni šoli, izobraževalni ciklusi v osnovni šoli, odnos med izobraževalnimi ciklusi v osnovni šoli in na II. stopnji šolanja, možnosti diferenciranega izobraževanja v osnovni šoli, odnos med splošno in strokovno izobrazbo, metode in vsebine izobraževanja zaposlenih, ekonomika izobraževanja itd. Pri vseh teh raziskavah ima osrednje mesto pedagogika, vendar je treba danes v dobi vedno močnejše diferenciacije posameznih ved ter hkrati njihove vedno večje integracije zagotoviti tudi organsko povezavo pedagogike, zlasti zgodovinsko, ekonomsko, filozofsko, psihološko in sociološko vedo tudi z naravoslovnimi znanostmi, kar bo nedvomno ena izmed pomembnih nalog inštituta, ki jo nakazuje tudi 2. člen zakona.

Čeprav univerza formalno ni ustanovitelj inštituta, pa je vsekakor zlasti filozofska fakulteta ter še posebej oddelek za pedagogiko tista učna znanstveno-organizacijska enota univerze, ki bo nedvomno življenjsko zainteresirana za tesno sodelovanje pri uresničevanju raziskovalnega programa inštituta, pri oblikovanju novih mladih raziskovalcev ter pri znanstvenem izpopolnjevanju in specializacijah pedagoških raziskovalnih kadrov.

Vsi visokošolski zavodi, ki izobražujejo učne in vzgojne kadre, bodo nedvomno sodelovali z inštitutom pri proučevanju ustreznosti profilov teh kadrov za potrebe šolske prakse. Inštitut pa se bo pri svojem delu moral povezovati tudi s prosvetno-pedagoško službo, ki se kot strokovno operativna služba na področju šolstva poslužuje tudi določenih proučevalnih metod, ko spremlja organizacijo šolskega sistema in ugotavlja rezultate vzgojno-izobraževalnega procesa. Te in druge ugotovitve prosvetno-pedagoške službe bodo dragoceno gradivo za pedagoški inštitut, ki bo moral skupaj z republiškim in ostalimi zavodi za prosvetno-pedagoško službo sodelovati pri organizaciji in delu eksperimentalnih šol.

Poudariti želim tudi pomen organiziranja pedagoškega arhiva in strokovne pedagoške biblioteke, ki naj bi se v perspektivi razvila v okviru inštituta kot dokumentacijsko središče za pedagoško raziskovalno delo. Pred bodoči pedagoški inštitut so torej postavljene številne zahtevne naloge, ki jih bo lahko uspešno uresničeval le, če bomo združili vsa prizadevanja pri pedagoško-raziskovalnem delu ter vse razpoložljive raziskovalne in strokovne kapacitete ter za delo zagotoviti tudi potrebna materialna sredstva.

Zakon o pedagoškem svetu Socialistične republike Slovenije uvaja nov strokovni organ na področju vzgoje in izobraževanja, kakršnega doslej nismo imeli. Ta svet se bistveno razlikuje od nekdanjega republiškega sveta za šolstvo oziroma sveta za strokovno izobraževanje, ki sta bila republiška organa družbenega upravljanja na področju šolstva in izobraževanja sploh, ter hkrati izvršilna upravná organa, ki so ju sestavljali imenovani in delegirani člani ter člani po službenem položaju. Del pristojnosti teh svetov je po novi ustavni ureditvi prevzel Prosvetno-kulturni zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije, drugi del, to je upravne zadeve, pa Republiški sekretariat za šolstvo. V noveliranem zakonu o osnovni šoli je republiški sekretar za šolstvo pooblaščen, da izda več izvršilnih predpisov strokovno tehnične narave npr. glede časovne razporeditve šolskega dela v šolskem letu, postopka o potrjevanju učbenikov in učil, pedagoških normativov o številu učencev v oddelkih in oddaljenosti osnovne šole od učenčevega doma itd. Medtem pa je za določanje predmetnika in učnega načrta za osnovne šole po 22. členu zakona o osnovni šoli pooblaščen pedagoški svet kot poseben strokovni organ. Vsekakor je tako pomembna pristojnost kot je določanje predmetnika in učnega načrta treba zaupati kolektivnemu stro-

kovnemu organu, ki bo sestavljen iz vidnih pedagoških strokovnjakov ter drugih družbenih delavcev, ki se pri svojem družbenem delu ukvarjajo z vzgojno-izobraževalnimi problemi.

Ko urejamo določanje predmetnika in učnega načrta za osnovno šolo, pa je smiselno, da hkrati uredimo tudi določanje osnov za predmetnike in učne načrte posameznih vrst šol II. stopnje, pri čemer je razumljivo, da bodo te šole same določile podrobne predmetnike in učne načrte, pedagoški svet pa bo z osnovami predvsem zagotovil ustrezno razmerje med fondom tedenskih učnih ur za splošne izobraževalne in strokovne predmete, določeno razmerje med teoretičnim in praktičnim poukom, nakazal vzgojno-izobraževalne smotre posameznih predmetov itd.

Pedagoški svet se bo pri svojem delu posluževal strokovnih komisij, ki bodo proučile gradivo v zvezi s predmetniki in učnimi načrti ter bodo poročale svetu, preden bo sklepal o njih.

Predvideno je tudi, da bo pedagoški svet pred sklepanjem predložil predmetnike in učne načrte na vpogled Prosvetno-kulturnemu zboru, s čimer bo vzpostavljen odnos med svetom kot strokovnim organom in Skupščino Socialistične republike Slovenije, ki ga bo imenovala. Tako urejeno določanje predmetnikov in učnih načrtov, ki jih bo pripravljala za prosvetno-pedagoško službo pristojen republiški zavod, svetu pa jih bo predložil za šolstvo pristojen republiški sekretariat, bo omogočilo širšo družbeno presojo ustreznosti vzgojno-izobraževalnih programov šol, kar zanima najširše plasti občanov ter družbene in delovne organizacije. Vsi amandmaji k obema zakonoma so bili sprejeti in so sestavni del predlogov zakonov.

V imenu Izvršnega sveta predlagam Republiškemu zboru, da oba zakona sprejme.

Predsednik Tine Remškar: Predlog zakona sta obravnavala odbor za prosveto in kulturo našega zbora in pa zakonodajno-pravna komisija. Ali želita predstavnik odbora oziroma komisije dati poleg pismene še ustno obrazložitev? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če se nihče ne javlja, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Prosim, kdor je za predloženi zakon, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije.

Predsednik Tine Remškar: Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta.

Predlog zakona je Skupščini predložil Izvršni svet in je za svojega predstavnika določil Borisa Lipužiča, ki je predlog zakona že tudi ustno obrazložil. Prav tako sta predlog zakona obravnavala odbor za prosveto in kulturo in pa zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala zboru pismeni poročili. Ali želita predstavnik odbora oziroma komisije dati še ustno poročilo? (Ne.) Ugotavljam, da ne želita. Prosim še poročevalca odbora, da se izjavi o amandmaju zakonodajno-pravne komisije. (Se strinja.)

Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predloženi zakon, naj prosim dvigne

roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov.

Predlog zakona je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložila komisija Skupščine Socialistične republike Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi dati predstavnik te komisije še ustno obrazložitev. (Ne.) Prav tako sta predlog zakona obravnavala odbor za kmetijstvo in gozdarstvo in pa zakonodajno-pravna komisija, ki sta tudi dala pismeni poročili. Ali želita predstavnika odbora oziroma komisije dati še ustno obrazložitev? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Potem dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi v Socialistični republiki Sloveniji.

Predlog zakona je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložil Izvršni svet in je za svojega predstavnika določil inž. Janeza Perovška. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev. (Ne.) Prav tako sta predlog zakona obravnavala odbor za kmetijstvo in gozdarstvo kot pristojni odbor in zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala zboru pismeni poročili. Ali želita predstavnika odbora oziroma komisije dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Če ne, pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Ker ne, prehajamo na glasovanje o predlogu zakona. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi v Socialistični republiki Sloveniji.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke Socialistične republike Slovenije.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo. Ali želi predstavnik komisije dati k predlogu zakona še ustno obrazložitev? (Ne.) Predlog zakona sta prav tako obravnavala odbor za splošna gospodarska vprašanja kot pristojni odbor in pa zakonodajno-pravna komisija, ki sta prav tako dala zboru pismeni poročili. Ali želita predstavnika odbora oziroma komisije dati še ustno

obrazložitev? (Ne.) Če ne, pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Ker nihče, dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke SR Slovenije.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v Socialistični republiki Sloveniji.

Predlog odloka je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil dr. Pavla Rozmana. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k predlogu odloka še ustno obrazložitev? (Ne.) Hvala. Predlog odloka sta prav tako obravnavala odbor za industrijo in promet in pa zakonodajno-pravna komisija. Odbor oziroma komisija sta dala zboru pismeni poročili. Ali želita predstavnika odbora oziroma komisije dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Prosim poročevalca odbora za industrijo, da se izjavi o amandmaju zakonodajno-pravne komisije. (Se z amandmajem strinja.) Hvala. Prosim, še predstavnika Izvršnega sveta, da se izjavi o amandmaju. (Se prav tako strinja.) Hvala.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v Socialistični republiki Sloveniji.

Prehajam na 19. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za investicijsko posojilo v znesku 30 milijonov dinarjev, ki ga je odobril stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za adaptacijo poslovnih prostorov.

Predlog sklepa je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Ermina Kržičnika. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k predlogu sklepa še ustno obrazložitev? (Ne.) Predlog sklepa sta obravnavala prav tako odbor za proračun kot pristojni odbor in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in komisija sta dali zboru pismeni poročili. Ali želita poročevalca oziroma komisije še dati ustno obrazložitev? (Da.) Prosim.

Tone Fajfar: Tovarišice in tovariši poslanci! V smislu zakonskih predpisov, ki smo jih sprejeli konec preteklega leta, bo odslej Skupščina sklepala o garancijah za posamezna posojila, ki jih najemajo zavodi ali gospodarske organizacije pri bankah za tiste objekte, kjer bo republika posebej zainteresirana. V zvezi k predlaganemu poroštvu, ki ga zahteva Centralni zavod za napredek gospodinjstva za posojilo pri stanovanjskem skladu občine Ljubljana-Center in republiškem stanovanjskem skladu, je odbor za proračun sklenil predlagati Republiškem zboru, da teh poroštev ne prevzame, in sicer zaradi tega ne,

ker je po mnenju odbora nesmiselno dajati poroštva v primeru, ko se posojilo odobri iz sredstev družbenega sklada, v tem primeru iz republiškega in občinskega stanovanjskega sklada. Ne vidimo torej razloga, zakaj naj bi banka dobila še posebno poroštvo, ker ne daje posojila iz svojih bančnih sredstev, ampak bo za račun sklada izvršila samo servisno opravilo. Zato menimo, da je v tem primeru nesmiselno zahtevati posebno poroštvo. Tudi predstavniki obeh skladov so mnenja, da tako poroštvo ni potrebno.

Verjetno pa se bodo znova pojavljali še tudi drugi zahtevki po poroštvu republike, včasih tudi za povsem majhna posojila, zato menimo, da je treba danes, ko obravnavamo ta zahtevka, zavzeti jasno stališče, da v primerih, ko gre za posojila iz družbenih skladov, jamstvo republike ni potrebno, ker skladi za svoja sredstva in za svoje obveznosti sami jamčijo. Družbeno-politična skupnost, ki prevzame jamstvo, prevzame hkrati tudi celoten rizik, pri katerem pa banka z ničemer ni udeležena. Ker pa menim, da bodo v tej prehodni dobi, ko novi bančni sistem še ni stekel v taki meri, da bi banke samostojno, po načelih ekonomičnega in rentabilnega vlaganja dajala posojila na osnovi svojega poslovnega interesa, bodo verjetno nastopali primeri, da bo republika morala prevzeti poroštvo za nekatera taka posojila, oziroma za zahtevke, ki so že začeli prihajati. To so povsem novi primeri, s katerimi se Skupščina do zdaj ni ukvarjala. Mislim pa, da je v danem primeru stvar povsem jasna in predlagamo, da se poroštvo odkloni. Za bodoče zahtevke po garancijah pa bo treba opredeljeno stališče in v tej zvezi razjasniti nekatera vprašanja tudi z bankami. Po mojem mnenju bi lahko banke v večini primerov, kadar gre za manjša posojila in za posojila kot je predlagani primer, ko se z gotovostjo lahko oceni, da so prosilci kredita kreditno sposobni, odobrile kredit, ne da bi zahtevale garancijo republike. Vsekakor bo treba, ker se bodo ti zahtevki vse bolj pogosto pojavljali pred našim zborom, zavzeti v bodoče jasnejša stališča. Marsikaj, kar je po dosedanji praksi veljalo leta in leta in je bilo že samo po sebi razumljivo, bo z uvedbo novega bančnega sistema postalo nepotrebno. Zato bo treba tudi do garancij zavzeti bolj opredeljena stališča, po katerih bomo lahko v vsakem posameznem primeru odločali ali je garancija republike za določeno posojilo potrebna ali ne, v danem primeru pa menimo, da je docela nepotrebna.

Predsednik Tine Remškar: Besedo ima predstavnik zakonodajno-pravne komisije, ki bo dal ustno obrazložitev. Prosim.

Dr. Josip Globevnik: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Ne vem, če je točno, da je bila obravnava o predloženih garancijah v Organizacijsko-političnem zboru odložena. Slišal sem, da je Izvršni svet pred omenjenim zborom predlog umaknil. Če je to res, opozarjam, da Izvršni svet ni pristojen za umik tega predloga. Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani se je obrnil na republiko, da mu da garancijo po predpisih o financiranju družbeno-političnih skupnosti. Prej je bil za to pristojen Izvršni svet, sedaj pa je pristojna Skupščina. Glede na umik predloga v Organizacijsko-političnem zboru bi predlagal, da se razprava prekine in da se odloži do prihodnje seje.

Predsednik Tine Remškar: Opozoril bi tovariša dr. Globevnika, da na današnji seji predstavnik Izvršnega sveta ni umaknil tega predloga. Prosim, želiš kot predstavnik zakonodajno-pravne komisije dati k predlogu sklepa ustno

obrazložitev. (Ne.) Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k poročilu odborov in komisije še svoje stališče? (Da.)

Ermin Kržičnik: Tovariši poslanci! Zdi se, da je ravno pri vprašanju poročstva nastopil prelom med starim in novim sistemom, in da slučajno prav naš sekretariat, kot predlagatelj te poročstvene izjave, nastopa v vlogi, da pojasni konflikt, ki je tu nastal. Stvar je deloma v tem, kot sta ugotovila zakonodajno-pravna komisija in odbor za proračun, deloma pa je to vprašanje še vedno pod režimom veljavnih predpisov. Gre za to, da je dano posojilo iz dveh skladov, ki imata v svojih pravilih določbo, konkretno republiški sklad v 19. točki, prav tako pa stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center, v kateri se zahteva ob najetju kredita garancijska izjava družbeno-politične skupnosti. Prav tako tudi banka posluje na podlagi določenih predpisov. Kolikor Zavod za napredek gospodinjstva ne dobi garancije, ne bo mogel črpati odobrenih 41 milijonov kreditov. Jasno je, da bodo s tem nastopile tudi določene posledice.

Obvestil tudi zbor, da je na Izvršnem svetu še cela kopica teh prošenj za poročstvene izjave in da bodo naletele na čudno proceduro, ki načelno oziroma teoretično, v tem prehodnem obdobju ni čisto jasna, glede na to, da stanovanjski skladi kot odraz administrativno urejenega gospodarstva v letu 1965 še vedno poslujejo, medtem ko bodo glede na osnutek resolucije o stanovanjskem gospodarstvu, ti skladi z letom 1966 prenehali.

Kot predlagatelj te poročstvene izjave bi po vseh razpravah, ki so bile danes dopoldne tudi v začasnem odboru za proračun Organizacijsko-političnega zbora, umaknil predlog in prosil, da se zadeva odloži in znova premoteri z vsemi prizadetimi faktorji tako praktično kot teoretično, ker bi lahko današnje sklepanje o tem poročstvenem zahtevku pomenilo presedan za vse nadaljnje postopke, obenem pa bi izzvenelo tudi kot nezaupnica poslovanju Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva.

Mislím, da je zadeva dokaj zamotana in terja proučevanje ne samo v konkretnem primeru, temveč tudi v načelu.

Predsednik Tine Remškar: Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Tone Fajfar.

Tone Fajfar: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite samo nekaj besed, da bi odgovoril predstavniku Izvršnega sveta. V obrazložitvi k temu dvema predlogoma je bilo rečeno, da je Zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani kreditno sposoben. Ne vem, ali je ali ni, toda čim je kreditno sposoben, nastane vprašanje ali je sploh potrebno jamstvo, kdo zahteva jamstvo, ali banka ali sklad, pa je drugo vprašanje. Sklad je izjavil, da jamstva ne potrebuje, da je to po nekih formalnih in običajnih zahtevah potrebno samo banki. Pravilnik zadevnega sklada sicer pravi, da se praviloma jamstvo sicer da. Toda pravilnik sklada nima dovolj jasne določbe v tem pogledu. On dopušča, da se lahko odobri kredit tudi brez jamstva.

V obravnavi tega vprašanja odbor ni ugotavljal, ali je to posojilo temu zavodu potrebno ali ne. Obravnavali smo le, ali je potrebno republiško poročstvo, ker bo odobril kredit iz republiških sredstev, to je iz republiškega stanovanjskega sklada. Če daje sklad kredite iz svojih sredstev, potem mora tudi

v primeru likvidacije sklada republika zagotoviti, da se bodo vse obveznosti sklada do banke poravnale. Zato ni bila dana, kakor smo pravkar slišali, nobena nezaupnica poslovanju Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva, ker o tem sploh nismo razpravljali, temveč le o tem ali je zadevnim kreditom formalno potrebno tudi poroštvo. In to po našem mnenju ni potrebno. Ne glede na to, ali je zadeva umaknjena z dnevnega reda, ali pa samo odložena, bo potreben določen čas, dokler se nekatere stvari ne razčistijo.

Predsednik Tine Remškar: Kdo želi še besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, dajem predlog, da se odloži razprava o tej garanciji na glasovanje. Kdor je za to, da se odloži, naj prosim, dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (8 poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdrljal glasovanja? (En poslanec dvigne roko.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor z večino glasov sprejel sklep, da se razprava o predlogu sklepa o poroštvu za investicijsko posojilo v znesku 30 milijonov dinarjev, ki ga je odobril stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za adaptacijo poslovnih prostorov, odloži.

Prehajamo na 20. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v znesku 11 milijonov dinarjev, ki ga je odobril sklad SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani, za nakup nadomestnih stanovanj.

Predlog sklepa je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Ermina Kržičnika. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati k predlogu sklepa še ustno obrazložitev?

Ermin Kržičnik: Sklicujem se na svoje prejšnje poročilo in predlagam, da se razprava tudi o tem predlogu sklepa odloži.

Predsednik Tine Remškar: Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javi, dajem predlog na glasovanje, da se razprava tudi o tem predlogu sklepa odloži. Kdor je za ta predlog, naj prosim, dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (8 poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdrljal? (En poslanec dvigne roko.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor odložil obravnavo o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v znesku 11 milijonov dinarjev, ki ga je odobril sklad SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani, za nakup nadomestnih stanovanj.

Prehajamo na 21. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka je predložilo Republiškemur zboru predsedstvo Skupščine SR Slovenije. Predlagatelj se sklicuje na pismeno obrazložitev, ki je predlogu odloka priložena. Predlog odloka je obravnavala zakonodajno-pravna komisija

in predložila zboru pismeno poročilo. Ali želi poročevalec zakonodajno-pravne komisije dati ustno obrazložitev? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javlja k razpravi, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predloženi odlok, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Prehajamo na 22. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka predlagam Republiškemu zboru na podlagi 1. odstavka 155. člena začasnega poslovnika Republiškega zbora in se sklicujem na pismeno obrazložitev, ki je predlogu odloka priložena. Predlog odloka je obravnavala zakonodajno-pravna komisija, ki je dala pismeno poročilo. Ali želi predstavnik te komisije dati še ustno poročilo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javlja, dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog odloka o spremembi začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije.

Prehajamo na 23. točko dnevnega reda, na poslanska vprašanja.

Želi kdo od poslancev postaviti poslansko vprašanje? Besedo ima tovariš Mitja Vošnjak.

Mitja Vošnjak: Tovarišice poslanke in tovariši poslanci! Dovolite, da preberem predlog skupine poslancev, ki se glasi:

Med hidroenergetskimi objekti, ki naj bi jih gradili v prihodnjih letih na področju SR Slovenije, je predvidena tudi gradnja akumulacijske centrale Trnovo. Orientacija na zajezev Soške doline in na ustvarjanje velikega akumulacijskega jezera je izzvala široko zanimanje slovenske javnosti, vendar pa javna razprava ni dala dokončnega stališča ne v korist ne proti realizaciji projekta. Prav tako javnosti niso znani zaključki posebne komisije, ki je proučevala celotno vprašanje. Ker menimo, da tako vprašanje gradnje naše energetske baze, kot tudi vprašanje zaščite prirodnih lepote naše dežele, presega lokalne okvire, kar potrjuje tudi zavzetost slovenske javnosti v konkretnem primeru, predlagam v imenu poslancev Rada Dolgana, Davorina Ferligoja, inž. Viktorja Klanjščka, Jožeta Klingerja, Kristine Lovrenčič, inž. Jožeta Mušiča, inž. Iva Pignarja, Jožeta Tramška, Viktorja Zupančiča in v svojem imenu, da Republiški zbor Skupščine SR Slovenije na svoji prihodnji seji razpravlja o umestnosti gradnje akumulacijske centrale Trnovo kot o posebni točki dnevnega reda in da k razpravi pritegne poleg drugih interesentov tudi predstavnike elektro-gospodarstva, turizma ter ustanov s področja urbanizma in varstva prirodnih spomenikov. Hkrati predlagam, da se poslanci poprej seznanijo z dosedaj izoblikovanimi stališči. Hvala.

Predsednik Tine Remškar: Ali se Republiški zbor strinja s predlogom skupine poslancev, da na naslednji seji razpravljamo o tem problemu? Kdor je za, naj prosim, dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Štirje poslanci dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Dva poslanca dvigneta roko.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog skupine poslancev, da na prihodnji seji razpravlja o informaciji glede umestnosti gradnje HE Trnovo.

Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi, ugotavljam, da je s tem dnevni red seje izčrpan in zaključujem 19. sejo Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije.

(Seja je bila zaključena ob 13. uri.)

GOSPODARSKI ZBOR

20. seja

(9. marca 1965)

Predsedovala: Tatjana Menna, podpredsednik
Gospodarskega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Podpredsednik Tatjana Menna: V odsotnosti predsednika zbora pričujem 20. sejo Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost so opravičili: Franc Čop, Justa Kos, Leopold Krese, Jože Naraks, inž. Franc Tesovnik, Ivan Umnik in Danica Vilčnik.

Gospodarski zbor je prejel predloge zakonov in odlokov, ki sta jih poslala komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in Izvršni svet. Razen tega smo prejeli gradivo komisije za samoupravljanje pri Republiškem svetu sindikatov Slovenije. Glede na to predlagam za današnjo sejo tale dnevni red:

1. odobritev zapisnika 19. seje Gospodarskega zbora;
2. razprava o predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v Socialistični republiki Sloveniji;
3. razprava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije;
4. razprava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije;
5. razprava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi v Socialistični republiki Sloveniji;
6. razprava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov.
7. razprava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Splošni gospodarski banki v SR Sloveniji;
8. razprava o uveljavljanju delavskega samoupravljanja v delovnih enotah gospodarskih organizacij;
9. poslanska vprašanja.

Ali ima kdo kak dodaten ali spreminjevalen predlog? (Nihče.) Če nihče, ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Zapisnik 19. seje zbora je bil priložen vabilu za današnjo sejo. Ima kdo kake pripombe k zapisniku? (Nihče.) Če nihče, menim, da je zapisnik 19. seje Gospodarskega zbora odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na razpravo o predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v Socialistični republiki Sloveniji.

Predlog ustavnega zakona ste prejeli hkrati z vabilom. Po 166. členu ustave Socialistične republike Slovenije lahko predloži predlog za spremembo ustave Izvršni svet ali 20 članov kateregakoli zbora. O spremembi ustave odloča Republiški zbor. Pred odločitvijo Republiškega zbora pa morajo dati svoje mnenje o umestnosti predlagane spremembe ustave zbori delovnih skupnosti. Prav zaradi tega imamo na dnevnem redu razpravo o predlogu ustavnega zakona. Na koncu razprave bomo morali dati svoje mnenje Republiškem zboru o umestnosti predlagane spremembe.

O predlogu ustavnega zakona je že razpravljal odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora. Poročilo ste že prejeli hkrati s poročilom zakonodajno-pravne komisije. Za svojega predstavnika k tej točki dnevnega reda je Izvršni svet določil dr. Branka Premroua, republiškega sekretarja za zakonodajo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev? (Da.)

Dr. Branko Premrou: Tovarišice poslanke, tovariši poslanci. Predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev pomeni poslednjo fazo procesa odmiranja okrajev, procesa, ki se je začel že v letu 1955, torej v letu, ko se je začel uveljavljati komunalni sistem.

Okraj je v prvi dobi našega državnega in družbenega razvoja veliko pomenil. Bil je osnovni nosilec oblasti, prva oblastveno-upravna stopnja; bil je organizator, pospeševalec in usmerjevalec vsega lokalnega gospodarskega razvoja in najvažnejši organizator in nosilec družbenih služb.

Občina, oziroma še pred njo krajevni odbor, je v prvi dobi imela v sistemu oblasti in gospodarstva le podrejeno vlogo. Njene pristojnosti so se omejevale na vprašanje komunalnih in nekaterih drugih občinskih služb, na vprašanje socialnega skrbstva in stanovanjskega gospodarstva, v ostalem pa so bile njene naloge bolj mobilizatorske kot urejevalne. Uvedba komunalnega sistema je stvar postavila na glavo. Osnovni nosilec razvoja, temeljna družbeno-ekonomska skupnost, v kateri naj bi se izravnavali in usklajevali individualni in splošni interesi, naj bi postala občina. Okraj je poleg občine lahko samo še koordinator dela občin, skupnost komun, ki je namenjena predvsem usposobitvi in utrditvi občin. Taka sprememba se seveda ne more in se ni mogla izvršiti čez noč. Bistvene funkcije družbeno-politične skupnosti, naloge v zvezi z usmerjanjem, planiranjem, usklajevanjem in zagotavljanjem gospodarskega razvoja in razvoja družbenih služb so se le postopoma, vendar pa konstantno prenašale od okraja na občine. Rezultat tega postopnega osipanja nalog pa je bil v času, ko se je ustvarjala naša ustava, vendarle ta, da se je že tedaj zelo resno postavljalo vprašanje nadaljnega obstoja okraja. Okraj namreč že v tem času teoretično ni več predstavljal družbeno-politične skupnosti z vsemi prerogativami, ki jih mora taka skupnost imeti, to je s prerogativami usmerjanja, usklajevanja in zagotavljanja družbenega razvoja na vseh področjih družbenega življenja. Za nadaljnji obstoj okraja po ustavi so bili zato odločilni prej praktični, kot načelni razlogi. Okraj je bil še potreben ne kot družbeno-politična skupnost z jasno lastno vlogo, pač pa kot organizem, ki naj poskrbi, da se občine razvijajo in utrdijo v toliki meri, da bodo lahko dokončno v celoti prevzele vlogo, ki jim jo odmerja ustava. V tej smeri je republiška ustava tudi nakazala naloge okraja: izvrševanje zadev, ki so skupne

za več občin, organizacija strokovne in druge pomoči za občine, skrb za zakonitost dela občinskih organov, organizacija zavodov in služb, ki imajo pomen za ves okraj.

Taka vloga okraja pa seveda opravičuje njegov obstoj le za določen čas, dokler se občine v celoti ne usposobijo za opravljanje svojih ustavnih nalog. Čim bolj in čim hitreje opravi okraj to svojo nalogo, tem prej prenehajo razlogi in utemeljitev za njegov nadaljnji obstoj.

Ugotavljamo, da je okraj svoje naloge dobro izvršil in svojo ustavno vlogo upravičil. Prav zato pa je postal njegov nadaljnji obstoj nepotreben. Občine so danes v Sloveniji po splošni sodbi, ki je prišla do izraza tudi v tej skupščini, toliko utrjene, da lahko v celoti zagotovijo izvrševanje svojih ustavnih funkcij. Nadaljnji obstoj okraja, ki je svojo vlogo že opravil, bi zato predstavljal oviro za nadaljnjo utrditev in uveljavitev občin.

Za odpravo okraja pa govorijo še drugi razlogi. Čeprav je od dneva uveljavitve nove ustave minilo še razmeroma malo časa in čeprav vsakodnevnega razvoja ne moremo sproti registrirati in sproti zaznavati, se je naše družbeno življenje v zadnjih dveh letih vendarle temeljito spremenilo. Najvažnejše so spremembe na področju gospodarstva in na področju delovanja gospodarskega sistema. Samoupravljalci v gospodarstvu so v zadnjem času postali precej bolj samostojni. Prevzeli so skoraj vso skrb in odgovornost za gospodarski razvoj, za razširjeno reprodukcijo, za medsebojno povezovanje, kooperiranje, specializacijo itd. Gospodarski, kreditni in finančni sistem se je bolj neposredno naslonil na delovne organizacije. Podoben razvoj se kaže tudi na področju družbenih služb. Tudi tu postaja deetatizacija vse močnejša. Neposredna skrb za organizacijo in razvoj ter neposredna odgovornost za funkcioniranje družbenih služb sta že skoraj v celoti preneseni na delovne kolektive zavodov družbenih služb. V reševanju pa so že tudi vprašanja odgovornosti za razširitev materialnih pogojev teh služb. S tem se seveda spreminjajo tudi naloge, odgovornost in odnosi organov družbeno-političnih skupnosti do teh vprašanj. Razširja se vsebina in metoda dela skupščin, spreminja pa se tudi vloga upravnih organov.

Problemi, ki jih postavlja družbeni razvoj pred občinske skupščine, zahtevajo ne samo bolj kompleksno obravnavanje in reševanje, temveč tudi odprtost meja občin, njihovo medsebojno povezovanje po interesnih področjih, in končno tudi čimbolj tesno sodelovanje vsake posamezne občine ali več interesno povezanih občin z republiko. Tu pomeni okrajna organizacija, ki je bila vendarle administrativno določena, oviro za razmah medsebojnega sodelovanja občin in republike. V razvoju medobčinskega sodelovanja smo šele na začetku poti. Danes lahko zasledimo tako sodelovanje samo na področju upravne organizacije in deloma na področju družbenih služb. Ustanavljajo se določeni skupni upravni organi, skupne inšpekcije, sodišča za prekrške in podobno, bolj zaradi nujnega reševanja zadev iz pristojnosti občine, ki jih ni mogoče zagotoviti v sami občini zaradi kadrovskih in podobnih organizacijskih problemov, kot zaradi zahtev po racionalnem in za občana najkvalitetnejšem reševanju. To je bolj zaradi pomanjkanja kadrov, kot zaradi zamisli, da gre za zadevo, ki se lahko skupno najuspešneje rešuje.

Podobno je tudi na področju družbenih služb. Ustanavljajo se medobčinski skladi bolj zato, ker posamezna občina nima sama dovolj sredstev, kot iz občutka, da gre za nujno skupno službo več občin. Občine so se doslej vse preveč zanašale na okraj, zato bo odprava okraja medobčinsko sodelovanje

šele resnično sprostila. Ne zaradi stiske in težav, marveč zaradi zavesti, da zahteva skupen interes tudi skupno sodelovanje, se bodo morale občine medsebojno povezovati. S tem se bo morda spremenila tudi kvaliteta tega sodelovanja. Sodelovanje ne bo moglo pomeniti samo ustanavljanja določenih skupnih organov in služb, marveč skupno reševanje določenih skupnih vprašanj. To pa pomeni, da bo morala praksa prinesiti tudi nove oblike tega sodelovanja, koordinacijske odbore občinskih skupščin, skupne anketne in podobne komisije, morebiti celo skupna zasedanja skupščin.

Kljub enodušnemu stališču glede odprave okraja pa bi bilo napačno, če bi se ne zavedali, da pomeni odprava okraja določeno problematiko, ki bi lahko povzročala težave, kolikor ne bi bili nanje pripravljeni. Čeprav okraj ni imel nekih posebnih lastnih pristojnosti v obstoječem sistemu, pa je s svojimi intervencijami zagotavljal izvrševanje nekaterih družbenih nalog, ker obstoje še nekatere šibke točke v sistemu izvrševanja družbenih nalog. Mislimo predvsem na področje družbenih služb, kjer je okraj s svojimi organizacijskimi, deloma pa tudi s svojimi finančnimi intervencijami zagotavljal obstoj številnih institucij, ki sicer niso republiškega pomena, vendar pa presegajo okvir posameznih občin. Gre predvsem za šole druge stopnje, nekatere kulturno-prosvetne institucije in nekatere zdravstvene institucije. Mnoge take institucije se lahko vzdržujejo le na podlagi solidnega medobčinskega sodelovanja ob ustreznem razumevanju občin, da gre za koristno ali celo nujno skupno zadevo več občin. Izločitev okrajev iz sistema bi utegnila prizadeti nekatere take institucije, kolikor se s pomočjo okraja začeto medobčinsko sodelovanje ne bi nadaljevalo in razširilo tudi na druga področja. Tu bo potrebna tudi takojšnja akcija pristojnih republiških organov, ki bo morala nadomestiti neobhodno organizacijsko in drugo povezavo med občinami, kjer jo je doslej zagotavljal okraj.

Važen je nov položaj republiških organov odnosa do občin. Čeprav se je neposredno sodelovanje med republiškimi in občinskimi organi v zadnjem času okrepilo, bo treba še marsikaj izboljšati v teh odnosih, predvsem na nivoju republike. Predvideni reorganizacijski ukrepi v republiški upravi bodo morali sloneti tudi na potrebi boljše koordinacije in bolj učinkovitega sodelovanja republiških organov z organi občine pri izvrševanju skupnih družbenih zadev v Sloveniji.

Številna vprašanja, ki jih je treba rešiti ob odpravi okrajev, ureja poseben zakon za izvedbo odprave okrajev, ki ga je Izvršni svet Skupščini predložil. Gre za vprašanje razporeditve pristojnosti okraja, za vprašanje razdelitve njegovega premoženja, pravic in obveznosti, za vprašanja uslužbencev, arhivov, za prevzem nerešenih zadev itd. Ob tem zakonu bo možna podrobna obravnava posameznih problemov, ki jih postavlja izločitev okraja iz političnega sistema.

Podpredsednik T a t j a n a M e n n a : Slišali ste obrazložitev. Pričujem razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Ker nihče ne želi besede, predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

Na podlagi 3. odstavka 166. člena ustave Socialistične republike Slovenije je Gospodarski zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije na seji dne 9. marca 1965. leta obravnaval predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v Socialistični republiki Sloveniji in sprejel naslednji sklep:

Predlog za spremembo ustave Socialistične republike Slovenije, da se v SR Sloveniji odpravijo okraji, je umesten. Po mnenju zbora, razvoj in utrditev komunalnega sistema, razvito medobčinsko sodelovanje in neposredno ter vsestransko sodelovanje občin z republiškimi organi vsebolj poudarjajo vlogo občine, kot temelje družbeno-politične skupnosti. Tako predstavlja okraj oviro v nadaljnjem razvoju našega družbenoekonomskega sistema. Gospodarski zbor se zato strinja s predlagano spremembo ustave Socialistične republike Slovenije glede odprave okrajev kot družbeno-političnih skupnosti.

Soglašate s predlaganim sklepom in ali želi še kdo predlagati kake spremembe ali dopolnitve? (Ne javi se nihče.) Če nihče, dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdo je za predlog sklepa, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da Gospodarski zbor meni, da je predlagana sprememba ustave umestna.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, na razpravo in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predsedstvo Skupščine Socialistične republike Slovenije je predložilo spremembe in dopolnitve k začasnemu poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije. Predlog odloka o spremembi začasnega poslovnika ste prejeli, prav tako tudi poročilo zakonodajno-pravne komisije, ki se s predlaganim odlokom strinja. Ali želi predstavnik zakonodajno-pravne komisije predlog še dodatno ustno obrazložiti? (Ne.) Želi kdo drug v tej zvezi besedo? (Ne.) Če ne, prehajamo na glasovanje. Kdor je za ta predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Gospodarski zbor predlog odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije soglasno sprejel.

Ker gre za poslovnik Skupščine, bodo morali o predlogu odloka razpravljati še tudi drugi zbori Skupščine in bo ta odlok pričel veljati šele takrat, ko bo sprejet v vseh zbora v enakem besedilu.

Na današnjem dnevnem redu je kot 4. točka dnevnega reda tudi predlog odloka o spremembi začasnega poslovnika našega zbora, ki ga je predložil predsednik Gospodarskega zbora.

Tudi o tem predlogu odloka je dala poročilo zakonodajno-pravna komisija. Ali želi predstavnik zakonodajno-pravne komisije dati še svoje mnenje? (Ne.) Želi kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za ta predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Gospodarski zbor soglasno sprejel predlog odloka o spremembi začasnega poslovnika Gospodarskega zbora.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi v Socialistični republiki Sloveniji.

Predlog zakona ste prejeli, prav tako poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter zakonodajno-pravne komisije. Izvršni svet je določil za svojega predstavnika inž. Janeza Perovška, republiškega sekretarja za kmetijstvo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati poleg pismene še ustno obrazložitev? (Ne.) Želi kdo besedo v zvezi s tem predlogom? (Ne.)

Če nihče, prehajamo na glasovanje. Kdo je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Gospodarski zbor predlog zakona soglasno sprejel.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov.

Tudi ta predlog zakona ste prejeli, prav tako poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter zakonodajno-pravne komisije. Izvršni svet je določil za svojega predstavnika inž. Janeza Perovška, republiškega sekretarja za kmetijstvo. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Želi kdo drugi besedo v zvezi s tem predlogom tega zakona? (Ne.) Če nihče, dajem predlog zakona na glasovanje. Kdo je za ta predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Gospodarski zbor predlog zakona soglasno sprejel.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Splošni gospodarski banki SR Slovenije.

Predlog zakona ste prejeli, prav tako tudi poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora in poročilo zakonodajno-pravne komisije. Izvršni svet je določil za svojega poročevalca Milana Kristana, republiškega sekretarja za splošne gospodarske zadeve. Želi predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Želi še kdo besedo v zvezi s tem predlogom? (Ne.) Če ne, potem dajem predlog zakona na glasovanje. Kdo je za ta predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Gospodarski zbor predlog zakona soglasno sprejel.

Predloge zakonov, ki smo jih obravnavali pri 5., 6., in 7. točki dnevnega reda, bo obravnaval hkrati z Gospodarskim zborom tudi Republiški zbor, in to na svoji prihodnji seji. Zato danes ne bomo mogli ugotoviti, če so ti predlogi zakonov bili sprejeti v enakem besedilu.

Predlagam polurni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 9.30 in se je nadaljevala ob 10.50.)

Prehajamo na naslednjo, to je na 8. točko dnevnega reda, na razpravo o uveljavljanju delavskega samoupravljanja v delovnih enotah gospodarskih organizacij.

Gradivo za to točko dnevnega reda je preskrbela komisija za delavsko samoupravljanje pri Republiškem svetu sindikatov. V izvlečku ste to gradivo prejeli hkrati z vabilom za to sejo. Na sejo smo povabili predstavnike komisije, ki je gradivo pripravila, predstavnika Gospodarske zbornice SR Slovenije in Republiškega sekretariata za delo. Predlagam, da zbor sklene, da se lahko povabljeni razprave udeležijo in pri njej sodelujejo.

Izvršni svet je sporočil, da se bo razprave kot njegov predstavnik udeležila tovarišica Erna Podbregar, republiški sekretar za delo.

Pričenjam z razpravo. Besedo ima Anton Beravs.

Anton Beravs: Tovarišice in tovariši poslanci! Želel bi se dotakniti samoupravljanja na primeru večje gospodarske organizacije, kjer problemi samoupravljanja posebno izstopajo. Pri večji gospodarski organizaciji, posebno še v integriranem podjetju, se javlja posebna problematika, zlasti v pogledu organizacije samoupravljanja. V to vrsto vprašanj spadajo npr. status velikih proizvodnih enot v sklopu integriranega podjetja, samoupravne pravice teh in drugih delovnih enot, njihova poslovna samostojnost, samoupravne pravice na področju delitve dohodka in razpolaganje s sredstvi itd. Dosedanja zakonodaja teh problemov v glavnem ni reševala ter se bo šele z novim predvidenim zakonom o podjetjih pristopilo k reševanju teh problemov. Predvsem je treba imeti pred očmi, da široka samostojnost pravic velikih proizvodnih enot ne sme biti taka, da bi se pojavilo vprašanje ekonomske skupnosti integriranega podjetja.

Pri organizaciji samoupravljanja v integriranem podjetju, kjer se samoupravljanje razvije na več nivojih, je eno najvažnejših vprašanj, kakšne pristojnosti in koliko odločanja se prenese na posamezne samoupravne enote na posameznih nivojih. Od tega vprašanja je odvisno, ali gremo v smeri centralizacije ali v smeri decentralizacije. Načelna rešitev tega vprašanja je sicer podana v 10. členu ustve SFRJ. Konkretno v podjetju ISKRA obravnava statut podjetja najprej pravice in dolžnosti članov delovne skupnosti. Poleg zakonsko določenih pravic članov, kot so: volitve, odpoklic in ostale pravice, določa statut tudi neposredno sodelovanje pri sprejemanju vseh vrst planov, pri odločanju o delitvi sredstev in pri seznanjanju s poslovnimi uspehi podjetja in delom organov upravljanja. Z referendumom, kot neposredno obliko izvrševanja oblasti delovnega ljudstva, pa člani delovne skupnosti obvezno odločajo o eventualni pripojitvi podjetja ISKRA k drugi delovni organizaciji in o njegovi spojitvi z drugo delovno organizacijo. V ostalih primerih pa je možen na vseh nivojih fakultativni razpis referenduma s strani pristojnega delavskega sveta. Pri razmejitvi pristojnosti med posamezne organe upravljanja na raznih nivojih smo iskali rešitve, da organi upravljanja na najvišjem nivoju odločajo o poslovni politiki podjetja kot celote in o programu podjetja kot celote ter sprejemajo ustrezne predpise in plane. Razumljivo pa je, da pri vseh odločitvah osrednjih organov upravljanja podjetja sodelujejo tudi organi samoupravljanja na nižjih samoupravnih nivojih, kolikor se predlogi nanje nanašajo in sicer s poprejšno obravnavo problemov ter s stavljanjem predlogov, pripomb in vprašanj glede rešitve problemov, ki se obravnavajo na prvem samoupravnem nivoju. Obratno pa je delavskemu svetu podjetja dana tudi določena pristojnost za dajanje soglasja k odločitvam, ki jih sprejemajo nižji samoupravni organi in to pri tistih, kjer je potrebno, da so zaradi enotne politike podjetja čimbolj usklajene. Tako konkretno delavski svet podjetja potrjuje pravilnik o delitvi čistega dohodka in o delitvi osebnih dohodkov v tovarni in v skupnih službah, ki jih je ustanovilo podjetje, določa politiko delitve osebnih dohodkov in spremlja v praksi njeno uresničevanje. Ne gre prezreti tudi rešitve, da delavski svet podjetja lahko s svojim sklepom prenese določeno pristojnost iz svojega delokroga na delavske svete tovarn, z izjemo tistih, ki so z ustreznimi predpisi dane v pristojnost delavskemu svetu pod-

jetja. Zaradi pravne sigurnosti pa mora ta sklep točno določati, kakšne pristojnosti se prenašajo in za kakšno časovno obdobje. V delovnih enotah na drugem samoupravnem nivoju, ki imajo prav tako svoje delavske svete, upravne odbore ter direktorja, so pristojnosti osredotočene na probleme teh enot, kot tudi na obravnavo zadev, ki so jih sprejeli samoupravni organi. Zelo važno je vprašanje pristojnosti teh enot na ekonomskem področju. Tako tovarne same sprejemajo gospodarske plane, ki so del gospodarskega plana podjetja, spremljajo in podvzemajo razne ukrepe za njihovo izpolnjevanje, sprejemajo svoje obračune, predlagajo odcepitev tovarne v samostojno podjetje, predpisujejo pravilnik o delitvi čistega in osebnega dohodka na podlagi osnov, ki so danes s pravilnikom o delitvi čistega dohodka podjetja in so v skladu z načeli pravilnika o delitvi osebnega dohodka podjetja. Na predlog komisije, v kateri so predstavniki tovarn, delavskega sveta podjetja in pristojne občinske skupščine, se imenuje direktor tovarne. Imajo še celo vrsto raznih drugih pristojnosti, ki se nanašajo na gospodarjenje v okviru samoupravne enote. Treba je posebej poudariti, da so vse pravice na področju delitve dohodka v pristojnosti posameznih tovarn. Te pravice so posamezne tovarne imele že ob združitvi ter bi odtegnitev pravic na tem področju pomenila korak nazaj, kar pa seveda ni bil namen združitve. Kakor je razvidno iz tez novega zakona o podjetjih, bo tudi zakonodaja stala v primeru integriranih podjetij na istem stališču.

Glede pristojnosti organov upravljanja v enotah skupnih služb, ki smo jih formirali v podjetju kot specializirane samostojne službe, je treba pripomniti, da organi upravljanja v teh enotah sami sprejemajo svoje delovne programe, ki izhajajo iz gospodarskega plana podjetja. Sestavljajo plane poslovnih stroškov in osebnih dohodkov, sprejemajo sistemizacijo delovnih mest, pravilnik o delitvi osebnih dohodkov v okviru pooblastil in načel, ki jih vsebuje pravilnik o delitvi osebnih dohodkov podjetja, sprejemajo pravilnik o organizaciji in poslovanju in imajo še razne druge pristojnosti iz svojega delovnega področja. Pri teh službah se prehaja iz sistema predračunskih institucij na sistem poslovnih enot, ki imajo na določenih osnovah odrejene izdatke za osebne dohodke. Vse osnove pa so tako prilagojene, da materialno stimulirajo delavce v teh enotah in jih spodbujajo k čim boljšemu delu. S tem se daje materialna osnova tudi organom upravljanja v teh enotah. V sestavu podjetja je več enot, ki so kot delovne enote v sestavu posameznih tovarn, v okviru podjetja, ali pa so seveda lokacijsko ločene. Določitev pristojnosti pri teh samoupravnih enotah na tretjem nivoju, ki imajo deloma značaj ekonomske enote, povzroča povsod določene težave. V pristojnost organov upravljanja teh delovnih enot spada zlasti neposredna delitev osebnega dohodka v skladu z načeli pravilnika tovarne in obravnava posameznih zadev s področja delovnih razmerij. Prav tako spada v njihovo pristojnost proučevanje proizvodne problematike in razne druge zadeve, za katere so pooblašteni s pravilnikom o organizaciji poslovanja, ali s posebnim aktom. Pri vsem tem smo zasledovali smer, da naj bi sleherni delavec čim bolj sodeloval in odločal o vseh važnih vprašanjih pri ustvarjanju in delitvi dohodka v svoji enoti in v celem podjetju, na drugi strani pa, da je seznanjen s celotnim ciklusom proizvodnega procesa in s splošno gospodarsko problematiko podjetja, kar omogoča medsebojno povezavo njegove enote z ostalimi ekonomskimi enotami in s celotnim podjetjem.

Podpredsednik T a t j a n a M e n n a : Besedo ima Romana Palčič.

Romana Palčič: Tovarišice in tovariši poslanci. Organizacija dela in upravljanja delovnih organizacij morata delovnim ljudem omogočiti, da na vsaki stopnji delovnega procesa kar najbolj neposredno odločajo o vprašanih dela, o urejanju medsebojnih razmerij, o delitvi dohodka ter o drugih vprašanih, ki zadevajo njihov položaj. Hkrati pa mora zagotoviti najvažnejše pogoje dela in poslovanja delovnih organizacij kot celote. Politični koncept demokratizacije samouprave se odraža v formiranju in razvijanju delovnih enot ter še drugih oblik neposrednega upravljanja, kar je hkrati tudi neločljivo povezano s krepitvijo materialne osnove samoupravljanja.

Dosledna uveljavitev načela, da je treba v delovnih organizacijah dajati več besede proizvajalcu samemu, je v določenih kolektivih obrodila konkretne gospodarske rezultate, nasprotno pa centralistične tendence pri gospodarjenju ustvarjajo konflikte, vodijo k težavam v gospodarjenju ter povzročajo zaostajanje v razvoju družbenih odnosov, ker samega proizvajalca odmaknejo od skrbi za gospodarjenje. Trdim lahko, da v današnjih pogojih nihče več načelno ne nastopa proti delovnim enotam v podjetju, vendar bi dosegli na tem področju še večje uspehe, če bi se vsi faktorji prizadevali za pospešeno uveljavitev delovnih enot. Tako pa se to vprašanje večkrat postavlja kot drugorazredno in se ustrezne rešitve odlašajo na poznejše obdobje.

Priznati je treba, da so delovni ljudje od uvedbe delovnih mest pričakovali nekoliko več kot smo do sedaj dosegli. Toda upoštevati je treba dejstvo, da v dosedanji praksi ni nobenega primera, da bi neposredni proizvajalci zahtevali odpravljanje enot, iz česar sledi, da so v tem le našli nekaj, kar so sprejeli kot svoje in potrebno. S tem pa ne trdim, da tendenc po ukinitvi delovnih enot ni bilo v naših podjetjih, posebno v primerih, ko so se delovne enote formirale pod zunanjim političnim vplivom, ne pa na zahtevo samih proizvajalcev. Zato take delovne enote tudi ne dajejo pričakovanih rezultatov, ponekod celo stagnirajo in je treba vzroke za to iskati predvsem v ozkih rešitvah in skeptičnih pogledih strokovnih kadrov. Posledice tako nepopolnih rešitev se kažejo v tem, da imajo proizvajalci delovnih enot občutek, da se odločitve sprejemajo mimo njih, oziroma, da je nesmiselno k že sprejetim odločitvam še kaj dodajati, kar se običajno ne upošteva. Zato pasivnost ljudi ni več odraz nezainteresiranosti na teh vprašanih, temveč bolj manifestacija proti nepravilnostim v postopku reševanja.

Ocenjevanje negativnih dogajanj pri razvijanju delovnih enot pa ne more in ne sme zasenčiti tudi uspehov v kolektivih, ki so imeli pogoje za slabše ali boljše delovanje delovnih enot. Posebej se mi zdi potrebno poudariti gospodarski pomen delovnih enot, kjer se pod določenimi pogoji poslovanja aktivizira zelo širok krog neposrednih proizvajalcev, ki postanejo zavestni činitelji uveljavljanja racionalnega gospodarjenja z zaupanimi sredstvi.

Iz tega vidika je potrebno gledati na nadaljnji razvoj delovnih enot v pogojih, ki trenutno vladajo v našem gospodarstvu ter poskrbeti za afirmacijo delovnih enot na gospodarskem in političnem področju in jim dati bolj čvrsto orientacijo. Če hočemo delovnim enotam dati enotno orientacijo, sem mnenja, da je treba odgovoriti zlasti na naslednja vprašanja: kako enotno uskladiti organizacijsko shemo samoupravljanja, kako najučinkoviteje vključiti strokovno službo v sistem delovnih enot, kakšno materialno osnovo naj imajo delovne enote in kako naj bodo urejeni odnosi med delavskim svetom in delovno enoto. Mnenja sem, da je dosedanja praksa delovnih enot pokazala večjo neusklajenost ravno v teh vprašanih.

Podpredsednik Tatjana Menna: Besedo ima Ivanka Šulgaj.

Ivanka Šulgaj: Tovarišice in tovariši poslanci. V zadnjem času vedno pogosteje poudarjamo, da je treba hitreje povečati življenjski standard in osebno potrošnjo. Pri tem se zavedamo, da je povečanje osebnega standarda odvisno od povečanja produktivnosti dela in da tega problema ni mogoče reševati ločeno od udeležbe proizvajalcev pri odločanju na vseh področjih, od planiranja proizvodnje do delitve dohodka. V želji, da bi približali skrb za gospodarjenje delovnim ljudem in da bi se razvijalo samoupravljanje čimbolj v smeri neposrednega upravljanja, smo predvsem v večjih delovnih organizacijah formirali delovne enote, katere pa smo že v samem začetku formirali preveč kampanjsko. Očitno je, da v prvi fazi formiranja delovnih enot delovne organizacije niso povsod opravile potrebnih tehničnih, ekonomskih, organizacijskih in političnih priprav. Hitro je naraščalo število delovnih enot, ki niso imele svoje proizvodnje in tehnološke zaključenosti in s tem ekonomske in družbene utemeljenosti. Začetne pomanjkljivosti so se postopoma odpravljale, precej pa je še takih enot, ki obstojajo samo formalno, tako da njihov obstoj ne vpliva na noben element v proizvodnem procesu.

Razumljivo je, da so pri organizaciji delovnih enot najlažje našli ustrezne ekonomske in organizacijske rešitve v podjetjih s sodobno industrijsko organizacijo dela in nasprotno, da se delovne enote toliko težje razvijajo, kolikor več ostankov obrtniškega načina dela je še v poslovni organizaciji podjetja. Pri slabi organizaciji dela je namreč zares težko zasledovati stroške in uspehe dela oziroma pomanjkljivosti; če pa to ni rešeno, je težko vzpostaviti pravilne odnose med delovnimi enotami. Tam, kjer ni pravilno rešeno predvsem tudi vprašanje materialnih odnosov, se pojavljajo precejšnje težave in nasprotja. Brez dvoma pa vplivajo na materialno osnovo in s tem na notranjo delitev v gospodarskih organizacijah nerešena vprašanja delitve med delovno organizacijo in družbeno skupnostjo. Pri tem je treba upoštevati, da prenos sredstev na delovno organizacijo ne prinese avtomatsko zaželenih rezultatov, če se hkrati ne uveljavijo tudi ustrezne spremembe v sistem delitve znotraj same delovne organizacije.

V statutih smo priznali delovne enote kot osnovni organizem v sistemu upravljanja, v praksi pa v številnih primerih proizvajalcem sploh nismo dali materialne osnove, da bi mogli z njo gospodariti.

Nerešeno vprašanje samoupravljanja v delovnih enotah je nujno povezano in se odraža v delitvi osebnih dohodkov. Pri odrejanju mase osebnih dohodkov na delovne enote je v največ primerih količina proizvodnje edini precizni pokazatelj; odvisnost od kvalitete je redkejša, medtem ko je masa osebnih dohodkov odvisna od varčevanja v poslovnih stroških le v izjemnem primeru, to je, kjer ugotavljajo in delijo čisti dohodek na nivoju delovne enote. V delovnih organizacijah, ki so organizirane po sistemu delovnih enot, je vprašanje, ali deliti čisti dohodek na sklade in osebne dohodke na nivoju podjetja ali na nivoju delovne enote s tem, da se na nivoju podjetja združujejo sredstva za materialni razvoj skladno s potrebami delovne organizacije kot celote in potrebami delovnih enot. Praksa daje glede tega več rešitev. Tako v nekaterih delovnih organizacijah delijo čisti dohodek na nivoju podjetja, dobljeno maso osebnih dohodkov pa razdelijo delovnim enotam, ki imajo same svoje pravilnike o delitvi osebnih dohodkov. Drugod zopet dajo delovnim enotam poleg določene mase osebnih dohodkov tudi del skladov, čeprav se

delitev čistega dohodka vrši na nivoju podjetja. Rešitve so lahko različne, napačno pa je, da delovne organizacije nimajo vedno pred očmi predvsem družbenoekonomskega smotra, ki bo najbolje dvigal interes delovnih ljudi za ustvarjalno delo na področju gospodarjenja.

Slabši kot v proizvodnih enotah je sistem delitve osebnih dohodkov, izdelan v pomožnih obratih in strokovnih službah, kjer je masa osebnih dohodkov odvisna od uspehov proizvodnih enot in le redko od uspešnosti lastnega dela. Imamo primere, da je zaradi prevelike odvisnosti višine osebnih dohodkov od rezultatov osnovnih proizvodnih enot prišlo do ostrih notranjih nasprotij, saj tak sistem delitve med enotami postavlja v različni položaj člane kolektivov v posameznih enotah ter zavira proces premostitve nasprotij med fizičnim in umskim delom. Vse te izkušnje potrjujejo, da decentralizirano samoupravljanje in dober sistem delitve osebnih dohodkov odkrivata slabosti v organizaciji dela in v materialnih odnosih, ki so obstojale tudi že v prejšnjem obdobju, a jih odkrivamo šele sedaj, ko je začel sistem aktivirati vedno več delovnih ljudi.

V nekaterih delovnih organizacijah se jasno kažejo nasprotno delujoče sile v zvezi z nadaljnjo decentralizacijo upravljanja, kar se kaže tudi v statutih delovnih organizacij. Veliko organizatorjev proizvodnje pravilno ceni moč iniciative proizvajalcev in se nanjo tudi opira. Tisti posamezniki pa, ki ne živijo z duhom današnjega časa, niso zadovoljni s širjenjem kroga upravljalcev in zato niso zainteresirani za uveljavljanje delovnih enot. Za izpopolnjevanje sistema notranje delitve niso zainteresirani tudi tisti, ki slabše delajo in so ob nepreciznih merilih deležni plodov dela drugih delavcev. Neposredni proizvajalci zahtevajo namreč hitrejšo izpopolnjevanje neposrednih oblik upravljanja, kakor to omogočata stanje in sposobnost strokovnih služb.

Razvito delavsko samoupravljanje zahteva boljše delovanje strokovnih služb in njihovo večjo odgovornost v kolektivu. Da bi omogočili proizvajalcem, da imajo na svojem delovnem mestu podatke, ki odkrivajo slabe in dobre strani gospodarjenja, jih objektivno informirali in spodbujali v akciji za boljše poslovanje, moramo nujno izboljšati knjigovodsko in celotno službo evidence v podjetju. Brez tega ni mogoča pravočasna in učinkovita akcija pri izpopolnjevanju tekočih, še manj pa dolgoročnih nalog. V pogojih razvijanja delovnih enot in drugih oblik neposrednega upravljanja se gospodarjenje in poslovna politika ne moreta voditi več na osnovi pasivnih knjigovodskih registracij, ki temeljijo le na finančnih obračunih. To je eden izmed pomembnih pogojev za učinkovito delo samoupravnih organov ter za uspešno gospodarjenje delovnih ljudi na delovnem mestu, v delovni enoti in v podjetju sploh. Na osnovi rezultatov raziskave o mestu in vlogi delovnih enot v statutih delovnih organizacij in primerjava statutarnih načel s konkretnimi rešitvami v praksi kaže, da so v delovnih organizacijah in v statutih izoblikovali nova načela ekonomskih in družbenih odnosov, da pa hkrati s tem niso preoblikovali dosedanjih pravilnikov ter jih uskladili s statutarnimi določili. V nekaterih delovnih organizacijah pa so samo formalno doumeli potrebo po oblikovanju statuten in zato niso iskali v vsakdanjem življenju boljših ekonomskih in družbenih rešitev.

Podpredsednik T a t j a n a M e n n a : Besedo ima inž. Danilo Dolgan.

D a n i l o D o l g a n : Tovariši in tovarišice poslanci! Ni moj namen, da bi teoretično obravnaval, kakšne naj bodo delovne enote in kaj ovira, da so de-

lovne enote v gospodarskih organizacijah bolje ne razvijajo, temveč bi hotel govoriti o konkretnem primeru gospodarske organizacije, v kateri delam, in sicer o »Iskri«, tovarni elektro-tehničnih in finomehaničnih izdelkov Kranj. V tej tovarni so bile delovne enote formirane pred približno 4 leti, to je v dobi, ko je bilo formiranje delovnih enot prava kampanja. Kmalu po formiranju smo ugotovili, da smo šli v te delovne odnose precej nepripravljeni in so centralni organi samoupravljanja morali kasneje sprejemati določene akte, ki naj bi nadoknadili vse tisto, kar smo pozabili ali spregledali takrat, ko so se delovne organizacije ustanovljale. Te delovne enote so imele sorazmerno široke kompetence na področju kadrovske politike, delitve osebnih dohodkov in na področju organizacije dela. Sklade za osebne dohodke so formirale po merilih, ki so veljala za celo tovarno. Pri tem pa je bilo posameznim delovnim enotam prepuščeno, da si delo same organizirajo in da tudi ustanovljajo oziroma ukinjajo delovna mesta. Izkušnje so že kmalu pokazale, da so delovne enote pri tem velikokrat pozabile na interese tovarne kot celote, ker so pač gledale samo svoje ozke interese, ali celo osebne interese nekaterih posameznikov v teh delovnih enotah. Tako je na primer imela delovna enota, ki skrbi za vzdrževanje strojev in naprav, opreme, stavb itd. v tovarni tudi sistematizirano delovno mesto kontrolorja električnih instalacij. Ker si je lahko delovna enota povečala osebne dohodke s tem, da je znižala število zaposlenih, so imeli pri tem pač nesrečno roko in zreducirali prav kontrolorja električnih instalacij. Posledica tega je bila, da je prišlo do požara, ki je povzročil škodo več kot 50 milijonov dinarjev. Ta požar je nastal ravno zaradi nestrokovno izvedene instalacije oziroma zato, ker električarja, ki je instalacijo postavljaj, ni nihče kontroliral pri njegovem delu. Če bi tovarna določila oziroma predpisala tudi naloge posameznih delovnih enot, se gotovo ne bi zgodilo, da bi ta delovna enota tako važno delovno mesto enostavno ukinila.

Delovne enote so imele oziroma imajo precejšnja pooblastila na področju sklepanja in odpovedovanja delovnih razmerij. Pri tem nastopajo razne težave. V posameznih delovnih enotah se pojavljajo primeri, da delavci iz zdravstvenih razlogov ne morejo več opravljati določenega dela, ker je zanje fizično pretežno, oziroma delajo v takem okolju, ki jim škoduje in je treba zaradi tega te delavce premestiti na druga delovna mesta. Če v isti delovni enoti ni takih mest, se pojavljajo zelo velike težave, ker se druge ekonomske enote branijo sprejeti take ljudi. Ta zadeva je šla že tako daleč, da je moral delavski svet sprejeti nova načela kadrovske politike, v katerih je bilo določeno, kako se v takih primerih postopa. Če bi taka osnovna načela kadrovske politike sprejeli že ob formiranju delovnih enot, se verjetno to ne bi dogajalo.

Isto velja tudi za izobraževanje. Tovarna kot celota je zainteresirana, da se člani njenega kolektiva izobražujejo, vendar imajo pri tem posamezne delovne enote različne interese. V neki proizvodni delovni enoti nimajo interesa, da bi se nekdo iz njihove enote izobraževal na primer v komercialni službi, ravno tako orodjarna nima interesa, da bi se nek orodjar izobraževal za tehnika. Zato se je zgodilo, da smo ob analizi kadrovske strukture ugotovili, da nam manjka tehnikov in komercialistov, da pa tistim ljudem, ki so bili sposobni in so želeli študirati, tovarna ni nudila te možnosti oziroma je bila od delovne enote odvisna odločitev glede izplačevanja šolnine, glede odobritve izrednih plačanih dopustov za obiskovanje predavanj in za polaganje izpitov. To je bila spet neka nedoslednost, ki smo jo spregledali takrat, ko smo ustanovljali delovne enote. Ta stvar se je rešila tako, da smo za tovarno izdelali analizo kadrovske strukture in do-

ločili, kateri poklici so deficitarni in da morajo delovne enote tistim delavcem, ki se želijo izobraževati za te delovne poklice, nuditi možnost izobraževanja ne glede na to, v kateri delovni enoti je član kolektiva zaposlen in ne glede na to, če bo tudi pozneje zaposlen v isti delovni enoti.

Če ugotavljamo, da se delovne enote ne razvijajo tako, kot bi želeli in če iščemo vzroke za tako stanje, jih najlaže ugotovimo, če se vprašamo, kakšni pogoji morajo biti izpolnjeni, da bi delovna enota sploh lahko obstojala. V materialu, ki smo ga dobili, je navedeno, da je osnovni pogoj za obstoj delovne enote zaokrožen delovni proces, v katerem se lahko spremljajo, merijo in obračunavajo rezultati dela te enote. Če ugotavljamo, da delovne enote slabo funkcionirajo, največkrat vidimo, da ti osnovni pogoji niso izpolnjeni in da zato tudi nima smisla organizirati delovnih enot tam, kjer ni takih osnovnih pogojev. Poleg tega pa v že ustanovljenih delovnih enotah prihaja do težav takrat, kadar niso fiksirana neka načela, ki naj veljajo za celo tovarno oziroma za vse podjetje. To so pa, mislim, predvsem načela kadrovske politike, ki se tičejo sprejemanja, premeščanja in izobraževanja članov delovnega kolektiva.

Podpredsednik T a t j a n a M e n n a : Prijavljencev k razpravi ni več. Želi še kdo besedo? Prosim. Besedo ima tovarišica Erna Podbregar, republiški sekretar za delo.

Erna P o d b r e g a r : Tovarišice in tovariši, nimam namena razpravljati o gradivu in stališčih, ki jih gradivo prinaša, pač pa bi si dovolila dati zboru konkreten predlog. Menim, da gradivo ni samo izredno zanimivo, temveč odpira celo vrsto tako pomembnih, aktualnih in perečih problemov in vprašanj, katere bi bilo treba poprej analizirati oziroma proučiti. Ker mi je znano, da to gradivo ni bilo predmet razprave v ustreznih odborih, pa tudi ne na forumih, ki se morajo s to problematiko ukvarjati, bi zato predlagala, da bi zbor sprejel sklep, da bi na temelju tega in morda še razširjenega gradiva, ki je bilo osnova za ta izvleček, skupaj z ostalimi materiali, ki se zbirajo oziroma so predmet analiz in študija v pristojnih organih, imeli najprej ustrezne razprave v odborih in na drugih forumih. Na osnovi teh razprav in poprejšnjega poglobljenega študija bi lahko prišli s konkretnimi stališči na sam zbor, ki bi nato lahko zavzel konkretnjša stališča, morda tudi sklepe in priporočila.

Podpredsednik T a t j a n a M e n n a : Ali se strinjate s predlogom Erne Podbregarjeve? Kdor je za predlog, da bi se ta problematika obravnavala v odborih in nato še posebej na eni izmed naslednjih sej zбора, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je ta predlog soglasno sprejet. Želi še kdo besedo v zvezi s to razpravo? Želi morda besedo predstavnik sekretariata ali zbornice, ali pa še kdo od poslancev? (Ne.)

Današnja uvodna razprava o uveljavljanju delavskega samoupravljanja v delovnih enotah je torej ponovno opozorila, da je za uspešen razvoj socialističnega družbenega sistema potrebno dosledno uveljavljati samoupravljanje kot določen ekonomski odnos med ljudmi v proizvodnji in delitvi dohodka. Delovne enote, pojmovane kot delovne celice, v katerih se opravlja zaokrožen proces dela in kjer vsi ljudje, kot homogena skupina, neposredno odločajo o organizaciji svojega dela, o medsebojnih odnosih in o delitvi dohodka, predstavljajo tako temeljito obliko, v kateri naj se dosledno uveljavljajo ustavno zagotovljene

samoupravne pravice in dolžnosti delovnih ljudi. Vendar pa lahko iz razprave in iz gradiva ugotovimo, da neposredni proizvajalec še ne more v polni meri uresničevati svoj z ustavo opredeljen in zagotovljen položaj. Še vedno mnogi statuti delovnih organizacij ne upoštevajo delovnega človeka kot subjekta gospodarskih gibanj, temveč kot izvrševalca določene politike organov upravljanja in vodenja. Zato si morajo delovni kolektivi še nadalje prizadevati za razčlenjevanje in vzpostavljanje vseh tistih ekonomskih in drugih odnosov v delovnih skupnostih, od katerih je odvisno uspešno delovanje sistema samoupravljanja. Pri tem pa ravno delovne enote predstavljajo organizacijsko obliko proizvodnje, v kateri se lahko v največji meri izrazi ekonomska, politična in druga iniciativa vseh delavcev, ki je pogoj za intenzivno gospodarjenje in dvig produktivnosti dela. Glede na to smatram, da bo naš zbor še moral obravnavati to problematiko, ki je bila danes na dnevnem redu in ji tudi v prihodnje posvetiti vso potrebno skrb.

Ima še kdo v zvezi s to točko dnevnega reda kakšno pripombo? (Nihče.) Če nima nihče, prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na poslanska vprašanja.

Na 19. seja zбора so poslanci Ljuba Fistrovič, inž. Franc Mihelič in Srečko Rihtar postavili poslanska vprašanja. Poslanska vprašanja so bila priložena zapisniku 19. seja zбора. Izvršni svet je sporočil, da bo na vprašanje poslanke Ljube Fistrovič odgovril Drago Dolinšek, republiški sekretar za industrijo. Prosim.

Drago Dolinšek: Tovarišice in tovariši poslanci! Vprašanje, ki ga je stavila poslanca Ljuba Fistrovič, se dotika problematike o preskrbi surovin za tkalce svile, spričo dejstva, da Jugobanka ne vizira potrebnih nalogov za uvoz surovin, niti ne daje garancij za uvoz surovin na kredit. Kolikor se zavlačevanje uvoza surovin v kratkem ne odpravi, lahko pride do splošnega zastoja v svilarški industriji. V tej zvezi želi odgovora, kaj nameravajo pristojni organi ukreniti, da se posledice dosedanjega zavlačevanja uvoza surovin vsaj omilijo.

To vprašanje je seveda povezano s splošnim vprašanjem oskrbe surovin v našem gospodarstvu, ki je že nekaj mesecev izredno pereče. V današnji devizni situaciji morajo imeti prednost pri dodeljevanju repromateriala iz uvoza stroke in gospodarske organizacije, ki imajo večji izvoz na področje konvertibilnih valut, to je tiste, ki ustvarjajo čisti devizni učinek. Tekstilna industrija, katero zadeva to vprašanje, ima znatno večji uvoz od izvoza in je to razmerje znašalo 100 : 50 v prvem kvartalu 1965. leta. Zato pri sedanjem pomanjkanju deviz ta stroka ne more uživati prioritete pri dodeljevanju deviznih sredstev. Jugobanka je po navedenem vidiku dajala filialam navodila, da na podlagi sklenjenih predpogodb in sporazumov za I. četrtletje letošnjega leta pričnejo z izvajanjem plačil, to je z vidiranjem in dajanjem soglasij za sklenjene posle in to za devizno neaktivne stroke, med katerimi je tekstilna industrija, v višini 70 % vseh, po predpogodbah predvidenih količin deviz za konvertibilne dežele, za ostale dežele pa 100 %. Po navedbi Jugobanke filiale v Ljubljani je v začetku leta dejansko obstojal zastoj pri izvrševanju plačil za uvoz surovin. V drugi polovici januarja pa je bilo tudi za tekstilno stroko izvršeno financiranje izvoza in uvoza v okviru dovoljenih razmerij. S tem so bila tekstilni industriji dodeljena disponibila sredstva za plačilo uvoza za januar in delno za februar v višini 70 % predpogodbene določenih sredstev. Stanje plačil za glavne proizvajalce svilenih

tkanin v Sloveniji z dnem 27. 2. 1965 je bilo naslednje: »Svila« Maribor je prejel 22 milijonov deviznih dinarjev, nevidiran je ostal samo malenkosten znesek 1 milijon deviznih dinarjev; za Mariborsko tekstilno tovarno je banka vidirala 74,5 milijona, ter so bila tako vsa plačila izvršena.

Po izjavi banke je izdajanje garancij za inozemske kredite za uvoz surovin možno, pač pa je v tej zvezi potrebno obsežno urejanje pogojev v vsakem posameznem primeru, kar je razumljivo. Vendar se mi zdi, da se ta možnost v sedanji praksi vse premalo izkorišča.

Ne bom čital vseh podatkov za razna podjetja glede plana in dodelitve deviz, vsekakor pa je iz teh podatkov očitno, da se uporaba deviz in proizvodnja v teh podjetjih giblje nekako v višini planske proizvodnje tako pri artiklih iz umetne svile kot pri sintetičnih izdelkih. Vendar je zaskrbljujoče stanje zalog. Te so bile konec januarja na višini ena do enainpolmesečne proizvodnje, kar je zelo malo, če upoštevamo, da poteče najmanj 6 tednov od dneva otvoritve akreditiva do uvoza surovin.

Stališče sekretariata in tudi Izvršnega sveta je, naj bi se sedanji način dodeljevanja deviznih sredstev v okviru enomesečnih kvot vsekakor sprostil, ker je enomesečna kvota dodeljenih deviz neustrezna iz razlogov, ki sem jih že omenil. Takšno parcialno naročanje je tudi skrajno neekonomično. Zato stojimo na stališču, da bi se s pomočjo komercialnih kreditov in garancij omogočile večje količine uvoza pri posameznem naročilu s tem, da se gospodarske organizacije resno in zelo realno vežejo, da bodo krile takšen uvoz z izvozom. Vendar pa se na žalost zadnje čase javlja tendenca, da se od mesečnega dodeljevanja deviz prehaja na tedensko, čemur pa se vse naše gospodarstvo in tudi republiški organi, od sekretariata za trgovino in drugih organov, močno upirajo.

Podpredsednik Tatjana Menna: Ali se poslanka Ljuba Fistrovič zadovoljuje z odgovorom? (Da.)

Na poslansko vprašanje inž. Franca Miheliča bo ravno tako odgovoril republiški sekretar za industrijo Drago Dolinšek.

Drago Dolinšek: Tudi drugo vprašanje je povezano z oskrbo s surovinami, to je z usnjem oziroma s kožami.

Tovariš inž. Mihelič se sklicuje na stališča, ki jih je naš sekretariat novembra 1963. leta dal v obliki analize in konkretnih predlogov glede oskrbe usnjarske industrije s surovinami in sploh glede režima odkupa kož, odkupnih cen na avkcijskih mestih in celotnega kompleksa režima s kožami.

K temu dodaja vprašanje, ali so tista stališča, ki so bila takrat precej sproščeno in liberalno postavljena, še vedno stališče Izvršnega sveta in upravnih organov.

Na to vprašanje bi odgovoril pritrdilno, vendar je treba ta stališča prilagajati konkretnim situacijam. Današnja konkretna situacija, če jo primerjamo s tisto v jeseni 1963. leta, pa se je bistveno spremenila. Ne samo pri nas, temveč vsepovsod po svetu se situacije menjavajo, zato je treba uvajati določene modifikacije stališč in v odgovor na to vprašanje bi pojasnil naslednje.

Republiški sekretariat za industrijo je v navedenih stališčih iz 1963. leta zavzel načelo sprostitev cen in ta princip zastopa tudi še dalje. V stališčih pa smo poudarili tudi potrebo po ukrepih, ki naj spremljajo in regulirajo situacijo, ki bi sledila sprostitvi cen v tem smislu, da naj se zagotovitev deficitarnih kož iz uvoza vrši z dodeljevanjem deviznih sredstev usnjarnam glede na učinek

njihovega izvoza. Praktično smo torej že takrat 1963. leta zastopali stališče povezave uvoza z izvozom in formiranje intervencijske rezerve uvoženih kož, s katerimi bi regulirali cene kožam na domačem trgu. Ti ukrepi, tako vezava uvoza z izvozom, oziroma uvoz intervencijskih kož, pa niso bili izvršeni v času, ko so se sprostile cene kožam na domačem trgu.

Če k temu prištejem še dejstvo, da je med kupci domačih kož, to je med tovarnami in usnjarnami nastala huda, po našem mnenju neumestna konkurenca pri odkupu kož, kot posledica nerazumevanja usnjarske industrije za sodelovanje in poslovno združevanje, je razumljivo, da je nastala na domačem trgu kož močna težnja po zviševanju odkupnih cen za kože, zaradi česar se v letošnjem prvem kvartalu nahaja usnjarska industrija v precej težki ekonomski situaciji.

Ne vem od kod je tovariš inž. Mihelič črpal podatke o velikih izgubah usnjarske industrije v 1963. letu. Po poročilu družbene evidence so te izgube znašale v usnjarskih podjetjih v Sloveniji 122 milijonov. On navaja za Jugoslavijo 1 milijardo 135 milijonov. Vendar se 122 milijonov izgube v Sloveniji nanaša predvsem na Tovarno usnja Šoštanj, katere vzrok nam je znan. Nastala je iz čisto subjektivnih, ne pa iz objektivnih razlogov. Situacija pa se je bistveno izboljšala v 1964. letu. Finančna situacija usnjarn se je zaradi podražitve kož res nekoliko poslabšala, vendar pa se mi zdi, da zato ni treba povzročiti alarma. Organi uprave zastopajo stališče, da je treba preveriti ekonomsko situacijo usnjarn in podvzeti ustrezne ukrepe. Seveda tega ne smemo izvršiti na vrat na nos, temveč res s preudarkom in s predhodnim študijem gibanj. Spomnimo se, da je poslovala cela vrsta panog z izgubo, preden so se začeli reševati njihovi problemi. Zato mislim, da se tudi pri tej panogi preveč nervozno postavljajo zahteve. Reševanje problematike ekonomskega položaja usnjarn je možno iskati v raznih olajšavah, to je v sprostitvi 15-odstotnega prispevka iz dohodka in davka na promet proizvodov, ki še obstoja in proučitvi realnega deviznega tečaja za intenzivnejšo orientacijo na izvoz. Sekretariati, Jugobanka in Gospodarska zbornica naj bi v določenih konceptih nudili podporo usnjarski industriji. Osnovno pa je, da usnjarska industrija organizirano pristopi k urejanju svojih notranjih problemov, ne pa da v medsebojni konkurenci še slabša svoj položaj, posebno pri odkupu domačih kož.

Podpredsednik Tatjana Menna: Ali se poslanec inž. Franc Mihelič zadovoljuje z odgovorom?

Inž. Franc Mihelič: S tovarišem sekretarjem se absolutno strinjam, da za usnjarsko predelovalno industrijo velja konstatacija o določeni anarhičnosti in premajhnem smislu za povezovanje in koordinacijo. Ne glede na dejstvo, da je ta konstatacija točna in da tudi moje vprašanje ni imelo namen, da v tem smislu izzveni, smatram, da so podatki, ki sem jih dobil na našem združenju o izgubah prvenstveno za druge republike, točni in da številka 12,2 milijona, velja za specifične razmere v štajerskem rajonu in se nanaša na Tovarno usnja Šoštanj. To dejansko potrjuje, da usnjarne v slovenskem merilu tako v 1963. letu kot 1964. letu, ko se je situacija precej izboljšala, niso poslovale z izgubo. Celo nasprotno, usnjarne so glede na določene olajšave v letu 1964 dosegle nekoliko boljše rezultate, kot so jih dosegle v prejšnjih letih. Dejstvo je tudi, da je v tej neizprosni konkurenci v rahitični usnjarski industriji prihajalo do takih anomalij kot ga predstavlja administrativno določanje cen finalnim iz-

delkom ob sočasni sprostivni cen osnovnih surovin. Usnarji so preko poslovnega združenja v Beogradu pravzaprav postavljali pogoj, da se ob sočasni sprostivni cen surovin kožam in liberalizaciji režima in prometa s surovimi kožami, sprostijo tudi cene finalnih izdelkov. Ta kontradiktornost je nastopila iz razloga, ker v zveznem merilu niso bili izvršeni tisti ukrepi, o katerih je prej govoril tovariš Dolinšek. Nastane vprašanje, kdo je pravzaprav povzročil to nenormalno situacijo, da odgovorni činitelji niso mogli zagotoviti minimalne intervencijske zaloge 5000 ton kož na leto, s katero bi preprečili neumestno gonjo, ki se je vršila v zadnjem letu na področju odkupnih cen. Če bo šlo še tako naprej, bodo poslovne izgube usnjarn neizogibne z izjemo predelave svinjskih kož in morda čevljev. Tako kažejo podatki, katere imam na razpolago. Imam občutek, da je vprašanje, ki sem ga postavil, v pristojnosti zveznih organov in sem z odgovorom tovariša sekretarja zadovoljen, ker pač rešitev ni v domeni republiških organov. Da pa kljub temu z administrativno določenimi cenami finalnih izdelkov nekaj ni v redu, se je treba spomniti samo na različne nepravilnosti v načinu stavljanja predlogov za spremembo prodajnih cen pri zveznem uradu za cene, o čemer je bilo že govora v Gospodarskem zboru in Skupščini SR Slovenije.

Čeprav bodo usnarji razčistili nekatere stvari s pomočjo poslovnega sodelovanja in združevanja, je vsekakor umestno tudi moje vprašanje, ki sicer presegga republiške okvire in sodi v zvezni okvir. Moje vprašanje je tudi neposredno povezano z oskrbo z repromaterialom, podobno kot je bilo vprašanje tovarišice Ljube Fistrovič in zaradi tega, tovariš predsednik, na osnovi drugega odstavka 105. člena začasnega poslovnika predlagam Gospodarskemu zboru, da na eni naslednjih sej obravnava oskrbo z repromaterialom in administrativno določanje cen, da bi se v tej diskusiji pokazalo, kaj je treba dejansko ukreniti. Ta predlog dajem v svojem imenu in v imenu še desetih poslancev: Ivanke Šulgaj, Ljube Fistrovič, Ignaca Karničnika, Ivana Hellerja, Franca Krepsa, Eda Komotarja, Tatjane Menna, Mira Benedejčica, Franca Škerlaka in Janeza Šuštarja. Mislim, da je ta moj predlog umesten in naj se v razpravi izkristalizira, kje v posameznih panogah vladajo subjektivne slabosti, kje pa se pričenjajo objektivne težave, ki bi jih bilo treba začeti hitreje reševati. Hvala lepa.

Podpredsednik T a t j a n a M e n n a : Slišali ste predlog poslanca tovariša Franca Miheliča. Imenoval je deset poslancev, zato vprašam Ivanko Šulgaj, Ignaca Karničnika, Ljubo Fistrovič, Ivana Hellerja, Franca Krepsa, Eda Komotarja, Mira Benedejčica, Franc Škerlaka in Janeza Šuštarja, če se strinjajo, da pride predlog inž. Miheliča glede obravnave in oskrbe z repromaterialom na dnevni red ene izmed prihodnjih sej Gospodarskega zbora. Ker sem tudi jaz imenovana v tem predlogu, izjavljam, da se z njim strinjam.

Inž. F r a n c M i h e l i č : Ne gre samo za oskrbo z repromaterialom, temveč za kompleksno problematiko cen in repromateriala.

Podpredsednik T a t j a n a M e n n a : Torej se imenovani poslanci strinjate s predlogom tovariša Miheliča, da bi se obravnavala problematika cen in repromateriala oziroma problematika oskrbovanja z devizami na eni izmed prihodnjih sej? (Poslanci se strinjajo.)

V skladu z začasnim poslovníkom mora dati mnenje o tem predlogu tudi predstavnik Izvršnega sveta. Prosim predstavnika Izvršnega sveta za mnenje, če se strinja, da pride ta problematika na dnevni red na posebni seji Gospodarskega zbora?

Drago Dolinšek (govori iz klopi): Strinjam se, vendar se bojim, da je to preveč obširna tema, ker gre za cene iz vseh področij in poleg tega še za pereč problem repromateriala. Zato bi predlagal, da bi bilo vprašanje cen podrejeno glavnemu problemu oskrbe z repromaterialom, ker se bodo tudi cene, proizvodnja in izvoz gibali predvsem v odvisnosti od oskrbe z repromaterialom.

Podpredsednik Tatjana Menna: Mislim, da je predlog tovariša Dolinška sprejemljiv, prav glede na to, ker je vprašanje repromateriala v zadnjem času najbolj pereče. Vsekakor pa se v tej diskusiji ne bi izogibali vprašanju cen s tem, da ostane poudarek na repromaterialu.

O postavljanju določenih vprašanj na dnevni red mora odločati zbor sam. Zato prehajamo na glasovanje. Kdor je za to, da se na eni izmed prihodnjih sej obravnava vprašanje oskrbe delovnih organizacij z reprodukcijskim materialom, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Menim, da je predlog soglasno sprejet.

Na poslansko vprašanje Srečka Rihtarja bo odgovoril predstavnik Izvršnega sveta Alojz Žokalj, republiški sekretar za promet.

Alojz Žokalj: Tovarišice in tovariši poslanci! Tovariš poslanec Srečko Rihtar je stavil Izvršnemu svetu glede cest dve vprašanji. Prvo njegovo vprašanje se glasi: Cesta Želodnik—Moravče—Izlake—Zagorje—Trbovlje ni bila kategorizirana kot cesta II. reda. Kakšno je stališče Izvršnega sveta glede spremembe kategorizacije te ceste III. reda v cesto II. reda?

Odgovor: Cestni odsek Izlake—Zagorje je že sedaj kategoriziran kot cesta II. reda, in sicer kot sestavni del ceste II. reda 336 Trojane—Zagorje. Odsek Želodnik—Moravče—Izlake pa je bil ob reorganizaciji cestne službe in po uveljavitvi novih predpisov o kategorizaciji cest kategoriziran kot cesta III. reda pod številko 50-32. Cesta Želodnik—Moravče—Izlake ima po podatkih iz 1964. leta povprečno obremenitev 1480 ton na 24 ur, medtem ko je povprečna obremenitev cest II. reda v Sloveniji 2400 ton na 24 ur. To kaže, da ima cesta za občino Domžale in sosednje občine izrazito lokalni pomen. Tako ta cesta v celoti ustreza pogojem 5. člena temeljnega zakona o javnih cestah, ki predpisuje, da je cesta III. reda cesta, ki veže dve ali več občin in ima poseben pomen za njihovo območje.

Zasavsko območje je sedaj povezano z osnovno cestno mrežo s cesto Trojane—Zagorje, ki je cesta II. reda. V izgradnji pa je tudi Zasavska cesta. Z obema tema cestama II. reda bo zagotovljena sodobna cestna povezava zasavskega območja z ostalo Slovenijo. Glede na predmete menimo, da je cesta Želodnik—Moravče—Izlake pravilno kategorizirana kot cesta III. reda. Pripomnim naj, da sta se dne 11. februarja 1965 tovariš poslanec, ki stavlja to vprašanje in predstavnik občinske skupščine Domžale zglasila na republiškem sekretariatu za promet in postavila zahtevo, da republika prispeva sredstva za nadaljnjo modernizacijo omenjene ceste. Ob tej priložnosti sem pojasnil, da je spričo velikih potreb po vzdrževanju cest I. in II. reda ter omejenih sredstev nemogoče dodeliti republiška sredstva za modernizacijo cest III. reda. Vprašanje navaja, da je podjetje »SAP«, ki vzdržuje avtobusne linije na omenjeni relaciji, že opustilo ali pa namerava opustiti prevoz. Prejeli pa smo odgovor podjetja »SAP«, da nikakor ni imel namena ukiniti avtobusno progo na liniji Želodnik—Moravče—Izlake.

Drugo vprašanje tovariša poslanca se glasi: Kakšni ukrepi so predvideni, da se v 1965. letu zagotovijo zadostna finančna sredstva za rekonstrukcije in vzdrževanje cest in, ali je predvideno povečanje takse od goriva oziroma druge oblike taks za vzdrževanje cest.

Odgovor: Razpoložljiva finančna sredstva in potrebe vzdrževanja, rekonstrukcij in gradnje cest v Sloveniji za 1965. leto so bile pred kratkim obravnavane ob sprejemanju republiškega družbenega plana in spremljajočih predpisov. Ukrepi se odražajo v 58. točki plana, ki je bil sprejet na Skupščini SR Slovenije 18. februarja t. l. V okviru razpoložljivih sredstev je bila odrejena kvota za cestni sklad za 1965. leto, tako da bo imel sklad v 1965. letu 7% več sredstev kot v prejšnjem letu. Za ceste III. reda pa so bila zagotovljena preko republiškega proračuna in proračuna občin sredstva v višini 600 000 dinarjev za vzdrževanje 1 km ceste III. reda, kar je 200 do 250 tisoč dinarjev na kilometer več kot lansko leto. Ta sredstva sicer ne krijejo vseh potreb, zaradi tega bodo morali pristojni organi upravljanja razpoložljiva sredstva usmeriti na najbolj nujna cestna dela. Jasno pa je, da sedanji sistem financiranja cest ne ustreza, ker koristniki ne prispevajo žadostnih sredstev niti za enostavno reprodukcijo cest. Tako je financiranje cest odvisno od omejenih sredstev družbeno-političnih skupnosti. Republiški organi so že ponovno predlagali pristojnim zveznim organom, da se uredi financiranje cest ter so doslej uspeli le v tem, da se je od 1. januarja 1964 dalje povečal prispevek za ceste od prodanega pogonskega goriva.

Ob usklajevanju zveznega zakona o cestnih podjetjih z ustavo je bil že letos z naše strani stavljen amandma, naj se prenese prometni davek na pogonsko gorivo v neposredne dohodke za ceste in da se prepusti republikam predpisovanje prispevkov za ceste. Ta amandma je bil v Beogradu odklonjen z navedbo, da bo treba kasneje in v celoti proučiti sistem financiranja cest. Zaradi tega bodo prizadeti republiški upravni organi v 1965. letu izdelali predloge za nov sistem financiranja cest. Ti predlogi bodo predloženi v obravnavo tudi Skupščini SRS. Po najnovejših informacijah, ki sem jih pred nedavnim dobil v Beogradu, so tudi tam prišli do zaključka, naj bi sredstva iz prometnega davka pritekala direktno v dohodek za financiranje cest in da se prepusti republikam urejanje vprašanja obremenitve koristnikov cest. Verjetno je, da bodo ustrezni predlogi za zagotovitev sredstev enostavne reprodukcije, t. j. za vzdrževanje cest izdelani do tretjega kvartala tega leta in da bi v tem obdobju bili sprejeti tudi ustrezni predpisi.

Podpredsednik T a t j a n a M e n n a : Ali se poslanec Srečko Rihtar zadovoljuje z odgovorom?

Srečko Rihtar : Tovarišice in tovariši poslanci! Glede na mojo prvo vprašanje se z odgovorom ne morem docela zadovoljiti, ker omenjena cesta izpolnjuje osnovne pogoje temeljnega zakona o cestah za spremembo kategorizacije iz ceste III. reda v cesto II. reda. Iz izkušenj zadnjih dni, ali pa zadnjega tedna, vsak kdor se je vozil po naših cestah, lahko ugotovi, da postaja položaj na nekaterih sektorjih dejansko že dramatičen. Zaradi tega se je težko sprizniti z odgovorom, da bodo zvezni organi predpise in problematiko pripravili do tretjega kvartala in da bomo stvar urejali z ustreznimi predpisi šele za prihodnje leto. Mislim, da je stanje na cestah, kolikor jih poznam, dejansko tako kritično, da terja neodložljive rešitve glede sredstev in hitro intervencijo, ne

da bi čakali do prihodnjega leta. To je moja pripomba na odgovor tovariša sekretarja, prosil pa bi, da bi mi odgovor poslali še pisмено.

Podpredsednik T a t j a n a M e n n a : Ali želi še kdo postaviti kakšno poslansko vprašanje? Prosim, tovariš Riko Rižnar.

R i k o R i ž n a r : Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite, da postavim vprašanje v zvezi z odpravo okrajnih zbornic. Prejšnje strokovne zbornice za trgovino, obrt in gostinstvo so dosegle v času svojega obstoja lepe uspehe pri napredku posameznih panog, posebej glede modernizacije, uveljavljanja sodobnejših oblik poslovanja in vzgoje kadrov. Gospodarske zbornice, ki so jih v 1962. letu nadomestile, morda za te panoge niso bile tako uspešne kot prejšnje ločene zbornice. Ker v teh dneh odpravljamo osnovne zbornice, želim postaviti naslednja vprašanja ter z njimi povzročiti ustrezno aktivnost pristojnih organov za rešitev problemov.

1. Kako bo v prihodnje v Sloveniji rešeno vprašanje usmerjanja trgovine, obrti in gostinstva, zlasti glede strokovnega usmerjanja napredka teh panog in opravljanja vrste servisnih uslug, ki so jih dosedaj opravljal za gospodarske organizacije in zasebne člane teh panog okrajne zbornice; gre na primer za pomoč v organizaciji, pomoč pri reševanju pravnih, finančnih in kadrovskih problemov, za utrjevanje dobrih poslovnih običajev. Položaj navedenih panog je specifičen glede na razdrobljenost, saj imamo v teh panogah več sto tako majhnih organizacij, ki štejejo le 3 člane, do zelo velikih s tudi 500 člani; nadalje tudi ni izvedena notranja delitev dela v teh organizacijah in nimajo vrste služb; slabo je razvito tudi samoupravljanje. Posebna problematika torej že ves čas spremlja razvoj in dejavnost teh panog. Poleg tega pa imamo v obrti in gostinstvu relativno močan zasebni sektor, ki mu v zadnjem času posvečamo še posebno pozornost, da bi mu omogočili hitrejši in večji razmah kot doslej. Položaj v teh dejavnostih je kritičen tako glede opremljenosti, kot tudi glede drugih posebnosti, na primer v zvezi s kadri, zato smatram, da je potrebna še nadaljnja aktivnost nekaterih skupnih organizacij na ožjih območjih.

2. Katera organizacija bo nadomestila dosedanje pozitivne operativne funkcije zbornic, posebej za trgovino, obrt in gostinstvo? Vemo, da smo lani, pa tudi letos, ko smo obravnavali te panoge, večkrat zadolžili za določeno konkretno delo prav zbornice. Mislím, da bo nastalo vprašanje, kdo bo sedaj opravil naloge, ki smo jih naložili zbornicam.

3. Kdo bo prevzel pobudo za ustanovitev eventualnih združenj ali podobnih organizacij članov teh dejavnosti. Oseбно smatram, da bi naj to bile sedanje še obstoječe okrajne gospodarske zbornice s svojimi člani in njihovimi organi samoupravljanja in da bi bila potrebna tudi ustrezna akcija in usmeritev s strani republiške gospodarske zbornice ter njenih organov.

4. Ali bodo v ostalih republikah enako rešili vprašanje osnovnih zbornic kot pri nas?

Prosim za pismeni odgovor v smislu določb našega začasnega poslovnika.

Podpredsednik T a t j a n a M e n n a : Odgovor bo dan na naslednji seji. Ali ima še kdo kako poslansko vprašanje? (Ne javi se nihče.)

Ker je s tem dnevni red seje izčrpan, zaključujem 20. sejo Gospodarskega zbora.

(Seja je bila zaključena ob 11.30.)

PROSVETNO - KULTURNI ZBOR

18. seja

(10. marca 1965)

Predsedoval: I v o T a v č a r ,
predsednik Prosvetno-kulturnega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik I v o T a v č a r : Začenjam 18. sejo Prosvetno-kulturnega zbora. Svojo odsotnost so opravičili poslanci: Ciril Cvetko, Anica Kežman, Jovita Podgornik, Jože Tiran in Dušan Šinigoj. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 17. seje Prosvetno-kulturnega zbora;
2. obravnava predloga ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o ustanovitvi Pedagoškega inštituta;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije;
5. obravnava poročila o financiranju šolstva v letu 1964;
6. razprava o nekaterih vprašanih likovne umetnosti v SR Sloveniji;
7. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije;
8. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Ima kdo kakšno pripombo k dnevnemu redu? (Ne javi se nihče.) Če ne, menim, da je dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika prejšnje seje. Ima kdo kakšno pripombo k osnutku zapisnika? (Ne javi se nihče.) Če nihče, ugotavljam, da je zapisnik 17. seje soglasno odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji.

Predlog ustavnega zakona ste prejeli hkrati z vabilom. Naš zbor daje mnenje o umestnosti predlagane odprave okrajev; predlog sklepa o tem ste dobili na klopi.

O predlogu ustavnega zakona je razpravljal naš stalni odbor; njegovo poročilo, kot tudi poročilo zakonodajno-pravne komisije vam je bilo poslano.

Želi predstavnik Izvršnega sveta, dr. Branko Premrou, zakonski predlog še ustno obrazložiti? (Da.) Prosim.

Dr. Branko Premrou: Tovarišice poslanke, tovariši poslanci. Predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev pomeni poslednjo fazo procesa odmiranja okrajev, procesa, ki se je začel že v letu 1955, torej v letu, ko se je začel uveljavljati komunalni sistem.

Okraj je v prvi dobi našega državnega in družbenega razvoja veliko pomenil. Bil je osnovni nosilec oblasti, prva oblastveno-upravna stopnja; bil je organizator, pospeševalec in usmerjevalec vsega lokalnega gospodarskega razvoja in najvažnejši organizator in nosilec družbenih služb.

Občina, oziroma še pred njo krajevni odbor, je v prvi dobi imela v sistemu oblasti in gospodarstva le podrejeno vlogo. Njene pristojnosti so se omejevale na vprašanje komunalnih in nekaterih drugih občinskih služb, na vprašanje socialnega skrbstva in stanovanjskega gospodarstva, v ostalem pa so bile njene naloge bolj mobilizatorske kot urejevalne. Uvedba komunalnega sistema je stvar postavila na glavo. Osnovni nosilec razvoja, temeljna družbeno-ekonomska skupnost, v kateri naj bi se izravnavali in usklajevali individualni in splošni interesi, naj bi postala občina. Okraj je poleg občine lahko samo še koordinator dela občin, skupnost komun, ki je namenjena predvsem usposobitvi in utrditvi občin. Taka sprememba se seveda ne more in se ni mogla izvršiti čez noč. Bistvene funkcije družbeno-politične skupnosti, naloge v zvezi z usmerjanjem, planiranjem, usklajevanjem in zagotavljanjem gospodarskega razvoja in razvoja družbenih služb so se le postopoma, vendar pa konstantno prenašale od okraja na občine. Rezultat tega postopnega osipanja nalog pa je bil v času, ko se je ustvarjala naša nova ustava, vendarle ta, da se je že tedaj zelo resno postavljalo vprašanje nadaljnje obstoja okraja. Okraj namreč že v tem času teoretično ni več predstavljal družbeno-politične skupnosti z vsemi prerogativami, ki jih mora taka skupnost imeti, to je s prerogativami usmerjanja, usklajevanja in zagotavljanja družbenega razvoja na vseh področjih družbenega življenja. Za nadaljnji obstoj okraja po ustavi so bili zato odločilni prej praktični, kot načelni razlogi. Okraj je bil še potreben ne kot družbeno-politična skupnost z jasno lastno vlogo, pač pa kot organizem, ki naj poskrbi, da se občine razvijajo in utrdijo v toliki meri, da bodo lahko dokončno v celoti prevzele vlogo, ki jim jo odmerja ustava. V tej smeri je republiška ustava tudi nakazala naloge okraja: izvrševanje zadev, ki so skupne za več občin, organizacija strokovne in druge pomoči za občine, skrb za zakonitost dela občinskih organov, organizacija zavodov in služb, ki imajo pomen za ves okraj.

Taka vloga okraja pa seveda opravičuje njegov obstoj le za določen čas, dokler se občine v celoti ne usposobijo za opravljanje svojih ustavnih nalog. Čim bolje in čim hitreje opravi okraj to svojo nalogo, tem prej prenehajo razlogi in utemeljitev za njegov nadaljnji obstoj.

Ugotavljamo, da je okraj svoje naloge dobro izvršil in svojo ustavno vlogo upravičil. Prav zato pa je postal njegov nadaljnji obstoj nepotreben. Občine so danes v Sloveniji po splošni sodbi, ki je prišla do izraza tudi v tej skupščini, toliko utrjene, da lahko v celoti zagotovijo izvrševanje svojih ustavnih funkcij. Nadaljnji obstoj okraja, ki je svojo vlogo že opravil, bi zato predstavljal oviro za nadaljnjo utrditev in uveljavitev občin.

Za odpravo okraja pa govorijo še drugi razlogi. Čeprav je od dneva uveljavitve nove ustave minilo še razmeroma malo časa in čeprav vsakodnevnega razvoja ne moremo sproti registrirati in sproti zaznavati, se je naše družbeno življenje v zadnjih dveh letih vendarle temeljito spremenilo. Najvažnejše so spremembe na področju gospodarstva in na področju delovanja gospodarskega sistema. Samoupravljalci v gospodarstvu so v zadnjem času postali precej bolj samostojni. Prevzeli so skoraj vso skrb in odgovornost za gospodarski razvoj, za razširjeno reprodukcijo, za medsebojno povezovanje, kooperiranje, specializacijo itd. Gospodarski, kreditni in finančni sistem se je bolj neposredno naslonil na delovne organizacije. Podoben razvoj se kaže tudi na področju družbenih služb. Tudi tu postaja deetatizacija vse močnejša. Neposredna skrb za organizacijo in razvoj ter neposredna odgovornost za funkcioniranje družbenih služb sta že skoraj v celoti preneseni na delovne kolektive zavodov družbenih služb. V reševanju pa so že tudi vprašanja odgovornosti za razširitev materialnih pogojev teh služb. S tem se seveda spreminjajo tudi naloge, odgovornost in odnosi organov družbeno-političnih skupnosti do teh vprašanj. Razširja se vsebina in metoda dela skupščin, spreminja pa se tudi vloga upravnih organov.

Problemi, ki jih postavlja družbeni razvoj pred občinske skupščine, zahtevajo ne samo bolj kompleksno obravnavanje in reševanje, temveč tudi odprtost meja občin, njihovo medsebojno povezovanje po interesnih področjih, in končno tudi čimbolj tesno sodelovanje vsake posamezne občine ali več interesno povezanih občin z republiko. Tu pomeni okrajna organizacija, ki je bila vendarle administrativno določena, oviro za razmah medsebojnega sodelovanja občin in republike. V razvoju medobčinskega sodelovanja smo šele na začetku poti. Danes lahko zasledimo tako sodelovanje samo na področju upravnih organizacije in deloma na področju družbenih služb. Ustanavljajo se določeni skupni upravni organi, skupne inšpekcije, sodišča za prekrške in podobno, bolj zaradi nujnega reševanja zadev iz pristojnosti občine, ki jih ni mogoče zagotoviti v sami občini zaradi kadrovskih in podobnih organizacijskih problemov, kot zaradi zahtev po racionalnem in za občana najkvalitetnejšem reševanju. To je bolj zaradi pomanjkanja kadrov, kot zaradi zamisli, da gre za zadevo, ki se lahko skupno najuspešneje rešuje.

Podobno je tudi na področju družbenih služb. Ustanavljajo se medobčinski skladi bolj zato, ker posamezna občina nima sama dovolj sredstev, kot iz občutka, da gre za nujno skupno službo več občin. Občine so se doslej vse preveč zanašale na okraj, zato bo odprava okraja medobčinsko sodelovanje šele resnično sprostila. Ne zaradi stiske in težav, marveč zaradi zavesti, da zahteva skupen interes tudi skupno sodelovanje, se bodo morale občine medsebojno povezovati. S tem se bo morda spremenila tudi kvaliteta tega sodelovanja. Sodelovanje ne bo moglo pomeniti samo ustanavljanja določenih skupnih organov in služb, marveč skupno reševanje določenih skupnih vprašanj. To pa pomeni, da bo morala praksa prinesiti tudi nove oblike tega sodelovanja, koordinacijske odbore občinskih skupščin, skupne anketne in podobne komisije, morebiti celo skupna zasedanja skupščin.

Kljub enodušnemu stališču glede odprave okraja pa bi bilo napačno, če bi se ne zavedali, da pomeni odprava okraja določeno problematiko, ki bi lahko povzročala težave, kolikor ne bi bili nanje pripravljeni. Čeprav okraj ni imel nekih posebnih lastnih pristojnosti v obstoječem sistemu, pa je s svojimi intervencijami zagotavljal izvrševanje nekaterih družbenih nalog, ker

obstoje še nekatere šibke točke v sistemu izvrševanja družbenih nalog. Mislimo predvsem na področje družbenih služb, kjer je okraj s svojimi organizacijskimi, deloma pa tudi s svojimi finančnimi intervencijami zagotavljal obstoj številnih institucij, ki sicer niso republiškega pomena, vendar pa presegajo okvire posameznih občin. Gre predvsem za šole druge stopnje, nekatere kulturno-prosvetne institucije in nekatere zdravstvene institucije. Mnoge take institucije se lahko vzdržujejo le na podlagi solidnega medobčinskega sodelovanja ob ustreznem razumevanju občin, da gre za koristno ali celo nujno skupno zadevo več občin. Izločitev okrajev iz sistema bi utegnila prizadeti nekatere take institucije, kolikor se s pomočjo okraja začeto medobčinsko sodelovanje ne bi nadaljevalo in razširilo tudi na druga področja. Tu bo potrebna tudi takojšnja akcija pristojnih republiških organov, ki bo morala nadomestiti neobhodno organizacijsko in drugo povezavo med občinami, kjer jo je doslej zagotavljal okraj.

Važen je nov položaj republiških organov odnosa do občin. Čeprav se je neposredno sodelovanje med republiškimi in občinskimi organi v zadnjem času okrepilo, bo treba še marsikaj izboljšati v teh odnosih, predvsem na nivoju republike. Predvideni reorganizacijski ukrepi v republiški upravi bodo morali sloneti tudi na potrebi boljše koordinacije in bolj učinkovitega sodelovanja republiških organov z organi občine pri izvrševanju skupnih družbenih zadev v Sloveniji.

Številna vprašanja, ki jih je treba rešiti ob odpravi okrajev, ureja poseben zakon za izvedbo odprave okrajev, ki ga je Izvršni svet Skupščini predložil. Gre za vprašanje razporeditve pristojnosti okraja, za vprašanje razdelitve njegovega premoženja, pravic in obveznosti, za vprašanja uslužbenecv, arhivov, za prevzem nerešenih zadev itd. Ob tem zakonu bo možna podrobna obravnava posameznih problemov, ki jih postavlja izločitev okraja iz političnega sistema.

Predsednik Ivo Tavčar: Začenjam razpravo. Besedo ima poslanec Janez Kambič.

Janez Kambič: Predstavnik Izvršnega sveta je marsikaj pojasnil, kar bi kdo od poslancev v svoji razpravi tudi omenil; zato mislim, da bomo lahko krajši. Vendar bi ob tem le ponovil, da je do takega razvoja moralo priti. Od posameznih majhnih skupin državljanov, ki so v letu 1941 združevali vojaško, politično in upravno oblast, preko majhnih krajevnih odborov, majhnih in skromnih občin do večjih občin, preko majhnih in večjih okrajev smo končno prišli do štirih okrajev, ki jih sedaj ukinjamo.

Ob tem menim, da bo potreben še korak, ko bomo nekatere od obstoječih 62 občin, v interesu razvoja gospodarstva in kulture še združili, in to ne le zaradi interesov, ki sem jih naštel, ampak tudi zaradi varčevanja. Pri tem bi še omenil, da so v mejah prejšnjih okrajev ostali še nekateri zavodi in podjetja, ki vsaj po mnenju državljanov, dovolj ekonomsko ne poslujejo.

Kot je predstavnik Izvršnega sveta dejal, pa bodo republika oziroma republiški organi morali še vnaprej biti krepko angažirani po upravni, politični in gospodarski plati, da bodo lahko pomagali premostiti kar dokajšnje razlike v ekonomskem razvoju občin. Postopoma, vendar pa čimprej, pa naj bi občine bile resnično sposobne financirati svoje družbene službe in zadovoljevati ostale potrebe občanov.

Predsednik Ivo Tavčar: Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne, naj razpravo sklenem s tem, da ste najbrž vsi seznanjeni z razpravo v Organizacijsko-političnem zboru, ko je obravnaval odpravo okrajev. Razen tega je tudi naš zbor o teh vprašanih razpravljal, ko smo obravnavali družbeni plan in republiški proračun. Tako najbrž res ni treba dosti več razprave, da bi se lahko zedinili o mnenju, ki naj ga danes sprejmemo. Zato prosim poročevalca stalnega odbora poslanca Iveta Šubica, da prebere predlog mnenja, ki naj ga zbor sprejme v zvezi z zakonskim predlogom za odpravo okrajev.

Ive Šubic: Na podlagi 3. odstavka 166. člena ustave SR Slovenije je Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije na seji dne 10. marca 1965 obravnaval predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v Socialistični republiki Sloveniji in sprejel sklep:

Predlog za spremembo ustave Socialistične republike Slovenije, da se v Socialistični republiki Sloveniji odpravijo okraji, je umesten.

Po mnenju zbora razvoj in utrditev komunalnega sistema, medobčinsko sodelovanje in neposredno sodelovanje občin z republiškimi organi vse bolj poudarjajo vlogo občine kot temeljne družbeno-politične skupnosti. Tako okraji niso več potrebni v nadaljnjem razvoju našega družbeno-ekonomskega sistema. Prosvetno-kulturni zbor se zato strinja s predlagano spremembo ustave Socialistične republike Slovenije glede odprave okrajev kot družbeno-političnih skupnosti.

Predsednik Ivo Tavčar: Slišali ste predlog sklepa. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je zanj, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel sklep, s katerim soglaša z zakonskim predlogom za odpravo okrajev v SR Sloveniji.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o ustanovitvi Pedagoškega inštituta.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Borisa Lipužiča, republiškega sekretarja za šolstvo. Želi predstavnik Izvršnega sveta zakonski predlog še ustno obrazložiti? (Da.) Prosim.

Boris Lipužič: Tovarišice in tovariši poslanci! Predloga zakonov o ustanovitvi Pedagoškega inštituta in o Pedagoškem svetu Socialistične republike Slovenije pomenita uresničenje stališč, ki jih je sprejela Skupščina Socialistične republike Slovenije glede organizacije pedagoškega znanstveno-raziskovalnega dela v naši republiki ter glede določanja predmetnikov in učnih načrtov.

Z zakonom o ustanovitvi Pedagoškega inštituta uresničujemo dolgoletne težnje šolstva in naših pedagogov, da družba zagotovi temeljne pogoje za organizacijo fundamentalnih in aplikativnih raziskav na področju vzgoje in izobraževanja.

Pedagoška veda je nedvomno najbolj poklicana, da raziskuje temeljne teoretične probleme vzgajanja in izobraževanja, kot tudi aktualna vprašanja našega šolskega sistema, učnega procesa v posameznih vrstah šol, oblikovanja učnih kadrov itd. Brez solidnih eksperimentalnih raziskovanj, ki jih je dolžna organizirati kvalificirana pedagoška ustanova, kakršna bo bodoči pedagoški

inštitut, ter brez znanstveno utemeljenih ugotovitev ni mogoče brez škode izvajati kakršnihkoli ukrepov v šolski reformi, ki imajo lahko daljnosežne posledice v znanju in vzgoji mlade generacije. Tako bo ta inštitut, kot središče pedagoškega raziskovalnega dela v naši republici, dolžan proučevati tudi mnoga aktualna, vzgojna in izobraževalna vprašanja, posploševati in širiti napredne izkušnje vzgojno-izobraževalnega dela in tako hkrati ustvarjati novo pedagoško prakso.

V naši pedagoški teoriji in praksi je še precej nedognanega. Družbene potrebe in šolska praksa, pa tudi raziskovanja posameznih pedagogov nas opozarjajo, da brez solidnih proučevanj, pri katerih je treba upoštevati naše specifične pogoje in vzgojno-izobraževalne smotre, ni mogoče uspešno izgrajevati sodobne šole in različnih oblik izobraževanja, ki se porajajo v praksi. Strokovno-teoretično so še vse premalo raziskana vsebinska vprašanja, kot npr. vprašanje osnovne šole, ki s celodnevним programom bivanja učencev prevzema tudi varstveno-vzgojno funkcijo. Prav tako so še premalo dognane sodobne učne oblike in metode, nadalje rezultati moralnega vzgajanja v osnovni šoli, izobraževalni ciklusi v osnovni šoli, odnosi med izobraževalnimi ciklusi v osnovni šoli in na II. stopnji šolanja, možnosti diferenciranega izobraževanja v osnovni šoli, odnosi med splošno in strokovno izobrazbo, metode in vsebina izobraževanja zaposlenih, ekonomika izobraževanja itd.

Pri vseh teh raziskavah ima osrednje mesto pedagogika. Vendar je treba danes v dobi vedno močnejše diferenciacije posameznih ved ter hkrati njihove vedno večje integracije zagotoviti tudi organsko povezavo pedagogike zlasti z zgodovinsko, ekonomsko, filozofsko, psihološko in fiziološko vedo, pa tudi z naravoslovnimi znanostmi, kar bo nedvomno ena izmed pomembnih nalog inštituta, ki jo nakazuje tudi 2. člen zakona.

Čeprav univerza formalno ni ustanovitelj inštituta, pa je vsekakor zlasti filozofska fakulteta ter še posebej oddelek za pedagogiko, tista učno-znanstvena organizacijska enota Univerze, ki bo nedvomno življenjsko zainteresirana za tesno sodelovanje pri uresničevanju raziskovalnega programa inštituta, pri oblikovanju novih mladih raziskovalcev ter pri znanstvenem izpopolnjevanju in specializacijah pedagoških raziskovalnih kadrov. Vsi visokošolski zavodi, ki izobražujejo učne in vzgojne kadre, bodo nedvomno sodelovali z inštitutom pri proučevanju ustreznosti profilov teh kadrov za potrebe šolske prakse.

Inštitut se bo pri svojem delu moral povezovati tudi s prosvetno-pedagoško službo, ki se kot strokovno-operativna služba na področju šolstva poslužuje tudi določenih proučevalnih metod, ko spremlja organizacijo šolskega sistema in ugotavlja rezultate vzgojno-izobraževalnega procesa. Te in druge ugotovitve prosvetno-pedagoške službe bodo dragoceno gradivo za pedagoški inštitut, ki bo moral skupaj z republiškim in ostalimi zavodi za prosvetno-pedagoško službo sodelovati pri organizaciji in delu eksperimentalnih šol.

Poudariti želim tudi pomen organiziranja pedagoškega arhiva in strokovne pedagoške biblioteke, ki naj bi se v perspektivi razvila v okviru inštituta kot dokumentacijsko središče za pedagoško raziskovalno delo.

Pred bodoči pedagoški inštitut se torej postavljajo številne in zahtevne naloge, ki jih bo lahko uspešno uresničeval le, če bomo združili vsa prizadevanja pri pedagoško raziskovalnem delu ter vse razpoložljive raziskovalne in strokovne kapacitete. Za delo bo treba zagotoviti tudi potrebna materialna sredstva, kar nam zakon o ustanovitvi Pedagoškega inštituta tudi zagotavlja.

Zakon o Pedagoškem svetu Socialistične republike Slovenije uvaja nov strokoven organ na področju vzgoje in izobraževanja, kakršnega doslej nismo imeli. Ta svet se bistveno razlikuje od nekdanjega republiškega Sveta za šolstvo oziroma Sveta za strokovno izobraževanje, ki sta bila republiška organa družbenega opravljanja na področju šolstva in izobraževanja ter hkrati izvršilno-upravna organa, ki so ju sestavljali imenovani in delegirani člani ter člani po službenem položaju. Del pristojnosti teh svetov je po novi ustavni ureditvi prevzel Prosvetno-kulturni zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije, drugi del, upravne zadeve, pa Republiški sekretariat za šolstvo.

V noveliranem zakonu o osnovni šoli je republiški sekretar za šolstvo pooblaščen, da izda več izvršilnih predpisov, tako glede časovne razporeditve šolskega dela v šolskem letu, glede postopka za potrjevanje učbenikov in učil, glede pedagoških normativov o številu učencev v oddelkih in oddaljenosti osnovne šole od učenčevega doma; skratka, pooblaščen je za izdajo izvršilnih predpisov, ki so izrazito strokovno-tehnične narave.

Za določanje predmetnika in učnega načrta za osnovno šolo pa je po 22. členu zakona o osnovni šoli pooblaščen Pedagoški svet kot poseben strokovni organ. Vsekakor je tako pomembno pristojnost, kot je določanje predmetnika in učnega načrta, treba zaupati kolektivnemu strokovnemu organu, ki bo sestavljen iz vidnih pedagoških strokovnjakov ter drugih javnih delavcev, ki se pri svojem družbenem delu ukvarjajo z vzgojno-izobraževalnimi problemi.

Ko urejamo določanje predmetnika in učnega načrta za osnovno šolo, je smiselno, da hkrati uredimo tudi določeno osnovo za predmetnike in učne načrte posameznih vrst šol II. stopnje. Pri tem je razumljivo, da bodo te šole same določile podrobne predmetnike in učne načrte, pedagoški svet pa bo z osnovami predvsem zagotovil ustrezno razmerje med fondom tedenskih učnih ur za splošno izobraževalne in strokovne predmete, določeno razmerje med teoretičnim in praktičnim poukom, nakazal vzgojno-izobraževalne smotre itd.

Pedagoški svet se bo pri svojem delu posluževal strokovnih komisij, ki bodo proučile gradivo v zvezi s predmetniki in učnimi načrti ter bodo poročale svetu, preden bo sklepal o njih. Predvideno je tudi, da bo pedagoški svet pred sklepanjem predložil predmetnike in učne načrte na vpogled Prosvetno-kulturnemu zboru, s čimer bo uveljavljen določen odnos med svetom kot strokovnim organom in Skupščino Socialistične republike Slovenije, ki ga bo imenovala.

Tako urejeno določanje predmetnikov in učnih načrtov, ki jih bo pripravljala za prosvetno-pedagoško službo pristojni republiški zavod, svetu pa jih predložil za šolstvo pristojni republiški sekretariat, bo omogočilo širšo družbeno presojo ustreznosti vzgojno-izobraževalnih programov šol, kar zanima najširše plasti občanov ter družbene in delovne organizacije.

Vsi amandmaji k obema zakonoma so bili sprejeti in so sestavni del predlogov zakonov. V imenu Izvršnega sveta prosim Prosvetno-kulturni zbor, da oba predloga zakona sprejme.

Predsednik Ivo Tavčar: Opozarjam, da je sedaj na dnevnem redu predlog zakona o ustanovitvi Pedagoškega inštituta.

Poročilo odbora in poročili zakonodajno-pravne komisije ste prejeli. Želita poročevalca odbora oziroma komisije še ustno poročati? (Ne.)

Če ne, začejam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, tovariš prorektor dr. inž. France Adamič.

Dr. inž. France Adamič: Tovariš predsednik, spoštovani zbor! Ustanovitev Pedagoškega inštituta Slovenije zapolnjuje v sistemu izobraževanja in raziskovalnega dela ter visokošolskega študija še zadnje vrzeli v organizaciji šolstva in znanstvenega dela. Zato kot predstavnik Univerze pozdravljam v imenu organov upravljanja odločitev Izvršnega sveta in Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki je sprejela na dnevni red že dolgoletni predlog pedagoških delavcev Slovenije, da se formira tak inštitut. Univerza ter fakultete, ki so v njej združene, se živo zanimajo za program, za delo in za rezultate raziskovalnega dela na tem področju.

Univerza je s svojimi fakultetami najvišja pedagoška organizacija; inštituti pa tudi znanstvene organizacije, ki pri vzgoji kadrov uporabljajo pedagoške metode, ki so bolj ali manj uporabne, vedno pa ne najmodernejše. To je, seveda, odvisno od materialne baze, od raziskovalnega dela in od prizadevanja posameznikov. Tri naše fakultete, in sicer filozofska, za naravoslovje in tehnologijo ter biotehnična, bolj ali manj pa tudi druge fakultete, vzgajajo pedagoški kader za srednje šole, za gimnazije, za srednje strokovne šole in tudi za višje in visoke šole. Zato so univerzitetne komisije, ki so razpravljale o predlogu za ustanovitev pedagoškega inštituta, prvotno smatrale, da je univerza pri tem inštitutu toliko zainteresirana, da bi se morala bolj angažirati pri pedagoškem inštitutu oziroma, da bi morala biti njegov soustanovitelj.

Vendar ta formalna oblika končno ni važna, ker ima pedagoški inštitut tudi zelo široke naloge izven področja visokošolskega študija, to se pravi, tudi na področju osnovnega in srednješolskega izobraževanja. Zato fakultetne komisije in tudi organi na univerzi ne smatrajo, da bi bilo zdaj potrebno, da bi bila univerza soustanovitelj; pač pa smatrajo, da bi morala biti univerza in njene fakultete, zlasti pa filozofska fakulteta, že v statutu inštituta oziroma že v samem zakonu navedena kot najbolj zainteresiran organ na področju visokega šolstva. Zato naj se v statutu omogoči univerzi in filozofski fakulteti sodelovanje v organih upravljanja, nadalje pa tudi vsem ostalim fakultetam da možnost sodelovanja pri sestavljanju in realizaciji delovnega programa inštituta.

Prav tako pa bi bilo treba dati univerzi in fakultetam možnost, da sodelujejo tudi v pedagoškem svetu.

Predsednik Ivo Tavčar: Vprašam predstavnika stalnega odbora, ali soglaša s spremembami, ki jih je predlagala zakonodajno-pravna komisija. Prosim, poslanka Truda Žoher-Durjava.

Truda Žoher: Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov se strinja s spremembama 3. in 8. člena, kot ju je predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Predsednik Ivo Tavčar: Zaključujem razpravo in dajem zakonski predlog s sprejetimi amandmaji na glasovanje. Kdor je zanj, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o ustanovitvi Pedagoškega inštituta soglasno sprejet.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije.

Predstavnik Izvršnega sveta je predlog zakona že obrazložil, poročila stalnega odbora in zakonodajno-pravne komisije pa ste že prejeli. Zato pričujem razpravo. K besedi se je prijavil poslanec Vinko Kobilca.

Vinko Kobilca: Tovarišice poslanke, tovariši poslanci! Dosedanje ugotovitve so pokazale, da so delovni kolektivi in samoupravni organi na šolah vložili že mnogo truda za izboljšanje odnosov med šolami in občinskimi skupščinami, da bi se enakopravno vrednotilo njihovo delo. Prav tako skrbe za širjenje izvenšolske dejavnosti in žele izboljšati materialno bazo šolstva.

Kljub takim ugotovitvam pa moramo priznati, da je vloga enakopravnega vrednotenja neurejena in odvisna od možnosti, sposobnosti in razvitosti občin, ki v številnih primerih ne morejo zagotoviti zadostnih sredstev.

Če postavljamo, da naj pedagoški svet z zveznimi predpisi določenimi osnovami za enoten pouk v osnovni šoli in na predlog za šolstvo pristojnega republiškega upravnega organa določi predmetnik in učni načrt za osnovno šolo, bi morda ne bilo odveč, da s posameznimi predlogi ali priporočili skuša usklajevati preko občinskih skupščin tudi delitvene odnose pri osebni dohodku in okrepiti materialno bazo osnovnih šol in šol II. stopnje.

Zato predlagam, da bi spremenili oziroma dopolnili novi 5. člen zakonskega predloga tako, da bi se glasil: »V skladu z zveznimi predpisi določenimi osnovami za enoten pouk v osnovni šoli in na predlog za šolstvo pristojnega republiškega upravnega organa, Pedagoški svet Socialistične republike Slovenije določi predmetnik in učni načrt za osnovno šolo in osnove za predmetnike in učne načrte šol II. stopnje, kolikor z zakonom o posameznih vrstah šol II. stopnje ni drugače določeno, ter s priporočili preko občinskih skupščin vpliva na usklajevanje delitvenih odnosov osebnega dohodka učnega osebja osnovnih šol in šol II. stopnje.«

Na ta način, menim, da bodo res povečani neposrednejši stiki občinskih skupščin in republiške uprave in bo po uvedbi enotne prakse ter omogočenega pregleda nad uresničevanjem vzgojnih in izobraževalnih smotrov šole, delo lažje enakopravno vrednotiti.

Predsednik Ivo Tavčar: Kdo še želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče več, prosim predstavnika stalnega odbora, da pove mnenje o amandmaju.

Magda Malovrh: Želim, da bi se odbor prej sestal.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima predsednik stalnega odbora poslanec Boris Mikoš.

Boris Mikoš: Mislim, da ni treba, da se odbor sestane, ker gre očitno za predlog, ki je v popolnem nasprotju z duhom tega zakona. Ko smo v odboru razpravljali o zakonu, smo se dobro zavedali, da gre za formiranje strokovnega organa, ki naj na področju predmetnikov in učnega načrta pomaga k večji strokovnosti in večji kvaliteti teh učbenikov. Zato ni primerno združevati v tem zakonu docela strokovno vprašanje s politiko delitve dohodka.

Mislim, da je nemogoče sestaviti pedagoški svet, ki naj bi s priporočili urejal vprašanja delitve osebnih dohodkov in dohodka ter delitve sredstev iz občinskih proračunov posameznim šolam. Tak predlog je premalo proučen in predlagam tovarišu poslancu, da ga umakne.

Vse naše razprave o materialni situaciji našega šolstva vedno znova težijo tudi k temu, da se skuša delo šolskih kolektivov vrednotiti po dejanski vrednosti prispevka teh kolektivov v celotni vrednosti družbenega dela. Mislim, da amandma nima nobenih pogojev, da ga sprejmemo, in da bomo prišli v odbor do istega zaključka.

Predsednik Ivo Tavčar: Ali poročevalka odbora soglaša s tem, kar je povedal poslanec Mikoš, in ali smatra, da ni potrebno, da se odbor sestane? (Da.) Vprašam poslanca Kobilco, ali vztraja pri svojem predlogu? Prosim.

Vinko Kobilca: Tovariši poslanci in tovarišice poslanke! Ne morem razumeti, zakaj pedagoški svet kot strokovni organ, ki sklepa o predmetnikih in učnih načrtih osnovnih šol in šol II. stopnje, ne bi mogel vplivati tudi na delitveno razmerje, tako da bi se končno rešilo vprašanje razlik med osnovnimi šolami oziroma učnim osebjem osnovnih šol v okviru občine.

Predsednik Ivo Tavčar: Ali vztrajaš pri svojem predlogu? (Da.)

Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da pove svoje mnenje o amandmaju.

Boris Lipužič: Kot je že povedal predsednik odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, dopolnilni oziroma spreminjevalni predlog poslanca Kobilce ne more biti predmet zakona o Pedagoškem svetu. Pri tem zakonu gre le za strokovni organ, kateremu je zaupano samo določanje predmetnikov in učnih načrtov, nima pa nikakršnih drugih pooblastil in pristojnosti. Funkcija tega strokovnega organa je tako popolnoma jasna; jasno je povedana in nakazana tudi v obrazložitvi k predlogu zakona. Zato menim, da je spreminjevalni in dopolnilni predlog nesprejemljiv.

Predsednik Ivo Tavčar: Ker poslanec vztraja pri svojem predlogu, ga dajem po vseh obrazložitvah na glasovanje. Kdor je za predlagani amandma, naj prosim dvigne roko? (En poslanec dvigne roko.) Kdo je proti? (Večina poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (Dva poslanca dvigneta roko.) Ugotavljam, da amandma poslanca Kobilce ni sprejet.

Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem predlog zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije s sprejetimi amandmaji na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije soglasno sprejet.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo poročila o financiranju šolstva v letu 1964.

Kot gradivo ste prejeli poročilo o financiranju šolstva v letu 1964 s tabelami in s pregledom, kako se oblikujejo odnosi pri financiranju šol II. stopnje. Gradivo je predložil Republiški sekretariat za šolstvo. Hkrati s tem ste prejeli tudi kratek povzetek pisem, ki so jih posamezniki ali posamezne organizacije poslali Prosvetno-kulturnemu zboru; v njih opozarjajo na izredno pereča vprašanja financiranja šol, zlasti strokovnih.

Izvršni svet je sporočil, da bo pri obravnavi tega gradiva sodeloval Boris Lipužič, republiški sekretar za šolstvo. Želi morda predlagatelj gradivo še ustno obrazložiti? (Ne.)

Ker ste poročilo našega stalnega odbora šele danes prejeli, prosim poročevalca, da poročilo prebere. (Poročevalec odbora, poslanec Dane Tovornik, prebere odborovo poročilo. — Glej priloge!)

Začenjam razpravo. Besedo želi poslanka Milena Borovac.

Milena Borovac: Tovarišice in tovariši poslanci! Informacija o financiranju šolstva za leto 1964 kaže na delno izboljšanje materialnega stanja v šolstvu, ki je bilo, kot ugotavlja poročilo, doseženo predvsem z močnim angažiranjem vseh političnih in upravnih forumov. Že v poročilu je rečeno, da odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov meni, da bi bil takšen način lahko trajna oblika, s katero bi urejevali in reševali šibko materialno stanje, predvsem šol prve in druge stopnje.

Danes lahko po statistikah ugotavljamo, da prvič, osebni prejemki prosvetnih delavcev niso v skladu s podobnimi zvišanji v drugih dejavnostih, kajti gospodarske organizacije osebne prejemke uravnavajo sproti, medtem ko so osebni prejemki prosvetnih delavcev stagnirali vrsto let. Tako tudi 30 % povečanje sredstev za šolstvo v občinskih proračunih pri osebnih prejemkih ne krije razlik, ki so med osebnimi dohodki v gospodarstvu in šolstvu nastale že pred leti.

Drugič, nadvse kritično je razmerje med osebnimi in materialnimi izdatki. Kritično predvsem v tem, ker v sedanjih pogojih in višini sredstev izobraževalni zavodi ne morejo nabavljati učil, učnih pripomočkov in sodobne opreme, vzdrževati stavb in podobno. Kakšne so oblike izobraževanja na šolah, ki že vrsto let niso nakupile prepotrebnih učnih pripomočkov, si lahko predstavljamo: uspehi izobraževanja ob takem načinu pouka nikakor ne morejo biti zadovoljivi.

In tretjič, upoštevati moramo prenehanje določil temeljnega zakona o financiranju šolstva in uskladiti financiranje šol z novim zakonom o zavodih, ki omogoča financiranje preko programov in pogodb. Pri tem pa nastaja novo kritično stanje. Programi šol so realno postavljeni; vendar do podpisa pogodb ne pride, ker so sredstva, ki jih je občina sposobna, toda ne pripravljena dati, veliko nižja od potrebnih. Zato naj se iz programov črta to, kar ni potrebno. Nihče pa ne vpraša, kdo bo nosil odgovornost in posledice, če bo iz šolskih programov črtana dodatna pomoč učencem in ostale aktivnosti, ki v celoti oblikujejo in vzgajajo mladega državljana.

Menim, da bi morali poiskati zanesljivejši in trajnejši način za financiranje šolstva.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima poslanec Bojan Černjavič.

Bojan Černjavič: Tovarišice in tovariši poslanci! O financiranju šolstva smo doslej že večkrat razpravljali in marsikaj razčistili. V vseh dosedanjih poročilih o tem vprašanju pa opažam, da so banke kazale premalo interesa za kreditiranje investicij v šolstvu. To mnenje bi vsaj po mojih dosedanjih vtisih še razširil s tem, da so banke, ko so ugotovljale rentabilnost gospodarskih investicij, gledale samo na cno plat tega investiranja, in sicer

na gospodarsko: kakšen bo efekt in v kakšnem roku se bo investicija lahko povrnila. Vse premalo pa so banke pri tem obravnavale vlaganja v kadre.

To vidimo tudi iz analize Republiškega sekretariata za šolstvo, ki kaže, da so gospodarske organizacije v zadnjih treh letih za izobraževanje namenile iz svojih poslovnih stroškov iz leta v leto več, iz sklada skupne porabe pa iz leta v leto manj, medtem ko se to z višino investicijskih sredstev skoraj ne da primerjati.

Takšna je ugotovitev za Slovenijo, na območju občin pa je nesorazmerje še bolj drastično. Kaže se v tem, da je dosedaj uspevalo reševati le osnovno dejavnost šol, in kot izgleda bo to tudi v letu 1965, medtem ko investicije v šolstvo iz leta v leto zaostajajo. Primer občine Maribor-Center to zgovorno potrjuje. V letu 1960 je šlo za gospodarske investicije 3,3 milijarde, za šolstvo 300 milijonov, v letu 1961 za gospodarske investicije 5,9 milijarde, za šolstvo 210 milijonov, v letu 1962 za gospodarske investicije 5,9 milijarde, za šolstvo 206 milijonov, v letu 1963 za gospodarske investicije približno 9 milijard, za šolstvo 177 milijonov, v letu 1964 za gospodarstvo 13,7 milijarde, za šolstvo 125 milijonov. Za leto 1965 je planirano za gospodarstvo 24 milijard, za šolstvo pa se še ne ve, koliko bo denarja.

Novi sistem financiranja daje sicer družbeno-političnim skupnostim več sredstev in če bi ob povečanih sredstvih ostalo isto razmerje, kot je bilo v preteklih petih letih, lahko računamo na približno 300 milijonov dinarjev več za šolstvo. Ker pa so osební dohodki porastli v tej občini v preteklem mesecu za okoli 30 %, bodo vsa dodatna sredstva šla v osnovno dejavnost šol, če bodo hotele iti v korak s tem porastom.

Pogodbene skupnosti le delno rešujejo vprašanje financiranja šolstva, ker rešujejo le posamezne vrste šol, na primer, gradbeno šolstvo, medtem ko vprašanje predvsem tako imenovanih splošno izobraževalnih šol, ki so v glavnem breme občin, bo še nadalje ostalo odprto.

Na podlagi tega predlagam, da bi naš zbor, ko bo vsako leto analiziral financiranje šolstva, o tem obveščal tudi Gospodarski zbor, hkrati pa poudarjal tudi željo, naj banke, ko obravnavajo kredite za investicije, več pozornosti posvetijo tistim postavkam, ki so namenjene izobraževanju kadrov. Delno rešitev za izboljšanje položaja vidim ob prehodu na princip dohodka v tem, da bi se investicije v šolstvu morale nekako vezati na investicije v gospodarstvu.

Predsednik Ivo Tavčar: Še kdo želi besedo? Prosim, poslanec Beno Zupančič.

Beno Zupančič: Tovarišice in tovariši poslanci! Rad bi povedal le nekaj pripomb h gradivu, ki ga imamo pred seboj. Najprej glede predloga tovariša poslanca, ki je pri prejšnji točki dnevnega reda predlagal amandma k predlogu zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije.

Njegova skrb za usodo šole sodi pravzaprav v to točko dnevnega reda. Če sem ga prav razumel, je šlo za to, da so razlike med občinami, med njihovim gospodarskim, splošnim in kulturnim potencialom velike. V zvezi s tem bi omenil idejo, ki se neprestano poraja, idejo o popolnem avtomatizmu, ki naj bi zagotovil šolam in tudi drugim institucijam resnično zadostna sredstva za njihovo delovanje. Ob tem se postavlja vprašanje, ali so taki avtomatizmi sploh možni, in če so, ali so v svoji popolni obliki tudi koristni. Dvomim o tem, da so možni, in še bolj o tem, da so koristni, pri čemer pa seveda ne mislim, da

zadnji osnovni šoli v naši najnerazvitejši komuni ni treba zagotoviti določenih minimalnih oziroma dostojnih sredstev za njeno eksistenco in za izpolnjevanje nalog, ki ji jih postavljamo v zakonu.

To vprašanje je aktualno zaradi tega, ker se velikokrat pojavlja v naših šolah, med našimi prosvetnimi delavci, in ker je velikokrat treba dokazovati znano resnico, da tudi gospodarskega uspeha in rasti družbenega produkta oziroma narodnega dohodka ne moremo določiti avtomatično, da ne moremo avtomatično določiti tudi sredstev, ki jih dajemo za druge stvari, da bi odpravili tiste razlike, ki nas motijo in ki jih moramo s silami, s katerimi razpolagamo, odpravljati.

V zvezi s tem imam pripombo k poročilu odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, ki je nekako podvomil o tem, da bi bile lanske izkušnje glede angažmaja Socialistične zveze, sindikalnih organizacij in drugih na področju šolstva in lahko »trajna oblika in možnost razvoja ter financiranja šol«. Smatram, da je pripomba v redu napisana, hočem le opozoriti na to, da bo najbrž tak družbeni angažma naših političnih, družbenih in strokovnih organizacij še zelo dolgo potreben, preden bo naša šola zares samostojna in samoupravna delovna organizacija in preden bomo lahko zapolnili vse tiste vrzeli, ki jih imamo v šolstvu.

V celotnem šolstvu in kulturi ter tudi v gospodarstvu imamo opraviti ne samo z zamudami, ki smo jih zakrivali v dvajsetih letih, temveč hodijo za nami tudi stoletne zamude. Zato smatram, da jih ni mogoče odpraviti v enem samem letu in z nekakšnimi »fantastičnimi skoki«, temveč da bo še dolgo potrebna izredno vztrajna vsakdanja akcija vseh družbenih sil, da bi lahko prišli na tekoče in da bi lahko ta področja družbenega življenja spremljala celotni družbeni razvoj.

Pri vsem tem je popolnoma jasno, da je osnovno bitko vendarle treba izbojevati v komuni in v delovnih organizacijah, čeprav smatram, da bi bilo treba v letošnjem letu proučiti možnost, da bi republika v prihodnosti na določen način intervenirala s svojimi sredstvi tudi v graditvi oziroma hitrejši graditvi in modernizaciji šolstva II. stopnje. To lahko sprejmemo kot pobudo, kot dolžnost, tako kakor smo lansko leto sprejeli, kar se je v letošnjih proračunskih razpravah pokazalo kot dobro in kar bo letošnja praksa, upajmo, potrdila, da se namreč republika s svojimi sredstvi angažira in spodbuja vse druge družbene faktorje k hitrejši izgradnji osnovnega šolstva. Vendar, osnovna bitka bo v komuni in v delovnih organizacijah, in ravno zato mislim, da apriorni, od zgoraj postavljeni avtomatizmi niso možni. Če pa so, so lahko samo kratkotrajni, ker bi sicer bili hočeš nočeš unifikatorski, saj bi negirali razlike, ki obstajajo med občinami. Te razlike pa so, z njimi se spopadamo kot z zgodovinskim dejstvom, ki ga moremo odpraviti le v daljšem družbenem procesu.

Te pripombe sem navedel zato, ker gradivo, ki ga imamo pred seboj, kaže na vse težave, ki jih še imamo, na drugi strani pa tudi na pozitivne premike v letu 1964, na večja sredstva in na to, da so vse družbene akcije Izvršnega sveta, Skupščine, Socialistične zveze in drugih družbenih organizacij vendarle do neke mere izboljšale stanje v šolstvu. Pri tem mislim predvsem na materialno plat in zato poudarjam potrebo po dolgotrajni in vsakdanji akciji ter seveda tudi po aktivnosti učiteljskih in vzgojiteljskih kolektivov. Tudi ti naj si samoupravnost in samostojnost šole kot delovne organizacije skušajo po svoji plati priboriti in naj ne čakajo samo na rešitev od drugih, kolikor ni to nujno potrebno.

Predsednik Ivo Tavčar: Za besedo je zaprosil poslanec inž. Ladislav Tkavec.

Inž. Ladislav Tkavec: Tovarišice in tovariši! Razveseljiva je ugotovitev, da so bili pri financiranju šolstva v letu 1964 le doseženi boljši rezultati. Toda kljub temu še ne moremo biti zadovoljni. Mislim, da je vzrok prepočasnemu napredku na tem področju prevelika razdrobljenost in neenotnost financiranja šolstva: za osnovno šolstvo je odgovorna komuna, za šolstvo II. stopnje gospodarstvo, komuna in še vrsta drugih forumov, za visoko šolstvo pa republika.

Takšen način financiranja povzroča neenotnost akcij za ureditev tega vprašanja in se zato danes na vseh mogočih mestih razpravlja o iskanju sredstev za posamezne šole, kar pa daje samočasne rezultate. Popolnoma jasno je, da ne moremo posameznih stopenj šolstva gledati ločeno, ker je tudi vzgojni proces neprekinjen in se slabi uspehi na nižjih stopnjah močno odražajo pri izobraževalnem procesu na višjih stopnjah. Če je to tako, je logično, da morajo biti pogoji za delo na vseh stopnjah šolanja enako ugodni.

Zelo pereče je vprašanje financiranja šolstva II. stopnje. Skoraj bi lahko rekel, da je število šol enako številu sistemov njihovega financiranja. Tako ene šole vzdržujejo družbeno-politične skupnosti, druge gospodarstvo, nekatere pa se morajo popolnoma samostojno vzdrževati. V glavnem pa so vsi ti načini financiranja negotovi in neperspektivni. Šole nikoli ne vedo, kako dolgo in na kakšna sredstva lahko računajo; zaradi tega ni omogočen načrten razvoj šole, strokovni kadri pa ne prihajajo oziroma celo bežijo iz šol.

Čestokrat slišimo, naj strokovne šole vzdržujejo gospodarske organizacije. To je v osnovi sicer pravilno, ni pa pravilen način, kako naj se to uredi. Gospodarske organizacije morajo normalno prispevati sredstva za proračun, dalje morajo dajati sredstva za interne potrebe izobraževanja, za vzdrževanje strokovnih šol in končno naj prispevajo še v sklade za šole II. stopnje. Vsekakor povzroča toliko načinov dajanja sredstev za isto stvar v kolektivih vtis, da dajejo zelo veliko sredstev, kar je v določenih primerih tudi res. Vsekakor bo treba končati s prakso, da se na prostovoljni osnovi zbirajo sredstva za vzdrževanje šol, ker tako prepuščamo strokovno šolstvo dobri ali slabi volji oziroma večji ali manjši zainteresiranosti posameznih kolektivov.

Že dolgo govorimo o tem, da je prav slaba strokovna struktura vzrok slabih rezultatov v gospodarstvu. Zato mislim, da ne moremo pustiti popolnoma prostih rok ljudem, ki nimajo nikakršne želje po izboljšanju tega stanja. Samoupravljanje nosi s seboj tudi veliko odgovornost za dobro gospodarjenje, vsem pa je jasno, da je to mogoče doseči edinole z dobrim strokovnim kadrom; torej ni vedno mogoče v takih primerih postavljati problem samoupravljanja pred ostale probleme.

Opozoril bi rad še na položaj, ki nastaja na nekaterih šolah II. stopnje, ki imajo lastne delavnice. Kakor vsepovsod, se tudi tu postavlja izredno ostro problem pomanjkanja deviznih sredstev, kar lahko povzroči prekinitve dela v delavnicah. Gospodarske organizacije so uvedle skrajno varčevanje, poleg tega pa tudi obstoječi predpisi ne dovoljujejo prodaje uvoznega reprodukcijskega materiala. Za rešitev tega problema predlagajo, naj prično šole izvažati; bojim se, da to ne bo rešilo naše devizne situacije.

Zavod za napredek šolstva je izdal pedagoške normative za delo osnovnih šol, ki pa so tako idealizirani, da sploh ni mogoče govoriti o njihovi uporabnosti. Če smo želeli normative, je logično, da smo pričakovali takšne, ki jih lahko v bližnji prihodnosti realiziramo. Zato se bojim, da bodo trenutno povzročili zmedo na terenu.

Predsednik I v o T a v č a r : Kdo še želi razpravljati? (Ne javi se nihče.) Imate kakšen predlog, s katerim bi zaključili razpravo? (Ne.) Namen te razprave je bil predvsem ta, da osvetlimo sedanja materialni položaj šolstva, da bi potem lahko bolj trezno in umirjeno razpravljali o finančnih vprašanjih, ki so danes predmet razprav naših prosvetnih delavcev. Naslednji namen razprave je bil ta, da bi opozorili na položaj, ki je nastal po ukinitvi zakona o financiranju šolstva in s sprejetjem temeljnega zakona o zavodih. Seveda pa bo povzročila nadaljnje spremembe tudi ukinitvev okrajnih gospodarskih zbornic in okrajev. Z današnjo razpravo smo želeli zlasti opozoriti javnost, občinske skupščine in delovne organizacije, da so sedaj zlasti one dolžne vzdrževati šolstvo II. stopnje, v katerem so se doslej angažirali okraji in okrajne gospodarske zbornice, ki so sproti reševali kritične položaje, ki so nastali med letom. Ob ukinitvi okrajev je bilo slišati razne predloge. Zlasti zadnje čase pogosto spet oživljajo pobude, da naj financiranje šolstva II. stopnje prevzame republika. Seveda to so želje, ki pa so, če ne kaj več, vsaj zakasnele, ker so sredstva že porazdelili med občine in republiko. V tej porazdelitvi sredstev se je upoštevalo, da morajo občine prevzeti šolstvo II. stopnje. Sicer pa so to obveznost do sedaj že imele, ker okraji niso dajali svojih sredstev. Iz okrajnih sredstev je šlo za to šolstvo lani vsega skupaj 600 milijonov dinarjev. Mislim, da je ljubljanski okraj prispeval 320 milijonov dinarjev, drugi okraji pa 280 milijonov dinarjev. Vsa druga sredstva so prispevale občinske skupščine in delovne organizacije. Ni umestno, da smo nevedneži, ker je zadeva popolnoma jasna in nam takšne nekonstruktivne pobude lahko samo škodujejo. Za zdaj je popolnoma jasno, da so predvsem občine dolžne financirati šolstvo, tako kot doslej. S tem pa seveda ne zanikamo odgovornosti republike; letos daje republika pomoč 38 občinam v skupnem znesku 6 milijard 800 milijonov dinarjev, da bi lahko vse občine opravljale z ustavo in zakoni določene naloge. Seveda pa vsi vemo, kakšen je materialni položaj občin, ne samo tistih, ki dobivajo pomoč, temveč tudi ostalih, ki je ne dobivajo, saj prav te v zadnjem času najbolj opozarjajo na svoj kritičen položaj. Mislim, da se povsem strinjamo z ugotovitvijo, da niso vsa sredstva vsebovana v proračunu in da je treba pri reševanju finančnih problemov šolstva upoštevati tudi sredstva delovnih organizacij. Takšno obravnavanje problemov je v skladu s stališči Socialistične zveze in Zveze sindikatov. Res pa je povezana z zbiranjem sredstev delovnih organizacij kopica vprašanj nejasnosti in težav, ki imajo tudi resne politične posledice. Ni demokratično, da naše politične organizacije uporabljamo ali celo zlorablamo, še bolj pa seveda, če one same včasih uporabljajo pri svojem delu metode, ki niso v skladu s socialističnimi načeli. V tem pogledu so seveda določena sporna vprašanja. Mislim, da imamo vsi isto mnenje, da v takšnem kritičnem položaju, kakršen je letos, ko ni mogoče zagotoviti več sredstev v proračunih, da nam preostaja kot edini dodatni vir sredstev samo še gospodarstvo, ki naj na osnovi nekoliko politično pobarvanih dogovorov prostovoljno zagotovi dodatna sredstva, ki so nujno potrebna za obstoj šolstva II. stopnje.

Govorice, da visi šolstvo II. stopnje med nebom in zemljo, med republiko in občino, seveda niso nastale same od sebe. Vsakdo se upravičeno vprašuje, dobro, za občino vsi vemo, da skrbi za osnovno šolstvo, republika za visoko šolstvo, samo za šolstvo II. stopnje pa nihče ne ve, kdo ga vzdržuje. Potem se pa sklicujemo na to, da naj ga plača tisti, ki je zanj interesiran in to so predvsem delovne organizacije. Seveda delovne organizacije niso zainteresirane samo za srednje šolstvo, ampak tudi za visoko šolstvo, ker potrebujejo tako tehnike kakor inženirje. Če bi pa tako obravnavali vse šolstvo, bi morali v celoti spremeniti odnos do šolstva II. stopnje in visokega šolstva. Mislim, da bi morali uporabljati za financiranje teh dveh zvrsti šolstva enotnejša merila. Drugače je seveda z osnovnim šolstvom. Ampak mi nimamo enotnega sistema vsega šolstva, ki se nadaljuje po obvezni enotni osnovni šoli. Drznem si reči celo to, da nimamo izdelanih niti jasnih predstav o tem, kaj bi bilo treba storiti, da bi se dokopali do osnovnih izhodišč.

Mislim, da so delovne organizacije najbolj interesirane za izobraževanje lastnih delavcev. Za izobraževanje drugih je njihov interes nejasen in težje opredeljiv. Zato bomo morali najti ustrežnejše oblike interesnega povezovanja. Takšno zbiranje sredstev kot ga imamo sedaj, da gredo sredstva v medobčinske sklade, verjetno povzroča pri gospodarskih organizacijah določene pomisleke. Zato bi bilo združevanje sredstev pri gospodarskih združenjih, ki bodo verjetno še v večjem obsegu nastajala po ukinitvi okrajnih gospodarskih zbornic, najbrž ustrežnejša oblika za financiranje strokovnega šolstva. Strinjam se z vsemi možnimi oblikami in načini financiranja, ki so bili tu napisani, poudarjam pa ob tem samo to, da je premalo, če nanje samo opozorimo, ampak je potrebno seveda tudi organizirano reševanje problemov. Če gre kaj slabo, temu ni vzrok to, da imamo več možnosti, ampak to, da ni organiziranega nastopa za izrabo teh možnosti. Ni dovolj, da samo pripovedujemo in naštevamo vse mogoče možnosti, ki se nam nudijo, da uredimo finančna vprašanja šolstva, da pa jih v praksi potem ne zna nihče izrabiti. Za vsako šolo posebej je treba najti rešitev. Pri financiranju lahko sodeluje tudi več sopogodbentikov in te kombinacije so lahko zelo različne. Toda pobude za takšno urejanje financiranja morajo prihajati od nas. Mislim, da je za to odgovorna zlasti republika. Če si bo pa republika, da tako rečem, kot Poncij Pilat samo umila roke in rekla: »Občine, sredstva za vzdrževanje šolstva II. stopnje so potrebna, poleg tega pa so šole delovne organizacije in zato upravičene do dohodka po delu itd.«, kar je sicer vse res, ampak s tem ni storila še ničesar, da bi programirana načela uresničili. Zdi se mi, da s takim obravnavanjem problema prevračamo na druge tudi svojo moralno odgovornost. Zato dajem našemu zboru predlog, da poudari prav to odgovornost republike, o kateri sem govoril. Do konkretnih predlogov pa bi prišli po naslednjem postopku: vsi republiški sekretariati, zlasti pa republiške gospodarske zbornice in sindikati naj bi bili dolžni najti za vsako posamezno šolo rešitev, ki bo potem pravno oblikovana in pravno veljavna. Gre pa za dolgoročne rešitve, saj tudi temeljni zakon o zavodih predvideva možnost sklepanja okvirnih večletnih pogodb za financiranje zavodov. Skratka, prav na osnovi temeljnega zakona o zavodih in ob res organiziranem nastopu republiških institucij je možno že letos temeljito rešiti sistem financiranja šol II. stopnje. Drugih rešitev v tem letu ne vidim. Vemo sicer, da bo Zvezna skupščina letos razpravljala o financiranju šolstva in nam obetajo celo nov zakon, toda vse to je seveda še stvar prihodnosti. Zato prihaja v trenutni situaciji v poštev rešitev, ki sem jo predlagal. Če ne

želi nihče več razpravljati, zaključujem to točko dnevnega reda in predlagam polurni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 10.35 in se je nadaljevala ob 11.15.)

Predsednik Ivo Tavčar: Začenjamo 6. točko dnevnega reda z razpravo o položaju likovne umetnosti v SR Sloveniji.

Kot gradivo ste prejeli poročilo Republiškega sekretariata za kulturo in prosveto o družbenem položaju slovenskega likovnika in poročilo odbora s predlogi. Ker vam je bilo poročilo odbora dano na seji, prosim poročevalca odbora, da ga prebere.

(Poročevalec, poslanec Ive Šubic, prebere poročilo odbora o nekaterih vprašanjih likovne umetnosti. — Glej priloge!)

Predsednik Ivo Tavčar: Pismo sta se prijavila k razpravi tovariš Stojan Batič in tovariš Braco Mušič. Prvi ima besedo tovariš Stojan Batič.

Stojan Batič: Dovolite mi, da še enkrat poudarim perečo likovno problematiko, o kateri sem vas obvestil že na 4. seji našega zbora. Tovariši poslanci! Ker se iz dneva v dan veča število likovnikov, ki razmišljajo o nepotrebnosti njihovega dela v naši družbi in se čutijo osamljene in to v času, ko so nam ravno ti delavci-umetniki potrebni v naših tovarnah, naseljih, šolah in drugod, so ti problemi takšni, da bodo imeli daljnosežne posledice na likovno izobrazbo in na estetsko raven slehernega našega človeka.

Konkretno pa se zavzemam za sintezo dela med urbanistom, arhitektom in likovnikom, kar bi pomenilo začetek teamskega dela in hkrati tudi zavestno vključitev našega likovnika v izgradnjo naše stvarnosti. Zato vas prosim, da skušate razumeti napore in težave, s katerimi se danes bori slovenski likovnik in da s skupnimi močmi skušamo najti najbolj ustrezno obliko za rešitev tega problema.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima tovariš Braco Mušič, predstavnik društva arhitektov.

Braco Mušič: Tovarišice in tovariši! Dovolite, da se dotaknem tretjega poglavja gradiva, ki govori o družbenem položaju slovenskih likovnikov, in o problemu oblikovanja našega okolja oziroma o sodelovanju likovnih umetnikov pri tej dejavnosti. Če na kratko povzamem, gre tu za sodelovanje likovnih umetnikov pri izgradnji javnih objektov, to se pravi bolj za materialno organizacijsko plat tega dela, potem pa za njihov prispevek k izboljšanju kvalitete okolja, v katerem živimo. Namreč prav likovna umetnost bi lahko prispevala svoj nujni delež in naša skupna prizadevanja, ki jih je ravnokar omenil tov. Batič, bi rodila večje uspehe.

Ker govorim o tej zadevi v imenu društva arhitektov, me ne smete razumeti, da zastopam kakršnokoli cehovsko gibanje ali cehovske napore za uveljavitev nekih želja, ki ne upoštevajo možnosti in okvirov naše družbe, temveč gre pri vsem našem prizadevanju predvsem za popolnejši izraz specifične družbene dejavnosti.

Brez dvoma gre za napore za doseg kvalitete in kompleksno pojmovane arhitekture. Pri tem bi rad opozoril, da je treba imeti pred očmi tiste zadeve, ki danes stimulirajo ali pa ne stimulirajo to dejavnost, zlasti pa oblikovalske komponente na področju urbanizma in arhitekture. To delo je odvisno od sistema programiranja naše izgradnje, ki je zelo nedolgoročno in od primera do primera nesistematično in od načina investiranja ter projektiranja oziroma konkretno od metod dela, po katerih prihajamo do načrtov. Pomembno vlogo ima pri tem tudi strokovna in družbena kritika in končno uspeh dela je odvisen tudi od položaja naših strok v družbi, o katerem je v tem gradivu tudi precej povedanega.

Glavna ovira, da ne pride do sistematičnega povezovanja vseh oblikovalskih strokovnjakov, je brez dvoma v našem sistemu projektiranja. Naša družva v slovenskem merilu, pa tudi v zveznem, so že mnogokrat poudarila, da sistem, kakršnega imamo danes, ki favorizira velike projektivne biroje in povzroča uradniški način dela, nikakor ne stimulira osnovnega činitelja oblikovanja.

Drugi problem, ki je seveda povezan z našim sistemom investiranja, so kratki roki, v katerih mora biti projektantsko delo končano. Niso pa problem sami roki, temveč tudi neustrezna odmera časa za projektiranje posameznih faz dela. Če smem tako reči, uradniški posli prevzamejo večji del časa in za konkretno koncipiranje in oblikovanje naših objektov in urbanističnih ansamblov preostane znatno manj časa; da ne omenim še vseh ostalih problemov, ki so splošno znani kot na primer pridobivanje lokacij, obravnavanje načrtov, odlaganje načrtov ob spremembah itd., ki pa vsi bistveno vplivajo na kvaliteto našega dela.

Kritika, ki bi lahko bistveno pripomogla k hitrejšemu napredku, se je sicer do neke mere že premaknila, ni pa še tako razvita kot bi morala biti glede na pomembnost nalog, s katerim se oblikovalci ukvarjajo. Po našem mnenju ni razvita predvsem iz dveh razlogov: zanemarjeni sta teoritična vzgoja in teorija na področju oblikovanja nasploh; pri tem pod pojmom oblikovanja smatram dejavnost likovnih umetnikov, slikarjev, kiparjev, industrijskih oblikovalcev, o katerih v zadnjem času mnogo slišimo in končno delo arhitektov in arhitektov-urbanistov. Naslednji činitelj, ki onemogoča razvoj kritike, je brez dvoma pomanjkanje ustreznih publicističnih okvirov z lastno ustrezno kadrovske komponento.

Družbeni položaj arhitekture in arhitektov ne najde ustreznega mesta v naših predpisih in morda mnogo bolj v praksi sami. Mislim, da moramo ravno temu enkrat napraviti konec. Danes obravnavamo oblikovalce na področju arhitekture in urbanizma, kot izključno tehnične strokovnjake in je njihova oblikovalska naloga predvsem sekundarno poudarjena.

V vseh teh dejstvih vidim vzroke, da ne pride do intenzivnega in tvornega sodelovanja med ostalimi vejami likovnega življenja in med nami, ki konkretno planiramo in projektiramo. Mislimo, da bi bilo treba zavzeti enotna stališča vseh oblikovalskih delavcev. Zaradi tega bi radi še naprej intenzivno sodelovali in razmišljali o izboljšanju metod v našem programiranju, investiranju in projektiranju. Prizadevali si bomo bolj kot doslej za ustrezno reformo študija v kompleksu, ker mislimo, da je sistem študije zastarel in ne ustreza sodobnim nalogam ter razvoju kritike in publicistike na tem področju. Ob tem bi bilo treba zaostri strokovne in družbene kriterije za vrednotenje našega

dela, saj je od tega znatno odvisen celoten uspeh. Pričakujemo, da bodo vaš zbor in tudi drugi družbeni organi spremljali te pobude in jih ustrezno podprli.

Dovolite mi, da zaključim z mislijo, ki zadeva tako imenovano sintezo. V medsebojnem sodelovanju smo začeli razpravljati na pobudo likovnikov. Ne mislimo na kakršnokoli pretirano dekoriranje vseh naših objektov, ker se zavedamo investicijskih omejitev in gospodarskih možnosti. V dosedanjih pripravih in diskusijah za gradivo, ki je pred vami in še za druge akcije smo se posvetovali s predstavniki družbenega plana in raznih sekretariatov itd. Vendar mislimo, da gre pri tem predvsem za spremembo odnosa do oblikovalskih strok in njihove vloge, ki jo ima pri konkretnem oblikovanju ambienta. Odpraviti je treba sedanji administrativni sistem projektiranja in začeti bolj ceniti oblikovalsko komponento arhitektovega in urbanističnega dela.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima tovariš Avgust Vižintin.

Avgust Vižintin: Tovarišice in tovariši poslanci! Gradivo, ki smo ga prejeli, govori o nezavidnem položaju slovenskega likovnega umetnika. Ta položaj je res takšen, kot ga gradivo prikazuje. Vsi imamo občutek, da se položaj celo poslabšuje, in da se vrtimo v začaranem krogu. Naj naštejemo nekaj problemov, o katerih se večkrat pogovarjamo in ki jih navaja tudi gradivo.

Kič prodira z vseh strani v naše življenje. Stavbe in druge prostore gradimo in opremljamo pusto, monotono, brez umetniških dodatkov; posamezniki večkrat umetniških del ne morejo kupiti, ali pa jih ne znajo ceniti, da bi dali v ta namen primerne zneske; delovne in druge organizacije se prav tako odrekajo izdatkov v ta namen. Proizvodnja se premalo povezuje z umetniki pri oblikovanju svojih proizvodov. Mi pa večkrat samo sramežljivo oporekamo in protestiramo, ne napravimo pa dovolj, da bi se razmere izboljšale. Jasno je, da teh problemov ne moremo ozdraviti in odpraviti preko noči, vendar pa bi bilo nujno treba napraviti kaj več. Mislim, da sta pri tem zelo pomembni organizacija in vsebina likovne vzgoje in to v prvi vrsti likovna vzgoja v osnovnem šolstvu, gimnazijah in drugih strokovnih šolah. O tem je bilo v zadnjem času precej napisanega. Menim, da pri tem ni najvažnejši problem število ur, ki so namenjene likovnemu pouku, kot je bilo že večkrat poudarjeno, ampak je mnogo važnejša vsebina samega pouka in pa odnos do likovne vzgoje. O tem bi lahko iz prakse povedali marsikaj, kdo vse poučuje ta predmet, na katerih šolah ga poučujejo, pa o tem kako ga poučujejo, koliko predpisanih ur odpade itd. Toda tudi tam, kjer ga poučujejo kvalificirani kadri, je marsikdaj že v samem konceptu pomanjkljiv pristop k likovni vzgoji. Ali je res najvažnejše to, da učimo dijaka samo risati in nič drugega, ali se lahko samo s tem pridobi likovni okus? Poznamo ljudi, ki imajo likovni okus, pa vendar ne znajo risati. To se pravi, da bi bilo potrebno likovno vzgojo postaviti mnogo širše že v sami osnovni šoli. Ob tem pa ne zanikam pomena konkretnega oblikovanja. Cilj take širine naj bi bil spoznavanje umetnin, ustvarjanje odnosa do umetnosti in kulturne umetniške dediščine, kar program take vzgoje zagotavlja.

Analogno se nam te stvari dogajajo na primer v glasbeni vzgoji. Učenec se uči 6—8 let v glasbeni šoli violino in vendar ob končani šoli, kljub osvojeni tehniki, ne ve veliko o glasbeni umetnosti, na primer o avtorjih, niti nima pravega odnosa do glasbene umetnosti. Kje so vzroki? Ali morda v tem, da delamo z učenci tako, da morajo vsi postati umetniki, ne pa inženirji, zdrav-

niki, fiziki z določenim kulturno-umetniškim okusom. Na nekem seminarju inženirjev in tehnikov, na katerem so razpravljali o družbenih problemih in je bilo precej govora tudi o umetnosti, je ob koncu razprave nek inženir takole povedal: »Kljub večurnemu pogovoru o umetnosti mi vendar ni jasno, čemu je človeku umetnost sploh potrebna.« Mislim, da je to ekstremen primer, vendar pa le približno kaže, kakšen odnos ima naša tehnična inteligenca do umetnosti.

Po dolgem razgovoru s predstavniki neke naše tovarne, ki izdeluje zelo pestre in živo barvne proizvode za ves jugoslovanski trg, so napravili naslednji zaključek: vaši predlogi so zelo zanimivi, vendar moramo ugoditi trgu, ki zahteva prav takšne izdelke. Seveda je vprašljivo, če zahteva trg resnično prav tako barvane proizvode. Tega nihče ni ugotovil in celo, če bi to bilo res, bi se dalo s postopnim spreminjanjem okusa kupcev marsikaj izboljšati.

V občini smo pričeli z občasnimi umetniškimi razstavami. To je zelo težaven posel; namreč pri tem prizadevanju smo vse preveč osamljeni in delamo vtis navdušencev, ki le zapravljajo denar za nekaj, kar ne ustreza konkretnim potrebam družbe, ali pa niso prizadevanja aktualna vpričo drugih težav in problemov. Pri tem delu kulturnega delavca večkrat ne podpro niti tisti, od katerih pričakuje največ podpore. To so prosvetni delavci sami. Tega ne bi mogel trditi nasploh, vendar pa smo že večkrat doživeli, da nas pri organizaciji glasbene, likovne, filmske in druge estetske vzgoje prosvetni delavci niso dovolj podprli, mislim, da je to velik problem. Najprej moramo v lastnih vrstah razčistiti odnos do kulturne vzgoje, potem bomo tudi drugje lažje uspeli. Res pa je, da v zadnjem času večkrat slišimo tudi to, češ če ne moremo rešiti niti šolskih problemov, čemu bi potem začenjali neko estetsko ali drugo kulturno vzgojo. Menim pa, da ne moremo ločiti kulturno umetniške vzgoje od vseh ostalih šolskih in izobraževalnih prizadevanj.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima tovariš Beno Zupančič.

Beno Zupančič: Tovarišice in tovariši poslanci! Poročilo, ki ga imamo pred seboj, se je lotilo nekaterih odprtih praktičnih in načelnih vprašanj glede družbenega položaja naših umetnikov, predvsem tistih, ki jih po navadi imenujemo svobodne, ki niso v delovnem odnosu.

Pred nekaj dnevi smo imeli razgovor s predsedniki umetniških' društev, da se dogovorimo o tem, kako po novem pokojninskem zakonu zavarovati te svobodne umetnike, kako prispevati tudi po tej plati, da bi imel vsakdo temeljno možnost, če želi delati samo kot umetnik, hkrati pa kako pustiti njemu, njegovemu umetniškemu daru in življenju okoli njega svoje — kako skratka dati besedo njegovi ustvarjalni sposobnosti in preprečiti, da bi postal državni nameščeneec ali uradnik, da bi njegovo delo ne bilo umetniško apriori in da bi ne terjal tudi družbeno plačilo apriori.

Mislim, da gre resnično za naslednje — kot sem pred kratkim zapisal: socialistična družba lahko stori za umetnost predvsem naslednje:

— ustvarja s celovitim in kolikor mogoče harmoničnim razvojem celotne družbe pogoje in možnosti, da se človek uveljavi tudi kot umetnik, kot umetniški ustvarjalec; pomaga razširjati umetniške dosežke, da so ljudem čimbolj neposredno dostopni; varuje in ohranja umetniško dediščino in jo znanstveno raziskuje in obdeluje; iz sebe se upira poenostavljenim ravnanjem z umetnostjo, prakticističnemu nasilju zoper njo;

— ustvarja poleg splošne tudi z umetniško in estetsko vzgojo ljudi kulturni prostor, da bi se umetniška dela mogla v njem uveljavljati čimbolj učinkovito;

— pospešuje umetnostno kritiko in raziskovanje umetnosti, zakaj oba delujeta v sferah umetniškega ustvarjanja ne s pragmatističnim nasiljem, ampak predvsem s poznavalsvom in prepričljivostjo argumentov, odkriva pojave, v kakršnih je umetnost lahko zlorabljena na ta način, da se za njo skrivajo drugi nameni ali smotri; vrednotita njeno družbeno vplivnost, hkrati pa se borita zoper neumetnost pod videzom umetnosti (kič, šund ipd.) ali pod idealističnimi ali materialističnimi frazami in si prizadevata za visoke kriterije in visoko kakovost.

To pa tudi pomeni, da smo kot organizirana družba dolžni ustvariti enake začetne pogoje za vsakogar, ki se želi ves posvetiti umetnosti — z umetniškim šolanjem (umetniške šole prve in druge stopnje, amatersko umetniško izobraževanje in vzgoja, umetniške akademije, štipendije ipd.), z zdravstvenim in pokojninskim zavarovanjem, ki ga do določene meje plačuje družba, s katerima je umetniku dano osnovno socialno varstvo, z moralnim in materialnim plačilom za opravljeno delo, v tem primeru s honorarji za razstave, z odkupi posameznih del (kar ni socialna podpora in ne degradacija, ampak družbeno plačilo, če gre za odkupe iz družbenih sredstev), z javnimi razpisi in naročili, z javnimi nagradami v kakršni koli obliki itd.

Enega pa seveda družba ne more in ne sme storiti: ne sme »izdelovati« umetnikov, ne sme vzeti besede življenju samemu, ne sme si domišljati, da lahko kar načrtno proizvaja umetniške darove ali vrednote. Hočem reči: kljub vsemu, kar more in je dolžna storiti za pospeševanje in razširjanje umetniških stvaritev, mora pustiti umetniškemu daru in življenjski sposobnosti umetnika svoje, mora jima pustiti dovolj prostora, da bi se uveljavila sama, da bi torej vsak potencialni Rafael postal res Rafael (po Marxu), ali da — tudi obnemore, kadar ni Rafael, kadar ne gre za dar in ne za življenjsko sposobnost. Dopustiti mora brez sentimentalnosti, da se take vrste umetnik loti kakršnega koli drugega, nič manj poštenega dela.

Gre torej za temeljne možnosti po eni in za plačilo za storjeno po drugi plati. Dela ni mogoče plačati vnaprej, zato je v temeljnih možnostih vsebovan določen družbeni riziko, kakor ni mogoče vnaprej napovedati resničnega ustvarjalca, hkrati pa je ob razviti kritiki mogoče vsaj približno ocenjevati in vrednotiti že narejeno.

Pravzaprav je bil moj namen povedati, da se v glavnem strinjam s predlaganimi zaključki, vendar menim, da bi jih ne mogli sprejeti dokončno in togo, temveč kot napotilo za praktično kulturno politiko na tem področju, da pa se obenem ne morem strinjati z nekaterimi načelnimi utemeljitvami in izhodišči (gradivo str. 8 — priznanje določenih svoboščin in odvzem pravice do dela?), posebno če upoštevam uspehe naše likovne umetnosti teh 20 let. Škoda je tudi, da poročilo samo nič ne pove o močno povečanih razstavnih možnostih zadnja leta — vsaj kar se tiče razstavnih površin. V mislih imam nove galerije in galerijice od Pirana do Murske Sobote, novo Akademijo za likovno umetnost itd., kar vse omenja poročilo začasnega odbora.

Ne da bi se spuščal v podrobnosti — saj bomo morali v nadaljnjem uresničevanju ustavnih določil marsikaj šele dognati in utrditi, se mi zdi vendarle potrebno pripomniti naslednje:

— Likovni umetniki, ker že o njih govorimo, so tudi sami odgovorni za plasma svojih del. Žalostna usoda umetniške zadruga je zame dokaz, da se niso znali kdo ve kako zavzeti za kvaliteto in sposobnost te svoje ustanove. Vsakdo, ki želi živeti kot svobodni umetnik, mora prevzeti — tako kot družba, ki mu zagotavlja enake začetne pogoje — določen riziko na svoja lastna ramena.

— Likovni umetniki so zastopani v vseh naših družbenih organizmih — ne glede na to, ali so v delovnem odnosu ali ne. Če pa še niso, je treba to doseči, kakor smo lahko dosegli, da so lahko prišli v sestav naše skupščine. Ravno tako so svobodni umetniki socialno zavarovani — druga stvar je, ali je bilo to doslej urejeno zadostno in najbolj smotno.

— Strokovna likovna vzgoja kjer koli je delovno področje, kjer imajo likovni ustvarjalci svojo besedo, kjer je mogoče brez pretirane družbene intervencije doseči, da bi se izboljšali in usklajevali delovni programi, povezale posamezne discipline, dosegla večja povezanost z družbeno prakso ipd.

— Poznam umetnike, katerih družbeni položaj ni kljub svobodnemu statusu prav nič »abstrakten«, in poznam umetnike, ki delajo v delovnem odnosu, a so močno »abstraktni« predvsem zaradi svoje neustvarjalnosti ali povprečnosti. Ne vzemite tega kot moralno obsodbo. Ne gre za moralo. Mislim, da moramo to razumeti realistično. Kakor hitro bi izhajali s stališča, da je vsakdo, ki je včlanjen v kakšnem umetniškem društvu, že s samim tem visokovreden ustvarjalec, ki mu gredo avtomatično vse pravice delovnega človeka v delovni organizaciji (seveda pa brez enakih dolžnosti), pridemo naravnost tja, kamor nočemo — v umetno vzdrževanje umetnika in v umetno ustvarjano umetnost.

— Boj za kakovost in za visoko humanistično vrednost umetniškega ustvarjanja je bila in ostaja in mora ostati naša skupna družbena stvar — umetnikov, njihovih organizacij in končno vse družbe. Praksa nam kaže — kot že rečeno — da tega ni mogoče doseči z ukazom, s predpisi, samo z materialnimi sredstvi, s hierarhijo ipd., temveč predvsem s splošnimi družbenimi pogoji in možnostmi — v katerih lahko ljudje rastejo, se odločajo kot svobodne osebnosti, ne da bi morali biti od rojstva do smrti nekakšni pestovančki.

Tovarišice in tovariši, z vsem tem niti najmanj ne zanikujem problemov, ki jih je poročilo upravičeno načelo. Mislim, da bo treba še marsikaj storiti, marsikaj pa si tudi priboriti z delom in stvaritvami, pri teh pa ne moremo več govoriti o nikakršnih osnovnih pogojih in podobno, ampak samo še o pravičnem plačilu za dobro opravljeno umetniško delo.

Predsednik Ivo Tavčar: Hvala lepa. Prosim, kdo še želi besedo? Besedo ima tovariš Boris Lipužič.

Boris Lipužič: Tovarišice in tovariši poslanci! K razpravi sta me spodbudili dve oceni v gradivu, ki se nanašata predvsem na položaj likovne vzgoje v naših šolah. Po mojem mnenju sta ti oceni v določeni meri pretirani in izhajata iz neobjektivnega vrednotenja položaja likovne vzgoje v naših šolah. Če bi hoteli parcialno obravnavati posamezna predmetna področja, posamezna vzgojno-izobraževalna področja v okviru učnih programov posameznih šol, potem bi nedvomno prišli lahko do podobnih ugotovitev zlasti glede fonda učnih ur za posamezne predmete tudi pri ostalih vzgojno-izobraževalnih področjih.

Na eni izmed zadnjih sej se je Prosvetno-kulturni zbor seznanil s problematiko predmetnika in učnega načrta za osnovno šolo in je bila ena izmed njegovih osnovnih ugotovitev ta, da je predmetnik prenatrpan, da imamo veliko število predmetov in da imamo tudi veliko število ur. Če upoštevamo psihofizične zmogljivosti našega šolskega otroka in smo pri tem postavili 32 učnih ur na teden kot maksimum za učence v osnovnih šolah in kot maksimum 36 učnih ur za učence šol II. stopnje in potreben prosti čas za utrjevanje učne snovi in za rekreacijo učenca ter za druge potrebe, potem je seveda treba upoštevati v tem okviru tudi pomembnost in vlogo posameznih predmetov. Zato menim, da bi bilo treba obravnavati vlogo posameznih predmetov tako kot je poudaril tovariš Vižintin v svoji razpravi. Ni važno število učnih ur posameznega predmeta, ki so mu na razpolago v posameznem predmetniku, marveč je treba dati poudarek programu predmeta z vidika učnega načrta. Ne se toliko oslanjati na število učnih ur, ki so dodeljene posameznim predmetom.

Na 9. strani je dokaj ostra ocena, da je šolska in izvenšolska likovna vzgoja na skrajno nezavidljivi ravni. Ne vem, če bi se lahko strinjali s tako oceno, kajti če pogledamo samo rezultate naše likovne vzgoje v osnovnih šolah in prizadevanja naših likovnih pedagogov v osnovnih šolah, lahko ugotovimo, da ti rezultati niso tako borni in tako nezavidljivi. V zadnjih štirih letih sta bili dve republiški razstavi likovnih del učencev osnovnih šol, ki sta prikazali resnično raven likovne vzgoje v osnovnih šolah. Ko so se s katalogi, ki so bili izdani ob teh razstavah, seznanili tudi pedagogi iz drugih dežel, so ti ugotovili, da ta reprezentativen prikaz likovne vzgoje izraža dokaj visoko raven likovne vzgoje v šolah in so nam lahko samo čestitali, da smo dosegli v povprečju v naših osnovnih šolah v likovni vzgoji tolikšne uspehe. Zato se mi zdi, da je ocena glede ravni likovne vzgoje v osnovnih šolah nekoliko preostra in krivična. Prav tako se ne strinjam z navedbami poročila na 3. strani, kjer se naroča Republiškememu sekretariatu za šolstvo, da vrne likovni vzgoji njen pedagoški pomen. Povsem se strinjam, da je treba problematiko likovne vzgoje proučevati, da je treba izboljšati likovno vzgojo v šolah in si prizadevati tako z materialnimi sredstvi in učnimi kadri, da se izboljšuje položaj likovne vzgoje v okviru razpoložljivega fonda učnih ur. Prav tako menim, da bi bilo treba poleg predpisanih učnih ur v večji meri izkoriščati velike možnosti, ki nam jih dajejo prostovoljne dejavnosti učencev izven šolskega časa. Učenci se namreč vključujejo v različne interesne krožke po svojih nagnjenjih in sposobnostih in ima zato lahko v okviru teh interesnih dejavnosti likovna vzgoja zelo pomembno mesto. Mislim, da so z obstoječim fondom učnih ur in s fondom ur, ki bi jih imela likovna vzgoja v okviru prostovoljnih dejavnosti, dani pogoji za nadaljnji razvoj likovne vzgoje v šolah.

Menim, da bi se morala naša prosvetno-pedagoška služba še nadalje prizadevati, da se v okviru teh možnosti likovna vzgoja vsebinsko izpopolnjuje. Ne morem pa se strinjati s trditvijo, da je bil likovni vzgoji odvzet njen pedagoški pomen zaradi zmanjšanja števila učnih ur in da ji je treba vrniti njen pedagoški pomen.

V gimnaziji ima likovna vzgoja v prvem in drugem razredu prav tako svoje mesto v okviru učnih ur za estetsko vzgojo. Kolikor mi je znana situacija na posameznih gimnazijah, na katerih že tretje leto uveljavljamo estetsko vzgojo, na šolah z dobrimi likovnimi pedagogi dosegajo zelo dobre vzgojno-izobraževalne rezultate tudi v okviru razpoložljivega fonda ur.

Za vzor vzemimo na primer samo Poljansko gimnazijo, v Ljubljani, ki ima lepo urejen kabinet za likovno vzgojo in kjer je profesorica zelo prizadevna in zato dosega v okviru razpoložljivega fonda ur in učnega programa lepe vzgojno izobraževalne uspehe.

Dovolite mi, da ob tej priložnosti priporočim, da bi Društvo likovnih umetnikov in Društvo likovnih pedagogov organiziralo likovne razstave na posameznih večjih šolah ali v večjih šolskih središčih, kot to delajo v nekaterih drugih državah, da bi tudi na ta način približali likovne stvaritve šolski mladini. Vsekakor izražam pripravljenost Republiškega sekretariata za šolstvo, da bomo še nadalje proučevali možnosti za nenehno izboljševanje likovne vzgoje. Menim pa, da nikakor ni v korist izboljševanju likovne vzgoje ekstremistično in nestrpno ocenjevanje doseženih rezultatov in da tak način obravnavanja te problematike prej škoduje, kot pa koristi likovni vzgoji.

Predsednik Ivo Tavčar: Besedo ima tovariš Milovan Krajnc, pedagoški svetovalec Zavoda za napredek šolstva.

Milovan Krajnc: Razpravo tovariša Lipužiča bom dopolnil samo v toliko, da povem, da je za likovno vzgojo za osnovno šolo sedaj v pripravi nov učni načrt, ki je mnogo boljši od dosedanjega. Res predstavljajo težave neurejeni materialni pogoji šol in bi morali pravzaprav to vprašanje reševati tudi v zvezi s kadrovskim vprašanjem. To se pravi, da so programi za nekatere kadrovske šole pomanjkljivi. Bodoči kadri bodo lahko na osnovi izboljšanega učnega načrta dosegali boljše rezultate. Ker poznam področje likovne vzgoje, moram reči, da razmere niso nezadovoljive. Likovna vzgoja je neustrezna le na tistih šolah, kjer je ne poučujejo strokovnjaki. Na večini popolnih osnovnih šol in to na okoli 300 osemletkah pa skratka ne morejo zaposliti likovnega pedagoga in uči ta predmet učitelj. Učitelj pa nima zadostne likovne izobrazbe in ni sposoben popolnoma izvesti likovnega programa. Problem je torej v tem, da nimajo šole zadosti strokovnjakov. Treba bi bilo poskrbeti tudi za boljše materialne pogoje. Zaradi pomanjkanja šolskega prostora so morale šole preurediti risalnice v razrede. To se pravi, da za izvajanje razširjenega programa likovne vzgoje, ki ne obsega več samo risanja, ampak vsa osnovna likovna področja, grafiko, plastično oblikovanje, slikanje itd., nimamo ustreznih materialnih pogojev. K temu dodajam samo še to, da likovna vzgoja ni običajen predmet, ampak je to estetsko likovno področje, ki zahteva posebne delovne pogoje. Ker pa teh pogojev ni, poteka pouk v močno okrnjeni obliki.

Glede likovnega pouka na šolah II. stopnje opozarjam samo na to, da kolikor bi prišlo na primer na gimnazijah do kakšnih sprememb v predmetniku, bi bilo treba upoštevati, da sedaj učenci v prvem in drugem razredu ne dosegajo zadovoljivih rezultatov, ker težko razumevajo snov. Zato bi bilo smotno premestiti predmet v zadnja letnika. To bi bilo bolj logično, ker so tedaj učenci na splošno bolj razgledani. Likovno vzgojo imamo sedaj v pedagoški gimnaziji, ne pa v splošni gimnaziji, kjer je ta na srednji stopnji samo teoretična, ne pa praktična. Likovni pedagogi pa seveda zagovarjamo svoje področje, kar je razumljivo in si želimo, da bi bil tudi v splošni gimnaziji takšen pouk likovne vzgoje, in sicer v prvem in drugem razredu praktičen, v tretjem in četrtem pa teoretičen.

Področje likovne vzgoje premalo znanstveno proučujemo. Sicer imamo visoke šole, vendar te ne posvečajo dovolj pozornosti metodološkim in pedago-

škimi vprašanjem tega pouka. Na tem področju imamo zelo skopo strokovno literaturo, in nimamo niti ene slovenske likovne pedagoške knjige. Temu vprašanju bi bilo treba posvetiti več skrbi. Čeprav predavamo na Višji pedagoški šoli o tem predmetu, slušateljem ne moremo priporočati literature, da bi lažje utrjevali snov in bi bili bolj strokovno orientirani. To pa je potrebno, ker ta predmet pravzaprav šele uvajamo.

Predsednik Ivo Tavčar: Želi še kdo besedo? (Nihče.) Sedaj naš zbor prvič obravnava področje likovne umetnosti v posebni točki dnevnega reda. Že s samim tem je Skupščina poudarila pomembnost tega področja za našo družbo in mislim, da ga ni zadnjič obravnavala. Na vsak način bi bilo koristno še nadalje spremljati to problematiko in tudi Skupščino o njej še podrobneje obveščati. Zdi se mi, da je v tem pogledu poročilo našega odbora koristno dopolnilo gradivo, ki je bilo predloženo Skupščini, in ki je upoštevalo predvsem stališča likovnih umetnikov, čeprav bi bilo najbrž umestneje, da bi bila v njem vsa stališča o položaju likovne umetnosti, ki bi nakazovala tudi ostala vprašanja.

Zdi se mi, da je sedaj položaj likovne umetnosti v naši družbi boljši, kot je bil kdajkoli v preteklosti, vendar je še vedno slab. To je posledica naše splošne likovne nevezgjenosti, niti se nismo za to dosti organizirano prizadevali. Namreč, ne more biti likovna vzgoja samo zadeva šole, ker ona sama ne more vsega urediti. Treba je izkoristiti tudi še druge dodatne oblike in možnosti. Teh pa nismo izkoristili — niti ne sami likovni ustvarjalci, ki so najbolj zainteresirani za to vzgojo.

Mislim, da bi tu lahko večjo vlogo odigrala radio in televizija, zlasti televizija, ki lahko s svojimi izrednimi učinki najbolj zainteresira ljudi; mislim, da bi lahko tudi delavske univerze in Zveza kulturno-prosvetnih organizacij ob večji pomoči samih likovnih umetnikov, umetnostnih kritikov in umetnostnih zgodovinarjev likovno vzgojo v nekem smislu pretvorile v množično vzgojo. Družba pa bi morala takšna izobraževalna prizadevanja tudi ustrezno materialno podpreti. To velja zlasti za razstave, ki niso tako maloštevilne, že glede na to, da se nam razstavni prostori večajo ne samo v nekaterih večjih središčih, ampak po vsej Sloveniji. Opažamo pa še vedno nove pobude za ustvarjanje razstavnih prostorov, salonov, paviljonov ali galerij. Vendar pri tem večkrat ugotavljamo, da je majhen obisk. Menim, da prosvetni delavci nasploh premalo izkoriščajo te izobraževalne možnosti, ki predstavljajo neposreden stik oziroma soočenje z likovno ustvarjalnostjo. Zato očitam prosvetnim delavcem, da so pravzaprav premalo prosvetni, ker ne znajo izkoriščati možnosti, ki so bistvena sestavina sodobnega pouka. Seveda pa je premajhna tudi prizadevnost galerij, ker se ne povezujejo dovolj z ustreznimi delovnimi in prosvetno-kulturnimi organizacijami, da bi s skupnimi naporii pridobili več ljubiteljev likovne umetnosti. Kulturno prosvetna društva bi obogatila svojo dejavnost, če bi poleg podpiranja amaterske likovne ustvarjalnosti tudi v širšem obsegu popularizirala likovno kulturo.

Nekateri problemi na področju likovne umetnosti pa so res absurdni. Na primer, da umetnik ne dobi ustrezne odškodnine za poškodovano delo. To so najbrž pravno nevzdržne razmere. Vsakdo, ki mu je napravljena škoda, ima pravico terjati od fizične ali pravne osebe, ki je za škodo odgovorna, ustrezno odškodnino. Menim, da imajo to pravico tudi likovni umetniki.

Nevzdržno je tudi, da ne dobi umetnik za razstavljenega dela ustrezne nagrade ali povračila. Saj s tem, da daje svoja dela na razpolago galerijam itd., dejansko omogoča kulturno vzgojo in so mu zato galerije oziroma družba dolžne nuditi ustrezno nagrado. Menim, da je naš zbor dolžan podpreti prizadevanja društva likovnih umetnikov, da se ustrezno honorira delo umetnikov, bodisi takrat ko razstavljajo, ali pa ko v drugih oblikah omogočajo bogatitev kulture nasploh, na primer pri založništvu, ko gre za ilustriranje itd. V tem smislu naj naš zbor podpre prizadevanja društva likovnih umetnikov in je treba zagotoviti galerijam več sredstev, zlasti takim, ki opravljajo neke vrste muzejske naloge. Sedaj večkrat slišimo, da imajo takšne galerije samo izposojene slike, namesto, da bi jih odkupovale in tako krepile sklad najboljših likovnih stvaritev, ki naj bi ostal dediščina slovenskemu narodu. Za takšno odkupovanje so odgovorni vsi prizadeti in tudi še nekatere druge organizacije, ki bi lahko posredovale, da bi se prodaja nekoliko bolj organizirano opravljala. Tudi tu gre za tržišče; menim, da temu izrazu likovni umetniki ne nasprotujejo, saj gre prav tako za prodajo dobrin. Tako kot bi moralo biti v socializmu sleherno tržišče organizirano, je treba tudi tu podpreti prizadevanja, da se uredi prodaja likovnih umetnin ob sodelovanju vseh prizadetih. Ne moremo se strinjati s stališčem, da za to niso soodgovorni tudi likovni umetniki, njihova društva in združenja, češ da gre za posel, za katerega niso poklicno usposobljeni itd. Menim, da so tisti, ki samostojno opravljajo določeno dejavnost, tudi sposobni urejevati materialne družbene odnose, ki nastajajo v zvezi z njo.

Ob tem pa želim opozoriti še na odnose med samimi likovnimi umetniki, ki jih omenja tudi gradivo. O elitah umetnikov se zadnje čase mnogo govori. Da obstoja elita umetnikov, ki se odlikuje in odstopa od ostalih umetnikov po svojih kvalitetah, je popolnoma razumljivo. Pri tem pa vidim drug problem, ki je namreč v tem, če je res pri nas zagotovljena tolikšna demokratičnost, da dobi ustrezno družbeno priznanje res prava likovna umetnina. Skratka, ali so pri nas možni kakšni monopoli, ki vplivajo na to, kateri umetnik se lahko po svoji kvaliteti bolj ali manj v družbi afirmira. Da bi preprečili takšne anomalije, smo se zato dolžni zavzemati za popolno javnost in demokratičnost vseh razpisov, natečajev, žirijev, ki se naj stalno menjavajo itd. Skratka, preprečiti moramo sleherni monopol in tako omogočiti, da se uveljavi resnična umetniška ustvarjalnost ter da se zavrne tista dejavnost, ki ni vredna tega imena. Seveda pa zahteva takšno vrednotenje umetnosti predvsem boljše strokovno kritiko. O tem govorim zato, ker na tem področju najbrž ostajajo določeni sporni problemi.

Žal imamo zelo slabo razvito likovno kritiko. Zato je potem možno, da se ima vsak za velikega umetnika in da vsak po svoje ocenjuje umetniško vrednost del. To pa ima za posledico tudi večjo prizadevnost in občutljivost samih umetnikov. Znano je, da naši likovni zgodovinarji, kritiki in tudi naše šole zelo radi obravnavajo zgodovino, da se pa zelo radi izmikajo presoji sodobne umetniške ustvarjalnosti. V tem smislu so pripombe, ki gredo na račun naših najvišjih likovnih ustanov, prav gotovo umestne. Mislim, da damo lahko tudi mi pripombo, da je treba temeljiteje proučiti fiziognomijo naše Akademije za likovno umetnost in oddelka za arhitekturo na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništva in geodezijo. Menim, da bi bilo treba spodbude, ki so nastale v javnosti ob ameriški razstavi, izrabiti kot priložnost za temeljitejše in resnejše razpravljanje o likovnem izobraževanju in vzgajanju pri nas na Slovenskem.

Potrebno pa bi bilo tudi večje medsebojno sodelovanje obeh visokošolskih ustanov.

Umestno bi bilo, da pristojni sekretariati prouče ustrezne zakonske predpise in ugotove, katere probleme lahko rešimo in katere ne. Menim, da pa naš zbor lahko priporoči investitorjem, da naj bolj upoštevajo potrebo za likovno opremljanje zgradb. To priporočilo naj velja posebno investitorjem, ki grade stavbe s proračunskimi sredstvi, tako republiški kot občinski. Upam, da bodo investitorji to upoštevali in izločili del investicijskih sredstev za likovno opremo zgradb.

Ne bi bilo smotrno, da po tej razpravi sprejme naš zbor kakšno priporočilo. Strinjam se s poročilom odbora, in s predlogi, ki so bili dani v razpravi. Kar pa zadeva predpisov, se mi zdi potrebno, da opozorimo, da je nevdržno, da se zaračunava 40 % davek na upravne zgradbe tudi za njihovo likovno opremo in je treba takšno tolmačenje korigirati. Menim, da bi bilo smotrno, da z današnjo razpravo seznanimo občine in vse prizadete strokovne organizacije in zavode. Upam, da bo o njej kaj več poročal tudi naš tisk. Predlagam, da o tej obliki zaključimo razpravo in na ta način prispevamo, da se začne izboljševati položaj likovne umetnosti na Slovenskem.

Želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.)

Končujem razpravo o tej točki dnevnega reda in prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka je predložilo v obravnavo našemu zboru predsedstvo Skupščine SRS. Hkrati s predlogom odloka ste sprejeli tudi poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije. Ali želi besedo predstavnik zakonodajno-pravne komisije? (Ne.) Hvala lepa! Začenjam razpravo o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije. (Ne javi se nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa! Ali je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je Prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije. O tem odloku bodo sklepali vsi zbori Skupščine, ker gre za poslovnik Skupščine.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka ste prejeli skupaj s poročilom zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije, ki se s predlogom strinja.

Ali želi predstavnik zakonodajno-pravne komisije še dopolniti poročilo? (Ne.)

Začenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če se nihče ne javlja, dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Prosvetno-kulturni zbor predlog odloka soglasno sprejel.

Opozarjam vas, da bomo imeli pred 9. aprilom še eno sejo, na kateri bomo morali uskladiti nekaj zakonov z ustavo.

Ker je s tem dnevni red seje izčrpan, zaključujem 18. sejo Prosvetno-kulturnega zbora.

(Seja je bila zaključena ob 12.30.)

SOCIALNO - ZDRAVSTVENI ZBOR

13. seja

(26. februarja 1965)

Predsedovala: dr. Ruža Šegedin,
predsednik Socialno-zdravstvenega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Tovarišice in tovariši poslanci. Pričenjam 13. sejo Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Za današnjo sejo zbora so svojo odsotnost opravičili poslanci: Vlado Planinc, Marjan Petrovčič, Marija Miloradovič, dr. Adolf Drolc in Božo Robida.

Ugotavljam, da je zbor sklepčen. Seji prisostvujeta predstavnika Izvršnega sveta Boris Kocijančič, član Izvršnega sveta in Stane Šelih, republiški sekretar za zdravstvo. Kot gostje so bili vabljeni: Dr. Jože Benigar, predsednik odbora Republiškega zbora za zdravstvo in socialno politiko, Janez Japelj, predsednik odbora Republiškega zbora za delo in socialno zavarovanje, predstavnik Republiškega zavoda za socialno zavarovanje in predstavnik skupščine Republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Socialistične republike Slovenije. Goste pozdravljam in jih vabim, da sodelujejo v razpravi. Za današnjo sejo zbora predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 12. seje Socialno-zdravstvenega zbora;
2. poslanska vprašanja;
3. obravnava problematike v zvezi s sklepanjem pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje ter razpravo in sklepanje o priporočilu za uspešnejše sodelovanje med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi socialnega zavarovanja v zvezi s sklepanjem pogodb;
4. razprava in sklepanje o predlogu zakona o izplačevanjučasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja;
5. razprava in sklepanje o predlogu zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine;
6. razprava in sklepanje o predlogu zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavorovanec preživlja določene družinske člane;
7. razprava in sklepanje o predlogu zakona o pogojih za priznanje varstvenega dodatka.

Ali se zbor strinja s predloženim dnevnim redom? Ali ima kdo kak dopolnilni predlog k dnevnemu redu? (Nihče.) Če ne, smatram, da je dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 12. seje Socialno-zdravstvenega zbora.

Osnutek zapisnika 12. seje zbora ste prejeli z vabilom za to sejo. V zapisniku je pomotoma izostala navedba, da je seji prisostvoval tudi tov. Jože Zakonjšek, direktor Republiškega zavoda za gospodarsko planiranje, čeprav je to iz ostalega zapisnika v zvezi z obrazložitvijo družbenega plana razvidno. Ima kdo morda še kakšne pripombe k zapisniku? (Nihče.) Če ne, menim, da je zapisnik z navedeno pripombo odobren in ga bom podpisala.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, na poslanska vprašanja.

Prejeli ste vprašanje poslanca mg. ph. Branka Grahka, ki je bilo poslano Izvršnemu svetu Socialistične republike Slovenije. Na to vprašanje bo odgovoril predstavnik Izvršnega sveta Stane Šelih, republiški sekretar za zdravstvo.

Stane Šelih: Na vprašanje poslanca mg. ph. Branka Grahka, ali bo v letošnjem letu zagotovljena 1 milijarda dinarjev investicijskih sredstev za prvo etapo gradnje onkološkega inštituta, sporočam: Po naročilu onkološkega inštituta izdelan investicijski program novega onkološkega inštituta, ki bo omogočil izvajanje zdravstvene dejavnosti, raziskovalnega dela, učnih nalog in organizacijsko-preventivnih ukrepov, naj bi obsegal:

a) hospitalni objekt z 12 etažami in 364 posteljami — bruto zazidalne površine 1856 m²;

b) laboratorijski-operacijski objekt s 7 etažami, s 1086 m² zazidalnih površin;

c) vzhodni objekt s tremi etažami, zazidalne površine 590 m²

č) vzhodni, nizki pritlični ambulantni objekt, zazidalne površine 1430 m²;

d) zahodni, nizki pritlični radiološki objekt, zazidalne površine 4980 m²;

e) pritlični objekt za supervoltno terapijo, zazidalne površine 686 m² in

f) pritlični objekt, predavalnice, zazidalne površine 356 m².

Gradnja bo trajala predvidoma 5 let; objekt naj bi bil končan leta 1970. Revizijska komisija, ki jo je imenoval onkološki inštitut, je sprejela koncept gradnje in investicijski program s spremembo, da se obseg predvidenih investicij nekoliko zmanjša. Po tej spremembi znašajo investicije nekaj manj kot 11 milijard dinarjev, vendar je treba poudariti, da vključujejo tudi potrebna sredstva za šolanje kadrov, izgradnjo stanovanj in 836 milijonov deviznih dinarjev za opremo.

Izračun potrebnih sredstev je narejen po veljavnih predpisih za leto 1964. V letu 1965 naj bi bila po predloženem investicijskem programu opravljena naslednja dela:

1. čiščenje zemljišča prve faze, nakup nadomestnih stanovanj in izplačilo odškodnine podjetju »Javna razsvetljava«;

2. zemeljska in betonska dela, skelet hospitalnega objekta, po možnosti do tretje gradbene faze;

3. izplačilo prispevka toplarni za paro in toplovodni kanal;

4. izdelava vseh glavnih objektov in potrebnih detajlov za izvajanje del.

Iz investicijskega programa, kakor tudi iz ostale dokumentacije izhaja, da je treba čimprej pričeti z gradnjo onkološkega inštituta. Glede na sredstva, ki

jih je sklad za negospodarske investicije Socialistične republike Slovenije namenil za zdravstvo v letu 1965, bo mogoče zagotoviti potrebno vsoto, da bi se gradnja onkološkega inštituta začela že letos. Hkrati vas obveščam, da je v načrtu tudi izgradnja nove bolnišnice v Ljubljani, in da se je obseg investicij zvišal od predvidenih 7 milijard na okoli 14 milijard dinarjev. Zato bo treba v naslednjih letih zagotoviti večja sredstva, kot smo predvidevali. O finančnem načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije bo razpravljala Skupščina in bo treba takrat dokončno odločiti glede prioritete republiških investicij in končno tudi o skladnosti razvoja zdravstvene mreže v naši republiki.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Ali se poslanec mg. ph. Branko Grahek zadovoljuje z odgovorom?

Mg. ph. Branko Grahek: Republiškemu sekretarju za zdravstvo se zahvaljujem za odgovor na vprašanje o graditvi onkološkega inštituta. Iz pojasnila, da sredstva, ki jih je sklad za negospodarske investicije SR Slovenije v letu 1965 namenil za zdravstvo, omogočajo, da se začne z gradnjo, da pa bo morala o teh sredstvih razpravljati še Skupščina SR Slovenije, pa ne izhaja jasen odgovor, ali bo mogoče začeti z gradnjo že letos.

Stane Šelih: Morda nisem bil dovolj jasen, vendar mislim, da sem povedal, da sredstva, ki so na razpolago za zdravstvo v letu 1965, omogočajo, da se začne z gradnjo onkološkega inštituta že letos.

Povedal sem tudi, da je investicijski program narejen, da so bile dane določene pripombe k temu programu, da so bile le-te upoštevane, zaradi česar znaša investicijska vsota 11 milijard din. Nadalje sem tudi povedal, da bo o finančnem načrtu sklada SR Slovenije za negospodarske investicije, torej tudi o razdelitvi investicijskih sredstev za zdravstvo, razpravljala še Skupščina. Menim, da bo tudi Skupščina odločila, da se onkološki inštitut gradi vzporedno z novo bolnišnico v Ljubljani, glede na to, da finančna sredstva to dopuščajo.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo problematike v zvezi s sklepanjem pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli naslednje gradivo — »Nekateri problemi ob sklepanju pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje«, ki ga je Skupščini predložil Republiški sekretariat za zdravstvo, »Informacija o razgovorih skupin poslancev Socialno-zdravstvenega zbora in Republiškega zbora s predstavniki nekaterih občinskih skupščin, zdravstvenih zavodov ter komunalnih skupnosti in zavodov za socialno zavarovanje«, poročilo začasnega odbora Socialno-zdravstvenega zbora za proučitev nekaterih problemov ob sklepanju pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje ter predlog priporočila v skladu s to tematiko. Predlagam, da poročila začasnega odbora ne čitamo.

Pričenjam razpravo in predlagam, da bi razprava o omenjeni problematiki bila sočasna z razpravo o predlogu priporočila za uspešnejše sodelovanje med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje v zvezi s sklepanjem pogodb. Kdo želi besedo? Besedo ima poslanec dr. Marko Petrič.

Dr. Marko Petrič: Tovarišica predsednik, tovariši in tovarišice poslanci!

Člani začasnega odbora Socialno-zdravstvenega zbora za proučitev nekaterih problemov ob sklepanju pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje so obiskali več občin v Socialistični republiki Sloveniji in se tako na kraju samem seznanili s problematiko sklepanja pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje ter na podlagi ugotovitev sestavili informacijo, ki ste jo prejeli. V razgovorih na terenu so sodelovali tudi poslanci Republiškega zbora — odbora za delo in socialno zavarovanje ter odbora za zdravstvo in socialno politiko. Iz razgovorov izhajajo naslednje ugotovitve:

Skoraj vse obiskane občine imajo dolgoročne programe razvoja zdravstvenega varstva, ki so jih sestavili zdravstveni centri v sodelovanju z zdravstvenimi zavodi. Ti programi so sestavljeni več ali manj empirično in niso usklajeni s programi posameznih zdravstvenih zavodov v občini, še manj pa s takimi programi sosednjih občin, posebno za tiste panoge zdravstvene službe, ki ne obsegajo samo območje ene občine.

Zato je nujno potrebno, da zdravstveni zavodi izdelajo dolgoročne programe svoje dejavnosti, ki morajo temeljiti na patologiji določenega območja in biti usklajeni z materialnimi možnostmi občine. Pri usklajevanju teh programov morajo odločno vlogo odigrati zdravstveni centri, ki so v prvi vrsti dolžni usklajevati programe in jih tudi strokovno oceniti. Te naloge pa do danes večina zdravstvenih centrov ni izpolnila. Zdravstveni center, kot strokovni organ občinske skupščine za področje zdravstvenega varstva, mora te usklajene programe predložiti občinski skupščini, ki je dolžna o njih razpravljati in sklepati ter tudi spremljati njihovo izpolnjevanje.

Po ugotovitvah začasnega odbora pa večina občinskih skupščin dosedaj o programih ni razpravljala. Od občinskih skupščin sprejeti programi razvoja zdravstvenega varstva, ki imajo dolgoročni karakter, naj služijo za sklepanje pogodb med komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje in zdravstvenimi zavodi. Doslej so zdravstveni zavodi sklepali pogodbe s komunalnimi zavodi na osnovi letnih delovnih programov.

Spregovoril bi tudi o vprašanju financiranja zdravstvenih zavodov. To vprašanje je treba še proučiti. Večina zdravstvenih zavodov obračunava svojo dejavnost na podlagi pavšala. To je najbolj enostaven način financiranja, pri katerem se komunalni zavod za socialno zavarovanje ne boji, da bi zdravstveni zavod potrošil preveč sredstev iz sklada zdravstvenega zavarovanja, pa tudi nekateri zdravstveni zavodi raje gospodarijo z vnaprej določenimi sredstvi, ker njihovo ekonomsko stanje ni odvisno od izvedbe delovnega programa. Nasprotno, včasih jim ostane še več sredstev, če vnaprej plačan program ne izvedejo, ker imajo manj materialnih in drugih izdatkov.

Drug način financiranja zdravstvenih zavodov je nekakšna kombinacija med pavšalnim in storitvenim obračunavanjem. Tak sistem plačevanja sicer imenujemo »plačevanje po storitvah«, saj program določa število pregledov, v resnici pa gre le za pavšalni sistem obračunavanja z možnostjo 5-odstotnega povečanja odobrenega programa ni z možnostjo notranjega ocenjevanja posameznih storitev. Le malo zdravstvenih zavodov je že prešlo na sistem obračunavanja posameznih storitev. Vzrokov za tako stanje je več, objektivnih in subjektivnih. Eden izmed njih je pomanjkanje finančno-ekonomsko analitičnih kadrov v zdravstvenih zavodih, ki bi pripravili potrebno dokumentacijo in analize za

prehod na nov sistem plačevanja po storitvah. Tudi še niso razjasnjeni pojmi, kaj obsega posamezna storitev. Zato je potrebno čimprej izdelati enotno nomenklaturo in normative za posamezne storitve, kar je naloga Republiškega zdravstvenega centra in Skupnosti zdravstvenih zavodov SR Slovenije. S tem bi zdravstvenim zavodom olajšali prehod na sistem plačevanja po storitvah. Težko si predstavljam, da bi te normative vsak zdravstveni zavod izdelal po svoje. Obstojata tudi bojazen, da bi v tem primeru nastala zopet nova sporna vprašanja med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje. Rešiti je treba tudi vprašanje financiranja zdravstvene preventive. Zdravstvena preventiva naj se v celoti financira iz sklada zdravstvenega zavarovanja na osnovi usklajenih programov zdravstvenih zavodov. Tako zdravstvenim zavodom ne bi bilo treba sklepati pogodb z več partnerji, ki skušajo prevaliti plačevanje preventivnih storitev drug na drugega.

V razgovorih na terenu je bilo tudi ugotovljeno, da zdravstveni zavodi nimajo sredstev za razširjeno reprodukcijo, oziroma da po sedanjih predpisih ne smejo vkalkulirati anuitet v ceno storitev. 50 % amortizacijskih sredstev, namenjenih za osnovno reprodukcijo, pa morajo zdravstveni zavodi obvezno odvajati kot posojilo v občinske oziroma medobčinske investicijske sklade za potrebe zdravstva. Sredstva teh skladov zdravstveni zavodi lahko koristijo kot kredite, vendar morajo zanje plačevati višjo obrestno mero. Nujno je, da zdravstveni zavodi postanejo nosilci razširjene reprodukcije, zaradi česar jim je treba omogočiti, da sredstva za razširjeno reprodukcijo lahko vkalkulirajo v ceno storitev. To naj se čimprej izvede, seveda v okviru finančnih možnosti skladov zdravstvenega zavarovanja. Hkrati je treba spremeniti sedanji način kreditiranja zdravstvenih zavodov; namesto kratkoročnega naj se uvede sistem srednjeročnega kreditiranja. Prav tako je treba zdravstvenim zavodom pustiti vsa sredstva, namenjena za osnovno reprodukcijo.

Navedene ugotovitve so vodile začasni odbor, da je pripravil predlog priporočila, ki ste ga prejeli. To priporočilo naj bi služilo boljšemu in uspešnejšemu sodelovanju med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje pri sklepanju pogodb.

V okviru razprave o problemih v zvezi s sklepanjem pogodb med komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje in zdravstvenimi zavodi bi spregovoril tudi o stanju v zobozdravstvu in pa o težavah, ki nastajajo pri sklepanju pogodb za zobozdravstvene storitve. Ker že več let delam v zdravstvu in se poleg strokovnega dela stalno ukvarjam tudi z ekonomskimi problemi, mi je stanje v zobozdravstvu dobro znano. Svoje ugotovitve in mnenja pa bom podkrepil še z ugotovitvami nekaterih članov društva zobozdravstvenih delavcev, ki te probleme še bolj kompleksno poznajo. Da bi lahko točno orisal sedanje stanje zobozdravstvene službe, moram poseči nekoliko v preteklo obdobje.

Že več kot deset let obstoja v zobozdravstvu plačevanje po storitvah in nagrajevanju po delu, torej že v obdobju sistema plač in plačilnih razredov je bilo v naši službi normirano delo. Vsaka storitev je bila ocenjena z določenim številom točk. Točka je bila enota časa in je predstavljala pet minut dela. Mesečna norma je bila tako 1800 točk, kar je bilo osnova za terapevtovo mesečno plačo. Kolikor je terapevt to normo presegel, je dobil za vsako preko-račeno točko osem din oziroma pri večjem preseganju šest din, kar pomeni, da je bil regresivno stimuliran. S takim načinom nagrajevanja je bilo v tedanjih razmerah zagotovljeno, da so zobni terapevti dobili vsaj del materialnega nadomestila za vloženi trud, saj so bili zaradi velikega navala pacientov pri-

siljeni k intenzivnemu delu, lahko rečem k pretiranemu delu, ki je dostikrat močno presegalo redni delovni čas.

Leto 1961 pomeni v zobozdravstvu prelomnico v pogledu načina nagrajevanja in ustvarjanja dohodka. Uveden je bil nov način nagrajevanja in formiranja dohodka. Prav tako kot drugi zdravstveni delavci, so bili tudi zobozdravstveni delavci na nov sistem oblikovanja dohodka več ali manj nepripravljeni, vendar so se preko svojega strokovnega društva takoj vključili v proučevanje in realizacijo tega novega sistema. Rezultat teh prizadevanj je bil že leta 1962 formiran cenik zobozdravstvenih storitev, ki je zajemal posamezne storitve in vseboval naslednje sestavne dele: normativ porabe časa in normativ porabe materiala. Na podlagi teh normativov se je potem formirala cena posamezne zobozdravstvene storitve, ki je vsebovala bruto osebni dohodek, materialne stroške in tedaj obvezne 3,5 % sklade.

V ilustracijo naj povem, da je kot osnova za osebni dohodek zobnega terapevta služil znesek 52 000 din, za zobno asistentko znesek 28 000 din in za zobotehniko znesek 40 000 din. To je bilo v tistem času realno glede na osebni dohodek sorodnih profilov delavcev v zdravstvu oziroma v drugih službah. Ta cenik je veljal za vso Slovenijo. Obvezen je bil tako za komunalne zavode, za socialno zavarovanje, kot za zdravstvene zavode. S pogodbo med obema partnerjema pa se je individualno določal odstotek za upravo režijo in amortizacijo, ki je ustrezala dejanskim stroškom. Ta odstotek se je prištel k vrednosti vse storitev. Na podlagi tega cenika, oziroma normativov, ki so sestavni del tega cenika, je vsak zdravstveni zavod lahko izdelal svoj pravilnik o delitvi dohodka in pravilnik o delitvi osebnega dohodka, tako da se je polno uveljavilo socialistično načelo nagrajevanja po delu.

Dohodek zdravstvenih zavodov je bil odvisen od števila opravljenih storitev prav tako pa tudi osebni dohodek zobozdravstvenih delavcev. Torej je moral vsak zobozdravstveni delavec, da bi dosegel osnovno postavko svojega osebnega dohodka, doseči določeno zobozdravstveno normo, ki je bila seštevek vrednosti posameznih storitev. S preseganjem te norme pa je imel vsakdo še možnost, da si poleg osnovnega, ustvari še dodatni dohodek. Tedanja finančna norma je temeljila na strokovnih normativih, ki so bili nekoliko višji od prejšnjih in za več kot 100 % višji od normativov v drugih državah. Nemške in avstrijske normative ima veliko zobozdravstvenih delavcev. Vendar so ti normativi kljub temu še vedno zagotavljali dokaj humano delo s pacienti in možnost strokovne izvedbe storitve. Tako je bilo zobozdravstvo prvo od vseh zdravstvenih panog financirano po storitvah, zobozdravstveni delavci pa od vseh zdravstvenih delavcev prvi nagrajeni po delu. Tak naš cenik so sprejele tudi ostale republike oziroma so ga kasneje prilagodile svojim specifičnostim. Da pa so bile storitve res strokovno izvršene, so skrbele zobozdravstvene komisije pri komunalnih zavodih za socialno zavarovanje.

Cenik oziroma normativi so bili narejeni za povprečnega terapevta, ki bi po teh normativih lahko delal do upokojitve. V takih pogojih pa se je zobozdravstvena dejavnost še bolj razmahnila. Terapevti so zaradi velikega pomanjkanja zobozdravstvenih delavcev dnevno podaljševali svoj redni delovni čas, tako da se je dogajalo, da so praktično delali ves dan. Ker je večina zobnih ambulant imela pravilnike o delitvi osebnega dohodka, ki so temeljili na načelu nagrajevanja zobozdravstvenih delavcev po delu, ne pa po opravljenih urah, je vsakogar zanimalo samo število storitev oziroma finančni učinek dela, zanemarjali pa so evidentiranje nadur oziroma faktor porabe časa. Cenik, ki

je bil narejen leta 1962, na podlagi osebnih dohodkov iz leta 1961, že naslednje leto ni več ustrezal, še toliko manj pa leta 1964. Republiški zavod za socialno zavarovanje je menil, da zobozdravstveni delavci svoje osebne dohodke zaslужijo v rednem delovnem času. To mnenje si je ustvaril zaradi nepravilne evidence opravljenih ur in je zato vsa leta stal na stališču, da ni potrebno spreminjati njihovih zobozdravstvenih storitev. V tem smislu so posamezni komunalni zavodi za socialno zavarovanje dobivali tudi navodila. Življenjski stroški pa so se v teh letih večali, prav tako tudi osebni dohodki nasploh. Vzporedno so se dvigali tudi osebni dohodki v zdravstvu. Komunalni zavodi za socialno zavarovanje so ostalim panogam zdravstva te nove osebne dohodke priznali v ceno storitev, v pavšalu oziroma v ceno oskrbnega dne, medtem ko zobozdravstvu niso priznali nobene izboljšave cenika, nasprotno, nekateri so celo znižali cenik za 8%, kot je bil to primer v Ljubljani. Če so zobozdravstveni delavci glede doseganja osebnega dohodka hoteli iti v korak z ostalimi zdravstvenimi delavci, so morali opraviti veliko več storitev. Normativi so se iz leta v leto bolj postavljali na glavo. Normo so prekoračevali za 30, 40 in več odstotkov, pri tem pa so v normi izkoristili vse praznine. V kulturnem odnosu zobozdravstvenih delavcev do pacientov ni mogoče več govoriti. Namesto da bi pacienta primerno sprejeli, je bil njihov osnovni interes, da ga čim hitreje posade na stol in da prično z delom. Časa za vzpostavitev kontakta s pacientom, za njegovo psihološko pripravo na poseg ni bilo več. Terapevti so z nejevoljo poslušali kakršnokoli pacientovo pripovedovanje o težavah, ker jim je to jemalo predragocen čas. Hkrati so bili prekinjeni tudi drugi odnosi med pacientom in terapevtom. V posameznih ordinacijah je bilo po več pacientov hkrati; eden je na primer čakal z injekcijo na ekstrakcijo, drugi je sušil zalivko, tretjemu so vstavljali nov protetični nadomestek, četrti pa se je lahko od bolečin zvijal na stolu in podobno. Tak način dela je vsekakor neestetski.

Eden izmed načinov prihranka v času je tudi serijsko delo. To je zopet tako imenovana praznina v normi. Posameznim pacientom so hkrati zvrtili tudi petnajst in več zob. Vem za primer, ko je pacient dobil v enem dnevu 18 zalivk itd. Ni bilo časa za pogovor s pacientom o novem protetičnem nadomestku in za poglobitev v estetsko izdelavo. Sicer pa, tovariši poslanci, menim, da vsi dobro poznate zobozdravniški stol in razmere v zobnih ambulantah. Verjetno sami niste žrtve vseh naštetih okoliščin, vendar morate vedeti, da je moral terapevt čas, ki vam ga je posvetil, da se je z vami pogovoril, kasneje nadomestiti pri drugih pacientih. Moram pa priznati, da kljub vsem tem težavam, kvaliteta pri večini zobozdravstvenih delavcev ni padla. To je seveda le na videzno, ker na zunaj lepa in pravilna izoblikovana zalivka lahko skriva spodaj mrtev neozdravljen zob, ki je odmrli zaradi nehumanega vrtenja ali pregretja zobnega živca. Skratka delo zobozdravstvenega delavca danes mnogokrat ni v skladu s kodeksom etike zdravstvenih delavcev. Takšno je torej danes stanje v zobozdravstvu. Ponekod se je delno popravilo, vendar še zdaleč ne ustreza. Razlika med cenami storitev v splošnem zdravstvu in cenami storitev v zobozdravstvu se vedno bolj veča. Dvigniti ceno pregledu splošnega zdravnika ni bilo nikoli težko in se je to vsako leto tudi dogajalo.

To trditev bom dokazal z nekaterimi številkami iz našega zdravstvenega doma. Komunalni zavod za socialno zavarovanje plača en pregled splošnega zdravnika 510 din, kar zneso po normi 7 pregledov na uro ali 3750 dinarjev na uro. Te norme komunalni zavod za socialno zavarovanje dosledno spoštuje, ker je tako določeno v navodilih za sklepanje pogodb, ki jih je izdal prejšnji

svet za zdravstvo. Navedena cena ure velja za ekipo v sestavi: zdravnik splošne prakse in dve bolničarki. Cena ure v zobozdravstvu pa po normativih velja le 2200 din za delo, ki ga opravi ekipa v sestavi: stomatolog, zobna asistentka in zobotehnik. To je za okoli 60 % manj kot velja za ekipo splošnega zdravstva.

Zobne ambulante si na različne načine skušajo pomagati iz te težke situacije. Nekatere pritiskajo neposredno na komunalne zavode za socialno zavarovanje in so uspele morda šele po dolgotrajnih sporih ali pa so svoj primanjkljaj krile s presežki, ki so jih ustvarile ostale zdravstvene panoge v okviru zdravstvenega zavoda in podobno.

Društvo zobozdravstvenih delavcev je poskusilo najti izhod iz navedenega položaja s posredovanjem raznih forumov. Splošna ugotovitev je, da sedanji cenik ne ustreza več. V bodoče naj bo osnova za ustvarjanje dohodka zobnih ambulant le normativ porabe časa in materiala, osebni dohodek pa naj zobne ambulante ustvarijo po skupnih merilih krajevno pristojnih komunalnih skupnosti. Za doseg tega, je društvo predlagalo komisijo, ki bi v okviru republiškega zdravstvenega centra revidirala normative za zobozdravstveno službo. Hkrati pripravlja društvo v okviru strokovnih sestankov široko akcijo za izdelavo novih normativov, v kateri bodo praktično sodelovali vsi zobozdravstveni delavci. Na teh sestankih bodo vse vrste zobozdravstvenih storitev točno definirali in določili definitivni normativ časa, ki bo temeljil na izkušnjah zobozdravstvenih delavcev. Novi normativi naj zagotovijo, da se bodo terapevti lahko posvetili svojemu delu z vso natančnostjo, strokovnostjo in z občutkom, da imajo opravka s človekom. Skratka, potrebno je doseči, da se zobozdravstvo dvigne iz sedanjega obrtniškega dela na nivo medicinskega dela, kar je glede na visoko strokovnost sedanjega kadra tudi mogoče. Normativi naj nadalje zaščitijo terapevte tako, da bodo sposobni za delo do upokojitve, ne pa da se bodo prezgodaj izčrpali in postali delovni invalidi. Za kvalitetno izvrševanje storitev pa bodo še vnaprej skrbele komisije pri komunalnih zavodih, ki bodo svoje kriterije še poostrile in bodo res le kvalitetne izdelke priznale za končne storitve.

Končno bi omenil še razširjeno reprodukcijo v zobozdravstvu. Vsa zobozdravstvena oprema je izredno draga in zato njena nabava iz skromnih sredstev za osnovno dejavnost ni možna. Amortizacijski sklad tudi ne zadošča, posebno še, ker gre 30 % sredstev tega sklada v občinski investicijski sklad. Neskladno je tudi to, da zdravstveni dom vlaga sredstva v občinski investicijski sklad po 1 % obrestni meri, kredit pa lahko najame iz tega sklada s 6 % obrestno mero. Naš komunalni zavod za socialno zavarovanje je v preteklem letu ustvaril skladu zdravstvenega zavarovanja okoli 190 milijonov presežkov in to zaradi previsoke dodatne prispevne stopnje. S tem je ustvaril rezervni sklad, v katerem je sedaj preko 400 milijonov dinarjev, ki se lahko koristijo le kot kratkoročni krediti za investicije v zdravstvu. Anuitete od teh kreditov pa komunalni zavod ne dovoli vračunati v ceno storitev, ker po obstoječih predpisih to ni zakonito. Z drugimi besedami, zdravstveni zavodi se teh kreditov ne morejo posluževati, ker potem nimajo sredstev za odplačevanje anuitet.

Menim, da sem s svojo razpravo vsaj nekoliko prispeval k ureditvi sedanjega stanja v zdravstvu in še posebej v zobozdravstvu ter k lažjemu sklepanju o priporočilu, ki ga je predložil začasni odbor.

Končno predlagam še spremembo poročila, ki je potrebna glede na obstoječe predpise.

V predlogu priporočila se za uspešnejše sodelovanje med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje v zvezi s sklepanjem pogodb, v četrti alineji pod točko c priporoča vsem skupščinam komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja in zdravstvenim zavodom, da v ceno zdravstvenih storitev vračunajo oziroma priznajo tudi sredstva za zdravstveno preventivo za sofinanciranje zdravstvenih strokovnih šol in za raziskovalno delo. To se naj prizna tistim zdravstvenim zavodom, ki imajo materialne in kadrovske pogoje za raziskovalno delo ter to dejavnost tudi opravljajo. Glede na obstoječi predpis 114. člena splošnega zakona o organizaciji zdravstvene službe, ki določa, da se iz sredstev sklada zdravstvenega zavarovanja financira zdravstvena preventiva, raziskovalno delo ter strokovno izpopolnjevanje zdravstvenih kadrov, ne določa pa financiranje zdravstvenih strokovnih šol, predlagam, da se v predlogu priporočila črta besedilo, ki se nanaša na sofinanciranje zdravstvenih strokovnih šol. To je potrebno, da se priporočilo spravi v sklad z obstoječo zakonodajo.

Vprašanje financiranja zdravstvenih strokovnih šol iz sredstev zdravstvenega zavarovanja bo rešeno s spremembo zakona o financiranju socialnega zavarovanja. Ta zakon se že pripravlja in ga bo Zvezna skupščina v kratkem sprejela. Šele po sprejemu tega zakona bo mogoče navedeno vprašanje rešiti tako, da bi zdravstveni zavodi v okviru večjih sredstev za razširjeno reprodukcijo skrbeli tudi za sofinanciranje zdravstvenih strokovnih šol.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Besedo ima poslanec Stane Drobnič.

Stane Drobnič: V gradivu »Nekateri problemi ob sklepanju pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje«, ki ga je Skupščini predložil Republiški sekretariat za zdravstvo, so zelo izčrpno prikazani vsi glavni problemi, ki so se v zadnjih letih pojavljali v odnosih med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje ob sklepanju pogodb. Do podobnih ugotovitev kot so navedene v gradivu je prišel tudi začasni odbor, ki je dejansko stanje glede teh odnosov ugotavljal na terenu. Ugotovitve so brez dvoma neizpodbitne. Menim pa, da je potrebno še poudariti, da so se pojavljale take nepravilnosti predvsem zaradi neurejenih odnosov na tem področju in pa zaradi načina zbiranja sredstev za zdravstveno varstvo ter sistema financiranja zdravstvene službe.

Zavodi za socialno zavarovanje so imeli odrejeno osnovno stopnjo prispevka za zdravstveno zavarovanje, ki se je od leta 1958 dalje zniževala, in sicer od 8,9%, kolikor je znašala takrat, na 8% v 1962. letu, in v tej višini je ostala tudi še danes. V posameznih letih zbrana sredstva v skladih zdravstvenega zavarovanja niso ponekod zadoščala za pokrivanje celo najnujnejših potreb zdravstvene službe. Zato so zavodi za socialno zavarovanje predpisovali dodatne prispevke, katerih stopnje pa so bile visoke zlasti v manj razvitih območjih. Zaradi skromnih sredstev sta bila oba pogodbenata partnerja v težavnem položaju; tako zdravstveni zavod, ki so mu dana sredstva zadoščala v glavnem le za osebne dohodke zaposlenih, ni pa mogel ustvarjati nobenih skladov, kakor tudi zavod za socialno zavarovanje, ki se je zavedal, da so potrebe v zdravstvu mnogo večje, kot pa je imel na razpolago sredstev. Če je sklad zdravstvenega zavarovanja po zaključnem računu izkazal presežek, so se ta sredstva v letih pred uveljavitvijo zakona o organizaciji in financiranju so-

cialnega zavarovanja razdelila zdravstvenim zavodom za nabavo opreme in podobno. Taka praksa je bila na območju Dolenjske in Posavja.

V okraju Celje sta v preteklem letu dva zdravstvena zavoda prešla na plačevanje po storitvah. Ugotovili pa smo, da zbrana sredstva niso zadoščala za kritje vseh potreb; nastali so primanjkljaji. Menim, da je za to več vzrokov. V letošnjem letu pa so z vsemi ambulantno-polikličnimi zavodi sklenjene pogodbe z obračunom po storitvah. Predvidevamo, da bomo za ta način financiranja zdravstvenih zavodov porabili občutno več sredstev. Osnovno stopnjo prispevka za zdravstveno zavarovanje bomo morali dvigniti najmanj na 8,5 %, dodatni prispevek pa bo moral biti dosežen vsaj v višini lanskoletnega. Vprašanje pa je, ali bo gospodarstvo v nerazvitih občinah preneslo tako povečano obremenitev, glede na to, da so potrebe, zlasti v prosveti, šolstvu ter v socialnem varstvu, velike.

Strinjam se, da je potrebno zdravstvenim zavodom zagotoviti sredstva tudi za reprodukcijo. Menim, da bi moral sistem pozavarovanja nujno upoštevati tudi ekonomske elemente, ki vplivajo na ustvarjanje potrebnih sredstev za zdravstveno varstvo, tako da bi komunalne skupnosti s podpovprečnimi osebnimi dohodki dobivale več povračila tudi iz tega naslova. Predlagam, da bi se priporočilo v tem smislu dopolnilo.

Ob letošnjem sklepanju pogodb z zdravstvenimi zavodi, ki so prešli na nov sistem plačevanja po storitvah, smo prišli do podobnih težav kot so našteje v gradivu, ki smo ga prejeli. Ugotovili smo, da so cene, ki so določene za pregled, zelo različne po posameznih znanstvenih domovih in se gibljejo od 550 din pa do 1000 din in še več. Ponekod so postavili enako ceno za prvi in ponovni pregled, drugod pa je ta cena različna. Zelo nejasno je še, kaj je pregled in kakšne storitve naj se štejejo v prvi pregled. Menim, da bi moral republiški zdravstveni center čimprej izdelati normative, na podlagi katerih bi se razčistili problemi v zvezi s temi vprašanji.

Strinjam se s predlogom priporočila in bom zanj glasoval.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Besedo ima poslanec dr. Saša Cvahte.

Dr. Saša Cvahte: Želel bi razpravljati predvsem o financiranju preventivne zdravstvene dejavnosti. Doslej je bilo prav na tem področju od leta 1961 dalje največ nejasnosti. Prevladovalo je mnenje, da je za financiranje preventivne zdravstvene dejavnosti odgovorna predvsem družbeno-politična skupnost, manj pa različni skladi socialnega zavarovanja. Vzrok je v tem, ker v preteklem obdobju tega vprašanja nismo temeljito razčistili. Menim, da je potrebno o tem vprašanju ponovno razpravljati in da je pri oceni, kdo naj financira preventivno zdravstveno dejavnost, potrebno izhajati iz nekaterih načelnih gledišč oziroma ugotovitev.

Cilj preventivne zdravstvene dejavnosti je: utrjevanje zdravja, preprečevanje in zgodnje odkrivanje obolenj, iskanje in odstranjevanje škodljivih pojavov za zdravje ljudi in vzrokov obolevnosti ter zgodnje zdravljenje obolenj. Strokovno delo s tem v zvezi opravljajo zdravstveni zavodi, medtem ko morajo skrbeti za upravljanje te dejavnosti tudi družbeno-politične skupnosti, delovne in druge organizacije, krajevna skupnost, občani in drugi. Končni namen zdravstvene preventive je kolektivno zdravstveno varstvo ljudi. Za to dejavnost morajo biti zainteresirani tako posamezniki kot vsa družbena skupnost. Ni mogoče delati razlike med individualno in splošno preventivo. Preven-

tivno zdravstveno dejavnost morajo načeloma financirati predvsem tisti, ki imajo koristi od te dejavnosti in pa tisti, ki ustvarjajo večje potrebe po tej dejavnosti. V mislih imam predvsem družbeno-politične skupnosti, ki so nosilec zdravstvenega varstva občanov, sklade zdravstvenega zavarovanja, ki financirajo zdravstveno varstvo, ker je v Sloveniji okoli 97 % zdravstveno zavarovanih ljudi, in pa delovne organizacije, ki z ustanavljanjem novih in povečanjem starih kapacitet močno vplivajo na povečanje potreb po kolektivnem zdravstvenem varstvu svojih delavcev. Zdravstveni zavodi morajo dobiti, upoštevajoč načelo delitve po delu, plačilo za opravljanje strokovnih preventivnih zdravstvenih nalog. V mislih imam predvsem specializirane zavode za zdravstveno varstvo, kot zdravstvene zavode za preventivno zdravstveno varstvo, pa tudi zdravstvene domove in postaje, ki v svojih strokovnih enotah opravljajo praviloma vso preventivno delo, kolikor ga ne opravljajo v specializiranih zavodih ter obratnih ambulantah, ki skrbijo za kolektivno zdravstveno varstvo delavcev pri delu.

Skupščine komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja, občine in gospodarske organizacije morajo v večji meri kot doslej sodelovati pri razvijanju in financiranju preventivne zdravstvene dejavnosti glede na družbeni pomen te dejavnosti. In ker uspehi dela niso takoj vidni, je potrebno združevati sredstva za financiranje zdravstvene preventive, ker sredstva iz enega vira pogosto ne zadoščajo. Inicijativo za združevanje teh sredstev mora dati občinska skupščina. Da bi se preventivna zdravstvena dejavnost uspešneje razvijala, morajo zavodi za zdravstveno varstvo, s povečanjem števila kadrov, z modernizacijo opreme in z drugimi oblikami materialne pomoči, z razvijanjem raziskovalnega dela, z izboljšanjem evidence dela in uspehov dela ter s solidnejšim medsebojnim sodelovanjem izboljšati svoje delo.

Zdravstveni zavodi, ki opravljajo kurativno zdravstveno dejavnost, morajo odločneje uvajati preventivne metode zdravstvenega dela. V naši sedanji praksi bi bilo zelo koristno, da bi zavodi za zdravstveno varstvo kot specializirani zdravstveni zavodi za preventivno zdravstveno varstvo glede financiranja svoje dejavnosti, sklepali pogodbe z zavodi za socialno zavarovanje prav tako kot drugi zdravstveni zavodi. Menim, da bi bilo tudi koristno, da bi Republiškemu zavodu za socialno zavarovanje priporočili, da zbira sredstva od komunalnih zavodov za socialno zavarovanje za financiranje raziskovalnega in preventivnega zdravstvenega dela, ki ima pomen za vse zavarovane osebe v SR Sloveniji. Ne glede na to, kdo je po priporočilu predviden kot plačnik preventivnih zdravstvenih dejavnosti, lahko zavod za zdravstveno varstvo z zainteresiranimi državnimi organi, skupščinami komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja, delovnimi in drugimi organizacijami, sklepa pogodbe o dajanju sredstev za te namene. To še posebej velja za področje preprečevanja in zatiranja raznih boleznih, glede zdravstvenega varstva žena, otrok in šolske mladine, glede higiene, ter prehrane. Da bi bile obveznosti tistih, ki so dolžni financirati posamezne preventivne zdravstvene storitve in zdravstvene zavode, povsem jasne, bi bilo potrebno klasificirati preventivne zdravstvene storitve. Taka klasifikacija je možna; imam jo pred seboj, vendar je v celoti ne bom prečital. Iz nje je jasno razvidno predvsem to, da lahko preventivne zdravstvene storitve razdelimo v dve skupini storitev, prvič v storitve, ki jih opravljajo zdravstveni zavodi in pa v storitve, ki jih opravljajo drugi činitelji s pomočjo zdravstvenih zavodov. Tako naj bi na primer preventivno zdravstveno varstvo nosečih žena in porodnic, vse zdravstvene laboratorijske preglede za žene, svetovanje in

pouk žena v nosečnosti in ob porodu, patronažno, zobno zdravljenje ter preventivno zdravljenje zdravstveno ogroženih otrok, šolske mladine, vajencev in delovnih ljudi v naravnih zdraviliščih financirali skladi zdravstvenega zavarovanja. Medtem ko naj splošno higiensko nadzorstvo na vseh javnih krajih in objektih, prometnih sredstvih, trgih, cestah, kopališčih, pokopališčih, avtobusih, železnicah, menzah in na drugih krajih, kjer se zbirajo ljudje zaradi razvedrila, dela itd. financira zainteresirana delovna ali druga organizacija, občina pa le, če so javni kraji, objekti in prometna sredstva neposredno v njeni upravi, oziroma če prevzame financiranje tega nadzorstva po dogovoru s prizadeto delovno ali drugo organizacijo. Zdravstveno nadzorstvo v pogledu higiene delovnih prostorov, stanovanj za delavce, obratov družbene prehrane, sredstev za delo itd. naj prav tako financira delovna organizacija.

Končno bi želel spregovoriti tudi o mrliško pregledni službi, ki je zelo pomembna. To službo je dolžna po zakonu plačevati občina. V razvoju mrliško pregledne službe ločimo dve fazi. V prvi fazi so mrliško pregledno službo opravljali laiki, v drugi fazi pa jo danes pretežno opravljajo že zdravniki. Eden izmed elementov mrliško pregledne službe je točno ugotavljanje vzroka smrti. Od točne ugotovitve vzroka smrti je namreč odvisno naše spoznanje in znanje o tem, za čem v resnici naši ljudje umirajo. Glede tega imamo še vedno težave; število pomanjkljivo prijavljenih in slabo obdelanih primerov smrti je še vedno veliko. Zaradi tega menim, da bi bilo umestno, da bi mrliško pregledno storitev obravnavali kot posebno zdravstveno storitev, kot jo ponekod danes že obravnavajo in da bi se prav tako kot zdravstvena preventiva plačevala iz skladov zdravstvenega zavarovanja. Hkrati bi lahko zadolžili posamezne zdravstvene zavode, da v svojo metodo dela uvedejo tudi razpravo o posameznem primeru smrti na njihovem območju. S tem bi dosegli, da bi po metodi, ki jo imamo že vpeljana v našem kliničnem delu, bolj in natančneje analizirali vse vzroke smrti, obogatili svoje zadevno lastno znanje in korigirali svoje delo, hkrati pa bi točnost podatkov postala večja. S povečanjem števila obduciranih primerov pa bi postopoma natančneje spoznali, katere so najštevilnejše skupine smrti pri nas.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Poslanec dr. Saša Cvahte se je prijavil tudi za razpravo o predlogu glede na moj predlog, da bi sočasno razpravljali o predlogu priporočila in o problematiki ob sklepanju pogodb, dajem besedo dr. Saši Cvahtetu.

Dr. Saša Cvahte: Prosim, če bi mi pojasnili, zakaj je v predlogu priporočila izpadlo besedilo, ki je bilo zajeto na drugi strani osnutka priporočila v točki a. V tej točki je namreč Socialno-zdravstveni zbor priporočal vsem občinskim skupščinam, da čimprej izdelajo programe razvoja zdravstvenega varstva, ki naj temeljijo na patologiji določenega območja in bodo usklajeni z materialnimi možnostmi občin, s potrebami občanov, z organizacijo zdravstvene službe in s kadrovskimi zmogljivostmi v zdravstvu, da tesno sodelujejo med seboj pri usklajevanju programov, kjer to narekujejo specifičnosti zdravstvene službe oziroma večja zdravstvena gravitacijska območja, da sodelujejo s skupščinami komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja pri določanju načel in smernic za sklepanje pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje. Ta del osnutka priporočila se mi zdi tako pomemben, da bi ga bilo treba zajeti tudi v predlogu priporočila.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prosim, ali lahko poročevalec začasnega odbora dr. Marko Petrič, odgovori na postavljeno vprašanje.

Dr. Marko Petrič: Začasni odbor je bil mnenja, naj se vsebina besedila osnutka priporočila v točki a) smiselno prenese v uvodni del priporočila, in sicer zato, ker je naš zbor, ko je razpravljal o delu zdravstvenih centrov in sprejel priporočilo za delo zdravstvenih centrov, v tem priporočilu že nakazal naloge občinskih skupščin glede programiranja zdravstvenega varstva. Iz uvoda predloga priporočila, o katerem danes razpravljamo, pa jasno izhaja, da večina občinskih skupščin programov razvoja zdravstvenega varstva še ni sprejela, kljub temu, da je Socialno-zdravstveni zbor v priporočilu za delo zdravstvenih centrov (Ur. l. SRS 7-46/64) občinskim skupščinam priporočal, naj razpravljajo in sklepajo o programih zdravstvenega varstva, o orientacijskih programih razvoja zdravstvene službe in tako dalje.

Po drugi strani pa naš zbor, kot zbor delovne skupnosti, ne more samostojno naslavljeni priporočil na občinske skupščine, temveč le skupaj z Republiškim zborom. Zato bi lahko zbor sprejel taka priporočila kot ga predlaga poslanec dr. Cvahte le tedaj, če bi ga sprejel tudi Republiški zbor.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Ali se poslanec dr. Saša Cvahte zadovoljuje s pojasnilom?

Dr. Saša Cvahte: Priporočilo Socialno-zdravstvenega zbora občinskim skupščinam, da izdelajo in sprejmejo programe razvoja zdravstvenega varstva, da tesno sodelujejo pri usklajevanju teh programov in da sodelujejo s skupščinami komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja pri določanju načel in smernic za sklepanje pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje, je po mojem mnenju povsem v skladu z ustavo in zakoni. Po 153. členu ustave SR Slovenije in 14. členu začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije ima vsak zbor delovne skupnosti pravico, da daje na svojem delovnem področju, med drugim tudi državnim organom, priporočila. Menim, da v danem primeru ne gre za določitev nekih splošnih načel, ciljev in smeri politike Skupščine SRS in za zadeve, kjer bi bilo potrebno v smislu 150. člena ustave v zvezi s 7. alinejo 135. člena ustave sodelovanje Republiškega zbora, oziroma njegovega odbora za delo in socialno zavarovanje. Gre namreč za značilna vprašanja s področja socialno-zdravstvenega zbora po 153. členu ustave, to je za vprašanja s področja zdravstva in socialnega zavarovanja, hkrati pa zbor občinskim skupščinam priporoča le metodo dela v zadevah, ki so pravno že urejene v 128. in 166. členu zakona o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja, oziroma v 27. in 104. členu zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v SR Sloveniji. Pripominjam, da po 128. členu zakona o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja lahko Izvršni svet oziroma z njegovim odlokom o določitvi organa za zadeve v zvezi s pogodbami o zdravstvenih storitvah med zdravstvenimi zavodi in zavodi za socialno zavarovanje ter o določitvi roka za sklepanje teh pogodb (Ur. l. SRS št. 25/62) pooblaščen sekretariat za delo in sekretariat za zdravstvo dajejo smernice in predpise o elementih za sklepanje pogodb. Na tej podlagi izdano navodilo za sklepanje pogodb (Ur. l. LRS št. 38/62 in št. 39/63) je vsebovalo več splošnih načel kot predloženo priporočilo. Menim, da Socialno-zdravstveni zbor, kot predstavniški organ, ne more imeti manj pravic, kot jih po že ome-

njenih predpisih imajo politično-izvršilni oziroma upravni organi. Končno moramo še vedeti, da je v podobni zadevi Socialno-zdravstveni zbor že samostojno izdal določena priporočila občinskim in okrajnim skupščinam, in sicer v priporočilu za delo zdravstvenih centrov (Ur. l. SRS št. 7-46/64). Iz teh razlogov torej predlagam, da zbor razpravlja o navedenem besedilu, ki je bilo zajeto v osnutku priporočila in ga sprejme.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Ali bi lahko poročevalec dr. Marko Petrič dal še dodatno pojasnilo? Če ne, bi potem še sama odgovorila poslancu dr. Cvahtetu.

Dr. Marko Petrič: Dodatnega pojasnila ne bi mogel dati, ker ne morem osebno v imenu začasnega odbora zavzeti določeno stališče. Zato predlagam, da bi sklicali sejo začasnega odbora, da bi člani odbora lahko razpravljali o danem predlogu, ki je po mojem mnenju umesten in bi ga po tehtnem preudarku morebiti tudi sprejeli.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Predlagam, da z razpravo nadaljujemo, in da bi bila seja začasnega odbora — če se strinjate s predlogom poročevalca tega odbora — po razpravi, ker mora odbor razpravljati in dati mnenje ne samo o amandmaju poslanca dr. Cvahteta, temveč tudi o amandmaju poslanca Drobniča, ki predlaga, da bi se priporočilo dopolnilo s tem, da bi sistem pozavarovanja upošteval tudi element podpovprečnih osebnih dohodkov na območju posameznih komunalnih skupnosti. Ali se strinjate s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.) Besedo ima poslanec Herman Bizjak.

Herman Bizjak: Tovarišice in tovariši poslanci. V svoji razpravi je že poslanec Drobnič omenil, da na pogodbene odnose med komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje in zdravstveni zavodi vplivajo včasih tudi finančne zmogljivosti skladov zdravstvenega zavarovanja. Da je to resnično, so potrdili tudi razgovori, ki so jih imeli poslanci z nekaterimi predstavniki občinskih skupščin, s predstavniki komunalnih zavodov za socialno zavarovanje in zdravstvenih zavodov v mesecu januarju. Nekateri predstavniki so ugotavljali, da so zdravstveni zavodi med seboj v zelo neenakopravnem položaju, da je vrednotenje njihovih programov dela zelo različno in odvisno od ekonomske zmogljivosti skladov zdravstvenega zavarovanja, s katerimi se sklepajo pogodbe. To negativno vpliva na razvoj zdravstvene službe, ker je materialna baza posameznih zdravstvenih zavodov različna in ker so tudi osebni dohodki nekaterih zdravstvenih delavcev v teh zavodih različni, kar ima za posledico, da zdravstveni delavci pogosto menjajo svoja delovna mesta.

V nekaterih komunalnih skupnostih socialnega zavarovanja, ki obsegajo območja manj razvitih občin, zbrana sredstva za kritje stroškov niso zadoščala, čeravno so predpisovali prispevke po osnovi in dodatni stopnji do najvišje možne, ponekod tudi preko zakonsko dopustne meje. Vprašljivo je, ali bodo komunalne skupnosti in občinske skupščine, ob ukinitvi zgornje meje stopnje prispevka za zdravstveno zavarovanje, lahko predpisovale višjo prispevno stopnjo, ne da bi s tem občutno prizadele materialni položaj delovnih organizacij in pa tudi življenjsko raven občanov. Menim, da je rešitev samo v oblikovanju takih komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja, ki bodo ob upoštevanju načela vzajemnosti in solidarnosti lažje krile stroške za zdravstveno

varstvo. Zato je treba ponovno proučiti pogoje za ustanavljanje teh skupnosti in spremeniti zadevni predpis.

Dvoletno delovanje komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja je pokazalo jasna izhodišča, po katerih je treba te skupnosti razvijati. Perspektiva je v ustanovitvi takih različnih skupnosti, ki bodo zagotovile zdravstveni službi take pogoje, da bo ta zavarovancu lahko nudila kvalitetnejše zdravstveno varstvo.

Menim, da niso odveč podatki, ki povedo, da je v letu 1964 od 24 skladov zdravstvenega zavarovanja na območju Socialistične republike Slovenije, kar 9 od njih zaključilo poslovanje s primanjkljajem v skupnem znesku pol milijarde dinarjev. Vzroki za tako stanje so znani in niso pogojeni v slabem gospodarstvu, temveč so dokaz razmer, v katerih se ti skladi nahajajo. Nekateri skladi imajo kljub temu, da so komunalne skupnosti določile najvišjo dopustno stopnjo dodatnega prispevka, kot so to sklad zdravstvenega zavarovanja v Kočevju in Velenju. Prav tako bi imeli primanjkljaj tudi še nekateri drugi skladi, če ne bi komunalne skupnosti določile najvišjo dopustno stopnjo in to skladi zdravstvenega zavarovanja Žalec, Vrhnika in Novo mesto.

Prav tako je treba na drugi strani ugotoviti, da se je politika nekaterih komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja oblikovala ne glede na potrebe zdravstvene službe in zdravstvenega varstva občanov in so se zato te skupnosti znašle v primanjkljaju. To velja na primer za komunalno skupnost Posavje, ki je določila komunalni prispevek po stopnji 19,8, čeprav je po zakonu možno določiti dodatni prispevek v višini največ 25 % skupnih sredstev, ki se dosežejo z osnovnim prispevkom za zdravstveno zavarovanje. Tako ima komunalna skupnost Posavje ob 19,8 % skupnih sredstev primanjkljaj 44 milijonov dinarjev.

Prav tako ima komunalna skupnost Domžale z 21,4 % dodatnim prispevkom primanjkljaj 11 milijonov dinarjev. Komunalna skupnost Ljubljana-Center z 8,2 % ima 217 milijonov primanjkljaja. Komunalna skupnost, Šiška ima z dodatnim prispevkom po stopnji 22,1 73 milijonov primanjkljaja, Ljubljana-Vič z dodatnim prispevkom po stopnji 12,2 123 milijonov primanjkljaja in komunalna skupnost Trbovlje z dodatnim prispevkom po stopnji 18,2 % 18 milijonov primanjkljaja.

Iz navedenih podatkov torej izhaja, da so komunalne skupnosti socialnega zavarovanja vodile politiko ustvarjanja skladov izolirano od potreb zdravstvene službe na svojem območju. Ker predvidene spremembe zakona o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja s tem, da bodo sprostile omejitve za skupno višino prispevkov socialnega zavarovanja, ne bodo rešile ekonomskega položaja manj razvitih občin in tudi ne skladov zdravstvenega zavarovanja teh občin, nam ne preostane drugo kot to, da oblikujemo take komunalne skupnosti socialnega zavarovanja, ki bodo ob upoštevanju načela vzajemnosti in solidarnosti zavarovancev lažje krile stroške zdravstvenega varstva.

V razgovorih poslancev na terenu so bila dana mnenja in predlogi tudi o drugih vprašanih. Za zagotovitev zdravstvenega varstva upokojencev in njihovih družinskih članov odstopa sklad dolgoročnega zavarovanja skladom komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja sredstva v obliki pavšala. Ta sredstva pa vedno ne zadoščajo za kritje vseh izdatkov zdravstvenega varstva teh zavarovanih oseb. Zato se dogaja, da se sredstva, ki so namenjena za zdravstveno varstvo aktivnih zavarovancev, uporabljajo tudi za kritje izdatkov zdravstvenega varstva upokojencev. Glede na to, da pavšali niso in tudi v

bodoče ne bodo odigrali pozitivne vloge, je treba težiti za tem, da bi v bodoče skladi dolgoročnega zavarovanja v celoti krili izdatke zdravstvenega varstva upokojenecv in njihovih družinskih članov, torej tudi za preventivno zdravstveno varstvo upokojenih zavarovancev.

V razgovorih je bila pozitivno ocenjena vloga sistema zdravstvenega pozavarovanja, izražene pa so bile pripombe, da nekateri elementi pozavarovanja niso dovolj stimulatívni in da ne stimulirajo dovolj komunalnih skupnosti za izboljšanje zdravstvene službe na svojem območju. Te pripombe so izrazili predvsem predstavniki tistih komunalnih skupnosti, katere od pozavarovalnega sklada, glede na veljavne pozavarovalne nevarnosti, niso dobile toliko sredstev, kolikor so vanj prispevale. Osebnó pa menim, da je pozavarovanje posameznih nevarnosti, zaradi katerih imajo skladi komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja nadpovprečne izdatke, nujno, ker so večji izdatki odraz objektivnega stanja, v katerem se nahaja sklad kot plačnik in je težko govoriti o tem, da so veljavni elementi nestimulatívni in da bi jih bilo zato, ker pozavarovanje omogoča prelivanje sredstev med komunalnimi skupnostmi, ukinjati. Nasprotno, pozavarovanje je treba razvijati. Služba socialnega zavarovanja pri komunalnih skupnostih je v interesu zavarovancev dolžna proučevati položaj sklada in stroškovne postavke ter dajati ustrezne predloge, da bi se sistem pozavarovanja izpopolnil. Pripombe, da bi sistem pozavarovanja moral upoštevati tudi ekonomske elemente, ki vplivajo na ustvarjanje potrebnih sredstev za zdravstveno varstvo, to je osebne dohodke, ki so pod republiškim povprečjem, pa niso sprejemljive, kajti zdravstveno pozavarovanje kot sistem ima namen zavarovati samo nevarnosti zaradi večje uporabe sredstev, ki je pogojena v objektivnih vzrokih, ne pa pozavarovati tudi ekonomsko nezadostne vire sredstev za zdravstveno zavarovanje. Zato je ekonomske momente treba reševati le v močnejših rizičnih skupnostih, kot sem že prej omenil. Sklade zdravstvenega zavarovanja moramo krepiti in jim zagotoviti stabilnost in gotovost za financiranje uspešnejšega razvoja zdravstvene službe. Hkrati pa moramo zagotoviti obema sistemoma, tako sistemu financiranja zdravstvene službe kot sistemu ustvarjanja skladov zdravstvenega zavarovanja večjo skladnost, da bi se v bodoče lahko izogibali sporom pri sklepanju pogodb.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Besedo ima Jožica Suhadolnik.

Jožica Suhadolnik: Tovarišica predsednik, tovarišice in tovariši poslanci!

Iz predloga priporočila, ki smo ga prejeli, je razvidno, da morajo biti programi razvoja zdravstvenega varstva na območju občine usklajeni s potrebami občanov in z materialnimi možnostmi občine. Tu je združenih dvoje nasprotujočih si in čestokrat neizvedljivih dejstev. V tej zvezi moramo ponovno spregovoriti o gospodarsko manj razvitih območjih v Socialistični republiki Sloveniji. Ta problem je bil na sejah našega zbora že večkrat omenjen, hkrati pa je bilo opozorjeno, da je treba o tej zvezi nekaj storiti. Možnosti za izvajanje programa razvoja zdravstvenega varstva so v ptujski, ormoški in ostalih gospodarsko manj razvitih občinah slabše oziroma jih celo ni, potrebe po zdravstvenem varstvu pa so velike, prav tako kot so večje potrebe značilne v zveznem merilu za nerazvita območja, ki jim je po smernicah VIII. kongresa ZKJ še vedno potrebna pomoč.

Kolikor bo notranja struktura stopenj prispevka socialnega zavarovanja tudi v bodoče ista kot sedaj, potem bo stopnja prispevka za zdravstveno zavarovanje še nadalje znašala 8 %. Sredstva skladov zdravstvenega zavarovanja pa so v nekaterih občinah tako minimalna, da ne zadoščajo za kritje niti najosnovnejših potreb zdravstvenega varstva. Če upoštevamo, da so v ceno storitev vračunane samo anuitete do julija 1962, stroški za enostavno reprodukcijo in stroški za preventivo, bo nastal v skladu zdravstvenega zavarovanja ptujske in ormoške občine primanjkljaj v višini 250 milijonov din. Kot dohodek sklada je že upoštevana in vračunana maksimalna obremenitev gospodarskih organizacij z dodatnim prispevkom 25 % od osnovnega prispevka za zdravstveno zavarovanje.

Za rešitev tega problema v naših dveh občinah in v ostalih, ki so v enakem položaju, predlagam dopolnitev priporočila v smislu predloga predgovornikov, vendar bi še dodatno predlagala, naj se v okviru sedanje splošne stopnje prispevka za socialno zavarovanje izvrši drugačna notranja delitev tako, da se na škodo pokojninskega sklada, ki ima presežke, in sklada zaposlenih delavcev poveča stopnja prispevka zdravstvenega zavarovanja od sedanjih 8 na 11 %. Tako spremembo ni potrebno posplošiti za vso republiko Slovenijo, ker bi bil s tem pokojninski sklad preveč okrnjen, temveč naj velja le za določena območja, katerih skladi zdravstvenega zavarovanja so nezadostni.

Nadalje naj se omogoči zdravstvenim zavodom tudi razširjena reprodukcija, tako da se skladi zdravstvenega zavarovanja razdeljujejo namensko in pod ugodnejšimi pogoji, kot je bilo predlagano že na prejšnji seji našega zbora, hkrati pa naj se omogoči zdravstvenim zavodom najeti dolgoročne kredite pod ugodnejšimi pogoji.

S svojim predlogom sem želela prispevati k delni izenačitvi sedanjega neenakopravnega ekonomskega položaja zdravstvenih zavodov v okviru Socialistične republike Slovenije.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Besedo ima tovarišica Fanika Šuc.

Fanika Šuc: Tovarišica predsednik, tovariši poslanci! K posredovani informaciji o financiranju razširjene reprodukcije v zdravstvu dodajam naslednje misli:

Potrebe enostavne in razširjene reprodukcije v zdravstvu naj se vkalkulirajo v stroške, ki jih zajema struktura cen zdravstvenih storitev. Dohodek iz tega naslova naj se formira enotno po klasifikaciji zdravstvenih zavodov. Sredstva za razširjeno reprodukcijo naj se formirajo po potrjenem perspektivnem programu družbeno-političnih skupnosti in operativnem programu delovnega kolektiva zavoda. Vsako leto naj se vkalkulirajo v poslovni sklad. Strukturo cen zdravstvenih storitev je treba zajeti v vse sklade delovne organizacije, to je rezervni, poslovni in sklad skupne uporabe. Zato je popolnoma pravilno, da se vkalkulirajo potrebna sredstva za razširjeno reprodukcijo v ceno storitev, ki se nato stekajo v poslovni sklad delovne organizacije. Šele tako bosta dani prava samostojnost delovne organizacije in prava vloga organom samoupravljanja, da razvijajo v skladu s programom razvoja v družbeno-političnih skupnostih svojo dejavnost in skrb za razvoj zdravstvenega varstva prebivalstva. Investicijska vlaganja v nove kapacitete v zdravstvu morajo biti rezultat potreb prebivalstva, družbeno-političnih skupnosti in zdravstvene službe, ki se odra-

žajo v perspektivnih programih. Realizacija teh programov, ki je odvisna od komun, mora zagotoviti tudi pogoje za družbeni standard in delovne pogoje članom delovnih kolektivov pod pogoji, ki jih narekuje javni interes.

Sedanji sistem odpisovanja nabavne vrednosti osnovnih in drugih sredstev je treba nujno uskladiti z novimi pogoji samostojnosti teh delovnih organizacij. Zato je treba obstoječo nomenklaturo osnovnih in obratnih sredstev pregrupirati in korigirati. Ta zahteva je upravičena tem bolj, ker mora postati tudi v zdravstvenih delovnih organizacijah amortizacija edini oziroma najmočnejši vir za redno nadomeščanje izrabljenih in nesodobnih medicinskih delovnih sredstev. Organom upravljanja naj se omogoči, da odločajo o možnostih določanja maksimalne odpisne stopnje za posamezne predmete oziroma za stroje in opremo.

Občinski zdravstveni investicijski skladi nimajo nikakršnih pogojev za samostojno delovanje. Prepričana sam, da to ne velja za medobčinske investicijske sklade, ki se naj ustanovijo za več občin, oziroma za gravitacijsko območje posameznih zavodov. V te sklade naj se stekajo sredstva iz dela amortizacije zdravstvenih zavodov, delovnih organizacij iz gospodarstva in družbeno-političnih skupnosti. Preko medobčinskih investicijskih skladov naj bi se zbrana sredstva vlagala kot investicije po poprej utrjenem programu, ki ga mora sprejeti pristojna občinska skupščina določenega gravitacijskega območja. Odstoječi občinski zdravstveni investicijski skladi so nepomembni predvsem zato, ker pokrivajo območje dejavnosti enega oziroma največ dveh zdravstvenih zavodov, ki vlagata in koristita predvsem svoja sredstva. Pri izvajanju politike zdravstvenega varstva s strani občinskih skupščin, je treba nujno zagotoviti tudi sredstva za uspešen razvoj zdravstvene dejavnosti s formiranjem sredstev za potrebe razširjene zdravstvene dejavnosti. Interes vseh komunalnih skupnosti delovnih organizacij in občin na določenem območju mora predvsem zagotavljati ustrezna sredstva za pravočasna investicijska vlaganja v zdravstvu.

Glede na proklamirano samostojnost delovnih organizacij je treba zdravstvu čimprej zagotoviti prehod na plačevanje opravljenega dela po storitvah, ki naj se redno obračunavajo in kot to velja za druga področja gospodarstva. Zaradi silne dinamike cen posameznega materiala, ki se uporablja v zdravstvu, moramo omogočiti takšno gibljivost cen, ki bo vezana na dejanski porast oziroma na višino stroškov v obračunskem obdobju. Obračunsko obdobje je lahko mesečno ali trimesečno, pač odvisno od posameznih opravil. V vsakem primeru naj bo cena odvisna tudi od zakona povpraševanja in ponudbe, upoštevajoč, da je zdravstvena služba družbena služba. Prepričana sem, da je rešitev tega vprašanja tudi odraz notranjih odnosov v sami delovni organizaciji in tudi javna ocena opravljenih storitev. Delovnim kolektivom je treba omogočiti formiranje sredstev tudi za lastno izpopolnjevanje in strokovno opremljenost za uspešno prilagajanje potrebam in koristim okolja, kar vpliva na legitimnost delovnega kolektiva. Menim, da moramo v zdravstvu uspeti, da formiramo dohodek v razmerju 60 : 40 v korist osebnih dohodkov. S takim razmerjem bi zagotovili uspešno formiranje potrebnih skladov in sredstev za razširjeno reprodukcijo. V kasnejših letih bi morali to razmerje zmanjševati v škodo osebnih dohodkov. Najpopolnejši sistem delitve osebnega dohodka je tam, kjer se izvaja načelo nagrajevanja po delu, ki vključuje predvsem strokovnost, delovne izkušnje in uspehe opravljenega dela. Pri osebnem dohodku morajo čimprej odpasti sugestivni vplivi in osebnostni faktor. V zdravstvu moramo stremeti za tem, da čimprej dosežemo to načelo. Zato naj odpadejo vsi

drugi dodatki kot nestimulativne oblike nagrajevanja. V prehodnem obdobju naj se obdrži sistem analitične ocene delovnih mest.

Republika naj bi sodelovala v razširjeni reprodukciji pri potrebah zdravstvenega zavoda in komune tako, da veže svojo zmogljivost glede na gospodarska območja in števila prebivalstva posameznega gravitacijskega območja. Pri delitvi sredstev naj se obe kategoriji upoštevajo v razmerju 50 : 50.

Republika mora sodelovati pri razširjeni reprodukciji predvsem pri programiranju centralnih hospitalnih zavodov, pri zagotavljanju sredstev za potrebe investicij v bolnišnicah I. in II. kategorije, za potrebe zdravilišč za medicinsko rehabilitacijo in tudi za potrebe splošne zdravstvene službe v gospodarsko zaostalih območjih. Svoje sodelovanje naj veže na sredstva določenega območja zdravstvenega zavoda, za kar naj bodo zainteresirane družbeno-politične skupnosti občin.

Dosedanja politika financiranja investicij v zdravstvu ni bila povsem v skladu z družbenimi načeli. Sredstva so se delila več ali manj na podlagi predhodnih dogovorov posameznikov. Dosedanji sistem je hromel samostojnost zdravstvenim zavodom, saj ni zagotavljal formiranja sredstev, ki naj bi krila potrebe po enostavni in razširjeni reprodukciji. Upam, da bo tudi tem delovnim organizacijam dana v bližnjem obdobju vsa možnost, da dejansko postanejo nosilci družbenih skrbi za uspešno zdravstveno varstvo prebivalstva.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Besedo ima tovariš Jože Koritnik.

Jože Koritnik: Tovarišice in tovariši! Želim govoriti o tistem delu predložene informacije in priporočila, ki obravnava pogodbene odnose med komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje in zdravstvenimi zavodi ter razširjeno reprodukcijo.

Začetek pogodbenih odnosov med komunalnimi in zdravstvenimi zavodi sega v april 1961. leta, ko je pričel veljati drugi del zakona o organizaciji zdravstvene službe. Sistem financiranja zdravstvenega varstva določa v 54. členu omenjenega zakona, da sklepajo za zdravstveno pomoč in za zdravstvene storitve zdravstveni zavodi s komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje pogodbe. Od takrat dalje lahko torej govorimo o pogodbenih odnosih. Zdravstveni zavodi, vsaj za Zasavje lahko trdim, so se temeljito pripravili na izdelavo finančnega in delovnega načrta.

Programi dela in finančni načrti so bili izdelani za koledarsko leto, po poprejšnjem obravnavanju s samoupravnimi organi zdravstvenih zavodov in zavodov za socialno zavarovanje ter s svetom za zdravstvo občinske skupščine. Zdravstvenemu centru ti programi niso bili predloženi, ker je šele v minulem mesecu pričel delati. Preden je komunalni zavod za socialno zavarovanje pristal na predloženi načrt, je bilo več sestankov upravnih in samoupravnih organov teh zavodov. Moram poudariti, da sta prisotnost predstavnikov občinskih skupščin in njihovo aktivno sodelovanje odigrala pomembno vlogo glede medsebojnih odnosov v dnevih priprav na sklepanje pogodb.

Dejstvo je tudi, da se je zmanjšal ob širšem sodelovanju zainteresiranih tudi postopek v zvezi s sklepanjem pogodb in tudi z navodilom določeni roki niso bili nikdar prekoračeni. Pozitivna stran takega dela se je kazala tudi v ažurnem poslovanju obeh strank in v dejstvu, da se še do sedaj ni bilo treba posluževati razsodnika, ki bi po svoji presoji odločal o pravilnosti dela ene ali druge pogodbene stranke. Tak način razumevanja in skupnega sodelovanja je pripomogel

tudi k temu, da so zdravstveni zavodi lahko zahtevali revizijo že sklenjene pogodbe med letom, če je bil za tako revizijo pogodbe utemeljen vzrok. Revizijo sklenjenih pogodb so največkrat zahtevali stacionarni zdravstveni zavodi predvsem zato, ker v začetku leta niso mogli predvidevati porazdelitev materialnih stroškov, ki predstavljajo približno 40 % vseh stroškov poslovanja. Zato menim, da je treba tudi v bodoče razvijati in izpopolnjevati tak način sodelovanja med pogodbenimi strankami s tesnim sodelovanjem občinskih skupščin in zdravstvenih centrov. Ti lahko z objektivno in realno pomočjo mnogo prispevajo in nehoti nastopajo že v vlogi arbitra pri takšnih enakopravnih odnosih, kakršnih si želimo.

Zadnje čase se v zdravstvenih in komunalnih zavodih za socialno varovanje mnogo razpravlja o razširjeni reprodukciji. Zato menim, da ne bo odveč, če o tem izrazim tudi nekaj osebnih mnenj. Dejstvo je, da si še do danes niso pridobili zdravstveni zavodi legalne pravice vkalkulirati v ceno svojih storitev tudi sredstva za razširjeno reprodukcijo. Ni moj namen dati politični ekonomiji neko novo terminologijo poleg že znane enostavne in razširjene še osnovno reprodukcijo. Mislim pa, da manjka danes v predhodni stopnji sistema delitve dohodka v zdravstvenih zavodih in kalkulacij strukture cen zdravstvenih storitev neka legalizirana osnova, ki naj bi omogočila zdravstvenim zavodom v tej fazi priti v najkrajšem času do nekih novih aparatov in instrumentov, ki jih z redno amortizacijo ne morejo nabaviti. V zdravstvenih zavodih starejšega datuma so namreč amortizacijska sredstva majhnja, veliko premajhna za morebitno nadomestilo zastarelega inventarja. Zdravstveni zavodi so si mnogo obetali tudi z revalorizacijo osnovnih sredstev, ki pa jim ni dala zelenih pričakovanj. Tudi ob koncu minulega leta izdani odlok o spremembi amortizacijskih stopenj ne more rešiti dejanskih potreb, ki jih imajo zdravstveni zavodi v zvezi z nabavo novih sodobnih domačih aparatov in instrumentov. Tudi zdravstvenim zavodom dobro znani akt o združevanju sredstev amortizacije v občinskih zdravstvenih investicijskih skladih je mnogokje povsem drugače učinkoval. V ta sklad se je namreč stekala približno 50 % amortizacija zdravstvenih zavodov. Kakšen je bil torej končni učinek tega sklada, denimo tam, kjer je v občini en sam zdravstveni zavod? Temu zdravstvenemu zavodu smo vsako leto vzeli do polovice sredstev enostavne reprodukcije. Ta zavod se torej ni mogel sproti obnavljati in je zato moral najeti kredit pri tem skladu in plačevati tudi predpisane obresti. Iz tega sledi, da nimajo zdravstveni investicijski skladi na območju občin, kjer je samo en zdravstveni zavod, nobene perspektive. Nastane torej vprašanje nadaljnjega obstoja takšnega sklada. Da bi zdravstvenim zavodom lahko najhitreje omogočili priti do prepotrebni sodobni aparatov in instrumentov, jim je treba poleg amortizacije priznati še nekaj sredstev za osnovno reprodukcijo. Prav zato menim, da bi morali že letos ob sklepanju ali reviziji pogodb upoštevati v elementih strukture cene zdravstvenih storitev tudi osnovno reprodukcijo, kolikor razširjena ne prihaja v poštev. Ko iznašam te misli, se bo v razpravi verjetno kdo oglasil in dejal, da bo prišlo v takem konceptu osnovne reprodukcije gotovo do dupliranja aparatov na tistem območju, kjer je več zdravstvenih zavodov. Lahko trdim, da v takem konceptu dupliranje ni utemeljeno. Kljub poudarku na samostojnosti zdravstvenih zavodov ne smejo biti ti, v času razvijanja samoupravnih pravic slehernega zavoda, prikrajšani. Ne gre torej za nobeno omejevanje samoupravnih pravic zdravstvenih zavodov, gre le za programsko ustaljeno delo med zdravstvenimi zavodi na določenem območju. Pravico in dolžnost usklajevati delo zdravstvenih zavo-

dov ima zdravstveni center. Če pa bi morda le kje prišlo do primerov dupliranja aparatov, odigra lahko odločilno vlogo pri tem plačnik zdravstvenih storitev; v našem primeru komunalni zavod za socialno zavarovanje.

Ko že govorimo o reprodukciji, bi želel reči še nekaj o razširjeni, v pravem pomenu te besede. S to besedo razumem gradnjo novih večjih objektov, rekonstrukcij in s tem seveda tudi kapacitet. Pri tem je treba upoštevati želje in realne potrebe ter možnosti, ki jih imamo za takšne reprodukcije. Znano je, da so želje zdravstvenih delavcev zdraviti ljudi v primernih prostorih s sodobnimi sredstvi in s takšnimi tehničnimi pripomočki, da se zdravstveni delavec in bolnik kar najbolje počutita. Toda malo ljudi verjetno ve, kakšne možnosti imamo. Vemo le toliko, da bi radi v naši republici dosegli do leta 1970 število bolniških postelj v evropskem povprečju. Mnogo manj so znani viri financiranja. Res je, da se zdravstvena služba ni razvijala skladno z razvojem industrije in da želimo nadomestiti to dvajsetletno zamudo v pičlih petih letih. Pri sedanjem načinu združevanja občinskih proračunskih sredstev, sredstev republiškega proračuna ter kreditnih sredstev Splošne gospodarske banke, naložena kot sredstva zdravstvenega zavarovanja, so ta sredstva za tak program razvoja zdravstvene mreže nezadostna. Kreditna sredstva gospodarske banke so za mnoge družbeno-politične skupnosti in za zdravstvene zavode nesprejemljiva. Zato dvomim v popoln uspeh programskega razvoja mreže in izgradnje bolnišničnih kapacitet do leta 1970, če se takoj ne spremeni sedanji način financiranja oziroma kreditiranja. Zato dovolite, da v zvezi s tem postavim dvoje vprašanj: ali obstoje realne možnosti, da bo uresničen predviden program razvoja zdravstvene mreže do leta 1970? Ali se predvidevajo kakšni novi načini kreditiranja oziroma financiranja zdravstvenih objektov glede na programski razvoj mreže zdravstvenih kapacitet do leta 1970, ko vemo, da niso po sedanjem načinu kreditiranja občinske skupščine v stanju odplačevati anuitet, ne da bi bile pri tem ogrožene druge dejavnosti, zdravstveni zavodi pa za enkrat ne smejo vkalkulirati anuitet v ceno storitev.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Lista prijavljenih govornikov je izčrpana. Želi morda še kdo sodelovati v razpravi? — Prosim.

Štefan Šabjan: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite mi, da v zvezi z razpravo o sklepanju pogodb med komunalnimi skupnostmi socialnega zavarovanja in zdravstvenimi zavodi omenim nekatera vprašanja, ki jih je treba upoštevati v razpravi in morda tudi v priporočilih. Govoril bom o izkušnjah z območja pomurskih občin.

Pri sklepanju pogodb in v odnosih med komunalnimi skupnostmi socialnega zavarovanja in zdravstvenimi zavodi je bil v minulih dveh letih dosežen dokajšen napredek. Kritična analiza gradiva, ki smo ga prejeli, kaže na nekatera odstopanja, o katerih bi lahko dejali, da so že več ali manj usklajena. Gre namreč za tako imenovano nezaupanje enih nasproti drugim. Menim, da smo prav v minulem letu dokaj uspeli odpraviti ta nezaupanja. Kar zadeva sredstva, s katerimi razpolagajo komunalne skupnosti socialnega zavarovanja za financiranje zdravstvenih zavodov, menim, da je v okviru predstavniških organov komunalnih skupnosti predvsem takšno gledanje, koliko in s kakšnimi sredstvi razpolaga komunalna skupnost, da bo lahko pokrivala potrebe in zahteve zdravstvenih zavodov. Dejstvo je, da skladi zdravstvenega zavarovanja niso v minulih letih ustvarjali vidnejših presežkov. Pri večini komunalnih skupnosti so bili primanj-

kljaji in so se torej sredstva, ki so bila predpisana z omenjenimi stopnjami, v glavnem trošila v okviru zdravstvene službe, ne glede na omejitve vkalkulirane razširjene reprodukcije in raznih drugih potreb, o katerih razpravljamo danes. Menim, da smo v okviru komunalnih skupnosti glede na razpoložljiva sredstva priznavali v zdravstveni službi tudi razširjeno reprodukcijo, ki ni bila nikjer zapisana. Mislim, da gre pri tej naši razpravi za nekaj globljega, in sicer za osnovno razporeditev in delitev narodnega dohodka. Če ugotavljamo, da je v zdravstvenih zavodih stagnacija glede na potrebe prebivalstva, potem bi morali v osnovi videti, kaj lahko dosežemo v perspektivi pri nadaljnjih prizadevanjih in na kakšen način, da bi zdravstvena služba hitreje napredovala, da bi bil razvoj zdravstvene službe hitrejši in da bi čimbolje pokrivali neposredne potrebe prebivalstva po zdravstvenih storitvah.

Predloge glede cen in odnosov med komunalnimi skupnostmi in zdravstvenimi zavodi je treba vsekakor pozdraviti. Vendar, kolikor poznam stvar, ni izgledov, da bi se lahko v skladih dolgoročnega zavarovanja stopnje znižale glede na prevedbo pokojnin, invalidnin in na predvideno spremembo otroškega dodatka. Kolikor ostanejo te stopnje za dolgoročne dajatve iste, se postavlja vprašanje, če bomo lahko v okviru komunalnih skupnosti predpisali višje stopnje osnovnega prispevka predvsem tam, kjer smo že do sedaj predpisovali maksimalno možno mejo dodatnega prispevka do 25 % zbranega osnovnega prispevka. V komunalnih skupnostih smo v minulem letu skrbeli za to, da smo izkoristili vsa možna sredstva oziroma smo možne instrumente izkoristili tudi do kraja. Danes so se pojavila v delovnih kolektivih celo že vprašanja, če ne bi kazalo teh stopenj, ki so bile doslej realne, celo znižati. Reči moram, da se v nekaterih delovnih organizacijah pojavlja mnenje, da se pričakuje glede na presežke v dolgoročnih skladih znižanje skupnih stopenj prispevkov za socialno zavarovanje.

Glede prehoda na financiranje po storitvah bi rad povedal tole: čeprav je tu precej prizadevanj, se za naše območje — v mislih imam bolnišnico Murska Sobota — ugotavlja, da bi povzročil prehod na plačevanje po storitvah dokaj težav. Tu moram omeniti strukturo naših zavarovancev oziroma našega prebivalstva, kjer je pač dobre $\frac{2}{3}$ kmečkega prebivalstva, ki so zavarovani v okviru predpisov o kmečkem zavarovanju. Za kaj gre? Gre namreč za zelo problematične in težke razmere, ki vladajo danes na področju kmečkega zavarovanja. Naj povem, da je stanje trenutno takšno, da povzročajo zdravstvenim zavodom zelo velike težave glede financiranja in skladom kmečkega zavarovanja prav tako. Naš sklad kmečkega zavarovanja izkazuje po zaključnem računu 109 oziroma 110 milijonov primanjkljaja. Sredstva, ki so bila v banki odobrena na ta račun kot obratna sredstva, so zapadla z 31. 12. 1964 in sklad plačuje danes 12 % zamudne obresti. Terjatve znanstvenih zavodov na območju Pomurja znašajo nad 75 milijonov ob koncu meseca januarja, s tem, da banka vnovči vsak dinar, ki priteče na račun sklada. Zdravstveni zavodi zato iščejo dodatna obratna sredstva, plačujejo obresti, sledijo tožbe, iz tega pa ogromni stroški itd. Kje je vzrok za takšno stanje? Vzrok je v neurejenosti predpisov in v tem, da okrajna skupščina, ki je bila pristojna za predpisovanje prispevnih stopenj za kmečke zavarovance za minulo leto, in sprejela višjega predloga naše komunalne skupnosti, marveč nižjega. S tem je seveda nastal primanjkljaj in stanje je takšno, da bi morali zbrati letos za 100 % več sredstev za sklad kmečkega zavarovanja. To torej pomeni za 100 % obremeniti kmečke zavarovance. Komunalne skupnosti se tega izogibajo, saj je med občinami v okviru komunalne skupnosti zelo pereče

vprašanje primanjkljajev. Najvišji primanjkljaj izkazuje mursko-soboška občina, potem Lendava, manj Ljutomer in Radgona, ki izkazuje celo nekaj presežka.

Ob koncu razprave bi rad pripomnil samo še to, da je zelo pereče vprašanje financiranja razširjene reprodukcije na takih območjih kot je Pomurje in bo zelo težko iskati glede na povprečno mnogo nižje osebne dohodke in na nerazvito gospodarstvo kakršnekoli rezerve v razporeditvi narodnega dohodka za neka večja sredstva in za razširjeno reprodukcijo v zdravstvenih zavodih. Glede na pereče stanje v kmečkem zavarovanju pa menim in predlagam, da se v priporočilu omeni oziroma predlaga, da se naj čimprej sprejme in uskladi republiški zakon o kmečkem zavarovanju z dejanskim stanjem na terenu, kar so naredile že nekatere druge republike.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Želi še kdo razpravljati? Prosim, tovariš dr. Hladnik.

Dr. Polde Hladnik: Strinjam se z osnutkom priporočil začasnega odbora, ki se nanašajo na zdravstvene zavode, zdravstvene centre in na skupščine komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja.

Nedavno sem kot predstavnik zdravstvenega centra obiskal skupno s predstavniki socialnega zavarovanja na območju koprškega zavoda za socialno zavarovanje predstavnike občinskih skupščin. Pri teh obiskih smo videli, da v letošnjem letu nikakor ni mogoče misliti na kakršnekoli možnosti razširjene reprodukcije v zdravstvu, saj samo zahteve zdravstvenih zavodov presegajo za pol milijarde finančnih možnosti komunalnega zavoda za socialno zavarovanje. Predsedniki občinskih skupščin so izjavili, da so proti kakršnemu koli povečanju dodatnega ali dopolnilnega prispevka. Tudi na skupščini komunalne skupnosti zavarovancev Koper sem videl, da sta sicer finančni program in plan realna, vendar nihče ne ve, kako ga bo mogoče realizirati spričo nestalnosti cen. Toliko za uvod. Predlagam, da se zadnji odstavek točke c) priporočil ustrezno spremeni. Sedanje besedilo se nanaša na zavode za socialno zavarovanje in na zdravstvene zavode in pravi: »da zavodi izboljšajo finančno-ekonomsko službo, da bo sposobna pripravljati vse potrebne analize in kalkulacije za smotrno gospodarjenje in sklepanje pogodb.« Tu bi nekaj dodal, spričo tega, da niti komunalne skupščine socialnega zavarovanja ne vedo, s kakšnimi sredstvi bodo razpolagale do konca leta. Za minulo leto so računale, da bo manj sredstev, vendar jih je bilo več. Za konec letošnjega leta ne vedo, ali jih bo več ali manj. Imeti bi morali neka objektivna telesa, ki bi spremljala to stanje in pritegnila k reševanju tega vprašanja tudi predstavnike občinskih skupščin. Ti so se — na žalost — šele letošnje leto v večji meri angažirali za to problematiko, se pravi za financiranje zdravstva. Torej je moj predlog naslednji: »da zavodi izboljšajo finančno-ekonomsko službo« — mislim tudi komunalne zavode — »naj pritegnejo k sodelovanju tudi predstavnike občinskih skupščin in zdravstvenih centrov, da bo sposobna pripravljati ...« To besedilo naj se vstavi zato, ker vse občinske skupščine izjavljajo, da bodo dale zdravstvu vse, kolikor bodo imele sredstev ob koncu leta. Torej, nujen bi bil nek stalen finančno-analitičen center, ki ga zdravstveni center ne more imeti. Mislim, da naj ima tak center komunalni zavod za zavarovanje, ki naj bi stalno spremljal možnosti financiranja zdravstvene službe. Ob sedanjih pogojih pa je nemogoče, da bi lahko realno odobrili in planirali sredstva za programiranje zdravstvene službe v letošnjem letu.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prosim, želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Če ne, odrejam polurni odmor in prosim člane začasnega odbora, da se sestanejo v sobi 84, pritličje, desno.

(Seja je bila prekinjena ob 10.45 in se je nadaljevala ob 11.45.)

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Nadaljujemo sejo. Prosim poročevalca začasnega odbora, poslanca dr. Petriča, za poročilo.

Dr. Marko Petrič: Poslanec dr. Saša Cvahte je vprašal, zakaj je izpadlo iz prvotnega osnutka priporočila za uspešno sodelovanje med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje priporočilo, ki se je nanašalo na občinske skupščine. Predlagal je, naj se predlog priporočila dopolni z ustreznim besedilom iz prvotnega osnutka.

Začasni odbor je obravnaval ta predlog in ponovno prišel do zaključka, da v smislu 153. člena ustave SRS ne more zbor delovnih skupnosti samostojno naslavljeni priporočil na občinske skupščine. Zbor delovnih skupnosti ima po tem členu ustave pravico dajati priporočila le ustreznim delovnim in drugim samoupravnim organizacijam, delovnim organizacijam in državnim organom. Priporočilo občinskim skupščinam lahko daje v smislu 136. člena ustave SRS le Skupščina SRS, to je Skupščina kot dvodomni mehanizem: Republiški zbor in Socialno-zdravstveni zbor. Odbor je zato prišel do zaključka, da se predlog poslanca dr. Saše Cvahteta ne sprejme. Hkrati odbor predlaga, da se po spremembi zveznega zakona o financiranju socialnega zavarovanja v okviru republike določijo jasna stališča o financiranju razširjene reprodukcije v zdravstvu in o vlogi in nalogah, ki jih imajo občinske skupščine v zvezi z razvojem zdravstvenega varstva. O teh stališčih naj razpravljata Socialno-zdravstveni in Republiški zbor.

Predlogi poslancev Staneta Drobniča in Jožice Suhadolnik presegajo okvir tega poročila in se zato ne sprejmejo. Predlog tovariša poslanca Šabjana je odbor sprejel s tem, da predlaga Socialno-zdravstvenemu zboru, da posreduje Izvršnemu svetu zahtevo, da čimprej predloži Skupščini SRS predlog zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev.

Predlog tovariša dr. Hladnika se zavrne, ker je predlog smiselno že zajet v priporočilu.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Se tovariši poslanci, ki so dali spreminjevalne predloge k priporočilu, strinjajo s stališčem začasnega odbora? Prosim, tovariš dr. Cvahte.

Dr. Saša Cvahte: Kljub temu, da ne bi želel nadaljevati razpravo in omejevati delo Socialno-zdravstvenega zbora, vendarle predlagam naslednje: tako priporočilo, kot ga predlagajo tovariši iz začasnega odbora, naj se sprejme, vendarle s tem, da bi Socialno-zdravstveni zbor ob tem konkretnem primeru poskrbel za ustrezno tolmačenje ustave.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: In drugi tovariši? — (Ne javi se nihče.)

Nadaljujemo razpravo. Želi še kdo razpravljati pri tej točki dnevnega reda? Prosim, tovariš Stane Šelih, republiški sekretar za zdravstvo.

Stane Šelih: Želel bi reči nekaj besed v zvezi s predloženim gradivom in tudi o priporočilu. Menim, da bi v sedanji situaciji, ko smo pri sklepanju pogodb, to priporočilo nekako v grobih obrisih ustrezalo, saj bi olajšalo sklepanje pogodb. Menim, da se glede vprašanja razširjene reprodukcije in kaj naj se vse vračuna v ceno zdravstvenih storitev, ni treba preveč zavzemati za takojšnjo rešitev. Na nekatera vprašanja namreč ni mogoče odgovoriti čez noč, marveč je treba vse te ukrepe tolmačiti tako, da smo sicer dosegli tako stopnjo razvoja samoupravljanja in samofinanciranja zdravstvene službe, kar pa nujno terja določene spremembe predpisov. Ti bodo sedaj nedvomno spremenjeni ob usklajevanju z ustavo. Prav tako je nujna tudi sprememba določenih stališč, ki v sedanji praksi povzročajo določene težave. Po mojem mnenju gre torej predvsem za to, da napravimo korak naprej v nadaljnjem razvoju samofinanciranja zdravstvene službe. Pri tem je treba, da vsebuje cena zdravstvenih storitev dejansko še vse tiste elemente, ki jih doslej ni vsebovala, se pravi, da dosežemo z uveljavitvijo teh ukrepov to, da bodo zdravstveni delavci v večji meri kot danes odgovorni za trošenje sredstev, ki jih družba daje za zdravstveno službo. Menim, da je naša osnovna naloga, kar je tudi v smislu teh priporočil, da skušamo najti rešitev za uresničenje že sedaj znanih stališč.

Postavlja se vprašanje, kako je s priporočili in navodili. Res je, da je sekretariat za zdravstvo oziroma še bivši Svet za zdravstvo izdal v soglasju z Republiškim sekretariatom za delo navodila za sklepanje pogodb. Opozoriti moram na to, da vsebina teh navodil ni namenjena reševanju nekih meritornih vprašanj, marveč vsebujejo ta navodila predvsem načela in postopek za sklepanje pogodb. Zato tudi takšno navodilo ne more sprejeti nekih določb, ki so v nasprotju z zakonom. Meritorne rešitve lahko dajejo le veljavni predpisi, z navodilom pa dajemo predvsem neka načela za uresničenje nalog, ki jih določa zakon. Ta navodila smo sedaj, glede na vse te razprave, pravzaprav ukinili. Zdaj je zelo težko izdati neko ustrežnejše navodilo glede na to, da je vrsta razprav okrog teh vprašanj. Praksa bo pokazala, če je potrebno izdati za uresničenje priporočil še kakšna navodila, oziroma bo morda že dovolj, če bodo občinske skupščine skušale konkretizirati tak postopek pri sklepanju pogodb. Menim, da je to priporočilo postalo eno izmed osnovnih vprašanj, na katerega bi skušali tudi odgovoriti. Odgovor nanj je, da smo storili korak naprej tudi v tem, da prenesemo programe zdravstvenega varstva in tudi način njihovega financiranja v občinske skupščine. Doslej je bil namreč vtis, da je odgovoren za te zadeve poleg občine še nekdo drug, čeprav vemo, da so sredstva za zdravstveno službo le končno decentralizirana. Razumljivo je, da je v prvi vrsti poklicana občina, da skuša v okviru svojih sredstev pač najti ustrezna sredstva tudi za zdravstveno službo.

Želel bi vas na kratko informirati o današnjem stanju. Menim, da bi o vprašanih razširjene reprodukcije razpravljali takrat, ko bo skupščina razpravljala o tem, koliko sredstev lahko družba nameni za dolgoročno in kratkoročno zavarovanje. Mislim, da je danes osnovno, da sestavi zdravstvena služba solidne programe zdravstvenega varstva, ki naj vsebujejo tudi program razvoja zdravstvene službe. Razumljivo je, da naj družbeno-političnim skupnostim prezentiramo vse to, kar je potrebno za solidno zdravstveno varstvo in tudi za usklajen razvoj zdravstvene službe.

Vsako leto smo investirali v zdravstveno službo približno 7—8 milijard dinarjev. Sedemletni plan predvideva, da bi bilo potrebno za realizacijo načrtov, ki smo jih napravili za razvoj zdravstvene službe, približno 66 milijard. Za leto 1965 bi potrebovali na podlagi zbranih programov — nekatere so že potrdile občinske skupščine — približno 14 milijard. Pri tem se seveda postavlja vprašanje, če je družba sposobna na enkrat, to se pravi, že letos dati toliko sredstev. Strinjam se, da je zdravstvo v minulih letih prejelo premalo sredstev in bomo morali zato verjetno iti hitreje v razvoj zdravstvene službe. Seveda je treba upoštevati, da zamujenega ne bo mogoče čez noč nadomestiti. Zato je vprašljivo, če lahko to uresničimo že letos, upoštevajoč, da bo za prihodnja leta potrebno manj sredstev. Vsekakor bo treba v razvoju zdravstva izoblikovati neko prioriteto. O vsem tem podrobneje takrat, ko bo zbor razpravljaval o mreži zdravstvenih objektov. Tedaj se bo skušala izoblikovati neka prioriteta. Zanimivo je, da vsi želijo čimprej izgraditi to, kar manjka, vendar za vse to verjetno ne bo toliko sredstev.

V tej zvezi naj omenim še nek problem. Za sedanje naše kapacitete in kapacitete, ki jih programiramo, bi rabili na podlagi takšnega plana približno 600 kvalificiranih zdravstvenih delavcev, da bi lahko intenzivno izkoristili materialno bazo, ki jo imamo in da bi res jamčili takšno zdravstveno varstvo kot je potrebno. Na leto bi torej rabili približno 600 takšnih delavcev, dejansko pa dajejo naše šole nekaj nad 300 srednje kvalificiranih delavcev. Torej je disproporcija med našimi željami in zahtevami po razvoju materialne baze dokaj velik. Nič boljše ni stanje glede visoko kvalificiranih zdravstvenih delavcev.

V glavnem smo zgradili doslej osnovno zdravstveno mrežo in spoznali, da je nujno treba hitreje graditi bolnišnično mrežo. Treba se bo sprijazniti s tem, da moramo nameniti večino sredstev prav razvoju te mreže. Zato ne bo mogoče izpolniti vseh želja na področju osnovne zdravstvene mreže. V veliko večji meri bi si morali prizadevati za to, da najdemo tudi razne druge oblike nege in zdravstvenega varstva. Ne moremo se preveč pohvaliti s tem, da smo že uspeli glede zdravljenja na domu, glede reševanja problema starih ljudi v domovih onemoglih in podobno, kar vse nedvomno močno obremenjuje obstoječi posteljni sklad v bolnišnicah. Zdravstvena služba je glede tega sicer že pripravila določene predloge, vendar smo v sistemu financiranja zdravstvene službe naleteli na nepremostljive težave in vprašanja, kako dati nekaj milijonov za uvedbo takšnega načina zdravljenja. Mislim, da bi morali imeti komunalni zavodi le malo več razumevanja, da se omogočijo takšne oblike zdravljenja, ki so končno tudi cenejše in bi tudi onemogočile vsakršno nepotrebno obremenitev posteljne fonda v bolnišnicah.

Na kraju želim reči še nekaj besed o pripravah izpeljav novega ekonomskega sistema. Ob tem je pred nami naloga, da ne bomo iskali novo ekonomiko samo zato, da jo bomo imeli, marveč da ima taka ekonomika tudi vpliv na organizacijo in na funkcionalno povezanost zdravstvene službe. To namreč močno vpliva na boljšo kvaliteto zdravstvenega varstva. Moram ponoviti to, kar sem že nekoč govoril na sestanku predsednikov komunalnih skupnosti in direktorjev komunalnih zavodov. Ta razprava je namreč ugotovila, da pada kvaliteta zdravstvenih storitev. Vprašujemo se, kje je vzrok temu. Mislim, da bi lahko dokumentiral tudi obratno in sicer, da kvaliteta zdravstvenih storitev ne pada, marveč je res, da pridejo občani zelo težko do zdravnika. Poleg težav, ki jih imamo na področju razvoja zdravstvene službe, si tudi sami povzročamo težave v organizaciji zdravstvene službe. In kdo je končno prizadet? Občan. Zdi se mi,

da verjetno premalo zaupamo občanu in da zahtevamo preveč formalizma takrat, ko občan išče zdravniško pomoč. Tudi administracije je preveč in analize kažejo, da mnogo občanov polni ordinacije ne zaradi iskanja zdravniške pomoči, marveč zato, da dobijo razna potrdila in podobno. Vprašujem se torej, če le nismo naložili preveč nalog zdravstveni službi in če ne bi lahko precej teh nalog opravljali na podlagi zaupanja. Ali ne bi mogli npr. izdajati razna potrdila kje drugje, ne pa da s tem delom obremenjujemo drage zdravstvene institucije. To vprašanje bo treba čimprej proučiti. Globoko sem prepričan, da so določene rezerve in da smo stvari skomplicirali, kar vse nujno terjaja večjo materialno bazo, kot bi jo sicer potrebovali. In končno: vedno gledamo na zdravstveno službo tako, kot da bi bila samo ona odgovorna za naše zdravje. Izgleda, da smo vse preveč zanemarili subjektivni moment, in sicer naš odnos do lastnega zdravja. Mislim, da bi morali razmišljati morda celo o tem, kako občane tudi materialno stimulirati zato, da bi imeli drugačen odnos do svojega zdravja. Gre za vprašanje dopustov, gre za vprašanje, če se občani poslužujejo zdravstvene službe samo takrat, ko je potrebno ali iščejo samo nujno zdravniško intervencijo itd. Mislim, da bi morali začeti prilagajati glede na razvojno stopnjo, ki jo je dosegla zdravstvena služba z vsemi temi ekonomskimi načeli, tudi v socialnem zavarovanju svojo organizacijo in poiskati takšne ekonomske instrumente, ki naj bi stimulirali občana, da bo začel aktivno misliti na svoje zdravje. Tudi samoupravni organi moramo razmišljati o zdravstvenem varstvu občanov, vendarle moramo najti način, da bodo tudi ljudje sami v večji meri in tudi materialno zainteresirani za očuvanje svojega zdravja.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog priporočila s spremembo, ki jo je predložil poročevalec dr. Petrič, da se v poglavju pod c) v 4. alineji črta besedilo: »za sofinanciranje zdravstvenih strokovnih šol« — na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor priporočilo soglasno sprejel.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o izplačevanjučasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja.

Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste prejeli predlog zakona, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet, dalje poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega odbora, poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije in dodatno poročilo odbora, ki ste ga prejeli danes.

Zato predlagam, da poročili našega odbora ne čitamo. Predloge zakonov bo obrazložil predstavnik Izvršnega sveta, tovariš Boris Kocijančič.

Boris Kocijančič: Tovarišice in tovariši poslanci! Vaš zbor obravnava danes štiri zakone s področja pokojninskega zavarovanja. Čeprav se ureja v vsakem zakonu povsem samostojna materija, imajo vendarle vsi nekaj skupnega, to je, da je možnost za pravno rešitev vseh teh vprašanj ista, in sicer temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju. Zato mi dovolite, da skupno ob-

razložim vse štiri zakonske predloge s tem, da bom po potrebi uvodna pojasnila še dopolnil, kolikor se bo to pokazalo za potrebno.

Uvodoma želim govoriti le o nekaterih glavnih značilnostih posameznega zakonskega predloga. Temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju, ki ga je sprejela Zvezna skupščina decembra 1964. leta, postavlja tiste elemente, ki so neobhodno potrebni za enotnost pokojninskega sistema. Po ustavi sodi v pristojnost republik, da s svojimi predpisi urejajo vsa tista vprašanja, ki po svoji naravi niso in ne morejo biti enako urejena v okviru federacije. Urejena pa morajo biti v okviru in v mejah določil in pooblastil temeljnega zakona. V skladu s temi pravnimi načeli so bile mnoge pristojnosti, ki so bile doslej v pokojninskem zavarovanju strogo zvezne, prenesene v pristojnost deloma republiških organov, predvsem republiške skupščine, deloma v pristojnost samoupravnih organov republiških skupnosti socialnega zavarovanja delavcev. Tako se torej ta občutljiva materija, v skladu z vsem našim družbeno-političnim sistemom, adekvatno rešuje v bodoče.

Po novem temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju sodi v pristojnost socialističnih republik tudi ureditev vprašanj, ki so vsebina predloženih zakonskih predlogov, in sicer: o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka, o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane, o izplačevanjučasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja in pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine.

V okviru te skupne obrazložitve mi dovolite, da se ne držim zaporedja kot ga predvideva dnevni red, marveč, da obravnavam zakonske predloge glede na njihovo pomembnost.

Prvi in najpomembnejši je predlog zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka. Problematika varstvenega dodatka je tesno povezana z gmotnim položajem upokojencev, katerih pokojnine so nizke, bodisi zato, ker so imeli kot aktivni zavarovanci nizke osebne dohodke, bodisi zato, ker niso dopolnili polne pokojninske dobe, ali pa nimajo iz obeh razlogov hkrati zadostnih drugih dohodkov za preživljanje. Zato je povsem razumljivo, da je možno urediti vsa vprašanja v zvezi z varstvenim dodatkom le z republiškim predpisom, ki more edini postaviti takšne kriterije, ki upoštevajo dejanske razmere, v katerih upokojenec živi.

Varstveni dodatek na pokojnino pripada tistim upokojencem, katerim je glede na pokojninsko dobo in višino osebnih dohodkov, odmerjena pokojnina pod mejnim zneskom najnižjih pokojninskih prejemkov. Ta mejni znesek je v naši republici (oziroma se izplačuje) za dopoljenih 40 let pokojninske dobe za moške, oziroma 35 let za ženske 75 % pokojninske osnove pri osebem dohodku, ki ustreza povprečnemu znesku najnižjih osebnih dohodkov v republici.

Varstveni dodatek pomeni razliko med mejnim zneskom najnižjih pokojninskih prejemkov in pokojnino, ki pripada upokojencu glede na njegovo pokojninsko dobo in njegov doseženi osebni dohodek. Toda vsak upokojenec nima pravice do celotne razlike med mejnim zneskom najnižjih pokojninskih prejemkov in pripadajočo pokojnino. Celotna razlika pripada namreč samo tistim moškim, ki imajo 40, oziroma ženam, ki imajo 35 let pokojninske dobe. Upokojencem, ki niso dopolnili te pokojninske dobe, pripada samo določen odstotek od te razlike. Višina odstotka in s tem varstvenega dodatka je odvisna torej od pokojninske dobe.

Za določanje mejnega zneska najnižjih zneskov pokojninskih prejemkov in za določanje odstotka za odmero varstvenega dodatka je pristojna Skupščina republiške skupnosti socialnega zavarovanja. Pogoje za priznavanje varstvenega dodatka glede na premoženjsko stanje upokojenca določa Skupščina Socialistične republike. Skupščina skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Socialistične republike Slovenije je določila 25 500 din za mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov v naši republiki, to je 85 % od 30 000 din kot najnižjega osebnega dohodka. Pri tem je Skupščina izhajala s stališča, da znaša najnižji osebni dohodek v naši republiki 30 000 din. Določila je tudi višino varstvenega dodatka tako, da pripada starostnim upokojenecem pri pokojninski dobi 15 let 50 % omenjene razlike, za vsako nadaljnje leto nad 15 let pa še določen odstotek.

Želel bi opozoriti samo še to, da je ta mejni znesek različen po republikah, in da je postavljen v naši republiki glede na gibanje osebnega dohodka z najvišjim zneskom nasproti mejnim zneskom v drugih republikah. Predlog zakona ureja pravico do varstvenega dodatka glede na premoženjske razmere upokojenca. Pravico do tega dodatka bo imel upokojenec, katerega dohodki poleg pokojnine ne presegajo 100 000 din na upokojenca in 50 000 din na družinskega člana, ki ga vzdržuje upokojenec. Če bi ti dohodki presegli ta cenzus, ne bo imel upokojenec pravice do varstvenega dodatka. Posamezni izračuni so razvidni iz pisemne obrazložitve zakona, na katero se sklicujem.

Ti primeri dovolj nazorno prikazujejo, kako bo lahko v vsakem konkretnem primeru upokojenec že sam ugotovil ob upoštevanju pogojev, ki jih določa zakon, kakšen varstveni dodatek mu pripada.

Drugi predlog zakona ureja vprašanje, kakšne in čigave premoženjske razmere vplivajo na priznanje pravice do družinske pokojnine. Po smrti zavarovanca ima njegova vdova in otroci, zakonski ali nezakonski, posvojenci in pastorki, pravico do družinske pokojnine ne glede na njihovo premoženjsko stanje. To pravico imajo starši pokojnika in otroci brez staršev, vnuki, bratje in sestre pokojnika pod pogojem, da jih je pokojnik preživel.

Predloženi predlog zakona določa, kdaj se šteje, da je pokojnik vzdrževal te upravičence do pokojnine. Po predlogu zakona bi imeli pravico do družinske pokojnine starši pokojnika in otroci brez staršev, če niso imeli lastnih dohodkov, ali če so imeli dohodke, ki ne presegajo $\frac{2}{3}$ mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, ki ga je določila Skupščina skupnosti socialnega zavarovanja v znesku 25 000 dinarjev. To velja v primeru, da so starši ali otroci brez staršev živeli v skupnem gospodinjstvu s pokojnikom. V primeru, da so živeli izven zavarovančevega gospodinjstva, bi se štelo, da jih je zavarovanec preživel ali ne, če jim je dajal vsaj tretjino mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov. Če bi izpolnjevali te pogoje, bi bili upravičeni do družinske pokojnine in seveda lahko tudi do ustreznega varstvenega dodatka, kolikor bi izpolnjevali zanj pogoje.

Tretji zakonski predlog ureja izplačevanje akontacij na inozemske pokojnine. Nekateri upokojeneci in naši državljani pridobe namreč pravico do starostne pokojnine, invalidnine ali družinske pravice pri nosilcih socialnega zavarovanja drugih držav. Če država, v kateri je upokojenec pridobil to pravico, ne izplačuje pokojnine oziroma invalidnine v Jugoslavijo, se bo izplačevala upokojencu po predlogu tega zakona pokojnina iz sredstev sklada našega pokojninskega zavarovanja, dokler ne začne prejemati pokojnine oziroma invalidnine iz te države. Ureditev te pravice je — po predlogu zakona — prav-

zaprav ohranitev pravice, ki jo je ustanovil že prejšnji zakon o pokojninskem zavarovanju.

Zadnji zakonski predlog ureja pogoje za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine. Vdova pridobi pravico do družinske pokojnine, če je ob smrti moža izpolnila 45 let starosti. Če vdova ob smrti moža-zavarovanca še ni izpolnila te starosti, ji ne gre družinska pokojnina. Vendar ji zakon v tem primeru priznava pravico do oskrbnine, če glede na imovinsko stanje izpolnjuje tiste pogoje, ki so predpisani za uživanje oskrbnine delavcev v časučasne brezposelnosti. Pogoje glede smotrnega stanja kot tudi pogoje do pravice do oskrbnine v časučasne nezaposlenosti določajo še zvezni predpisi. Po predlogu zakona bo te pogoje v bodoče določala Skupščina Socialistične republike.

Iz te skupne obrazložitve torej izhaja, da je v pristojnosti republiške Skupščine, da sprejme vse štiri zakonske predpise. Ti predpisi so v skladu z določili temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju ter z mejnim zneskom najnižjih pokojninskih prejemkov kot ga je določila Skupščina skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Socialistične republike Slovenije. Glede amandmajev, kolikor so bili dani v zakonodajno-tehnični obliki, izjavljam, da jih sprejemam in v imenu predlagatelja predlagam, da zbor sprejme omenjene zakonske predloge.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Začenjam razpravo o predlogu zakona o izplačevanjučasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja. Želi kdo besedo? Prosim, tovariš Bizjak.

Herman Bizjak: Tovariši in tovarišice! S predlogom zakona o izplačevanjučasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja, se v celoti strinjam. Vendar imam določene pomisleke in tudi konkreten dodatni predlog.

Da je ta zakon nujen, določa že temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju. V 1. členu je določilo, da bi se izplačevalačasna pokojnina, ki ustreza sicer tistim državljanom, ki so se vrnili v matično domovino, po obračunskem tečaju z ustrezno valuto, vendar največ do višine mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov. Ne vem, kaj je vodilo ustrezne organe, da so za te upokojence predvideličasno pokojnino v višini najnižjih pokojninskih prejemkov. Moti me, da v tem zakonu ni zagotovljen tudi varstveni dodatek tem državljanom, ki se vrnejo v domovino, in prejemajo do 10 000 dinarjev na mesec. Vem za primere, ko se izseljenci iz južno-ameriških držav vračajo in da se njihovečasne pokojnine odmerjajo v zelo nizkih zneskih, od 5000 do 10 000 na mesec. Zato postajajo taki državljanisocialni primeri, ki jih mora reševati občina. Vemo tudi, da je predsednik republike, ko je obiskal razne države, pozival naše izseljence nazaj v domovino. Kolikor se ti naši ljudje vračajo, jim moramo tudi zagotoviti najnižje prejemke za preživljanje. Zato dajem konkreten predlog in sicer, da bi dodali za 4. členom 5. člen, 5. člen pa naj bi postal 6. člen. Ta 5. člen naj bi se glasil: »Določbe zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka se uporabljajo tudi za uživalcečasnih pokojnin ali invalidnin po tem zakonu.« Prosim, da bi razpravljali o tem mojem predlogu.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da se izjavi glede predlaganega amandmaja.

Boris Kocijančič: Tovarišice in tovariši poslanci. Tega amandmaja ne morem sprejeti, ker bi s tem dali tem upokojemcem večje pravice kot so si jih pridobili in bi ne bili v enakem položaju kot so upokojoneci, ki so pridobili po naših prepisih pravico do pokojninskega zavarovanja. Potrebno je izhajati s stališča, da je to zavezanec socialnega zavarovanja tiste države, kjer si je pridobil to pravico in da ni zavezano naše socialne zavarovanje, ki daje — kot je iz zakona razvidno — samo akontacijo dotlej, dokler se zadeva ne uredi z nosilcem socialnega zavarovanja oziroma zavezancem socialnega zavarovanja, to je s tujim socialnim zavarovanjem. Iz teh vzrokov bi bil tak kot je, nesprejemljiv.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prosim poročevalca odbora, tovariša Vinka Kastelica, če se lahko izjavi glede predloženega amandmaja oziroma, če zahteva sejo odbora.

Vinko Kastelic: Mislim, da se v imenu odbora ne morem izjaviti o predloženem amandmaju, vendar je moje osebno mnenje takšno kot je mnenje predstavnika Izvršnega sveta. Ne moremo namreč zavezovati naše socialno zavarovanje za večje pravice kot jih je ta zavarovanec pridobil pri inozemskem nosilcu socialnega zavarovanja. Tukaj ne gre za priznavanje nekih pravic, pač pa samo za začasno ureditev materialnega položaja tega upokojenca. V okviru tega zakona bi bilo verjetno težko, če ne celo nemogoče obravnavati to vprašanje.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Predlagam 10-minutni odmor, da se odbor lahko sestane in da odgovor na predloženi amandma.

(Seja je bila prekinjena ob 12.20 in se je nadaljevala ob 12.30.)

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Nadaljujem sejo. Prosim poročevalca odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, tovariša Vinka Kastelica, za poročilo.

Vinko Kastelic: Amandma poslanca Hermana Bizjaka se glasi, naj se za 4. členom doda naslednji nov 5. člen v besedilu: »Določbe zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka se uporabljajo tudi za uživalce začasnih pokojnin ali invalidnin po tem zakonu.«

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov meni, da tak amandma presega pooblastila, ki so dana republiki v zakonu o pokojninskem zavarovanju. Ta pooblastila namreč ne pooblaščajo skupščine republik, da priznavajo kakršnekoli nove pravice in drugačne pravice kot so priznane v določbah temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Vendar ta pooblastila pooblaščajo republike samo, da uredijo pogoje. Iz teh razlogov ni mogoče sprejeti tega amandmaja in zato odbor predlaga, da ga zbor ne sprejme. Kar pa zadeva samo problematiko, meni odbor, da le-ta dejansko obstoja. Zato predlaga odbor zboru, da sprejme sklep, da pristojne upravne službe proučijo ta problem,

zberejo podatke o tem, koliko je primerov in za kakšna sredstva in potrebe gre. Tako bi lahko odbor obravnaval v okviru socialne politike ta vprašanja in sprejel zadovoljiva stališča v tem smislu, da ne dopustimo, da bi ekonomski povratniki živeli v pomanjkanju ob minimalnih osebnih prejemkih.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Ker se nista niti predstavnik Izvršnega sveta niti odbor strinjala s predloženim amandmajem, dajem predlog amandmaja na glasovanje. Kdor se strinja s predlogom amandmaja, ki ga je dal tovariš Bizjak, naj prosim dvigne roko. (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Kdo je proti temu amandmaju? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa.

Ugotavljam, da amandma ni sprejet. Želi še kdo razpravljati o predloženem zakonskem predlogu? (Nihče.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona o izplačevanju začasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja na glasovanje. Kdor se strinja s predlogom zakona, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor predlog zakona soglasno sprejel. Zakon bo obravnaval tudi Republiški zbor na svoji prihodnji seji.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine.

Tudi k temu predlogu zakona ste dobili ustrezno gradivo, to je poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora in poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije. Predstavnik Izvršnega sveta je v skupni obrazložitvi že obrazložil ta zakonski predlog.

Pričenjam razpravo o predlogu zakona. — Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo. Dajem predlog zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine, na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor sprejel predlog zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine, soglasno.

Zakon bo sprejet, če ga bo v enakem besedilu sprejel tudi Republiški zbor.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane.

Tudi k temu predlogu zakona ste prejeli poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije. Ustno obrazložitev je predstavnik Izvršnega sveta že dal.

Začenjam razpravo o predlogu tega zakona. — Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor se strinja s predlogom zakona, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor predlog zakona soglasno sprejel. Tudi o tem zakonskem predlogu bo razpravljal in sklepal še Republiški zbor na svoji prihodnji seji.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka.

Kot gradivo k temu predlogu ste prejeli poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora in njegovo dodatno poročilo ter poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije. Predstavniki Izvršnega sveta je že dal ustno obrazložitev k temu zakonskemu predlogu.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, potem zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor sprejel predlog zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka. Ta zakonski predlog bo dokončno sprejet, če ga bo Republiški zbor sprejel v enakem besedilu.

Ker je s tem dnevni red seje izčrpan, zaključujem 13. sejo Socialno-zdravstvenega zbora.

(Seja je bila zaključena ob 12.40.)

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

14. seja

(9. marca 1965)

Predsedovala: dr. Ruža Šegedin, predsednik
Socialno-zdravstvenega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričenjam 14. sejo Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Za današnjo sejo zbora so svojo odsotnost opravičili poslanci: Miro Vesel, Božo Robida, Milica Opresnik in dr. Adolf Drolc. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Na seji so navzoči tudi predstavniki Izvršnega sveta in sicer Boris Kocijančič, član Izvršnega sveta, Majda Gaspari, član Izvršnega sveta in Nada Majcen, republiški sekretar za socialno varstvo. Seji pa prisostvujeta tudi dr. Jože Benigar, predsednik odbora Republiškega zbora za zdravstvo in socialno politiko in Savo Šifrer, predstavnik komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

Za današnjo sejo zbora predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 13. seje Socialno-zdravstvenega zbora;
2. obravnava predloga ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev NOV in njihovih družinskih članov;
5. obravnava in sklepanje o predlogu priporočila o dajanju stalnih priznalin bivšim borcem NOV;
6. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih;
7. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembah začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije in
8. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembah začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Se zbor strinja s predlaganim dnevnim redom? (Strinja.) Ima morda kdo kak dopolnilni predlog? (Nihče.) Če ne, menim, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 13. seje Socialno-zdravstvenega zbora. Predlog zapisnika 13. seje ste prejeli z drugim gradivom. Ima kdo nanj kakšne pripombe? (Nihče.) Če ne, menim, da je zapisnik sprejet in ga bom podpisala.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je obravnavo predloga ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji.

Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste prejeli predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji, poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov k predlogu ustavnega zakona in poročilo zakonodajno-pravne komisije. Danes ste prejeli tudi predlog sklepa o mnenju našega zbora glede umestnosti predlagane spremembe ustave. Po določbi 166. člena ustave SR Slovenije odloča o spremembi ustave Republiški zbor Skupščine SR Slovenije, zbori delovne skupnosti pa dajo le poprejšnje mnenje o umestnosti predlagane spremembe ustave. Uvodno obrazložitev k predlogu zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji bo dal predstavnik Izvršnega sveta, tovariš Boris Kocijančič. — Prosim.

Boris Kocijančič: Tovarišice in tovariši poslanci! Izvršni svet daje predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev temu zboru v razpravo s predlogom, da daste pritrnilno mnenje glede umestnosti predlaganih ustavnih sprememb.

Zelal bi navesti nekaj stvarnih razlogov, zakaj smo pripravili predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev in ga dali Skupščini SRS v obravnavo. Sklicujem se na vse dokumente, ki so bili že omenjeni v uvodni besedi in iz katerih je razvidna umestnost predloga. Stvarni razlog, ki je bil merodajen za Izvršni svet, da pripravi ta zakonski predlog, je spoznanje in priznanje, da je okraj v času, po sprejetju republiške ustave opravil vse tiste naloge, ki mu jih je naložila ustava. Zato ni več potrebe, da bi obstajal še v naprej v našem družbeno-političnem sistemu. Takšno mnenje ni enostransko, se pravi samo mnenje republiških organov, marveč temelji tudi na povsem identičnih ugotovitvah občin in okrajev samih. Okraj — za razliko od okraja kot so ga predvidele prejšnje ustave — ni več osnovni nosilec pravic, niti osnovni nosilec družbenega razvoja. Vse bolj je bila njegova funkcija v tem, da skrbi kot družbeno-politična skupnost za osamosvajanje občin v tem smislu, da bi bile te čimbolj sposobne opravljati vse družbene funkcije, ki jih mora opravljati temeljna družbeno-politična skupnost. Ta razlika, ko je bil nekdanj okraj osnovni nosilec oblasti, je tembolj pomembna zato, ker so v Jugoslaviji še tri republike, ki so zadržale okraj med to funkcijo kot jo je imel včasih in med funkcijo kot jo je predvidevala ustava. To so Srbija, Hrvatska ter Bosna in Hercegovina, medtem ko so v drugih republikah že odpravili okraj in prenesli njegove funkcije bodisi na republiko in predvsem na občine kot temeljne družbeno-politične skupnosti.

Kot rečeno, okraj ni imel originarnih pravic v naši ustavi. Če upoštevamo še dejstvo, da je pričel po letu 1955 komunalni sistem utrjevati občine ne samo v izboljšanju kvalitete njihovega dela, marveč predvsem v tem, da so dobivale občine širši delokrog na področju svojih funkcij in pravic, potem je povsem razumljivo, da je samostojnost občin rastla iz leta v leto. Občine so morale prilagajati svoje delo tudi novim nalogam. Na drugi strani je prav tako točno, da je zlasti v dobi po sprejemu ustave — tudi republiška skupščina veliko bolj

spremljala in obravnavala probleme terena in občin. Končno naj navedem še en argument, ki ni povsem nepomemben, in sicer: da je velikost naše republike takšna, da je povsem možno iz enega središča obvladovati vse probleme in uspešno izvajati koordinacijo dela med posameznimi občinami.

Pri takšnem stanju ni več imel torej okraj neke samostojne vloge, marveč je bila njegova naloga v večji meri le spremljevalna. Spremljevalna toliko časa, dokler ne bi bile občine sposobne, da opravljajo in rešujejo v neposrednem sodelovanju z republiški organi vse družbene probleme s področja svoje pristojnosti. Omembe vredno dejstvo je, da je zelo rasla po uveljavljanju delavskega samoupravljanja po letu 1950 samostojnost delovnih gospodarskih organizacij. Vemo, da so dobivali organi delavskega samoupravljanja že v nekaj letih po ustanovitvi vse bolj ne samo organizacijske pravice, marveč tudi materialno osnovo za razvoj svojih gospodarskih organizacij. Najprej so razpolagali s sredstvi za amortizacijo in v zadnjem času tudi s sredstvi za razširjeno reprodukcijo. Tu je bila prvotna vloga družbeno-političnih skupnosti predvsem v tem, da so neposredno nastopale kot usmerjevalci in pospeševalci v gospodarskih organizacijah. V zadnjem času se je popolnoma zmanjšal, oziroma je vpadel vpliv, ki so ga imele družbeno-politične skupnosti na gospodarjenje posamezne gospodarske organizacije. Hkrati se je razvijal nov sistem financiranja družbeno-političnih skupnosti. V razpravah o letošnjem proračunu smo že ugotavljali in posebej poudarjali, da okraj kot tak ne razpolaga več s svojimi lastnimi sredstvi, marveč je udeležen na sredstvih, ki jih ima republika. Dobiva torej potrebna sredstva za svoje funkcioniranje iz republiškega proračuna.

Nedvomno je stanje torej takšno, da se naše družbene institucije že lahko prilagodijo razmeram, ki jih narekujejo obstoječe razmere in potrebe. Seveda bi bilo popolnoma iluzorno misliti, da ne bi odprava takšnega člana v naši družbeno-politični ureditvi kot je okraj, pomenila določenih težav, če bi ga začeli odpravljati brez potrebnih priprav.

Čeprav okraj ni imel lastnih pristojnosti v obstoječem sistemu, vendar je vplival s svojimi organizacijskimi in materialnimi intervencijami na to, da so se opravljale določene družbene naloge. To predvsem tam, kjer v našem sistemu še ni bil izdelan potreben avtomatizem, ali tam, kjer so bile šibke točke pri opravljanju družbenih nalog. Tu mislim v prvi vrsti področje družbenih služb, kjer je okraj zagotavljal z organizacijskimi in finančnimi intervencijami obstoj in delovanje številnim institucijam, ki sicer po svojem pomenu niso republiškega pomena, vendar presegajo glede obsega dela območje ene ali več občin. Gre predvsem za tiste institucije na področju kulture in prosvete, šolstva in predvsem tudi zdravstva, o katerih je ta zbor že večkrat razpravljal. Tu so npr. vprašanja financiranja investicij v zdravstvu, šolstvu itd., za objekte, ki presegajo območja posamezne občine. Prepustiti to vprašanje zgolj zainteresiranosti občin in ne pripraviti solidno medobčinsko sodelovanje, bi seveda lahko rodilo velike težave pri nadaljnjem funkcioniranju teh institucij.

Mislim, da bo treba medobčinsko sodelovanje še poglobljati in iskati nove možnosti za čimboljše funkcioniranje takih institucij, ki imajo pomen za več občin in ne samo za eno. Popolnoma smo prepričani in zavedamo se, da je okraj, ki je do sedaj reševal zelo seriozno ta vprašanja, pripravil tudi ta vprašanja v takšni meri in v takšnem načinu in obsegu, da bo v bodoče zagotovljen nemoten obstoj in funkcioniranje posameznih institucij. Poudariti je treba, da je naloga za zagotovitev funkcioniranja takšnih institucij tudi ena osnovnih

nalog republiških organov. Mislim, da so napravili pristojni republiški organi glede tega že precej in da se je povezava med republiko in občinami vsa zadnja leta krepila prav v tej smeri. Novo stanje ne narekuje samo povezave z obstoječimi republiškimi upravnimi organi z občinami, marveč narekuje tudi, glede na novo funkcijo, ki jo ima republiška uprava v odnosu do dela občin in občinskih organov, določeno reorganizacijo republiške uprave.

Mislim, da ni preuranjeno, če povem, da pripravljamo zakon o spremembi republiške uprave. Vsa organizacija naj bi se izvršila predvsem na osnovi večje koncentracije del v okviru manjšega števila republiških organov, seveda sorodnih del. Tako bi bilo možnoboljšati prav odnose med občinami in republiškimi organi. Občine ne bi bile torej vezane po tolikih vertikalah na republiške organe, marveč bi se republiški organi posvetili mnogo bolj analitskemu in kompleksnemu spremljanju dela občin.

Nedvomno je bilo ob vsaki reorganizaciji, ki smo jo doslej imeli v okviru upravno-teritorialne razdelitve, stanje mnogo lažje kot je danes. S tem, da je bil posamezen okraj združen z drugim, je bilo lahko najti »dediča« za pravice in obveznosti, ki jih je imel prejšnji okraj. Zato so tudi bile te stvari mnogo lažje kot so danes, ko okraj kot člen družbeno-političnega sistema v bodoče sploh izpade. Izvršni svet je zato pripravil poseben zakonski predlog — o njem bodo obravnavali tudi drugi zbori — za izvedbo tega zakona, ki ga danes sprejemamo. V tem zakonu je predvideno, kako se naj razporedijo pristojnosti okraja. Osnovno načelo je, da gre velika večina vseh pravic in pristojnosti na občino in da preidejo izjemoma le nekatere pristojnosti na republiko. Dalje so predvidene rešitve vprašanj glede razdelitve premoženja okrajev, prenosa pravic in obveznosti, vprašanja uslužbencev, arhivov, vprašanja prevzema nerešenih zadev in tako dalje. Vse to predvideva zakon za izvedbo ustavnega zakona.

Čprav je tovarišica predsednik že pojasnila spremembe ustave, mi dovolite, da jih še enkrat ponovim, saj gre za zelo pomemben akt, za osnovni akt našega družbeno-političnega razvoja.

V posebnem poglavju določa ustava, da lahko predloži predlog za spremembo ustave bodisi Izvršni svet, ali 20 članov kateregakoli zbora Skupščine SRS. V tem primeru je predlagatelj Izvršni svet in to na predlog in iniciativo organov republiške skupščine.

Republiški zbor mora odločiti najprej o tem, če se tak predlog sploh vzame v obravnavo. Pred to odločitvijo mora dobiti mnenje vseh zborov delovnih skupnosti o umestnosti predlagane spremembe ustave. Kolikor bi ne bila dva zbora soglasna, oziroma bi bila proti spremembam ustave, Republiški zbor pa za spremembo, bi moralo priti v tem primeru do referenduma volivcev. Ustava predpisuje prav tako kvorum, da mora dve tretjini poslančev Republiškega zbora glasovati za spremembo ustave. Spremembo razglasi Republiški zbor. Po razglasitvi lahko še vedno zbori delovnih skupnosti sporočijo v 15 dneh Republiškemu zboru, če ne soglašajo s spremembo ustave. V tem primeru bi morale prav tako priti do referenduma.

Tako določa torej ustava. Posebni pogoji, ki jih predpisuje ustava za svoje spremembe, so povsem utemeljeni. Gre namreč za temeljni predpis vsega našega družbeno-političnega razvoja in tudi postopek onemogoča, da bi prenjagljeno spreminjali ustavo. Vsega tega smo se pri sestavi predloga ustavnega zakona dobro zavedali. Opozoril bi še na to, da je bilo ob sprejemanju ustave pred dvema letoma mnogo resnih pomislekov glede tega, ali je okraj še po-

treben in če je bila že tedaj priložnost oziroma potreba, da se odpravi. Soglasna ugotovitev je tedaj bila, da občine še potrebujejo pomoč, da so še nekatera vprašanja, ki jih še ne morejo reševati povsem samostojno. Zato je ustava zadolžila okraje, da v prvi vrsti nudijo strokovno pomoč občinam, da nadzorujejo zakonitost njihovega dela in da opravljanje tiste naloge, ki so jih občine posebej poverile okrajem ter da usklajajo delo občin. Tem nalogam so okraji posvetili vso skrb v poustavnem obdobju in jih tudi uspešno opravili. Usposobili so občine tako, da res lahko danes opravljajo vse naloge kot temeljne družbeno-politične skupnosti.

Ker so torej dani vsi razlogi za odpravo okrajev v naši družbeno-politični skupnosti, predlagam, da vaš zbor sprejme predlog zakona oziroma, da da potrebno mnenje in soglasje glede umestnosti spremembe ustave.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ste prejeli. Zato predlagam, da ga ne čitamo. Začenjam razpravo. — Če se nihče ne javlja k razpravi, jo zaključujem in dajem na glasovanje predlog sklepa o mnenju Socialno-zdravstvenega zbora o umestnosti predlagane spremembe ustave. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor soglasno sprejel sklep o umestnosti predlagane spremembe ustave.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne.

Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste sprejeli predlog omenjenega zakona, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet, dalje poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora ter poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije. Zakonski predlog bo obrazložila tovarišica Nada Majcen, republiški sekretar za socialno varstvo.

Nada Majcen: Tovarišica predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Na kratko bi omenila le nekatere bistvene podatke v zvezi z zakonom, ki je v razpravi.

Dodatek za zaposlene borce, ki je in tudi sedaj rešuje problem borcev pred 9. 9. 1943, je prvotno urejal 265. a člen zveznega zakona o pokojninskem zavarovanju iz leta 1959 in še nekateri dodatni predpisi. Uvedba tega določila je bila nujno potrebna, ker se je materialno stanje zaposlenih borcev zelo poslabšalo. Slabo zdravstveno stanje, kot posledica vojne in mnoge povojne naloge, jim niso omogočile slediti hitremu razvoju gospodarstva in zahtevam na njihovih delovnih mestih.

Osnova za izračun dodatka je tedaj znašala 26 400 dinarjev. Specifične razmere v Sloveniji, ko je porast osebnih dohodkov skoraj v celoti razvrednotil omenjeni znesek, so terjali boljšo ureditev tega dodatka. Zato je republiški zakon od 4. 6. 1964. leta postavil načelo, da je osnova za priznavanje dodatka za borce republiško povprečje osebnih dohodkov zaposlenih preteklega kalendarkega leta, povečano za 25 %. To je pomenilo, da so bili minimalni dohodki zaposlenih borcev v 1964. letu 45 000 dinarjev. Druge določbe za urejanje dodatka je republiški zakon povsem naslonil na zakon o pokojninskem zavarovanju.

vanju. Tako se ni dodatek za borce po zveznem in republiškem predpisu upošteval pri odmeri pokojnine. Zvezni dodatek za borce ureja — po prenehanju veljavnosti zakona o pokojninskem zavarovanju — poseben zvezni zakon o dodatku za borce. Osnovo za odmero tega dodatka je ta zakon od 1. 1. 1965 dalje povečal na 40 000 dinarjev. Z uveljavitvijo novega temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju s 1. 1. 1965 je izgubil republiški zakon o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne pravni temelj. Zato je bilo treba opreti predlog novega republiškega zakona na že sprejeti zvezni zakon o dodatku za borce. Ta zakon pooblašča republike, da lahko določijo zgornjo mejo dodatka samostojno. Zato predvideva novi predloženi republiški zakon ponovno enako načelo pri odmerjanju dodatka za borce, to je razliko od povprečja osebnih dohodkov zaposlenih v Sloveniji v preteklem letu, povečano za 25 %.

Na osnovi podatkov republiškega zavoda za statistiko znaša povprečje osebnih dohodkov zaposlenih v naši republiki 1964. leta 27 000 dinarjev. To pomeni, da bo znašala osnova za določanje borčevskega dodatka za leto 1965 59 000 dinarjev.

Pomembna novost v zakonu o pokojninskem zavarovanju, ki se uporablja od 1. 1. 1965 dalje, je določba, da se dodatek za borce upošteva v povprečje osebnega dohodka za pokojninsko osnovo. Pri upokojenih borcih je dodatek že vštet v pokojninsko osnovo. Zato se od 1. 1. 1965 dalje odvaja za zvezni dodatek za borce vse obvezne prispevke za socialno zavarovanje in druge dajatve. Da bi zagotovili tudi vprašanje republiškega dodatka v povprečju osebnih dohodkov za pokojninsko osnovo, se bodo odvajali od 1. 1. tega leta dalje, obvezni prispevki tudi za ta dohodek. S tem bo zagotovljeno borcem v Sloveniji ugodnejše povprečje osebnih dohodkov, kar pomeni tudi ugodnejšo pokojninsko osnovo. Analogno z zveznim predpisom zagotavlja tudi predlagani zakon v republiškem proračunu izdatke za republiški dodatek za borce kot tudi za vse obvezne prispevke.

Po prejšnjem republiškem zakonu o dodatku za zaposlene udeležence narodnoosvobodilne vojne, na osnovi katerega je bila osnova za odmero republiškega dodatka 45 000 dinarjev, je bilo v Sloveniji ob koncu 1964. leta 3058 borcev, ki so imeli pravico do tega dodatka. Porabljenih je bilo za te namene skupno 198 milijonov; od tega za republiški dodatek 160 milijonov in za zvezni dodatek 38 milijonov dinarjev. Za kritje vseh izdatkov za republiški dodatek za borce bo predvidoma potrebno v letu 1965 622 000 500 dinarjev.

Predlagani zakon je v bistvu le nadaljevanje reševanja problemov osebnih dohodkov udeležencev narodnoosvobodilne vojne, ki je bilo pretrgano ob sprejemu novega temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, oziroma ob prenehanju veljavnosti 265. a člena zakona o pokojninskem zavarovanju. Ker obstajajo v naši republiki materialne možnosti, da se zakon realizira in ker pomenijo določila zakona učinkovito reševanje materialnega položaja zaposlenih borcev, predlagam zboru, da ta zakon sprejme.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Predlagam, da poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ne čitamo. Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, tovarišica Senčurjeva.

Polonca Senčur: Zakon o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne, ki je predložen današnjemu zasedanju Socialno-zdravstve-

nega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije v obravnavo in sklepanje, predstavlja poglobljeno skrb in pozornost za življenje udeležencev NOV. Sprejemamo ga v času priprav na praznovanje 20. obletnice osvoboditve naših narodov in je za posameznika življenjsko nujen in tudi družbeno potreben.

Zakon vsebuje konkretno določbo za izboljšanje življenjskih pogojev zaposlenih udeležencev NOV in njihovih družin. Po določbi tega zakona pripada borcem precej višji dodatek kot ga predvideva zvezni zakon ter je prilagojen življenjskim pogojem in potrebam v Socialistični republiki Sloveniji.

Ker se bo dvignila višina dodatka, se bo razširil tudi krog upravičencev. V občinah Logatec in Vrhnika je prejemale ta dodatek po prejšnjem zakonu 62 borcev. Po novem zakonu računamo, da bo naraslo to število na približno 90 upravičencev. Razprave o tem predpisu so dobile na terenu že doslej pozitiven odmev in tudi priprave za izvajanje predpisa so v polnem teku.

Predpis, ki ga sprejemamo, zagotavlja, da bodo predvsem mlajši borci ostali še naprej v delovnem razmerju in si tako pridobili tudi ugodnejšo pokojninsko osnovo, saj se dodatek šteje v osebni dohodek pri odmeri pokojnine. Zakon o dodatku zaposlenim udeležencem NOV je zlasti pomemben za današnji čas, saj so že najmlajši borci pred 9. 9. 1943 stari približno 40 let in ni torej pričakovati, da bi si s šolanjem ali na kakšen drug način pridobili ustrežnejšo izobrazbo in odgovornejša delovna mesta, višji osebni dohodek in s tem tudi višjo pokojninsko osnovo. S tem predpisom se bo v neki meri zavrta tudi težnja po upokojevanju zlasti mlajših borcev.

Na podlagi novega zakona se ne bo reševala le materialna stran življenja borcev, marveč tudi moralna. Borci bodo izgubili občutek, da spadajo v kategorijo občanov z nižjimi osebnimi dohodki. Udeleženci NOV, ki so bili slabo stimulirani, bodo sedaj materialno enakovredni s svojimi sodelavci proizvajalci. Njihova udeležba po letih v NOV je stimulirana v določenem odstotku osebnega dohodka oziroma dodatka. Naj opozorim na možnosti izkoriščanja predpisa, ki bi si ga morebiti poslužile gospodarske in druge delovne organizacije in sicer tako, da bi borce za enako delo v primerjavi z drugimi proizvajalci slabše stimulirale češ, saj pri osebnih dohodkih oziroma pri končnem izplačilu ne bodo prikrajšani, denar pa je zagotovljen v republiškem proračunu.

Republika rešuje tiste primere, kjer borci res ne morejo doseči tolikšnega osebnega dohodka iz delovnega razmerja zaradi objektivnih in tudi specifičnih subjektivnih vzrokov in ki se ne dajo rešiti znotraj delovne organizacije. Vse druge primere, ki se dajo rešiti v delovni organizaciji in kjer borci s svojim delom zaslužijo toliko, da dosegajo z zakonom predvideno višino dodatka, je treba v gospodarskih organizacijah reševati skladno z njihovim ustvarjenim delom, njihov osebni dohodek pa enako kot drugim proizvajalcem ustrezno dvigati. — Prav zaradi tega, da se ne bi izigral predpis, oziroma da ga ne bi gospodarske organizacije izkoriščale, bi ne bilo odveč tudi s strani zbora opozoriti gospodarske organizacije, naj bi se na račun ustvarjenega dela borcev ne ustvarjali dohodki za stimulacijo proizvajalcev-neborcev.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Kdo želi razpravljati? — Če ne želi nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne na glasovanje.

Kdor se strinja s predloženim zakonskim predlogom, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor soglasno sprejel predlog zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV. O tem zakonskem predlogu bo razpravljaj še tudi Republiški zbor Skupščine SR Slovenije.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev NOV in njihovih družinskih članov.

Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste prejeli predlog omenjenega zakona, poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije. Obrazložila bo zakonski predlog tovarišica Nada Majcen, republiški sekretar za socialno varstvo.

N a d a M a j c e n : Med prizadevanji za pravilno ureditev problemov borcev NOV kot eni izmed osnovnih moralnih obveznosti družbe do zaslužnega posameznika, sodi tudi temu zboru predloženi zakon o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev NOV in njihovih družinskih članov.

O slabem zdravstvenem stanju borcev NOV, med katerimi so še posebno prizadeti kmetje, ki so zaradi delnega zdravstvenega varstva zanemarili skrb za lastno zdravje, je bilo doslej že mnogo razprav. Na slabo zdravstveno stanje, posebno kmetov-borcev, je opozoril tudi IV. kongres Zveze združenj borcev NOV Slovenije. Zadolžil je vse organizacije, da skupno z oblastnimi organi in zdravstveno službo takoj ukrenejo vse, da se zdravstveno stanje teh bivših borcev ugotovi in izboljša. Doslej opravljeni pregledi so pokazali, da je njihovo zdravstveno stanje slabše kot je bilo pričakovati. Isto je ugotovila tudi komisija Izvršnega sveta za vprašanje borcev NOV, ki je na mnogih posvetovanjih kot tudi pri konkretnem reševanju vprašanj vedno bolj prihajala do spoznanja, da gre za problem, katerega rešitev ni mogoče odlašati.

Republiški sekretariat za socialno varstvo je pri ugotavljanju socialnih problemov prav tako vedno pogosteje zadeval na probleme zdravstvenega stanja kmetov-borcev. Te ugotovitve so vse bolj potrjevale dejstvo, da sedanji sistem zdravstvenega zavarovanja kmetov-borcev, ki sloni na zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev iz leta 1961, več ne ustreza. Ugotovljeno je namreč, da se kmetje in tudi kmetje-borci poslužujejo manj zdravstvenih storitev, ker so le-te samo deloma brezplačne. Stroške za druge storitve po 9. in 10. členu omenjenega zakona so dolžni nositi kmetje sami.

To dejstvo potrjujejo podatki za leto 1963, ko je na primer odpadlo na 100 zavarovanih oseb v delavskem zavarovanju 1143 ambulantnih pregledov, v kmečkem zavarovanju le 277. Oskrbnih dni je bilo na 100 zavarovancev prve skupine 277, druge skupine le 129. Tudi glede izdanih zdravil je odnos 455 : 182. Prav zaradi tega so nekatere občinske skupščine, predvsem v bivšem ljubljanskem okraju, razširile pravice zavarovanih kmetijskih proizvajalcev in povečale obseg zdravstvenih storitev, za katere zavarovancem ni potrebno doplačevati stroškov za te storitve. To pomeni, da je razširjeno zdravstveno zavarovanje zagotovilo kmetijskim proizvajalcem nove oblike zdravstvenega varstva, razen tega je prevzelo tudi plačevanje tistega dela cene zdravstvene storitve, ki jo je moral prej plačevati zavarovanec sam. Vendar tudi razširjeno zdravstveno varstvo še vedno ne zagotavlja vseh oblik zdravstvenega varstva, do katerega imajo pravico zavarovanci v delovnem razmerju, saj še vedno ne za-

jema ortopedskih pripomočkov, zobotehniških storitev, preventivnega zdravstvenega varstva, kopališko-klimatskega zdravljenja in tudi ne vseh prevozov zaradi zdravljenja. Osnovno je tudi, da ne zajema vsega območja Slovenije.

Da se reši težak položaj borcev-kmetov in njihovih družinskih članov, je bilo treba pripraviti poseben zakonski predlog, ki naj jim zagotavlja pravico do zdravstvenega varstva v enakem obsegu kot jo imajo zaposleni delavci na vsem območju republike Slovenije. S tem zakonom se popolnoma izenačuje zdravstveno varstvo kmetov-borcev z zdravstvenim varstvom delavcev, ki uživajo polno zdravstveno varstvo. Velika pridobitev in pomemben napredek v skrbi za kmete-borce narodnoosvobodilne vojne in udeležence španske državljanske vojne je pravica do polnega zdravstvenega varstva vseh tistih kmetov-borcev, ki imajo priznano dvojno štetje dobe udeležbe v NOV in njihovih družinskih članov. Isto velja za udeležence španske državljanske vojne, ne glede na datum začetka, ali dobo trajanja aktivne dejavnosti. To pravico bodo lahko uveljavljali že 1. aprila letos tisti borci-kmetje, ki imajo že priznano in z odločbo potrjeno dvojno štetje udeležbe v NOV, oziroma španski državljanski vojni po 176. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Drugim kmetom-borcem bo treba nujno omogočiti čimprejšnjo uveljavitev te pravice. Pri tem je treba poskrbeti, da se pospeši postopek ugotavljanja štetja dvojne dobe s tem, da se pri vseh občinskih skupščinah, predvsem v tistih, kjer živi veliko število borcev-kmetov, zagotovi primerno število komisij in tudi eksperimentalno poslovanje občinskega upravnega organa, pristojnega za delo in delovne odnose. Ugotovljeno je namreč, da že sedaj potekajo ti postopki dokaj počasi. Zato obstaja upravičena nevarnost, da se uveljavljanje pravic, ki jih zagotavlja predložen zakon, zavleče, kolikor se občinske skupščine ne bi poslužile zadnjega stavka prve točke 177. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, ki jim omogoča sestavo in imenovanja več občinskih komisij. Za zagotovitev hitrejšega načina uveljavljanja pravic borcev-kmetov, bo nujno potrebno mobilizirati tudi organizacijo Zveze združenj borcev. Te lahko bistveno prispevajo k pospešitvi pripravljalnega postopka za priznanje dvojnega štetja dobe udeležbe v NOV s tem, da hitro preverjajo vložene prošnje in da z dobro pripravljenimi podatki prispevajo k samemu postopku dokazovanja pravic.

Republiški sekretariat za socialno varstvo bo v sodelovanju z Republiškim sekretariatom za delo in republiškim zavodom za socialno zavarovanje ukrenil vse potrebno, da se zagotovi čimhitrejše tehnično poslovanje, ki naj omogoči kmetom-borcem izkoriščanje teh pravic že s 1. 4. tega leta.

Sredstva za kritje razlike med osnovnim zdravstvenim varstvom po zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev in predlaganim polnim zdravstvenim varstvom zagotavlja v smislu zakonskega predloga proračun SR Slovenije. Po dosedanjih izračunih Republiškega zavoda za socialno zavarovanje, komunalnih zavodov za socialno zavarovanje in Republiškega sekretariata za socialno varstvo je v Sloveniji 15 000 borcev-kmetov, za katere bo potrebno zagotoviti kritje omenjene razlike.

Glede na izrazito potrebo in velik družbeno-politični pomen zakona, predlagam zboru, da ta zakonski predlog sprejme.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Ker ste poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov že prejeli, predlagam, da ga ne čitamo. Začenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Gojko Jug.

G o j k o J u g : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši poslanci! V zvezi s predloženim zakonom o polnem zdravstvenem varstvu kmetov-borcev NOV in njihovih družinskih članih bi želel reči nekaj besed.

Kot je razvidno že iz predloga zakona in kot je bilo danes že tudi poudarjeno, bodo imeli tudi kmetje-borci glede zdravstvenega varstva iste pravice kot delavci-zavarovanci. Menim, da je to popolnoma pravilno, in sicer iz naslednjih razlogov.

Zadnja svetovna vojna je močno prizadela tudi kmečko prebivalstvo. Kmetje so množično sodelovali v NOV. Po statističnih podatkih je danes v SR Slovenije približno 15 000 kmetov-borcev in po oceni 6000 takšnih, ki so nujno potrebni zdravstvene pomoči. Od tega števila jih je v ljubljanskem okraju 2377, v koprskem 1936, v mariborskem 897 in v celjskem okraju 790. Vemo, da so bili vojni napori težki in posledice teh naporov so se kmalu pokazale tudi na zdravju kmetov-borcev. Tudi po vojni, predvsem prva leta, njihovi napori niso bili majhni. Domovina je bila v izgradnji in zdravstvena mreža še ni bila tako razvita. Zdravstveni objekti še niso bili povsem dograjeni. Zaradi tega in ker tudi bivši borci niso dovolj skrbeli za svoje zdravje, je marsikdo zbolel. Veliki napori med vojno in po njej, ko je bilo treba graditi porušeno domovino, so zlomili njihovo zdravje. Povojne napore so občutili bivši borci predvsem v tistih delih Slovenije, ki so bili gospodarsko zaostali in je zato bilo treba pospešiti razvoj gospodarstva, kmetijstva in industrije. Iz statistik je razvidno, da se je prav iz zaostalih področij vključilo v NOV največ kmetov. Slabo zdravstveno stanje je čestokrat oviralo bivše kmete-borce, da bi dosegali večjo delovno storilnost, kar je seveda negativno vplivalo na višino njihovih osebnih dohodkov.

Da bi popravili zdravstveno stanje kmetov-borcev, je bilo prevsem v zadnjih letih mnogo sistematičnih zdravstvenih pregledov. V minulih petih letih je bilo samo v 19 občinah bivšega ljubljanskega okraja sistematično pregledanih 28 211 borcev. Na podlagi teh ugotovitev je bilo veliko število teh bivših borcev na raznih zdravljenjih.

V gospodarsko manj razvitih občinah so bili zdravstveni pregledi, oziroma njihovi rezultati, bolj redki. V Beli krajini je bilo lani od 2170 bivših kmetov-borcev le 77 na klimatsko-kopališkem zdravljenju. Niso bili redki primeri, da so se kmetje-borci prijaviли za razna letovanja in zdravilišča. Ko bi morali nastopiti zdravljenje, so se izgovarjali, da ne utegnejo iti in podobno. Drugod spet je bilo prijavitelncev več kot je bilo na razpolago denarnih sredstev. Tudi sistematični zdravstveni pregledi niso bili povsod enako urejeni. V dolenjskih občinah so bili, na primer, sistematično pregledani predvsem rezervni oficirji in še ti zadnjikrat pred dvema letoma. Prav tako se ni dalo iz rezultatov pregledov ugotoviti, katere bolezni so najpogostejše. Značilen je pojav, da je obolenj med kmeti-borci vsako leto več, verjetno zaradi staranja in izčrpanosti. Podatek iz novomeške bolnišnice na primer pove, da se je v tem zavodu zdravilo 1962. leta 40, 1963. leta 70 in lani že 107 bivših borcev-kmetov. Vsi ti in tudi drugi podatki so pokazali, da kmetje-borci mnogokrat niso iskali v tolikšni meri zdravstvene pomoči kot delavci-zavarovanci, ker so se bali, da bo treba plačati zdravstvene storitve. Statistični podatki namreč kažejo, da se ti ljudje v manjši meri poslužujejo zdravstvenih storitev, predvsem, kadar morajo iti na zdravljenje v bolnišnico. Številke iz leta 1963 na primer povedo, da je prišel na 4 delavce-zavarovance samo en kmetijski proizvajalec. Še bolj so značilni podatki iz ne-

katerih posameznih občin, kjer je število kmetov-borcev sorazmerno veliko in so te razlike še bolj zgovorne.

Že razširjeno zavarovanje kmetijskih proizvajalcev lahko jemljemo kot prehod k popolnemu zdravstvenemu zavarovanju kmetov-borcev. Takšno zavarovanje bo posebno vidno pri tistih zdravstvenih storitvah, ki se jih kmetje-borci doslej niso posluževali, ali morda v mnogo manjši meri. Mislim predvsem na zdravljenje v raznih stacionarnih zavodih, na zobotehniške storitve, na kopalniško-klimatska zdravljenja in na razne prevoze. Upoštevajoč, da je v SR Sloveniji približno 15 000 kmetov-borcev, bi znašali stroški polnega zdravstvenega zavarovanja bivših borcev-kmetov približno 900 milijonov dinarjev. Razlika od stroškov osnovnega do polnega zdravstvenega varstva znaša 300 milijonov dinarjev, kar bo kot je razvidno iz predloženega zakona — šlo v breme proračunskih sredstev SR Slovenije, saj je to pač problem vse družbene skupnosti. Obračunavanje s komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje bo prevzel Republiški zavod za socialno zavarovanje, skrb za izvrševanje zakona pa Republiški sekretariat za socialno varstvo.

Že iz doslej povedanega je razvidno, da smo na področju zdravstvenega varstva kmetov-borcev dosegli že nekatere uspehe. Ko pa bo sprejet zakon o njihovem polnem zdravstvenem zavarovanju, bodo ti uspehi še večji. Ta zakon bo namreč zagotavljal, da bo skrb za zdravstveno varstvo kmetov-borcev stalna in sistematična. Dana bo torej možnost, da bodo odstranjeni vzroki, ki so doslej rušili njihovo zdravstveno stanje. To je še posebej pomembno za ostarele kmete-borce, ki so (zaradi industrializacije dežele) ostali čestokrat sami na kmetijah in ne zmorejo več tolikšnih naporov. Statistika pove, da je že 50 % takšnih kmetov-borcev prekoračilo 60 let. Pri njih so obolenja še pogostejša in bo zato polno zdravstveno zavarovanje v precejšnji meri olajšalo jesen njihovega življenja.

Ta zakon bo osnova za to, da se bosta lahko zdravstvena in socialna služba še bolj poglobili v to problematiko. Lahko pričakujemo, da bodo uspehi kmalu vidni, saj bo zakon omogočil temeljitejše zdravstvene preglede, boljše zdravstveno varstvo in popolnejše zdravljenje. Ta zakon bo tudi oddolžitev naše socialistične skupnosti kmetom-borcem, ki so v najtežjih dneh naše zgodovine žrtvovali svoje življenjske sile in mnogi tudi zdravje za lepšo bodočnost nas vseh. Mislim, da je nujno, da sprejmemo predlagani zakon, zato izjavljam, da bom zanj glasoval.

Predsednik dr. Ruža Segedin: Prosim, želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče več, zaključujem razpravo. Dajem na glasovanje predlog zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetov-borcev narodnoosvobodilne vojne in njihovih družinskih članov, upoštevajoč pri tem sprejete amandmaje. Kdor se strinja z zakonskim predlogom, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor soglasno sprejel predloženi zakon. O tem zakonskem predlogu bo razpravljala in sklepal tudi Republiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu priporočila o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV.

Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste prejeli predlog omenjenega poročila, poročilo začasnega odbora našega zbora za proučitev problematike borcev NOB ter poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije. Predlagatelj priporočila o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV je odbor Republiškega zbora za zdravstvo in socialno politiko. Prosim predsednika tega odbora, dr. Jožeta Benigarja za obrazložitev omenjenega priporočila.

Dr. Jože Benigar: Tovarišica predsednik, tovarišice in tovariši poslanci!

Naša zakonodaja in tudi drugi predpisi, kot na primer zakon o vojaških vojnih invalidih, zvezni zakon o dodatku za zaposlene borce NOV, temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju ter razni drugi ukrepi npr. urejanje stanovanjskega vprašanja bivših borcev, priznavalnin in podobno, so že dali na področju reševanja materialnega položaja bivših borcev NOV precejšnje uspehe. Z zadovoljstvom torej lahko ugotavljamo, da posveča družbena skupnost vedno več pozornosti in skrbi hitrejšemu in učinkovitejšemu urejanju vseh življenjskih vprašanj borcev NOV in njihovih družinskih članov. Kljub tem pozitivnim ugotovitvam obstaja še nekaj problemov, ki so se pojavili predvsem zaradi zvišanja življenjskih stroškov in ki so močno poslabšali materialni položaj predvsem tistih borcev, ki niso zaradi objektivnih in opravičenih vzrokov vključeni v delovni proces. Še posebej so se v težavah znašli mnogi kmetje-borci, ki nimajo takšnih možnosti socialnega varstva kot zaposleni borci. Gre torej za tisto skupino bivših borcev NOV, ki jim je posebna družbena denarna pomoč morda najbolj pomemben vir za preživetje.

Priporočilo, ki je pred vami, govori prav o tej skupini bivših borcev NOV. Za zadnjih 5 let lahko ugotavljamo, da je začelo močno naraščati število prošenj za podelitev priznavalnine. Temu so vzrok predvsem slabe socialne razmere tistih bivših borcev, ki so se zaradi ostarelosti, zaradi bolezni kot posledice vojne in zaradi nizkih pokojnin znašli v težkem gmotnem položaju. Vse to je terjalo povečanje števila priznavalnin in individualno obravnavanje vsakega posameznega primera. Občinske skupščine so v ta namen ustanovile posebne komisije z nalogo, da ugotavljajo pogoje za priznanje priznavalnin in da predlagajo njihovo višino. Hkrati so skoraj vse občine sprejele tudi odloke o uvedbi priznavalnine kot posebne oblike družbene denarne pomoči in določile tudi pogoje za njeno podelitev. V tej zvezi mi dovolite, da bi najprej na kratko omenil delo teh komisij in še posebej elemente oziroma kriterije za uveljavitev priznavalnine ter pozneje govoril še o višini sedanjih priznavalnin.

Po letu 1961 so vsi tedanji občinski in okrajni ljudski odbori ustanovili te komisije, katerih osnovno nalogo sem pravkar omenil. Komisije so sicer obravnavale predloge za podelitev priznavalnin dokaj tehtno in od primera do primera, vendar se mi zdi, da so čestokrat delale v obrambo proračunskih sredstev občin in okrajev. Zato so kriteriji teh komisij in tudi občinskih odlokov za uveljavitev pravice za priznavalnine medseboj zelo različni, čestokrat dokaj ozki in togi, čeprav sicer zajemajo starost bivšega borca, čas, ki ga je preživel v NOV ter povprečje osebnih dohodkov na družinskega člana. Posledica takšnega gledanja in takšne politike je, da je večina občinskih odlokov neprilagojena specifičnim pogojem območij, na katerih živijo nekdanji borci, in njihovim življenjskim razmeram. Razumljivo je, da so na uveljavitev takšnih kriterijev močno vplivala tudi proračunska sredstva posameznih občin, saj vemo, da so bila sredstva za te namene in za namene socialnega varstva sploh, dejansko

vedno najnižje odmerjena. Zato se tudi ne smemo čuditi, če dosedanje priznavalnine ne zajemajo niti polovice tistih bivših borcev NOV, ki bi bili povsem upravičeni do te vrste družbene pomoči. Tako je bilo do konca leta 1964 podeljenih v vsej Socialistični republiki Sloveniji 3788 občinskih in 1045 okrajnih priznavalnin, torej skupno 4833, medtem ko predvidevamo za letošnje leto 8211 občinskih priznavalnin, torej skoraj še enkrat več. Zanimivo je, da so občinske skupščine predvidele za minulo leto 1534 priznavalnin manj kot so jih potem dejansko podelile. Ta ugotovitev kaže, da nenehno raste število upravičencev, ki so nujno potrebni te družbene pomoči.

Prav tako problematično kot je število upravičencev do priznavalnin, je tudi vprašanje višine priznavalnin. Statistični podatki namreč kažejo, da se je višina priznavalnin gibala v minulem letu od 2—30 000 dinarjev, da se ni bistveno dvignila in da se tudi ni prilagajala večim življenjskim stroškom. Tako smo imeli v minulem letu še 4 občine, kjer je znašala najmanjša priznavalnina 2000, te so: Kamnik, Litija, Trbovlje, Maribor-Tezno, dalje 12 občin, kjer priznavalnine niso dosegle niti 4000 in le v 7 občinah so znašale najnižje priznavalnine 10 000; to je: Koper, Ljubljana-Center, Trebnje, Murska Sobota, Šiška, Kranj in Laško, pri čemer je le v Kranju, Ljubljani-Šiški in Ljubljani-Vič znašala najvišja priznavalnina 30 000.

Upoštevač te statistične podatke vidimo, da je znašala povprečna višina priznavalnine v minulem letu v naši republiki 8500 din. Za te namene je bilo porabljenih 286 milijonov, ne računajoč približno 1000 enkratnih in 1500 novih stalnih priznavalnin, ki so jih občinske skupščine podelile v zadnjih mesecih minulega leta iz sredstev sproščene proračunske rezerve in rebalansa občinskih proračunov. Ta sredstva za enkratne in nove priznavalnine so znašala približno 100 milijonov dinarjev.

Iz navedenih podatkov, predvsem pa iz izračunane povprečne višine priznavalnin torej sledi, da ni mogoče, da bi se podeljevale priznavalnine v bodoče še v tako nizkih zneskih, posebno še, če upoštevamo namen priznavalnine in težnjo, da z njo zagotovimo bivšim borcem NOV tako življenjsko raven, ki jo družba v povprečju omogoča delovnim ljudem na posameznem območju. Sedanje priznavalnine bivšim borcem NOV svoje funkcije niso v celoti opravile, posebno še, ker se višina priznavalnine ni prilagajala spremembam življenjskih stroškov ne glede na to, da so že začetne višine priznavalnin v večini primerov absolutno prenizke.

Tovarišice in tovariši poslanci! Odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora je o vsej tej problematiki razpravljal skupaj z odborom Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in z začasnim odborom istega zbora za proučitev nekaterih vprašanj borcev NOV.

Na podlagi informacije komisije Izvršnega sveta za vprašanja borcev NOV glede priznavalnin kot tudi na podlagi lastnih ugotovitev poslancev na terenu, so navedeni odbori sklenili, da pripravijo predlog priporočila in predlagajo Skupščini SR Slovenije, da sprejme priporočilo občinskim skupščinam za učinkovitejše reševanje vprašanja priznavalnin bivšim borcem NOV. Predlog priporočila občinskim skupščinam, ki je pred vami, najprej priporoča — glede na ugotovljena dejstva — da naj bi ne bile v prihodnje priznavalnine v nobenem primeru manjše kot 10 000 na mesec. Seveda je nujno treba nenehno prilagajati višino stalnih priznavalnin tudi življenjskim stroškom. V nasprotnem primeru bodo tudi zvišane priznavalnine izgubile svoj namen, s čimer bi ustvarili isto stanje, kakršno je danes, ko je večina prizawalnin le še simbolična, ne pa to,

kar naj bi bila, to je posebna družbena pomoč. Dalje so menili navedeni odbori, da je treba s spremenjenimi kriteriji omogočiti večjemu številu bivših borcev NOV tako pomoč, pri čemer naj komisije za vprašanja borcev NOV pri občinskih skupščinah objektivno in življenjsko presojujejo vsak primer posebej. Odbori so tudi menili, da bi bilo prav v priporočilu Skupščine Socialistične republike Slovenije priporočiti, naj občinske skupščine — glede na navedene ugotovitve o dosedanjem sistemu priznavalnin — prevedejo dosedanje priznavalnine najkasneje do konca aprila tega leta in z veljavnostjo od 1. januarja 1965; vse nove primere pa naj bi reševale čim hitreje. Tako bi bilo omogočeno, da bi vse občinske skupščine opravile prevedbo priznavalnin do istega roka, s čimer ne bi bil prizadet noben bivši borec, ne glede na to, kje živi. Ker so bili tudi doslej primeri, da se priznavalnine niso redno in pravočasno izplačevale, priporočajo odbori, da naj občinske skupščine zagotove z določeno tehniko redno izplačevanje te družbene denarne pomoči. Morda naj to zagotove z dogovorom s komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje, da bi se priznavalnine izplačevale na isti način kot se izplačujejo pokojnine. Vendar je to stvar samih občinskih skupščin, da uredi tehniko izplačevanja. Važno je, da bomo ustvarili pri bivših borcih občutek stalnosti in pravočasnosti nakazovanja te družbene denarne pomoči.

V predlogih občin za dopolnilna sredstva so upoštevane tudi potrebe za priznavalnine in za borčevski dodatek, ki ga sedaj prevzame nase republiški proračun. Tako imajo sedaj občine večjo materialno osnovo za reševanje vprašanja priznavalnin. Ker niso sredstva, ki jih bodo dobile posamezne občine k svojim proračunom, namenska, je seveda odvisno od občinskih skupščin, da bodo razporedile potrebna sredstva za priznavalnine v smislu tega priporočila. Menimo, da se morajo za uresničenje takšne politike — kot jo nakazuje priporočilo — še posebej zavzeti družbeno-politične organizacije in prevsem Združenje zveze borcev, ki naj bo občinskim skupščinam pri izvajanju politike na področju posebne družbene pomoči bivšim borcem najtesnejši sodelavec in svetovalec, da bo priporočilo res našlo polno razumevanja občin za reševanje doslej tako perečega vprašanja. Tako bodo tudi občinske skupščine še bolj uresničevale aktivno skrb za bivše borce in uveljavljale politiko, ki bo ustrezala njihovi družbeni vlogi in specifičnim razmeram njihovega območja.

Končno predlagam v imenu odbora za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora kot predlagatelja priporočila, da se sprejmeta redakcijska popravka zakonodajno-pravne komisije. Prvič, dosedanje besedilo naslova naj bi se glasilo »Priporočilo o stalnih priznavalninah bivšim borcem NOV«. Ne gre namreč samo za dajanje stalnih priznavalnin, marveč tudi za ureditev še drugih vprašanj v tej zvezi. In drugič, v drugem odstavku priporočila naj se besedilo »na osnovi 150. člena ustave«, nadomesti z besedilom »na osnovi drugega odstavka 136. člena ustave«, kar je v pripombah zakonodajno-pravne komisije tudi obrazloženo.

Tovarišice in tovariši poslanci! Glede na vse navedene ugotovitve in z željo, da omogočimo bolj učinkovito reševanje materialnega položaja določene skupine bivših borcev NOV, predlagam zboru, da priporočilo sprejme.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Predlagam, da poročilo začasnega odbora za proučitev problematike borcev ne čitamo. Glede na predlog za dve spremembi v besedilu predloga priporočil, prosim poročevalca začasnega odbora

za proučitev nekaterih vprašanj bivših borcev NOV, tovariša Šabjana, da se izjavi glede omenjenih spreminjevalnih predlogov.

Štefan Šabjan: Tovarišice in tovariši poslanci! Ko je pred nami priporočilo občinskim skupščinam glede vprašanja priznavalnin bivšim borcem NOV, ki naj ga sprejme Socialno-zdravstveni zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije, mi dovolite, da se v kratki razpravi dotaknem nekaterih vprašanj. O njih bodo v prihodnjem letu, oziroma že sedaj razpravljale verjetno tudi občinske skupščine. Priznavalnina, ki se je uveljavila že v minulih letih in ki je danes posebna oblika pomoči bivšim borcem NOV, katerih življenjski pogoji so ogroženi, ne omogoča več, da bi z njo reševali normalne življenjske pogoje teh ljudi.

Priporočilu, ki je predloženo in o katerem so razpravljali mnogi odbori, ne bi bilo treba kaj dodati. Želel bi omeniti samo še nekatera vprašanja, ki bi jih morale reševati občinske skupščine širše. Gre za vrsto še drugih problemov in ne samo za priznavalnine. Mislim namreč na probleme, ki se pojavljajo vzporedno. Ko na eni strani rešujemo materialni položaj bivših borcev s priznavalnino, so na drugi strani težke razmere kmetov-borcev, od katerih pobiramo prispevek iz dohodka iz kmetijstva, hkrati pa jim dajemo priznavalnino. Mislim, da je treba v takšnih primerih iskati v prihodnje tudi druge oblike. Omenim, naj primer, ko smo na predlog posebne komisije predlagali občinski skupščini, da naj upošteva v odloku o prispevkih in davkih iz osebnega dohodka kmetov, borcev NOV. Naš predlog je naletel na popolno razumevanje občinske skupščine, ki je tudi sprejela odlok v tem smislu, da se borcem pred letom 1943 zmanjša osnova za obdavčitev za 40 % in po letu 1943 za 20 %. Gre namreč za primere, ko kmetje-borci ne morejo toliko ustvarjati, da bi lahko v celoti plačevali davke. V mnogih primerih vemo, da so prav ti kmetje prosilci za podelitev priznavalnin. Menim, da je treba — kar pravi tudi priporočilo — nujno izpopolniti občinske odloke o dajanju priznavalnin. Ti odloki so bili doslej sestavljeni na osnovi najrazličnejših kriterijev in so v mnogih primerih že ovira za vsestransko ugotavljanje in za elastičnejše reševanje ter odobravanje priznavalnin. Mislim, da bo treba verjetno v odlokih odpraviti vrsto pomanjkljivosti in dati možnost, da vsestransko in bolj elastično rešujemo tudi vse druge probleme borcev.

V priporočilu je zelo pomemben poudarek, da naj bi se priznavalnine prilagajale vsakokratnemu porastu življenjskih stroškov. Priznavalnina, ki je znašala, denimo leta 1963 5000 dinarjev, danes ne pomeni pravzaprav ničesar. Prav tako se mi zdi pomemben čas prevedbe in hitrega reševanja teh zadev. Glede na predvidena in planirana sredstva za leto 1965, ki znašajo nad 1300 milijonov dinarjev, dalje, na predvideno večje število upravičencev za 100 % in podobno, vse to bo zahtevalo mnogo več dela in mnogo več proučevanj, saj so vprašanja, ki zadevajo ljudi, ki so v revoluciji toliko doprinesli, zelo občutljiva. Prav tako je pomemben tudi poudarek na stalnosti priznavalnin. Vemo namreč, da so marsikdaj najmanjše spremembe v proračunskih dohodkih občin takoj vplivale na spremembe višine priznavalnin. Ta nestalnost je tudi povzročala mnoga nezaupanja bivših borcev do te pomoči, ki naj bi jo prejeli. Prav je, da priporočamo tudi stalnost in da se prizadevamo, da rešujejo občinske skupščine ta vprašanja čim bolj elastično in čim bolj zanesljivo.

Na koncu bi predlagal v imenu začasnega odbora za proučitev problematike borcev NOV, da se sprejmejo spremembe, ki jih je navedel dr. Jože Beni-

gar. Naslov priporočila naj se glasi: »O stalnih priznavalninah bivšim borcem NOV« in dalje, da se v drugem odstavku zamenja sedanje besedilo z besedilom »drugega odstavka 136. člena ustave SRS«. Sprememba naslova priporočila je potrebna, ker sedanji naslov smiselno ni ustrezal vsebini priporočila. Sprememba v drugem odstavku predloga priporočila je umestna glede na to, da 136. člen ustave SRS izrecno določa, da daje Skupščina SR Slovenije priporočila občinskim skupščinam ter delovnim in drugim organizacijam glede vprašanj splošnega pomena.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prosim, želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog priporočila o stalnih priznavalninah bivšim borcem NOB s spremembami, ki so bile predložene s strani predlagatelja in začasnega odbora za proučevanje nekaterih problemov borcev, na glasovanje.

Kdo se strinja s predlogom priporočila, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor soglasno sprejel predlog priporočila. O tem priporočilu bo razpravljal in sklepal tudi Republiški zbor Skupščine SR Slovenije.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih.

Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste prejeli predlog omenjenega zakona, ki ga je predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, dalje poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije ter dodatno poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora.

Želi morda predstavnik komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, tovariš Šifrer, predlog zakona še ustno obrazložiti? (Ne.) Ker ste poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov že prejeli in danes tudi še njegovo dodatno poročilo, predlagam, da poročili ne beremo.

Začenjam razpravo. Kdo želi razpravljati o tem zakonskem predlogu? Besedo ima tovariš Andrej Strniša.

Andrej Strniša: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši poslanci! V petem poglavju predloženega zakonskega predloga o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih so nekatere pomanjkljivosti, in sicer v 23. členu. Zato predlagam naslednje spremembe:

Prvič: na koncu 23. člena, kjer piše: »za socialno varstvo pristojni organ te občine pristane na sprejem oskrbovanca v zavodu«, predlagam, da se besedilo glasi: »za socialno varstvo pristojni organ te občine z odločbo napoti oskrbovanca v zavod«. Pojasnilo: pristojni občinski organ se z odločbo zaveže plačevati oskrbnino celotno ali delno, poleg tega mora iz tega razloga omenjeni organ odločiti in ne samo dati pristanek o sprejemu. Iz navedenega razloga menim, da bi bila taka sprememba umestna.

Drugič: predlagam, da se 23. člen omenjenega zakona dopolni ali vnese nov člen naslednje vsebine: »Prav tako je pristojna občina dolžna plačevati del oskrbnine za tiste oskrbovance, ki so ob sprejemu v zavod lahko sami pla-

čevali celotno oskrbnino in zato ni bila potrebna odločba občine o napotitvi v zavod, pa se je med bivanjem oskrbovancev v zavodu oskrbnina toliko zvišala, da njihovi dohodki ne zadoščajo več za plačevanje celotne oskrbnine.«

V vsakodnevni praksi se dogaja, da spričo neprestanega zviševanja cen hkrati zaostaja povečanje pokojnin in invalidnin. Zato le-te ne zadoščajo več za kritje popolne oskrbe. Pri uveljavljanju pravic do kritja stroškov, oziroma razlike v skrbi, so občine zelo toge in povzročajo zavodom in posameznim oskrbovancem nemalo težav. Zato menim, da bi bil ta dopolnilni člen umesten, posebno, ker ni pričakovati, da bi se mogla ta vprašanja v prihodnje bolj učinkovito reševati brez tega predlaganega dopolnila.

Tretjič: kljub temu, da ni v pristojnosti zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih, da rešuje vprašanje odnosov občinskih organov do oskrbovancev, menim, da je potrebno, da se ob tej priliki priporoči Republiškem sekretariatu za socialno varstvo, da ponovno prouči dejansko stanje glede dajanja določenih sredstev za osebno uporabo oskrbovancev. Iz prakse je namreč znano, da nekatere občine prispevajo k razliki oskrbe le vsoto za kritje, ne upoštevajoč osebnih potreb posameznika. Prav tako plačujejo nekatere občine oskrbo v celoti in ne dajejo ničesar za osebno porabo upokojencem, ki prejemajo pokojnino ali invalidnino v višini oskrbnih stroškov.

Zaradi omenjenih problemov predlagam, da Republiški sekretariat za socialno varstvo prouči to problematiko z naslednjih gledišč: sredstva za osebno porabo bi se oskrbovancem morala priznavati na osnovi določitve odstotkov od višine pokojnin tako, da bi bil odstotek enoten, ker bi se sicer pojavil problem odnosov med vlaganjem produktivnega dela v času njihove aktivnosti. Odstotek naj bi se spreminjal le glede na specifičnost posamezne kategorije, to je zavodov in predvsem glede na vprašanje invalidnosti. Tu bi se moralo upoštevati tudi vprašanje borcev, pri čemer bi moral biti odstotek za slepe in težje invalide-borce višji. Višina naj bi se določala tudi tako, da bi se morda postavljale fiksne vsote, pri čemer pa bi prav gotovo enako upoštevali specifičnost invalidov-borcev. Vendar to ne bi dajalo priznanja njihovem produktivnemu delu v času njihove aktivnosti. Zato bi bila ta druga varianta prav gotovo slabša.

Menim, da bi bilo primerno, če bi pristojni odbor našega zbora proučil to priporočilo in ga predlagal kot skupščinsko priporočilo za reševanje tega vprašanja.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prosim, tovariš Strniša, če lahko predložite pismeno formulacijo vaših predlogov.

Nadaljujemo z razpravo. Če ne želi nihče več razpravljati, prosim predstavnika komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje zakonov z ustavo, da se izjavi o danih predlogih.

Savo Šifrer: Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo je bila pooblaščen, da samo uskladi tiste določbe zakonov, ki so v direktnem nasprotju z ustavo. Komisija se ni spuščala v vsebinske spremembe, saj je to stvar daljše obravnave. Rok za uskladitev zakonskih predpisov z ustavo je potekel 9. aprila. Če bi komisija hotela obdelovati še večje spremembe in ne samo uskladitev z ustavo, potem bi ta rok nedvomno prekoračili, kar se pa ne sme zgoditi. Zato je komisija vztra-

jala pri svojem predlogu in v njenem imenu izjavljam, da ne sprejemam predlaganih amandmajev.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prosim še poročevalca odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov za mnenje odbora.

Janez Varl: Tovarišice in tovariši! Tovariš Savo Šiferer je povedal to, kar sem tudi jaz mislil reči o tem problemu. Našemu odboru je bil dan ta zakonski predlog samo z gledišča usklajevanja z novimi zveznimi predpisi in z ustavo in ne z gledišča vsebinskih sprememb. Predlagam, da prekinemo sejo, da se naš odbor lahko sestane in da svoje mnenje. Mislim, da to mnenje ne bo moglo biti drugačno kot je mnenje predgovornika.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Prekinjam sejo za pol ure in prosim odbor, da se sestane v sobi 84.

(Seja je bila prekinjena ob 10.30 in se je nadaljevala ob 11. uri.)

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Nadaljujemo sejo. Prosim poročevalca odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov za poročilo.

Janez Varl: Tovarišice in tovariši! Naš odbor je povabil na zasedanje tudi predlagatelja amandmaja, tovariša Strniša. V razpravi o njegovih amandmajih in o bistvu predloga današnjega zakona, je prišlo glede na to, ker gre samo za usklajevanje zakona z zveznimi predpisi, do skupnega soglasja. Predlagatelj je umaknil predložene amandmaje. Glede 3. točke pa je izrazil željo, da naj odbor njegovo misel glede osebnih potreb oskrbovancev v domovih posreduje današnjemu zasedanju z željo, da naj bi to vprašanje podrobno proučil Republiški sekretariat za socialno varstvo in o tem poročal zboru. Dejstvo je namreč, da smatrajo posamezne občinske skupščine osebne dohodke, ki jih prejema ti oskrbovanci kot njihov popoln prispevek o oskrbnemu dnevu. Občine krijejo samo razliko od njihovih osebnih dohodkov, bodisi da so to dohodki od njihovih premoženjskih razmerij ali od pokojnin, do cene oskrbnega dne. Prav tak je tudi problem tistih oskrbovancev, ki zaradi zvišanja življenjskih stroškov ne morejo kriti zvišane cene oskrbnega dne. Zato predlagam v imenu odbora našega zbora današnjemu zasedanju, da sekretariat za socialno varstvo prouči ta problem in da o tem poroča na enem izmed prihodnjih zasedanj zbora.

Kar zadeva amandmaje, ki jih je predlagal tovariš Strniša in ki zadevajo vsebinsko spremembo predloženega zakonskega predloga, meni odbor, da bi jih bilo treba upoštevati tedaj, ko bomo razpravljali o vsebinskih spremembah tega zakona.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Ali se tovariš Strniša strinja z odgovorom? (Andrej Strniša: Se strinjam.)

Mislim, da se Socialno-zdravstveni zbor tudi strinja s predlogom odbora, da bi sekretariat za socialno varstvo proučil tiste probleme, o katerih je govoril tovariš Varl. Posredovali jih bomo sekretariatu za socialno varstvo, da v

zvezi s tem pripravi ustrezno informacijo za naš zbor. O tej informaciji bi razpravljali na eni prihodnjih sej.

Se strinjate s takim zaključkom? (Da.) Dajem predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih, skupaj s sprejetimi amandmaji odborov, ki ste jih že prejeli in ne z zdaj predlaganimi, na glasovanje. Kdor se strinja s predlogom zakona, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih soglasno sprejel. Tudi o tem zakonskem predlogu bo še razpravljal in sklepal Republiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o spremembah začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste prejeli predlog omenjenega odloka ter poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije.

Začenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javi, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije. Kdor se strinja s predloženim odlokom, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor sprejel predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije. Odlok bo sprejet, ko ga bodo obravnavali in sprejeli vsi zbori Skupščine SR Slovenije.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o spremembah začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Tudi k tej točki dnevnega reda ste prejeli predlog omenjenega odloka in poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije.

Začenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se k razpravi nihče ne oglasi, jo zaključujem in dajem na glasovanje predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije. Kdor se strinja s predloženim odlokom, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Socialno-zdravstveni zbor sprejel odlok o spremembah začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Ker je s tem dnevni red seje izčrpan, zaključujem 14. sejo Socialno-zdravstvenega zbora.

(Seja je bila zaključena ob 11.15.)

ORGANIZACIJSKO - POLITIČNI ZBOR

20. seja

(26. februarja 1965)

Predsedoval: Janez Hočevar, predsednik
Organizacijsko-političnega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Janez Hočevar: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričnjam 20. sejo Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost so opravičili poslanci inž. Jože Legan, inž. Branko Korber, Tone Florjančič in Janez Lanščak. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Seji prisostvujeta tudi predsednik Okrajne skupščine Celje Peter Šprajc in podpredsednik Okrajne skupščine Ljubljana Franc Puhar, nadalje predstavniki Izvršnega sveta Riko Kolenc, republiški sekretar za notranje zadeve, dr. Pavle Rozman, republiški sekretar za proračun in občo upravo in dr. Branko Premrou, republiški sekretar za zakonodajo in organizacijo.

Za današnjo sejo zbora predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 19. seje Organizacijsko-političnega zbora;
2. poslanska vprašanja;
3. razprava o vprašanju obstoja okrajev v sistemu družbeno-političnih skupnosti.

Ima morda kdo kakšen drug predlog? (Ne javi se nihče.) Ima morda kdo kakšen spreminjevalni ali dopolnilni predlog? (Ne.) Če ne, menim, da se s predlaganim dnevnim redom strinjate in da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda. Zapisnik 19. seje zbora ste prejeli skupaj z gradivom za to sejo. Ima morda kdo kakšne pripombe k zapisniku? Želi kdo predlagati kakšne spremembe? (K besedi se prijavi poslanec Franc Tomažič.) Prosim!

Franc Tomažič: Tovariši in tovarišice poslanci! Ne bi želel dlakopiti, vendar se mi zdi, da je v zapisniku premalo napisano o moji zadnji razpravi. V zapisniku je namreč navedeno naslednje:

»Poslanec Franc Tomažič je v svoji razpravi opozoril na pereč problem cest III. in IV. reda na Vipavskem in na ogroženost povezave z Novo Gorico, ker ni sredstev, da bi se dokončal tunel med Vipavsko dolino in Gorico.«

V svoji razpravi sem res opozoril na izredno pereče stanje cest III. in IV. reda, navezal pa sem to vprašanje predvsem na ceste I. in II. reda, ki so prav

tako v vse slabšem stanju. Prosil bi, da se v tem smislu zapisnik dopolni in imam v tej zvezi tudi konkretni predlog. Po mojem bi besedilo šestega odstavka na 2. strani zapisnika bilo naslednje:

»Poslanec Franc Tomažič je v svoji razpravi omenil, da se s proračunom, ki ga danes obravnavamo, komunam postopoma le pušča več sredstev za njihove potrebe, kljub temu pa je tu še vedno veliko nerešenih potreb. Opozoril je na kritično stanje cest III. in IV. reda ter s konkretnimi primeri prikazal, da se takemu stanju zelo hitro približujejo tudi ceste I. in II. reda. Kot primer je navedel nedograjen predor med Rožno dolino in Novo Gorico, ki se gradi že 14 let, nedokončano gradnjo prelaza na Predilu in ceste Kalce—Godovič—Idrija—Gornje Posočje. Opozoril je tudi na to, da je bila cesta II. reda skozi Vipavo zgrajena leta 1934 z nosilnostjo do 8 ton, danes pa po njej vozi 37-krat več vozil kot takrat, med njimi tudi vozila s tonažo 40 do 50 ton. Glede na to, da je vprašanje vzdrževanja cest v Sloveniji še nerešeno, postaja vse bolj pereče, kje dobiti potrebna sredstva. Še bolj aktualno bo to vprašanje v prihodnjih letih glede na nadaljnje poslabšanje cest, ker letos niso zagotovljena zadostna sredstva za vzdrževanje cest.

Ob koncu razprave je v celoti podprl predlog sekretarja za proračun in občo upravo, da se kmetom-borcem NOB zagotovi popolno zdravstveno varstvo in da se poleg njih zavarujejo v istem smislu tudi njihovi ožji družinski člani.« Toliko v dopolnitev zapisnika.

Predsednik J a n e z H o č e v a r : Poudaril bi, da je zapisnik samo kratek izvleček iz razprave. Menim pa, da bi se popravek k zapisniku, ki ga je predlagal tovariš Tomažič, sprejel. Hkrati bi vas opozoril na to, da so redno objavljeni stenografski zapiski s sej zбора. S sprejetjem pripombe, ki jo je dal tovariš Tomažič, bi bil zapisnik 19. seje zбора odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, na poslanska vprašanja.

Dva poslanca zбора, Jože Drnovšek in Milan Žnidaršič, sta v smislu določil začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zбора postavila Izvršnemu svetu dvoje vprašanj.

Poslanec Jože Drnovšek vprašuje, zakaj v SR Sloveniji osebni avtomobili v družbeni lastnini še niso označeni s posebno označbo. Poslanec Milan Žnidaršič pa je zastavil vprašanje, kaj je bilo dosegaj storjeno, da se poenostavijo postopki pri realizaciji pravic in dolžnosti občanov in da se odpravijo odvečna potrdila ter katere ukrepe so v zvezi s tem sprejeli Izvršni svet oziroma ustrezni upravni organi.

Obe vprašanji ste prejeli skupaj z drugim gradivom za to sejo. Ker je potrebno na vprašanje poslanca v smislu določil začasnega poslovnika našega zбора odgovoriti na prvi prihodnji seji zбора, potem ko je bilo vprašanje postavljeno, prosim predstavnika Izvršnega sveta Rika Kolenca, republiškega sekretarja za notranje zadeve, da odgovori na vprašanje poslanca Jožeta Drnovška.

R i k o K o l e n c : Tovarišice in tovariši poslanci! Poslanec tega zбора tovariš Jože Drnovšek je postavil Izvršnemu svetu vprašanje, zakaj v SR Sloveniji osebni avtomobili v družbeni lastnini še niso označeni s posebno označbo.

Na to vprašanje odgovarjam naslednje:

Posebno označevanje osebnih avtomobilov v družbeni lastnini je bilo predpisano s temeljnim zakonom o uporabi osebnih avtomobilov v družbeni lastnini in o načinu razpolaganja z družbenimi sredstvi za uporabo osebnih avtomobilov. Ta zakon je bil objavljen v Uradnem listu SFRJ št. 21 z dne 22. maja 1964. Na podlagi drugega odstavka 5. člena tega zakona je bil zvezni sekretar za proračun in organizacijo uprave pooblaščen, da v soglasju z zveznim sekretarjem za notranje zadeve predpiše način označevanja osebnih avtomobilov v družbeni lastnini. Zvezni sekretar za proračun in organizacijo uprave je to predpisal z odredbo o označevanju osebnih avtomobilov v družbeni lastnini, ki je bila objavljena v Uradnem listu SFRJ št. 50 z dne 23. decembra 1964. V odredbi je določeno, da se osebni avtomobili v družbeni lastnini označijo s posebnimi registrskimi tablicami rdeče barve, na katerih so številke v beli barvi. Odredba je začela veljati 1. januarja tega leta, v njej pa ni določen rok, do katerega bi bilo treba novo zaznamovanje tudi v praksi izvesti.

V SR Slovenije je bilo ob koncu preteklega leta 3262 osebnih avtomobilov v družbeni lastnini. Od tega števila je v okraju Celje 290, v okraju Koper 379, v okraju Ljubljana 1981, v mariborskem okraju pa 612 avtomobilov v družbeni lastnini. Število osebnih avtomobilov v zasebni lastnini je zadnja leta raslo mnogo hitreje kot število osebnih avtomobilov v družbeni lastnini. Tako smo imeli v Sloveniji leta 1956 skupaj 10 387 osebnih avtomobilov, od tega 1973 ali 19 % v družbeni lastnini. Leta 1962 je bilo v Sloveniji 28 721 osebnih avtomobilov, od tega 2701 ali 9,4 % v družbeni lastnini, leta 1964 pa 43 065 osebnih avtomobilov, od tega 3262 ali 7,6 % v družbeni lastnini.

Republiški sekretariat za notranje zadeve je po uveljavitvi navedenih predpisov začel s potrebnimi pripravami za uvedbo novih posebnih registrskih tablic za osebne avtomobile v družbeni lastnini v naši republiki. S tem v zvezi pa se je postavilo vprašanje krajevnih oznak na novih registrskih tablicah glede na predvideno ukinitvev okrajev. Registrske tablice namreč nosijo oznako kraja, kjer je sedež okraja, morebitna sprememba tega načela pa je sedaj že v pristojnosti zveznih organov, ker se to enotno ureja za vsó državo. Razčiščenje tega vprašanja je nekoliko odložilo uvedbo omenjenih tablic. Glede tega vprašanja je sedaj obveljalo stališče, da tudi te registrske tablice nosijo tiste začetne iniciiale, kot to velja za vse druge registrske tablice, ki jih imamo pri nas v uporabi, to je iniciiale CE, KP, LJ, MB. Drugačno označevanje bi v sedanjem trenutku povzročilo določen nered v registrskih oznakah avtomobilov in pri postopku registracije. Predvidevamo pa, da bo treba v prihodnjem letu na novo urediti vprašanje registrskih označb za vse vrste registrskih tablic. Od leta 1960, ko so bile uvedene sedanje registrske označbe, je namreč prišlo v Sloveniji do zmanjšanja števila okrajev, verjetno pa bo v prihodnosti prišlo tudi do ukinitve okrajev nasploh, kar naj bi imelo svoj izraz tudi v novih registrskih označbah. Poleg tega pa se v tem letu pričakujejo tudi novi predpisi o prometu na javnih cestah, po katerih bodo v teh vprašanih republike imele večje pristojnosti. Posebne registrske tablice za označevanje osebnih avtomobilov v družbeni lastnini so dosedaj že uvedene v Socialistični republiki Hrvatski ter Bosni in Hercegovini, njihovo uvajanje pa je sedaj v teku v Srbiji, predvsem v Beogradu. Pri nas so te tablice v izdelavi in jih bodo občinski upravni organi za notranje zadeve zamenjali s sedanjimi tablicami na osebnih vozilih v družbeni lastnini v obdobju med 15. in 31. marcem tega leta.

Predsednik Janez Hočevar: Se poslanec Jože Drnovšek zadovoljuje z odgovorom? (Da.) Prosim še predstavnika Izvršnega sveta dr. Pavleta Rozmana, republiškega sekretarja za proračun in občo upravo, da odgovori na vprašanje poslanca Milana Žnidaršiča.

Dr. Pavle Rozman: Tovarišice in tovariši poslanci! Na poslansko vprašanje tovariša Milana Žnidaršiča, poslanca Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije, dajem naslednji odgovor:

Poslansko vprašanje tovariša Žnidaršiča o ukrepih za poenostavitev postopkov pri uresničevanju pravic in interesov občanov zadeva vrsto problemov od organizacije upravnih organov in drugih organizacij, ki opravljajo javno službo ter kadrov v teh službah, njihove usposobljenosti in tehnične opremljenosti, do predpisov o pristojnosti pri postopkih dokazovanja itd. O vsej tej problematiki je Organizacijsko-politični zbor Skupščine SR Slovenije bil podrobneje informiran s posebnim poročilom o nekaterih problemih organizacije in dela uprave ob koncu leta 1963 in s poročilom o izvajanju priporočila tega zbora o nekaterih nalogah za izboljšanje dela občinske uprave septembra 1964. Pri tem je bilo večkrat ugotovljeno, da je znaten del ukrepov za poenostavitev postopkov pri upravnih organih in organizacijah odvisen od dela njih samih, nekatera vprašanja pa morajo biti rešena tudi s spremembami posameznih zakonov. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je po pristojnih republiških organih, zlasti po Republiškem sekretariatu za proračun in občo upravo spremljal reševanje navedene problematike in z mnenji, pripombami, priporočili in dogovori poskušal pospeševati ukrepe za poenostavitev postopkov pri uresničevanju pravic občanov. V ta namen so bili izvršeni predvsem tile ukrepi:

Zveznim organom je bila poslana vrsta pripomb in predlogov za čimvečjo sprostitev postopkov v uresničevanju pravic in obveznosti občanov. To še posebej velja za zakon o splošnem upravnem postopku, ki bo precej spremenjen, ker je bil doslej preveč formalističen in do strank v postopku večkrat preveč zahteven. Dane so bile tudi pripombe k zakonu o osebni izkaznici z namenom da bi ta dokument imel širšo dokazilno moč, nadalje pripombe k zakonu o taksah, o matičnih knjigah, o volilnih imenikih, o pokojninskem zavarovanju, o delovnih razmerjih in k številnim drugim zakonom, ki so deloma že sprejeti ali pa še bodo. Za postopke z občani je med drugim zelo pomembna določba, ki naj bi bila uveljavljena v novem zakonu o splošnem upravnem postopku in ki določa, da se potrdila lahko zahtevajo samo na podlagi izrecnega zakonskega predpisa. To pomeni, da bo večina potrdil, ki so bila uvedena z uredbami, odredbami, pravilniki, navodil in drugimi akti odpadla. Tako bo ostalo v veljavi le približno eno tretjino sedanjih potrdil, ker vsa druga niso bila predpisana z zakonom. Posebno izboljšanje je predvideno tudi z uvedbo matične evidence po temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju. Pregled o vseh izboljšavah bo mogoče dati šele, ko bodo vsi zvezni in republiški zakoni usklajeni z ustavo. Tedaj bo mogoče tudi oceniti, ali so v predpisih, kljub prizadevanjem, morda le še ostale določene nepotrebne formalnosti in kakšne nadaljnje spremembe oziroma dopolnitve bodo še potrebne.

Prav tako so bili v naši republici opozorjeni vsi upravni organi, zavodi za socialno zavarovanje, banke, enote ŽTP in PTT, naj ne zahtevajo in ne izdajajo potrdil, ki niso izrecno predpisana, kakor tudi ne potrdil o dejstvih, za katera ni uradnih evidenc. Razen tega je bilo vsem občinskim upravnim organom priporočeno, da naj v upravnem postopku sami po uradni dolžnosti

zberejo podatke iz uradnih evidenc, če se te vodijo v občini in da naj v teh primerih opustijo zahteve po potrdilih. V večini občin se to priporočilo že izvaja.

Z navodilom Republiškega sekretariata za proračun in občo upravo o pisarniškem poslovanju je določena stalna operativna evidenca nerešenih zadev, ki naj bi vsakemu organu omogočila ukrepe za zagotovitev pravočasnega reševanja zadev v postopku. Predpisano je tudi, da se občane obvesti, če njihove vloge ne morejo biti rešene v 10- do 15-dnevnem roku.

Republiški sekretariat za proračun in občo upravo je začel proučevati tudi obrazce, ki jih v poslovanju z občani uporabljajo sprejemne pisarne občin in krajevni uradi ter namerava predlagati nadaljnje ustrezne poenostavitve. Izvršni svet Skupščine SRS bo skupno s pristojnimi republiškimi organi še naprej spremljal to problematiko in po potrebi ukrepal v okviru svojih pristojnosti. Enako nalogo pa imajo tudi vse občinske skupščine in njihovi organi ter vse samoupravne organizacije, ki opravljajo javno službo.

Predsednik Janez Hočevvar: Ali se poslanec Milan Žnidaršič z odgovorom zadovoljuje? (Da.)

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na razpravljanje o vprašanju obstoja okrajev v sistemu družbeno-političnih skupnosti.

O tem vprašanju je spričo hitrega osamosvajanja občin v spremenjenem družbenoekonomskem in političnem sistemu po sprejetju ustave razpravljala odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora in zavzel stališče, da nadaljnja krepitev občine kot temeljne družbeno-politične skupnosti, narekuje odpravo okrajev. Menim, da je potrebno, preden se sproži formalni postopek za spremembo ustave, da o tem stališču načelno razpravljamo tudi na zboru, predvsem pa naj bi današnja razprava osvetlila odpravo okrajev iz raznih aspektov, opozorila na probleme, ki s tem nastajajo in tako prispevala k čimboljši izvedbi te naloge.

Prosim še poročevalca odbora, poslanca Vlada Černeta, da da ustno poročilo.

Vlado Černe: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora je razpravljala o vlogi okraja v sistemu družbeno-političnih skupnosti.

Odbor je pripravil posebno informacijo, o kateri je razpravljala s predstavniki okrajnih skupščin in Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije. Na podlagi te razprave je odbor pripravil poročilo, ki vam je bilo predloženo kot gradivo za sejo zbora.

Okraj je v razvoju naše socialistične demokracije odigral pomembno vlogo, zato je prav, da pri tako tehtni odločitvi, kot je odprava okrajev, proučimo tudi okoliščine, ki to narekujejo. Že v razpravi o osnutku ustave je bilo zastavljeno vprašnje, ali naj v sistemu družbeno-političnih skupnosti okraj še nadalje obstoja ali ne. Zaključek takratnih razprav je bil, da je okraj glede na to, da je treba občine in komunalni sistem še izgrajevati in vsestransko usposobiti za izvrševanje njihovih nalog, za določeno časovno obdobje še potreben. Okraj je bil po ustavi Socialistične republike Slovenije definiran kot družbeno-politična skupnost, ki nudi strokovno in drugo pomoč občinam, skrbi za zakonitost delovanja občinske uprave, zagotavlja delovanje tistih skupnih služb, ki imajo pomen za več občin ter opravlja tudi druge naloge, ki mu jih občine zaupajo.

Iz tako zastavljenih nalog izhaja povsem jasno tendenca, da je poglobljena vloga okraja bila predvsem v izgrajevanju komunalnega sistema. Družbeno-politična ureditev, ki jo uveljavlja nova ustava pa tudi sama po sebi pospešuje osamosvajanje občin. Uveljavljanje komunalnega sistema, nov sistem financiranja družbeno-političnih skupnosti, prenos dejavnosti v zvezi z razširjeno reprodukcijo neposredno na delovne organizacije ter drugi ukrepi za izgrajevanje gospodarskega in finančnega sistema imajo za posledico, da je odpadla vrsta dosedanjih nalog družbeno-političnih skupnosti. Tako je prišlo do bistvenih sprememb v odnosih med družbeno-političnimi skupnostmi, kar zahteva tudi ustrezno novo porazdelitev nalog in kompetenc. Temu je prilagojeno tudi delovanje republiške skupščine, nadalje spremenjena funkcija republiške uprave in končno funkcioniranje ustavnega sodišča, ki prevzema nase skrb za varstvo ustavnosti in zakonitosti, s tem pa del nalog, ki so jih doslej izvrševali drugi organi družbeno-političnih skupnosti, med njimi tudi okraji.

Te spremembe prihajajo najbolj do izraza v odnosih med občinami in okraji. Razprave o tem so upravičeno zastavljale vprašanje, ali je okraj kot vmesna tvorba med občinami in republiko še potreben glede na naloge, ki jih po ustavi opravlja okraj, je razprava v odboru pokazala, da je okraj svojo vlogo v zvezi s koordiniranjem razvoja občin, kakor tudi glede ustanavljanja in opravljanja skupnih služb ter drugih nalog, ki imajo skupen pomen za več občin, uspešno opravil. Občine so danes sposobne prevzeti vse naloge, ki jim jih nalagajo ustava in zakoni. Res je, da nekatere občine kažejo še določene slabosti, toda zaradi tega ni mogoče še nadalje obdržati okraj v sistemu družbeno-političnih skupnosti, ker bi to zavrlo nadaljnji samostojni razvoj večine občin. Pretežna večina občin lahko v celoti prevzame vse naloge, ki jih kot temeljne družbeno-politične skupnosti imajo, ne glede na to, ali jih izvršujejo same, ali pa jih opravljajo v sodelovanju s sosednjimi občinami. Le malo je še primerov, da občine iščejo pomoči v okraju. Medobčinsko sodelovanje, ki je vzniklo prav z razvijanjem komunalnega sistema, se vse bolj uveljavlja na raznih področjih, bodisi v obliki ustanavljanja skupnih medobčinskih služb kot so skupni upravni organi, zavodi in organizacije, bodisi z združevanjem sredstev za izgradnjo skupnih objektov, prav tako pa tudi z organiziranjem skupnih akcij ali raznih posvetovanj zaradi izmenjave izkušenj, stališč, medsebojne pomoči in podobno. V skladu s splošno tendenco prenašanja funkcij navzdol in hkrati z omejevanjem funkcij okrajev, so se le-ti začeli razbremenjevati številnih zavodov in organizacij, do katerih so opravljali pravice in dolžnosti ustanovitelja ter so postopno prenašali te institucije na občine. S tem v zvezi bi vas želel spomniti na nekatere ugotovitve, do katerih smo prišli, ko smo razpravljali o medobčinskem sodelovanju. Ob tej priložnosti smo ugotovili, da je medobčinsko sodelovanje na področju družbenih služb, ki obstoja v obliki skupnih zavodov ali organizacij, bolj razvito in zajema večji obseg kot sodelovanje v upravnih službah. To sodelovanje pa kljub določeni razvitosti spremljajo težave, ki izvirajo predvsem iz premajhnega razumevanja skupnih problemov in pomanjkljivega urejanja medsebojnih odnosov, pravic in dolžnosti. Pokazalo se je, da nastopajo težave pri skupnem financiranju predvsem tistih služb, ki imajo svoj sedež v drugih občinah. Niso bili redki pojavi lokalističnih teženj nekaterih občin, ki so za vsako ceno hotele imeti organizirano svojo službo, čeprav zato niso imele pogojev niti potreb. Povsem druga pa je bila slika pri zavodih, ki so jih občine ustanovile prostovoljno in v zavesti, da bodo tako lažje izpolnjevale določene naloge. V teh primerih so se občine pojavljale

kot neposredni interesenti za storitve teh zavodov ter so se zato zavedale vseh pravic in dolžnosti, ki so jih imeli kot ustanovitelj.

Pri vprašanju medobčinskega sodelovanja sem se hote zadržal nekoliko dlje, ker prav to lahko v bodoče v znatni meri nadomesti vlogo okraja. Tu je potrebno opozoriti, da bodo občine z odpravo okrajev postavljene v položaj, v katerem bodo morale močnejše skrbeti za razvoj služb, ki zadovoljujejo njihove potrebe in potrebe občanov.

Druga pomembna naloga, ki jo je imel okraj, je bila strokovna in druga pomoč občinam. Dosedanje razprave so pokazale, da okraj ne more več zadovoljivo opravljati te funkcije in da občine vse pogosteje iščejo pomoč neposredno pri republiških organih. Sedanja stopnja razvoja občin pa tudi zahteva njihovo vsebolj neposredno in vsestransko sodelovanje z republiški organi. To sodelovanje je posebno poudarjeno na področju financiranja družbeno-političnih skupnosti. V neposrednih stikih med občinami in republikami se je okraj že pojavljal kot vmesni člen, ki je te stike oziroma sodelovanje nepotrebno zapletal, ter tudi že oviral izvrševanje nalog, tako republiških, kakor tudi občinskih organov. Število občin v naši republici ter dokaj razvita komunikacijska sredstva povsem omogočajo neposredno sodelovanje med republiko in občinami. Zato tudi ni razlogov, da bi zaradi odprave okrajev morali spreminjati dosedanjo teritorialno razdelitev občin. Pri tem pa bi se morali izogniti vsem tistim negativnim posledicam, ki bi jih povzročila pomanjkljiva organizacijska, materialna in kadrovska pripravljenost občin, da zagotovijo pravilno in normalno funkcioniranje vseh tistih služb, ki zadovoljujejo potrebe občanov.

V poročilu, ki ste ga prejeli, so obravnavane tudi posledice, ki jih bo sprožila odprava okrajev. Pri tem so obravnavana vprašanja v zvezi s prenosom pristojnosti okrajev, njihovih zavodov, predaje premoženja, pravic in arhivov, kakor tudi kako zagotoviti razporeditev okrajnih uslužbencev. Zdi se mi prav, da danes vsaj v načelu obravnavamo, kam naj se prenesejo pristojnosti dosedanjih okrajev. Menim, da je v tej zvezi pravilno zavzeto stališče, da se načeloma vse pristojnosti okrajev prenesejo na občine. Na republiko oziroma njene upravne organe naj se prenesejo le zadeve iz druge stopnje upravnega in upravno-kazenskega postopka, ter nekatere druge zadeve na podlagi proučitve pristojnih organov. Ne bi bilo namreč racionalno, če bi prenašali nekatere zadeve na republiko, čeprav zadevajo več občin. Te zadeve se lahko prav tako uspešno upravljajo tudi na območju ene občine ali pa v okviru medobčinskega sodelovanja.

Ustanoviteljske pravice in obveznosti za nekatere samostojne zavode, ki jih občine dosedaj še niso prevzele, naj bi prešle v pristojnost občine, kjer je sedež zavoda. S posebnimi akti bi lahko kasneje prenesli pristojnosti do posameznih zavodov tudi na republiko, če bi utemeljeni razlogi to narekovali. O premoženju okrajev, kakor tudi o obveznostih, ki izvirajo iz danih poroštev, bodo odločale okrajne skupščine. Za nekatere obveznosti iz investicijskih posojil, za obveznosti do štipendistov in nekatere druge obveznosti iz poslovanja okrajev pa bo potrebno poiskati ustrezne rešitve v zakonu o izvedbi odprave okrajev v Socialistični republici Sloveniji.

Republiški organi se bodo po odpravi okrajev morali zavzeti, da v prihodnje ne bo nastala vrzel na posameznih področjih. V poročilu je to posebej omenjeno z namenom, da se spremeni odnos nekaterih republiških organov do številnih občinskih in medobčinskih institucij, zlasti na področju družbenih služb. V nekaterih primerih občine za nekatere službe ne kažejo dovolj ra-

zumevanja kljub splošnemu interesu za normalno delovanje teh služb. Prav v teh primerih pa je potrebno, da v to aktivno posežejo tudi republiški organi.

Povečane naloge, ki jih bodo z odpravo okrajev dobile občine, zahtevajo tudi kvalitetno okrepitev občinskih uprav. Prav okraji pa imajo številne strokovne uslužbence, ki bi lahko mnogo prispevali k boljšemu funkcioniranju občinskih skupščin oziroma njihovih služb. Zato je potrebno nastopiti proti tendencam, ki so opazne v nekaterih občinah, da odklanjajo sprejemanje kadrov z višjo strokovno izobrazbo. V Sloveniji je v okrajnih upravah ob koncu lanskega leta bilo zaposleno skupno 313 uslužbencev z dolgoletno upravno prakso. Struktura teh uslužbencev glede na šolsko izobrazbo je naslednja: visoko izobrazbo ima 122 uslužbencev, višjo 50, srednjo 91 in nižjo 50 uslužbencev. Pri razporejanju tega kadra se je potrebno zavzeti, da se v bodoče zaposli na področju upravnih služb, kjer ima največ prakse.

Tovarišice in tovariši poslanci! Skušal sem na kratko obrazložiti poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora ter pojasniti nekatere razloge, ki so nas vodili, da smo prav tako poročilo predložili zboru. Moramo pa še o teh vprašanih razpravljati in tudi predlagati posamezne rešitve. Menim pa, da je nesporno dejstvo, da so občine postale temeljni nosilci vseh družbenih dogajanj in da so sposobne, da to svojo vlogo samostojno opravljajo. Tako vlogo in položaj občin pa bi nadaljnji obstoj okrajev utegnil ovirati.

Na temelju prednjih obrazložitev predlagam v imenu odbora, da se okraj kot družbeno-politična skupnost v Socialistični republiki Sloveniji odpravi.

Predsednik Janez Hočevar: Pričenjam razpravo. Besedo ima poslanec Martin Košir.

Martin Košir: Tovarišice in tovariši poslanci! Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora je zboru predložil poročilo o obravnavi vprašanja obstoja okrajev v sistemu družbeno-političnih skupnosti in predlaga, da naš zbor o tem razpravlja ter sprejme sklep, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije sproži postopek za odpravo okrajev in za spremembo ustave Socialistične republike Slovenije.

Že v času zelo širokih razprav pred sprejetjem ustave pa tudi kasneje je v naši javnosti, posebno v občinah, bilo mnogo različnih pogledov glede nadaljnje vloge in obstoja okrajev. Že takrat ni bilo enotnega mnenja o tem, ali naj okraj kot družbeno-politična skupnost, oziroma skupnost komun, kot smo v praksi mnogokrat imenovali okraj, še nadalje ostane ter kakšno vlogo in pristojnost naj ima. V zvezi s tem naj navedem, da ustava Socialistične republike Slovenije pravi, da se okraj ustanovi ali odpravi z zakonom na podlagi poprejšnjega mnenja prizadetih občin. Sedanji okraji so obstojali in delovali še na osnovi starih predpisov, nismo pa še po sprejetju ustave sprejeli nobenega predpisa, ki bi urejal položaj in vlogo okraja, razen nedavno sprejetih zakonov o financiranju družbeno-političnih skupnosti. Zato je še toliko bolj utemeljeno, da je ta materija prišla na dnevni red našega zbora.

Znano je, da se je okraj postopoma razbremenjeval neposrednih operativnih nalog, ki so obenem z družbenimi sredstvi vse bolj prehajale na občine, s tem pa se je tudi nakazovala nova vloga okraja. Njegova vloga se je usmerila v to, da je postal predvsem nosilec strokovne pomoči, nadzora in koordinacije med občinami. Njegovo delovanje naj bi služilo krepitvi občin kot osnovnih druž-

beno-političnih skupnosti v času, ko večje število občin še ni bilo docela usposobljeno za samostojno opravljanje svojih nalog. Razen tega naj bi bil okraj tudi druga instančna stopnja ter posredovalec med občino in republiko in naj bi glede na to opravljaj največji del upravnih zadev druge stopnje. V določeni meri naj bi okraj tudi ublažil disproporce med najbolj razvitimi in manj razvitimi občinami z določenim, vendar omejenim prelivanjem sredstev na območju okraja. To funkcijo je na osnovi zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti prevzela sedaj republika, ki skozi proračun zagotavlja posebna sredstva za razvoj nerazvitih področij.

Mnenja sem, da je prav zaradi nezadostno jasnih koncepcij o vlogi okraja prišlo v naših razpravah in na terenu do dveh različnih stališč, od katerih prvo, ki prevladuje, meni, da so se občine v svojem razvoju po vsebini dela in kadrovske tako okrepile, da so sposobne same izvrševati vse naloge ter se direktno povezovati z republiko. To se utemeljuje z dejstvom, da predstavlja republika v nekem smislu le izvršeno delitev dela med posameznimi družbeno-političnimi skupnostmi in da spričo tega občina najboljše opravlja naloge na prvi stopnji. Zagovorniki drugega mnenja pa menijo, da je obstoj okraja še vedno nujen glede na to, da okraj opravlja še nekatere naloge in funkcije za občine, za katere le-te niso dovolj usposobljene, prav tako pa tudi menijo, da je občina premajhna politično teritorialna enota, ki bi lahko v povezavi z drugimi občinami ali na nek drug način reševala probleme širšega območja.

Prav tako to stališče zagovarja mnenje, da bi bil neposreden enakopraven kontakt občine z republiko težavnejši, ker bi republika s svojo avtoriteto mnogo lažje kot okraj vsiljevala svoja stališča in odločitve občinam. Ker je bil doslej položaj občin znatno manj samostojen in naš celotni komunalni sistem še nerazvit, je v minulem obdobju prevladovalo mnenje, da naj okraj zaradi potreb občin še ostane in naj praksa sama potrdi obstoj oziroma opraviči nujnost ukinitve okraja kot družbeno-politične skupnosti.

Vlogo skupnosti komun pa po mojem mnenju sedanji okraji tudi iz objektivnih razlogov niso mogli opravljati in sicer prav zaradi njihovih preveč obsežnih območij in nasprotij, ki so vladale znotraj teh območij. Tu predvsem mislim na ljubljanski okraj, ki je obsegal področje treh naravnih regij, ki so si po svojih ekonomskih, socialnih in socioloških problemih med seboj različne in jih je okraj težko ali pa jih sploh ni mogel usklajevati. V tej zvezi se mi zdi ugotovitev v poročilu odbora, da kakor hitro je okraj izgubil vlogo usmerjevalca družbenega razvoja in je vse bolj služil le kot koordinator in organizator strokovne pomoči, se je njegova vloga vedno bolj zmanjševala. Zato smo na tem območju mnogokrat težko našli skupen jezik v številnih problemih, ki so se tu pojavljali, kljub temu, da je v ustavi zapisano, da naj bi republika, pa tudi občine prepustile opravljanje nekaterih nalog okraju. V praksi v zadnjem obdobju do takšnega prenosa nalog na okraj tako s strani republike kot tudi s strani občin skoraj ni prišlo, z izjemo, da je okraj, glede na to, da je iskal svojo vlogo, vplival na združevanje in organizacijo določenih služb, o občinah, zlasti na področju strokovnega šolstva, negospodarskih investicij itd. Z utrjevanjem komunalnega sistema, sistema neposrednega samoupravljanja v komuni, je okraj dejansko vse bolj prevzemal le vlogo koordinatorja in usklajevalca odnosov med občinami ter je zato njegova vloga sama po sebi upadala. Hkrati pa so se občine močno organizacijsko, kadrovske in strokovno okrepile za samostojno opravljanje nalog, ki jim jih nalaga ustava in zakoni. To potrjuje tudi dejstvo, da so občine že v preteklosti, sedaj pa še

bolj, uspešno reševale zelo zapletene ekonomske in družbene probleme, s katerimi se srečujejo v procesu našega ekonomskega in družbenega razvoja.

Prepričan sem, da so občine v bodoče v sodelovanju z republiko in v medsebojnem sodelovanju same sposobne reševati naloge, ki jih imajo, ter doseči nadaljnji napredek in utrditev komunalnega sistema. Seveda bi pa bilo napak, če bi trdili, da v dosedanjem razvoju našega komunalnega sistema ter utrjevanja in usposabljanja občin za samostojno opravljanje nalog, okraj ni odigral izredno pozitivno vlogo. Ta vloga se je zlasti v zadnjem času kazala v organiziranem utrjevanju medobčinskega sodelovanja, ki je po podatkih, ki so bili navedeni v razpravi o tem vprašanju, na našem zboru že zavzelo izredno velik obseg na vseh področjih javnega življenja. Prav tako je okraj odigral pomembno vlogo na področju uveljavljanja regionalnega planiranja, organizacije, občinske uprave, utrjevanja inšpekcijskih služb in podobno. Skratka, lahko rečemo, da je okraj v času svojega obstoja opravil vse družbene naloge, ki so mu bile zaupane. Toda spričo nadaljnega razvoja decentralizacije in samoupravljanja ter krepitve materialne osnove samoupravnega mehanizma v komuni in delovni organizaciji, je okraj vsebolj prihajal v situacijo, ko občine v njem niso več zaznale koordinatorja in spremljevalca odnosov v komuni. Temu dejstvu okraj sam ni kriv, temveč je naš družbeni razvoj terjal, da republika, okraj, pa tudi občina niso več faktor procesa razširjene reprodukcije, temveč se ta funkcija vsebolj prenaša na delovne organizacije, kar je popolnoma v skladu z intencijami nadaljnega razvoja našega družbenega sistema in s stališči VIII. kongresa ZKJ. Delovne organizacije postajajo v vedno večji meri neposreden nosilec razširjene reprodukcije, zato na tem področju izgubljajo tako občina, še bolj pa okraj, določene pristojnosti, ki so jih doslej imeli posebno kar zadeva formiranje sredstev za razširjeno reprodukcijo.

V tem smislu je okraj v zadnjem obdobju izgubil skoraj vsa potrebna sredstva za svoje funkcioniranje ter mu ta sredstva zagotavlja republika. To dejstvo kaže, da se bodo občine s svojo problematiko vsebolj obračale na republiko. S to problematiko se okraj v sedanji vlogi ni mogel spoprijeti ter so se občine zato že doslej postopoma obračale direktno na republiko, kar menim, da ni bilo negativno in škodljivo za naš nadaljnji razvoj, temveč je praksa že sama pokazala, da se spletajo neposredne vezi na relaciji občina-republika in da vmesni faktor ni več potreben.

Ukinjene okraje naj bi v sistemu družbeno-političnih skupnosti nadomestila republika, še posebej pa medobčinsko sodelovanje. V procesu decentralizacije in utrjevanja samoupravnega sistema so komune že dosedaj postopoma dobivale vse večje pristojnosti z vseh področij. Da bi te svoje pristojnosti lahko opravljale, so občine že doslej iskale različne oblike medsebojnega povezovanja v okviru religije in tudi izven nje ter reševale številne probleme, ki so bili pomembni za regijo, za posamezno občino in za celotno našo družbeno skupnost. Menim, da bi se občine brez okrajev medsebojno lahko še tesneje povezovale, glede izvrševanja svojih funkcij in nalog na širšem regionalnem področju, tako glede zadev gospodarstva kot tudi družbenih služb. Da je do takega sodelovanja in povezovanja med občinami že prišlo, nam dokazujejo številni primeri, zlasti tam, kjer so občine za to čutile ekonomsko in družbeno potrebo ter spoznale, da je neobhodno potrebno skupno organizirati določene službe, ki imajo skupni pomen.

Menim tudi, da bo z nadaljnjim utrjevanjem komunalnega sistema težnja po medobčinskem sodelovanju vsak dan večja in da se bodo občine vse bolj

in tesneje povezovale tako glede programiranja razvoja kot glede celotne problematike v komuni. Najbolj pa bodo svoje sodelovanje usmerile na dogovore o regionalnem razvoju, kajti tu komune najbrž čutijo največ skupnih nalog in tudi skupnih problemov.

Iz tega bi lahko sklepali, da v okviru regij občine težijo za tem, da si skupno organizirajo tiste institucije, ki jim ustrezajo in ki jih prilagajajo svojim konkretnim potrebam in razmeram.

Tovarišice in tovariši poslanci, na podlagi stališč, ki sem jih navedel v svoji razpravi, predlagam, da naš zbor priporoči Izvršnemu svetu, da sproži postopek za spremembo ustave Socialistične republike Slovenije in da bom za to poročilo tudi glasoval.

Predsednik Janez Hočevnar: Naslednji govornik je poslanka Alojzija Smolič, iz občine Ljubljana-Šiška.

Alojzija Smolič: Tovariši in tovarišice poslanci. V svoji razpravi bi se rada v zvezi s predvideno odpravo okrajev dotaknila vprašanja delitve dohodka, ki je bil s proračunom določen za financiranje okrajev. V zadnjem času so namreč v občini Ljubljana-Šiška bili zbori volivcev, ki so razpravljali o družbenem planu in proračunu občine. Zato štejem za svojo dolžnost, da povem nekaj poglobitvenih problemov s teh zborov.

Na vseh teh zborih so zelo ostre razprave načele vprašanje finančnih sredstev, katerih za vse potrebe občine ni dovolj. Predvsem je kot zelo pereče bilo obravnavano vprašanje vzdrževanja in gradnje šol, saj so nekatere šole stare že nad 100 let. V zvezi s tem naj še pripomnim, da je bil na teh zborih močno kritiziran pojav, da je v centru Ljubljane več moderno urejenih šol z enoizmenskim poukom, pa še te v zadnjem času nimajo dovolj učencev, šole ostalih ljubljanskih občin v najbližji okolici Ljubljane pa delujejo v neprimer- nih prostorih razen tega pa je pouk v treh izmenah. To sicer ne spada neposredno k današnji razpravi, vendar menim, da so občani upravičeni kritizirati tako stanje šol.

Na sestanku kluba odbornikov naše občine, kjer se je razpravljalo o družbenem planu, so odborniki občinske skupščine zelo ostro kritizirali, da se poslanci v Skupščini nismo zavzeli za boljše razmerje delitve proračunskih dohodkov med občino in republiko v korist občine. Ob tem so odborniki navajali, da sta si zveza in republika že odrezali vsaka svoj delež od proračunskih dohodkov, občinam pa sta prepustili ostanek, da z njim razpolaga, kakor pač ve in zna. V zvezi z ukinitvijo okrajev pa odborniki izražajo bojazen, da bodo občine morale prevzeti še nove obveznosti, ki bodo še bolj obremenile že tako in tako obremenjeni občinski proračun. Po izjavi predsednika mestnega sveta Ljubljane se je že vrsta predstavnikov raznih okrajnih institucij oglasila na Mestnem svetu v zvezi z nadaljnjim obstojem.

Mnenja sem, da bi morali v zvezi z ukinitvijo okrajev zmanjšati tudi stroške uprave, ne pa samo prenesti breme na nižje organe. Iz predloženega gradiva je sicer razvidno, da bo ukinitvev okrajev pozitivno vplivala na samostojnost in neposredno povezavo občine z republiko. Ob tem pa je potrebno skrbno proučiti, katere institucije naj se prenese na občine, katere na republiko, prav tako pa kaj naj se ukine.

Predsednik Janez Hočevar: Besedo ima poslanec Vlado Črešnik, poslanec iz občine Slovenske Konjice.

Vlado Črešnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V svoji razpravi bi predvsem rad opozoril na nujnost medobčinskega sodelovanja na področju drugostopenjskega šolstva, ki prihaja še bolj v ospredje prav sedaj, ko razpravljamo o ukinitvi okrajev — institucij, ki so bile doslej poglaviti inicijator zbiranja sredstev za delovanje teh šol. Menim, da ni potrebno poudarjati pomembnosti šol druge stopnje, čeprav njihov neurejeni materialni položaj kaže prav nasprotno. V ilustracijo bi navedel samo nekaj dejstev o potrebnosti teh šol. V industrijsko razvitejših deželah pride na enega inženirja v gospodarstvu 15 strokovnjakov s srednjo izobrazbo, pri nas pa je to razmerje 1 : 3,2. Analize za naš okraj kažejo, da zasedajo mesta, ki bi jih po sistemizaciji morali zasedati kadri s srednjo strokovno izobrazbo, v polovici primerov kadri z nižjo strokovno izobrazbo. Potrebnost teh šol pa nam kaže tudi dejstvo, da je po končani osemletki pritisk na te šole največji: konkretno je v celjskem okraju v letu 1964 od 3023 učencev s končano osnovno šolo bilo lahko sprejetih na šole druge stopnje samo 905 učencev, ali 17,1 %. Navedel sem samo nekaj argumentov o nujnosti teh šol. K temu bi dodal še podatek o stanju teh šol v našem okraju, ki je bolj kritično kot sicer v Sloveniji, ker so zmogljivosti za 30 % manjše od republiškega povprečja. Tako na primer pride v republiko na 100 učencev osnovnih šol 17,5 % učencev vseh šol druge stopnje, v celjskem okraju pa 11,85 % učencev šol druge stopnje.

V letu 1964 so se v Sloveniji na podlagi neposrednih dogovorov z delovnimi organizacijami ustanovili skladi za drugostopenjsko šolstvo pri okrajnih skupščinah, v katere so delovne organizacije vplačale 1 % do 2,5 % bruto osebnih dohodkov, ki so bili namenjeni za izobraževanje. Ne da bi podrobneje presojal ali so bile te akcije vedno najbolj demokratične oziroma ali so delovne delovne organizacije razumele svoje lastne potrebe, ugotavljam, da je od vseh v te namene predvidenih sredstev bilo v Sloveniji zbranih le 27,3 %; od tega v okraju Ljubljana 3 %, Maribor 30 %, Celje 53 %, za okraj Koper pa trenutno nimam podatkov. Menim, da te številke nazorno kažejo tako na »razumevanje« delovnih organizacij, kakor na materialni položaj drugostopenjskega šolstva, na drugi strani pa narekujejo nujnost rešitve financiranja teh šol. Medtem ko je vprašanje financiranja osnovnih, višjih in visokih šol rešeno, pa je financiranje šol druge stopnje bilo in še vedno je negotovo. Te številke pa nazorno kažejo, da reševanje tega problema ne sme in ne more biti odvisno samo od delovnih organizacij. Menim namreč, da to ni le problem delovnih organizacij, saj gre za mladino v starosti od 15 do 16 let, temveč je to problem družbe in njene odgovornosti za to mladino. Kolikor se to stanje ne popravi, nas bodo bodoče generacije upravičeno obtoževale. Menim, da je prav sedaj skrajni čas, da uredimo to vprašanje, zato predlagam, da odgovorni organi to pozorno proučijo ter da se izdelata enoten koncept financiranja šol druge stopnje. Ker pa značaj teh šol presega meje ene same komune, menim, da bi financiranje moralo temeljiti na medobčinski osnovi, to se pravi na medobčinskih skladih. Prav tako moram poudariti, da financiranje teh šol ne sme in ne more biti samo stvar delovnih organizacij, temveč širše družbene skupnosti, ki naj skupno z delovnimi organizacijami najde najboljše rešitve in zagotovi nemoteno delo šol druge stopnje.

Predsednik Janez Hočevvar: Besedo ima poslanec Adam Vahčič, poslanec iz občine Videm-Krško.

Adam Vahčič: Tovarišice in tovariši poslanci! V svoji razpravi bi želel seznaniti zbor z mnenjem in predlogi občanov Spodnjega Posavja glede nadaljnjega obstoja kraja. Zdi se mi, da je popolnoma točna ugotovitev odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, da so okraji v času izgrajevanja in uveljavljanja komunalnega sistema odigrali pozitivno vlogo pri utrjevanju komunalnega sistema in samostojnosti občin. Točna pa je tudi ugotovitev, da so zaradi dejanske drugačnega razmerja postali okraji v našem sistemu družbeno-političnih skupnosti nepotrebni. S predlogom za odpravo okrajev se občani spodnjesavskih občin v celoti strinjajo in menijo, da je ta ukrep nujen ter naj bi se tudi čimprej izvedel. Odprava okrajev bo samo pospešila in utrdila v praksi že oblikovano medobčinsko sodelovanje.

V zvezi z medobčinskim sodelovanjem menim, da je umestno, da naš zbor sprejme priporočilo občinskim skupščinam, da le-te vzporedno z ukinitvijo okrajev začnejo s tesnejšim medsebojnim sodelovanjem na vseh področjih medobčinskih služb. Prepričan sem, da z nadaljnjim prenašanjem ostalih pristojnosti iz okraja na občine, le-te niso vse sposobne glede na kader in prostor, s katerim razpolagajo, zlasti na podeželju, kvalitetno, strokovno in ekspeditivno zadovoljevati potrebe svojih občanov.

Prav tako je umestno tudi vprašanje, ali je ekonomično, da ima vsaka občina vse potrebne službe, katere glede na velikost in strukturo občine niso racionalno izkoriščene. Menim, da je pri tem potrebno upoštevati splošno varčevanje, čemur bi morali posvetiti pozornost predvsem republiški sekretariati, zlasti ker so letošnja proračunska sredstva, verjetno pa bo tako tudi v bodoče, znatno manjša od zahtevanih potreb. Zagotovitev dopolnilnih finančnih sredstev od strani republike 37 občinam v Sloveniji dovolj zgovorno priča, da je potrebno povsod varčevati, v zvezi s tem pa organizirati občinsko upravo tako, da bo kar najbolj racionalno izkoriščena. To pa bo možno doseči v znatni meri tudi z medobčinskim sodelovanjem posebno tam, kjer sodelovanje narekuje geografske, gospodarske in druge razmere. Materialna sredstva, ki jih bo sprostila odprava okrajev, pa naj bi se racionalno in enakopravno razdelila med občine. Poudarjam, da na ta sredstva v zvezi s prenosom pristojnosti vse občine, posebno pa v Spodnjem Posavju, čvrsto računajo, ker so slednje vse dosedanje reorganizacije pustile vedno praznih rok. Prepričati je treba že ustaljeno prakso, da je sedež okraja dobil vedno največ sproščenih sredstev. Posebno skrbno pa je treba proučiti obveznosti, katere imajo okraji iz posojil. Ob sprejemu zakona o določitvi dopolnilnih sredstev občinam in zagotovitvi finančnih sredstev za potrebe okrajev, smo videli, da imajo okraji dokaj velike obveznosti iz posojil, in sicer za letošnje leto 1454 milijonov dinarjev. Mnenja sem, da bi te obveznosti za letos morala prevzeti republika, za naslednja leta pa naj bi jih prevzele tiste občine, na čigar območju so bila sredstva vložena.

Ob koncu predlagam, da se postopek za ukinitvev okrajev čimbolj pospeši.

Glede prenašanja pristojnosti, ukinitve okrajnih institucij in zaposlitve uslužbencev okrajne uprave menim, da se ta vprašanja lahko uredijo v letošnjem prvem polletju, tako da bi v drugi polovici leta na občinske in republiške organe prenesene pristojnosti lahko kar najbolje funkcionirale.

Predsednik Janez Hočevar: Besedo ima poslanka Danica Vogrinc.

Danica Vogrinc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V poročilu odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov o vprašanju obstoja okraja v sistemu družbeno-političnih skupnosti, je rečeno med drugim glede kulturnih institucij tole:

»Kulturne institucije, katerih ustanoviteljske pravice so pri okraju in katere je okraj tudi sofinanciral, je treba ločiti na take, ki so republiškega pomena in ostale. Med prvimi sta Slovensko narodno gledališče in Slovenska filharmonija v Ljubljani. Ustanoviteljske pravice in obveznosti za omenjene zavode naj bi prevzela republika in ljubljanski Mestni svet kot soustanovitelja.«

Za kulturne ustanove, ki jih je doslej formalno sofinanciral, dejansko pa v celoti samostojno financiral okraj Maribor, in od katerih so omenjeni Slovensko narodno gledališče, Študijska knjižnica, Pokrajinski muzej, Muzej NOB in Državni arhiv, ki so vsi v Mariboru, pa meni poročilo odbora, da naj bi njihove ustanoviteljske pravice in obveznosti prevzel Mestni svet Maribor. S tem je odbor že nekako opredelil pomembnost posameznih večjih kulturnih institucij v Sloveniji, za katere so ustanoviteljske pravice in obveznosti dosedaj izvajali okraji. Strinjam se, da je za obstoječe kulturne ustanove potrebno ugotoviti njihovo pomembnost in jih glede na to opredeliti, ali so republiškega, mestnega oziroma medobčinskega pomena. Na podlagi te ugotovitve pa naj bi potem določili tudi način financiranja.

Ob ukinitvi mariborskega okraja se je kot resen problem zastavilo vprašanje, na koga prenesti kulturne institucije, ki jih je dosedaj vzdrževal okraj. Na eni strani se čuti zaskrbljenost kolektivov teh ustanov, ker so v okraju videle večjo materialno gotovost za svojo rast, na drugi strani pa občinske skupščine izražajo bojazen, da teh bremen v celoti ne bodo zmogle. Poudariti pa moram, da se hočejo nekatere občinske skupščine v okraju povsem iznebiti odgovornosti za financiranje nekaterih kulturnih institucij. Sredstva za delo omenjenih institucij znašajo približno 600 milijonov dinarjev letno. K temu pa moramo dodati še to, da večina naših kulturnih institucij potrebuje temeljite obnovitve in so zato potrebna znatna investicijska sredstva, ki jih tudi okraj doslej ni zmožel. Prav goťovo se je tudi dejavnost kulturnih institucij pod okriljem okraja mnogo bolj razrasla, kot bi to dovoljevala materialna zmogljivost večine občinskih proračunov. Mimo teh problemov, ko razpravljamo o ukinitvi okrajev, ne moremo in tudi ne smemo, saj se končno tudi v občinah zavedamo izredno pomembne vloge, ki jo imajo za našo družbo kulturne institucije.

Zato mi dovolite, da v tej zvezi sprožim še nekaj konkretnih problemov in predlogov.

V dosedanjih razpravah je prevladovalo mnenje, da naj zagotovijo sredstva za poslovanje Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru v celoti občine na območju mesta Maribor, sredstva za poslovanje Državnega arhiva naj bi zagotovila za zadeve, ki jih le-ta opravlja za potrebe občin na območju mesta Maribor te občine, za zadeve, ki jih opravlja arhiv za ostale občine v okraju Maribor, pa naj bi se sredstva zagotavljala s posebno pogodbo med Državnim arhivom in posamezno občino, za katero državni arhiv dela. Občine na območju mesta naj bi prav tako prevzele del skrbi za Študijsko knjižnico, ki je že prenesena kot samostojna enota v sklop Združenja višjih šol v Mariboru. Predvideva se, da bi zagotovitev 25 % sredstev prevzele vse tri mariborske mestne občine,

75 % sredstev pa naj bi zagotovila republika. Tak način financiranja prav gotovo ustvarja težave pri delu teh zavodov in ustanov, ker ima vsak zavod ali ustanova pri pripravljanju programa svojega dela in iz tega izvirajočega zahtevka po sredstvih opravka z občinami z različno gospodarsko močjo. Zaradi tega bodo nekatere od občin, ki skupno financirajo te institucije, verjetno sposobne v celoti zagotoviti potrebna sredstva za njihovo delo, medtem ko bodo nekatere občine zaradi pomanjkanja finančnih sredstev lahko zagotovile samo del potrebnih sredstev, ne glede na naloge, ki naj jih posamezni zavodi ali ustanove opravijo na osnovi zakonitih predpisov oziroma svojih programov del. Zaradi tega se mi zdi najbolj umestno, da bi zakon o ukinitvi okrajev v SR Sloveniji določil, da prevzamejo ustanoviteljske pravice in obveznosti za zavode in ustanove, ki so regionalnega pomena, republika, ki naj bi iz svojih sredstev tudi zagotovila normalno delo zavoda ali ustanove s takšnim pomenom. Iz dosedanjih razprav je znano, da bo republika morala zagotoviti 11 občinam v okraju Maribor dodatna proračunska sredstva, zlasti za potrebe šolstva, zato naj bi v skladu s tem zagotovila sredstva tudi za zgoraj naštete institucije, da bi se omogočilo njihovo normalno delo. Pri presoji o zagotovitvi republiških sredstev v ta namen je treba upoštevati, da ima Slovensko narodno gledališče v Mariboru pomembno vlogo glede idejnega narodnostnega, kulturno-vzgojnega in izobraževalnega dela v severnem obmejnem predelu Slovenije in torej ni pomembno samo za tri mariborske mestne občine. Upoštevati je treba nadalje, da posega njegovo delovanje tudi izven meja naše države, kar se nanaša na sodelovanje z Avstrijo in Madžarsko.

Mnenja sem, da bi republika prispevala vsaj tisti del sredstev za izvajanje programa teh institucij, ki presega okvire mestnih občin. Še bolj potrebno pa bi bilo, da bi republika pomagala z dotacijami ali z možnostmi najemanja kreditov pri investicijah za pomembnejše kulturne institucije, za kar je v našem primeru potrebno okoli milijardo dinarjev.

Predsednik Janez Hočev ar: Besedo ima Peter Mravljak, poslanec iz občine Radlje.

Peter Mravljak: Tovarišice in tovariši poslanci! V razpravi želim opozoriti na nekatere probleme, ki bodo v zvezi z organizacijo medobčinskega sodelovanja nastopili na področju uprave po odpravi okrajev. Pri tem se bom omejil na območje štirih koroških občin, ki so že doslej zelo tesno sodelovale predvsem na gospodarskem področju. Glede tega je medobčinsko sodelovanje že pognalo korenine, saj je za vse območje štirih občin le eno gozdno gospodarstvo in eno lesno industrijsko podjetje, prav tako tudi Železarna Ravne kot največje industrijsko podjetje na tem območju tesno sodeluje z industrijskimi podjetji v ostalih občinah. Medobčinsko sodelovanje je tudi dobro razvito pri nekaterih javnih službah kot so sodišče, tožilstvo, zdravstvo, prosvetno-pedagoška služba in podobno, pri upravnih organih pa sodelovanje še ni zaživelo, kot to narekujejo potrebe, pač pa je bilo omejeno le na posvetovanja predstavnikov občinske uprave o reševanju skupne problematike. Od konkretnih oblik sodelovanja v upravi je bil doslej ustanovljen samo zavod za kataster. Pri inšpekcijskih službah je sodelovanje bilo omejeno na posamezne občine, ki so z medsebojnimi sporazumi reševale perečo kadrovsko problematiko na tem področju. O organizaciji skupnih inšpekcijskih služb so predstavniki koroških občinskih skupščin sicer že večkrat razpravljali, vendar pa do tega doslej še

ni prišlo. Vzrokov za to je več, med poglavitve pa sodi vprašanje vzdrževanja teh služb. Analize so pokazale, da bi medobčinska inšpekcijska služba s popolno kadrovsko zasedbo na osnovi sistematizacije, ustreznimi upravnimi prostori, primerno opremljenostjo in prevoznimi sredstvi znatno obremenjevala proračune občin. Odprto je tudi vprašanje samostojnosti inšpekcijskih služb. Občine, ki imajo pri sedanji organizaciji teh služb večji ali manjši vpliv na ukrepe inšpekcijskih organov, izražajo bojazen, da pri medobčinski organizaciji inšpekcijske službe občinska politika na posameznih področjih ne bi prišla v celoti do izraza. V posameznih občinah tudi ne razumejo pomembnosti oziroma vloge teh služb in se zadovoljujejo s stanjem, kakršno je sedaj. Delno je vzrok, da se ni odločneje začelo z organiziranjem medobčinskih inšpekcijskih služb, kakor tudi z reševanjem kadrovskega vprašanja tudi v tem, da so inšpekcijski organi okraja po potrebi v nekaterih občinah opravljali posamezne inšpekcijske naloge iz medobčinskih pristojnosti.

Z odpravo okrajev bodo občine morale nujno rešiti vprašanje skupnih inšpekcijskih služb, ne glede na omenjene pomisleke, ki so več ali manj subjektivnega značaja. Dejstvo, da v koroški regiji soglašajo s skupnimi inšpekcijskimi službami že tri občine, kaže da najbrž ne bo posebnih težav z njihovo organizacijo.

Naloge republiških upravnih organov in republiških inšpekcijskih služb bodo z odpravo okrajev mnogo večje in odgovornejše, potrebno pa bo tudi spremeniti obliko strokovne pomoči nižjim upravnim organom, ki se je izražala predvsem skozi posvetovanja. Le-ta niso bila vedno najbolj učinkovita, saj je le redko bilo predhodno pripravljeno ustrezno pismeno gradivo in podobno. Mnenja sem, da lahko v določeni meri občinskim upravnim organom strokovno pomagamo z vsebinsko preusmeritvijo revije »Javna uprava« v praktični priročnik, ki naj bi obravnaval konkretne zadeve s področja dela občinskih upravnih organov, vsa teoretična vprašanja pa naj bi bila obravnavana v reviji »Pravnik«. S tem bo omogočeno individualno strokovno izpopolnjevanje upravnih uslužbencev, učinkovitejša pa bodo tudi morebitna regionalna posvetovanja med republiškimi in občinskimi organi. Razumljivo je, da bo potrebno s strani republiških organov izvajati določen pritisk na tiste občinske skupščine, ki ne bodo razumele potrebe po medobčinskem sodelovanju in bodo lokalistično ter primitivno reševale določene naloge, naložene z ustavo in zakoni. V glavnem pa za občine odprava okrajev ne bo predstavljala večji problem, saj je že doslej bilo delo okraja usmerjeno na usposabljanje občin za opravljanje nalog, ki jih imajo kot osnovne družbeno-politične skupnosti.

Predsednik Janez Hočevar: Odrejam 20-minutni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 10.10 in se je nadaljevala ob 10.40.)

Predsednik Janez Hočevar: Besedo ima poslanec Stane Bizjak, poslanec iz Škofje Loke.

Stane Bizjak: Tovarišice in tovariši poslanci! V svoji razpravi o ukinitvi okrajev v naši republiki bi v poročilu odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov podprl tisto misel, da so občine postale v našem sistemu osnovna enota za reševanje vseh vprašanj, ki zadevajo našega občana. Občine

so vsebolj začele opravljati vse naloge, ki jih imajo kot osnovne, politično-teritorialne enote naše družbene ureditve. Okraji so v zadnjem času postali že ovira za normalni razvoj medobčinskega sodelovanja, ki se odvija v okviru naravne regionalne povezave občin. Njihov nadaljnji obstoj bi oviral bolj sproščeno in naravno medobčinsko povezovanje in reševanje določenih problemov, ki so skupni za več občin, kar bi vsekakor bilo negativno. Z ukinitvijo okrajev bo samostojnost in pomembnost občin še bolj poudarjena. V zvezi s tem pa je nujno, da zlasti tiste občine, ki doslej z utemeljitvijo, da nimajo ustreznih kadrov, niso storile skoraj ničesar za izboljšanje dela svoje uprave, to sedaj popravijo. Z razformiranjem okrajne uprave, kakor tudi z ukinitvijo okrajnih družbeno-političnih organizacij bo sproščeno precejšnje število dobrih in razgledanih kadrov. Te kadre je potrebno vključiti v občinsko upravo in tako izboljšati kakovost njenega dela. Menim pa, da je treba občinski kader povečati predvsem kakovostno, ne pa številčno. Izkušnje, ki jih imajo posamezni strokovni in upravni kadri okrajne uprave, bodo prišle zelo prav v občinskih upravnih službah. Samo na ta način se bo delo občinskih upravnih organov temeljito izboljšalo in postalo kvalitetnejše. Negativen odnos nekaterih občin do vprašanja zaposlitve kadrov iz dosedanjih okrajnih uprav gre tako na eni strani na račun slabšega poslovanja občinske uprave, na drugi strani pa je s tem direktno prizadet občan. Od smotrne razporeditve upravnih strokovnjakov iz okraja je odvisno marsikje kvalitetnejše in boljše delo naših občin v prihodnosti.

Z ukinitvijo okrajev pa se pojavljajo ponekod tudi težnje za združitev več občin. Te težnje so močne, posebno v tistih občinah, ki so manj razvite in kjer velik del proračunskih sredstev porabijo občine za upravo samo. Menim, da bo v prihodnosti moralo priti do združevanja posameznih občin, vendar je vsako združevanje, ki ne bi bilo utemeljeno, lahko samo škodljivo in bi povzročalo, kolikor bi se reševalo hkrati z ukinitvijo okrajev, razne nepredvidene težave. Naš zbor ima s tem v zvezi v svojem programu dela predvideni dve razpravi: razpravo o načelih za organizacijo občinskih upravnih organov in razpravo o občinski skupščini kot organu samouprave občine. Menim, da bi bilo potrebno v zvezi s tem zadolžiti pristojni republiški upravni organ, da glede teh dveh vprašanj pripravi temeljito analizo o stanju v posameznih občinah, kakor tudi na splošno vseh občin, iz katere bo razvidno, katere občine imajo toliko skupnih interesov, da jih je potrebno v prihodnosti združiti. Vsaka pre nagljenost glede tega vprašanja ima lahko samo škodljive posledice za delo občinskih upravnih organov. Na drugi strani pa tako ne bi bilo upoštevano načelo, da naj občani sami odločajo o združitvi. Cilj združitve bi moral biti zastavljen tako, da bi združene občine bolje poslovale kot doslej. Pri tem mislim na boljše poslovanje v tem, da bi bilo poslovanje kvalitetnejše in za našega občana tudi cenejše.

Predsednik Janez Hočevar: Besedo ima Marija Aljančič.

Marija Aljančič: Tovarišice in tovariši poslanci! Pri odpravi okrajev bodo zadeve, ki jih je doslej v upravnem postopku na drugi stopnji reševal okraj, prevzeli pristojni upravni organi republike. Svoječasna razprava o delu občinske uprave v našem zboru pa je pokazala, da se zadeve v upravnem postopku tako v občini, kakor tudi v postopku na drugi stopnji ne rešujejo ažurno in v predpisanem roku. Zato menim, da je nujno potrebno, da republiški sekretariat za proračun in občo upravo posebej prouči, kako organizirati to službo,

da ne bo z ukinitvijo okrajev prišlo še do večjega zastoja pri reševanju zadev občanov v upravnem postopku. Te svoje navedbe naj ilustriram z nekaj podatki. Znano je, da občine v SR Sloveniji rešujejo letno približno 800 000 upravnih zadev. Samo v koprskem okraju jih je bilo lani 111 000. Določen del teh zadev pride v pritožbenem postopku na drugostopenjski organ. Po podatkih, s katerimi sem bila seznanjena, so okraji v letu 1964 reševali v upravnem postopku na drugi stopnji 16 905 zadev. Vse te zadeve se bodo z odpravo okrajev reševale pri pristojnih republiških organih. Število teh pritožbenih zadev pa ne kaže nobene tendence upadanja. Tako je bilo na primer ob koncu leta 1964 v občinah koprskega okraja samo glede delovne in posebne dobe v postopku 4478 zadev, ki niso bile rešene. V teku dveh mesecev letos se je s tega področja nabralo še mnogo novih zadev, prav iz tega področja upravnega postopka pa prihaja na drugo stopnjo tudi znatno število pritožb. Zato menim, da je potrebno, da pristojni republiški organ to vprašanje posebej prouči in predvidi tak način reševanja teh pritožbenih zadev, da bo še bolj ažurno kot doslej, kar bomo dosegli po mojem mnenju tako, da se imenuje več komisij in potrebno število referentov za določeno število občin. Poudariti namreč moram, da za vsako zadevo v postopku stoji občan, ki običajno zelo težko čaka na rešitev svoje vloge.

Opozorila bi še na eno vprašanje, ki mi je še posebej blizu, ker delam na tem področju. Znano vam je, da so se materialna vprašanja borcev poleg drugih oblik reševala tudi s priznavalnino, in sicer je le-ta bila občinska, okrajna in republiška. Priznavalnina, ki jo je dajal okraj, je bila ob koncu preteklega leta prenesena na občine. Pri tem se je komisija, ki je v ta namen delovala pri okrajni skupščini, trudila, da bi dosegla določeno uskladitev priznavalnin med posameznimi občinami v okraju in tudi v širšem merilu. Kljub temu pa ne morem reči, da smo v tem uspeli, ker smo imeli, če vzamemo povprečje kot eden izmed pokazateljev, v samem okraju to vprašanje zelo različno urejeno po posameznih občinah. Tako je na primer v Piranu povprečna priznavalnina bila 4900 dinarjev, v drugi občini 6000 dinarjev, v eni občini 7000 dinarjev, v Postojni pa je povprečje bilo najvišje, in sicer 10 000 dinarjev. O tem vprašanju govorim tudi zaradi tega, ker na koprski okraj odpade približno četrтина vseh borcev, ki so včlanjeni v Sloveniji, kar znaša na tem območju 14 % prebivalstva in so zaradi tega ti problemi še bolj akutni. O teh vprašanjih se je mnogo razpravljalo skoraj na vseh letnih konferencah zveze borcev pa tudi na drugih sestankih ter so bili dani predlogi, da se vprašanje podeljevanja priznavalnin enotneje uredi. Zaradi tega predlagam, da se komisija za vprašanja borcev, ki deluje pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije, zavzame za to, da se to vprašanje enotno uredi za vso Slovenijo, zlasti ker so bila dodatna sredstva dodeljena tistim občinam, ki v ta namen nimajo dovolj svojih sredstev, da ne bomo ob enakih zaslugah in enakih življenjskih pogojih tega vprašanja povsem različno reševali.

Predsednik J a n e z H o č e v a r : Besedo ima poslanec Jože Eržen.

J o ž e E r ž e n : Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite mi, da v zvezi z današnjo razpravo navedem nekaj svojih stališč.

Zdi se mi predvsem, da je današnja razprava namenjena preciziranju načelnega stališča glede tega, ali je odprava okrajev kot družbeno-političnih skupnosti primerna, kakor tudi razlogom, ki so do nje privedli. Ugotavljam pa,

da je pretežni del diskusije bil usmerjen na to, kar bi po mojem mnenju moralo biti predmet razprave takrat, ko bo naš zbor razpravljal o predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev, ki bo moral nujno urediti vse tiste odnose, ki bodo nastali z ukinitvijo okraja v sistemu družbeno-političnih skupnosti. Zdi se mi pa potrebno, da bi o vseh vprašanjih, ki so bila sprožena v današnji razpravi, razpravljali tudi odbor našega zbora, ki bo obravnaval predlog zakona za izvedbo odprave okrajev, da bi v zakonu bila obdelana in vsebovana tudi ta vprašanja. Mogoče vsa ta vprašanja ne bo potrebno obravnavati v zakonskih določilih, vendar menim, da je treba zavzeti določena stališča do posameznih vprašanj kot so obveznosti, financiranje določenih objektov in podobno. Med aktualna vprašanja lahko štejemo nadalje ureditev konkretnih odnosov, ki zahtevajo okrepitev občinskega sodelovanja na določenih področjih. Toda o vseh teh konkretnih problemih v zvezi z ukinitvijo okrajev nisem imel, kot že uvodoma poudarjeno, namena razpravljati.

Zdi se mi, da bi bilo treba poudariti, da današnja razprava, kakor tudi razprava v odboru našega zbora, ki je obravnaval to vprašanje, ni začetek razprave o problemu odprave okraja. Ta razprava je že dosedaj tekla po raznih področjih in samoupravnih organih ter družbeno-političnih organizacijah, zato so stališča, ki jih danes oblikujemo, pravzaprav izraz vsega tega in prav iz njih izhaja oportunistična odprava okrajev. Razprava o odpravi okrajev je tekla že od sprejemanja ustave, zlasti ker smo bili že takrat precej v zadregi glede tega, kakšna naj bo vloga okraja. Zvezna ustava je natančnejša določila glede vloge okrajev prepustila republiški ustavi, vendar je tudi ta v svojih določilih bila skopa. Ko je v tem času definitivno bila sprejeta odločitev, da bo vloga temeljne družbeno-politične skupnosti prejela občina, se je proces odprave okrajev že pričel. Ta proces se je odvijal v skladu z razmerami, ki so v teh dveh letih obstajale v temeljnih družbeno-političnih skupnostih — občinah. Osnovna vloga in cilj delovanja okrajev v tem obdobju je bila, da pomagajo pri krepitvi občin kot temeljnih družbeno-političnih skupnosti. To nalogo so tudi opravili, čeprav ne povsod v zadostni meri, kar je posledica tega, da niso bili in tudi danes v celoti še niso usklajeni zakoni z ustavo. Zaradi tega so se v delu okrajev zadržale še stare metode, ker so bili pri tem navezani na konkretna določila posameznih zakonov. Če bi te spremembe prišle hitreje, bi se morda tudi vloga okrajev dosledneje uveljavljala v smeri usposobitve občin za samostojno delovanje. Ta vloga bi morala biti dvojna: inštruktorska in koordinatorska. Slednje je okraj kot družbeno-politična skupnost v prvi vrsti izvajal preko okrajne skupščine in ostalih njenih teles. Menim, da je bil ta del izvajanja njegovih nalog najpomembnejši in sicer v tem smislu, da so ti organi, ki so bili sestavljeni iz predstavnikov temeljnih družbeno-političnih skupnosti, lahko najbolj kompleksno, najbolj vsebinsko obravnavali tiste probleme, ki jih je bilo treba koordinirati med občinami kot temeljnimi družbeno-političnimi skupnostmi. Včasih smo slišali, da je okraj samo servis občin. Če bi to ozko razumeli, potem že takšen servis ni nujno, da je to družbeno-politična skupnost, temveč je to lahko vsaka druga strokovna organizacija, ki obdeluje ter proučuje metode dela temeljnih družbeno-političnih skupnosti in jim pomaga. Zato se je v zadnjem času inštruktorska vloga, ki je potekala po upravni liniji, vsaj na našem koprskem območju počasi zmanjševala. Vse močnejše so se razvijali kadri in celoten kompleks delovanja temeljnih družbeno-političnih skupnosti, zato se je inštruktorska vloga zmanjševala, ostala pa je koordinatorska vloga, ki jo je lažje opravljati preko predstavniškega mehanizma te družbeno-

politične skupnosti kot pa z upravnimi posegi. Posledica tega in posledica prenosa pristojnosti na občine je bila tudi ta, da ta predstavniški organ ni več sprejemal takšne akte, ki bi imeli zakonsko moč. Vendar pa moramo ugotoviti, da so imela priporočila in stališča, ki so jih sprejemali okraji kot družbeno-politične skupnosti drugačen značaj kot priporočila, ki jih je sprejemala republiška skupščina in njeni organi. Menim, da je prav to eno od vprašanj, ki jih bo treba še rešiti.

Zdi se mi, da bo glede na pogoje, v katerih delujejo temeljne družbenopolitične skupnosti in republika, značaj posameznih priporočil različen. Gre za to, da ne bo v vsakem primeru možno zavzeti enaka stališča glede določenega vprašanja. V republiki bomo lahko razvijali določene institucije, ki jih komuna ne more konstruktivno in racionalno rešiti, ker je to preozka družbenopolitična skupnost. Zlasti gre pri tem za tista vprašanja, ki niso neposredno povezana z integracijskimi procesi v gospodarstvu, pa tudi tu naš ekonomski sistem vse bolj razbremenjuje družbenopolitične neposredne skrbi za razširjeno reprodukcijo v gospodarstvu. Postavlja pa se, da družbenopolitična skupnost rešuje zlasti tista vprašanja, ki so vezana na področje družbenih služb.

To je bilo nekaj misli, o katerih bi morali razmišljati v zvezi z odpravo okrajev. Glede vprašanj, ki so bila obravnavana v pretežnem delu današnje razprave, pa menim, da bi jih bilo treba načeti ob sprejemanju zakona za izvedbo odprave okrajev. Ta vprašanja nikakor ne morejo vplivati na načelno stališče glede odprave okrajev, ker je povsem jasno, da je dozorel čas za njihovo odpravo iz sistema družbenopolitičnih skupnosti. Hkrati pa menim, da v tem času ni primerno, da bi se izvršile še nekatere druge spremembe, ker je potrebno, da se sama odprava okrajev čimbolj učvrsti. Pri tem pa nimam v mislih spremembe v organizaciji in delu republiških organov, ki gredo za tem, da se vloga republiških organov v odnosu na občine še bolj utrdi in učvrsti.

Predsednik Janez Hočevar: Naslednji govornik je dr. Branko Premrou, republiški sekretar za zakonodajo in organizacijo.

Dr. Branko Premrou: Tovarišice poslanke, tovariši poslanci! Na podlagi iniciative, ki so jo dali organi tega zbora, je Izvršni svet proučil vprašanje nadaljnjega obstoja okrajev, in prišel do enake ugotovitve, kot jo navaja poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov OPZ in kot je bilo skoraj enotno mnenje v današnji razpravi, to je, da je okraj v razmerah, ki so bile v naši republiki v obdobju po sprejetju ustave, izvršil svoje z ustavo naložene funkcije. Odprava okrajev temelji na splošnem soglasju občin, pa tudi samih okrajev, da so postali le-ti vsebolj odvečni člen v sistemu družbenopolitičnih skupnosti ter že danes ovirajo neposredne odnose med temi skupnostmi. Na temelju naše republiške ustave je okraj za razliko od ustav nekaterih drugih republik imel nalogo, da kot družbenopolitična skupnost, ki je izrazito usmerjena predvsem h krepitvi občin, skrbi za to, da se občine usposobijo za samostojno izvrševanje družbenih funkcij, ki jih imajo kot temeljne družbenopolitične skupnosti. Svojih originalnih družbenih funkcij pa okraj v naši republiki po ustavi ni imel. Spričo širokega področja občinskih pristojnosti in ustrezne organizacije republiške uprave, ki lahko s svojimi organi neposredno obvladuje razmeroma majhen in lahko dostopen teritorij republike, v sistemu naše družbene ureditve ni bilo trajnega mesta za vmesno družbenopolitično skupnost, kot je to okraj. Zato je imel okraj v določenem smislu

za občine satelitski značaj, smisel njegovega delovanja pa je bil v pomoči občinam, da se le-te postavijo na lastne noge in postanejo v sodelovanju z republiko sposobne reševati družbeno problematiko iz svoje pristojnosti.

Nadaljnja graditev gospodarskega sistema, kjer se skrb za razširjeno reprodukcijo vse bolj prenaša na delovne organizacije, kakor tudi izgrajevanje političnega sistema, kjer je že uveljavljen novi sistem financiranja družbeno-političnih skupnosti, odmerja okraju vse manjšo vlogo. To je bilo v zadnjem času čutiti tako pri samih okrajih kakor tudi v občinah. Na tem temelji tudi enodušnost glede potrebe po odpravi okraja in nujnost, da se sistem družbeno-političnih skupnosti prilagodi novim odnosom in potrebam.

Kljub enotnemu stališču za odpravo okrajev pa bi bilo napačno, če se ne bi zavedali, da predstavlja odprava okrajev tudi določen problem, vsaj po tehnični plati, ki bi lahko povzročil težave, kolikor na to ne bi bili pripravljeni. Čeprav okraji niso imeli nekih posebnih lastnih pristojnosti v obstoječem sistemu, pa so vendar s svojimi intervencijami zagotavljali reševanje nekaterih družbenih nalog, tam, kjer to sistem družbeno-političnih skupnosti ni zagotavljal sam po sebi. To se nanaša predvsem na področje družbenih služb, kjer je okraj s svojim organizacijskim delovanjem, deloma pa tudi z zagotovitvijo finančnih sredstev omogočal obstoj in delovanje številnih institucij, ki sicer niso republiškega pomena, vendar pa presegajo okvire posameznih občin. Gre predvsem za šole druge stopnje ter nekatere kulturno-prosvetne in zdravstvene institucije. Mnoge od teh institucij se lahko vzdržujejo le na podlagi solidnega medobčinskega sodelovanja, ob ustreznem razumevanju občin, da gre za koristno ali celo nujno skupno zadevo več občin. Odprava okraja iz sistema družbeno-političnih skupnosti pa bi utegnila nekatere take institucije prizadeti, kolikor se s pomočjo okraja začeto medobčinsko sodelovanje ne bi nadaljevalo in razširilo tudi na druga področja. Menim, da bo pri tem vprašanju potrebna takojšnja akcija pristojnih republiških organov, ki bo morala nadomestiti nujne organizacijske in druge povezave med občinami, ki jih je doslej opravljal okraj.

Naslednje pereče vprašanje v zvezi z odpravo okrajev je spremenjen položaj republiških organov v odnosu do občin. Čeprav se je neposredno sodelovanje med republiškimi in občinskimi organi v zadnjem času okrepilo, bo treba predvsem od strani republiških organov še marsikaj izboljšati v teh odnosih. Predvidena reorganizacija republiške uprave bo morala upoštevati tudi potrebo po boljši koordinaciji in bolj učinkovitem sodelovanju republiških in občinskih organov pri izvrševanju skupnih družbenih nalog.

Številna vprašanja, ki jih bo treba rešiti v zvezi z odpravo okrajev, bodo urejena s posebnim zakonom, ki ga pripravlja Izvršni svet. Gre za vprašanje razporeditve pristojnosti, ki jih je imel okraj, za vprašanje razdelitve njegovega premoženja, pravic in obveznosti, za vprašanje zaposlitve uslužbencev, za prevzem nerešenih zadev, arhivov in ostala vprašanja. Ob predložitvi tega zakona Skupščini, kar se predvideva v kratkem, bo mogoče podrobno obravnavati posamezne probleme, ki jih sproža izločitev okraja iz sistema družbeno-političnih skupnosti.

Ob koncu svoje razprave bi navedel še nekaj misli, ki so se mi porodile v zvezi z današnjo diskusijo.

Okraj bi v sistemu družbeno-političnih skupnosti moral imeti vse pravice take skupnosti, kar pomeni, da bi njegova bistvena funkcija bila v usklajevanju, usmerjanju in spremljanju družbenega in gospodarskega razvoja ter v ures-

ničevanju pravic občanov. Menim, da vseh teh funkcij okraj, ne samo od sprejetja nove ustave naprej, ampak tudi že poprej ni več imel. Te funkcije so začele odmirati hkrati s porajanjem komunalnega sistema. Okraj je sicer bil organizem, ki je združeval občine, vendar so postopoma posamezne njegove funkcije odmirale, tako da v sedanji situaciji odprava okraja ne posega globlje v družbeno strukturo Slovenije. Okraj je postopoma postajal samo tehnični organizem, izgubljal pa je funkcije, ki jih ima družbeno-politična skupnost. Tako postaja ukinitvev okraja samo končni in zaključni pravni akt naravnega procesa in ne nek akt, ki na novo postavlja ali popolnoma spreminja vso družbeno strukturo Slovenije. Seveda je tudi opravljanje tehničnih funkcij pomembno, pri čemer gre za organizacijske probleme na ravni občine, na ravni medobčinskega sodelovanja in na ravni republike. Menim pa, da zlasti pri medobčinskem sodelovanju nismo še dohnali vseh adekvatnih oblik tega sodelovanja. To sodelovanje smo zožili na upravne službe in nekatere zavode, menim pa, da bi medobčinsko sodelovanje nujno moralo zajeti tudi druge ustrezne oblike, zlasti na tistih področjih, kjer se med seboj prepletajo interesni problemi več občin. Menim, da se bodo v bodoče oblike sodelovanja raztegnile tudi na sodelovanje družbeno-političnih organov, medtem ko se je dosedanje sodelovanje omejevalo samo na upravne in inšpekcijske organe ter nekatere družbene službe. Prav odprava okrajev pa odpira medobčinsko sodelovanje občin kot družbeno-političnih skupnosti.

Predsednik Janez Hočevar: Besedo ima poslanec Vlado Černe, poročevalec odbora.

Vlado Černe: Tovarišice in tovariši poslanci! Ponovno se oglašam k razpravi, da vam dodatno poskušam pojasniti nekatera stališča odbora glede razprave o tem, ali je okraj v sistemu družbeno-političnih skupnosti še potreben ali ne.

Razprava na seji našega odbora je opozorila, pa tudi v današnji razpravi je bilo poudarjeno, da je hkrati z odpravo okrajev začetni z reševanjem treh osnovnih vprašanj, ki danes še niso oziroma so pomanjkljivo urejena.

Eno od teh vprašanj je okrepitev medobčinskega sodelovanja. Ne bi se strinjal z ugotovitvijo tovariša Bizjaka, ki je v razpravi navedel, da so okraji zavirali medobčinsko sodelovanje. Menim, da taka trditev ne drži prav glede na to, da so bili okraji doslej iniciatorji medobčinskega sodelovanja in da bi brez aktivne dejavnosti okrajev to sodelovanje bilo mnogo slabše, kot pa je danes.

Naslednji problem, na katerega je treba opozoriti in ki ga moramo zelo aktivno reševati, je problem večje organske povezave republiških in občinskih upravnih organov, kakor tudi povezava med občinami in republiko na nivoju voljenih organov. Menim, da je treba to sodelovanje dejansko spremeniti v ozko organsko povezavo.

Prav tako je pri odpravi okrajev pomembno vprašanje zaposlitve strokovnih uslužbencev okrajne uprave na občinah. Gre namreč za to, da bo s tem povečana strokovna usposobljenost uslužbencev občinske uprave, to pa bo vodilo k zmanjšanju števila občinskih uslužbencev.

V razpravi so bili načeti tudi nekateri problemi glede prenosa pristojnosti v zvezi s financiranjem določenih zavodov. Mnenja sem, da to ni predmet današnje razprave, ker bomo o tem vprašanju ponovno razpravljali ob sprejetju zakona za izvedbo odprave okrajev.

Končno menim, da je današnja razprava v celoti potrdila stališče, ki ga je glede odprave okrajev zavzel odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora. Jasno pa je, da se bodo občinski upravni organi in občinske skupščine morale bolj angažirati pri reševanju vprašanj, ki jih bo odprava okrajev verjetno v praksi sprožila.

Predsednik Janez Hočevnar: Želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Potem zaključujem razpravo.

Strinjam se s pripombami, da bo potrebno o nekaterih vprašanjih, ki so bila omenjena v današnji razpravi, razpravljati na sejah odborov, ki bodo začeli prihodnji teden obravnavati predlog zakona za izvedbo odprave okrajev. Nekatera vprašanja iz današnje razprave se nanašajo prav na to področje.

V razpravi je bilo omenjeno tudi vprašanje združevanja občin. Podprl bi stališče našega odbora, ki je navedeno tako v poročilu kot v današnji razpravi poročevalca odbora, da ne bi bilo prikladno, da bi v sedanji situaciji umetno pospeševali proces združevanja občin. Ukinitev okrajev je namreč precej delikatna operacija, ki bo zahtevala znatno angažiranje sil od strani občinskih skupščin in republiških organov, predvsem pa od strani Izvršnega sveta. Nadalje se pripravlja reorganizacija republiške uprave, ki naj bi uskladila funkcioniranje republiške uprave z ustavo ter postavila naloge, ki jih ima republiška uprava na osnovi ustave. Menim, da bi v taki situaciji bilo neprikladno pospeševanje razvoja z razpravo o združevanju občin. Zdi se mi, da bi bilo prav, da se najprej solidno izvede ukinitev okraja in reorganizacija republiške uprave ter da trenutno ni potrebe glede razprave o združitvi občin.

Znano vam je, da je združevanje občin delikatna zadeva in da se o tem morajo predvsem izjasniti občani, zato v sedanji situaciji ni potrebe, da bi načenjali to vprašanje. Mislim, da je treba vprašanje korekcij v teritorialno-politični ureditvi občin prepustiti procesu, v katerem je pomemben faktor urbanizacija, k temu procesu pa bo prispeval predvsem sistem financiranja družbeno-političnih skupnosti. Poudaril bi, da v tem trenutku ni primerno načenjati vprašanje združevanja občin, ker bo letos, pa tudi še v prihodnjem letu morala naša pozornost biti posvečena predvsem pravilnemu delovanju občine in republiške uprave.

Nadalje bi vas obvestil, da so za prihodnji teden že sklicani skupščinski odbori, ki bodo razpravljali o predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev in o predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v Socialistični republiki Sloveniji. Naš zbor je zato predhodno razpravljal o ukinitvi okrajev, ker nam je bilo potrebno predvsem politično stališče glede tega vprašanja. Menim, da je prav današnja razprava pokazala, da je bil okraj v določenih razmerah, ko je bilo treba občine šele usposabljalati za izvrševanje njihovih nalog, nujen element v izgrajevanju komunalnega sistema. Spremembe v našem družbeno-ekonomskem in političnem sistemu na osnovi ustavnih načel, ki se med drugim kažejo v prenašanju odgovornosti za razširjeno reprodukcijo na gospodarske organizacije, v hitri krepitvi samoupravljanja na področju družbenih služb, zlasti pa v osamosvajanju občin, so pripeljale do spremenjenih odnosov med družbeno-političnimi skupnostmi. Pri tem se je vloga okraja postopoma zmanjšala, občine pa so dejansko vse bolj postajale temeljna družbeno-politična skupnost našega družbenega sistema.

Občine so prav ob podpori okraja okrepile svojo materialno osnovo, utrdile svojo vlogo na vseh družbenih področjih in se usposobile za izvrševanje nalog, ki

jim jih nalagajo ustava in zakoni, in to v taki meri, da bi nadaljnji obstoj okraja utegnil zavirati napredek in samostojnost občin. Svoje skupne naloge, ki so jih občine doslej opravljale še preko okraja, bodo v bodoče izvrševale preko ustreznih oblik medobčinskega sodelovanja. Zato je bilo v odborovem poročilu in zlasti v današnji razpravi izraženo mnenje, da nadaljnja krepitev vloge občine kot temeljne družbeno-politične skupnosti narekuje odpravo okrajev v SR Sloveniji. Menim, da na osnovi današnje razprave naš zbor lahko zavzame to stališče. Ali se tovariši poslanci strinjate s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.)

Ker je s tem dnevni red izčrpan, zaključujem 20. sejo našega zbora.

(Seja je bila zaključena ob 11.20.)

ORGANIZACIJSKO - POLITIČNI ZBOR

21. seja

(12. marca 1965)

Predsedoval: Janez Hočevar,
predsednik Organizacijsko-političnega zbora

Začetek seje ob 9. uri

Predsednik Janez Hočevar: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričelnjam 21. sejo Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost sta opravičila poslanca Franjo Turk in Miha Ravnik. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Seji prisostvujejo predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije dr. Pavle Rozman, republiški sekretar za proračun in občo upravo, dr. Branko Premrou, republiški sekretar za zakonodajo in organizacijo in Ermin Kržičnik, republiški sekretar za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve.

Za današnjo sejo zbora predlagam tale dnevni red:

1. odobritev zapisnika 20. seje Organizacijsko-političnega zbora;
2. obravnava predloga ustavnega zakona o odpravi okrajev v Socialistični republiki Sloveniji;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v Socialistični republiki Sloveniji;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v Socialistični republiki Sloveniji;
5. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v Socialistični republiki Sloveniji;
6. obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za investicijsko posojilo v znesku 30 milijonov dinarjev, ki bi ga odobril Stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za adaptacijo poslovnih prostorov;
7. obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za odplavanje dolgoročnega posojila v znesku 11 milijonov dinarjev, ki bi ga odobril Sklad SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za nakup nadomestnih stanovanj;
8. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije in
9. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Začasni odbor za proučevanje samouprave, delitve dohodka, organizacije in delovanja upravnih organov in odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora sta se pridružila mnenju zakonodajno-pravne komisije, da je prezgodaj, da bi danes razpravljali o predlogu zakona o samoupravljanju delovnih ljudi v upravnih organih v SR Sloveniji, zato predlagam, da se obravnava in sklepanje o tem zakonskem predlogu odloži.

Menim, da je stališče obeh odborov utemeljeno. Pred sprejemom tega zakona je potrebno sprejeti zakon o republiški upravi, v katerem bodo upoštevana ustavna načela o organizaciji in delu republiške uprave, opredeljene funkcije njenih organov, določene pravice in dolžnosti kakor tudi odgovornost posameznih predstojnikov republiške uprave itd. Ker zakon o samoupravljanju delovnih ljudi v upravnih organih vključuje tudi nekatera vprašanja iz delovnih razmerij, bi bilo prav, da počakamo, kako bo to materijo uredil temeljni zakon o delovnih razmerjih.

Kljub temu, da je naš zbor že razpravljal o samoupravljanju v upravnih organih, menim, da je potrebno o predlogu zakona širše razpravljati, vključiti v razpravo zainteresirane delovne skupnosti in sindikate ter tako poiskati najboljše konkretne rešitve za posamezna še sporna ali nejasna vprašanja.

Začasni odbor našega zbora in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta zboru danes predložila pismeni poročili, v katerem podrobneje pojasnjujeta vzroke, ki narekujejo odložitev obravnave zakonskega predloga.

Ali se strinjate s predlaganim dnevnim redom, kakor tudi s tem, da danes ne obravnavamo zakonskega predloga o samoupravljanju delovnih ljudi v upravnih organih v SR Sloveniji. Ima morda kdo kakšen drug predlog? Besedo ima poslanec Jože Dernovšek.

Jože Dernovšek : Tovarišice in tovariši poslanci! Tovariš predsednik je omenil, da bi obravnavanje predloga zakona o samoupravljanju delovnih ljudi v samoupravnih organih v SR Sloveniji odložili. Začasni odbor za proučevanje samouprave, delitve dohodka, organizacije in delovanje upravnih organov je na dveh sejah razpravljal o tem vprašanju in je bil mnenja, da je zaradi tega, ker nekatera vprašanja še niso razčiščena, obravnava zakona pre nagljena še posebej, ker je treba poudariti, da gre za pomemben zakon, ki naj bi uveljavil samoupravljanje v upravnih organih. Nekatera vprašanja, ki so vplivala na odložitev obravnave, je navedel že tovariš predsednik, opozoril pa bi še na nekaj odprtih vprašanj, ki jih navaja poročilo odbora. Tako ni razčiščena vloga predstojnika upravnega organa in njegova odgovornost za delo upravnega organa kakor tudi vloga sveta delovnega kolektiva in njegova odgovornost. Nadalje je odprto tudi vprašanje, kdo sprejema uslužbenca v delovno razmerje in kdo sklepa o prenehanju delovnega razmerja. Glede tega vprašanja je prišlo do protislovnih stališč že na prvi skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter zakonodajno-pravne komisije Skupščine. Prav tako ni v celoti proučeno, kakšen naj bo vpliv predstojnika na delitev osebnega dohodka. Zakonski predlog predvideva, da naj bi delovni kolektiv samostojno delil osebne dohodke, vendar je pri tem še ostalo odprto vprašanje odvisnosti med sredstvi za osebne dohodke in nalogami upravnega organa ter odgovornostjo za uspešno in učinkovito delo, za kar v končni konsekvenci odgovarja predstojnik upravnega organa. Nadalje bo treba poiskati tudi rešitev glede vpliva, ki naj ga ima predstojnik upravnega organa pri skrbi za strokovno izobraževanje, kakor tudi pri organizaciji dela v upravnem organu.

Z odložitvijo obravnave in sprejema zakonskega predloga razprava o predlogu ni končana, temveč bi prav temu morala slediti temeljita izmenjava stališč s prizadetimi samoupravnimi organi oziroma njihovimi predstavniki in političnimi organizacijami, da bi tako našli čimbolj ustrezne načelne, pa tudi konkretne rešitve glede ureditve samoupravljanja v upravnih organih. Prav tako pa menim, da naj bi v tem času predlagatelj poskrbel, da se predlog zakona čimprej dopolni. Odbor je mnenja, da vsakršna daljša odložitev obravnave zakonskega predloga ni sprejemljiva.

V imenu odbora predlagam, da zbor sklene, da se obravnava omenjenega zakonskega predloga odloži.

Predsednik Janez Hočevar: Če nima nihče nobenega predloga več, ugotavljam, da je dnevni red soglasno sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda. Zapisnik 20. seje zbornice ste prejeli skupaj z gradivom za to sejo. Ima morda kdo kakšne pripombe k zapisniku? Če ne, ugotavljam, da je zapisnik sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, na obravnavo predloga ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji.

Znano vam je, da so vsi zbori delovnih skupnosti sporočili republiškem zboru svoje mnenje predloga za spremembo ustave SR Slovenije. Glede na stališča, sprejeta na prejšnji seji našega zbora pri razpravi o vprašanju obstoja okrajev v sistemu družbeno-političnih skupnosti, je Izvršni svet predložil Skupščini SR Slovenije predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji. Izvršni svet je za svojega predstavnika določil dr. Branka Premroua, republiškega sekretarja za zakonodajo in organizacijo. Prosim ga, da da še ustno obrazložitev.

Dr. Branko Premrou: Tovarišice in tovariši poslanci! Imam nekoliko zahtevno nalogo, da prav v tem zboru, ki je sprožil vprašanje odprave okrajev, obrazložim predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji. Zato mi oprostite, če bom najbrž nekoliko ponavljal stvari, ki so bile v tem zboru že obravnavane.

Predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev pomeni poslednjo fazo procesa odmiranja okrajev, procesa, ki se je začel že v letu 1955, torej v letu, ko se je začel uveljavljati komunalni sistem.

Okraj je v prvi dobi našega državnega in družbenega razvoja veliko pomenil. Bil je osnovni nosilec oblasti, prva oblastveno-upravna stopnja; bil je organizator, pospeševalec in usmerjevalec vsega lokalnega gospodarskega razvoja in najvažnejši organizator in nosilec družbenih služb.

Občina, oziroma še pred njo krajevni odbor, je v prvi dobi imela v sistemu oblasti in gospodarstva le podrejeno vlogo. Njene pristojnosti so se omejevale na vprašanje komunalnih in nekaterih drugih občinskih služb, na vprašanje socialnega skrbstva in stanovanjskega gospodarstva, v ostalem pa so bile njene naloge bolj mobilizatorske kot urejevalne. Uvedba komunalnega sistema je stvar postavila na glavo. Osnovni nosilec razvoja, temeljna družbeno-ekonomska skupnost, v kateri naj bi se izravnali in usklajevali individualni in splošni interesi, naj bi postala občina. Okraj je poleg občine lahko samo še koordinator dela občin, skupnost komun, ki je namenjena predvsem usposo-

bitvi in utrditvi občin. Taka sprememba se seveda ne more in se ni mogla izvršiti čez noč. Bistvene funkcije družbeno-politične skupnosti, naloge v zvezi z usmerjanjem, planiranjem, usklajevanjem in zagotavljanjem gospodarskega razvoja in razvoja družbenih služb so se le postopoma, vendar pa konstantno prenašale od okraja na občine. Rezultat tega postopnega osipanja nalog pa je bil v času, ko se je ustvarjala naša nova ustava, vendarle ta, da se je že tedaj zelo resno postavljalo vprašanje nadaljnjega obstoja okraja. Okraj namreč že v tem času teoretično ni več predstavljal družbeno-politične skupnosti z vsemi prerogativami, ki jih mora taka skupnost imeti, to je s prerogativami usmerjanja, usklajevanja in zagotavljanja družbenega razvoja na vseh področjih družbenega življenja. Za nadaljnji obstoj okraja po ustavi so bili zato odločilni prej praktični, kot načelni razlogi. Okraj je bil še potreben ne kot družbeno-politična skupnost z jasno lastno vlogo, pač pa kot organizem, ki naj poskrbi, da se občine razvijajo in utrdijo v toliki meri, da bodo lahko dokončno v celoti prevzele vlogo, ki jim jo odmerja ustava. V tej smeri je republiška ustava tudi nakazala naloge okraja: izvrševanje zadev, ki so skupne za več občin, organizacija strokovne in druge pomoči za občine, skrb za zakonitost dela občinskih organov, organizacija zavodov in služb, ki imajo pomen za ves okraj.

Taka vloga okraja pa seveda opravičuje njegov obstoj le za določen čas, dokler se občine v celoti ne usposobijo za opravljanje svojih ustavnih nalog. Čim bolje in čim hitreje opravi okraj to svojo nalogo, tem prej prenehajo razlogi in utemeljitev za njegov nadaljnji obstoj.

Ugotavljamo, da je okraj svoje naloge dobro izvršil in svojo ustavno vlogo upravičil. Prav zato pa je postal njegov nadaljnji obstoj nepotreben. Občine so danes v Sloveniji po splošni sodbi, ki je prišla do izraza tudi v tej skupščini, toliko utrjene, da lahko v celoti zagotovijo izvrševanje svojih ustavnih funkcij. Nadaljnji obstoj okraja, ki je svojo vlogo že opravil, bi zato predstavljal oviro za nadaljnjo utrditev in uveljavitev občin.

Za odpravo okraja pa govorijo še drugi razlogi. Čeprav je od dneva uveljavitve nove ustave minilo še razmeroma malo časa in čeprav vsakodnevne razvoja ne moremo sproti registrirati in sproti zaznavati, se je naše družbeno življenje v zadnjih dveh letih vendarle temeljito spremenilo. Najvažnejše so spremembe na področju gospodarstva in na področju delovanja gospodarskega sistema. Samoupravljalci v gospodarstvu so v zadnjem času postali precej bolj samostojni. Prevzeli so skoraj vso skrb in odgovornost za gospodarski razvoj, za razširjeno reprodukcijo, za medsebojno povezovanje, kooperiranje, specializacijo itd. Gospodarski, kreditni in finančni sistem se je bolj neposredno naslonil na delovne organizacije. Podoben razvoj se kaže tudi na področju družbenih služb. Tudi tu postaja deetatizacija vse močnejša. Neposredna skrb za organizacijo in razvoj ter neposredna odgovornost za funkcioniranje družbenih služb sta že skoraj v celoti preneseni na delovne kolektive zavodov družbenih služb. V reševanju pa so že tudi vprašanja odgovornosti za razširitev materialnih pogojev teh služb. S tem se seveda spreminjajo tudi naloge, odgovornost in odnosi organov družbeno-političnih skupnosti do teh vprašanj. Razširja se vsebina in metoda dela skupščin, spreminja pa se tudi vloga upravnih organov.

Problemi, ki jih postavlja družbeni razvoj pred občinske skupščine, zahtevajo ne samo bolj kompleksno obravnavanje in reševanje, temveč tudi odprtost meja občin, njihovo medsebojno povezovanje po interesnih področjih,

in končno tudi čimbolj tesno sodelovanje vsake posamezne občine ali več interesno povezanih občin z republiko. Tu pomeni okrajna organizacija, ki je bila vendarle administrativno določena, oviro za razmah medsebojnega sodelovanja občin in republike. V razvoju medobčinskega sodelovanja smo šele na začetku poti. Danes lahko zasledimo tako sodelovanje samo na področju upravne organizacije in deloma na področju družbenih služb. Ustanavljajo se določeni skupni upravni organi, skupne inšpekcije, sodišča za prekrške in podobno, bolj zaradi nujnega reševanja zadev iz pristojnosti občine, ki jih ni mogoče zagotoviti v sami občini zaradi kadrovskih in podobnih organizacijskih problemov, kot zaradi zahtev po racionalnem in za občana najkvalitetnejšem reševanju. To je bolj zaradi pomanjkanja kadrov, kot zaradi zamisli, da gre za zadevo, ki se lahko skupno najuspešneje rešuje.

Podobno je tudi na področju družbenih služb. Ustanavljajo se medobčinski skladi bolj zato, ker posamezna občina nima sama dovolj sredstev, kot iz občutka, da gre za nujno skupno službo več občin. Občine so se doslej vse preveč zanašale na okraj, zato bo odprava okraja medobčinsko sodelovanje šele resnično sprostila. Ne zaradi stiske in težav, marveč zaradi zavesti, da zahteva skupen interes tudi skupno sodelovanje, se bodo morale občine medsebojno povezovati. S tem se bo morda spremenila tudi kvaliteta tega sodelovanja. Sodelovanje ne bo moglo pomeniti samo ustanavljanja določenih skupnih organov in služb, marveč skupno reševanje določenih skupnih vprašanj. To pa pomeni, da bo morala praksa prinesiti tudi nove oblike tega sodelovanja, koordinacijske odbore občinskih skupščin, skupne anketne in podobne komisije, morebiti celo skupna zasedanja skupščin.

Kljub enodušnemu stališču glede odprave okraja pa bi bilo napačno, če bi se ne zavedali, da pomeni odprava okraja določeno problematiko, ki bi lahko povzročala težave, kolikor ne bi bili nanje pripravljeni. Čeprav okraj ni imel nekih posebnih lastnih pristojnosti v obstoječem sistemu, pa je s svojimi intervencijami zagotavljal izvrševanje nekaterih družbenih nalog, ker obstoje še nekatere šibke točke v sistemu izvrševanja družbenih nalog. Mislimo predvsem na področje družbenih služb, kjer je okraj s svojimi organizacijskimi, deloma pa tudi s svojimi finančnimi intervencijami zagotavljal obstoj številnih institucij, ki sicer niso republiškega pomena, vendar pa presegajo okvir posameznih občin. Gre predvsem za šole druge stopnje, nekatere kulturno-prosvetne institucije in nekatere zdravstvene institucije. Mnoge take institucije se lahko vzdržujejo le na podlagi solidnega medobčinskega sodelovanja ob ustreznem razumevanju občin, da gre za koristno ali celo nujno skupno zadevo več občin. Izločitev okrajev iz sistema bi utegnila prizadeti nekatere take institucije, kolikor se s pomočjo okraja začeto medobčinsko sodelovanje ne bi nadaljevalo in razširilo tudi na druga področja. Tu bo potrebna tudi takojšnja akcija pristojnih republiških organov, ki bo morala nadomestiti neobhodno organizacijsko in drugo povezavo med občinami, kjer jo je doslej zagotavljal okraj.

Važen je nov položaj republiških organov odnosa do občin. Čeprav se je neposredno sodelovanje med republiškimi in občinskimi organi v zadnjem času okrepilo, bo treba še marsikaj izboljšati v teh odnosih, predvsem na nivoju republike. Predvideni reorganizacijski ukrepi v republiški upravi bodo morali sloneti tudi na potrebi boljše koordinacije in bolj učinkovitega sodelovanja republiških organov z organi občine pri izvrševanju skupnih družbenih zadev v Sloveniji.

Predsednik Janez Hočevar: Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora je prav tako razpravljal o predlogu ustavnega zakona in vam dostavil pismeno poročilo. Pismeno poročilo je dostavila tudi zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Ali želi poročevalec odbora tovariš Vlado Černe dati še ustno obrazložitev? (Da.) Prosim.

Vlado Černe: Tovarišice in tovariši poslanci! Ker je bila že na zadnji seji zbora obširneje obrazložena potreba za sprejetje ustavnega zakona o odpravi okrajev v Socialistični republiki Sloveniji, predlagam, da zbor sprejme ustavni zakon o odpravi okrajev v Socialistični republiki Sloveniji tako, kot je bil predložen.

Predsednik Janez Hočevar: Predlog sklepa o umetnosti ustavne spremembe v SR Sloveniji ste prejeli danes. Ali je potrebno, da ta sklep prečitamo? (Ne.) Če ne, potem prosim, da preidemo h glasovanju. Kdor je za predlog sklepa, s katerim zbor izjavlja, da je predlog za spremembo ustave umesten, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor soglasno sprejel sklep o tem, da je ustavna sprememba o odpravi okrajev v Socialistični republiki Sloveniji umestna.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v Socialistični republiki Sloveniji.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in za svojega predstavnika določil dr. Branka Premroua. Prosim ga, da da še ustno obrazložitev.

Dr. Branko Premrou: Tovarišice poslanke, tovariši poslanci! Odprava okrajev, ki bo dobila veljavnost s prejetjem ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji odpira vrsto vprašanj, katerih večji del terja zakonsko rešitev. Gre za zakonsko urejanje tistih vprašanj, ki smo jih že v preteklih letih običajno reševali v okviru sorazmerno pogostih sprememb v politično-teritorialni razdelitvi naše republike. To so vprašanja prenosa nalog odpravljenih družbeno-političnih skupnosti, vprašanje prevzema njihovega premoženja, pravic in obveznosti, vprašanje prevzema nedokončanih spisov in arhivov, vprašanje zaposlitve okrajnih uslužbencev in predvsem tudi vprašanje samega datuma prenehanja odpravljenih družbeno-političnih skupnosti. Čeprav so to v bistvu tehnična vprašanja in imajo le prehodni pomen, pa so ponavadi precej zapletena in delikatna ter lahko povzročajo pri praktični izvedbi različne materialne personalne, pa tudi politične težave.

Pri odpravi okrajev pa ne gre zgolj za odpravo določene družbeno-politične skupnosti, ampak za izločitev posebne stopnje iz sistema družbeno-političnih skupnosti. To pa je v družbeno-političnem smislu daleč pomembnejša odločitev, ki pa je tudi glede izvedbe v tehničnem smislu bolj zamotana. V tem primeru namreč ni mogoče kratko malo razporediti naloge, premoženje, pravice in obveznosti odpravljene družbeno-politične skupnosti med tiste, ki bodo prevzeli njeno območje. V konkretnem primeru je treba na novo z zakonom kreirati pri-

stojnosti tako na nivoju občine, kakor tudi na nivoju republike. Prav tako je treba kreirati pravno nasledstvo glede premoženja, pravic in obveznosti ter na poseben način reševati vprašanje zaposlitve uslužbencev okraja, vprašanje arhivov in določena druga odprta vprašanja.

Rešitve omenjenih vprašanj v predlaganem zakonu morajo biti v skladu s splošno smerjo našega družbeno-političnega razvoja, katerega osnovna poteza je krepitev občin. Na občine preide po določbah tega zakona največji del okrajnih pristojnosti, razen tistih, ki jih po sami naravi stvari ne morejo opravljati občinski organi. Na občine se prenese tudi vse premoženje okraja, to je vsa materialna sredstva okraja skupaj z vsemi pravicami in obveznostmi, ki so zvezane s temi sredstvi. Predlog zakona navaja med kompetenti na ta sredstva tudi zavode in druge organizacije s tem, da je odločitev glede tega prepuščena okrajem oziroma občinam, ki bodo zastopane v posebni komisiji, ki jo predvideva zakon za razdelitev premoženja okrajev. V tem smislu se bodo med občine razdelila tudi preostala okrajna proračunska sredstva in sredstva okrajnih skladov po zaključnih računih v letu 1964, kakor tudi proračunska sredstva, ki so predvidena v republiškem proračunu za okrajne potrebe za leto 1965.

Posebno vprašanje pa predstavljajo obveznosti okrajev iz poroštov, obveznosti iz investicijskih posojil in druge obveznosti, ki izvirajo iz okrajev in niso v zvezi z materialnimi sredstvi, ki se razdelijo med občine in druge interese. Tu gre za številne obveznosti okrajev različnega značaja, glede katerih zaenkrat Izvršni svet ni mogel najti kriterija za njihovo razdelitev oziroma prevzem. Te obveznosti še niso v celoti znane in zato tudi ni mogoče oceniti njihov celotni znesek. Po predlogu zakona se zaradi tega to vprašanje ne rešuje hkrati z odpravo okrajev, ampak se predvideva poznejša rešitev s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije na osnovi predloga posebne komisije, ki jo bo imenoval Izvršni svet. Naloga te komisije bo, da zbere vse tovrstne obveznosti okrajev in da pripravi predlog za njihovo razdelitev na občine oziroma na republiko glede na pomen vsake posamezne obveznosti.

Glede na to se tudi sredstva okrajev, ki so predvidena v letu 1965 za odplačilo anuitet, ne razdelijo med posamezne občine, ampak se obdržijo v predračunu komisije, ki opravlja likvidacijo okraja. Predloženi zakon pa nalaga okrajnim skupščinam, da opravijo še nekatere naloge, preden prenehajo z delom. Okrajne skupščine naj bi poskrbele za prenos ustanoviteljskih pravic do samostojnih zavodov, za katere je te pravice doslej izvrševal okraj. Za leto 1965 so okrajne skupščine še izdale odloke o usmeritvi sredstev bivših okrajnih investicijskih skladov, za naprej pa bi to pravico imela Skupščina SR Slovenije.

Okrajne skupščine naj bi prav tako opravile razdelitev svojih proračunskih sredstev in sredstev skladov med občine v okraju, kot tudi določile premije za okrajni sklad zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev za leto 1965.

Preostale naloge v zvezi z odpravo okrajev naj bi opravila posebna okrajna komisija za odpravo okraja, v kateri bodo zastopane vse občine na območju okraja. Ta komisija bo razdelila materialna sredstva okraja ter poskrbela za zaposlitev uslužbencev in delavcev okraja, ki do konca meseca marca ne bodo imeli nove zaposlitve. Jasno pa je, da zakon ne bo mogel predvideti konkretne rešitve vseh aktualnih vprašanj, ki se bodo pojavila v zvezi z odpravo okrajev. Razen nalog, ki jih morajo v smislu tega zakona opraviti sami organi okraja pred prenehanjem njegovega delovanja, je nujna tudi letošnja intervencija republiških organov, ki morajo čimprej vzpostaviti neposredne odnose

z občinami ter obenem vstopiti tudi v vsa tista nujna razmerja med občinami, ki bodo zagotovila, da zaradi odprave okrajev niti začasno ne bodo trpele posamezne dejavnosti oziroma službe na občinski ali medobčinski ravni. V tem smislu so bili že v času priprave ustavnega zakona o odpravi okrajev in tega zakona vsi republiški upravni organi seznanjeni s konceptom posameznih rešitev, ki jih prinaša ta zakon in opozorjeni na svoje naloge, da se zagotovi čimbolj nemoten prehod na novo strukturo družbeno-političnih skupnosti v Sloveniji.

Predsednik Janez Hočevnar: Prosim tovariša Premroua, da se izjavi, če vztraja pri amandmaju Izvršnega sveta k 6. členu zakonskega predloga.

Dr. Branko Premrou: K predlogu zakona za odpravo okrajev v Socialistični republiki Sloveniji sta predlagana dva amandmaja — amandma zakonodajno-pravne komisije Skupščine, ki so ga vsi odbori OPZ že obravnavali in sprejeli in ki predlaga, da se ustanoviteljske pravice do zavodov prenesejo na občino, v kateri je sedež zavodov oziroma da v dogovoru med zainteresiranimi občinami prevzame te pravice več občin. Seveda okraj v času svojega obstoja lahko še tudi drugače ukrene. Izjema glede omenjene določbe je predvidena samo za take zavode, za katere bi s posebnim aktom prevzela ustanoviteljske pravice republiška skupščina. Predlog Izvršnega sveta k temu vprašanju pa je, da okrajne skupščine uredijo ta vprašanja do 31. marca letos. Izvršni svet meni, da je ta rešitev ustrežnejša posebno glede na značaj, ki ga imajo zavodi danes, pa tudi jasnejša. Poudarja se, da ne gre za veliko število zavodov, ker so bile nekatere stvari finančno urejene že z novim proračunskim sistemom, nadalje, da ni razlogov za zaskrbljenost, da ne bi mogla okrajna skupščina ta ukrep storiti, nasprotno, pa so razlogi za zaskrbljenost, če bi to breme avtomatično padlo na občine, na katerih sedežu so ti zavodi, da ali ne bodo hotele, ali da ne bodo zmogle tega bremena. Seveda pa naj se zbor po lastnem premisleku odloči za eno ali za drugo varianto.

Predsednik Janez Hočevnar: Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora je poslal zboru poročilo k zakonskemu predlogu, v katerem predlaga spremembo redakcijskega značaja k naslovu 3. poglavja. Odbor je poslal tudi dodatno poročilo, v katerem obravnava amandmaje zakonodajno-pravne komisije k zakonskemu predlogu, kakor tudi amandmaje Izvršnega sveta k 6. členu zakonskega predloga. Kakor ste videli, odbor odklanja novo besedilo 6. člena, ki ga predlaga Izvršni svet ter sprejema besedilo, ki ga predlaga zakonodajno-pravna komisija. Ali želi poročevalec Vlado Černe dati še ustno obrazložitev? (Ne.)

Glede na izjavo predstavnika Izvršnega sveta, da vztraja pri amandmaju Izvršnega sveta k 6. členu, prosim, da poročevalec našega odbora izjavi, ali tudi odbor vztraja pri svojem stališču, to je da odklanja amandma Izvršnega sveta in sprejema amandma zakonodajno-pravne komisije. (Da.)

Poročilo zakonodajno-pravne komisije k predlogu zakona ste že prejeli, prav tako tudi pismeno poročilo o amandmajih k zakonskemu predlogu. Ali želi poročevalec zakonodajno-pravne komisije dati še ustno obrazložitev? (Da.) Besedo ima Savo Šiferer, član zakonodajno-pravne komisije Skupščine.

Savo Šiferer: Tovarišice in tovariši poslanci! Ker vam je bilo predloženo dvoje poročil zakonodajno-pravne komisije Skupščine, bi zaradi jasnosti

prebral zadnje poročilo, v katerem je preciziran amandma zakonodajno-pravne komisije k 6. členu zakonskega predloga. Na podlagi tega amandmaja naj bi se 6. člen zakonskega predloga glasil takole:

»Pravice in dolžnosti, ki so jih nasproti samostojnim zavodom izvrševali doslej organi okrajev, se prenesejo na organe občine, v kateri ima posamezen zavod svoj sedež, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno.

Če opravlja zavod naloge za potrebe več občin v okraju, uredijo te občine sporazumno medsebojna razmerja glede izvrševanja pravic in dolžnosti do takega zavoda.

Okrajna skupščina lahko do 31. 3. 1965 v sporazumu z občinami tudi drugače uredi vprašanje izvrševanja pravic in dolžnosti glede posameznih zavodov iz prvega odstavka.«

S tem amandmajem je prepuščeno okrajnim skupščinam, da uredijo vprašanje zavodov tako, kakor mislijo da je najboljše. Hkrati pa je rešeno vprašanje ustanoviteljskih pravic zavodov za primer, če okrajne skupščine ne bi storile ustreznih ukrepov. Ta primer pa v predlogu zakona ni rešen. Zato predlagam, da zbor sprejme amandma zakonodajno-pravne komisije.

Predsednik Janez Hočevnar: Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati o predloženih amandmajih? (Ne.)

Če ne, prehajamo na glasovanje o amandmaju k 6. členu predloga zakona za izvedbo odprave okrajev v Socialistični republiki Sloveniji, ki ga predlaga Izvršni svet. Kdor je za ta amandma, naj prosim dvigne roko? (Nihče.) Kdo je proti? (Večina poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (Trije poslanci dvignejo roko.)

Ugotavljam, da amandma Izvršnega sveta k 6. členu zakonskega predloga ni sprejet. Vprašam predstavnika Izvršnega sveta, ali mogoče spreminja svoje stališče k amandmaju ali vztraja pri njem. (Predstavnik Izvršnega sveta vztraja pri amandmaju.)

Ker predstavnik Izvršnega sveta ne sprejme amandmaja zakonodajno-pravne komisije k 6. členu zakonskega predloga, moramo glasovati tudi o tem amandmaju. Kdor je za predlog amandmaja zakonodajno-pravne komisije k 6. členu zakonskega predloga, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Štirje poslanci dvignejo roko.)

Ugotavljam, da je amandma k 6. členu zakonskega predloga, ki ga je predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine, sprejet.

Prehajamo na glasovanje o zakonskem predlogu v celoti. Vanj so vključeni tudi amandmaji, ki jih je predstavnik Izvršnega sveta že sprejel v odboru za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora in zakonodajno-pravne komisije Skupščine, kakor tudi amandma zakonodajno-pravne komisije k 6. členu zakonskega predloga, ki smo ga pravkar izglasovali. Kdor je za predlog zakona za izvedbo odprave okrajev v Socialistični republiki Sloveniji v celoti, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor zakonski predlog za izvedbo odprave okrajev v Socialistični republiki Sloveniji soglasno sprejel. Zakon bo izglasovan, če ga bo v enakem besedilu sprejel tudi Republiški zbor.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v Socialistični republiki Sloveniji.

Izvršni svet, ki je predlagatelj tega predloga, je za svojega predstavnika prav tako določil dr. Branka Premroua. Prosim ga, da še ustno obrazloži ter se izjavi o amandmaju k 3. členu zakonskega predloga, ki ga je dala zakonodajno-pravna komisija Skupščine.

Dr. Branko Premrou: Tovarišice poslanke in tovariši poslanci! Odprava okrajnih zbornic je nujna posledica odprave okrajev. Okrajne gospodarske zbornice so nastale po združitvi prejšnjih okrajnih zbornic, ki so bile organizirane za posamezna gospodarska področja. Taka združitve je bila utemeljena in je predstavljala korak naprej v primerjavi s prejšnjimi zbornicami, ki so delovale za posamezna gospodarska področja ter je omogočila enotnejše in celovitejše obravnavanje gospodarske problematike določenega, okrajnega območja. Članstvo v zbornicah je bilo že od njihovega nastanka obvezno. Enotne okrajne gospodarske zbornice so v času svojega obstoja opravile pomembne naloge pri pospeševanju gospodarskega razvoja okrajev. Vendar pa je z vse večjim prenašanjem pristojnosti glede razširjene reprodukcije na same gospodarske organizacije in njihove samoupravne organe, z uspešnejšim in boljšim poslovanjem bank in drugih organov, ki pospešujejo razvoj gospodarstva, postalo nadaljnje obvezno povezovanje delovnih organizacij na ožjih območjih nepotrebno. Sedanje stanje in nadaljnji razvoj gospodarstva namreč kaže, da se mnoge gospodarske dejavnosti za uspešno sodelovanje ne morejo več povezovati v okviru okrajev, ker njihovi interesi zahtevajo usklajevanje in reševanje problemov v okviru republike ali celo federacije. Za nekatera gospodarska področja kot so trgovina, obrt, gostinstvo pa je dosedanji obseg okrajnih zbornic prevelik, saj gre pri teh dejavnostih pogosto za usklajevanje in reševanje drobnih problemov, ki so skupni za ožja teritorialna območja. Pri tem niti ni upoštevana formalna stran tega vprašanja, ki se bo sprožila z odpravo okrajev, ko bo sedanja organizacija okrajnih gospodarskih zbornic postala neprimerna in brez prave utemeljitve tudi glede na regionalne in druge potrebe. V okviru republiške gospodarske zbornice pa je gospodarskim organizacijam že omogočeno, da se na prostovoljni osnovi poslovno združujejo in sodelujejo v vseh možnih oblikah gospodarskega sodelovanja. V tem okviru lahko realizirajo vse svoje potrebe po sodelovanju in združevanju. Če pa bodo gospodarske organizacije to potrebovale, se bodo lahko tudi po odpravi okrajnih gospodarskih zbornic združevale na regionalni ali drugi osnovi v poslovna in druga podobna združenja, sklepale pogodbe o poslovno-tehničnem sodelovanju ali pa se dogovarjale tudi za druge oblike sodelovanja. Pobudo za to bodo dajale gospodarske organizacije same ali nekateri drugi organi, bistveno pa je, da se bodo za ustanavljanje poslovnih združenj ali sklepanje pogodb o sodelovanju odločale gospodarske organizacije prostovoljno.

Prevladuje mnenje, da bo najboljše nadomestilo za odpravljene okrajne gospodarske zbornice poslovno sodelovanje in združevanje gospodarskih organizacij, ki delujejo na področju turizma, gostinstva, obrti, preskrbe in katerih poslovanje je več ali manj povezano z določenim ožjim območjem. Za tak način združevanja in sodelovanja ne bo potreben pretiran upravni aparat in preveliki stroški, zagotovljeno pa bo, da se bodo obravnavali skupni problemi in sprejemala stališča, ki bodo najbolj v skladu z interesi tako združenih ali

sodelujočih podjetij. Nedvomno bo treba tem oblikam sodelovanja in združevanja v gospodarstvu posvetiti v prihodnje posebno pozornost in odpraviti predpise, ki ovirajo tak razvoj oziroma v tem smislu izpolniti obstoječo zakonodajo. Gospodarske organizacije, katerih pomen presega občinske ali okrajne meje in ki zato ne morejo najti rešitve svojih problemov v ožji povezavi oziroma v katerikoli obliki sodelovanja z delovnimi organizacijami na območju občine, bodo lahko svoje probleme reševale v okviru republiške gospodarske zbornice bolj smotno kot doslej. Tudi za sodelovanje republiške gospodarske zbornice z gospodarskimi organizacijami velja ugotovitev, ki velja za republiške upravne organe v odnosu na občine, da namreč za ukinitvev okrajev govori tudi dobra prometna povezanost posameznih območij s centrom republike, ki omogoča popolno sodelovanje republiške gospodarske zbornice z njenimi člani in obratno. To sodelovanje je bilo tudi že sedaj, ko so še obstojale okrajne zbornice, bodisi z njihovim sodelovanjem ali mimo njih, uspešno in koristno.

Pojasnil bi še stališče predlagatelja zakonskega predloga do amandmaja k 3. členu. V 3. členu zakona je predlagano, da naj glede civilno-pravnih pravic in obveznosti kakor glede premoženja okrajnih gospodarskih zbornic ne bi nastopilo pravno nasledstvo, temveč naj bi se republiška gospodarska zbornica pooblastila za likvidacijo okrajnih gospodarskih zbornic, ki naj bi jo izvedla ob primerni uporabi predpisov, ki veljajo za likvidacijo gospodarskih organizacij, sredstva pa, ki bi preostala po likvidaciji, naj bi se vnesla v šolske sklade za strokovno šolstvo. Izvršni svet meni tudi glede tega amandmaja k 3. členu zakonskega predloga, ki predlaga, da naj se ustvari pravno nasledstvo, da ta rešitev ni najbolj ustrezna in da je ustreznejša rešitev, ki je predlagana v predlogu zakona, da se pravno nasledstvo ne ustvarja ter da se vprašanje obveznosti popolnoma prepusti samo likvidacijski masi. Izvršni svet je mnenja, da je taka rešitev glede na to, da so okrajne zbornice finančno aktivne, primerna za Slovenijo, čeprav je sicer to vprašanje Socialistična republika Makedonija drugače uredila. Ta aktiva naj bi ostala v območju okraja in naj bi se takó porabila tam, kjer so sredstva bila ustvarjena, ne pa da se prenašajo pravice in obveznosti na republiko. Tudi tukaj sta seveda pravno izvedljivi obe varianti. Izvršni svet je mnenja, da tako pravno nasledstvo ni potrebno, zato vztraja pri svojem amandmaju, seveda pa bo zbor z glasovanjem odločil, kakšen način je najprimernejši.

Predsednik Janez Hočevar: Predlog tega zakona je obravnaval tudi odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora, ki je zavzel do omenjenega 3. člena določeno stališče. To stališče vam je bilo obrazloženo v pismenem poročilu, vendar je odbor imel ponovno sejo in zato prosim poročevalca odbora, Vlada Černeta, da doda še nekaj misli k temu poročilu.

Vlado Černe: Tovarišice in tovariši poslanci! Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov se je ponovno sestal 12. tega meseca skupno z odborom za splošna gospodarska vprašanja Republiškega odbora in poslušal obrazložitev predstavnika zakonodajno-pravne komisije Skupščine v zvezi s predlogom amandmaja k 3. členu zakonskega predloga. Ker so v predlogu amandmaja v celoti zagotovljena načela, da se presežek denarne vrednosti likvidiranega premoženja okrajnih zbornic prenese v šolske sklade za potrebe strokovnih šol, je odbor sprejel sklep, da se amandma zakonodajno-pravne komisije sprejme in zavrne predlog 3. člena zakona v takšnem besedilu kot ga je predla-

gal Izvršni svet. Zato predlagam zboru, da izglasuje amandma zakonodajno-pravne komisije Skupščine in ovrže predlagano besedilo 3. člena zakona, kot ga je predložil Izvršni svet.

Predsednik Janez Hočevar: Poročilo zakonodajno-pravne komisije ste prejeli. Želi predstavnik te komisije dati še ustno obrazložitev? (Da.) Besedo ima tovariš Savo Šifer.

Savo Šifer: Želel bi obvestiti zbor, da se je zakonodajno-pravna komisija, preden je sprejela svoj sklep o amandmaju, posvetovala s strokovnjaki s področja gospodarskega prava, ki so bili istega mnenja, kot je to izraženo v amandmaju zakonodajno-pravne komisije. Nadalje bi obvestil zbor, da je pred nekaj dnevi makedonska skupščina sprejela zakon o odpravi osnovnih gospodarskih zbornic, v katerem je uredila stvari tako kot se predlaga v amandmaju zakonodajno-pravne komisije oziroma še obširneje, ker je hkrati rešila tudi vprašanje kadrov osnovnih gospodarskih zbornic, česar naš predlog zakona ne ureja, kot je to vprašanje arhiva, vprašanje ustanoviteljskih pravic do zavodov itd. Predlagam torej, da se amandma sprejme.

Predsednik Janez Hočevar: Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Če ne, prehajamo na glasovanje o amandmaju k 3. členu zakonskega predloga, kot ga predlaga zakonodajno-pravna komisija Skupščine in s katerim se, kot smo pravkar slišali, strinja odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov našega zbora. Kdor je za amandma zakonodajno-pravne komisije Skupščine, da se prvi del 3. člena spremeni tako, da se glasi: »Pravice in obveznosti odpravljenih okrajnih gospodarskih zbornic prevzame in opravi njihovo likvidacijo Gospodarska zbornica Socialistične republike Slovenije«, ostalo besedilo predlagatelja pa ostane neizpremenjeno, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Kdo je proti? (7 poslancev dvigne roko.) Kdo se je vzdržal? (5 poslancev dvigne roko.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor amandma zakonodajno-pravne komisije Skupščine k 3. členu zakonskega predloga sprejel.

Glasovali bomo še o zakonskem predlogu v celoti, to je skupaj z amandmajem, ki smo ga pravkar sprejeli. Kdor je za predlog zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor predlog zakona soglasno sprejel. Zakon bo dokončno sprejet, če ga bo v enakem besedilu sprejel tudi Republiški zbor.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o delitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji.

Predlagatelj predloga tega odloka je Izvršni svet, ki je za svojega predstavnika določil dr. Pavla Rozmana, republiškega sekretarja za proračun in občo upravo. Prosim ga, da da še ustno obrazložitev.

Dr. Pavle Rozman: Tovariš predsednik, sklicujem se na pismeno obrazložitev.

Predsednik Janez Hočev ar : Poročilo začasnega odbora za proračunski sistem našega odbora ste tudi prejeli. Ali želi poročevalec odbora Stane Divjak podati še ustno obrazložitev? (Da.) Besedo ima poslanec Stane Divjak.

Stane Divjak : Tovarišice poslanke in tovariši poslanci! Začasni odbor za proračunski sistem Organizacijsko-političnega zbora je obravnaval in sklepal o predlogu odloka o delitvi sredstev za odpravo poškodb, ki so jih povzročile poplave na cestah I. in II. reda v oktobru lani. Predlog odloka je odbor sprejel, ker meni, da je glede na obveznosti, ki jih ima republika do financiranja vzdrževanja cest I. in II. reda, nujno potrebno, da se zagotovijo vsaj predlagana sredstva, s katerimi bodo cestna podjetja odpravila del poškodb, ki so nastale ob poplavi lani. To je posebno nujno, ker bi vsako odlaganje sanacije poškodb na cestah I. in II. reda povzročilo še večjo škodo. Glede na sorazmerno večja finančna sredstva, ki so jih imela cestna podjetja v letu 1964, ni republiški cestni sklad v preteklem letu dodelil tem podjetjem nobenih sredstev za sanacijo škode, ki je nastala pri poplavi, tako da je to potrebno sanirati letos. Nezačuden in nepopolna odprava poškodb na cestah, ki jih je zapustila poplava lani, pa se je pokazala tudi v velikih poškodbah cest v letošnji zimi. Cestna podjetja niso za popravilo teh poškodb dobila nobenih sredstev in so le za silo odpravila poškodbe na cestah I. in II. reda, da se je lahko redno odvijal promet, kjer pa so globlje poškodbe ostale nedotaknjene, je letošnja zima, v kateri je bilo mnogo padavin, povzročila čezmerno razmeščanje vseh cestnih elementov, predvsem spodnjega ustroja, tako da so težka vozila popolnoma deformirala cestno telo in s tem povzročila milijardne škode. Predvsem pa so te škode posledica tega, ker se poškodbe niso popolnoma sanirale že v lanskem letu.

Odbor je na podlagi razprave zaključil, da je predlog odloka umesten in utemeljen, zato predlaga zboru, da odlok sprejme. Sredstva v višini 2 milijard dinarjev naj se namensko dodelijo cestnemu skladu SR Slovenije, ki mora ta sredstva porabiti izključno za odpravo poškodb na cestah I. in II. reda na območjih, ki so jih prizadele poplave v oktobru 1964. Zato naj se na podlagi amandmaja zakonodajno-pravne komisije Skupščine dopolni predlog odloka, tako da bi naslov glasil: »Odlok o dodelitvi sredstev za odpravo posledic poplav na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji«. Besedilo 1. točke odloka pa naj bi bilo naslednje:

»Za kritje stroškov za odpravo posledic škode na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji, ki so nastale zaradi poplav v oktobru 1964, se dodelijo cestnemu skladu SR Slovenije iz posebne proračunske rezerve SR Slovenije, ustvarjene v letu 1964, sredstva v višini 2 milijard dinarjev brez obveznosti vračanja.«

Predsednik Janez Hočev ar : Želi predstavnik zakonodajno-pravne komisije Skupščine dati še ustno obrazložitev?

Savo Šifrer : Sklicujem se na pismeno obrazložitev.

Predsednik Janez Hočev ar : Zakonodajno-pravna komisija Skupščine je predlagala k predlogu odloka tako k naslovu kakor tudi k 1. točki besedila odloka, prav tako pa tudi v uvodnem delu odloka.

Predstavnik Izvršnega sveta se je na seji te komisije s spremembo v uvodu strinjal, pridržal pa si je izjavo glede naslova odloka, kakor tudi glede besedila 1. točke. Prosim ga, da se izjavi, ali se strinja z amandmaji, ki jih je k naslovu odloka in besedilu 1. točke dala zakonodajno-pravna komisija Skupščine.

Dr. Pavle Rozman: Se strinjam.

Predsednik Janez Hočev ar: Želi kdo besedo? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim, dvigne roko! (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor predlog odloka soglasno sprejel.

Predlagam 20 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 9.55 in se je nadaljevala ob 10.50.)

Predsednik Janez Hočev ar: Prehajamo na 6. in 7. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za investicijsko posojilo v znesku 30 000 000 din, ki bi ga odobril Stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za adaptacijo poslovnih prostorov in na obravnavo in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v znesku 11 milijonov dinarjev, ki bi ga odobril Sklad SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za nakup nadomestnih stanovanj.

Prevzem poroštva predlagá Izvršni svet, ki je za svojega predstavnika določil Ermina Kržičnika, republiškega sekretarja za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve. Ker pa je vsebina obeh odlokov enaka, ga prosim, da hkrati da obe obrazložitvi.

Besedo ima tovariš Ermin Kržičnik, republiški sekretar za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve.

Ermin Kržičnik: Tovarišice in tovariši poslanci! Opravičil bi se, da se k obrazložitvi obeh predlogov nisem posebej prijavil, ker je te zadeve doslej pripravljaval sekretariat za finance in je nepričakovano bilo potrebno s strani našega sekretariata dati obrazložitev h garancijam za Centralni zavod za napredek gospodinjstva. Na podlagi razprave na današnji seji začasnega odbora za proračun OPZ in na osnovi prejetega gradiva smo prišli do zaključka, da so garancije lahko obstojale samo v takšnem gospodarskem sistemu, ki je vključeval sistem skladov in posojil iz teh skladov. Skladi pa so dejansko bili rezultat administrativno urejenega gospodarstva in zajemanja akumulacije. To pomeni, da so se ta posojila doslej dajala, in tudi pri teh dveh obravnavanih posojilih je tako, v skladu z načeli dosedanjega gospodarskega sistema. Preusmeritev načina financiranja tako v gospodarstvu kot v splošni družbeni potrošnji bo šele sledila, pri slednji, zlasti v letu 1966, ko bodo ugasnili stanovanjski skladi. Iz gradiva, ki je bilo pripravljeno k pravkar obravnavanima točkama dnevnega reda, pa sledi, da se garanciji v konkretnem primeru ne bi dali, ker sta pravzaprav čista formalnost in pretežno politični, manj pa ekonomski instrument. To je vse res, vendar pa je vprašanje, ali se lahko že sedaj, ko administrativni sistem gospodarjenja še nismo docela odpravili, hkrati pa tudi še nimamo v tej zvezi urejeno zakonodajo in zajemanje dohodkov, konkretno sredstev za stanovanjsko graditev po delovnih organizacijah, postavimo na stališče, da naj banka na poslovnih način išče garancijo.

Ob tem pa bi se tudi z načelne in teoretične strani dotaknil problema garancij. Vsak posojilodajalec terja za posojilo, ki ga daje, garancijo, ki je lahko

v stvarni, materialni obliki, v obliki raznih intabulacij, v obliki varščine ali pa zgolj v obliki moralne garancije, ki temelji le na zaupanju. Vse banke, ki poslujejo v sistemu, kjer so uveljavljeni blagovno-denarni odnosi, terjajo garancije. Pri tem smo se znašli pred dilemo, kdo, kdaj in kako naj da garancijo. Prepričan sem, da bo v naših poslovnih pogojih banka iskala to garancijo bodisi v rentabilnosti določenega podjetja ali institucije oziroma pri činiteljih izven gospodarske organizacije ali pa pri družbeno-političnih skupnostih. V že omenjenem gradivu je ugotovljeno, da bi bilo umestno, da bi družbeno-politične skupnosti dajale poročstva le za tiste pravne subjekte, kjer so za njihovo dejavnost posebej zainteresirane kot je na primer dejavnost univerze, določenega inštituta in drugih, kjer za tem subjektom ne stoji neka podjetniška dejavnost. Tudi v primeru Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani je približno tako, vendar menim, da tega ne bi postavljali v prvo vrsto. Prioritetno bi morali obravnavati dejstvo, da po obstoječih predpisih poročstvo predstavlja nujnost v bančnem poslovanju. Če posojiljemalec ne predloži garancije, banka zaradi pozitivnih predpisov ne more odobriti kredita. Takšni predpisi veljajo tudi pri obeh skladih. V tej zvezi moram poudariti, da je informacija, po kateri republiški stanovanjski sklad ne vztraja pri garanciji, napačna. Sklad mora vztrajati pri garanciji, saj tako določa 19. točka njegovih pravil, ki pravi, da mora posojiljemalec praviloma predložiti garancijsko izjavo. Menim, da nas ne sme motiti beseda praviloma, ker bo z vidika dobrega gospodarjenja republiški sklad vedno zahteval garancijo. Centralni zavod za napredek gospodinjstva je sicer trenutno rentabilna institucija, vendar se bo posojilo izplačevalo skozi vrsto let, pri čemer pa ne more nihče zagotoviti, da bo zavod glede na svoje poslovanje, ki ni komercialno in je v veliki meri družbeno-vzgojno, tudi čez daljše obdobje rentabilen.

V imenu predlagatelja predlagam zato zboru, da zaradi prakticističnih razlogov prevzame poročstvo za to posojilo, ker sicer zavod ne bo mogel črpati posojilo v višini omenjenih 41 milijonov dinarjev ter zaključiti navedenih investicij. S tem bi tudi naredili čuden presedan v upravnem postopku. Kolikor pa zbor kljub tej obrazložitvi meni, da vztrajamo na nekem anahronizmu, pri čemer pa moramo poudariti, da imamo prav tako še stanovanjske sklade, ki so izraz administrativno urejenega gospodarstva in da bomo šele v prihodnjem letu prešli na tem področju na bolj ekonomske odnose, ter zato garancije ne prevzame, predlagam v imenu predlagatelja, da se sklepanje o tem odloži. Odložitev predlagam glede na to, da se pri Izvršnem svetu nahaja vrsta predlogov za poročstvene izjave in da moramo za vse te primere najti neko načelno rešitev. Dosedaj je Izvršni svet dajal te poročstvene izjave na osnovi predpisov, ki so terjali poročstveno izjavo od družbeno-politične skupnosti, kar je bilo v določeni meri tudi logično, ker je družbeno-politična skupnost zajemala velik del družbene akumulacije.

Kolikor torej zbor vztraja pri odklonitvi obravnavanih poročtev, v imenu predlagatelja predlagam, da se to vprašanje odloži in da se na osnovi sporazuma z banko in prizadetimi skladi, ki terjajo ta poročstva, najde načelna rešitev teh vprašanj.

Predsednik Janez Hočevnar: Poročilo začasnega odbora za proračunski sistem našega zbora ste prejeli danes. Prosim poročevalca odbora inž. Vitjo Rodeta, da da še ustno obrazložitev.

Inž. Vitja Rode: Kot je razvidno iz predloženega poročila, je naš odbor razpravljaj o vprašanju obeh poroštev na treh svojih sejah. Razprava je bila dokaj obširna in se je dotaknila vseh tistih problemov, o katerih je govoril tovariš Kržičnik. Na podlagi razprave se je naš odbor odločil, da predlaga odklonitev obeh garancij, ker se nam zdi, da dejansko prakticistični prevzem garancij ne bi bil v skladu z novim družbeno-ekonomskim sistemom. Pa tudi za konkretno delo Skupščine bi tako dajanje poroštev postalo nemogoče glede na to, kar je omenil tovariš Kržičnik, da se pri Izvršnem svetu nahaja vrsta predlogov za poroštvne izjave, ki naj bi jih dala republiška skupščina. Zato menimo, da je potrebno te stvari v osnovi načelno urediti. V razpravi je namreč bilo omenjeno, da ne bi bilo pravilno, da bi zaradi našega načelnega stališča bila prizadeta delovna organizacija, v konkretnem primeru Centralni zavod za napredek gospodinjstva. Prav tako poudarjam, da predlog za odklonitev garancije ne temelji na nezaupnici gospodarjenju v obravnavanem zavodu, ker smo ugotovili, da je zavod najemal kredite v času, ko se celotni ta problem še ni postavljaj v takem okviru kot ga danes tukaj obravnavamo.

Ob koncu svoje razprave ponovno poudarjam mnenje našega odbora, da Skupščina ne prevzame garancije, da pa se priporoči, da se to vprašanje v načelu čimprej in v celoti uredi. Pri tem pa je treba poudariti, da načelna odklonitev te garancije ne pomeni nezaupnice Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva. Kolikor pa se zbor odloči za to, da se sklepanje o tem odloži, pa taka odločitev ne bi bila v nasprotju s sklepi, sprejetimi na sejah našega odbora.

Predsednik Janez Hočev ar: Poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine k predlogom obeh sklepov ste prejeli. Ali želi predstavnik komisije dati še ustno obrazložitev? (Da.) Besedo ima tovariš Savo Šifrer.

Savo Šifrer: V imenu zakonodajno-pravne komisije Skupščine izjavljaj, da se v celoti strinjam z razpravo tovariša inž. Vitje Rodeta in še posebej poudarjam, da pri obravnavanem vprašanju ne gre za odrekanje pravice Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva, pa tudi kakršnemu koli drugemu zavodu ne, ki potrebuje kredit in ki je kreditno sposoben, da tega tudi dobi. Tu gre za načelno rešitev bodočega dodeljevanja kreditov na osnovi poroštvaj, ker dosedanji način reševanja tega vprašanja po mnenju komisije ni več v skladu z družbeno-ekonomskim sistemom.

Ob koncu še enkrat poudarjam, da pri tem ne gre za nezaupnico zavodu, katerega poroštvo konkretno obravnavamo, temveč za rešitev načelnega vprašanja glede načina dodeljevanja kreditov.

Predsednik Janez Hočev ar: Vprašaj predstavnika Izvršnega sveta, ali vztrajaj pri zahtevi za poroštvo?

Ermin Kržičnik: Mi vztrajamo na prevzemu poroštvaj. Kolikor pa zbor meni, da naj se garancija zavrne, predlagam, da se vprašanje odloži oziroma umakne.

Predsednik Janez Hočev ar: Menim, da je treba k predlogu poroštvaj zavzeti določeno stališče, in ne alternativno.

Ermin Kržičnik: Kolikor meni zbor, da naj se izdaja poročta zavrne, potem v imenu predlagatelja predlagam, da se zadeva umakne in odloži ter se o njej ne sklepa.

Predsednik Janez Hočevvar: To se pravi, da se predlog prevzema poročta umika. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Slišali ste izjavo predstavnika Izvršnega sveta, da umika predlog za prevzem poročta. Ali se začasni odbor za proračun našega zbora s tem strinja? (Odbor se strinja.)

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predlagatelj tega odloka je predsedstvo Skupščine SR Slovenije. Prosim predstavnika zakonodajno-pravne komisije Skupščine tovariša Sava Šifrerja, da da o tem ustno poročilo.

Savo Šifrer: Sklicujem se na poslano pismeno poročilo.

Predsednik Janez Hočevvar: Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne, bi prešli na glasovanje o predlogu odloka. Kdor je za predlog odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Organizacijsko-politični zbor predlog odloka soglasno sprejel.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlagatelj tega odloka sem jaz. Spremembo začasnega poslovnika narekujejo tako ustavne določbe kakor tudi izkušnje v dosedanem delu našega zbora. Po novi ustavni ureditvi mandatna doba Skupščine ni več časovno opredeljena. Skupščina, kakor tudi njeni zbori, njihovi organi ali telesa delujejo trajno, le vsako drugo leto se polovica poslancev zbora na novo izvoli. Določbe našega začasnega poslovnika niso v skladu z ustavnimi določbami, zato predlagam, da se te določbe spremenijo tako, kot je navedeno v predlogu odloka, ki ste ga sprejeli.

Poročilo zakonodajno-pravne komisije Skupščine k predlogu tega odloka je bilo dostavljeno pismeno in ste ga prav tako prejeli.

Pričenjam razpravo. Ali želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Ne.)

Če ne, prehajamo na glasovanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o spremembi poslovnika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije soglasno sprejet.

S tem je dnevni red 21. seje Organizacijsko-političnega zbora izčrpan in zaključujem sejo.

(Seja je bila zaključena ob 11.05.)

VPRAŠANJA POSLANCEV

Mr. ph. Branko Grahek

poslanec Socialno-zdravstvenega zbora
Skupščine SR Slovenije

Kakor smo izvedeli iz časopisja in po osebnih informacijah v Onkološkem inštitutu, so s predpripravami, tj. projekti za novi inštitut že tako daleč, da bi se gradnja lahko začela že poleti. Ker so prostorske razmere vedno hujše, bi bilo nujno, da se z gradnjo pohiti. Glede na to stavljam vprašanje, ali so v letošnjem letu zajamčena potrebna sredstva (v znesku okoli 1 milijarde dinarjev), da bo omogočena prva faza izgradnje Onkološkega inštituta?

Jože Dernovšek

poslanec Organizacijsko-političnega zbora
Skupščine SR Slovenije

V smislu 102. člena začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije vas prosim, da posredujete Izvršnemu svetu tole vprašanje:

»Zakaj v SR Sloveniji osebni avtomobili v družbeni lastnini še niso označeni s posebno označbo?«

Temeljni zakon o uporabi osebnih avtomobilov v družbeni lastnini o načinu razpolaganja z družbenimi sredstvi za uporabo osebnih avtomobilov, ki je bil objavljen v Uradnem listu SFRJ št. 21-271/64 dne 22. maja 1964, določa v prvem odstavku 5. člena, da se označujejo osebni avtomobili v družbeni lastnini s posebno označbo. Naslednji odstavek istega člena pa nalaga zveznemu sekretarju za proračun in organizacijo uprave, da v soglasju z zveznim sekretarjem za notranje zadeve predpiše način označevanja osebnih avtomobilov v družbeni lastnini.

Ker je na naših cestah moč videti avtomobile iz drugih republik s posebnimi označbami, izhaja, da so pristojni zvezni organi že izdali ustrezne predpise za označevanje osebnih avtomobilov v družbeni lastnini. Kljub temu pa v Sloveniji osebni avtomobili v družbeni lastnini še niso predpisano označeni.

Namen omenjenega zveznega zakona je bil nedvomno v tem, da se prepreči neupravičeno uporabo osebnih avtomobilov v družbeni lastnini, posebno še, ker je znano, da taki primeri niso bili redki. Prav zaradi tega prosim, da mi predstavnik Izvršnega sveta ali ustreznega republiškega upravnega organa na vprašanje odgovori ustno na seji zbora.

Milan Žnidaršič

poslanec Organizacijsko-političnega zbora
Skupščine SR Slovenije

V smislu 102. in 103. člena začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora postavljam naslednje poslansko vprašanje:

Kaj je bilo doslej storjeno, da se poenostavijo postopki pri realizaciji pravic in dolžnosti občanov in da se odstranijo odvečna potrdila ter katere ukrepe so za realizacijo tega sprejeli Izvršni svet oziroma pristojni upravni organ?

V razpravi o organizaciji in delovanju upravnih organov v občinah je bilo večkrat poudarjeno vprašanje poenostavitve postopkov pri uresničevanju pravic in obveznosti občanov. Razpravljajoči so se zavzemali za to, da tako občinske skupščine, kot pristojni republiški organi izvedejo določene akcije za poenostavitev. Občinske skupščine so o tem vprašanju razpravljale in tudi v okviru zakonitih možnosti skušale poenostaviti številne postopke. Tako sedaj skoraj v vseh občinah po uradni dolžnosti organi sami zbirajo potrdila, zlasti, če jih občine same izdajajo; organizirane so posebne sprejemne pisarne, kjer se dajejo obrazci, vsa navodila in podobno. Dani so bili celo predlogi za spremembo predpisov, ki bi postopek poenostavili oziroma odpravili odvečna potrdila. Pri reševanju zadev občanov so v nekaterih primerih že skrajšani roki in se čuti trud za ekspeditivnost.

Kljub vsemu temu pa so še vedno postopki, ki se vlečejo tudi po več let, za katere pa se trdi, da so vezani na veljavne predpise. Poenostavitev in ekspeditivnost ni moč realizirati s prizadevanji občinskih skupščin, ampak je potrebno uskladiti oziroma odpraviti določbe številnih predpisov, kar bo omogočilo poenostavljeni postopek in odpravo številnih potrdil.

Komplicirani postopki, ki terjajo akcijo pristojnih organov v tem smislu, da bodisi to vprašanje rešijo v okviru svoje pristojnosti ali da dajo predloge pristojnim organom v reševanje, so po mojem mnenju zlasti na področjih: socialnega zavarovanja, carinskega področja, zdravstva, šolstva, dodeljevanja kreditov, odvzema zemljišč in odškodninskega postopka.

Spremembe predpisov pa bi bile potrebne predvsem v tistih zadevah, kjer je potrebno odpraviti potrdila o volilni pravici in stalnem bivanju, izpisek iz rojstne, poročne in mrliške matične knjige, potrdilo o samskem stanu in podobno.

Prosim tovariš predsednik, da posredujete pristojnim organom moje vprašanje s prošnjo, da se mi nanj odgovori.

**SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR**

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

o vprašanju obstoja okraja v sistemu družbeno-političnih skupnosti

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora je proučil vlogo okraja, ki jo ima v sistemu družbeno-političnih skupnosti. Odbor je imel pri tem na razpolago gradivo, ki so ga Skupščini posredovale vse skupščine okrajev, nekateri republiški sekretariati in druge institucije. Na podlagi tako zbranega gradiva in razprave odbora s predstavniki okrajnih skupščin ter Izvršnega sveta je odbor ugotovil, da je potrebno vprašanje obstoja okraja v sistemu družbeno-političnih skupnosti obravnavati na seji zbora. Tak zaključek izhaja iz dejstev, ki jih naslednje poročilo vsebuje.

Funkcija okraja

I.

Okraj se pojavlja v ustavnih določbah kot družbeno-politična skupnost, ki daje strokovno pomoč občinam in vrši nadzorstvo nad delom njihovim organov, sicer pa opravlja zadeve, ki so skupnega pomena za več občin in zadeve, katere mu poverijo občine.

Najvažnejša naloga okraja je skrb za koordinirani razvoj občin, za ustvarjanje skupnih služb in zavodov, za izvrševanje zadev, ki so skupnega pomena za več občin. Poleg tega nastopa okraj kot instruktor za občine, ki jim daje strokovno pomoč in opravlja nadzorstvo nad delom občinskih organov.

Okraji so v času, ko je bilo treba izgrajevati in uveljavljati komunalni sistem, odigrali nedvomno pomembno vlogo kot utrjevalci tega sistema in hkrati kot pospeševalci utrjevanja samostojnosti občin. Ne glede na pozitivno ocenitev nalog, ki so jih okraji izvršili, pa se zaradi bistveno spremenjenih razmer postavlja vprašanje ali je okraj v našem sistemu družbeno-političnih skupnosti in z nalogami, ki mu jih daje ustava, še potreben.

Občine so se uveljavile na vseh področjih in so v okviru materialnih možnosti tudi v celoti prevzele naloge, ki jih je ustava prenesla nanje. Kolikor posameznih nalog občine same ne morejo izvršiti, pa na splošno ne iščejo več pomoči pri okraju, temveč rešujejo številna pereča vprašanja izključno na podlagi medobčinskega sodelovanja, pa najsi gre za vprašanje družbenih služb, gospodarskega razvoja, uprave itd. Medobčinsko sodelovanje se namreč odvija v okviru naravnejših grupacij občin, ki ga pogojujejo geografske, demografske, gospodarske in druge značilnosti. Medobčinsko sodelovanje se je razvijalo na raznih področjih, bodisi v obliki ustanavljanja skupnih medobčinskih služb (skupni organi, zavodi, organizacije), bodisi z združevanjem sredstev za gradnjo skupnih objektov, kot tudi z organiziranjem skupnih akcij ali pa z organiziranjem raznih posvetovanj zaradi izmenjave izkušenj, stališč, medsebojne pomoči itd. Povod za tako sodelovanje so bile vsaj v začetku najpogosteje razne decentralizacije in reorganizacije, ki so dotedanje okrajne službe prenesle v

občinsko pristojnost. V skladu z omejevanjem funkcij okrajev in hkrati z večanjem vloge občin so se okraji začeli razbremenjevati številnih zavodov in organizacij, do katerih so imeli ustanoviteljske pravice in dolžnosti ter so postopoma prenašali te službe na občine, in to običajno na tiste, v katerih je bil njihov sedež.

Večja samostojnost in pomembnost občin vse bolj terja neposredne stike med občinami in republiškimi organi. Realizacija ustavnih nalog v občini in republiki spremeni funkcijo okraja. Sprememba ekonomskega sistema oziroma prenos neposrednih nalog razširjene reprodukcije na delovne organizacije pa postavi občino v neposredno vlogo temeljnega usmerjevalca družbenoekonomskega razvoja. Vloga okraja, ki jo je imel glede na formiranje in prelivanje sredstev, je v uvedbo novega finančnega sistema odpadla. Finančna sredstva pripadajo občinam in republiki za urušničevanje njihovih z ustavo in zakonom določenih pravic ter jih ti dve samostojno določata.

Opravljanje inštruktorskih nalog, dajanje pomoči in nadzora nad zakonitostjo dela občinskih organov, kar je bila dosedaj naloga okrajnih organov, lahko prevzame republika, spričo dejstva, da je teritorialni obseg Slovenije razmeroma majhen in da so sredstva prometa in zveze dokaj razvita.

Glede na opisano vlogo in položaj postaja njegovo delo kot tudi delo njegovega predstavniškega telesa, njegovih svetov in drugih organov na stopnji okraja v bistvu deklaratorno. S krepitvijo občin, kot temeljnim nosilcem vseh družbenih dogajanj, je okraj vse manj potrebna vmesna stopnja v sistemu družbeno-političnih skupnosti. Z odpravo okrajev bi bile vse občine dokončno postavljene v položaj temeljnih družbeno-političnih skupnosti s povsem opredeljenimi funkcijami in jasnim položajem.

II.

Posledice odprave okrajev

Z odpravo okrajev bodo nastopile posledice, ki so funkcionalne, organizacijske, kadrovske in finančne narave. Prav zaradi tega se bodo morale občine tesneje med seboj povezovati, da bodo kos vsem nalogam, ki jim gredo po ustavi. Istočasno je potrebno izboljšati metode dela nekaterih republiških organov, ki so bili doslej le regulatorji posameznih pojavov, medtem ko nekega tesnejšega sodelovanja z občino ni bilo. Republiški organi so v odnosih do občin delovali vse preveč administrativno in bo treba to vez nujno popraviti in oživiti. Tesneje bodo morali sodelovati v posameznih akcijah, največkrat medobčinskih, z občinami oz. njenimi organi, ker bo le tako zagotovljen nadaljnji družbeni razvoj. Po drugi strani pa bo zahtevala odprava okraja tudi od občin, zlasti tistih, ki so se zanašale na okraj in še niso izpopolnile nekaterih služb za izvrševanje svojih nalog, da k temu takoj pristopijo, kar jim bo delno omogočeno tudi s sprostitvijo kadra, ki je sedaj deloval v okrajni upravi. Ukinitvev okrajev daje namreč nedvomno možnost, da se občinske uprave delno izpopolnijo s kvalitetnimi kadri. Težiti je treba za tem, da se čimveč kvalificiranih kadrov z dolgotrajno prakso v okrajni upravi zaposli v občinskih upravah. Zaradi tega bo treba z vso odločnostjo nastopiti proti težnjam, ki se v nekaterih občinah že kažejo, češ da ne potrebujejo nobenih strokovnjakov z okraja, kljub temu, da dejansko kadrovskega vprašanja nimajo zadovoljivo rešenega. Zaposlitev upravnih strokovnjakov z okraja sicer ni problem, problem pa je njihova smotrna razporeditev v upravi.

Z odpravo okrajev se bodo sprostila tudi precejšnja materialna sredstva (zgradbe, inventar, prevozna sredstva itd.). Potrebno bo zelo skrbno razdeliti ta sredstva upravičencem, predvsem občinam in tistim organizacijam, za katere je okraj doslej skrbel.

Obveznosti, ki so jih sedaj nosili okraji, bo treba z njihovo odpravo prav tako urediti. Proučiti je vprašanje prenosa obveznosti na republiko, oziroma občine in zainteresirane zavode. Posebej je omeniti prenos stanovanjskih pravic in obveznosti, ki jih je sedaj imel okraj. Proučiti bo treba možnosti za prenos teh obveznosti bodisi na občine, bodisi na organizacije, kjer so najemniki stanovanja zaposleni.

Ob odpravi okrajev bo potrebno poskrbeti tudi za prenos in ureditev njihovih arhivov. Proučiti je možnost, da prevzamejo arhivsko gradivo občine na območju sedanjih okrajev oziroma, da prevzame arhive v oskrbo Državni arhiv SRS, zlasti gradivo, ki ima splošen pomen.

Vrsto vprašanj, ki bodo z odpravo okrajev še nastopila, bo najsmotrnejše reševati v okviru medobčinskega sodelovanja, ki se je na marsikaterem področju dokaj uveljavilo. Opozoriti pa je treba, da bo razvijanje medobčinskega sodelovanja po odpravi okrajev zahtevalo močnejše sodelovanje republiških organov, zlasti na področju družbenih služb, kjer posamezne občine ne kažejo potrebne pozornosti za njihovo reševanje v okviru medobčinskega sodelovanja (strokovno šolstvo, kulturne ustanove, socialno varstvo itd.).

III.

Predlogi za rešitev vprašanj, ki nastanejo z morebitno odpravo okrajev

Hkrati z ukinitvijo okrajev bo potrebno prenesti pristojnosti, ki jih še ima okraj, na občine oziroma na republiko. O prenosu sedanjih pristojnosti okraja, tudi tistih, ki izvirajo iz zveznih predpisov, odloča republika samostojno. O vprašanih, ki zadevajo prenos pristojnosti so razpravljale tudi okrajne skupščine v SR Sloveniji. Iz njihovih mnenj izhaja, da prenos pristojnosti predvidoma ne bo povzročal posebnih težav, čeprav je včasih čutiti težnjo, da bi se pristojnosti glede nekaterih področij in s tem zvezano financiranje, preneslo na republiko.

Zadeve, ki so dane v pristojnost okrajnih skupščin in njihovih organov, se praviloma prenesejo v pristojnost občinskih skupščin in njihovih organov.

V pristojnost ustreznih republiških upravnih organov naj se prenese izvrševanje določenih ukrepov oziroma nalog na območju dveh ali več občin ter odločanje o spornih in drugih vprašanih med občinami.

Po uveljavitvi ustave SR Slovenije so ostala v pristojnosti okraja kot upravne zadeve prve stopnje samo še področja notranjih zadev, nekaterih inšpekcij in upravnega kaznovanja.

Glede notranjih zadev določa že zvezni zakon o prenosu zadev iz pristojnosti okrajnih upravnih organov za notranje zadeve na občinske organe za notranje zadeve, da se lahko te pristojnosti prenesejo na občinske upravne organe za notranje zadeve ali pa na republiški sekretariat za notranje zadeve. Načeloma naj bi se vse upravne zadeve okrajnih upravnih organov za notranje zadeve preneslo na občinske upravne organe. Republikbi bi ostala le pristojnost opravljanja vseh zadev državne varnosti in pravica odločanja o dovolitvi ustanovitve in o prenehanju delovanja družtev, katerih dejavnost zajema več občin.

Pristojnosti okrajnih inšpekcijskih služb, tako instruktivne kot tudi in-stančne, se prenesejo na ustrezne občinske upravne organe, razen s področja inšpekcije dela, kadar gre za organiziranje večje akcije nadzorstva nad izvrševanjem predpisov o higienskem in tehničnem varstvu pri delu in akcije v zvezi z raziskovanjem vzrokov, ki povzročajo poklicne in druge bolezni v zvezi z delom.

Vprašanje ali bi republiški upravni organi prevzeli tudi inšpekcijske zadeve v zvezi z nadzorstvom nad izvrševanjem predpisov o higienskem in tehničnem varstvu pri delu, za katere je sicer pristojen občinski organ dela, če se zahteva za tako delo posebna strokovna usposobljenost, ki je občinski inšpektor dela nima, naj se prouči.

S področja sanitarne inšpekcije bi bilo treba proučiti prenos sanitarnega nadzorstva nad javnimi prometnimi sredstvi, ki redno vozijo skozi več občin in nadzorstvo nad skupnimi vodovodi, ki so speljani skozi več občin, poleg tega pa še pravico prepovedi uporabe posameznih delovnih prostorov, naprav, priprav in drugih objektov v tovarnah in njihovih obratih ali na deloviščih, dokler se ne odpravijo sanitarne pomanjkljivosti, zaradi katerih je delo na tistih mestih zdravju škodljivo in pravico prepovedi zbiranja državljanov v javnih lokalih in na javnih krajih, dokler ne mine nevarnost večje epidemije.

Končno bi prevzeli republiški upravni organi tudi tiste zadeve s področja urbanistične inšpekcije, ki zadevajo dajanje strokovne pomoči pri reševanju urbanističnih vprašanj, predlogov za pospešitev izdelave urbanističnih projek-tov ter predlogov za začasno določitev elementov urbanističnega programa; končno pa še dajanje soglasij k odločbam o izjemnih dovoljenjih za uporabo zemljišč v gradbene namene izven gradbenih okolišev.

Občine, ki še nimajo pogojev za formiranje samostojnih inšpekcijskih služb, pa bodo vprašanje inšpekcij lahko rešile v okviru medobčinskih inšpekcijskih služb.

Vse pristojnosti s področja upravnega kaznovanja na prvi stopnji, ki so sedaj še pridržane okraju, naj se prenesejo na ustrezne občinske organe.

Odločanje v upravnem postopku na drugi stopnji preide v pristojnost se-nata za prekrške pri Republiškem sekretariatu za notranje zadeve.

Poleg navedenih zadev iz pristojnosti okrajnih skupščin in njenih organov pa bi bilo treba proučiti vprašanje prenosa na občinske ali republiške organe še v naslednjih zadevah:

— določitev ureditvenih smernic za vodnogospodarsko ureditev določenega povodja, dokler vodnogospodarska osnova ni izdelana;

— določitev stopnje čiščenja in razkuževanja odpadnih voda, da se pre-preči škoda za zdravje ljudi in živali ter druga gospodarska škoda;

— določitev roka lastniku industrijske naprave, kanalizacije ali podobne naprave, ki povzroča čezmerno onesnaženje vode, v katerem mora urediti či-stilno napravo oziroma usposobiti neuporabno čistilno napravo;

— določitev gozdnogospodarskih območij po pribavi mnenja občinskih skupščin ter gozdnogospodarskih in drugih organizacij;

— odločanje o prošnji za odlog izvršitve kazni odvzema prostosti nad 6 mesecev v primeru bolezni.

Postaje milice preidejo v sestav občinskih upravnih organov za notranje zadeve.

Okrajni zapori se prenesejo na občino, na območju katere je sedež zaporov. S pogodbo med občinami se določijo obveznosti posameznih občin glede vzdrževanja zaporov, če so ti namenjeni za območje več občin.

Glede kulturnih institucij, katerih ustanoviteljske pravice so pri okraju in katere je okraj tudi sofinanciral, je treba ločiti med takimi, ki so republiškega pomena in ostalimi. Med prvimi sta Slovensko narodno gledališče in Slovenska filharmonija v Ljubljani. Ustanoviteljske pravice in obveznosti za omenjene zavode bi prevzela republika in ljubljanski mestni svet kot soustanovitelj.

Kulturne ustanove, ki jih je doslej sofinanciral okraj Maribor (SNG Maribor, Študijska knjižnica Maribor, Muzej NOB Maribor in Državni arhiv Maribor), pa bi prevzel Mestni svet Maribor skupno z ustanoviteljskimi pravicami.

Pristojnosti, ki naj se rešujejo v zvezi z dvojezičnostjo v koprskem okraju, bodo prevzele praviloma občine, kar že tako določa republiška ustava. Ukinitev okraja ne bo v ničemer prizadela pripadnikov italijanske narodnosti.

Ustanoviteljske pravice in dolžnosti do dvojezičnih šol ima le še skupščina okraja Koper, in sicer do italijanske gimnazije v Kopru, italijanske gimnazije v Piranu in italijanske ekonomske srednje šole v Izoli. Že v tem letu pa namerava prenesti ustanoviteljske pravice in dolžnosti do navedenih šol na pristojne občine.

V letu 1964 so še vse okrajne skupščine, razen skupščine okraja Koper, prispevale iz svojih proračunov določena finančna sredstva v medobčinske sklade za šolstvo za financiranje šol druge stopnje. V letu 1965 pa prispevajo sredstva v medobčinske sklade za strokovno šolstvo občine brez udeležbe okrajev.

Pri zdravstvenih zavodih načeloma že sedaj ne gre za financiranje iz okrajnih proračunov in je zato ustanoviteljstvo le formalnega značaja. Organizacija zavodov za zdravstveno varstvo je v dosedanjih okrajih različna.

V Ljubljani opravlja zavod za zdravstveno varstvo osnovno dejavnost za območje sedmih občin, z ukinitvijo okraja pa se bo ta dejavnost razširila še na nadaljnjih sedem občin. Financiranje bi uredili tako, da bi občine prispevale sredstva za poseben sklad področnemu zavodu za socialno zavarovanje, s katerim bi zavod za zdravstveno varstvo sklenil pogodbo.

Glede ostalih zdravstvenih institucij (poliklinika, mladinska klimatska zdravilišča Kraljevica in Šiljevica, Zavod za srčne bolnike v Stični, Centralni otroški dispanzer in Centralni ginekološki dispanzer v Ljubljani), ki se samostojno financirajo, pa je vprašanje prenosa ustanoviteljstva še v razpravi.

Zavod za zdravstveno varstvo v Kopru obsega šest občin, način financiranja pa predvidevajo tako kot v Ljubljani.

Na območju koprskega okraja sta dve splošni bolnišnici, katerih ustanovitelj je okraj. Tudi te ustanoviteljske pravice bosta prevzeli občini Nova Gorica in Koper.

V celjskem okraju priznavajo vse občinske skupščine zavodu za zdravstveno varstvo status višje organiziranega higiensko-preventivnega zavoda. Glede financiranja predvidevajo 40 % dohodkov v obliki dotacij iz občinskih proračunov, razliko pa bodo krili s sredstvi zavoda za socialno zavarovanje in s sredstvi, ki jih bodo iztržili po ceniku zavoda ter po pogodbi z zavodom za socialno zavarovanje, z občinskimi skupščinami ali z gospodarskimi organizacijami.

Za zavod za zdravstveno varstvo v Mariboru, ki je sicer strokovno najbolj razvit in ki hkrati služi tudi kot učna baza raznim strokovnim šolam, bo treba način financiranja kljub temu prilagoditi ustrezno kot za ostale zavode in ni mogoče računati s prenosom na republiko.

Naloge narodne obrambe, kolikor so inštruktorsko-nadzornega značaja, bi prešle v celoti v pristojnost republiškega organa.

Glede upravnega postopka v vseh zadevah narodne obrambe že sedaj delujejo upravni organi za narodno obrambo skupščin občin kot prvostopen organ, medtem ko so drugostopni organi vojaška okrožja. To pomeni, da odprava okrajev ne bi imela nobenega vpliva na njihovo osnovno funkcijo.

Okrajni organi izvajajo nadzorstvo nad zadevami civilnega sektorja narodne obrambe, kar bi poslej prevzel republiški sekretariat za narodno obrambo.

Zadeve, ki jih zaradi nekaterih pomembnosti opravljajo okrajni organi v svoji pristojnosti kot nadomestni organ občin, bi se prenesle na občine.

Zadeve, ki jih opravlja okraj na območju več občin (obrambna vzgoja) se že prenašajo na sistem medobčinskega sodelovanja.

Republiški sekretariat za narodno obrambo bi prevzel od okrajev v svojo pristojnost še dajanje soglasja za imenovanje članov komisij za narodno obrambo ter soglasje za imenovanje predstojnikov upravnih organov za narodno obrambo občinskih skupščin in referentov za vojaške zadeve. Dalje razvid strogo zaupnih knjig ter raznih pregledov s podatki o organizaciji, o zmogljivostih in o izvorih, zadeve glede gradnje zaklonišč in drugih objektov civilne zaščite, določene podatke o vseh kadrih v upravnih organih za narodno obrambo občin, kot tudi pristojnosti o izvajanju posebnih priprav in potrjevanja vojnih planov in organizacij ter drugih ukrepov, ki bi se izvajali v primeru vojne.

Posebno ureditev pa zadeva izvajanje nalog narodne obrambe v Ljubljani in Mariboru, spričo dejstva, da sta ti dve mesti razdeljeni na več občin. Usklajevanje nalog v zadevah narodne obrambe v teh dveh mestih bi moral prevzeti ustrezen organ pri mestnih svetih.

Volitve sodnikov in sodnikov porotnikov občinskih sodišč naj preidejo v pristojnost občinskih skupščin.

Vprašanja strokovnega izobraževanja (izpitne komisije za strojepisce, možne pisarniške referente, davčne izvršitelje itd.) naj se rešujejo v republici.

V občinah se ustanovijo disciplinska sodišča za uslužbence kot disciplinska sodišča prve stopnje, ki delajo do nove ureditve delovnih razmerij v državnih organih na podlagi predpisov, ki so veljali za okrajna disciplinska sodišča.

Z ukinitvijo okrajnih javnih pravobranilstev naj bi njihove pristojnosti prevzela občinska javna pravobranilstva, organizirana bodisi samostojno ali pa kot medobčinska javna pravobranilstva.

IV.

Glede na opisano stanje odbor predlaga, da Organizacijsko-politični zbor razpravlja o odpravi okraja in sprejme sklep, na osnovi katerega Izvršni svet Skupščine SR Slovenije sproži postopek za spremembo ustave.

Poleg ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji pa je potrebno sprejeti tudi zakon, s katerim se določi čas prenehanja okrajev, prenesejo pristojnosti, reši vprašanje zavodov, kjer so okraji ustanovitelji, načelno odloči o premoženju ter o pravicah in obveznostih okrajev, odloči o prevzemu usluž-

bencev in delavcev okrajnih organov, predvsem tistih, ki še ne bodo razporejeni na novo delovno mesto, odloči o okrajnih arhivih in o drugih vprašanjih v zvezi z odpravo okrajev.

Št.: 020-7/65

Ljubljana, 17. februarja 1965

Predsednik:
Vlado Černe l. r.

PREDLOG PRIPOROČILA

za uspešnejše sodelovanje med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje v zvezi s sklepanjem pogodb

Socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije je na podlagi 153. člena Ustave SR Slovenije na seji dne 26. 2. 1965 obravnaval problematiko sklepanja pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje.

Na podlagi predloženega gradiva in razprave ugotavlja Socialno-zdravstveni zbor, da so za nadaljnji razvoj zdravstvenega varstva v občini neobhodno potrebni programi razvoja zdravstvenega varstva. Ti morajo biti odraz politike, ki jo občinske skupščine in komunalne skupnosti socialnega zavarovanja vodijo na področju zdravstva. Temeljiti morajo na patologiji določenega območja, biti usklajeni z materialnimi možnostmi občin, s potrebami občanov, z organizacijo zdravstvene službe in s kadrovskimi zmogljivostmi na področju zdravstva. Obsegi morajo tudi program razvoja zdravstvene službe.

Večina občinskih skupščin programov razvoja zdravstvenega varstva še ni sprejela, kljub temu, da je Socialno-zdravstveni zbor v priporočilu za delo zdravstvenih centrov (Ur. l. SRS št. 7-45/64) občinskim skupščinam priporočal, naj razpravljajo in sklepajo o programih zdravstvenega varstva, o orientacijskih programih razvoja zdravstvene službe in mreže zdravstvenih zavodov na svojih območjih ter redno spremljajo njihovo izvajanje. Ker pa so taki programi neobhodno potrebni, bi jih morale občinske skupščine čimprej sprejeti in tudi tesno sodelovati med seboj pri usklajevanju programov, kjer to narekujejo specifičnosti zdravstvene službe, oziroma večja zdravstvena gravitacijska območja.

Zdravstveni centri, ki so neposredno odgovorni za izdelavo in usklajevanje programov razvoja zdravstvenega varstva, zaradi pomanjkanja kadrov in potrebnih finančnih sredstev za redno delovanje te naloge niso uspešno opravljali. Pri programiranju razvoja zdravstvenega varstva so premalo aktivno sodelovali tudi ostali odgovorni in zainteresirani činitelji v komuni — samoupravni organi socialnega zavarovanja in zdravstvenih zavodov ter svet za zdravstvo občinske skupščine. To je imelo za posledico, da obstoječi programi niso usklajeni z materialnimi možnostmi komune in s potrebami občanov.

Zdravstveni zavodi so si doslej premalo prizadevali, da bi v okviru materialnih in kadrovskih zmogljivosti omogočili občanom hitrejše in učinkovitejše uveljavljanje pravice do zdravstvenega varstva. Zato morajo v bodoče povečati napore za izpopolnjevanje organizacije dela, za racionalnejšo razvrstitev kadrov in za izboljšanje odnosov zdravstvenih delavcev do oskrbovancev.

Glede neposrednega sklepanja pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje Socialno-zdravstveni zbor ugotavlja, da v merilu občine ni enotnih načel in smernic za sklepanje pogodb; da v pravih za sklepanje pogodb ni pravega konstruktivnega sodelovanja med zainteresiranimi činitelji v občini; da nezaupanje med pogodbenima strankama negativno vpliva na programiranje dela zdravstvenih zavodov in otežkoča pravočasno sklenitev pogodb; da arbitražne komisije niso v celoti odigrale svoje vloge; da tako zdravstvenim zavodom kot komunalnim zavodom za socialno zavarovanje primanjkuje finančno-ekonomskih kadrov; da si pogodbeni stranki premalo prizadevata za prehod na nov sistem oblikovanja dohodka po storitvah v zdravstvenih zavodih; da sedanji način financiranja zdravstvenih zavodov le-te ne stimulira, da bi svojo dejavnost v večji meri usmerili v preventivo in da ni rešeno vprašanje financiranja zdravstvene preventive za kmečke zavarovance, zaradi česar se ta preventiva ne izvaja.

Da bi odpravili navedene pomanjkljivosti in da bi se zagotovilo uspešnejše sodelovanje med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje, Socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije na podlagi 4. odstavka 52. člena začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije

p r i p o r o č a

a) vsem zdravstvenim zavodom,

— da v skladu s programom, ki ga je sprejela občinska skupščina o razvoju zdravstvenega varstva v občini, izdelajo dolgoročne programe razvoja svoje dejavnosti in programe dela;

— da pospešijo prehod na nov sistem oblikovanja dohodka po storitvah, oziroma da ta sistem izpopolnjujejo, v zvezi s tem pa intenzivno proučujejo in spremljajo organizacijo in evidenco dela, ekonomiko v zdravstvu, standarde in normative ter upravno administrativno poslovanje. V ta prizadevanja naj se aktivno vključi tudi Skupnost zdravstvenih zavodov SR Slovenije;

b) zdravstvenim centrom,

— da čimprej izdelajo programe razvoja zdravstvenega varstva in jih predložijo občinskim skupščinam v obravnavo in sklepanje;

— da aktivno sodelujejo pri programiranju dela zdravstvenih zavodov pri usklajevanju programov in pri sklepanju pogodb;

— da Republiški zdravstveni center v sodelovanju z zdravstvenimi centri, zdravstvenimi zavodi in Skupnostjo zdravstvenih zavodov SR Slovenije izdela enotno metodologijo programiranja in se aktivno vključi v proučevanje vseh tistih strokovno medicinskih problemov, ki otežkočajo programiranje;

c) vsem skupščinam komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja in zdravstvenim zavodom,

— da skupščine komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja stalno usklajujejo programe razvoja svoje dejavnosti s programom razvoja zdravstvenega varstva v komuni;

— da skupščine komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja tesno sodelujejo z občinskimi skupščinami pri določanju načel in smernic za sklepanje pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje;

— da v sodelovanju z organi pristojnih družbeno-političnih skupnosti in v skladu z materialnimi možnostmi poiščejo konkretne rešitve, da bi zdravstveni zavodi v večji meri postajali nosilci razširjene reprodukcije;

— da v ceno zdravstvenih storitev vkalkulirajo oziroma priznavajo tudi sredstva za zdravstveno preventivo; za sofinanciranje zdravstvenih strokovnih šol in za raziskovalno delo tistim zdravstvenim zavodom, ki imajo materialne in kadrovske pogoje za raziskovalno delo ter to dejavnost tudi opravljajo;

— da se komunalni zavodi za socialno zavarovanje in zdravstveni zavodi na podlagi programov skupščin komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja ter dolgoročnih programov razvoja in letnih programov dela zdravstvenih zavodov orientirajo na sklepanje trajnejših pogodb ter njihovo dopolnjevanje v skladu s spremenjenimi pogoji in potrebami;

— da zavodi izboljšajo finančno-ekonomsko službo, da bo sposobna pripravljati vse potrebne analize in kalkulacije za smotno gospodarjenje in sklepanje pogodb.

Samoupravni organi zdravstvenih zavodov ter komunalnih zavodov in skupnosti socialnega zavarovanja, zdravstveni centri in pristojni organi občinske skupščine naj aktivno sodelujejo pri neposrednem sklepanju pogodb.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Začasni odbor za proučitev nekaterih
problemov ob sklepanju pogodb med
zdravstvenimi zavodi in komunalnimi
zavodi za socialno zavarovanje

I N F O R M A C I J A

**o razgovorih skupin poslancev Socialno-zdravstvenega in Republiškega zbora
s predstavniki nekaterih občinskih skupščin, zdravstvenih zavodov ter komunalnih skupnosti in zavodov za socialno zavarovanje**

Začasni odbor Socialno-zdravstvenega zbora za proučitev nekaterih problemov ob sklepanju pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje je ob proučitvi zadevnega gradiva, ki ga je predložil republiški sekretariat za zdravstvo*, prišel do zaključka, da je potrebno proučiti konkretno stanje na terenu v zvezi s sklepanjem pogodb. Odbor je sklenil, da bodo člani odbora obiskali naslednje občine: Ljubljana (Center, Vič), Nova Gorica, Postojna, Jesenice, Kočevje, Novo mesto, Ptuj in Murska Sobota. Obiskov na terenu so se udeležili tudi nekateri poslanci Republiškega zbora, člani odbora za zdravstvo in socialno politiko in odbora za delo in socialno zavarovanje.

Skupine poslancev so v času od 8. do 15. januarja tega leta obiskale zgoraj navedene občine in se udeležile razgovorov, ki so jih na pobudo Socialno-zdrav-

* »Nekateri problemi ob sklepanju pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje« — (54-2/64).

stvenega zbora Skupščine SR Slovenije organizirali predsedniki zadevnih občinskih skupščin. Na te razgovore so bili vabljeni: predstavniki zdravstvenih zavodov in njihovih samoupravnih organov (bolnišnic, zdravstvenih domov, samostojnih obratnih ambulant, lekarn, zobnih poliklinik oz. samostojnih zobnih ambulant), predstavniki komunalnih zavodov in komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja, zdravstvenih centrov in predstavniki organov občinskih skupščin. Razgovorov so se ponekod udeležili tudi posamezni poslanci republiške in vezne skupščine, predstavniki občinskih sindikalnih svetov in občinskih odborov SZDL.

Iz razgovorov izhajajo naslednje ugotovitve, mnenja in stališča:

Programi razvoja zdravstvenega varstva občin

Večina obiskanih občin ima perspektivne programe razvoja zdravstvenega varstva. Take programe imajo naslednje občine: Jesenice, Nova Gorica, Murska Sobota, Ptuj in Novo mesto. Teh programov pa nimajo občine Kočevje, Ljubljana-Center, Ljubljana-Vič in Postojna. Iz razgovorov izhaja, da imajo programe tudi občine Radovljica, Tržič, Škofja Loka, Kranj, Trebnje, Črnomelj in Metlika, da pa teh programov nimajo tudi ostale občine na območju mesta Ljubljane ter občine Ribnica, Ilirska Bistrica in Sežana.

Programe razvoja zdravstvenega varstva so v navedenih občinah pripravili medobčinski oz. občinski zdravstveni centri v sodelovanju z zdravstvenimi zavodi, komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje in z ustreznimi organi občinskih skupščin. V nekaterih občinah zdravstveni centri niso odigrali svoje vloge v pogledu programiranja zdravstvenega varstva. Povsod namreč še niso v celoti zaživel, kar je posledica pomanjkljive kadrovske zasedbe in nerešenega vprašanja njihovega financiranja. V pogledu programiranja razvoja zdravstvenega varstva sodelovanje vseh zainteresiranih činiteljev v komuni ni bilo dovolj učinkovito, kar se odraža v nezadostni usklajenosti programov z materialnimi možnostmi komune, s potrebami občanov, z organizacijo zdravstvene službe in s kadrovskega zmogljivostmi na področju zdravstva. Programi so odraz patologije določenega območja.

Občinske skupščine programov razvoja zdravstvenega varstva v večini primerov niso obravnavale, pač pa so jih obravnavali ustrezni sveti občinske skupščine.

Glede na močno razvito zdravstveno službo v Ljubljani preseneča dejstvo, da nobena ljubljanska občina nima programa razvoja zdravstvenega varstva. Občini Ljubljana-Center in Ljubljana-Vič sta o programih razvoja zdravstvenega varstva razpravljali že leta 1961. Na vseh tovrstnih posvetovanjih je bilo ugotovljeno, da je potrebno za območje mesta Ljubljane enotno programiranje razvoja zdravstvenega varstva, ne pa po posameznih občinah. To narekuje specifičnost zdravstvene službe v Ljubljani, ki ne nudi zdravstvenega varstva samo prebivalcem mesta Ljubljane, temveč tudi prebivalcem periferije in občinam iz drugih republik. Svet za zdravstvo občine Ljubljana-Center je že imenoval komisijo za sestavo programa razvoja zdravstvenega varstva, vendar program še ni izdelan. Komisija je pred težavno nalogo, ker nima na razpolago programskih pokazateljev. Ni namreč analizirana patologija prebivalstva, ki je osnova za kratkoročno in dolgoročno programiranje. Na razpolago so le podatki o patološki oseb, ki koristijo zdravstveno varstvo.

Programi dela zdravstvenih zavodov

Vsi zdravstveni zavodi imajo letne delovne programe, ki so osnova za sklepanje pogodb s komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje. Dolgoročne programe imajo le nekateri zdravstveni zavodi in to predvsem večji zdravstveni domovi in bolnišnice. V občinah, kjer imajo programe razvoja zdravstvenega varstva, so programi zdravstvenih zavodov v glavnem usklajeni v občinskih programih.

Programi zdravstvenih zavodov so le delno odraz patologije določenega območja in zdravstvenih potreb občanov. Večina programov zajema tudi kadrovsko politiko, le redki pa imajo izdelane perspektivne programe kadrovske politike. V programih zdravstvenih zavodov je zajeta tudi preventivna dejavnost, vendar v skromnejšem obsegu, glede na to, da ni rešeno vprašanje financiranja preventive. Programi dela zdravstvenih zavodov pa ne zajemajo raziskovalnega dela, kar je posledica dejstva, da se jim tovrstna dejavnost ne prizna v ceno storitev. Zdravstveni zavodi menijo, da bi morala biti sredstva za tovrstno dejavnost vkalkulirana v cenah storitev.

Določiti je treba minimum zdravstvenega varstva za vse občane, ki mora zajeti poleg kurativne tudi preventivno dejavnost. Ta minimum mora vsebovati tudi nego bolnika na domu, ki jo mora organizirati patronažna služba. Minimum zdravstvenega varstva je dolžna zagotoviti občina. Kolikor sredstva, zbrana za zdravstveno varstvo na območju občine, ne zadostujejo za kritje minimuma zdravstvenega varstva vseh občanov, je treba to varstvo zagotoviti z ustreznimi kriteriji sistema pozavarovanja.

Opozorjeno je bilo, da obstajajo velike razlike v ekonomski moči posameznih komunalnih skupnosti, zaradi česar nastajajo tudi razlike v pogledu zagotovitve zdravstvenega varstva občanov in nadaljnjega razvoja zdravstvene službe. Zato je treba v socialnem zavarovanju dosledneje uveljaviti načelo vzajemnosti in solidarnosti zavarovancev z ustreznjšim formiranjem rizičnih skupnosti.

Pri izdelavi programov dela so bili zdravstveni zavodi v glavnem prepuščeni sami sebi. V tem pogledu občinski oziroma medobčinski zdravstveni centri niso odigrali svoje vloge. Zdravstveni centri opravičujejo svojo tozadevno premajhno aktivnost s slabo kadrovsko zasedbo in s preobremenjenostjo. Občinske skupščine oziroma pristojni sveti le redkokje obravnavajo programe zdravstvenih zavodov. Programe obravnavajo predvsem organi zdravstvenih zavodov in organi komunalne skupnosti socialnega zavarovanja. V tej zvezi so bile dane pripombe, da posvečajo komunalni zavodi za socialno zavarovanje premalo pozornosti strokovni plati teh programov. Ker komunalni zavodi za socialno zavarovanje nimajo dovolj ustreznega zdravstvenega kadra, ki bi bil sposoben analizirati in ocenjevati ob pomoči zdravstvenih centrov strokovno plat programov, se orientirajo pogosto zgolj na finančne pokazatelje.

Zdravstveni zavodi izdelujejo programe dela predvsem na osnovi vrst in obsega storitev in uslug, ki so jih opravili v preteklem letu, hkrati pa tudi upoštevajo potrebe občanov po povečanju obsega in izboljšanju kvalitete zdravstvenih uslug. Programi zdravstvenih zavodov često niso usklajeni z razpoložljivimi sredstvi za zdravstveno varstvo v komunih. Zato se dogaja, da pride do sklenitve pogodb po daljših pogajanjih oziroma, da mora posredovati tudi arbitražna.

Po obstoječih predpisih bi morali zdravstveni centri strokovno ocenjevati programe dela zdravstvenih zavodov in tako sodelovati pri sklepanju pogodb. To svojo funkcijo zdravstveni centri doslej — razen redkih izjem — niso uspešno opravljali. Tudi tisti zdravstveni centri, ki že uspešno delujejo, težko ocenjujejo realnost programov, ker nimajo na razpolago primerljivih pokazateljev in ker niso v osnovi razčiščena nekatera strokovna vprašanja (kaj je storitev, kaj je prvi pregled itd.). V tej zvezi je bilo poudarjeno, naj republiški zdravstveni center čimprej izdelata enotno metodologijo programiranja ter nomenklaturu in normative zdravstvenih storitev.

Programi zdravstvenih zavodov so medsebojno le delno usklajeni, kar je posledica premajhnega medsebojnega sodelovanja ter sodelovanja med zdravstvenim centrom. Zato se dogaja, da prihaja do dupliranja nekaterih nalog.

Opozorjeno je bilo na problem strokovnega nadzora nad izvajanjem programov zdravstvenih zavodov. Medtem ko zavodi za socialno zavarovanje opravljajo neko kontrolo nad trošenjem sredstev sklada zdravstvenega zavarovanja, pa ne obstoja strokovni nadzor nad izvajanjem programov zdravstvenih zavodov. Izražena so bila mnenja, da bi morali zdravstveni centri organizirati tak nadzor.

Zagotoviti je treba večjo vlogo zavarovancev pri sestavi programov razvoja zdravstvenega varstva in pri sestavi programov dela zdravstvenih zavodov, kot tudi pri nadzoru nad izvajanjem teh programov.

Financiranje zdravstvenih zavodov

Obstojajo naslednje oblike financiranja zdravstvenih zavodov:

- a) pavšalno obračunavanje,
- b) plačevanje po cenah storitev,
- c) plačevanje oskrbnega dne,
- č) norma in cenik za zobozdravstvene storitve,
- d) priznavanje določene marže.

Večina zdravstvenih zavodov osnovne zdravstvene službe izven Ljubljane obračunava svojo dejavnost na podlagi pavšala. Zdravstveni zavodi osnovne zdravstvene službe (predvsem zdravstveni domovi in obratne ambulante) na območju komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Ljubljana obračunavajo svojo dejavnost na podlagi izvršenih storitev. Tako obračunavajo svojo dejavnost v obiskanih občinah tudi naslednji zdravstveni zavodi: ZD Kidričevo, ZD in obratne ambulante v Kočevju, Železniški ZD Bršljin in zdravstvena postaja KPD Dob.

V obiskanih občinah se večina bolnišnic še vedno financira na podlagi cene oskrbnega dne, nekatere bolnišnice pa razen oskrbnega dne obračunavajo tudi posamezne večje storitve. Bolnišnice na Jesenicah, v Novem mestu, Murski Soboti in Ljubljani se intenzivno pripravljajo na prehod na nov način financiranja po storitvah. Pri tem se poslužujejo izkušenj tistih bolnišnic, ki so že prešle na sistem financiranja po storitvah.

Zdravstveni zavodi so si doslej premalo prizadevali, da bi prešli na nov sistem financiranja po storitvah. Kot razlog navajajo pomanjkanje ekonomsko-finančnih kadrov, ki bi pripravili potrebno dokumentacijo in analize za prehod na nov sistem financiranja. Dejstvo je, da je teh kadrov v zdravstvenih zavodih občutno premalo; obstoječi kadri pa tudi niso dovolj stimulirani. Hkrati se ugotavlja, da ta kader tudi ni dovolj usposobljen za delo v družbenih službah.

Podan je bil predlog, da se prouči možnost usmeritve študentov ekonomske fakultete za delo v družbenih službah.

Vzrok za počasen prehod zdravstvenih zavodov na nov sistem financiranja je tudi v tem, ker zdravstveni delavci skeptično gledajo na nov sistem financiranja in menijo, da je sedanji sistem obračunavanja po pavšalu enostavnejši. Ponekod se tudi opaža, da komunalnim zavodom za socialno zavarovanje bolj ustreza sedanji način financiranja zdravstvenih zavodov, zaradi česar niti ne spodbujajo zdravstvenih zavodov za prehod na nov sistem financiranja.

Hitrejši prehod na plačevanje po storitvah močno ovirajo tudi neizdelani ekonomski pokazatelji in neenotna metodologija dela. Vrednotenje dela je v posameznih zdravstvenih zavodih zelo različno. Na razgovoru v Ljubljani je bilo poudarjeno, da na območju mesta Ljubljane ne bi smeli dopustiti različno vrednotenja dela v posameznih zdravstvenih domovih, glede na to, da ima območje mesta Ljubljane iste specifičnosti tako glede organizacije in pogojev dela, kakor tudi glede zdravstvenega stanja občanov. Različno vrednotenje dela ima za posledico, da so osebni dohodki zdravstvenih delavcev v posameznih občinah različni, kar vpliva na fluktuacijo kadrov. Različno vrednotenje dela je pogojeno tudi z maso sredstev, ki jih ustvarijo skladi zdravstvenega zavarovanja posameznih komunalnih skupnosti. To terja, da se za območje mesta Ljubljane ustanovi ena rizična skupnost zdravstvenega zavarovanja.

Sredstva, ki jih zdravstveni zavodi dobijo za svojo redno dejavnost na osnovi obstoječih predpisov, v celoti ne omogočajo zdravstveni službi, da bi svoje delo kvalitetno izboljševala. Zdravstveni zavodi imajo minimalne možnosti za formiranje lastnih skladov. Sredstva teh skladov so tako minimalna, da ne zadoščajo niti za kritje osnovnih potreb zdravstvenih zavodov. Večina zdravstvenih zavodov meni, da obvezno odvajanje dela amortizacije v občinske oziroma medobčinske zdravstvene investicijske sklade ni v skladu z načelom samoupravljanja v zdravstvenih zavodih. Ker morajo zdravstveni zavodi sami skrbeti za obnavljanje in modernizacijo iztrošenih osnovnih sredstev, naj bi amortizacijska sredstva v celoti ostala zdravstvenim zavodom. Zdravstveni investicijski skladi zaradi skromnih sredstev, ki so jih zbrali, niso odigrali svoje vloge. V večini občin so bili mnjenja, naj bi se ti skladi ukinili; nekateri pa menijo, naj bi ti skladi sicer ostali, vanje pa se naj ne bi stekala amortizacijska sredstva, temveč sredstva iz drugih virov. S predpisi naj bi se zdravstvenim zavodom omogočila uporaba teh sredstev za obratna sredstva.

Financiranje razširjene reprodukcije v zdravstvu

Sedanji predpisi ne omogočajo zdravstvenim zavodom vkalkuliranje sredstev za razširjeno reprodukcijo v ceno storitev, oskrbnega dne oziroma v pavšal. Zdravstveni zavodi skušajo dobiti sredstva za te namene z višjimi kalkulacijami stroškov. Ekonomsko močnejše komunalne skupnosti ponekod tolerirajo tako prakso in tako omogočajo zdravstvenim zavodom formiranje vsaj minimalnih sredstev za razširjeno reprodukcijo.

Iz razgovorov je zaključiti, da je vprašanje plačevanja anuitet v nekaterih, predvsem v gospodarsko manj razvitih občinah, zelo pereče. Prevladuje stališče, da je nevzdržno navodilo bivšega sveta za zdravstvo SRS za sklepanje pogodb o zdravstvenih storitvah zavarovanim osebam (Ur. l. LRS št. 38/62), ki med drugim določa, da se v ceno zdravstvenih storitev ne smejo vračunati sredstva za razširjeno reprodukcijo, oziroma da se lahko vračunajo samo anuitete za do-

plačilo posojil, najetih do 28. julija 1962. Poudarjeno je bilo, da je za uspešnejši razvoj zdravstvene službe neobhodno potrebno priznati zdravstvenim zavodom tudi sredstva za razširjeno reprodukcijo v ceno storitev oziroma v pavšal. Tako bi bilo zdravstvenim zavodom omogočeno funkcionalno izboljšanje kapacitet, formiranje sredstev za dvig standarda zdravstvenih delavcev, povečanje števila kadrov ter izločanje sredstev za šolanje in strokovno izpopolnjevanje kadrov.

Večina zdravstvenih zavodov nima sredstev za odplačevanje anuitet, oziroma so ta sredstva zelo skromna. Zato je pri nekaterih zavodih, ki odplačujejo anuitete, ogrožena realizacija programa, prizadeti pa so tudi osebni dohodki zdravstvenih delavcev.

Zdravstveni zavodi se odločno zavzemajo za sistem dolgoročnega kreditiranja pod ugodnejšimi pogoji. Zaradi ostrih kreditnih pogojev (kratka posojilna doba in visoke obresti) zdravstveni zavodi pogosto niso v stanju najemati kreditov, ker ne bi zmogli odplačevati visokih anuitet. Ob pogojih kratkoročnega kreditiranja tudi skladi zdravstvenega zavarovanja ne bodo zmogli vračunati sredstev za odplačilo anuitet v ceno storitev. Kljub predvideni uvedbi sistema dolgoročnega kreditiranja in kljub temu, da bi zdravstveni zavodi postali osnovni nosilci razširjene reprodukcije, bo potrebno pri novogradnjah in večjih adaptacijah združevati sredstva zdravstvenih zavodov, sredstva skladov zdravstvenega zavarovanja, družbeno-političnih skupnosti in delovnih organizacij.

Financiranje preventive

V razgovorih je bila posvečena posebna pozornost preventivi in financiranju te dejavnosti. Zdravstveni zavodi programirajo preventivo v sklopu enotnega delovnega programa. Ta dejavnost po posameznih občinah še ni polno zaživela. Večji razmah te dejavnosti zavira namreč nerešeno vprašanje financiranja. To dejavnost financirajo občine (splošno preventivo), socialno zavarovanje (individualno preventivo) in delovne organizacije (preventivno dejavnost obratnih ambulant). Prevladuje stališče, da je treba spričo enotnosti kurativne in preventivne dejavnosti zagotoviti financiranje teh dejavnosti iz enotnega sklada na osnovi programov zdravstvenih zavodov. Ponovna ustanovitev posebnih skladov za financiranje zdravstvene preventive ni utemeljena, ker to ni v skladu z načelom enotnosti kurative in preventive. Preventiva naj se financira iz sklada zdravstvenega zavarovanja, v katerega pa morajo prispevati sredstva za financiranje splošne preventive tudi občine in delovne organizacije. Tako bi zdravstveni zavodi glede financiranja svoje celotne dejavnosti sklepali pogodbe le z enim partnerjem. S tem bi odpravili mnoge nevšečnosti, ki se danes pojavljajo v pogledu financiranja preventive, kar bi nedvomno vplivalo na večji razmah te dejavnosti. Poudarjen je bil pomen preventivne dejavnosti v pogledu zmanjšanja izdatkov za zdravstveno varstvo. Zato ne moremo prepustiti oceni občinske skupščine, ali se bo splošna preventivna dejavnost na njenem območju izvajala ali ne.

Sedanji način financiranja zdravstvenih zavodov ne stimulira zdravstvene službe, da bi svojo dejavnost v večji meri usmerila tudi v preventivo. Ugotovljeno je, da tudi v občinah, kjer so bila na razpolago le skromna sredstva za preventivno dejavnost, še ta niso bila v celoti izkoriščena, ker je težko dobiti zdravstvene delavce za opravljanje te dejavnosti. Stimulacija zdravstvenih de-

lavcev za opravljanje preventivnih dejavnosti je namreč občutno manjša kot v kurativi. Zato preventivna dejavnost zaostaja za razvojem kurativne dejavnosti.

Poudarjeno je bilo, da je treba v osnovni zdravstveni službi določiti obvezni minimum preventivne dejavnosti za vse občane, ne glede na to, ali so zavarovanci ali ne. Nakazan je bil problem ločenega financiranja preventive za zavarovance-delavce in zavarovance-kmete. Posebno problematično je financiranje preventivne dejavnosti kmečkega prebivalstva, predvsem v gospodarsko manj razvitih občinah. Skladi kmetijskega zavarovanja namreč ne financirajo preventivne dejavnosti, vse občine pa tudi niso v stanju prevzeti tozadevne obremenitve. Izvajanje preventivne dejavnosti samo za del občanov pa ni učinkovito, zaradi česar je treba rešiti vprašanje financiranja preventive za kmečke zavarovance in za nezavarovane osebe. Nepravočasno preventivno ukrepanje, predvsem pri kmečki mladini, ima za posledico, da so stroški zdravstvenega varstva teh oseb kasneje občutno večji.

V pogledu financiranja preventive dejavnosti nastajajo v praksi pogosto težave, ker ni razčiščeno vprašanje, kaj je individualna in kaj splošna preventiva. Spričo dejstva, da se tako občine, kot socialno zavarovanje skušajo razbremeniti tovrstnih obveznosti, zdravstveni zavodi skrivajo preventivno dejavnost v kurativnih storitvah.

Preventivna dejavnost obratnih ambulant je minimalna. Vzrok je deloma v tem, ker ni ustreznega kadra za opravljanje te dejavnosti, predvsem s področja medicine dela, ker so zdravstveni delavci za to dejavnost slabše stimulirani in ker tudi delovne organizacije ne kažejo dovolj razumevanja za opravljanje te dejavnosti. Poudarjeno je bilo, da morajo obratne ambulante v svoje programe dela v večji meri kot doslej zajeti preventivno dejavnost, zaradi česar morajo težiti za zaposlovanjem specialistov za medicino dela. Pozitivno so bila ocenjena dosedanja prizadevanja v pogledu izpopolnjevanja zdravnikov iz obratnih ambulant za medicino dela.

V razgovorih je bilo izraženo tudi mnenje, naj bi posamezni večji zdravstveni zavodi formirali oddelke za medicino dela.

Politika komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja

Glede na to, da je stopnja osnovnega prispevka za zdravstveno zavarovanje v Sloveniji omejena na največ 8 %, so v zelo težkem položaju komunalne skupnosti socialnega zavarovanja na območjih, kjer so nizki osebni dohodki zaposlenih. Ker sredstva, ki se zberejo na podlagi osnovnega prispevka, ne zadoščajo za kritje stroškov zdravstvenega varstva, so bile komunalne skupnosti socialnega zavarovanja prisiljene predpisati dodatni prispevek do najvišje možne meje. Zaradi tega dodatni prispevek ne odigrava svoje vloge, ker se predpisuje ne samo tistim delovnim organizacijam, ki nadpovprečno trošijo sredstva skladov zdravstvenega zavarovanja, ampak skoraj vsem delovnim organizacijam. Kljub takim ukrepom pa sredstva skladov zdravstvenega zavarovanja v ekonomsko šibkejših komunah še vedno ne zadoščajo. Zato se v teh in tudi v drugih občinah kaže tendenca po zvišanju stopenj osnovnega prispevka za zdravstveno zavarovanje (Postojna na 8,5 %, Novo mesto celo na 10 %). Nekatere ekonomsko šibke komune menijo, da tudi v pogojih ukinitve zgornje meje stopnje prispevka za zdravstveno zavarovanje ne bo mogoče predpisati višje stopnje prispevka za zdravstveno zavarovanje, ne da bi hkrati občutno prizadeli materialni položaj delovnih organizacij, s tem pa tudi standard občanov. Zato

se v teh občinah zavzemajo za zvišanje stopnje prispevka za zdravstveno zavarovanje s tem, da se hkrati znižajo stopnje prispevkov za dolgoročno zavarovanje.

Komunalne skupnosti menijo, da bi z zvišanjem stopnje osnovnega prispevka lahko predpisale tak dodatni prispevek, ki bi stimuliral delovne organizacije za preventivno zaščito na delovnem mestu in tudi za vsestransko skrb za delovnega človeka, s čimer bi prispevale k zmanjšanju stroškov zdravstvenega varstva na zaposlenega.

V razgovorih je bil sprožen tudi problem deficitarnosti skladov kmečkega zavarovanja v ekonomsko šibkih komunah. Izraženo je bilo mnenje, da ni mogoče predpisati kmečkim gospodarstvom večjih dajatev, ker skupne dajatve kmečkih gospodarstev že presegajo čisti katastrski dohodek (Pomurje). Zato se dogaja, da se prelivajo sredstva iz sklada zdravstvenega zavarovanja delavcev v sklad zdravstvenega zavarovanja kmetov. Izraženo je bilo mnenje, da je treba problem zdravstvenega zavarovanja kmetov urejati v merilu republike. Glede na deficitarnost skladov zdravstvenega zavarovanja kmetov le-ti dolgujejo znatne vsote zdravstvenim zavodom, kar ogroža njihovo redno delovanje.

Ugotovljeno je bilo, da sredstva, ki jih skladi dolgoročnega zavarovanja dajejo skladom zdravstvenega zavarovanja komunalnih skupnosti za zagotovitev zdravstvenega varstva upokojencev in njihovih družinskih članov, ne zadoščajo, kljub temu, da so bila v začetku tega leta zvišana. Pri določanju višine teh sredstev na posameznika je treba upoštevati tudi sredstva za preventivno dejavnost zdravstvenega varstva teh zavarovancev.

Presežki skladov zdravstvenega zavarovanja v nekaterih komunalnih skupnostih so minimalni, kar vpliva tudi na vlogo rezervnih skladov zdravstvenega zavarovanja. Izraženo je bilo mnenje, da bi bilo treba s predpisi omogočiti zdravstvenim zavodom, da tekom leta koristijo sredstva rezervnih skladov zdravstvenega zavarovanja kot obratna sredstva. Po kritju obveznosti do rezervnih skladov naj komunalne skupnosti s presežki skladov zdravstvenega zavarovanja neposredno kreditirajo investicije v zdravstvu.

V razgovorih je bila pozitivno ocenjena vloga sistema zdravstvenega pozavarovanja, izražene pa so bile pripombe na nekatere kriterije, češ da niso dovolj stimulatívni. Sedanji kriteriji ne stimulirajo dovolj komunalnih skupnosti za izboljšanje zdravstvene službe na svojem območju. V sistemu pozavarovanja je treba določiti tudi kriterije, ki bi spodbujali komunalne skupnosti, da bi posvečale večjo pozornost preventivi, glede na konkretno patologijo določenega območja. Sistem pozavarovanja bi moral nujno upoštevati tudi ekonomske momente, ki neposredno vplivajo na formiranje potrebnih sredstev za zdravstveno varstvo. V kriterijih bi morala priti do izraza tudi gospodarska nerazvitost nekaterih komun, saj so zavarovanci v tistih komunalnih skupnostih, kjer so osebni dohodki iznad republiškega povprečja, v boljšem položaju, kot zavarovanci na območju komunalne skupnosti, kjer so osebni dohodki pod republiškim povprečjem.

Sklepanje pogodb

V večini obiskanih občinah v pripravah za sklepanje pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje ni pravega konstruktivnega sodelovanja med zainteresiranimi organi v komuni. To sodelovanje se je v glavnem omejilo na prisostvovanje prvim razgovorom med

obema partnerjema. Zdravstveni zavodi čutijo pomanjkanje tega sodelovanja predvsem s strani zdravstvenih centrov. V nekaterih občinah delovni programi zdravstvenih zavodov po strokovni plati sploh niso bili ocenjeni, kar vzbuja pri zdravstvenih zavodih občutek, da je izdelava programov zgolj formalnega značaja.

V razgovorih so bile dane kritične pripombe na navodilo za sklepanje pogodb, ki ga je izdal bivši svet za zdravstvo. Merila za sklepanje pogodb so vsako leto določali tudi upravni odbori komunalnih zavodov za socialno zavarovanje v okviru navodil, danih s strani republiške komisije za sklepanje pogodb, izhajala pa so iz razpoložljivih sredstev, ki jih je lahko zbral sklad zdravstvenega zavarovanja v te namene. Ta enotna merila ni bilo mogoče upoštevati pri vseh zdravstvenih zavodih enako, glede na specifičnost posameznih zdravstvenih zavodov. Ugotovljeno je bilo, da občinske skupščine oziroma njeni organi in zdravstveni centri ne določajo nobenih meril za sklepanje pogodb. Sprožen je bil problem enotnih navodil, ki bi vezale obe pogodbeni stranki. Tako ne bi prihajalo do tako pogostih sporov pri sklepanju pogodb, kot sedaj, ko so komunalni zavodi za socialno zavarovanje vezani na navodila organov socialnega zavarovanja, zdravstveni zavodi pa menijo, da za njih ta navodila niso obvezna.

Glede umestnosti nadaljnjega obstoja navodil, ki jih je izdal bivši svet za zdravstvo, so bili nekateri mnenja, da so taka navodila tudi v bodoče umestna, da pa jih je treba deloma spremeniti in uskladiti z dosedanja prakso sklepanja pogodb in z načelom, da morajo zdravstveni zavodi postati nosilci razširjene reprodukcije. Nekateri pa so bili mnenja, da tovrstna navodila sploh niso potrebna, ker poslovna partnerja ovirajo pri iskanju najustreznejših rešitev.

Poudarjeno je bilo, da zdravstvenim zavodom primanjkuje finančno-ekonomskih kadrov, ki bi pripravili vse potrebne kalkulacije in analize za sklepanje pogodb, komunalnim zavodom pa zdravstvenih sodelavcev, ki bi bili sposobni strokovno ocenjevati programe zdravstvenih zavodov. Zaradi pomanjkanja teh kadrov prihaja do nesoglasij ob sklepanju pogodb, ker ocene programov niso dovolj realne.

Vzroki za nesporazume in za zavlačevanje sklenitev pogodb so odraz nezaupanja med pogodbenima partnerjema. Komunalni zavodi za socialno zavarovanje se boje, da zdravstveni zavodi ne bodo v celoti racionalno izkoristili sredstev, pač pa jih v preveliki meri namenili za osebne dohodke; zdravstveni zavodi pa na osnovi dosedanjih izkušenj, da se jim planirana sredstva redno zmanjšujejo, izkazujejo večje stroške, oziroma skrivajo sredstva za opravljanje nekaterih nalog v drugih postavkah.

Velika večina pogodb je bila sklenjena po preteku predpisanega roka. Vzrok ni samo v tem, da se pogodbeni stranki ne moreta hitro sporazumeti glede potrebnih sredstev, temveč tudi v tem, ker ponekod tako zdravstveni zavodi, kot tudi komunalni zavodi za socialno zavarovanje menijo, da je za sklenitev pogodbe potreben zaključni račun zdravstvenega zavoda, iz katerega je razviden finančni rezultat poslovanja zavoda v preteklem letu. Zaključne račune sprejemajo zdravstveni zavodi kasneje, kot pa je določen rok za sklenitev pogodbe. V razgovorih so bili nekateri mnenja, naj zaključni računi ne bodo osnova za sklepanje pogodb, saj bi morali zdravstveni zavodi že konec leta pripraviti vso potrebno dokumentacijo za sklenitev pogodb.

Prevladuje stališče, da rok za sklenitev pogodbe sploh ni potreben, ker bi se morali zdravstveni zavodi in komunalni zavodi za socialno zavarovanje orientirati na sklenitev pogodb na daljše obdobje, pogodbe pa naj bi se spremi-

njale ob spremenjenih pogojih, ki bi zahtevali tudi adekvatno povečanje sredstev za izvajanje zdravstvenega varstva.

Kljub pogostim sporom ob sklepanju pogodb so arbitražni postopek sprožili le redki zdravstveni zavodi, ker sta pogodbeni stranki skušali sami rešiti sporna vprašanja. Tako so se pogajanja zavračevala in v izogib arbitražnega postopka sta stranki običajno pristali na kompromisno rešitev. Kjer tudi po dolgotrajnih pogajanjih ni prišlo do sporazuma, je zdravstveni zavod sprožil arbitražni postopek. Ker je bil arbitražni postopek sprožen dokaj pozno, je to vplivalo na izvajanje programa zaradi finančne negotovosti. Izraženo je bilo mnenje, naj bi zdravstveni zavodi, kolikor ne pride pravočasno do sporazuma, čimprej sprožili arbitražni postopek.

Izraženo je bilo mnenje, da arbitražne komisije v sedanjem sestavu često niso v stanju objektivno odločiti o sporu. Nemogoče je, če se predhodno ne morejo sporazumeti samoupravni organi prizadetih strank, da o sporu odločajo le tri osebe, ki često delajo na drugih področjih družbene dejavnosti in nimajo zadostnega vpogleda v problematiko zdravstva in socialnega zavarovanja. Prevladuje stališče, naj bi spore reševale številčno močnejše komisije ob sodelovanju širšega kroga zainteresiranih. Nekateri so bili mnenja, naj bi arbitražne komisije delovale v sklopu zdravstvenih centrov, drugi pa so bili mnenja, naj bi o sporu odločal svet za zdravstvo občinske skupščine, oziroma občinska skupščina sama.

Financiranje zobozdravstva

Zobozdravstvo dela že okoli 10 let po normah. Nazadnje so bile norme določene leta 1962, ko je bil hkrati sprejet tudi cenik kot podlaga za sklepanje pogodb. Cenik temelji na osebnih dohodkih in materialnih izdatkih iz leta 1961, zaradi česar je danes zastarel in nerealen. Glede na dejstvo, da so materialni izdatki danes znatno višji kot leta 1961, je razumljivo, da se osebni dohodki zobozdravstvenih delavcev pri istem ceniku lahko dvigajo le na osnovi prekoračanja norm, kar pa ima za posledico padanje kvalitete dela. Spričo občutnega pomanjkanja zobozdravstvenih delavcev in upoštevanje zobozdravstveno stanje občanov, posebno mladine, je treba čimprej rešiti vprašanje stimulativnejšega nagrajevanja zobozdravstvenih delavcev. Zato je treba cene zobozdravstvenih storitev prilagoditi sedanjim pogojem, hkrati pa v cene vključiti tudi sredstva za plačilo anuitet in za strokovno izpopolnjevanje in štipendiranje kadra. Tudi odstotek za režijo in za amortizacijo je treba prilagoditi ekonomskim premikom.

Glede ustreznosti norm so bila mnenja deljena. Nekateri so bili mnenja, da so norme realne ter da je treba revidirati samo cenik; večina pa je bila mnenja, da so tudi norme nerealne ter da jih je treba revidirati.

Društvo zobozdravstvenih delavcev je predlagalo republiškem zdravstvenemu centru, naj izdela časovne normative, ki bi bili enaki za vso Slovenijo ter določi enotne cene materialov za osnovne zobozdravstvene storitve. Hkrati je društvo predlagalo, naj se dohodek zobozdravstvenih delavcev formira po posameznih komunalnih skupnostih. Pri republiškem zdravstvenem centru je že ustanovljena posebna komisija, vendar normativi še niso izdelani, ker doslej ni bilo na razpolago potrebnih sredstev za delo te komisije. Poudarjeno je bilo, da je treba zagotoviti potrebna sredstva za delo komisije, da bi le-ta svoje delo čimprej opravila, s čimer bo omogočena čimprejšnja sklenitev pogodb zobozdravstvenih zavodov oz. enot s komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje.

Poudarjeno je bilo, da tudi revidirana norma in cenik ne moreta biti edini kriterij za sklenitev pogodbe, temveč lahko predstavljata le okvir za pogajanja. Izraženo je bilo tudi mnenje, da ni prav, da se cene zobozdravstvenih storitev določijo v okviru republike za vse zobozdravstvene zavode enako, kajti stroški posameznih zavodov so različni.

Financiranje lekarn

Do 1. 1. 1965 je bila lekarnam marža priznana po pogodbi s komunalnim zavodom za socialno zavarovanje. Od 1. 1. 1965 dalje določajo maržo občinski uradi za cene. Izraženo je bilo mnenje, da bi bilo potrebno v odloku, ki daje pooblastilo občinskim uradom za cene v pogledu določanja marže, določiti, da se marža določa v sporazumu s komunalnim zavodom za socialno zavarovanje, kot glavnim plačnikom računov za zdravila. Tako bi bila ustvarjena boljša povezava med lekarnami, uradi za cene in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje glede planiranja dovoljnih sredstev za plačilo računov za zdravila. Tako se tudi ne bi dogajalo, da bi komunalni zavodi za socialno zavarovanje osporavali višino določene marže.

Sproženo je bilo vprašanje utemeljenosti nadaljnega obstoja marže kot oblike financiranja lekarn. Pojasnjeno je bilo, da pripravlja Skupnost lekarn predlog za financiranje lekarn po storitvah.

Glede na gornje ugotovitve začasni odbor predlaga, da Socialno-zdravstveni zbor sprejme določena stališča glede sklepanja pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje.

Št.: 54-2/65

Ljubljana, 10. februarja 1965

Predsednik:

Herman Bizjak l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Začasni odbor za proučitev nekaterih problemov ob sklepanju pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje

P O R O Č I L O

o obravnavi problematike sklepanja pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje

V skladu s predvidenim programom dela Socialno-zdravstvenega zbora za I. polletje 1965 je zbor na seji dne 25. decembra 1964 ustanovil začasni odbor za proučitev nekaterih problemov ob sklepanju pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje. Naloga odbora je bila, da zbere in prouči gradivo za obravnavanje te problematike na seji zbora.

Delu odbora je služilo kot osnova gradivo Republiškega sekretariata za zdravstvo — »Nekateri problemi ob sklepanju pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje«. Ob obravnavi tega gradiva je prišel odbor do zaključka, da bi bilo potrebno še podrobneje proučiti stanje na terenu. Zato je odbor sklenil, da bodo člani odbora obiskali nekatere občine in se pogovorili s predstavniki občinskih skupščin, zdravstvenih centrov, samoupravnih organov zdravstvenih zavodov in socialnega zavarovanja. V ta namen so bili naprošeni predsedniki nekaterih občinskih skupščin, da organizirajo razgovore z omenjenimi predstavniki.

Člani odbora so obiskali naslednje občine: Ljubljana-Center, Ljubljana-Vič, Novo Gorico, Postojno, Jesenice, Kočevje, Novo mesto, Mursko Soboto in Ptuj. Obiskov na terenu so se po predhodnem dogovoru udeležili tudi člani odbora Republiškega zbora za zdravstvo in socialno politiko ter člani odbora Republiškega zbora za delo in socialno zavarovanje.

Na podlagi zbranih poročil o razgovorih na terenu in razprave na seji odbora dne 5. februarja 1965 je odbor izdelal »Informacijo o razgovorih skupin poslancev Socialno-zdravstvenega in Republiškega zbora s predstavniki nekaterih občinskih skupščin, zdravstvenih zavodov ter komunalnih skupnosti in zavodov za socialno zavarovanje«. Odbor je v informaciji zajel najbolj bistvene ugotovitve, mnenja in predloge v zvezi s sklepanjem pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje.

Odbor bo zboru predložil predlog priporočila, o katerem bo še razpravljal na seji dne 22. februarja 1965. Da bi bila razprava čim širša in čimbolj vsestranska, so bili na sejo povabljeni poleg predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tudi predstavniki republiškega sekretariata za delo, republiškega sekretariata za zdravstvo, republiškega zavoda za socialno zavarovanje, skupščine Republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev SR Slovenije, Skupnosti zdravstvenih zavodov SR Slovenije, Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije, Republiškega odbora sindikata družbenih dejavnosti pri Zvezi sindikatov SRS in predsedniki nekaterih občinskih skupščin.

Št.: 54-2/65

Ljubljana, 20. februarja 1965

Predsednik:

Herman Bizjak l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO
k poročilu o financiranju šolstva

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za prosveto in kulturo dne 3. marca 1965 obravnaval gradivo o financiranju šolstva v letu 1964 ter študijo o oblikovanju odnosov pri financiranju šolstva II. stopnje, ki ju je

izdelal Republiški sekretariat za šolstvo. Poleg tega se je seznanil z vsebino pisem, ki so jih neposredno, ali v vednost Prosvetno-kulturnemu zboru poslale nekatere delovne skupnosti šol in predstavniški organi.*

Na osnovi navedenega gradiva in razprave je odbor ugodno ocenil lanskoletne ukrepe, ki so omejili in delno odpravili številne pomanjkljivosti in neustrezne odnose v šolstvu. Ugotovil je, da v gradivu navedeni podatki glede znatnega povečanja šolskega prostora in dviga osebnih dohodkov niso povsem primerljivi s podatki prejšnjih let, zato ker smo v letu 1964 dokončno realizirali nekatere investicije, ki smo jih v šolstvu začeli že pred leti in uredili osebne dohodke učiteljev, ki so stagnirali že vrsto let. Odbor je izrazil tudi mišljenje, da so bili lanskoletni uspehi doseženi z izrednim angažiranjem forumov Socialistične zveze in Sindikatov, Skupščine SRS in njenega izvršnega sveta ter občinskih skupščin. Zato je podvomil, da bi lahko bil takšen način trajna oblika in možnost razvoja ter financiranja šol. To še posebej zaradi tega, ker so v luči omenjenih uspehov nastopale tudi resne težave.

Kljub v celoti povečanim sredstvom za osebne dohodke zaposlenih v šolstvu ti še vedno zaostajajo za povprečjem dohodkov delavcev z enakimi kvalifikacijami v gospodarstvu in družbenih službah. Večina povečanih sredstev za šolstvo je šla v lanskem letu za reševanje perečih vprašanj zaposlenih ter tako še povečala neugodno razmerje med osebnimi in materialnimi izdatki, ki dosega v posameznih občinah tudi odnos 94 : 6 odstotkom. Delovne organizacije iz gospodarstva niso prispevale v celoti šolstvu predvidenih sredstev. Delovne skupnosti šol posvečajo materialnim in drugim vprašanjem v zvezi z osebnim položajem zaposlenih sorazmerno več pozornosti kot strokovnim vprašanjem pouka in vzgoje.

Člani odbora so negativno ocenili tudi izredno stroge in neenakopravne pogoje nekaterih bank, ki so dajale posojila za gradnjo in adaptacijo šol celo s 7°/_o obrestmi z dveletnim odplačilnim rokom.

V presoji možnosti za ustrezno financiranje šolstva v letu 1965 je bil odbor mnenja, da je treba:

- upoštevati položaj, ki nastopa z ukinitvijo okrajev in okrajnih gospodarskih zbornic glede financiranja šol II. stopnje;
- upoštevati prenehanje določil temeljnega zakona o financiranju šolstva;
- uskladiti financiranje šol z novim zakonom o zavodih.

V tem prehodnem obdobju pa bo šolam potrebna še vedno odločujoča skrb predstavniških organov in družbenih organizacij ter strokovnih združenj. Poiskati bo treba tudi načine in merila za uspešno medobčinsko sodelovanje pri financiranju šol II. stopnje.

Odbor je za poročevalca na seji Prosvetno-kulturnega zbora določil poslanca inž. Daneta Tovornika.

Št.: 402-30/65

Ljubljana, 8. marca 1965

Predsednik:

Boris Mikoš l. r.

* Celotno gradivo je registrirano v dokumentaciji Skupščine SR Slovenije pod št. 402-30/65.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Začasni odbor za proučevanje
problematike likovne umetnosti

POROČILO
o nekaterih vprašanih likovne umetnosti

Začasni odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje problematike likovne umetnosti je na sejah dne 23. februarja in 5. marca 1965 obravnaval družbeno afirmacijo likovnega ustvarjanja v Sloveniji ter nekatera, za nemo-teno delo likovnih umetnikov pomembna načelna in praktična vprašanja. Raz- prava je temeljila na gradivu o družbenem položaju slovenskega likovnika, ki sta ga Prosvetno-kulturnemu zboru Skupščine SR Slovenije predložila Društvo slovenskih likovnih umetnikov in Republiški sekretariat za kulturo in pro- sveto*, ter na podatkih, ki so jih posredovali na obe seji povabljeni predstavniki ustanov in organizacij, katerih dejavnost vključuje področje likovne umetnosti.

Odbor se je strinjal z ugotovitvami omenjenega gradiva in podprl v njem navedene predloge. Poleg tega je obravnaval vlogo likovne vzgoje, publicistike, kritike in nagrajevanja umetniških del ter ocenil sodelovanje družbeno-poli- tičnih skupnosti, zavodov in družbenih ter strokovnih organizacij na tem polju.

Vse odborove ocene stanja in nalog v likovni kulturi so izhajale iz ugo- tovitve, da je likovna kultura osnovna človeška potreba, ki je globoko zasidrana v socialistični družbeni ureditvi. Zato naj se vsa področja likovnega oblikovanja enakovredno in istočasno vključujejo v celotno družbeno dogajanje pri nas.

Temu je sledila ocena, da so za sodobno slovensko likovno ustvarjalnost značilni pomembni uspehi. Tako številni slovenski likovni ustvarjalci sodelujejo na pomembnih prireditvah doma in v tujini, kjer so dosegli ugledna priznanja, poleg tega pa aktivno posegajo tudi na druga področja kulturnega in prosvet- nega življenja. Za razvoj likovne kulture pa sta še posebej pomembna kvalitetna dejavnost galerij in umetniških paviljonov ter nastajanje novih galerij in raz- stavnih prostorov v več krajih Slovenije.

Da pa bi se likovna umetnost razvijala v vseh oblikah in možnostih ter pri- spevala tisti delež k estetski in humanistični preobrazbi, ki naj jo uresničuje socialistična družba, je treba urediti in uskladiti z našim družbenim razvojem predvsem naslednja pereča vprašanja:

— akcije za likovno vzgojo občinstva so v veliki meri omejene le na posa- mezne manifestacije in ni zadosti stalne ter vsestranske skrbi za razmah in vrednotenje likovnega izraza v celoti. Pri tem nezadosten obisk nekaterih pri- reditev zmanjšuje njihov učinek.

— V približevanju likovnih stvaritev občinstvu ne presegamo tradicional- nih oblik, niti ne izkoriščamo dovolj v svetu uspešno uveljavljenih načinov posredovanja te vrste umetnin preko knjigarn, prodajnih galerij in izobraže- valnih organizacij.

— Stanje likovne vzgoje na šolah še vedno ni urejeno. Na osnovnih šolah primanjkuje kvalificiranih učiteljev, na splošnih gimnazijah pa je z novim predmetnikom likovni pouk ukinjen. Kontinuirana likovna vzgoja trpi tudi zaradi okrnitve likovnega pouka v zadnjih dveh razredih osnovne šole.

* Gradivo je registrirano v dokumentaciji Skupščine SR Slovenije pod št. 65-18/65.

— Za gimnazijo nimamo umetnostno zgodovinskega in likovno teoretičnega učbenika, za ostale šole pa priročnikov ter druge likovno-pedagoške literature.

— Posamezne oblikovalne discipline: arhitektura, slikarstvo, kiparstvo, grafika in industrijsko oblikovanje nimajo samo različno razvitih materialnih osnov, ampak je tudi šolanje bodočih strokovnjakov brez zadostno povezanih likovnih konceptov in učnih programov.

— Naši delovni prostori, šole, uradi, bolnice, javne zgradbe ter stanovanja in njihovo okolje niso v večini primerov ustrezno opremljeni in oblikovani, da bi mogli v polni meri sodelovati pri oblikovanju in razvoju človeške osebnosti ter humanističnih odnosov.

— Razstavljanje in odkup likovnih del nista deležna podobne gmotne pomoči družbe, kot posredovanje drugih kulturnih dobrin.

— Status delovnih prostorov likovnikov ni zadovoljivo urejen, tako glede varovanja ateljejskega fonda, glede najemnin in plačevanja komunalnih uslug, kot glede kreditiranja gradenj novih prostorov.

— Dnevni in revialni tisk, radio in televizija ter ostala informacijska sredstva še vedno premalo spremljajo likovna dogajanja in stvaritve.

— Delovanje prosvetno-kulturnih in izobraževalnih organizacij ter ustanov je na likovnem področju šibko ter premalo povezano s prizadevanji galerij in strokovnih združenj.

Na osnovi teh ugotovitev odbor sodi, da bo razprava o nekaterih vprašanjih likovne umetnosti odjeknila v prizadetih skupnostih in v vsej javnosti ter pomagala pri vsakdanjem reševanju z njo povezanih vprašanj.

Istočasno predlaga, da se:

— Priporoči vsem investitorjem, ki grade pomembne javne objekte, da upoštevajo likovno opremo urbanističnih ambientov ter zunanjo in notranjo likovno opremo stavb.

— Naroči Republiškememu sekretariatu za kulturo in prosveto ter Republiškememu sekretariatu za urbanizem, komunalne zadeve in stanovanjsko izgradnjo, da proučita možnost dopolnitve zakonskih predpisov, ki bi obvezovali investitorje, da določen odstotek za gradnje namenjenih vsot izločijo za likovno opremljanje zgradb in celotnih ambientov ter da pri sestavljanju dokumentov o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva zagotovita ustrezno obravnavanje ateljejskih prostorov.

— Seznan z gradivom o družbenem položaju slovenskega likovnika in tem poročilom Prosvetno-kulturni zbor Zvezne skupščine in ga v zvezi s tem opozori tudi na negativne posledice nekaterih zveznih predpisov, kot so 40 % prometni davek za likovno opremljanje javnih prostorov.

— Naroči Republiškememu sekretariatu za šolstvo, da prouči vprašanje predmetnikov za likovno vzgojo z namenom, da vrne likovni vzgoji njen pedagoški pomen in potrebne učne ure.

— Priporoči vsem organizatorjem likovnih prireditev, da stimulirajo razstavljalce za njihovo sodelovanje v takšnem javnem kulturnem delovanju s primerno odškodnino ali honorarjem.

— Upošteva pri obravnavi perspektivnega načrta razvoja kulture v naši republici tudi tiste naloge, ki odpravljajo in rešujejo v tem poročilu našete pomanjkljivosti.

Št.: 65-18/65

Ljubljana, 8. marca 1965

Predsednik:
Ive Šubic l. r.

PREDLOG USTAVNEGA ZAKONA
o odpravi okrajev v SR Sloveniji

1. člen

V SR Sloveniji se odpravijo okraji.

Glede na to se ustava SR Slovenije spremeni po določbah naslednjih členov.

2. člen

Prvi odstavek 51. člena ustave se spremeni tako, da se glasi:

»Družbeno-politične skupnosti v SR Sloveniji so občine in republika.«

3. člen

V III. poglavju se črta razdelek »2. Okraj« s členi 116 do 122.

4. člen

Besedilo 220. člena se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»Izvršni svet lahko do odločitve ustavnega sodišča zadrži izvršitev protiustavnega ali nezakonitega predpisa ali splošnega akta občinske skupščine.

Pristojni republiški sekretariat lahko na svojem delovnem področju do odločitve ustavnega sodišča zadrži izvršitev protiustavnega ali nezakonitega predpisa ali splošnega akta sveta občinske skupščine ali občinskega upravnega organa.«

5. člen

Besedilo 221. člena se črta.

6. člen

Na vseh drugih mestih v ustavi odpadejo določbe, ki govore o okraju, o okrajnih organih, o odbornikih okrajne skupščine in o okrajnem statutu.

7. člen

Za izvedbo tega zakona se izda poseben zakon.

8. člen

Ta zakon začne veljati z dnem razglasitve v Republiškem zboru Skupščine SR Slovenije.

O B R A Z L O Ž I T E V

Okraj je bil po ustavi SR Slovenije postavljen kot družbeno-politična skupnost, ki organizira strokovno in drugo pomoč za občine, skrbi za zakonitost dela občinskih organov, skrbi za določeno koordinacijo med občinami, da se zagotovi izvrševanje služb in drugih nalog, ki imajo skupen pomen za območje več občin, ter da končno opravlja tudi naloge, ki mu jih poverijo v izvrševanje občine iz svoje lastne pristojnosti.

Tako postavljena vloga okraja je sama po sebi upravičevala njegov obstoj le za določeno obdobje oziroma v določenih razmerah, ko je bilo treba občine in komunalni sistem še izgrajevati in dejansko vsestransko usposobiti za izvrševanje njihovih nalog. Razvoj sam pa je prav na temeljih, ki jih je uveljavila ustava, zelo hitro spreminjal tiste okoliščine, ki so narekovale obstoj okraja in njegove z ustavo določene funkcije. Utrjevanje in hitro osamosvajanje občin ob podpori okrajev je ob spremembah v družbenoekonomskem in političnem sistemu na temelju ustavnih načel pripeljalo do bistveno spremenjenih odnosov med družbeno-političnimi skupnostmi. Utrjeni komunalni sistem, novi sistem financiranja družbeno-političnih skupnosti, prenašanja odgovornosti za razširjeno reprodukcijo na gospodarske organizacije in drugi ukrepi za izgrajevanje gospodarskega in finančnega sistema ter s tem zvezana nadaljnja krepitev samoupravljanja v delovnih organizacijah imajo za posledico, da odpada vrsta dosedanjih funkcij posameznih družbeno-političnih skupnosti. To terja ustrezno preusmeritev glede njihovih nalog, njihovih delovnih metod in njihovih odnosov do gospodarskih in drugih delovnih organizacij. V istem smislu deluje tudi delovanje republiške skupščine, spremenjene funkcije republiške uprave in končno ustavnega sodišča, ki prevzema nase skrb za varstvo ustavnosti in zakonitosti in s tem del nalog, ki so jih doslej izvrševali organi družbeno-političnih skupnosti, med njimi tudi okraji. Navedene spremembe se vse bolj čutijo v odnosih med občinami in okraji, pa tudi med občinami in republiko, in dejansko utemeljujejo vprašanje, ali je okraj še potreben kot vmesna družbeno-politična skupnost med občinami in republiko.

Če na tej osnovi analiziramo naloge, ki jih po ustavi opravlja okraj, prihajamo do sledečih ugotovitev:

Okraj je glede svoje najvažnejše naloge, to je glede skrbi za koordiniran razvoj občin, za ustanavljanje in opravljanje skupnih služb in drugih nalog ter za izvrševanje zadev skupnega pomena za več občin zadovoljivo opravil svojo funkcijo in se v prihodnje glede tega ne bi mogel več uveljaviti v tem smislu. Ugotoviti je treba, da so se občine že toliko utrdile na vseh družbenih področjih, da so danes neprimerno sposobnejše prevzemati vse naloge, ki jim jih nalaga izvrševanje ustave in zakonov. Kolikor občine posameznih nalog ne morejo izvrševati same, na splošno ne iščejo več koordinacije in pomoči v merilu okraja, marveč v medsebojnem sodelovanju s sosednimi občinami. Danes se številna pereča vprašanja rešujejo na podlagi medobčinskega sodelovanja tako v upravi sami, pri ustanavljanju in financiranju skupnih družbenih služb, kakor tudi na področju gospodarskega razvoja. Z medobčinskim sodelovanjem se rešujejo ta vprašanja ustrežneje, bolj organsko in samoupravno, kot bi se mogla v merilu okraja. V medobčinskem sodelovanju se formirajo zainteresirane skupnosti v okviru manjših, vendar bolj naravnih povezovanj med občinami, kar narekujejo dejanski interesi posameznih občin. Okraji niso zaključene ekonomske regije in zato tudi združevanje občinskih zadev v okraju vse težje zadovolji raznolike interese vseh občin. S primerno sprostitevijo in pospešitvijo medobčinskega sodelovanja na osnovi jasnih skupnih interesov lahko medobčinsko sodelovanje kot oblika koordinacije med občinami docela nadomesti vlogo okraja na tem področju.

Dosedanji razvoj, dosežena samostojnost in okrepitev občin nakazuje nadalje to, da tudi izvrševanje druge najvažnejše naloge okraja, to je instruktorske naloge za občine, okraj ne more več zadovoljivo opravljati oziroma da opravljanje te funkcije potrebam občin ne zadošča več. Občine sicer dejansko

potrebujejo ustrezno strokovno pomoč, vendar pa terja njihov današnji položaj v še večji meri njihovo neposredno in vsestransko sodelovanje z republiškimi organi pri izvrševanju njihovih nalog. Novi način financiranja družbeno-političnih skupnosti nujnost takega neposrednega sodelovanja še bolj poudarja. Nadaljnji obstoj okraja bi le kompliciral to neobhodno in neposredno sodelovanje med občinami in republiko in s tem oviral izvrševanje nalog tako republiških kakor tudi občinskih organov. Neposredno sodelovanje republiških in občinskih organov olajšuje v SR Sloveniji okoliščina, da se je število občin tako zmanjšalo, da število samo ne pomeni glede tega nikake ovire, da je torej mogoče organizirati uspešen neposreden odnos med občinami in republiko. Upoštevati je treba tudi razmeroma majhen teritorij in razmeroma ugodne prometne razmere v naši republici.

Tako spremenjene razmere v praksi že vplivajo na delo okrajev v tem smislu, da je delo okrajnega aparata kakor tudi delo okrajne skupščine, ter njenih svetov in drugih organov takšno, da bi utegnilo prej zavirati kakor pospeševati napredek in samostojnost občin. Razmeroma obširna organizacija bi postala prejkoslej sama sebi namen in bi bila le simbolična vmesna stopnja v sistemu družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji.

Upoštevajoč podobno situacijo, kakor se kaže v SR Sloveniji, sta že odpravili okraje tudi SR Makedonija in SR Srbija na območju Avtonomne pokrajine Vojvodine. V drugih republikah oziroma na ostalem območju SR Srbije ostaja okraj spričo bistveno drugačnih razmer še neogibno potrebna družbeno-politična skupnost med občinami in republiko.

Z odpravo okrajev v SR Sloveniji bodo vse občine dokončno postavljene v položaj temeljnih družbeno-političnih skupnosti z jasnimi funkcijami in jasnim položajem. Občine se bodo morale dokončno in vsestransko osamosvojiti: ob ustrezni skrbi in pomoči republike, kar je tudi njena ustavna dolžnost. Medobčinsko sodelovanje bo moralo postati nepogrešljiv element občinske politike ter realni faktor razvoja širših teritorialnih območij, neposredno sodelovanje in obojestransko posredovanje izkušenj med občinami in republiko pa trdnejša vez celovitejše in v večji meri samoupravne republiške oziroma nacionalne politike.

Ker je okraj kot poseben član v sistemu družbeno-političnih skupnosti ustavna institucija, je za njegovo odpravo potrebna sprememba ustave. Ta sprememba se predlaga v obliki ustavnega zakona. Odprava okraja zahteva istočasno dopolnitev ustave glede izvrševanja nadzorstva zakonitosti, pri čemer morajo republiški upravni organi dobiti pravice, ki so jih imeli doslej po ustavi organi okraja. To in pa s splošno formulacijo izražena uskladitev ustavnega besedila z novim stanjem, je vsebina predloženega ustavnega zakona. Vprašanje v zvezi z izvedbo odprave okraja pa morajo biti urejene s posebnim zakonom.

S predložitvijo tega ustavnega zakona realizira Izvršni svet sugestijo Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije glede tega, da naj se proūči obstoj okrajev in predlagajo potrebni akti, če bi jih bilo umestno odpraviti.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za organizacijsko-politična
vprašanja

POROČILO

k predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji

Odbor za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 2. marca 1965 obravnaval predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Odbor je zakonski predlog obravnaval obenem z amandmajem k 6. členu, ki ga je predstavnik Izvršnega sveta sprejel na seji Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije dne 22. 2. 1965.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da je okraj postal nepotreben, ker so se občine v razvoju družbenoekonomskega in političnega sistema že toliko utrdile, da so lahko samostojno prevzele izvrševanje nalog, katere jim nalaga nova ustava. Okraji so nedvomno odigrali pomembno vlogo prav pri utrjevanju občin, pri čemer pa je delovanje okrajev v razvoju komunalnega sistema že prišlo do stopnje, na kateri bi okraji pričeli ta razvoj celo ovirati, če bi še naprej delovali. Odprava okrajev bo še pripomogla k temu, da bodo občine dokončno postale temeljne družbeno-politične skupnosti, ki bodo v ustreznih oblikah medsebojnega sodelovanja samostojno odločale o skupnih interesih ter se neposredno povezovale z republiko.

Glede na te ugotovitve se je odbor z zakonskim predlogom v načelu strinjal. V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga odbor ni predlagal sprememb in dopolnitev.

Odbor predlaga Republiškem zboru, da zakonski predlog s predlagano spremembo sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil Nika Belopavloviča, predsednika odbora.

Št.: 011-25/65

Ljubljana, 4. marca 1965

Predsednik:
Niko Belopavlovič l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije je na svoji 24. seji dne 3. marca 1965 obravnaval predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji.

V razpravi je bilo poudarjeno, da je utrjevanje in hitra krepitev samostojnosti občin ob podpori okrajev ter spremembe v družbeno ekonomskem sistemu na temelju ustavnih načel pripeljalo do bistveno spremenjenih odnosov med družbeno-političnimi skupnostmi. Razmah in utrditev komunalnega sistema in zmeraj bolj obširno medobčinsko sodelovanje ter neposredno sodelovanje med občinami in republiko krepi občino kot temeljno družbeno-politično skupnost. Pri takem razvoju izgublja obstoj in delovanje okraja kot vmesne družbenopolitične skupnosti svoj prvotni namen ter predstavlja oviro v nadaljnjem razvoju našega družbenoekonomskega in političnega sistema.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je zato mnenja, da je predlagani ustavni zakon o odpravi okrajev v SR Sloveniji umesten ter predlaga Gospodarskemu zboru, da se strinja s predlagano ustavno spremembo o odpravi okrajev v SR Sloveniji.

Za poročevalca je odbor določil poslanko Elko Grilc.

Št.: 011-25/65

Ljubljana, 3. marca 1965

Predsednik:
Milan Špolar l. r.

PREDLOG SKLEPA

Gospodarskega zbora k predlogu za spremembo ustave SR Slovenije

Na podlagi 3. odstavka 166. člena ustave Socialistične republike Slovenije je Gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije na seji dne 9. marca 1965 obravnaval predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji in sprejel

sklep:

Predlog za spremembo ustave SR Slovenije, da se v SR Sloveniji odpravijo okraji, je umesten.

Po mnenju zbora razvoj in utrditev komunalnega sistema, razvito medobčinsko sodelovanje in neposredno ter vsestransko sodelovanje občin z republiški organi vse bolj poudarjajo vlogo občine kot temeljne družbenopolitične skupnosti. Tako predstavlja okraj oviro v nadaljnjem razvoju našega družbenoekonomskega sistema. Gospodarski zbor se zato strinja s predlagano spremembo ustave SR Slovenije glede odprave okrajev kot družbenopolitičnih skupnosti.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

P O R O Č I L O

k predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na seji dne 3. marca 1965 obravnaval predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi zakonskega predloga je bilo v odboru izraženo popolno soglasje s predvideno odpravo okrajev. Utrjevanje in osamosvajanje občin je ob spremembah v družbenoekonomskem in političnem sistemu pripeljalo do spremenjenih odnosov med družbeno-političnimi skupnostmi, kar terja ustrezno preusmeritev njihovih nalog in delovnih metod. Številna pereča vprašanja rešujejo občine na podlagi medobčinskega sodelovanja, tako v upravi in pri ustanavljanju ter financiranju skupnih družbenih služb, kot tudi na področju gospodarskega razvoja. Ob jasnih skupnih interesih in ob primerni sprostitev in pospešitvi lahko ta oblika koordinacije med občinami docela nadomesti vlogo okraja na tem področju.

Instruktorske naloge za občine okraj ne more več zadovoljivo opravljati, ker položaj občin terja njihovo neposredno sodelovanje z republiški organi, kar nov način financiranja družbeno-političnih skupnosti še posebej poudarja. Zato bi tudi na tem področju nadaljnji obstoj okraja le kompliciral neposredno povezovanje med občinami in republiko.

V podrobni obravnavi odbor ni sprejel nobenih spreminjevalnih ali dopolnilnih predlogov. Strinjal se je s spremembo besedila, ki jo predlaga zakonodajno-pravna komisija, da se v 6. členu namesto besede »ki« vstavi beseda »kolikor«.

Za svojega poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Iveta Šubica.
Št.: 011-25/65
Ljubljana, 5. marca 1965

Predsednik:
Boris Mikoš l. r.

P R E D L O G S K L E P A

Prosvetno-kulturnega zbora k predlogu za spremembo ustave SR Slovenije

Na podlagi tretjega odstavka 166. člena ustave Socialistične republike Slovenije je Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije na seji dne 10. marca 1965 obravnaval predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji in sprejel

s k l e p :

Predlog za spremembo ustave SR Slovenije, da se v SR Sloveniji odpravijo okraji, je umesten.

Po mnenju zbora razvoj in utrditev komunalnega sistema, medobčinsko sodelovanje in neposredno sodelovanje občin z republiškimi organi vse bolj poudarjajo vlogo občine kot temeljne družbeno-politične skupnosti. Tako okraji niso več potrebni v nadaljnjem razvoju našega družbenoekonomskega sistema. Prosvetno-kulturni zbor se zato strinja s predlagano spremembo ustave SR Slovenije glede odprave okrajev kot družbeno-političnih skupnosti.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora je na seji dne 1. 3. 1965 razpravljal o predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji.

Odbor meni, da je umestna sprememba Ustave Socialistične republike Slovenije glede okrajev kot družbeno-političnih skupnosti, zaradi česar se strinja s predlogom ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji in tudi nima nobenih pripomb k posameznim členom.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca dr. Poldeta Hladnika.

Št.: 011-25/65

Ljubljana, 2. marca 1965

Podpredsednica:
Minka Kovač l. r.

PREDLOG SKLEPA

Socialno-zdravstvenega zbora k predlogu za spremembo ustave SR Slovenije

Na podlagi 3. odstavka 166. člena ustave Socialistične republike Slovenije je Socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije na seji dne 9. marca 1965 obravnaval predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji in sprejel

sklep

Predlog za spremembo ustave SR Slovenije, da se v SR Sloveniji odpravijo okraji, je umesten.

Po mnenju zbora so z razvojem in utrditvijo komunalnega sistema ter vse večjim razmahom medobčinskega sodelovanja postali okraji nepotrebni člen v sistemu družbeno-političnih skupnosti.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije je na skupni seji z odborom za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije, dne 2. marca 1965 obravnaval predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji.

V razpravi je bilo poudarjeno, da predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji ustreza v celoti na 20. seji Organizacijsko-političnega zbora, dne 26. 2. 1965 sprejetem stališču. Razprava je ponovno pokazala, da je bil okraj v določenih razmerah, ko je bilo treba občine usposablјati za izvrševanje njihovih nalog, nujen element v izgradnji komunalnega sistema. Spremembe v družbenoekonomskem in političnem sistemu na osnovi ustavnih načel, ki se med drugim odražajo v prenašanju odgovornosti za razširjeno reprodukcijo na gospodarske organizacije, krepitvi samoupravljanja na področju družbenih služb, zlasti pa v hitrem osamosvajanju občin, so pripeljale do spremenjenih odnosov med družbeno-političnimi skupnostmi. Pri tem se je vloga okraja postopoma zmanjšala, občine pa so vse bolj dejansko postajale temeljna družbeno-politična skupnost. Občine so prav ob podpori okrajev okrepile materialno bazo, se utrdile na vseh družbenih področjih in se usposobile za izvrševanje nalog, ki jih nalaga ustava in zakon v taki meri, da bi nadaljnji obstoj okraja utegnil zavirati napredek in samostojnost občin. Svoje skupne naloge, ki zadevajo dve ali več občin, in so jih te občine opravljale doslej še preko okraja, bodo v bodoče izvrševale preko ustreznih oblik medobčinskega sodelovanja.

Opravljanje inštruktorskih nalog, dajanje pomoči in nadzor nad zakonitostjo dela občinskih organov lahko prevzame republika, spričo dejstva, da je teritorialni obseg Slovenije razmeroma majhen in da so sredstva prometa in zvez dokaj razvita.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je zaradi zgoraj navedenega mnenja, da je predlagani ustavni zakon o odpravi okrajev v SR Slovenije umesten ter predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da se strinja s predlagano ustavno spremembo o odpravi okrajev v SR Sloveniji.

Za poročevalca je odbor določil svojega predsednika Vlada Černeta.

Št.: 011-25/65

Ljubljana, 5. februarja 1965

Predsednik:

Vlado Černe l. r.

PREDLOG SKLEPA**Organizacijsko-političnega zbora k predlogu za spremembo ustave SR Slovenije**

Na podlagi 3. odstavka 166. člena ustave Socialistične republike Slovenije je Organizacijsko-politični zbor Skupščine SR Slovenije na seji, dne 12. marca 1965 obravnaval predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji in sprejel naslednji

s k l e p

Predlog za spremembo ustave Socialistične republike Slovenije, da se v Socialistični republiki Sloveniji odpravijo okraji, je umesten.

Sprememba ustave ustreza stališču, ki ga je zbor sprejel na svoji seji, dne 26. februarja 1965 v razpravi o vprašanju obstoja okraja v sistemu družbeno-političnih skupnosti. Organizacijsko-politični zbor se zato strinja, da se okraji v Socialistični republiki Sloveniji odpravijo kot družbeno-politične skupnosti.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO**k predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji**

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 22. 2. 1965 obravnavala predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi je bilo ugotovljeno, da je zaradi odprave okrajev treba spremeniti ustavo SR Slovenije, po kateri so okraji uvrščeni v sistem družbeno-političnih skupnosti (116. do 122. člen).

Glede na to mora biti zakon o odpravi okrajev v SR Sloveniji sprejet v obliki ustavnega zakona.

Po mnenju komisije je odprava okrajev potrebna zaradi sprememb, ki so doslej nastale v procesu utrjevanja samostojne in samoupravne vloge občin ter nadaljnje krepitve samoupravljanja v delovnih organizacijah. Te spremembe terjajo odpravo okrajev kot vmesnih družbeno-političnih skupnosti med občini in republiko, ki so predstavljali obvezno obliko integracije občin v okrajne skupnosti. S predlagano spremembo ustave bodo vse občine dokončno postavljene v položaj temeljnih družbeno-političnih skupnosti in bodo v ustreznih oblikah medsebojnega sodelovanja samostojno odločale o svojih skupnih interesih, pri čemer se bodo tudi neposredno povezovale z republiko.

V podrobni obravnavi je komisija predlagala spremembo 6. člena besedila zakonskega predloga, v katerem naj se beseda »ki« v prvi vrsti zamenja z besedo »kolikor«.

Sprememba je potrebna zaradi večje preciznosti. Prvotno besedilo zakonskega predloga bi se lahko razumelo tudi tako, da odpadejo celotne določbe,

v katerih so omenjeni okraji, pri čemer je v teh določbah večkrat urejena tudi ustrezna vloga občin in republike; tega pa predlagatelj zakona očitno ni želel.

Predstavniki Izvršnega sveta se je s predlagano spremembo strinjal in je tako postala sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je predlagani ustavni zakon v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga Republiškem zboru, da ga sprejme s predlagano spremembo.

Št.: 011-25/65

Ljubljana, 22. februarja 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji

1. Splošna določba

1. člen

Okraji Celje, Koper, Ljubljana in Maribor prenehajo z 31. marcem 1965. S tem dnem prenehajo z delom okrajne skupščine in njihovi organi.

2. Prenos pristojnosti okrajnih skupščin in njihovih organov

2. člen

Kolikor ni s tem zakonom drugače določeno, se zadeve, ki so po zveznih in republiških predpisih v pristojnosti okrajnih skupščin in njihovih organov, prenesejo v pristojnost občinskih skupščin in njihovih organov.

3. člen

Pristojnost okrajnih organov za odločanje na drugi stopnji v upravnem in upravno-kazenskem postopku preide na ustrezne republiške upravne organe.

4. člen

V pristojnost ustreznih republiških upravnih organov se prenesejo te posamezne zadeve iz pristojnosti okrajnih organov:

1. iz zakona o varstvu voda (Uradni list LRS, št. 39/60):

— določitev ureditvenih smernic za vodnogospodarsko ureditev določene povodja, dokler vodno-gospodarska osnova ni izdelana (8. člen);

— določitev stopnje čiščenja in razkuževanja odpadnih voda, da se prepreči škoda za zdravje ljudi in živali ter druga gospodarska škoda (37. člen);

2. iz zakona o inšpekciji dela (Ur. list FLRJ, št. 53/59):

— organiziranje v sodelovanju z občinskimi organi večje akcije nadzorstva nad izvrševanjem predpisov o higienskem in tehničnem varstvu pri delu in

akcije v zvezi z raziskovanjem vzrokov in okoliščin, v katerih se pojavljajo poklicne in druge bolezni v zvezi z delom (2. točka 17. člena);

— nadzorstvo nad izvrševanjem predpisov o higienskem in tehničnem varstvu pri delu, če pristojni občinski organ inšpekcije dela nima posebne strokovne izobrazbe, ki se zahteva za izvršitev posamezne inšpekcijske naloge (2. odstavek 17. člena);

3. iz temeljnega zakona o službi notranjih zadev (Ur. list SFRJ, št. 46/64):

— opravljanje zadev državne varnosti (2. odstavek 23. člena);

— opravljanje drugih zadev iz izključne pristojnosti federacije in zadev, ki so pomembne za vso državo, če je treba opraviti dejanje na območju dveh ali več občin ali če gre za posebno zapletene zadeve, ki imajo pomen za več občin (26. člen);

— odločanje o disciplinskih nerednostih predstojnika občinskega organa za notranje zadeve (2. odst. 91. člena).

Na ustrezne republiške upravne organe se prenesejo iz dosedanje pristojnosti okrajnih organov tudi pristojnosti za izvršitev določenih ukrepov oziroma nalog na območju dveh ali več občin ter odločanje o spornih in drugih vprašanjih med občinami.

5. člen

V pristojnosti Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije preide dajanje soglasij, pritrditev oziroma potrditev splošnih aktov občinskih skupščin, kolikor je bila za to po obstoječih predpisih pristojna okrajna skupščina.

V pristojnost ustreznih republiških upravnih organov preide dajanje soglasij, pritrditev oziroma potrditev aktov občinskih upravnih organov oziroma svetov, kolikor so bili po obstoječih predpisih za to pristojni okrajni upravni organi oziroma sveti.

3. Prenos pravic in dolžnosti nasproti zavodom

6. člen

Pravice in dolžnosti, ki so jih nasproti samostojnim zavodom izvrševali doslej organi okrajev, se prenesejo na organe občine, v kateri ima posamezen zavod svoj sedež, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno. Če je na delu takega zavoda zainteresiranih več občin, uredijo sporazumno medsebojna razmerja glede izvrševanja pravic in dolžnosti do takega zavoda.

Okrajna skupščina lahko v sporazumu z zainteresiranimi občinami tudi drugače uredi vprašanje izvrševanja pravic in dolžnosti glede posameznih zavodov.

7. člen

Okrajni zaporji postanejo občinski zaporji; prevzame jih za notranje zadeve pristojni organ skupščine občine, na območju katere je sedež zaporov. S pogodbo med občinami se določijo obveznosti posameznih občin glede vzdrževanja zaporov, če so ti namenjeni za območje več občin.

4. Prenos premoženja ter premoženjskih pravic in obveznosti okrajev

8. člen

Upravne stavbe, inventar, potrošni material ter drugo premoženje okraja (rekreacijski objekti, stanovanja, razpolagalne pravice glede stanovanj itd.) se obenem s pravicami in obveznostmi, ki so zvezane s tem premoženjem, razdelijo v skladu s prenosom pristojnosti po določbah tega zakona na zainteresirane občine, zavode in druge organizacije.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka prevzame sredstva, ki so jih uporabljali organi državne varnosti, Republiški sekretariat za notranje zadeve.

Razdelitev premoženja iz prvega odstavka izvrši posebna komisija, ki jo imenuje predsednik okrajne skupščine.

9. člen

Obveznosti okraja iz danih garancij, obveznosti iz investicijskih posojil in druge obveznosti okraja, ki se ne morejo razdeliti po določbah prejšnjega člena, se prenesejo na prizadete občine in SR Slovenijo s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije. Predlog tega prenosa pripravi komisija, ki jo imenuje Izvršni svet.

10. člen

Po predpisih o bankah in kreditu oziroma s sklenjenimi pogodbami določene pravice usmerjanja sredstev bivših okrajnih investicijskih skladov, ki so bila prenesena v kreditne sklade ustreznih komunalnih bank, preidejo na Skupščino SR Slovenije.

Za leto 1965 izdajo odloke o usmeritvi sredstev iz prejšnjega odstavka okrajne skupščine.

11. člen

Okrajne skupščine sprejmejo zaključne račune o izvršitvi okrajnih proračunov in njihovih skladov za leto 1964 in odločijo o razdelitvi presežka dohodkov nad izdatki.

Do 31. marca 1965 izvršeni proračunski izdatki okrajev bremene sredstva, ki so za okrajne potrebe predvidena v republiškem proračunu za leto 1965.

Proračunska sredstva, ki so za potrebe okraja predvidena v republiškem proračunu za leto 1965, razen sredstev za plačilo anuitet in drugih obveznosti, razdeli okrajna skupščina na občine in na republiko v skladu s prenosom pristojnosti in obveznosti po določbah tega zakona. Preostala proračunska sredstva razdeli okrajna skupščina na občine po prehodni izločitvi sredstev za delo in obveznosti komisije iz 8. člena tega zakona.

5. Uslužbenci in delavci okrajnih organov

12. člen

Za uslužbence in delavce okrajnih organov, ki do 31. marca 1965 ne bodo zaposleni na novih delovnih mestih, poskrbi komisija iz 8. člena tega zakona in jim zagotovi pravice po določbah 211. in 212. člena zakona o javnih uslužbencih.

13. člen

V občinah se ustanovijo disciplinska sodišča za uslužbence kot disciplinska sodišča prve stopnje, ki delajo do nove ureditve delovnih razmerij v državnih organih po predpisih, ki so veljali za okrajna disciplinska sodišča.

O disciplinskih prestopkih, ki jih stori predstojnik občinskega organa za notranje zadeve in o disciplinskih prestopkih, ki jih storijo uslužbenci občinskega organa za notranje zadeve pri opravljanju službe državne varnosti, odloča disciplinsko sodišče pri Republiškem sekretariatu za notranje zadeve (1. odst. 93. člena temeljnega zakona o službi notranjih zadev).

6. *Prevzem okrajnih arhivov*

14. člen

Skrb za arhivsko gradivo okrajnih organov prevzame občina, na območju katere je sedež okraja.

Republiški sekretariat za notranje zadeve določi, kateri organ prevzame arhivsko gradivo okrajnih organov za notranje zadeve, Republiški sekretariat za narodno obrambo pa določi, kateri organ prevzame arhivsko gradivo okrajnih organov za narodno obrambo.

7. *Končne določbe*

15. člen

Ne glede na določbo drugega odstavka 1. člena tega zakona delajo okrajne volilne komisije do konca letošnjih skupščinskih volitev.

16. člen

Okrajne skupščine določajo za leto 1965 višino premije za sklad zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev na predlog upravnega odbora sklada (2. odstavek 18. člena zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev, Ur. list LRS, št. 30/61).

17. člen

Okrajno javno pravobranilstvo postane občinsko javno pravobranilstvo; prevzame ga občina na sedežu okraja. S pogodbo se določijo medsebojna razmerja občin, za območje katerih dela javno pravobranilstvo.

18. člen

Zadeve okrajnih skupščin in njihovih organov, ki do 31. marca 1965 ne bodo dokončane, se predajo v nadaljnje poslovanje organom, ki so po tem zakonu pristojni za njihovo reševanje.

19. člen

Komisija iz 8. člena tega zakona sestavi svoj predračun izdatkov, ki se predvidevajo za stroške komisije ter za uslužbence in delavce okraja, ki jih

prevzame po določbah tega zakona. V predračunu komisije se vnesejo tudi sredstva predvidena za plačilo anuitet in drugih obveznosti okraja za leto 1965.

Komisija dela po smernicah, ki jih določi okrajna skupščina.

20. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

V zvezi z odpravo okraja nastaja vrsta vprašanj, ki jih je treba urediti z zakonom; to so vprašanja datuma, ko prenehajo okraji, vprašanje razporeditve njihovih pristojnosti, vprašanje njihovih zavodov, njihovega premoženja ter pravic in obveznosti, njihovih uslužbencev, arhivov itd.

Po predloženem predlogu zakona naj bi prenehali okraji z 31. 3. 1965. Ta datum je ugoden iz dveh razlogov: 1. iz razlogov proračunskega poslovanja, ker se s tem končuje prvo trimesečje proračunskega leta in ne bi bilo treba sprejemati okrajnih proračunov za leto 1965, 2. ker je isti datum postavljen po temeljnem zakonu o službi notranjih zadev za prenos te službe na občine.

Glede prenosa pristojnosti temeljne določbe zakonskega predloga na načelu, da se okrajne pristojnosti prenesejo na občine. Na republiko preidejo zadeve instance v upravnem postopku ter v upravno-kazenskem postopku. Na republiko preidejo tudi zadeve, ki po naravi stvari ne morejo biti občinske, kot npr. izvajanje ukrepov, ki se tičejo širšega območja, ter posamezne naloge, ki jih zaradi njihovega pomena ne bi mogli opravljati občinski organi (po zakonu o varstvu voda, po zakonu o inšpekciji dela in po temeljnem zakonu o službi notranjih zadev). Na ustrezne republiške upravne organe se prenese tudi pravica soglasja, potrditve ali pritrditve k aktom občinskih organov.

Samostojni zavodi, ki do dneva odprave okrajev še ne bi bili drugače razporejeni, naj bi po predlogu zakona prešli na občine, in sicer na občino, kjer je sedež posameznega zavoda. S posebnimi akti Skupščine SR Slovenije bi se posamezen zavod lahko prenesel tudi na republiko, kot se to že predvideva glede SNG in Slovenske filharmonije.

Okrajni zapori preidejo na občine, kjer je njih sedež.

Okrajno premoženje, ki ga sestavljajo upravne stavbe, inventar, potrošni material, razni rekreacijski objekti, stanovanja oziroma razpolagalne pravice s stanovanji ter proračunska sredstva in sredstva skladov, razdele okraji sami, in sicer med občine, ki prevzamejo tudi največji del nalog okraja, ter med zavode in druge organizacije. Med konkurenti za ta sredstva je tudi republika, ki prevzame del nalog okraja; predlog zakona omejuje njene pravice le na sredstva službe državne varnosti, ki preide v celoti na republiko. Obveznosti, ki so zvezane s premoženjem, ki se razdeli, se prenesejo obenem s tem premoženjem na nove organizacije.

Ostanejo pa še druge obveznosti okrajev, in sicer: obveznosti iz garancij, ki so dospele ali niso dospele, obveznosti iz investicijskih posojil za objekte, ki se ne razdele (npr. bolnice, šole itd.), obveznosti do štipendistov in druge obveznosti iz poslovanja okraja. Teh obveznosti sedaj še ni mogoče niti vrednostno oceniti niti opisati. Zato predlog zakona tudi ne rešuje dokončno vpra-

šanje njihovega prevzema; postavlja le načelo, da se prenesejo na občine in na republiko, o čemer pa bi pozneje odločila Skupščina SR Slovenije s posebnim aktom. Predlog za ta prenos okrajnih obveznosti naj bi pripravila posebna komisija Izvršnega sveta, ki bo morala sestaviti seznam vseh obveznosti okrajev.

Razdelitev proračunskih sredstev in sredstev skladov izvrši po predlogu zakona okrajna skupščina sama. Razdelitev drugih sredstev pa izvrši posebna komisija okraja, ki jo imenuje predsednik okrajne skupščine. Ta komisija prevzame tudi uslužbence in delavce okraja, ki do dneva odprave okraja še ne bodo razporejeni na nova delovna mesta; razume se, da gredo tem uslužbencem pravice iz zakona. Zato je računati s tem, da bo komisija delala še daljši čas po odpravi okrajev in bo zato potrebovala ustrezna sredstva; ta se ji zagotovijo iz obstoječih okrajnih proračunskih sredstev. Med sredstva komisije se vnesejo tudi sredstva, ki so predvidena za plačilo anuitet za leto 1965 glede na to, da bo vprašanje dokončnega prevzema obveznosti, za katere se plačujejo anuitete, rešeno v smislu predloga šele naknadno.

Arhivsko gradivo okrajev naj bi prevzela občina na sedežu okraja, da se s tem zagotovi njihova ohranitev in čuvanje; občina bo nadalje postopala s temi arhivi po ustreznih predpisih. Glede arhivskega gradiva organov za notranje zadeve in za narodno obrambo naj bi odločila pristojna republiška sekretariata, komu se izroči v hrambo.

V prehodnih določbah zakona se določa nadaljnji obstoj okrajnih volilnih komisij, dokler ne bodo končane letošnje skupščinske volitve; to bi znatno olajšalo izvedbo teh volitev. Okrajne volilne komisije so dejansko že vključene v priprave za volitve. Okrajna pravobranilstva se preosnujejo v občinska pravobranilstva.

V prehodnih določbah se rešuje tudi vprašanje letošnje določitve stopnje prispevka kmetijskih proizvajalcev za sklad zdravstvenega varstva teh proizvajalcev in pa vprašanje prenosa nerešenih zadev okrajnih organov na nove organe.

— — —

To so vprašanja, ki jih je mogoče reševati z zakonom. S tem pa seveda še ne bodo urejena vsa vprašanja, ki nastajajo v zvezi z odpravo okrajev. Razen nalog, ki jih bodo morali izvršiti še obstoječi organi okrajev v zvezi s prenosom zadev, z razdelitvijo sredstev, z razporeditvijo kadrov itd., se bodo morali že pred odpravo okrajev angažirati tudi republiški organi, da ne bi s to odpravo nastala določena vrzel na posameznih družbenih področjih. Največ pozornosti bo treba takoj na začetku posvetiti vprašanju medobčinskega sodelovanja, in sicer zlasti na področju družbenih služb, kjer so okraji uspeli zagotoviti nadaljnji obstoj in delo številnih institucij (šole druge stopnje, razni kulturno-prosvetni zavodi, okrajni zdravstveni centri itd.), čeprav posamezne občine za to še ne kažejo dovolj razumevanja.

Drugo tako področje so inšpekcijske službe, kjer bo prav tako potrebno na eni strani zelo intenzivno medobčinsko sodelovanje, po drugi strani pa tudi istočasna intervencija ustreznih republiških organov, da na posameznih področjih ne bi prišlo do prekinitve teh služb.

Nadalje se postavlja zahteva po kvalitetni okrepitvi občinske uprave. Ob tej priliki je to mogoče storiti z ustreznim prilivom kadrov iz dosedanje okrajne uprave, ki je razpolagala s precejšnjim številom zelo kvalificiranih kadrov z dolgotrajno prakso. Te kadre bi morali obdržati v občinski upravi in pri tem

nastopiti proti nasprotnim tendencam v nekaterih občinah, ki se zapirajo pred kadri z višjim strokovnim nivojem.

Treba bo storiti določene ukrepe tudi v republiški upravi, ki prevzame z odpravo okraja nekatere nove naloge (celotno instanco v upravnem in upravno-kazenskem postopku, določene inšpekcijske naloge, strokovno pomoč in nadzorstvo nad delom občinskih organov itd.). Razen tega pa prihaja tudi v nov odnos do občinskih organov. Republiška uprava bo morala izboljšati tudi svoje metode dela z občinami, v večji meri usklajevati svoje delo in svoje akcije v odnosu do občin in se v celoti bolje usposobiti za neposredno sodelovanje z organi občin, ki je nujno zaradi izvajanja enotne politike razvoja in izvrševanja zakonov na območju republike.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za organizacijsko-politična
vprašanja

P O R O Č I L O

k predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji

Odbor za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji 2. marca 1965 obravnaval predlog zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da je zakon potreben zaradi izvedbe ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji. Po mnenju odbora bo z odpravo okrajev lahko prišlo do nekaterih problemov, ki ne bodo trpeli odlaganja, zaradi česar se morajo pristojni republiški organi takoj zavzeti za to, da bo teh problemov čim manj in da ne bodo nastale vrzeli v delovanju posameznih družbenih področij. Predvsem je treba poskrbeti za zavode in druge institucije družbenih služb, ki so jih še v precejšnjem obsegu zagotavljali okraji ter so širokega pomena. Zlasti na tem področju bo treba zagotoviti medobčinsko sodelovanje.

Izražena je bila tudi skrb za uslužbence okrajnih upravnih organov in drugih institucij, ki prenehajo z delom. V tej zvezi je bilo poudarjeno, da je treba te uslužbence zaposliti predvsem v občinski upravi, ki se bo tako okrepila s kvalificiranimi uslužbenci z dolgotrajno upravno prakso. Pri tem pa morajo pristojni organi odločno nastopiti proti težnjam nekaterih občin, ki odklanjajo okrajne uslužbence, čeprav imajo neustrezen kadrovski sestav.

Odbor se je z zakonskim predlogom v načelu strinjal.

V podobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor predlagal, da se v naslovu 3. poglavja med besedi »dolžnosti« in »nasproti« vstavi beseda »okrajev«.

Sprememba je redakcijskega značaja in je potrebna zaradi večje preciznosti. V naslovih drugih poglavij je namreč povsod označeno, da gre za okraje ali okrajne organe, le v naslovu tega poglavja je ta opredelitev izpadla.

Predstavnik Izvršnega sveta se je s to dopolnitvijo strinjal.

V zvezi z določbami 8. in 9. člena zakonskega predloga je bilo v podrobni obravnavi izraženo mnenje, da morajo pristojni organi prenos premoženja, pravic in obveznosti okrajev pripraviti in izvesti v najtesnejšem sodelovanju z občinami.

Glede na to odbor predlaga Republiškemu zboru, da zakonski predlog s predlagano dopolnitvijo sprejme.

Za svojega poročevalca je odbor določil Nika Belopavloviča, predsednika odbora.

Št.: 021-52/65

Ljubljana, 4. marca 1965

Predsednik:

Niko Belopavlovič l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije je na skupni seji z odborom za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije, dne 2. marca 1965 obravnaval in sklepal o predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v Socialistični republiki Sloveniji.

V načelni obravnavi zakonskega predloga je bilo izraženo mnenje, da je sprejem predlaganega zakona potreben, glede na dejstvo, da se odpravljajo okraji v SR Sloveniji. S posebnim zakonom je potrebno določiti čas prenehanja okrajev, vprašanje razporeditve pristojnosti okrajev, vprašanje njihovih zavodov, njihovega premoženja ter pravic in obveznosti, kakor tudi uslužbencev, arhivov itd.

V podrobni obravnavi predloga zakona za izvedbo okraja v SR Slovenije je odbor ugotovil, da predlog upošteva sugestije, ki so bile iznesene v razpravi o vlogi okraja v sistemu družbeno-političnih skupnosti na seji Organizacijsko-političnega zbora. V celoti je spoštovano načelo, da se vse pravice in dolžnosti, ki so jih opravljali okraji, prenesejo na občine in da se točno opredeli izjeme, ki naj se prenesejo na republiko. Te izjeme so izrecno navedene v 4. členu zakonskega predloga. Ustrezno je formulirano določilo v istem členu, in sicer da se prenesejo na republiške upravne organe pristojnosti za izvršitev določenih ukrepov oziroma nalog na območju dveh ali več občin ter odločanje o sporih in drugih vprašanjih med občinami.

V tretjem poglavju se je odbor strinjal s predlogom predlagatelja, da se to poglavje pravilno glasi »prenos pravic in dolžnosti okrajev nasproti zavodom«, ter tako vstavi beseda »okrajev«.

Sprememba je redakcijskega značaja in je potrebna zaradi večje preciznosti. V naslovih drugih poglavij je namreč povsod označeno, da gre za okrajne ali okrajne organe, le v naslovu tega poglavja je ta opredelitev izpadla.

Pri obravnavi petega člena zakonskega predloga je bilo izraženo mnenje, da naj predlagatelj tj. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v doglednem času oceni, v katerih primerih pride v poštev glede na izpolnitev oziroma osamosvojitvev občin, dajanje soglasij, pritrditev oziroma potrditev splošnih aktov občinske skupščine, oziroma aktov občinskih upravnih organov ali svetov. Razpravljajoči so smatrali, da je precej teh zadev izrazito formalnega značaja. Ker pa celoten kompleks zahteva proučitve, ni bil dan amandma.

Glede 9. člena so bili razpravljajoči mnenja, da določilo v celoti ustreza zahtevi, da pa je potrebno, da Izvršni svet pri pripravi akta, oziroma komisija, ki jo imenuje Izvršni svet, pripravi akt v tesnem sodelovanju s prizadetimi občinami.

Pri obravnavi prvega odstavka 11. člena je bilo izraženo mnenje, da določilo ni povsem jasno, da morajo okrajne skupščine sprejeti zaključne račune o izvršitvi okrajnih proračunov in njihovih skladov za leto 1964 do 31. marca 1965. Ker pa okrajne skupščine prenehajo z delom 31. marca 1965, kar je določeno v 1. členu zakonskega predloga, je tudi določilo nujno vezano na ta rok, in amandma k temu členu po mnenju večine odbora ni potreben.

Tudi glede ostalih določil se je s predloženimi formulacijami odbor strinjal ter predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da predlog zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji sprejme v predloženem besedilu s spremembo v naslogu tretjega poglavja.

Za svojega poročevalca je odbor določil predsednika odbora Vlada Černeta.

Št.: 021-52/65

Ljubljana, 5. marca 1965

Predsednik:

Vlado Černe l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

DODATNO POROČILO

k predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Organizacijsko-političnega zbora je na svoji seji dne 8. marca 1965 obravnaval in sklepal o amandmajih, ki jih je dala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, k predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev na svojih sejah, dne 3. 3. 1965 in 6. 3. 1965 ter o amandmaju, ki ga je dostavil Izvršni svet 4. 3. 1965 k 6. členu.

Odbor se je v celoti strinjal z amandmaji zakonodajno-pravne komisije, ki so bili sprejeti na njeni seji 3. 3. 1965, z izjemo amandmaja k 6. členu, ker je zakonodajno-pravna komisija ta svoj amandma na svoji seji 6. 3. 1965 sama

precizneje redigirala in zato odbor sprejema na tej zadnji seji zakonodajno-pravne komisije predlagani amandma.

K 6. členu zakonskega predloga predlaga amandma Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in sicer novo besedilo 6. člena zakonskega predloga, ki se glasi: »Glede pravic in dolžnosti, ki so jih doslej izvrševali nasproti samostojnim zavodom organi okrajev, poskrbi okrajna skupščina do 31. 3. 1965, da jih prevzamejo občine, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno.«

Odbor meni, da je besedilo 6. člena zakonskega predloga tako kot ga predlaga zakonodajno-pravna komisija, ustrežnejše. Besedilo: »Pravice in dolžnosti, ki so jih nasproti samostojnim zavodom izvrševali doslej organi okrajev, se prenesejo na organe občine, v kateri ima posamezen zavod svoj sedež, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno; če opravlja zavod naloge za potrebe več občin v okraju, uredijo te občine sporazumno medsebojna razmerja glede izvrševanja pravic in dolžnosti do takega zavoda. Okrajna skupščina lahko do 31. 3. 1965 v sporazumu z občinami tudi drugače uredi vprašanje izvrševanja pravic in dolžnosti glede posameznih zavodov iz prvega odstavka.« Prenos pravic in dolžnosti nasproti zavodom veže na območje, za katero zavod po ustanovitvenem aktu opravlja svoje naloge, čeprav ta zavod v nekaterih primerih deluje širše. Take rešitve pa ne vsebuje amandma Izvršnega sveta z dne 4. 3. 1965 ter pušča odprto vprašanje, kdo bo prevzel pravice in dolžnosti okrajev v primeru, če okrajna skupščina tega ne bo uspela urediti do 31. 3. 1965.

Odbor predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da predlog zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji sprejme s spremembo, ki jo predlaga v svojem poročilu dne 5. 3. 1965, kakor tudi z amandmaji zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije z dne 3. 3. 1965 in 6. 3. 1965.

Št.: 021-52/65

Ljubljana, 8. marca 1965

Predsednik:
Vlado Černe l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 3. 3. 1965 obravnavala predlog zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi je komisija ugotovila, da se s predlogom zakona neposredno izvršujejo določbe ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji. Predlog zakona urejuje vsa bistvena vprašanja, ki jih je treba urediti v zvezi

z odpravo okrajev. Glede na obstoječo vlogo okrajev kot skupnosti komun je po mnenju komisije pravilna osnovna orientacija zakonskega predloga, da se ob likvidaciji okrajev njihove pristojnosti ter druge pravice in dolžnosti prenašajo praviloma na občine.

V podrobni obravnavi je zakonodajno-pravna komisija predlagala sledeče dopolnitve in spremembe:

K 2. členu: 2. člen se spremeni tako, da se glasi: »Zadeve, ki so po zveznih in republiških predpisih v pristojnosti okrajnih skupščin in njihovih organov, se prenesejo v pristojnost občinskih skupščin in njihovih organov, kolikor ni s tem zakonom drugače določeno.«

Sprememba je redakcijske narave.

K 4. členu: Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi: »Na ustrezne republiške upravne organe se prenesejo iz dosedanje pristojnosti okrajnih organov tudi pristojnosti za izvršitev določenih upravnih ukrepov oziroma nalog na območju dveh ali več občin ter odločanje o spornih vprašanjih v upravnih zadevah.«

Sprememba je potrebna zato, ker je na republiške upravne organe mogoče prenesti le pristojnosti za izvrševanje upravnih ne pa tudi drugih ukrepov, oziroma odločanje o spornih vprašanjih v upravnih ne pa tudi v drugih zadevah med občinami. Predlog zakona v svojem besedilu obsega tudi druge zadeve, ki pa se spričo z ustavo določenih funkcij organov republiške uprave njim ne morejo poveriti.

K 6. členu: V peti vrsti se za besedo »določeno« črta pika in stavi podpičje, nadaljnje besedilo pa se glasi: »če deluje tak zavod na področju več občin, uredijo te občine sporazumno medsebojna razmerja glede izvrševanja pravic in dolžnosti do takega zavoda.«

V drugem odstavku se za besedo »lahko« vstavijo besede »do 31. marca 1965« in se črta beseda »zainteresiranimi«. Na koncu stavka se črta pika in vstavi besedilo »iz prvega odstavka«.

Sprememba v prvem odstavku je potrebna zato, ker sedanji prvi in drugi stavek obravnavata eno samo vprašanje in je zato prav, da se vsa materija izčrpa v enem samem stavku.

Besedo »zainteresiranih« je treba črtati zato, ker ne gre za to, ali so posamezne občine zainteresirane za obstoj takega zavoda, marveč za ustavno obveznost občin, da zagotovijo normalno delovanje družbene službe, ki jo zavod opravlja. Druge spremembe so redakcijskega značaja.

K 8. členu: V prvem odstavku se črtajo besede »v skladu s prenosom pristojnosti po določbah tega zakona«.

Če bi ostalo besedilo, katerega črtanje se predlaga, bi nastalo neskladje s siceršnjimi določbami o prenašanju posameznih pristojnosti tudi na republiko. Črtano besedilo je poleg tega nepotrebno, ker se samo ob sebi razume, da bo premoženje razdeljeno na zainteresirane občine v skladu s tem zakonom, v drugem odstavku istega člena pa je tudi povedano, katera sredstva okraja neposredno prevzame republiška uprava.

K 10. členu: 10. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Pravice okrajnih skupščin, ki jim pripadajo po predpisih o bankah in kreditu oziroma v zvezi s sklenjenimi pogodbami glede usmerjanja sredstev bivših okrajnih investicijskih skladov, ki so bila prenesena v kreditne sklade ustreznih komunalnih bank, preidejo na Skupščino SR Slovenije.«

Sprememba je redakcijskega značaja.

Predstavnik Izvršnega sveta je navedene dopolnitve in spremembe sprejel, razen dopolnitve k 6. členu.

Komisija je obravnavala tudi amandma odbora za organizacijsko-politična vprašanja Republiškega zbora, po katerem se naslov III. poglavja spremeni tako, da se za besedo »dolžnosti« vstavi beseda »okrajev«.

Komisija se je z amandmajem strinjala.

Nadalje je komisija pri obravnavi 11. člena razpravljala o eventualni potrebi, da se v zakonu določi, kdo in kako naj sprejme zaključni račun glede porabe proračunskih sredstev okrajev za prvo trimesečje 1965.

V razpravi je bilo pojasnjeno, da se ta sredstva vodijo na republiškem proračunu in iz njega neposredno trošijo, zaradi česar bo obračun njihove porabe obsežen v zaključnem računu o izvršitvi proračuna SRS za l. 1965. Glede na to ugotovitev je bila komisija mnenja, da posebna določba o zaključnem računu glede porabe navedenih sredstev ni potrebna.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zbora Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 021-52/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:

dr. Josip Globovnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k amandmajem k predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 6. marca 1965 obravnavala amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 6. členu predloga zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji.

V obravnavi je komisija ugotovila, da predlagani amandma pušča odprto vprašanje, kdo bo prevzel pravice in dolžnosti okrajev v primeru, če okrajna skupščina tega ne bo uspela urediti do 31. 3. 1965. Po mnenju komisije je treba prenos pravic in dolžnosti nasproti zavodom vezati na območje, za katero zavod po ustanovitvenem aktu opravlja svoje naloge, čeprav tak zavod v nekaterih primerih deluje tudi širše. V tem smislu je bila prvotna formulacija 6. člena zakonskega predloga jasnejša.

Glede na to se zakonodajno-pravna komisija ni strinjala s predloženim amandmajem Izvršnega sveta in je vztrajala pri svojem amandmaju k 6. členu zakonskega predloga, ker meni, da ta rešuje vsa odprta vprašanja. Pri tem je komisija svoj amandma od 3. 3. 1965 še precizneje redigirala, tako da se besedilo 6. člena v celoti glasi:

»6. člen

Pravice in dolžnosti, ki so jih nasproti samostojnim zavodom izvrševali doslej organi okrajev, se prenesejo na organe občine, v kateri ima posamezen zavod svoj sedež, kolikor ne bo glede posameznega zavoda s posebnim aktom Skupščine SR Slovenije drugače določeno; če opravlja zavod naloge za potrebe več občin v okraju, uredijo te občine sporazumno medsebojna razmerja glede izvrševanja pravic in dolžnosti do takega zavoda.

Okrajna skupščina lahko do 31. 3. 1965 v sporazumu z občinami tudi drugače uredi vprašanje izvrševanja pravic in dolžnosti glede posameznih zavodov iz prvega odstavka.«

Predstavnik Izvršnega sveta amandmaja zakonodajno-pravne komisije k 6. členu zakonskega predloga ni sprejel.

Št.: 021-52/65

Ljubljana, 8. marca 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji

1. člen

Okrajne gospodarske zbornice v SR Sloveniji se odpravijo z 31. marcem 1965.

2. člen

Pravice in naloge okrajnih gospodarskih zbornic po določbah zakona o združevanju in poslovnem sodelovanju v gospodarstvu (Uradni list FLRJ, št. 28-404/60, št. 16-265/61 in št. 13-186/63) izvršuje na območju SR Slovenije Gospodarska zbornica SR Slovenije.

3. člen

Likvidacijo premoženja in obveznosti odpravljenih okrajnih gospodarskih zbornic opravi Gospodarska zbornica SR Slovenije ob primerni uporabi predpisov, ki veljajo za likvidacijo gospodarskih organizacij, s tem da se presežek denarne vrednosti likvidiranega premoženja prenese na občinske šolske sklade za potrebe strokovnih šol, ki so na območju posamezne odpravljene okrajne gospodarske zbornice.

4. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Po predlogu zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji se odpravijo hkrati z okraji tudi okrajne gospodarske zbornice, ki imajo sedeže v Celju, Mariboru, Kopru in v Ljubljani in ki zajemajo območja okrajev.

Okrajne gospodarske zbornice so nastale na podlagi zakona o ustanovitvi enotnih gospodarskih zbornic (Uradni list FLRJ, št. 2-267/62) po združitvi prejšnjih okrajnih zbornic, ki so delovale za področja posameznih gospodarskih dejavnosti in v katerih je bilo članstvo obvezno. Taka združitev v enotne zbornice je bila utemeljena in je pomenila pomemben razvojni korak v primerjavi s prejšnjim stanjem, ko so okrajne in druge zbornice delovale za posamezna gospodarska področja. S tem je bilo omogočeno enotnejše in celovitejše obravnavanje gospodarske problematike določenega območja, to je okrajnega območja.

V času od njihove ustanovitve pa do danes so okrajne gospodarske zbornice kot enotne zbornice opravile pomembno vlogo na gospodarskem področju okrajev, zlasti v povezovanju gospodarskih organizacij, v analiziranju gospodarske problematike, v prikazovanju problemov in tudi v nakazovanju najbolj ustreznih rešitev; sodelovale pa so tudi pri njihovi uresnitvi. Posebno pomembna je bila njihova vloga pri krepitvi sodelovanja in povezovanja gospodarskih organizacij, ko je šlo za izvajanje skupnih gospodarskih akcij tako za njihovo ožje kot tudi širše — republiško območje. Poleg tega so opravljale tudi določene javne funkcije, kar je terjalo, da so se v določeni meri pokrivalo s politično teritorialno razdelitvijo.

Vendar lahko danes ugotovimo, da smiselno isti razlogi, ki narekujejo odpravo okrajev, narekujejo tudi odpravo okrajnih gospodarskih zbornic, in to ne glede na odpravo okrajev kot posebnih družbeno-političnih skupnosti. Zaradi vedno bolj utrjenega samoupravljanja v gospodarskih organizacijah, zaradi uspešnejšega in vedno bolj na poslovnih načelih slonečega delovanja bank in iz drugih razlogov postaja namreč na območju naše republike nepotrebno še nadaljnje in obvezno povezovanje gospodarskih organizacij v okviru ožjih območij. To velja zlasti za industrijska podjetja, prav tako pa tudi za rudarstvo, za gradbeništvo in za promet, ker zahtevajo interesi in potrebe teh gospodarskih organizacij obravnavanje, usklajevanje in reševanje v okviru republike ali tudi federacije. Nasprotno pa je za druga gospodarska področja, kot so npr. trgovinske, gostinske, turistične, obrtne in podobne gospodarske organizacije sedanjí obseg okrajev in s tem območij okrajnih gospodarskih zbornic prevelik, ker gre v teh primerih za usklajevanje, dogovarjanje in reševanje problemov, ki so vezani na ožja območja.

Z odpravo okrajnih gospodarskih zbornic bi njihove pravice in naloge prevzela gospodarska zbornica SR Slovenije, ki bi kot temeljna zbornica povezovala gospodarske organizacije z območja SR Slovenije ter obravnavala in v okviru pristojnosti reševala njihovo problematiko z republiškega vidika. Pri tem so mišljene tudi splošne in načelne zadeve, ki se tičejo tako imenovanih terciarnih gospodarskih dejavnosti, kolikor presegajo ožji lokalni pomen. Za reševanje njihovih konkretnih problemov, zlasti poslovnega značaja, pa bodo dane po odpravi okrajnih gospodarskih zbornic široke možnosti povezovanja teh organizacij v okviru združevanja in poslovnega oziroma drugega sodelovanja. Za to bodo dajale pobudo same prizadete gospodarske organizacije ali drugi organi. Pri tem je bistveno, da sloni tako združevanje in sodelovanje na prostovoljni osnovi in ne terja velikega administrativnega in drugega aparata. Omeniti je treba, da vse oblike združevanja in sodelovanja v gospodarstvu uspešno uporabljajo že več let tako imenovane velike in večje gospodarske organizacije. Potrebno pa bo vsem oblikam združevanja in poslovnega sodelovanja, ki jih dopuščajo naši predpisi in ki se pojavljajo v praksi, posvetiti v

prihodnje posebno skrb in pozornost ter odpraviti vse tiste ovire, zlasti v predpisih, ki otežujejo razvoj v tej smeri, oziroma izpopolniti zakonodajo na tem področju.

Z odpravo okrajnih gospodarskih zbornic se bodo znižali stroški oziroma prispevki, ki jih gospodarske organizacije morajo obvezno plačevati gospodarskim zbornicam. Stopnjo in osnovo za obračunavanje prispevka okrajnim gospodarskim zbornicam so določili njihovi upravni odbori. Sredstva od prispevka so namenjena samo za kritje rednih izdatkov zbornic. Iz naslednjih podatkov je razvidno, kolikšni so bili prispevki gospodarskih organizacij na območju Slovenije za vse gospodarske zbornice, tj. za zvezno, republiško in okrajne, po letih od njihove ustanovitve kot enotnih zbornic dalje:

leta 1963: 2,099.8 milij. din
 leta 1964: 1,703.9 milij. din
 leta 1965: 1,571.3 milij. din

(predračun brez predvidene odprave okrajnih gospodarskih zbornic na območju SRS. Z njihovo odpravo bo prispevek nižji za približno 373,6 milijona, tako da bo iz naslova članskih prispevkov plačalo članstvo skupno zbornicam letos din 1,197.7 milij.).

Skupno pa so gospodarske organizacije na območju SFRJ v letu 1964 plačale na račun prispevkov zbornicam in združenjem okoli 5.000 milij. din, od tega zbornicam okoli 31 %. Prispevki samo za okrajne gospodarske zbornice na območju SR Slovenije v letu 1964 in 1965 pa bi znašali:

	1964	1965 (predračun)
OGZ Celje	146,8	157,7 milij.
OGZ Koper	145,4	134,7 milij.
OGZ Ljubljana	211,6	260,9 milij.
OGZ Maribor	(brez šolstva) 161,8	193,9 milij. 747,2 milij.

Z odpravo okrajnih gospodarskih zbornic bi se skupni znesek članskega prispevka zmanjšal za najmanj 50 % letnega prispevka članarine, predvidenega za te zbornice, ne bo pa se povečala članarina za republiško in zvezno zbornico.

Gospodarske organizacije bi torej letos, ko je treba predvideti še del stroškov za čas do 31/3-1965 in za likvidacijske stroške, plačale 902,1 milij. din manj kot leta 1963 in 506,2 milij. manj kot leta 1964 na račun članskih prispevkov zbornicam.

V zvezi z odpravo okrajnih gospodarskih zbornic in njihovo likvidacijo je treba predvideti likvidacijo njihovih premoženjskih in drugih razmerij. Po predlogu zakona naj bi likvidacijo opravila Gospodarska zbornica SR Slovenije ob primerni uporabi predpisov, ki veljajo za likvidacijo gospodarskih organizacij. Likvidacijske komisije naj bi likvidirale te zbornice tako, da bi vnovčile vse njihovo premično in nepremično premoženje ter čisti preostanek denarnih sredstev po plačilu vseh njihovih obveznosti, razen tistih, ki so v neposredni zvezi z nepremičninami, ki jih prevzame prevzemnik nepremičnin (investicijske kredite, itd.), prenesle na šolske sklade na območjih okrajnih gospodarskih zbornic, in sicer z izrecnim namenom za financiranje strokovnega

šolstva. Razlogi za takšno rešitev so v tem, da izvira vse premoženje zbornic iz prispevkov njihovih obveznih članov, to je gospodarskih organizacij, ki bi do-
bile ostanek čistega premoženja vrnjen tako, da bi se vložil za njihovo strokovno
šolstvo.

Vse pravice in naloge, ki so jih okrajne gospodarske zbornice opravljale po
določbah zakona o združevanju in poslovnem sodelovanju v gospodarstvu, in
s tem vse zadeve strokovnega značaja, ki ne bi bile dokončane do 31. marca
1965, naj bi zbornice odstopile v reševanje Gospodarski zbornici SR Slovenije
najkasneje do tega dne, tako da bi likvidacijske komisije s tem ne imele oprav-
ka. Pred tem dnem bi morale okrajne gospodarske zbornice izročiti Gospodarski
zbornici SR Slovenije tudi ves potreben material, ki je v zvezi z njenim rednim
nadaljevanjem dela, ki ga prevzame od njih, zlasti kartoteke članstva, knjigo-
vodski material in drugo. O arhivu zbornic odloča likvidacijska komisija v
skladu z veljavnimi predpisi.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za splošna gospodarska
vprašanja

POROČILO

k predlogu zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji

Odbor za splošna gospodarska vprašanja Republiškega zbora je na seji dne
26. februarja 1965 obravnaval predlog zakona o odpravi okrajnih gospodarskih
zbornic v SR Sloveniji, katerega je Skupščini predložil Izvršni svet Skupščine
SR Slovenije.

Odbor se je s predlogom zakona v načelu strinjal, ker smatra, da okrajne
gospodarske zbornice v sedanji stopnji gospodarskega in družbenega razvoja
niso več potrebne, zlasti zaradi tega, ker so obvezno združevale gospodarske
organizacije po teritorialnem principu ne glede na njihove interese. Z odpravo
okrajnih gospodarskih zbornic se gospodarskim organizacijam odpirajo široke
možnosti na področju poslovnega združevanja in sodelovanja. Potrebno pa je
še dalje posvečati veliko pozornost problemom takega sodelovanja ter v zako-
nodaji odpraviti ali spremeniti predpise, ki zavirajo ali onemogočajo razvoj
tega gospodarskega procesa.

Odbor smatra, da je način razporeditve sredstev okrajnih gospodarskih
zbornic, ki bodo ostala po njihovi odpravi, pravilen, ker se bodo na ta način
povečala sredstva šolskih skladov za namene strokovnega šolstva na območjih
posameznih odpravljenih gospodarskih zbornic.

Odbor je predlog zakona sprejel brez sprememb in predlaga Republiškemu
zboru, da ga sprejme v predloženem besedilu. Odbor je za poročevalca določil
poslanca Janeza Žnidarja.

Št.: 023-7/65

Ljubljana, 2. marca 1965

Predsednik:
Mirko Zlatnar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na svoji seji, dne 8. marca 1965 obravnaval in sklepal o predlogu zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Odbor se je s predlogom zakona v načelu strinjal, ker smatra, da okrajne gospodarske zbornice v sedanji stopnji gospodarskega in družbenega razvoja niso več potrebne, zlasti zaradi tega, ker so obvezno združevale gospodarske organizacije po teritorialnem principu ne glede na njihove interese. Z odpravo okrajnih gospodarskih zbornic se gospodarskim organizacijam odpirajo široke možnosti na področju poslovnega združevanja in sodelovanja, predvsem na bazi njihovih ekonomskih interesov in svobodnega odločanja.

V podrobni obravnavi je odbor obravnaval posamezna določila členov ter se v celoti strinjal s predloženimi formulacijami. Odbor je tudi obravnaval amandma k 3. členu, ki ga je dala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, in sicer naj se prvi del tretjega člena spremeni tako, da se glasi: »Pravice in obveznosti odpravljenih okrajnih gospodarskih zbornic prevzame in opravi njihovo likvidacijo Gospodarska zbornica SR Slovenije...«

Odbor meni, da po predlagatelju predloženi zakonski predlog v celoti ustreza tako tudi določilo 3. člena, ker smatra, da je potrebno, da se v likvidacijskem postopku v celoti ugotovi aktiva in pasiva gospodarskih zbornic ter presežek aktive prenese na občinske šolske sklade za potrebe strokovnih šol, ki so na območju posamezne odpravljene okrajne gospodarske zbornice. Ta likvidacijski postopek mora v celoti zajeti likvidacijsko maso in zato ni razlogov, da bi se pravice in obveznosti odpravljenih okrajnih gospodarskih zbornic prenesle na gospodarsko zbornico SR Slovenije. S sprejemom amandmaja tudi ne bi bila v celoti mogoča predvidena razporeditev sredstev okrajnih gospodarskih zbornic, ki bodo ostala po njihovi odpravi. S predlagano rešitvijo se bodo povečala sredstva šolskih skladov za namene strokovnega šolstva in bo tako vsaj začasno rešeno pereče vprašanje financiranja tega šolstva.

Odbor je zato predlog zakona sprejel v predloženem besedilu in predlaga Organizacijsko-političnemu zboru, da ga sprejme brez amandmaja zakonodajno-pravne komisije. Za svojega poročevalca je odbor določil predsednika Vlada Černeta.

Št.: 023-46/65

Ljubljana, 8. marca 1965

Predsednik:

Vlado Černe l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 3. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi je komisija ugotovila, da je predlog zakona v skladu s splošno smerjo družbenega razvoja in da je odprava okrajnih zbornic potrebna zaradi sprememb, ki so doslej nastale v procesu medsebojnega pove-zovanja delovnih organizacij predvsem na bazi njihovih ekonomskih interesov in na tej osnovi njihovega svobodnega odločanja.

V podrobni obravnavi je komisija predlagala amandma k 3. členu, ki se glasi:

»Prvi del 3. člena se spremeni tako, da se glasi: »Pravice in obveznosti odpravljenih okrajnih gospodarskih zbornic prevzame in opravi njihovo likvidacijo Gospodarska zbornica SR Slovenije...«

Po prvotnem besedilu je v 3. členu določena Gospodarska zbornica SR Slovenije samo kot organ, ki opravi likvidacijski postopek okrajnih gospodarskih zbornic, ni pa določeno, kdo prevzame pravice in obveznosti odpravljenih gospodarskih zbornic. Zato je komisija predlagala spremembo tega člena v tem smislu, da se določi, da Gospodarska zbornica SRS ne samo opravi likvidacijski postopek, marveč tudi prevzame pravice in obveznosti okrajnih gospodarskih zbornic.

Predstavnik Izvršnega sveta si je pridržal pravico, da se kasneje izjavi o amandmaju zakonodajno-pravne komisije.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlaganim amandmajem v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zbora Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 023-46/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne

1. člen

Zaposleni udeleženci narodnoosvobodilnega boja in španske državljanske vojne (v nadaljnjem besedilu: udeleženci NOV) imajo pod pogoji, določenimi z zveznim zakonom o dodatku za borce (Uradni list SFRJ, št. 52-720/64), pravico do dodatka za borce po določbah tega zakona.

2. člen

Dodatek za borce po tem zakonu je enak razliki ali določenemu odstotku od razlike med osebnim dohodkom iz delovnega razmerja, povečanim za dodatek za borce po zveznem zakonu o dodatku za borce, ter med osnovo za priznavanje dodatka za borce po tem zakonu.

Za udeležence NOV, ki glede na višino osebnega dohodka iz delovnega razmerja ne prejemajo dodatka za borce po zveznem zakonu o dodatku za borce, je dodatek za borce po tem zakonu enak razliki ali določenemu odstotku od razlike med osebnim dohodkom iz delovnega razmerja ter med osnovo za priznavanje dodatka za borce po tem zakonu.

3. člen

Osnova za priznavanje dodatka za borce po tem zakonu je republiško povprečje osebnih dohodkov zaposlenih iz preteklega koledarskega leta, povečano za 25 %. Republiško povprečje ugotovi za vsako leto Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

4. člen

Sredstva za izplačevanje dodatka za borce po tem zakonu in za plačevanje prispevkov od tega dodatka se zagotovijo v republiškem proračunu.

5. člen

Kolikor s tem zakonom ni drugače določeno, veljajo glede dodatka za borce po tem zakonu določbe zveznega zakona o dodatku za borce in na njegovi podlagi izdanih predpisov.

6. člen

Z dnem, ko se začne uporabljati ta zakon, prenehajo veljati:

1. zakon o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne (Uradni list SRS, št. 17-87/64);
2. 142. člen zakona o financiranju družbeno-političnih skupnostih v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36-196/64);
3. odlok o ugotovitvi republiškega povprečja osebnih dohodkov zaposlenih za čas od 1. maja 1963 do 30. aprila 1964 (Uradni list SRS, št. 21-125/64).

7. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«, uporabljaja pa se od 1. januarja 1965.

OBRAZLOŽITEV

Zakon o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne (Uradni list SRS, št. 17-87/64) je zagotovil borcem NOV pred 9/9-1943 minimum osebnih dohodkov iz delovnega razmerja ob upoštevanju povprečja osebnih dohodkov v SR Sloveniji za preteklo leto, povečanega za 25 %. V svojih določbah se je povsem naslanjal na določbe 265 a člena zakona o pokojninskem zavarovanju.

Konec leta 1964 je prenehal veljati zakon o pokojninskem zavarovanju, sprejet pa je bil zvezni zakon o dodatku za borce (Uradni list SFRJ, št. 52-720/64), ki samostojno ureja ta dodatek. Osnovo za izračun dodatka je določil za leto 1965 v višini 40 000 din. Pristojnost za odločanje je pri upravnih organih občinskih skupščin po kraju zaposlitve borca, sredstva pa so zagotovljena v zveznem proračunu. Po 13. členu zveznega zakona republike lahko namenijo iz svojih sredstev za dodatek za borce večji znesek, kot je osnova za zvezni dodatek.

Po prenehanju veljavnosti zakona o pokojninskem zavarovanju in s tem 265 a člena je republiški zakon izgubil svoj pravni temelj. Zato je treba sprejeti nov zakon, ki naj temelji na zveznem zakonu o dodatku za borce.

Zakon o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36-196/64) je v 142. členu spremenil republiški zakon tako, da se plačuje republiški dodatek za borce v breme proračunskih sredstev občine po kraju stalnega prebivališča borca, medtem ko se je prej plačeval v breme republiških proračunskih sredstev. Sredstva za republiški dodatek naj bi se po predlogu zakona v skladu z zveznim zakonom spet zagotovila v republiškem proračunu, ker bi potem tudi o pravici do republiškega dodatka lahko odločal po okraju zaposlitve borca pristojni občinski upravni organ, ki po zveznih predpisih že odloča o pravici do zveznega dodatka.

Po podatkih zavoda SRS za statistiko je povprečje osebnih dohodkov zaposlenih v SR Sloveniji za 1964. leto 47 195 dinarjev, torej zaokroženo 47 200 din, tako da bi s 25-odstotnim povečanjem znašala osnova za 1965. leto 59 000 dinarjev. Prejšnji republiški predpis je določil osnovo za dodatek s 25-odstotnim povečanjem republiškega povprečja v višini 45 000 dinarjev.

Predvideva se, da bodo vsi dosedanji uživalci, ki jih je po stanju 31/12-1964 leta 3058, dobivali ta dodatek, glede na zvišano osnovo dodatka pa se bo tudi število uživalcev nekoliko povečalo.

Med uživalci dodatka za borce je glede na udeležbo v NOV približno 10 % borcev od leta 1941, 30 % od leta 1942 in 60 % od leta 1943. Zato bo povprečna razlika med osnovo in osebnim dohodkom znatno nižja od polne, razen tega pa bodo imeli novi uživalci dodatka tudi nižje razlike, ker so njihovi osebni dohodki višji kakor pri tistih, ki že dobivajo dodatek.

Za 3058 uživalcev je bilo porabljenih od 1. maja do konca 1964. leta 160 milijonov dinarjev republiških sredstev. Zaradi povečanja osnove bo znašal izdatek za dosedanje uživalce za leto 1965 približno 453 195 000 dinarjev. V tej vsoti je upoštevan delež sredstev, uporabljenih do dosedanje osnove 46 500 din, to je 155 040 000 dinarjev ($3058 \times 6500 \times 12 \times 0,65$), in povečanje do osnove za 1965. leto 59 000 dinarjev, kar znes 298 155 000 dinarjev ($12\,500 \times 12 \times 3058 \times 0,65$). Polne razlike do povečane osnove ne bodo deležni vsi uživalci dodatka, ampak približno 65 % borcev, ker so v večini tisti iz leta 1943 in ker ima večina dohodke, ki so bližji republiški kot zvezni osnovi.

Prispevki za socialno zavarovanje in druge dajatve znašajo skupaj 71,43 % (socialno zavarovanje z dopolnilnim prispevkom 37,30 %, prispevek od delovnega razmerja 23,81 %, stanovanjski prispevek 6,35 %, prometni prispevek 2,038 % in prispevek za Skopje 1,59 %), kar znes 323 717 188 din na leto.

Po 8. točki 44. člena zakona o prispevkih in davkih občanov (Uradni list SRS, št. 37-209/64) se prispevek iz delovnega razmerja ne plačuje iz prejemkov,

ki imajo značaj socialne ali kake druge pomoči. Na tej podlagi bi bila mogoča oprostitev plačevanja prispevkov za borčevski dodatek, razen za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje, ki znašata skupaj 37,30 % (tj. 169 041 735 din). Skupna sredstva za dodatek zaposlenim borcem v 1965. letu, ki naj bi se zagotovila v republiškem proračunu, znašajo 622 236 735 din.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za zdravstvo in socialno politiko

POROČILO

k predlogu zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne

Odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 1. 3. 1965 obravnaval predlog zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Odbor je obravnaval predlog zakona skupaj z odborom Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ter z začasnim odborom Socialno-zdravstvenega zbora za proučitev problematike borcev NOV.

V načelni in podrobni razpravi po posameznih členih se je odbor s predloženim zakonskim predlogom strinjal in ni imel nikakršnih spreminjevalnih predlogov. Dosedanji zakon, ki je urejal to materijo, je s prenehanjem veljavnosti zakona o pokojninskem zavarovanju, in s tem 265 a člen, izgubil svoj pravni temelj. Zato je treba sprejeti nov zakon na temelju zveznega zakona o dodatku za borce.

Glede na to predlaga odbor, da Republiški zbor sprejme predlog zakona v predloženem besedilu.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanca Staneta Volka.

Št.: 59-3/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:
dr. Jože Benigar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora je na skupni seji z začasnim odborom Socialno-zdravstvenega zbora za proučitev problematike borcev NOV in odborom Republiškega zbora za zdravstvo in socialno politiko, dne 1. marca 1965 razpravljal o predlogu zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne.

Odbor se je s predlogom zakona strinjal in tudi ni imel nobenih pripomb k posameznim členom. Dosedanji zakon, ki je urejal to materijo, je s prenehanjem veljavnosti zakona o pokojninskem zavarovanju in s tem 265 a člena izgubil svoj pravni temelj. Zato je treba sprejeti nov zakon na temelju zveznega zakona o dodatku za borce.

Odbor je za poročevalca na seji zbora določil poslanca Janeza Varla.

Št.: 59-3/65

Ljubljana, 2. marca 1965

Podpredsednica:

Minka Kovač l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 3. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

V načelni obravnavi je komisija ugotovila, da zakonski predlog dopolnjuje ureditev, vzpostavljeno z zveznim zakonom o dodatku za borce, in sicer v skladu z njegovo določbo 13. člena, po kateri lahko republike iz svojih sredstev namenijo za dodatek za borce večji znesek kot je določen z zveznim zakonom. V zvezi s tem je potrebna razveljavitev dosedanjih republiških predpisov, ki urejajo to materijo (6. čl. predloga zakona).

V podrobni obravnavi komisija ni imela pripomb.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zbora Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 59-3/65

Ljubljana, 3. marca 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA
o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev narodnoosvobodilne vojne in njihovih
družinskih članov

1. člen

Kmetje-borci narodnoosvobodilne vojne in njihovi družinski člani imajo zagotovljeno pravico do zdravstvenega varstva v enakem obsegu kot zaposleni delavci.

2. člen

Kmetje-borci plačujejo za zdravstveno varstvo splošni prispevek od kmetijskih dohodkov in premijo kmetijskih proizvajalcev (1. in 2. točka 17. člena zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev — Uradni list LRS, št. 30-263/61). Vsi drugi stroški zdravstvenega varstva kmetov-borcev in njihovih družinskih članov se krijejo iz proračunskih sredstev Socialistične republike Slovenije.

3. člen

Za kmete-borce po tem zakonu se štejejo udeleženci NOV in španske državljanske vojne, ki imajo pravico do dvojnega štetja dobe udeležbe v NOV ali v španski državljanski vojni ali organiziranega dela v NOV 69. člen temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (Uradni list SFRJ, št. 51-704/64).

4. člen

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je pooblaščen, da po potrebi predpiše določbe o postopku za uveljavljanje pravic iz tega zakona.

5. člen

Za izvršitev tega zakona poskrbi Republiški sekretariat za socialno varstvo v sporazumu z Republiškim sekretariatom za delo in z Republiškim sekretariatom za proračun in občo upravo ter v sodelovanju z Republiškim zavodom za socialno zavarovanje.

6. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«, uporablja pa se od 1. aprila 1965.

OBRAZLOŽITEV

Zdravstveno zavarovani kmetje-borci so imeli do sedaj enake pravice po zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev kot drugi kmečki zavarovanci. Osnovno zdravstveno zavarovanje pa zagotavlja brezplačno uživanje le nekaterih zdravstvenih storitev, medtem ko morajo za druge zdravstvene storitve kmečki zavarovanci prispevati določen del cene. V tem je vzrok, da se kmetje-borci v manjši meri poslužujejo zdravstvenih storitev, čeprav dosedanje izkušnje kažejo, da je zdravstveno stanje te skupine borcev najslabše. Zato je treba zagotoviti tudi kmetom-borcem popolno zdravstveno varstvo.

Na podlagi podatkov Republiškega zavoda za socialno zavarovanje, analiz komunalnih zavodov za socialno zavarovanje in Republiškega sekretariata za socialno varstvo je v SR Sloveniji 15 000 kmetov-borcev; za le-te in za njihove družinske člane bi bilo treba zagotoviti pravice do zdravstvenega varstva v enakem obsegu, kot jih imajo zaposleni delavci. Po dosedanjih ugotovitvah znaša razlika stroškov med sedanjim osnovnim zdravstvenim varstvom po zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev (Uradni list LRS, št. 30-263/61) in predlaganim polnim zdravstvenim varstvom 20 000 din na kmetijsko gospodarstvo, kar pomeni 300 milijonov din na leto. Sredstva za kritje razlike naj se po predlogu zakona zagotovijo v proračunu SR Slovenije.

V skupino kmetov-borcev prištevamo po tem zakonu vse tiste kmete-udeležence narodnoosvobodilne vojne in španske državljanske vojne, ki se jim čas, ko so bili borci NOV ali španski borci, oziroma, ko so organizirano delali v NOV, prišteva v pokojninsko dobo v dvojnem trajanju ne glede na začetek ali dolžino dobe udeležbe (69. člen temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju — Uradni list SFRJ, št. 51-704/64).

Da bi zagotovili pravilno izvrševanje zakona, vsebuje predlog pooblastilo Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, da po potrebi predpiše določbe o postopku za uveljavljanje pravic iz tega zakona, s čimer se izognemo sprejemanju morebitnega dodatnega zakonskega predpisa.

Skrb za izvrševanje zakona je po predlogu naložena Republiškem sekretariatu za socialno varstvo, ki se zaradi problematike, povezane z drugimi področji, sporazumeva in sodeluje z Republiškim sekretariatom za delo, z Republiškim sekretariatom za proračun in občo upravo in z Republiškim zavodom za socialno zavarovanje.

Republiški sekretariat za socialno varstvo bo v ta namen sklenil ustrezne pogodbe in po potrebi izdal tehnična navodila.

Ker gre pri urejanju zdravstvenega varstva kmetov-borcev za ustanovitev originarne pravice, katere po dosedanjih veljavnih predpisih nimajo, je potreben predpis v obliki zakona.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za zdravstvo in socialno politiko

POROČILO

k predlogu zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev narodnoosvobodilne vojne in njihovih družinskih članov

Odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji, dne 8. 3. 1965 obravnaval predlog zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev narodnoosvobodilne vojne in njihovih družinskih članov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi o zakonskem predlogu ni bilo pripomb, v podrobni obravnavi pa je odbor predlagal naslednje spremembe:

K 3. členu:

V 4. vrsti se za kratico »NOV« doda oklepaj, v 5. vrsti pa se med besedama »zavarovanju« in »Uradni« spusti oklepaj in nadomesti s pomišljajem.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 4. členu:

4. člen se črta v celoti.

Ta člen odpade, ker že določa temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju v 177. členu postopek za ugotavljanje oziroma za uveljavljanje pravic kot jih predvideva obravnavani zakonski predlog.

K 5. členu:

Sedanji 5. člen zakonskega predloga postane 4. člen s tem, da se besedilo »Za izvršitev tega zakona poskrbi« spremeni tako, da se glasi: »Za neposredno izvrševanje tega zakona bo skrbel«.

Predlagana sprememba je potrebna zaradi pojasnila, da gre v tem primeru za konkretno nalogo, ki je naložena upravnemu organu in ne za izvršilno funkcijo.

K 6. členu:

Sedanji 6. člen postane 5. člen.

Sprememba je redakcijskega značaja.

Predstavniki Izvršnega sveta se je z vsemi predlaganimi spremembami strinjal.

Glede na to predlaga odbor Republiškega zboru, da sprejme zakonski predlog o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev narodnoosvobodilne vojne in njihovih družinskih članov s predlaganimi spremembami.

Odbor je za svojega poročevalca določil poslanca Branka Zadravca.

Št.: 191-11/65

Ljubljana, 8. marca 1965

Predsednik:

dr. Jože Benigar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev narodnoosvobodilne vojne in njihovih družinskih članov

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 8. 3. 1965 razpravljal o predlogu zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev narodnoosvobodilne vojne in njihovih družinskih članov, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet.

V načelni razpravi se je odbor s predlogom zakona strinjal. Ugotovil je, da je zdravstveno stanje kmetov-borcev zelo slabo in da se le-ti v manjši meri poslužujejo zdravstvenih storitev. Vzrok je v tem, ker morajo za nekatere

zdravstvene storitve prispevati določen del cene, kar jim zaradi visokih cen zdravstvenih storitev predstavlja dokajšnjo obremenitev. Zato odbor meni, da je treba tudi kmetom-borcem zagotoviti polno zdravstveno zavarovanje.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor obravnaval tudi naslednje amandmaje, ki sta jih predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije in odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora in s katerim se je predstavnik Izvršnega sveta strinjal:

K 3. členu:

V 4. vrsti naj se za kratico »NOV« doda oklepaj, v 5. vrsti pa naj se med besedama »zavarovanju« in »Uradni« spusti oklepaj in nadomesti s pomišljajem. Sprememba je redakcijskega značaja.

K 4. členu:

Ta člen naj odpade, ker že določa temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju v 177. členu postopek za ugotavljanje oziroma za uveljavljanje pravic kot jih predvideva obravnavani zakonski predlog.

K 5. členu:

Sedanji 5. člen zakonskega predloga naj postane 4. člen, s tem, da se naj besedilo »Za izvršitev tega zakona poskrbi« spremeni tako, da se glasi: »Za neposredno izvrševanje tega zakona bo skrbel«.

Predlagana sprememba je potrebna zaradi pojasnila, da gre v tem primeru za konkretno nalogo, ki je naložena Upravnemu organu in ne za izvršilno funkcijo.

Sedanji 6. člen naj postane 5. člen.

Odbor se je z vsemi zgoraj navedenimi amandmaji strinjal.

Odbor predlaga Socialno-zdravstvenemu zboru, da predloženi zakonski predlog sprejme.

Odbor je določil za poročevalca na seji zbora poslanca Janeza Varla.

Št.: 191-11/65

Ljubljana, 8. marca 1965

Podpredsednica:

Minka Kovač I. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev narodnoosvobodilne vojne in njihovih družinskih članov

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 6. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev narodnoosvobodilne vojne in njihovih družinskih članov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je bilo ob besedilu 4. člena postavljeno vprašanje, kakšne določbe o postopku naj bi predpisal Izvršni svet.

Predpisovanje postopka je sicer stvar zakonske ureditve in ne more biti prepuščeno politično-izvršilnemu organu. Komisija je bila mnenja, da se lahko pooblasti Izvršni svet, da izda predpise o tehnični strani postopka za uveljavljanje pravic iz tega zakona, medtem ko naj bi bile vse določbe o eventualnih pravicah in dolžnostih kmetov-borcev ter upravnih in drugih organov v tem postopku urejene v zakonu.

Predstavniki Izvršnega sveta je vzel pripombo komisije na znanje s tem, da bo po ponovni proučitvi tega vprašanja, zlasti pa vsebine predpisa, ki naj bi ga izdal Izvršni svet, predlagal ustrezno spremembo, če bo ugotovil, da je to potrebno.

V nadaljnji podrobni obravnavi je komisija predlagala spremembo 5. člena zakonskega predloga, v katerem naj se besedilo »Za izvršitev tega zakona poskrbi« spremeni tako, da se glasi: »Za neposredno izvrševanje tega zakona bo skrbel«.

Prvotno besedilo zakonskega predloga v tem delu ni dovolj precizno. Po 186. členu republiške ustave je skrb za izvrševanje zakonov prepuščena Izvršnemu svetu. Predlagana sprememba je potrebna zaradi pojasnila, da gre v tem primeru za konkretno nalogo, ki je naložena upravnemu organu, ne pa za izvršilno funkcijo.

Predstavniki Izvršnega sveta se je s predlagano spremembo strinjal in je tako postala sestavni del besedila zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlagano spremembo v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 191-11/65

Ljubljana, 8. marca 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG PRIPOROČILA

o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV

Skupščina SR Slovenije je na seji Republiškega zbora, dne 12. marca 1965 in na seji Socialno-zdravstvenega zbora, dne 9. marca 1965 obravnavala nekatera vprašanja glede gmotnega položaja bivših borcev NOV. Pri tem je ugotovila, da dosedanje priznavalnine kot pomoč družbe tistim borcem NOV, ki zaradi posebnih objektivnih ali subjektivnih okoliščin niso dosegali primernih osebnih dohodkov iz drugih zakonitih virov, niso v celoti dosegle svojega namena. Priznavalnine so bile v večini primerov dokaj nizke in se niso prilagajale višjim življenjskim stroškom ter so tudi zaradi pretogih in neenotnih kriterijev zajemale preozek krog upravičencev.

Na osnovi teh ugotovitev in dejstva, da so v te namene v občinah za leto 1965 zagotovljena večja sredstva, Skupščina SR Slovenije na osnovi 150. člena ustave SR Slovenije

p r i p o r o č a

občinskim skupščinam:

— naj višino stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV stalno prilagajajo življenjskim stroškom na svojem območju, pri čemer naj bi ta priznavalnina v nobenem primeru ne znašala manj kot 10 000 din na mesec;

— naj v svojih odlokih določijo take pogoje za uveljavljanje pravice do stalne priznavalnine za bivše borce NOV, da bo to pravico lahko uveljavil vsak bivši borec NOV, ki mu je potrebna posebna družbena pomoč;

— naj v smislu tega priporočila prevedejo dosedanje priznavalnine najkasneje do konca aprila 1965 z veljavnostjo od 1. 1. 1965, nove primere pa rešujejo čim hitreje;

— naj zagotove tak način izplačevanja priznavalnin, da jih bodo borci redno prejeli.

OBRAZLOŽITEV

O vprašanih materialnega položaja bivših borcev NOV so odgovorni družbeni organi že večkrat razpravljali in sprejemali takšne sklepe, ki so že dali precejšnje uspehe. Zaradi zvišanja življenjskih stroškov pa se je poslabšal materialni položaj nekaterih bivših borcev NOV, predvsem tistih, ki se zaradi starosti, bolezni ali drugih vzrokov ne morejo vključiti v delovno razmerje. V težavah so se znašli tudi kmetje-borci, katerih materialni položaj rešujejo občinske skupščine s podeljevanjem priznavalnin.

Priznavalnine, kot denarna pomoč družbe tistim borcem, ki zaradi posebnih okoliščin niso dosegali primernih osebnih dohodkov iz drugih zakonitih virov, niso v celoti dosegle svojega namena. Odloki občinskih skupščin o uvedbi priznavalnine se namreč glede kriterijev za njeno uveljavitev med seboj razlikujejo. Veliko število borcev tudi ni moglo zaradi ozkih in togih kriterijev uveljaviti pravice do priznavalnine, čeprav bi bili upravičeni do te družbene denarne pomoči.

Tudi višina priznavalnin je po posameznih občinah dokaj različna in se giblje od 2000 do 30 000 dinarjev. Prav tako priznavalnine niso rasle skladno s porastom življenjskih stroškov. Posledica tega je, da je ogrožen materialni položaj borcev, ki jim je priznavalnina pomemben vir za preživetje.

Odbor je o tej problematiki podrobno razpravljal na skupni seji z odborom Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in z začasnim odborom za proučitev nekaterih vprašanj borcev NOV.

Na podlagi informacije komisije Izvršnega sveta za vprašanja borcev NOV glede priznavalnin in na podlagi lastnih ugotovitev razmer na terenu, predlaga odbor Skupščini SR Slovenije, da sprejme priporočilo občinskim skupščinam za reševanje vprašanja priznavalnin bivšim borcem NOV.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Začasni odbor za proučitev problemov
borcev NOV

POROČILO
o obravnavi problematike priznavalnin

Začasni odbor Socialno-zdravstvenega zbora za proučitev problemov borcev NOV je na skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora in odborom za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora dne 1. 3. 1965 razpravljal o nekaterih problemih borcev NOV na osnovi informacije o problemih borcev NOV, ki jo je Skupščini predložila komisija Izvršnega sveta za vprašanja borcev NOV. Odbor se je posebej zadržal pri vprašanju priznavalnin.

Začasni odbor je ugotovil, da so o vprašanih materialnega položaja borcev NOV odgovorni družbeni organi že večkrat razpravljali in sprejemali sklepe, ki so izraženi v obstoječi zakonodaji in drugih ukrepih ter so v preteklosti rodili precejšnje uspehe. Še vedno pa obstaja vrsta problemov, ki jih je treba hitreje reševati. Zaradi zvišanja življenjskih stroškov se je poslabšal materialni položaj določenemu številu borcev NOV in njihovim svojcem in to predvsem tistim borcem, ki se zaradi starosti, bolezni ali drugih vzrokov ne morejo vključiti v delovno razmerje. Poslabšal se je tudi materialni položaj tistih kmetov-borcev, ki iz objektivnih vzrokov, izvirajočih iz zaostajanja v razvoju kmetijstva in problemov materialnega značaja posameznih občin ne ustvarjajo dovolj sredstev za lastno preživljanje. Na njihov materialni položaj negativno vpliva tudi dejstvo, da jim ni zagotovljeno popolno zdravstveno zavarovanje. Materialni položaj teh borcev rešujejo občinske skupščine s podeljevanjem priznavalnin.

Priznavalnine, kot pomoč družbe tistim borcem NOV, ki zaradi posebnih objektivnih ali subjektivnih okoliščin niso dosegli primernih osebnih dohodkov iz drugih zakonitih virov, niso v celoti dosegle svojega namena. Odloki občinskih skupščin o uvedbi priznavalnine se glede kriterijev za uveljavitev priznavalnine med seboj zelo razlikujejo. Na določitev kriterijev so močno vplivale finančne zmogljivosti posameznih občin. Ker so kriteriji ponekod zelo strogi, veliko število borcev NOV ni moglo uveljaviti pravice do priznavalnine, čeprav bi jim bila družbena denarna pomoč potrebna. Da bi tudi ti borci lahko uveljavili priznavalnine, je bil odbor mnenja, naj občinske skupščine revidirajo svoje tozadevne odloke in ublažijo pogoje za uveljavitev pravice do stalne priznavalnine.

Višina priznavalnin je po posameznih občinah različna, na kar vpliva število borcev NOV, ki prejemajo stalne priznavalnine in proračunske možnosti posameznih občin. Kljub temu, da so se v nekaterih občinah povzpele priznavalnine do 30 000 din, pa so v preteklem letu v 12 občinah še vedno izplačevali priznavalnine, ki niso dosegle niti 4000 din. V povprečju so se priznavalnine, ki so jih podelile občinske skupščine, dvignile za ca. 2200 din, vendar pa nikjer niso rasle v skladu s porastom življenjskih stroškov. Posledica tega je, da je ogrožen materialni položaj borcev, ki jim je priznavalnina pomemben vir preživljanja.

Da bi priznavalnine v celoti dosegle svoj namen, naj občinske skupščine zagotove, da stalna priznavalnina v nobenem primeru ne bi znašala manj kot 10 000 din, hkrati pa naj višino stalnih priznavalnin stalno prilagajajo življenjskim stroškom na svojem območju.

Odbor je ugotovil, da nekatere občinske skupščine bivšim borcem NOV niso redno izplačevale stalnih priznavalnin. To je povzročilo pri borcih nerazpoloženje in nesigurnost v to obliko pomoči, ki naj bi jim vsaj delno zagotovila izboljšanje njihovega materialnega položaja. Zato je odbor podprl stališče komisije Izvršnega sveta za vprašanja borcev NOB, naj bi se izplačevanje priznavalnine, potem ko je določena, izvajalo preko zavodov za socialno zavarovanje. S tem bi priznavalnine dobile značaj rednega dohodka, njeni uživalci pa bi se počutili bolj varno. Zato naj občinske skupščine v sodelovanju s komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje proučijo možnost takega načina izplačevanja priznavalnin.

Po mnenju odbora bi občine lahko povečale število priznavalnin in njihovo višino glede na to, da so občine v svojih proračunih predvidele sredstva za izplačilo dodatka zaposlenim borcem, da pa bo po predlogu zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV izplačilo tega dodatka bremenilo republiški proračun, ter da so bila občinam, ki so jim bila priznana dopolnilna sredstva iz republiškega proračuna, po njihovem predlogu v celoti odobrena sredstva za izplačilo priznavalnin.

Da bi se nakazani problemi čimprej rešili, je bil odbor mnenja, da je treba občinske skupščine opozoriti na te probleme in nanje nasloviti ustrezno priporočilo. Zato je odbor sodeloval z odborom RZ za zdravstvo in socialno politiko pri sestavi priporočila o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV. Odbor predlaga, da Socialno-zdravstveni zbor navedeno priporočilo sprejme.

Za poročevalca na seji zborja je odbor določil poslanca Štefana Šabjana.

Št.: 59-2/65

Ljubljana, 3. marca 1965

Predsednik:

mg. ph. Branko Grahek l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k priporočilu o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 3. 3. 1965 obravnavala priporočilo o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV.

V načelni obravnavi komisija ni imela pripomb, v obravnavi v podrobnostih pa je izrazila mnenje, da se naslov spremeni tako, da se glasi:

»Priporočilo o stalnih priznavalninah bivšim borcem NOV«.

Nadalje je komisija izrazila mnenje, naj se v drugem odstavku zamenja številka »150« z besedilom »drugi odstavek 136. člena«.

V drugem odstavku 136. člena republiške ustave je namreč določeno, da Skupščina SRS daje priporočila občinskim organom ter delovnim in drugim organizacijam o vprašanju splošnega pomena. Zato bi bilo prav, da priporočilo temelji neposredno na omenjeni določbi republiške ustave. Določba 150. člena ustave, na katerega se predlog priporočila sklicuje, bi se eventualno lahko dodala.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je predlog priporočila s predlaganimi spremembami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom, ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 59-2/65

Ljubljana, 3. marca 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih

Zakon o socialnih zavodih (Uradni list LRS, št. 26-235/61) se spremeni in dopolni tako, da se njegovo prečiščeno besedilo glasi:

ZAKON

o socialnih zavodih

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Socialni zavodi (v nadaljnjem besedilu: zavodi) dajejo oskrbo, vzgojo in zdravstveno nego osebam, ki so potrebne družbene pomoči in skrbi.

Za socialne zavode po tem zakonu se ne štejejo taki zavodi, ki opravljajo tudi naloge iz prejšnjega odstavka, pa so urejeni s posebnimi predpisi.

2. člen

Socialni zavod je samostojna in samoupravna delovna organizacija, katere dejavnost je posebnega družbenega pomena.

Zavod je pravna oseba.

3. člen

Pri opravljanju svojih nalog zavod sodeluje z drugimi socialnimi ter s podobnimi zavodi in organizacijami.

4. člen

Zavod se financira po predpisih, ki veljajo za samostojne zavode in po določbah tega zakona.

5. člen

Vsak zavod ima svoj statut.

Statut zavoda določa notranjo organizacijo, delovno področje in odgovornost organov zavoda, položaj delovnih enot ter pravice in dolžnosti v njihovem upravljanju, vprašanja, o katerih odločajo neposredno člani delovne skupnosti, način in oblike tega odločanja, delovna in druga notranja razmerja ter druga vprašanja, ki imajo pomen za samoupravljanje v zavodu in za njegovo dejavnost.

6. člen

Zavod deluje v skladu z zakoni in drugimi predpisi ter na podlagi svojega statuta.

Organi družbeno-politične skupnosti imajo do zavoda tiste pravice in dolžnosti, ki jih določa zakon.

II. USTANAVLJANJE

7. člen

Zavod lahko ustanovi družbeno-politična skupnost, krajevna skupnost, delovna ali druga samoupravna organizacija.

Z aktom o ustanovitvi zavoda se določijo ime in sedež zavoda, naloge zavoda ter premoženje, ki mu je dano v upravljanje.

8. člen

Če več ustanoviteljev ustanovi skupen zavod, določijo s pogodbo, kako bodo izvrševali ustanoviteljske pravice in dolžnosti do zavoda, zlasti v kakšnem razmerju mu bodo zagotovili finančna sredstva.

9. člen

Zavod se lahko ustanovi, če so zagotovljeni potrebni strokovni delavci, primerni prostori in materialna sredstva, ki so potrebna za uspešno delo zavoda.

Podrobnejše določbe o tem, kakšne prostore, opremo in kadre mora imeti zavod glede na predvideno število oskrbovancev, predpiše republiški sekretar za socialno varstvo.

Poslojje zavoda in prostori v njem morajo ustrezati zdravstveno higien-skim zahtevam, ki jih predpiše republiški sekretar za socialno varstvo v soglasju z republiškim sekretarjem za zdravstvo.

10. člen

Zavod sme začeti z delom šele, ko strokovna komisija, ki jo imenuje občinska skupščina, ugotovi, da so za začetek dela izpolnjeni pogoji, predpisani s tem zakonom in na podlagi njega izdanimi predpisi.

III. UPRAVLJANJE

11. člen

Zavod upravljajo člani delovne skupnosti neposredno in s tem, da v skladu z ustavo, zakonom in statutom zavoda poverjajo določene funkcije upravljanja organom upravljanja zavoda.

V zadevah, določenih s tem zakonom, in na način, ki ga določa ta zakon, sodelujejo pri upravljanju zavoda tudi zainteresirani občani in predstavniki zainteresiranih organizacij ter družbene skupnosti in predstavniki oskrbovancev zavoda.

12. člen

Organi upravljanja v zavodih so: delavski svet, upravni odbor in ravnatelj.

S statutom se lahko določijo tudi organi upravljanja posameznih notranjih organizacijskih in delovnih enot zavoda in določijo samoupravne pravice teh organov.

13. člen

Delavski svet zavoda volijo neposredno člani delovne skupnosti. V zavodih, kjer je manj kot 30 članov delovne skupnosti, opravlja funkcije delavskega sveta celotna delovna skupnost.

14. člen

Predstavniki javnosti lahko sodelujejo pri opravljanju določenih zadev zavoda ali kot člani delavskega sveta, ali kot člani posebnega organa (svet zavoda), ki ga sestavljajo izvoljeni predstavniki delovne skupnosti in predstavniki javnosti.

Oblika sodelovanja predstavnikov javnosti se v skladu z določbami prejšnjega odstavka določi s statutom zavoda. Z aktom o ustanovitvi zavoda se določi, kdo imenuje oziroma izvoli predstavnike javnosti. V delavskem svetu oziroma svetu zavoda število predstavnikov javnosti ne more biti večje od polovice vseh članov tega organa.

15. člen

Predstavniki javnosti sodelujejo pri odločanju o tistih vprašanjih, ki neposredno zadevajo družbeni interes.

Predstavniki javnosti ne morejo sodelovati pri odločanju o vprašanjih, ki se tičejo organizacije dela, delitve dohodka, razpolaganja z delovnimi sredstvi ter o delovnih razmerjih v zavodu. Predstavniki javnosti tudi ne morejo sodelovati pri volitvah upravnega odbora zavoda.

V skladu z določbami tega člena se določi s statutom zavoda, o katerih vprašanjih sodelujejo predstavniki javnosti pri odločanju.

16. člen

Upravni odbor zavoda odloča o poslovanju zavoda in o drugih zadevah, ki jih določi statut.

17. člen

Ravnatelj zavoda je lahko, kdor izpolnjuje pogoje glede strokovne usposobljenosti in prakse ter druge pogoje, ki so določeni s statutom zavoda.

18. člen

Ravnatelj zavoda imenuje na podlagi javnega razpisa delavski svet na predlog razpisne komisije po splošnih predpisih, ki veljajo za imenovanje direktorjev zavodov.

Če sodelujejo predstavniki javnosti (pri upravljanju) v svetu zavoda, imenujeta ravnatelj (sporazumno) delavski svet in svet zavoda na skupni seji.

19. člen

Ravnatelj zadrži izvršitev nezakonitega sklepa samoupravnih organov zavoda. Zadržani sklep delavskega sveta oziroma sveta zavoda mora brez odlašanja predložiti v odločitev nadzornemu organu.

20. člen

Poleg organov iz 12. člena tega zakona so v zavodu lahko tudi posebni nadzorni, strokovni in drugi organi, ki se ustanovijo s statutom zavoda.

Organi iz prejšnjega odstavka ne morejo opravljati zadev, ki po ustavi in zakonu spadajo v delovno področje organov iz 12. člena tega zakona.

IV. DELAVCI ZAVODA

21. člen

Strokovno delo v zavodih opravljajo socialni, prosvetni, zdravstveni in drugi strokovni delavci kot delavci zavoda.

Zavod ima lahko zunanje sodelavce.

V. FINANCIRANJE

22. člen

Zavod se financira na podlagi finančnega načrta.

23. člen

Kolikor oskrbovanec oziroma oseba, ki ga je dolžna preživljati, nima sredstev za celotno ali delno plačilo oskrbnine, mora plačevati oskrbnino v celoti ali deloma občina, v kateri je imel oskrbovanec stalno oziroma začasno prebivališče pred sprejemom v zavod, oziroma občina, za katero se po obstoječih predpisih ugotovi pristojnost, če je dal center za socialno delo oziroma, če še ni ustanovljen, za socialno varstvo pristojni organ te občine pristanek za sprejem oskrbovanca v zavod.

VI. NADZORSTVO

24. člen

Zakonitost aktov organov zavoda nadzoruje pristojni občinski upravni organ.

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE.

25. člen

Zavodi morajo svojo organizacijo in delo prilagoditi določbam tega zakona v treh mesecih potem, ko začne veljati ta zakon.

26. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Zakon o socialnih zavodih (Ur. l. LRS, št. 26-235/61) je treba uskladiti z ustavo in tudi z nekaterimi novimi zveznimi predpisi; s temeljnim zakonom o organih upravljanja v zavodih (Ur. l. SFRJ, št. 22-284/64) in z zakonom o organih upravljanja v zavodih (Ur. l. SRS, št. 8-47/64).

Komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo meni, da bo treba v bodoče z ustreznimi zakoni urejevati posamezna področja samih služb, ne pa posebej oziroma ločeno vprašanja zavodov ustreznega področja, Vendar je komisija sklenila, da v tem primeru predloži zakon o socialnih zavodih, ker gre za nujno uskladitev z ustavo in s pravnim sistemom, ki mora biti izvršena do 9. 4. 1965; do tega roka bi ne bilo mogoče pripraviti in sprejeti novega zakona v prej navedenem smislu.

Ker se spremembe in dopolnitve nanašajo na večino določb obstoječega zakona, komisija predlaga, da se izda prečiščeno besedilo obstoječega zakona.

Poleg tega, da se s predlaganimi spremembami in dopolnitvami obstoječi zakon usklajuje z ustavo in zgoraj navedenimi zveznimi zakoni, se hkrati prilagaja potrebam prakse in nadaljnjega razvoja socialnih zavodov.

Ker se predlaga prečiščeno besedilo, iz katerega spremembe in dopolnitve niso posebej razvidne, navajamo na kratko posamezne spremembe in dopolnitve:

V I. poglavju:

— v prvem odstavku 1. člena se izpušča beseda »posebne« družbene pomoči, ker se v zavode sprejemajo glede na možnosti vse osebe, ki so potrebne družbene pomoči in skrbi;

— v 2. členu se določa, da so zavodi samostojne in samoupravne delovne organizacije ter pravne osebe. Hkrati se določa, da je dejavnost socialnih zavodov posebnega družbenega pomena, zaradi česar sodelujejo pri njihovem upravljanju tudi predstavniki javnosti;

— v 5. členu so označeni glavni elementi statuta zavoda, v skladu z ustrezno ustavno določbo.

V II. poglavju:

— v 7. členu se v skladu z novo ustavo ureja vprašanje, kdo lahko ustanovi zavod;

— v 9. členu se predvideva, da republiški sekretar za socialno varstvo predpiše podrobnejše določbe o tem, kakšne prostore, opremo in kadre mora imeti zavod glede na predvideno število oskrbovancev in kakšnim zdravstveno-higien-skim zahtevam mora ustrezati zavod in njegovi prostori. V zvezi s tem je v 10. členu določeno, da sme zavod začeti z delom šele potem, ko strokovna komisija

občinske skupščine ugotovi, da so izpolnjeni vsi zakoniti pogoji za začetek dela zavodov.

Dosedanje III. poglavje — Vodstvo — se v celoti črta in nadomesti s III. poglavjem — Upravljanje (11.—20. člen).

V tem poglavju so osnovne določbe o organih upravljanja; s statutom zavoda se v skladu z načeli zakona neposredno uredi sestava in delovanje teh organov. V tem poglavju so tudi nujno potrebne zakonske določbe o sodelovanju predstavnikov javnosti pri upravljanju zavoda.

V V. poglavju se 23. člen dopolni tako, da center za socialno delo občine dá soglasje za oddajo v zavod oziroma, da tako soglasje da za socialno varstvo pristojni občinski organ tiste občine, v kateri ni centra za socialno delo.

V VII. poglavju se v 25. členu določa, da morajo zavodi svojo organizacijo in delo prilagoditi določbam tega zakona v treh mesecih potem, ko začne zakon veljati.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za zdravstvo in socialno politiko

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih

Odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na skupni seji z odborom Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, dne 1. 3. 1965 razpravljal o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih, ki ga je Skupščini predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni razpravi se je odbor z zakonskim predlogom strinjal.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spremembe in dopolnitve:

K 7. členu: Na koncu prvega odstavka se pika nadomesti z vejico in doda besedilo:

»družbeno-politična organizacija ali društvo, lahko pa tudi občani.«

Odbor je menil, da ne bi bilo umestno zožiti krog tistih, ki po prvem in drugem odstavku 8. člena temeljnega zakona o zavodih (Ur. l. SFRJ, št. 5-33/65) lahko ustanovijo zavode.

K 14. členu: Besedilo drugega stavka v drugem odstavku se nadomesti z naslednjim besedilom:

»S statutom zavoda se v skladu z aktom o ustanovitvi določi, kdo imenuje oziroma izvoli predstavnike javnosti.«

Odbor je menil, da je potrebno poudariti samoupravne pravice socialnih zavodov oziroma njihovih delovnih skupnosti glede imenovanja oziroma izvolitve predstavnikov javnosti.

Amandmaja je v enakem besedilu sprejel tudi odbor Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov.

Predstavniki komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo se je strinjal s predlogom za spremembo 14. člena zakonskega predloga, glede predloga k 7. členu pa se ni izjasnil.

Glede na to predlaga odbor, da Republiški zbor sprejme predlog zakona s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanca Rada Dolgana.

Št.: 022-63/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:

dr. Jože Benigar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za zdravstvo in socialno politiko, dne 1. marca 1965 razpravljal o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih, ki ga je Skupščini predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni razpravi se je odbor strinjal s predlogom zakona.

Pri podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spremembe in dopolnitve:

K 7. členu: Na koncu 1. odstavka se pika nadomesti z vejico in doda besedilo:

»družbeno-politična organizacija ali društva, lahko pa tudi občani.«

Odbor je bil mnenja, da ne bi bilo umestno zožiti krog tistih, ki po 1. in 2. odstavku 8. člena temeljnega zakona o zavodih (Ur. l. SFRJ, št. 5-33/65) lahko ustanovijo zavode.

K 14. členu: Besedilo 2. stavka v 2. odstavku se nadomesti z naslednjim besedilom:

»S statutom zavoda se v skladu z aktom o ustanovitvi določi, kdo imenuje oziroma izvoli predstavnike javnosti.«

Odbor je menil, da je potrebno poudariti samoupravne pravice socialnih zavodov glede imenovanja oziroma izvolitve predstavnikov javnosti.

Amandmaja je v enakem besedilu sprejel tudi odbor Republiškega zbora za zdravstvo in socialno politiko.

Predsednik komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo se je strinjal s predlogom za dopolnitev 14. člena zakonskega predloga, glede predloga k 7. členu pa se ni izjasnil.

Odbor je za poročevalca na seji zbora določil poslanca Janeza Varla.

Št.: 022-63/65

Ljubljana, 2. marca 1965

Podpredsednica:

Minka Kovač l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

DODATNO POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora je na svoji seji dne 8. marca 1965 obravnaval naslednje amandmaje k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih, ki jih je predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije in ki jih je predstavnik predlagatelja zakonskega predloga sprejel:

K 2. členu: Na koncu prvega odstavka se besedilo »katera dejavnost je posebnega družbenega pomena.« nadomesti z besedami »ki opravlja družbeno službo.«

K 7. členu: Na koncu besedila prvega odstavka se namesto pike stavi vejica in doda besedilo: »družbeno-politične organizacije in društva«.

K 14. členu: Beseda »javnosti« v prvi, četrti, peti, osmi in deveti vrsti besedila se nadomesti z besedama »družbene skupnosti«.

K 15. členu: Beseda »javnosti« v prvi, tretji, šesti in deveti vrsti besedila tega člena se nadomesti z besedama »družbene skupnosti«.

K 18. členu: V besedilu drugega odstavka se besede »javnosti (pri upravljanju)« nadomestijo z besedama »družbene skupnosti«.

V drugi vrsti drugega odstavka se pred in za besedo »sporazumno« črta oklepaj.

V tretji vrsti drugega odstavka se črtajo besede »na skupni seji«.

K 19. členu: Besedilo člena se v celoti črta, ker ni razloga, da bi bilo vprašanje urejeno različno od režima, določenega v 46. členu temeljnega zakona o zavodih.

Odbor se je z vsemi zgoraj navedenimi amandmaji strinjal, hkrati pa je umaknil svoj amandma k 7. členu predloga zakona, po katerem bi tudi občani lahko ustanovili socialni zavod. Po ponovni obravnavi tega vprašanja je odbor namreč prišel do zaključka, da je tozadevni amandma odveč, glede na to, da imajo občani dovolj možnosti, da v krajevni skupnosti in v družbeno-politični organizaciji ali društvu, kjer se združujejo, ustanovijo socialni zavod.

Št.: 022-63/65

Ljubljana, 8. marca 1965

Podpredsednica:

Minka Kovač l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 1. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi je bilo ugotovljeno, da se z zakonskim predlogom obstoječi zakon o socialnih zavodih (Ur. l. LRS, št. 26-235/61) usklaja z ustavo in z obstoječimi zveznimi zakoni. Glede na to, da ob določitvi zakonskega predloga še ni bil objavljen temeljni zakon o zavodih (Ur. l. SFRJ, št. 5-33/65), določbe tega zveznega zakona v zakonskem predlogu niso bile upoštevane. Zato je bila komisija mnenja, da je treba obstoječi republiški zakon o socialnih zavodih sedaj uskladiti tudi z novim temeljnim zakonom o zavodih, ki je bil medtem objavljen.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je komisija hkrati obravnavala tudi amandmaje, ki sta jih k 7. in 14. členu zakonskega predloga predlagala odbor za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora ter odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Komisija je predlagala naslednje spremembe in dopolitve:

K 2. členu: Na koncu prvega odstavka se besedilo »katere dejavnost je posebnega družbenega pomena.« nadomesti z besedami »ki opravlja družbeno službo.«

Ustava je postavila načelo (tretji odstavek 9. čl. ustave SFRJ), da pri upravljanju delovne organizacije lahko sodelujejo v zadevah posebnega družbenega pomena tudi zainteresirani občani ter predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti. Javne službe na področjih družbenega upravljanja, ki jih opravljajo zavodi, označuje ustava kot družbene službe (13. čl.), s čimer pa ni hotela reči, da so vse družbene službe že kot takšne, se pravi vse njihove naloge zadeve posebnega družbenega pomena. Komisija je zato mnenja, naj se v zakonu o socialnih zavodih pove v temeljnih določbah, da ti zavodi opravljajo družbeno službo, medtem ko naj se zadeve posebnega družbenega pomena oziroma zadeve, ki neposredno zadevajo družbeni interes, urejajo le na tistem mestu, kjer je govora o soodločanju predstavnikov družbene skupnosti. Komisija je mnenja, da je s takšno rešitvijo najpravilneje izraženo uvodoma omenjeno ustavno načelo. V nasprotnem primeru bi morali v vseh primerih družbenih služb razglasiti vse njihove naloge za zadeve posebnega družbenega pomena, kar nedvomno ne bi bilo prav.

K 7. členu: Na koncu besedila prvega odstavka se namesto pike stavi vejica in doda besedilo: »družbeno-politične organizacije in društva.«

S to dopolnitvijo se pravica ustanavljanja zavodov usklaja z določbami 8. člena temeljnega zakona o zavodih, po katerem poleg že prej navedenih skupnosti in organizacij lahko ustanavljajo zavode tudi družbeno-politične organizacije in društva.

Komisija je hkrati obravnavala tudi amandma odbora za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora ter odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora, v katerem se predlaga razširitev pravice ustanovitve zavoda tudi na občane. Komisija tega amandmaja ni sprejela, ker meni, da imajo občani dovolj možnosti, da v krajevni skupnosti in v družbeno-politični organizaciji ali društvu, kjer se združujejo, ustanovijo socialni zavod.

K 14. členu: Beseda »javnosti« v prvi, četrti, peti, osmi in deveti vrsti besedila se nadomesti z besedama »družbene skupnosti«.

S to spremembo se termin »predstavniki javnosti«, ki sodelujejo pri upravljanju določenih zadev zavoda, usklaja s terminom, ki ga uporablja temeljni zakon o zavodih.

Komisija ni imela pripomb k amandmaju odbora za zdravstvo in socialno politiko Republiškega zbora in odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora, po katerem naj se besedilo v drugem odstavku 14. člena »Z aktom o ustanovitvi zavoda se določi« nadomesti z besedilom: »S statutom zavoda se v skladu z ustanovitvenim aktom določi«.

K 15. členu: Beseda »javnosti« v prvi, tretji, šesti in deveti vrsti besedila tega člena se nadomesti z besedama »družbene skupnosti«.

Razlog te spremembe je enak kot pri spremembi 14. člena.

K 18. členu: V besedilu drugega odstavka se besede »javnosti (pri upravljanju)« nadomestijo z besedama »družbene skupnosti«.

V drugi vrsti drugega odstavka se pred in za besedo »sporazumno« črta oklepaj.

V tretji vrsti drugega odstavka se črtajo besede »na skupni seji.«

Spremembe so redakcijskega značaja.

K 19. členu: Besedilo člena se v celoti črta, ker ni razloga, da bi bilo vprašanje urejeno različno od režima, določenega v 46. členu temeljnega zakona o zavodih.

Predstavniki komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo se je s predlaganimi spremembami in dopolnitvami strinjal in so tako postale sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlaganimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zbornica Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 022-63/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o izplačevanjučasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja

1. člen

Jugoslovanskim državljanom, ki z ustreznimi listinami dokažejo, da so pridobili pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja pravico do starostne pokojnine, pa te pravice ne morejo uveljavljati zaradi tega, ker se iz države, v kateri

so pridobili pravico, ne izplačujejo pokojnine oziroma invalidnine v Jugoslavijo (247. člen temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju — Uradni list SFRJ, št. 51-704/64), se bo izplačevala začasna pokojnina ali invalidnina v višini, ki ustreza vrednosti v tujini pridobljene pravice po jugoslovanskem obračunskem tečaju za ustrezno valuto, vendar ne v večjem znesku, kakor je mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov.

Upokojenec je dolžan vrniti izplačane zneske začasne pokojnine oziroma invalidnine, ko začne prejemati pokojnino oziroma invalidnino iz tuje države.

2. člen

Družinskim članom umrle osebe, ki je uživala začasno starostno pokojnino ali invalidnino, se odmeri družinska pokojnina po temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju od začasne starostne pokojnine ali invalidnine umrlega uživalca, če družinski člani izpolnjujejo pogoje za pravico do družinske pokojnine po temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju. Ta pokojnina se izplačuje toliko časa, dokler družinski člani ne morejo uveljaviti pokojnine pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja.

3. člen

Nihče ne sme dobivati hkrati dveh ali več začasnih pokojnin ali invalidnin ali pa začasno pokojnino in invalidnino iz naslova pravic, pridobljenih pri tujih nosilcih socialnega zavarovanja, če dobiva pokojnino ali invalidnino od kakšnega drugega tujega nosilca socialnega zavarovanja.

4. člen

Določbe temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju o uživanju pokojnine med zaposlitvijo oziroma opravljanjem dejavnosti, na podlagi katere je pokojninsko zavarovan, se uporabljajo tudi za užitvalce začasnih pokojnin ali invalidnin po tem zakonu.

5. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«, uporablja pa se od 1. januarja 1965.

OBRAZLOŽITEV

Določba 247. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju prepoveduje republikam, da uredijo s svojimi predpisi izplačevanje začasnih pokojnin in invalidnin za take zavarovance, ki so si pridobili to pravico v tujini, pa te pravice ne morejo uveljaviti, ker se iz države, v kateri so pravice pridobili, ne izplačujejo pokojnine oziroma invalidnine v Jugoslavijo. Doslej je to vprašanje urejeval zakon o pokojninskem zavarovanju iz leta 1957 v 250. členu na ta način, da so taki upravičenci prejeli pri nas akontacijo z obveznostjo, da jo vrnejo takrat, ko se iz države, v kateri so pridobili pravico, začelo izplačevanje pokojninskih oziroma invalidninskih dajatev v Jugoslavijo. Po omejenih določbi ta akontacija ni smela preseči povprečne pokojninske osnove XX. zavarovalnega razreda.

Po tem predlogu zakona naj bi upravičenec prejemal začasno pokojnino oziroma invalidnino praviloma v višini, ki ustreza vrednosti v tujini pridobljene pravice po jugoslovanskem obračunskem tečaju z ustrežno valuto, vendar z omejitvijo na mejni znesek najnižjega pokojninskega prejemka. Takšne začasne pokojnine oziroma invalidnine naj bi ne presegle mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, ker za izplačevanje takšnih začasnih pokojnin oziroma invalidnin ob izplačevanju še ni kritja in ker je treba zmanjšati riziko na določen minimum.

Ker so začasne pokojnine oziroma invalidnine v bistvu akontacije, bo moral prejemnik vrniti prejete zneske, kakor hitro mu bodo začeli nakazovati iz tujine redno pokojnino oziroma invalidnino.

S tem zakonom naj se v 2. členu uredi tudi položaj družinskih upokojenecv po umrlem starostnem upokojencu, ki je bil upravičen do pokojnine iz tujine, pa prejemanje družinskih pokojnin iz tujine še ni urejeno. Po zakonskem predlogu se za take družinske upokojence uporabljajo tiste določbe temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, ki urejajo družinsko pokojnino v naši državi.

S predpisom o izplačevanju akontacij je treba hkrati odstraniti nevarnost, da bi se zgodile nepravilnosti, kakor prejemanje istovrstnih dajatev iz več virov ali spregled določil o uživanju pokojnine med tem, ko upokojenec prejema dohodke iz delovnega razmerja, ali zato, ker opravlja samostojno dejavnost. Predlog vsebuje določila za odstranitev te nevarnosti v 3. in 4. členu.

Ker je določeno v temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju, da se uporablja od 1. januarja 1965, je bilo treba določiti tudi glede predloženega zakona, da se uporablja od tega dne.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR
Odbor za delo in socialno zavarovanje

POROČILO

k predlogu zakona o izplačevanju začasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosileu socialnega zavarovanja

Odbor za delo in socialno zavarovanje Republiškega zbora je na svoji 16. seji z dne 17. februarja 1965 skupno z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora razpravljal o predlogu zakona o izplačevanju začasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosileu socialnega zavarovanja.

V načelni razpravi se je odbor strinjal s predlogom zakona. Tudi ni imel nobenih pripomb k posameznim členom.

V razpravi je odbor poudaril, da naj pristojni organi pospešijo sklenitev ustreznih konvencij z državami, v katerih so jugoslovanski državljani pridobili pravico do starostne pokojnine ali invalidnine ali do družinske pokojnine, pa te pravice ne morejo uveljaviti zato, ker se iz teh držav ne izplačujejo pokoj-

nine oziroma invalidnine v Jugoslavijo. Tako bi se dokončno uredil gmotni položaj teh upravičencev, ko po predloženem zakonu prejemajo začasno pokojnino ali invalidnino največ do mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, tj. 25 500 din.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Franca Lebna.

Št.: 191-7/65

Ljubljana, 18. februarja 1965

Predsednik:

Janez Japelj l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o izplačevanjučasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja

Odbor Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za delo in socialno zavarovanje dne 17. februarja 1965 razpravljaj o predlogu zakona o izplačevanjučasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja.

V načelni razpravi se je odbor strinjal s predlogom zakona. Tudi ni imel nobenih pripomb k posameznim členom.

Odbor je poudaril, naj pristojni organi pospešijo sklenitev ustreznih konvencij z državami, v katerih so jugoslovanski državljanipridobili pravico do starostne pokojnine ali invalidnine ali do družinske pokojnine, pa te pravice ne morejo uveljaviti zato, ker se iz teh držav ne izplačujejo pokojnine oziroma invalidnine v Jugoslavijo. Tako bi se dokončno uredil gmotni položaj teh upravičencev, ki po predloženem zakonu lahko prejemajo začasno pokojnino ali invalidnino največ do mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov (25 500 din).

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Vinka Kastelica.

Št.: 191-7/65

Ljubljana, 18. februarja 1965

Podpredsednica:

Minka Kovač l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

DODATNO POROČILO

k predlogu zakona o izplačevanju začasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora je na svoji seji dne 26. 2. 1965 obravnaval amandma k predlogu zakona o izplačevanju začasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja, ki ga je podal predlagatelj zakonskega predloga.

Predstavnik Izvršnega sveta je na osnovi pripombe, ki jo je k 3. členu zakonskega predloga dala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, na seji dne 22. 2. 1965 predlagal, da se v 3. členu zakonskega predloga v tretji vrsti med besedi »zavarovanje« in »če« vstavi pomotoma izpuščeno besedilo »in ne dobivati začasne pokojnine ali invalidnine iz naslova pravice, pridobljene pri enem nosilcu socialnega zavarovanja« (del besedila, ki je bilo obsežno v 4. točki 250. člena prejšnjega zakona o pokojninskem zavarovanju). Zato naj se besedilo 3. člena glasi:

»3. člen

Nihče ne sme dobivati hkrati dveh ali več začasnih pokojnin ali invalidnin ali pa začasno pokojnino in invalidnino iz naslova pravic, pridobljenih pri tujih nosilcih socialnega zavarovanja *in ne dobivati začasne pokojnine ali invalidnine iz naslova pravice, pridobljene pri enem nosilcu socialnega zavarovanja, če dobiva pokojnino ali invalidnino od kakšnega drugega nosilca socialnega zavarovanja.*«

Odbor se je s predlagano spremembo strinjal, ker se z njo zagotavlja jasnost 3. člena.

Št.: 191-7/65

Ljubljana, 26. februarja 1965

Podpredsednica:
Minka Kovač l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o izplačevanjučasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 22. 2. 1965 obravnavala predlog zakona o izplačevanjučasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi je bilo ugotovljeno, da se s predlaganim zakonom ustrezno realizira določba 247. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. l. SFRJ, št. 51/64), ki prenaša na republiko pravico, da s svojimi predpisi uredijo vprašanje izplačevanjačasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili to pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja, pa je ne morejo uveljaviti, ker se iz države, v kateri so tako pravico pridobili, ne izplačujejo pokojnine oziroma invalidnine v Jugoslavijo. K zakonskemu predlogu ni bilo načelnih pripomb.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je komisija v zvezi z drugim odstavkom 1. člena opozorila na bolj določeno ureditev vračanja izplačanih časnih pokojnin oziroma invalidnin v dosedanjem zakonu. Prav tako je komisija opozorila na to, da je v besedilu 3. člena zakonskega predloga očitno izpadel del besedila, ki je bilo obseženo v 4. točki 250. člena prejšnjega zakona o pokojninskem zavarovanju. Manjka besedila »in ne dobivatičasne pokojnine ali invalidnine iz naslova pravice, pridobljene pri enem nosilcu socialnega zavarovanja«, ki naj bi bilo v 3. členu zakonskega predloga vstavljeno v tretji vrsti med besedi »zavarovanja« in »če«. Vendar komisija v zvezi s temi pripombami ni predlagala amandmaja.

Predstavniki Izvršnega sveta je omenjeni pripombi komisije vzel na znanje s tem, da bo predlagatelj sam predlagal ustrezno spremembo oziroma dopolnitev, če bo po ponovni proučitvi besedila drugega odstavka 1. člena in 3. člena zakonskega predloga ugotovil, da je to potrebno.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je predlagani zakonski predlog v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 191-7/65

Ljubljana, 22. februarja 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA**o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine**

1. člen

Vdova, ki nima pravice do družinske pokojnine, ker zanjo ne izpolnjuje pogojev, uveljavlja pravico do oskrbnine po 245. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (Uradni list SFRJ, št. 51-704/64) pri komunalnem zavodu za socialno zavarovanje, pristojnem za odločanje o pravici do družinske pokojnine.

Za uveljavitev pravice do oskrbnine mora vdova dokazati:

— da se je v 90 dneh od zavarovančeve smrti prijavila za zaposlitev pri pristojnem zavodu za zaposlovanje delavcev;

— da izpolnjuje pogoje glede gmotnega stanja po predpisih, po katerih imajo pravico do nadomestila osebe, ki začasno niso v delovnem razmerju.

2. člen

Komunalni zavod za socialno zavarovanje odloča o zahtevi z odločbo.

3. člen

Vdova mora pristojnemu zavodu za socialno zavarovanje prijaviti vsako spremembo gmotnega stanja, ki vpliva na pravico do oskrbnine.

4. člen

Vdova izgubi pravico do oskrbnine:

— ko preneha izpolnjevati pogoje glede gmotnega stanja;

— če se neopravičeno ne prijavlja zavodu za zaposlovanje delavcev na način, ki ga zavod določi;

— če ne sprejme zaposlitve, ki ji jo ponudi zavod za zaposlovanje delavcev in ki ustreza njeni strokovnosti in zdravstvenemu stanju;

— če pridobi pravico do starostne, invalidske ali družinske pokojnine.

5. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«, uporablja pa se od 1. januarja 1965.

OBRAZLOŽITEV

Da se omogoči vdovi, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine, preživljanje v prehodni dobi pred zaposlitvijo, je v 245. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju določeno, da ima taka vdova pravico do oskrbnine kot delavec, ki začasno ni v delovnem razmerju. Kot pogoj je določeno, da se vdova prijavi zavodu za zaposlovanje delavcev v 90 dneh od zavarovančeve

smrti in da izpolnjuje pogoje glede gmotnega stanja po predpisih, po katerih imajo pravico do nadomestila osebe, ki začasno niso v delovnem razmerju.

Republikam je prepuščeno, da uredijo s predpisi pogoje za uveljavljanje oskrbnine in za njeno uživanje, višino oskrbnine pa določajo skupščine republiških skupnosti socialnega zavarovanja. Po sklepu skupščine Republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev SR Slovenije z dne 19. januarja 1965 znaša oskrbnina za vdovo toliko, kolikor bi znašala njena družinska pokojnina po umrlem možu, če bi imela pravico do družinske pokojnine, vendar pa oskrbnina ne more biti večja od 16 000 din na mesec.

Ker so materialni pogoji za uveljavljanje te pravice vdove določeni deloma v samem 245. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, deloma pa v predpisih o nadomestilu za časčasne nezaposlenosti, je treba z republiškim predpisom urediti postopek za uveljavljanje pravice in določiti okoliščine, zaradi katerih vdova izgubi pravico do že pridobljene oskrbnine. Pri tem je treba posebej opozoriti na četrto alineo 4. člena v zakonskem predlogu; po drugem odstavku 81. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju namreč vdova, ki je do moževe smrti dopolnila starost 40 let, pridobi pravico do družinske pokojnine, ko dopolni 45 let. Zato je bilo treba takšno pridobitev pravice izrecno navesti kot okoliščino, zaradi katere vdova zgubi pravico do oskrbnine.

Ker je določeno v temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju, da se uporablja od 1. januarja 1965, je bilo treba določiti tudi glede predloženega zakona, da se uporablja od tega dne.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za delo in socialno zavarovanje

POROČILO

**k predlogu zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo,
ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine**

Odbor za delo in socialno zavarovanje Republiškega zbora je na svoji 16. seji dne 17. februarja 1965 skupno z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora razpravljal o predlogu zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine.

V načelni razpravi se je odbor strinjal s predlogom zakona. Tudi ni imel nobenih pripomb k posameznim členom.

V razpravi je bilo opozorjeno, da predlog zakona določa le pogoje za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine, ne določa pa od kdaj ji pripada ta oskrbnina. Ker tudi temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju tega izrecno ne določa, odbor meni, da bi bilo treba zaradi večje jasnosti to določiti v Sklepu o oskrbnini vdovi, ki ni

pridobila pravice do družinske pokojnine, ki ga je sprejela skupščina Republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev SR Slovenije. Zato odbor priporoča, da imenovana skupščina citirani sklep dopolni v tem smislu.

Odbor je določil za poročevalca na seji zbora poslanca Franca Lebna.

Št.: 191-8/65

Ljubljana, 18. februarja 1965

Predsednik:
Janez Japelj l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

**k predlogu zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo,
ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine**

Odbor Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za delo in socialno zavarovanje dne 17. februarja 1965 razpravljal o predlogu zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine.

V načelni razpravi se je odbor strinjal s predlogom zakona. Tudi ni imel nobenih pripomb k posameznim členom.

V razpravi je bilo opozorjeno, da predlog zakona določa le pogoje za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine, ne določa pa od kdaj ji pripada ta oskrbnina. Ker tudi temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju tega izrecno ne določa, odbor meni, da bi bilo treba zaradi večje jasnosti to določiti v sklepu o oskrbnini vdovi, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine, ki ga je sprejela Skupščina republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev SR Slovenije. Zato odbor priporoča, da imenovana skupščina citirani sklep dopolni v tem smislu.

Odbor je določil za poročevalca na seji zbora poslanca Vinka Kastelica.

Št.: 191-8/65

Ljubljana, 18. februarja 1965

Podpredsednica:
Minka Kovač l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 22. 2. 1965 obravnavala predlog zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine.

V načelni obravnavi je bilo ugotovljeno, da se s predlaganim zakonom ustrezno realizira določba 245. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. l. SFRJ, št. 51/64), ki prenaša na republike pravico, da s svojimi predpisi natančneje uredijo pogoje za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdove, ki niso pridobile pravice do družinske pokojnine. Na tej podlagi zakonski predlog ureja predvsem postopek za uveljavljanje te pravice in določa okoliščine, ki povzročajo izgubo pravice do že pridobljene oskrbnine. K zakonskemu predlogu ni bilo načelnih pripomb.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je bilo v komisiji izraženo mnenje, da utegne biti besedilo 3. alinee 4. člena pomanjkljivo, ker poleg ustrezne strokovnosti in zdravstvenega stanja ne upošteva tudi drugih pomembnih razlogov, ki bi jih pri izbiri zaposlitve morali upoštevati v prid prizadetih vdov, npr. primeren kraj zaposlitve glede na bivališče oziroma zaposlitev spričo posebnih razmer v družini in podobno. Zaradi tega bi po tem mnenju besedilo bolj ustrezalo, če bi se dopolnilo tako, da vdova izgubi pravico do oskrbnine, če neupravičeno oziroma iz drugih neutemeljenih razlogov ne sprejme zaposlitve, ki sicer ustreza njeni strokovnosti in zdravstvenemu stanju. Vendar komisija ni predlagala amandmaja k navedeni določbi predloga.

Predstavniki Izvršnega sveta je omenjeno pripombo, izraženo v komisiji vzel na znanje s tem, da bo predlagatelj sam predlagal ustrezno spremembo, če bo po ponovni proučitvi besedila 3. alinee 4. člena zakonskega predloga ugotovil, da je sprememba potrebna.

Komisija v podrobni obravnavi ni imela predlogov za spremembe in dopolnitve zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je predlagani zakonski predlog v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 191-8/65

Ljubljana, 22. februarja 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane

1. člen

Šteje se, da je zavarovanec preživljal otroke brez staršev (vnuke, brate in sestre ter druge otroke, ki jih je vzel k sebi, če nimajo staršev ali če imajo enega ali oba od staršev, ki pa sta popolnoma in trajno nezmožna za delo) ter svoje starše (očeta in mater, očima in mačeho ter posvojitelja), ki so živeli z zavarovancem v skupnem gospodinjstvu (3. in 4. točka prvega odstavka in drugi odstavek 77. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju — Uradni list SFRJ, št. 51-704/64):

1. če družinski član ni imel nobenih lastnih dohodkov;

2. če je imel družinski član lastne dohodke iz enega ali več virov, ki pa skupno ne presegajo dveh tretjin mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov; pri tem se dohodki iz kmetijstva računajo v dvojnem znesku katastrskega dohodka, dohodki, oproščeni davka, pa se všttevajo na podlagi idealne davčne osnove. Dohodki po tej točki so čisti letni dohodki po odbitku prispevkov in davkov.

2. člen

Šteje se, da je zavarovanec preživljal svoje starše (očeta in mater, očima in mačeho ter posvojitelja), ki so živeli izven zavarovančevega gospodinjstva (4. točka prvega odstavka in drugi odstavek temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju):

1. če je družinskemu članu dajal tri leta pred svojo smrtjo ali tudi krajši čas, če je umrl zaradi nesreče na delu ali izven dela, redno ali občasno sredstva za preživljanje v povprečni vrednosti vsaj ene tretjine mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, določenega po 37. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju;

2. če dohodki družinskega člana niso presegli zneska dohodkov, izračunanega po 1. členu tega zakona.

3. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«, upo-
rablja pa se od 1. januarja 1965.

OBRAZLOŽITEV

V 77. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju so naštetih družinski člani, ki so ob smrti zavarovanca zavarovani za družinsko pokojnino, in to: zakonec, zavarovančevi otroci, otroci brez staršev (vnuki, bratje in sestre ter drugi) ter zavarovančevi starši.

Medtem ko so zakonec in zavarovančevi otroci (1. in 2. točka prvega odstavka 77. člena) zavarovani brezpogojno, pa so otroci brez staršev in zavarovančevi starši (3. in 4. točka prvega odstavka 77. člena) zavarovani pod pogojem, da jih je pokojni zavarovanec preživljal. Otroci brez staršev so zavarovani samo, če so živeli v skupnem gospodinjstvu z zavarovancem, zavarovančevi starši pa tudi tedaj, če so živeli izven zavarovančevega gospodinjstva.

Natančnejši pogoji, pod katerimi se šteje, da je zavarovanec preživel družinske člane, se določajo z republiškim predpisom.

Predlog zakona v 1. členu določa te pogoje za otroke brez staršev in zavarovančeve starše, ki so živeli v skupnem gospodinjstvu z zavarovancem. Izhodišče za cenzus je mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov, ki ga je po temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju (37. člen) določila skupščina republiške skupnosti socialnega zavarovanja v znesku 25 500 dinarjev mesečno, kar je 85 % od povprečnega zneska najnižjih osebnih dohodkov v SR Sloveniji v znesku 30 000 dinarjev. Predlog zakona uveljavlja predpostavko, da je zavarovanec preživel družinskega člana, če dohodki člana niso presegali dveh tretjin mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, kar glede na sedaj določeni znesek 25 500 dinarjev pomeni 17 000 dinarjev.

Dohodki družinskega člana so lahko od kmetijstva, od samostojne dejavnosti in drugi dohodki (osebni dohodki, štipendije, alimentacije ipd.). Medtem ko se dohodki od samostojne dejavnosti in drugi dohodki jemljejo v dejanskem znesku, se dohodki od kmetijstva računajo v dvojnem znesku. Dvojno uračunavanje katastrskega dohodka narekuje dejstvo, da je katastrski dohodek okoli 50 % nacionalnega dohodka od kmetijstva (katastrski dohodek zemljišč zasebnega sektorja v SR Sloveniji, ki bo podlaga za odmero prispevkov v letu 1965, znaša 44 milijard, narodni dohodek iz kmetijstva za leto 1965 pa se predvideva v višini 82 milijard) in ga je treba zaradi prištevanja k drugim dohodkom ustrezno zvečati. V nasprotnem primeru bi bil namreč zavarovanec, ki bi imel dohodke od zemljišč, v ugodnejšem položaju od zavarovanca z dohodki iz drugih virov.

V 2. členu predlog zakona določa dva pogoja za zavarovančeve starše, ki so živeli izven zavarovančevega gospodinjstva. Prvi pogoj (1. točka) je, da je zavarovanec dajal staršem sredstva za preživljanje vsaj v višini ene tretjine mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov za dobo najmanj treh let, krajši čas pa le tedaj, če je bila smrt zavarovanca posledica nesreče. Triletna doba je povzeta po 88. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Drugi pogoj (2. točka) pa je enak kot za družinske člane, ki so živeli v skupnem gospodinjstvu z zavarovancem.

Ker je v temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju določeno, da se uporablja od 1. januarja 1965, velja to tudi za predlog tega zakona.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLICKI ZBOR

Odbor za delo in socialno zavarovanje

POROČILO

k predlogu zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane

Odbor za delo in socialno zavarovanje Republiškega zbora je na svoji 16. seji dne 17. februarja 1965 skupno z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora razpravljal o predlogu zakona o

natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane.

V načelni razpravi se je odbor strinjal z zakonskim predlogom.

V razpravi po posameznih členih je odbor sprejel naslednje spremembe in dopolnitve:

— Uvodno besedilo 1. odstavka 1. člena se nadomesti z naslednjim besedilom:

»Šteje se, da je zavarovanec preživel družinske člane iz 3. in 4. točke 1. odstavka 77. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (Uradni list SFRJ št. 51-704/64).«

Odbor je to spremembo sprejel, ker meni, da slovensko besedilo 3. točke 1. odstavka 77. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju — »... ki jih je zavarovanec vzel k sebi in jih preživel...« — smiselno ne ustreza originalnemu besedilu zakona, ki se v tem delu glasi: »...koje je osiguranik uzeo na izdržavanje...«. Slovensko besedilo zakona namreč zožuje krog upravičencev. Ker bo vsekakor potrebno zadevno pomanjkljivost slovenskega besedila zakona odpraviti, ne bo potrebno zaradi sprejete spremembe naknadno tudi spreminjati besedilo 1. člena tega zakona.

— V 4. vrsti 2. člena se za besedo »odstavek« doda besedilo »77. člena«.

Gornja dopolnitev je potrebna, ker je navedba ustreznega člena pomotoma izostala.

— V 2. vrsti 1. točke 2. člena se besedilo »tudi krajši čas, če je umrl zaradi« nadomesti z besedilom »neposredno pred smrtjo, ki je bila posledica«.

Sprejeta sprememba odpravlja dvome v pogledu tolmačenja potrebnega časa preživljanja pred smrtjo, ki je posledica nesreče pri delu ali izven dela.

Predstavniki Izvršnega sveta se je z navedenimi spremembami in dopolnitvami strinjal.

Odbor je za poročevalca na seji zbora določil poslanca Franca Lebna.

Št.: 191-9/65

Ljubljana, 18. februarja 1965

Predsednik:

Janez Japelj l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane

Odbor Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za delo in socialno zavarovanje dne 17. 2. 1965 razpravljal o predlogu zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane.

V načelni razpravi se je odbor strinjal z zakonskim predlogom. V razpravi po posameznih členih je odbor sprejel naslednje spremembe in dopolnitve:

K 1. členu: Uvodno besedilo prvega odstavka se nadomesti z naslednjim besedilom:

»Steje se, da je zavarovanec preživel družinske člane iz 3. in 4. točke 1. odstavka 77. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. l. SFRJ št. 51-704/64).«

Odbor je to spremembo sprejel, ker meni, da slovensko besedilo 3. točke 1. odstavka 77. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju — »ki jih je zavarovanec vzel k sebi in jih preživel« — smiselno povsem ne ustreza originalnemu besedilu zakona, ki se v tem delu glasi: »...koje je osiguranik uzeo na izdržavanje...« Slovensko besedilo zakona namreč zožuje krog upravičencev. Ker bo potrebno zadevno pomanjkljivost slovenskega besedila zakona odpraviti, ne bo potrebno zaradi sprejete spremembe naknadno spreminjati besedilo 1. člena tega zakona.

K 2. členu: V 4. vrsti se za besedo »odstavek« doda besedilo »77. člena«.

Gornja dopolnitev je potrebna, ker je navedba ustreznega člena pomotoma izostala.

V 2. vrsti 1. točke naj se besedilo »tudi krajši čas, če je umrl zaradi« nadomesti z besedilom »neposredno pred smrtjo, ki je bila posledica«.

Sprejeta sprememba odpravlja dvome v pogledu tolmačenja potrebnega časa preživljanja pred smrtjo, ki je posledica nesreče na delu ali izven dela.

Predstavniki Izvršnega sveta se je z vsemi navedenimi predlogi za spremembe in dopolnitve strinjal.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Vinka Kastelica.

Št.: 191-9/65

Ljubljana, 18. februarja 1965

Podpredsednica:

Minka Kovač l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 22. 2. 1965 obravnavala predlog zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi je bilo ugotovljeno, da se s predlogom zakona konkretizira določba 77. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. l. SFRJ št. 51-64), ki prenaša na republike pravico, da s svojimi predpisi natanč-

neje določijo, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja družinske člane. K zakonskemu predlogu ni bilo načelnih pripomb.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je komisija hkrati obravnavala amandmaje, ki sta jih na skupni seji dne 17. 2. 1965 predlagala odbor za delo in socialno zavarovanje Republiškega zbora ter odbor Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov. Komisija ni predlagala sprememb in dopolnitev zakonskega predloga niti ni imela pripomb k amandmajem navedenih dveh odborov.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

Št.: 191-9/65

Ljubljana, 22. februarja 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka

1. člen

Varstveni dodatek na pokojnine po 37. in 94. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (Uradni list SFRJ, št. 51-704/64) se priznava glede na višino dohodkov gospodinjstva ter se odmerja in izplačuje po določbah tega zakona.

2. člen

Varstveni dodatek gre upokojencu:

— v polnem znesku, če upokojenec sam in člani njegovega gospodinjstva razen pokojnine nimajo nobenega prispevku ali davku zavezanega dohodka;

— v višini 75 %, če dohodki upokojenca in dohodki članov njegovega gospodinjstva ne presegajo 100 000 dinarjev letno na upokojenca in 50 000 dinarjev letno na vsakega člana njegovega gospodinjstva;

— v višini 50 %, če so dohodki upokojenca večji od 100 000 dinarjev, ne presegajo pa 110 000 dinarjev letno, in če so dohodki na posameznega člana njegovega gospodinjstva večji od 50 000 dinarjev, ne presegajo pa 55 000 dinarjev letno;

— v višini 25 %, če so dohodki upokojenca večji od 110 000 dinarjev, ne presegajo pa 120 000 dinarjev letno, in če so dohodki na posameznega člana njegovega gospodinjstva večji od 55 000 dinarjev, ne presegajo pa 60 000 dinarjev letno.

Če je v dohodku zajet sam katastrski dohodek od kmetijstva ali če je v dohodku všteti tudi katastrski dohodek, se ta računa dvojno. Kot drugi dohodki so mišljeni prispevkom ali davkom zavezani dohodki. Dohodek, oproščen prispevka ali davka, se upošteva na podlagi idealno ugotovljene davčne osnove. Katastrski dohodek se šteje za tekoče leto, drugi dohodki pa so dohodki, po katerih so bili odmerjeni prispevki in davki za preteklo leto.

Med dohodke po tem členu se ne štejejo pokojnine in tisti dohodki, ki niso zavezani prispevku ali davku.

Če bi vsota zakonite pokojnine z varstvenim dodatkom, ugotovljenim po odstotkih iz prejšnjega odstavka, in drugih dohodkov, zavezanih prispevku ali davku, presegala mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov, se odmerjeni znesek varstvenega dodatka zniža za toliko, za kolikor vsota presega mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov.

3. člen

Za člane gospodinjstva, katerih dohodki sestavljajo dohodek gospodinjstva po 2. členu tega zakona, se štejejo:

1. če gre za starostno pokojnino — upokojenec, njegov zakonec in drugi člani ožje družine, ki jih upokojenec preživlja, in tisti člani širše družine, glede katerih se po zakonu o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane, šteje, da jih zavarovanec preživlja;

2. če gre za družinsko pokojnino — vsi, ki souživajo družinsko pokojnino, ter osebe iz prejšnje točke tega člena.

4. člen

Da bi se mogel izračunati letni znesek prispevku in davku zavezanega dohodka, ki odpade na posamezne družinske člane po 2. členu tega zakona, se razdeli skupni znesek prispevku ali davku zavezanih dohodkov gospodinjstva, izračunan po 2. členu tega zakona, med vse člane gospodinjstva, ki so naštetih v 3. členu tega zakona.

5. člen

Če uživajo družinsko pokojnino člani ožje in člani širše družine, pa vsi izpolnjujejo pogoje za varstveni dodatek po tem zakonu, se odmeri tisti del varstvenega dodatka, ki pripada članom ožje družine, in tisti del, ki pripada članom širše družine, v skladu z 2. točko 92. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju.

Če nekateri od uživalcev družinske pokojnine, ki skupaj uživajo družinsko pokojnino, izpolnjujejo pogoje za varstveni dodatek po tem zakonu, drugi pa jih ne izpolnjujejo, se varstveni dodatek najprej razdeli v skladu z 92. in 93. členom temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, kot da bi vsi izpolnjevali zanj pogoje, nato pa se tako določeni deli izplačujejo samo tistim, ki izpolnjujejo pogoje.

Za člane ožje oziroma širše družine se štejejo osebe, ki so kot take naštetih v 79. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju.

6. člen

Če živijo družinski upokojenci, ki jim pripada varstveni dodatek po tem zakonu, ločeno, se razdeli varstveni dodatek enako, kot se razdeli družinska pokojnina po 92. členu in 93. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju.

7. člen

Varstveni dodatek se odmerja v mesečnem znesku in se izplačuje vsak mesec vnaprej hkrati s starostno oziroma družinsko pokojnino.

8. člen

Pravica do varstvenega dodatka preneha s prvim dnevom naslednjega meseca, ko uživalec neha izpolnjevati pogoje po tem zakonu.

Upravičenci do varstvenega dodatka so dolžni prijavljati pristojnemu zavodu za socialno zavarovanje vse spremembe, ki vplivajo na pravico do varstvenega dodatka.

9. člen

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije lahko po potrebi spremeni in prilagodi zneske, navedene v 2. členu tega zakona, gibanju osebnih dohodkov in življenjskih stroškov v SR Sloveniji.

10. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«, uporablja pa se od 1. januarja 1965.

O B R A Z L O Ž I T E V

I.

Po 37. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju je zagotovljen varstveni dodatek zavarovancu, ki je uveljavil starostno pokojnino:

— po 60. oziroma 55. (žena) letu starosti in s pokojninsko dobo najmanj 20 let,

— po 65. oziroma 60. (žena) letu starosti in s pokojninsko dobo najmanj 15 let,

če njegova po zakonu odmerjena pokojnina ne dosega mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, ki ga določa skupščina republiške skupnosti socialnega zavarovanja. Varstveni dodatek gre tudi družinskim upokojevcem po 94. členu omenjenega zakona, v 46. členu osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o invalidskem zavarovanju pa je predvidena pravica do varstvenega dodatka tudi za invalidske upokojece.

Pri tem pa mora biti izpolnjen še pogoj, da niti sam upokojenec niti člani njegovega gospodinjstva nimajo drugih davkom ali prispevkom zavezanih dohodkov v višini, ki prekoračuje zneske, ki jih določa predloženi predlog zakona.

Pri določanju višine teh dohodkov predlog zakona upošteva:

a) Funkcijo mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, ki ga je po temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju skupščina Republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev določila v višini 25 500 dinarjev, to je 85 % od povprečnega najnižjega zneska osebnih dohodkov v SR Sloveniji, ki znaša 30 000 dinarjev. 25 500 dinarjev je mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov in pomeni najnižjo pokojnino zavarovanca, ki je dopolnil 40 oziroma 35 (žene) let pokojninske dobe in je imel 30 000 dinarjev osebnih dohodkov.

b) Funkcijo varstvenega dodatka, ki ima v pokojninskem sistemu predvsem socialni značaj. Z njim se naj namreč pomaga tistim upokojevcem, katerih pokojnina je bodisi zaradi pokojninske dobe (pod 40 oziroma 35 let za žene) bodisi zaradi nizkega osebnega dohodka (pod 30 000 dinarjev) ali iz obeh razlogov nižja od mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, to je manj kot 25 500 dinarjev.

Upošteva je funkcijo mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov in varstvenega dodatka predlog zakona priznava varstveni dodatek v polnem znesku, ki je odvisen od dolžine pokojninske dobe, če upokojenec in člani njegovega gospodinjstva nimajo nobenih prispevkov in davkom zavezanih dohodkov. Če pa ima upokojenec in člani njegovega gospodinjstva razen pokojnine še druge prispevkov in davkom zavezane dohodke, se po predlogu zakona pripadajoči znesek varstvenega dodatka ravna tudi po višini teh dohodkov.

Pripadajoči znesek varstvenega dodatka je torej vezan na premoženjsko stanje upokojenca in članov njegovega gospodinjstva. V ta namen jemlje predlog zakona za temeljni izhodiščni cenzus znesek 100 000 dinarjev letno za upokojenca in 50 000 dinarjev letno za vsakega člana njegovega gospodinjstva, ki ga upokojenec preživlja.

Temeljni izhodiščni znesek je vzet po katastrskem dohodku 50 000 dinarjev letno, ki je po 62. členu zakona o prispevkih in davkih občanov oproščen prispevka od kmetijstva. Glede na razmerje dohodka iz kmetijstva do drugih vrst dohodkov je vzeto razmerje 2 : 1. To je podlaga za cenzus drugih dohodkov v višini 100 000 dinarjev letno za upokojenca. Za družinske člane pa se upošteva polovica navedenega zneska. Ker se mora znesek varstvenega dodatka ravnati po premoženjskem stanju upokojenca in članov njegovega gospodinjstva, predlog zakona predvideva zmanjševanje polnega zneska varstvenega dodatka v sorazmerju s prispevkom ali davkom zavezanimi dohodki upokojenca in članov njegovega gospodinjstva. Zato je v 2. členu predloga zakona predvideno postopno zmanjševanje pripadajočega zneska varstvenega dodatka, in sicer od 25 % do 75 % od polnega zneska.

Pravica do varstvenega dodatka v celoti preneha, če upokojenčevi prispevkom ali davkom zavezani dohodki presegajo 120 000 dinarjev letno.

Poleg tega postavlja predlog zakona še eno načelno omejitev: pravice do varstvenega dodatka ne more imeti upokojenec, čigar pokojnina in drugi prispevkom in davkom zavezani dohodki presegajo znesek 25 500 dinarjev mesečno.

Delovanje teh načel ponazarjajo tile primeri:

1. Pravico do varstvenega dodatka v polnem znesku (ki se ravna po pokojninski dobi) imajo samo tisti upokojenci, ki živijo samo od pokojnine, ker nimajo drugih prispevkov in davkom zavezanih dohodkov.

2. Upokojencem, ki imajo poleg pokojnine še druge davkom in prispevkom zavezane dohodke, pripada varstveni dodatek, ki se zmanjšuje v sorazmerju z drugimi dohodki:

a) Upokojenec s 15-letno pokojninsko dobo in pokojnino 6720 dinarjev mesečno, ki ima druge dohodke v višini 100 000 dinarjev letno (8333 dinarjev na mesec), ima pravico do varstvenega dodatka v znesku 8451 dinarjev na mesec tj. 75 % od polnega zneska dodatka v višini 11 268 dinarjev mesečno. Torej bodo njegovi prejemki znašali:

— pokojnina	6 720 dinarjev mesečno
— varstveni dodatek	8 451
— drugi dohodki	8 333
S k u p a j	23 504 dinarjev mesečno

b) Upokojenec s 25-letno pokojninsko dobo in pokojnino 10 560 dinarjev mesečno, ki ima 75 000 dinarjev letno drugih dohodkov (6250 dinarjev mesečno), ima pravico do varstvenega dodatka v znesku 8515 dinarjev mesečno,

tj. 75 % od polnega zneska dodatka v višini 11 354 dinarjev mesečno. Tako bi njegovi prejemki znašali:

— pokojnina	10 560 dinarjev mesečno
— varstveni dodatek	8 515
— drugi dohodki	6 250
S k u p a j	25 305 dinarjev mesečno

c) V istem primeru kakor pod b), samo da ima upokojenec druge dohodke v višini 100 000 dinarjev letno (8333 dinarjev mesečno), bi njegovi prejemki znašali:

— pokojnina	10 560 dinarjev mesečno
— varstveni dodatek	6 607
(tj. 8515 dinarjev manj 1908 dinarjev, za kolikor skupni prejemki ob 75-odstotnem varstvenem dodatku presegajo 25 500 din mesečno).	
— drugi dohodki	8 333
S k u p a j	25 500 dinarjev mesečno

V zakonskem predlogu predvideni sistem zmanjševanja obsega pravice do varstvenega dodatka mora preprečevati, da bi upokojenec, ki ima še druge prispevkom in davkom zavezane dohodke z varstvenim dodatkom prihajal v ugodnejši materialni položaj kakor upokojenec s 40-letno pokojninsko dobo, ki prejema samo pokojnino, ki pri pokojninski osnovi 30 000 dinarjev znaša 25 500 dinarjev mesečno.

Predlagani sistem bo torej omejeval število upravičencev do varstvenega dodatka predvsem po premoženjskih razmerah.

II.

S predlaganim sistemom priznavanja varstvenega dodatka bo okoli 30 000 upokojencev prejelo varstveni dodatek, kar pomeni, da se bo število upravičencev do varstvenega dodatka povečalo od sedanjih 14 800 na okoli 30 000.

Toliko povečanje upravičencev do varstvenega dodatka je predvsem posledica zveznih količnikov, ki jih je treba obvezno uporabljati pri prevedbi pokojnin in ki so prirejeni jugoslovanskemu povprečju, ne pa specifičnim razmeram v naši republici.

Sredstva za varstveni dodatek se bodo od sedanjih 513 milijonov dinarjev, izplačanih v letu 1964, povečala predvidoma na 2 milijardi dinarjev.

III.

Ker je dinamika gibanja dohodkov tako velika, da po določenem času v zakonu predvideni zneski ne bodo več ustrezali dejanskemu stanju, iz kakršnega izhajajo zakonski predlog, je v njem predvideno pooblastilo Izvršnemu svetu, da te zneske prilagaja gibanju osebnih dohodkov in življenjskih stroškov.

Družinski člani gospodinjstva, katerih dohodki se jemljejo v poštev pri ugotavljanju dohodkov gospodinjstva po 2. členu predloga, so naštetih v 3. členu predloga, drugi člani pa urejajo predvsem tehniko obračunavanja pripadajočih zneskov varstvenega dodatka zakonitim upravičencem.

V predlogu zakona je določeno, da se zakon uporablja od 1. januarja 1965, ker ima takšno določbo tudi temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju, v katerem je podlaga za izdajo tega zakona.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za delo in socialno zavarovanje

POROČILO

k predlogu zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka

Odbor za delo in socialno zavarovanje Republiškega zbora je na svoji 16. seji dne 17. februarja 1965 skupno z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora razpravljal o predlogu zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka.

V načelni razpravi se je odbor strinjal z zakonskim predlogom, menil pa je, da je potrebno nekatera določila predloga zakona poenostaviti, ker bi bila drugače realizacija zakona težavna; povzročala bi težave ne samo službi socialnega zavarovanja, temveč tudi prizadetim zavarovancem pri uveljavljanju njihovih pravic.

Odbor je opozoril na problem prijavljanja in evidence dohodkov upokoženec, ki vplivajo na pravico le-teh do varstvenega dodatka. Hkrati je poudaril, da bi moral postopek za uveljavljanje pravice do varstvenega dodatka temeljiti na zaupanju v zavarovance in da bi moral biti čimbolj enostaven.

V razpravi je bilo izraženo tudi mnenje, da na pravico do varstvenega dodatka ne bi smeli vplivati dohodki, doseženi v preteklem letu, temveč le dohodki v tekočem letu, kot je to predvideno za katastrski dohodek. V primeru, da bi se upoštevali dohodki, doseženi v preteklem letu, bi bili prizadeti zavarovanci, ki so v preteklem letu sicer ustvarili dohodek nad dopustnim maksimumom, v tekočem letu pa nimajo poleg pokojnine nobenih dohodkov oziroma dohodkov, ki ne presegajo dopustnega maksimuma.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spremembe in dopolnitve:

— besedilo 1. odstavka 2. člena se nadomesti z naslednjim besedilom: »Pravico do varstvenega dodatka ima upokojenec, če njegovi prispevku in davku zavezani dohodki ne presegajo letno 100 000 dinarjev, posameznega člana njegovega gospodinjstva pa letno 50 000 dinarjev. Varstveni dodatek gre upokojencu s prvim naslednjim mesecem, ko izpolni pogoje po tem zakonu.«

Odbor je navedeno spremembo sprejel, ker meni, da je treba v večji meri zaščititi predvsem zavarovance, ki imajo poleg pokojnine še relativno majhne dohodke, ki so zavezani prispevku in davku. Gre za kategorijo upokoženec, katerih omenjeni letni dohodki ne presegajo zneska 100 000 dinarjev. Ti upokojenci predstavljajo večino upravičencev do varstvenega dodatka, ker njihova pokojnina ne dosega mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov.

— V 4. odstavku 2. člena se v 1. vrsti za besedo »dodatkom« črta vejica ter se besedilo: »ugotovljenim po odstotkih iz prejšnjega odstavka in drugih

dohodkov, zavezanih« nadomesti z besedilom »in z drugimi dohodki, zavezanimi«.

Ta sprememba je potrebna zaradi spremembe 1. odstavka tega člena.

— V 2. vrsti 9. člena se besedi »zneske, navedene« nadomestita z besedama »zneska, navedena«.

Sprememba je redakcijskega značaja v zvezi s spremembo 1. odstavka 2. člena.

Predstavnik Izvršnega sveta se je z vsemi navedenimi predlogi za spremembe in dopolnitve strinjal.

Odbor je za poročevalca na seji zbora določil poslanca Franca Lebna.

Št.: 191-10/65

Ljubljana, 18. februarja 1965

Predsednik:

Janez Japelj l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka

Odbor Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom za delo in socialno zavarovanje Republiškega zbora dne 17. februarja 1965 razpravljal o predlogu zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka.

Odbor se je načeloma strinjal z zakonskim predlogom, menil pa je, da je potrebno nekatera določila predloga zakona poenostaviti, ker bi bila drugače realizacija zakona težavna; povzročila bi težave ne samo službi socialnega zavarovanja, temveč tudi prizadetim zavarovancem pri uveljavljanju njihovih pravic.

Odbor je opozoril na problem prijavljanja in evidence dohodkov upokojencev, ki vplivajo na pravico le-teh do varstvenega dodatka. Hkrati je poudaril, da bi moral postopek za uveljavljanje pravice do varstvenega dodatka temeljiti na zaupanju v zavarovance in da bi moral biti čimbolj enostaven.

V razpravi je bilo izraženo tudi mnenje, da na pravico do varstvenega dodatka ne bi smeli vplivati dohodki, doseženi v preteklem letu, temveč le dohodki v tekočem letu, kot je to predvideno za katastrski dohodek. V primeru, da bi se upoštevali dohodki, doseženi v preteklem letu, bi bili prizadeti zavarovanci, ki so v preteklem letu sicer ustvarili dohodek nad dopustnim maksimumom, v tekočem letu pa nimajo poleg pokojnine nobenih dohodkov oziroma dohodkov, ki ne presegajo dopustnega maksimuma.

Pri podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spremembe in dopolnitve:

K 2. členu: Celotno besedilo prvega odstavka se nadomesti z naslednjim besedilom:

»Pravico do varstvenega dodatka ima upokojenec, če njegovi prispevku ali davku zavezani dohodki ne presegajo letno 100 000 din, posameznega člana njegovega gospodinjstva pa letno 50 000 din. Varstveni dodatek gre upokojencu s prvim naslednjim mesecem, ko izpolni pogoje po tem zakonu.«

Odbor je navedeno spremembo sprejel, ker meni, da je treba v večji meri zaščititi predvsem zavarovance, ki imajo poleg pokojnine še relativno majhne dohodke, ki so zavezani prispevku in davku. Gre za kategorizacijo upokojencev, katerih omenjeni letni dohodki ne presegajo zneska 100 000 din. Ti upokojenci predstavljajo večino upravičencev do varstvenega dodatka, ker njihova pokojnina ne dosega mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov.

V 4. odstavku se v 1. vrsti za besedo »dodatkom« črta vejica, besedilo: »ugotovljenim po odstotkih iz prejšnjega odstavka, in drugih dohodkov, zvezanih« pa se nadomesti z besedilom »in drugimi dohodki, zvezanimi«.

Ta sprememba je potrebna zaradi spremembe prvega odstavka tega člena.

K 9. členu: V drugi vrsti se besedi »zneske, navedene« nadomestita z besedama »zneska, navedena«.

Sprememba je redakcijskega značaja v zvezi s spremembo 1. odstavka 2. člena.

Predstavniki Izvršnega sveta se je z vsemi navedenimi predlogi za spremembe in dopolnitve strinjal.

Odbor je za poročevalca na seji zbora določil poslanca Vinka Kastelica.

Št.: 191-10/65

Ljubljana, 18. februarja 1965

Podpredsednica:

Minka Kovač l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

DODATNO POROČILO

k predlogu zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora je na svoji seji dne 26. 2. 1965 obravnaval amandmaje k predlogu zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka, ki jih je predložil predlagatelj zakonskega predloga.

Predstavniki Izvršnega sveta je na osnovi načelnega mnenja in amandmaja k 2. členu, sprejetega dne 17. 2. 1965 na skupni seji odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Socialno-zdravstvenega zbora ter odbora za delo in socialno zavarovanje Republiškega zbora predlagal spremembo 2. člena tako, da se glasi:

»2. člen

Pravico do varstvenega dodatka ima upokojenec, če njegovi prispevku in davku zavezani dohodki ne presegajo letno 100 000 dinarjev, posameznega člana

njegovega gospodinjstva pa letno 50 000 dinarjev. Varstveni dodatek gre upokojencu s prvim naslednjim mesecem, ko izpolni pogoje po tem zakonu.

Ce je v dohodku zajet samo katastrski dohodek od kmetijstva ali če je v dohodku všteti tudi katastrski dohodek, se ta računa dvojno. Kot drugi dohodki so mišljeni prispevku ali davku zavezani dohodki. Dohodek, oproščen prispevka ali davka, se upošteva na podlagi idealno ugotovljene davčne osnove.

Katastrski dohodek in drugi dohodki se štejejo za tekoče leto, v primerih, ko se prispevki in davki odmerjajo po preteku leta, se štejejo dohodki iz prejšnjega leta.

Med dohodke po tem členu se ne štejejo pokojnine in tisti dohodki, ki niso zavezani prispevku ali davku.

Ce prejema upokojenec poleg pokojnine iz jugoslovanskega pokojninskega zavarovanja tudi pokojnino ali rento od inozemskega nosilca socialnega zavarovanja, se pri ugotavljanju pravice do varstvenega dodatka zneska obeh pokojnin oziroma zneska pokojnine in rente seštevata.«

Odbor se je s predlagano spremembo strinjal, ker je v skladu z načelnim mnenjem, ki ga je dal na seji dne 17. 2. 1965.

Predstavniki Izvršnega sveta je pojasnil, da je zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije na seji dne 22. 2. 1965 predlagala še naslednje spremembe k 5. in 9. členu zakonskega predloga, ki jih je predstavnik Izvršnega sveta sprejel in so postale sestavni del zakonskega predloga.

K 5. členu: V drugi vrsti tretjega odstavka naj se črtata besedi »kot taki«.

Odbor se je strinjal s spremembo. Sprememba je redakcijskega značaja.

K 9. členu: Beseda »lahko« v prvi vrsti naj se črta.

Odbor se je strinjal s spremembo. Sprememba je potrebna zato, da bi bilo pooblastilo bolj konkretno in ne bi dopuščala popolne arbitrarnosti, ki izhaja iz besede »lahko«.

Št.: 191-10/65

Ljubljana, 26. februarja 1965

Podpredsednica:
Minka Kovač l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona za priznavanje varstvenega dodatka

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 22. 2. 1965 obravnavala predlog zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi je bilo ugotovljeno, da se s predlaganim zakonom ustrezno realizira določba 5. odstavka 37. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. l. SFRJ, št. 21/64), ki prenaša na republike pravico, da s svojimi predpisi določijo višino dohodkov gospodinjstva, ob kateri upoko-

jencu pripada pravica do varstvenega dodatka ter način uživanja in izgube pravice do varstvenega dodatka. K zakonskemu predlogu ni bilo načelnih pripomb.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je predstavnik Izvršnega sveta predlagal spremembo 2. člena tako, da se glasi:

»2. člen

Pravico do varstvenega dodatka ima upokojenec, če njegovi prispevku in davku zavezani dohodki ne presegajo letno 100.000 dinarjev, posameznega člana njegovega gospodinjstva pa letno 50 000 dinarjev. Varstveni dodatek gre upokojencu s prvim naslednjim mesecem, ko izpolni pogoje po tem zakonu.

Če je v dohodku zajet samo katastrski dohodek od kmetijstva ali če je v dohodku všteti tudi katastrski dohodek, se ta računa dvojno. Kot drugi dohodki so mišljeni prispevku ali davku zavezani dohodki. Dohodek, oproščen prispevka ali davka, se upošteva na podlagi idealno ugotovljene davčne osnove.

Katastrski dohodek in drugi dohodki se štejejo za tekoče leto, v primerih, ko se prispevki in davki odmerjajo po preteku leta, se štejejo dohodki iz prejšnjega leta.

Med dohodke po tem členu se ne štejejo pokojnine in tisti dohodki, ki niso zavezani prispevku ali davku.

Če prejema upokojenec poleg pokojnine iz jugoslovanskega pokojninskega zavarovanja tudi pokojnino ali rento od inozemskega nosilca socialnega zavarovanja, se pri ugotavljanju pravice do varstvenega dodatka zneska obeh pokojnin oziroma zneska pokojnine in rente seštevata.«

Novo besedilo 2. člena je bilo predlagano na osnovi načelnega mnenja in amandmaja k 2. členu, sprejetega dne 17. 2. 1965 na skupni seji odbora za delo in socialno zavarovanje Republiškega zbora ter odbora Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov. Komisija se je s predlagano spremembo strinjala. Komisija tudi ni imela pripomb glede amandmaja navedenih dveh odborov k 9. členu zakonskega predloga.

Komisija je sama predlagala naslednje spremembe in dopolnitve zakonskega predloga.

K 5. členu: V drugi vrsti tretjega odstavka naj se črtata besedi »kot take«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 9. členu: Besedo »lahko« v prvi vrsti naj se črta.

Sprememba je potrebna zato, da bi bilo pooblastilo bolj konkretno in ne bi dopuščalo popolne arbitrarnosti, ki izhaja iz besede »lahko«.

Predstavnik Izvršnega sveta se je z obema predlogoma za spremembo strinjal in sta tako postala sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlaganimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zbornica Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 191-10/65

Ljubljana, 22. februarja 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA
o Pedagoškem svetu SR Slovenije

1. člen

Ustanovi se Pedagoški svet SR Slovenije (v nadaljnjem besedilu: pedagoški svet) kot republiški strokovni organ za določanje predmetnikov in učnih načrtov za osnovne šole in za šole druge stopnje.

2. člen

Pedagoški svet ima predsednika in 14 članov. Predsednika in člane imenuje Skupščina SR Slovenije izmed strokovnjakov, ki se ukvarjajo z vzgojo in izobraževanjem, ter izmed drugih družbenih delavcev.

Predsednik in člani pedagoškega sveta se imenujejo za štiri leta. Vsaki dve leti se imenuje na novo polovica njegovih članov. Pri prvem imenovanju se določi, kateri člani so imenovani za dve leti.

3. člen

Pedagoški svet lahko za obravnavo predmetnikov in učnih načrtov posameznih vrst šol imenuje strokovne komisije izmed svojih članov in izmed drugih strokovnjakov.

4. člen

Pedagoški svet sprejme pravilnik o organizaciji in delu, ki ga potrdi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Administrativne zadeve pedagoškega sveta opravlja za šolstvo pristojni republiški upravni organ.

5. člen

Pedagoški svet določi predmetnik in učni načrt za osnovno šolo v skladu z osnovami za enoten pouk v osnovni šoli, ki so določene z zveznimi predpisi, in na predlog za šolstvo pristojnega republiškega upravnega organa.

6. člen

Pedagoški svet določi osnove za predmetnike in učne načrte šol druge stopnje na predlog za šolstvo pristojnega republiškega upravnega organa, kolikor z zakonom o posameznih vrstah šol druge stopnje ni drugače določeno.

Na podlagi osnov iz prejšnjega odstavka določi šola s svojim statutom predmetnik in učni načrt.

7. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

O B R A Z L O Ž I T E V

Po šesti alineji 168. člena starega splošnega zakona o šolstvu je predmetnike in učne načrte za vse vrste šol predpisoval republiški svet za šolstvo. V tretjem odstavku 10. člena novega splošnega zakona o šolstvu (Uradni list SFRJ, št. 4-48/64) pa je določeno, da se predmetniki in učni načrti določajo na način, predpisan z zakonom. V skladu z drugim odstavkom 22. člena zakona o izvedbi

ustave SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 10-91/63) so prešle naloge, ki sta jih opravljala svet za šolstvo LRS in svet LRS za strokovno izobraževanje na republiški sekretariat za šolstvo. Tako naj bi po tej določbi predpisoval predmetnike in učne načrte republiški sekretariat za šolstvo. Novi zakon o osnovni šoli pa v 22. členu določa, da pravilnike in učne načrte za osnovno šolo predpisuje pedagoški svet; to naj bi se uveljavilo tudi za šole druge stopnje.

Predmetnik in učni načrt sta za vsako šolo zelo pomembna dokumenta, ker določata vsebino in obseg vzgojno-izobraževalnega procesa, zato jih lahko predpisuje oziroma določa samo telo, sestavljeno iz strokovnjakov, ki se ukvarjajo z vzgojo in izobrazbo, ter iz drugih javnih družbenih delavcev. To telo pa naj ne bi predpisovalo dokončnih predmetnikov in učnih načrtov, temveč naj bi glede na vrsto in stopnjo šole dopuščalo, da bi šole na podlagi svojih samoupravnih pravic predmetnike in učne načrte dopolnjevale. Predpisani predmetniki in učni načrti naj bi zlasti zagotavljali enotna načela za splošne vzgojno-izobraževalne smotre ter glede na posamezno vrsto in stopnjo šole potrebno raven splošne in strokovne izobrazbe. Tako naj bi republiško telo (Pedagoški svet SR Slovenije) predpisalo za osnovno šolo kot obvezno šolo celoten predmetnik in učni načrt. Za šole druge stopnje naj bi republiško telo predpisalo le osnove za predmetnike in učne načrte. Te osnove naj bi razen enotnih načel in splošnih smotrov ter ravni splošne in strokovne izobrazbe zagotovile tudi enotnost in enakost vzgojno izobraževalnega procesa enakih vrst strokovnih šol.

Predlog zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije ima tele značilnosti:

1. Zakon naj bi urejal določanje predmetnikov in učnih načrtov za osnovno šolo in šole druge stopnje. Za osnovno šolo in šole druge stopnje se štejejo osnovne šole, osnovne šole z učnim jezikom posamezne narodnosti, dvojezične osnovne šole, posebne osnovne šole, gimnazije, vzgojiteljske šole, strokovne šole (poklicne, tehnične in umetniške šole) ter take šole za posamezne narodnosti in posebne šole druge stopnje. Določanje predmetnikov in učnih načrtov visokošolskih zavodov ureja zakon o visokem šolstvu.

2. Z zakonom naj se ustanovi Pedagoški svet SR Slovenije kot republiško strokovno telo, ki bo predpisovalo na predlog za šolstvo pristojnega republiškega upravnega organa predmetnike in učne načrte za osnovne šole ter osnove predmetnikov in učnih načrtov za šole druge stopnje.

3. Predsednika in člane pedagoškega sveta naj imenuje Skupščina SRS izmed priznanih strokovnjakov, ki se ukvarjajo z vzgojo in izobraževanjem, in izmed drugih javnih družbenih delavcev. Mandatna doba naj bi bila štiri leta. Zaradi kontinuitete dela naj bi se po dveh letih polovica članov izmenjala.

4. Za šolstvo pristojni republiški upravni organ naj bi pripravljaj v sodelovanju z zavodom za napredek šolstva SRS in zavodom SRS za strokovno izobraževanje ter z drugimi strokovnimi službami predloge predmetnikov in učnih načrtov oziroma osnove za predmetnike in učne načrte.

5. Pedagoški svet naj bi predloge za šolstvo pristojnega republiškega upravnega organa obravnaval v svojih strokovnih komisijah, ki bi jih imenoval za posamezne vrste in stopnje šol.

6. Za šolstvo pristojni republiški upravni organ naj bi opravljal vse administrativne zadeve pedagoškega sveta.

Taka ureditev določanja predmetnikov in učnih načrtov bi razbremenila predpise o posameznih vrstah šol, uvedla enotno prakso in omogočila pregled nad uresničevanjem vzgojnih in izobraževalnih smotrov v šolah.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

POROČILO

k predlogu zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je na skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora dne 3. 3. 1965 obravnaval predlog zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Odbor je v načelni razpravi ugotovil, da se s predmetniki in učnimi načrti odločilno vpliva na vsebino in obseg vzgojno-izobraževalnega dela v šolah. Zato je treba, da jih določa za osnovne šole v celoti, za šole II. stopnje pa v osnovah posebno telo, ki ga bodo sestavljali pedagoški strokovnjaki in drugi javni družbeni delavci. Potrebno pa je tudi, da dobi te akte na vpogled Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spreminjavalne in dopolnilne predloge:

1. Besedilo drugega odstavka 2. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Predsednik in člani pedagoškega sveta se imenujejo za štiri leta in so po preteku te dobe lahko ponovno imenovani.«

2. 5. in 6. člen se združita v novi 5. člen, njuno besedilo pa spremeni tako, da se 5. člen glasi:

»Na predlog za šolstvo pristojnega republiškega upravnega organa določi pedagoški svet predmetnik in učni načrt za osnovno šolo ter osnove za predmetnike in učne načrte šol II. stopnje, kolikor z zakonom o posameznih vrstah šol II. stopnje ni drugače določeno.

Na podlagi osnov iz prejšnjega odstavka določi šola s svojim statutom predmetnik in učni načrt.«

3. Petemu členu sledi novi šesti člen, ki se glasi:

»Preden sprejme pedagoški svet predmetnik in učni načrt za osnovno šolo oziroma osnove za predmetnike in učne načrte šol II. stopnje, jih pošlje na vpogled Prosvetno-kulturnemu zboru Skupščine SR Slovenije«...

Z navedenimi spreminjavalnimi in dopolnilnimi predlogi se je predstavnik Izvršnega sveta strinjal.

Odbor za prosveto in kulturo predlaga Republiškem zboru, da sprejme zakonski predlog z navedenimi spremembami in dopolnitvami.

Odbor je za svojega poročevalca določil Kristino Lovrenčič.

Št.: 022-66/65

Ljubljana, 4. marca 1965

Predsednik:

Drago Seliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za prosveto in kulturo dne 3. marca 1965 obravnaval predlog zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi zakonskega predloga je odbor ugotovil, da 22. člen zakona o osnovni šoli določa, da predpisuje predmetnike in učne načrte pedagoški svet. Ker so predmetniki in učni načrti zelo pomembni dokumenti vzgojno izobraževalnih ustanov, saj določajo vsebino in obseg njihovega vzgojno izobraževalnega dela, je prav, da jih določa posebno telo, sestavljeno iz pedagoških strokovnjakov in javnih družbenih delavcev.

Za osnovno šolo kot obvezno šolo naj pedagoški svet predpiše celoten predmetnik in učni načrt, za šole II. stopnje pa le njune osnove. Tako naj bodo zagotovljena enotna načela glede splošnih vzgojno izobraževalnih smotrov in enakost vzgojno izobraževalnega procesa glede na posamezno vrsto in stopnjo šol.

V razpravi je bilo tudi predlagano, naj bi pedagoški svet predmetnike in učne načrte pred sprejemom poslal Prosvetno-kulturnemu zboru na vpogled.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spreminjevalne in dopolnilne predloge:

K 2. členu: Besedilo drugega odstavka se spremeni tako, da se glasi:

»Predsednik in člani pedagoškega sveta se imenujejo za štiri leta in so po preteku te dobe lahko ponovno imenovani.«

K 5. in 6. členu: Besedilo obeh členov se združi v nov, peti člen, ki se spremenjen glasi:

»5. člen

Na predlog za šolstvo pristojnega republiškega upravnega organa določi pedagoški svet predmetnik in učni načrt za osnovno šolo ter osnove za predmetnike in učne načrte šol II. stopnje, kolikor z zakonom o posameznih vrstah šol II. stopnje ni drugače določeno.

Na podlagi osnov iz prejšnjega odstavka določi šola s svojim statutom predmetnik in učni načrt.«

Petemu členu sledi nov, šesti člen, ki se glasi:

»6. člen

Preden sprejme pedagoški svet predmetnik in učni načrt za osnovno šolo oziroma osnove za predmetnike in učne načrte šol II. stopnje, jih pošlje na vpogled Prosvetno-kulturnemu zboru Skupščine SR Slovenije.«

Predstavnik Izvršnega sveta se je z navedenimi spreminjevalnimi in dopolnilnimi predlogi, ki jih je sprejel tudi odbor Republiškega zbora za prosveto in kulturo, strinjal in so postali sestavni del zakonskega predloga.

Odbor predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

Za svojega poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanko Magdo Malovrh.

St.: 022-66/65

Ljubljana, 4. marca 1965

Predsednik:
Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije

Na svoji seji dne 3. 3. 1965 je zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije obravnavala predlog zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije, ki ga je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

V splošni obravnavi je bilo ugotovljeno, da se s predlogom zakona vzpostavlja poseben kolegialni republiški organ, ki ga je predvidela določba 22. člena zakona o osnovni šoli in ki naj določa pravilnike in učne načrte za osnovno šolo. Po zakonskem predlogu naj bi pedagoški svet predpisoval tudi osnove za predmetnike in učne načrte za šole druge stopnje.

V podrobni obravnavi določb zakonskega predloga je bilo postavljeno vprašanje, ali je prav, da se pedagoški svet v zakonu označuje kot strokovni organ (1. člen) in ali lahko kot tak izdaja predpise. Po določbi prvega odstavka 194. člena ustave SR Slovenije se za opravljanje nalog državne uprave iz republiške pristojnosti ustanovijo republiški sekretariati in drugi republiški upravni organi; po drugem odstavku istega člena ustave se za opravljanje določenih strokovnih, upravnih in drugih zadev iz republiške pristojnosti lahko ustanovijo sveti in zavodi. Naloge, ki naj jih opravlja pedagoški svet, so po svoji vsebini tipične strokovne naloge, zato je pravilno, da se v zakonu tudi označi kot strokovni organ. Po določbi 197. člena ustave lahko republiški sekretarji in drugi funkcionarji na čelu republiških upravnih organov izdajajo izvršilno-upravne predpise, če so za to pooblašteni z zakonom ali s predpisom Izvršnega sveta. Po mnenju komisije so naloge pedagoškega sveta strokovno-upravnega značaja, zaradi česar lahko opravlja tudi normativno dejavnost, če je v določenem okviru z zakonom za to izrecno pooblaščen. Ne glede na to pa je komisija mnenja, da predmetniki in učni načrti oziroma osnove zanj niso predpisi v ožjem smislu tega pojma, ampak obvezni strokovno-tehnični normativi (standardi). Zaradi vsega navedenega po mnenju komisije z gledišča ustavne ureditve in pravnega sistema ne more biti ovire, da pedagoški svet, čeprav ni organ republiške uprave v ožjem smislu te besede, predpisuje predmetnike in učne

načrte za osnovne šole oziroma osnove za šole druge stopnje. Bodoči zakon o republiški upravi bo moral to problematiko neposredno razčistiti.

Zakonodajno-pravna komisija je mnenja, da je predlagani zakon v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zbornica Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 022-66/65

Ljubljana, 3. marca 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k amandmajem k predlogu zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 6. marca 1965 obravnavala amandmaje k predlogu zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije, ki sta jih na skupni seji dne 3. 3. 1965 predlagala odbor za proučevanje in drugih predlogov Prosvedno-kulturnega zbora.

Komisija k amandmajem nima pripomb.

Št.: 022-66/65

Ljubljana, 8. marca 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA
o ustanovitvi pedagoškega inštituta

1. člen

Ustanovi se pedagoški inštitut kot znanstveno-raziskovalni zavod na področju vzgoje in izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: inštitut).

Sedež inštituta je v Ljubljani.

2. člen

Inštitut na področju vzgoje in izobraževanja zlasti:

- proučuje in raziskuje fundamentalne in aktualne probleme;
- razvija in izpopolnjuje raziskovalne znanstvene metode in postopke;
- objavlja izsledke svojega znanstvenega in strokovnega dela;
- proučuje možnosti in oblike uporabe izsledkov svojega znanstvenega in strokovnega dela;

— sodeluje s filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani in z drugimi visokošolskimi zavodi ter z domačimi in tujimi znanstvenimi zavodi in organizacijami;

— sodeluje z delovnimi in z drugimi organizacijami, zlasti s prosvetno pedagoško službo, s šolami ter z drugimi vzgojnimi in izobraževalnimi zavodi;
— sodeluje pri vzgoji znanstvenega naraščanja ter pri izpopolnjevanju strokovnjakov.

3. člen

Pri upravljanju inštituta sodelujejo predstavniki javnosti. Dva predstavnika javnosti imenuje Izvršni svet, po enega predstavnika javnosti pa delegirajo filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, pedagoška akademija v Ljubljani, pedagoška akademija v Mariboru, Zveza pedagoških društev SRS, Zavod za napredek šolstva SRS in Zavod SRS za strokovno izobraževanje.

4. člen

Direktorja inštituta izvoli svet inštituta na podlagi razpisa za štiri leta. Po preteku te dobe je direktor lahko ponovno izvoljen.

5. člen

S statutom inštituta se v skladu s tem zakonom in z drugimi predpisi podrobneje določijo njegove naloge, njegova organizacija, delovno področje in odgovornost organov upravljanja ter druga vprašanja, ki so pomembna za samoupravljanje v inštitutu.

6. člen

Inštitut dobiva sredstva za opravljanje svojih nalog z delovnega programa na podlagi pogodb z ustanoviteljem in z drugimi naročniki.

7. člen

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije imenuje začasni svet inštituta ter vršilca dolžnosti direktorja inštituta za čas, dokler ne bodo v skladu s statutom inštituta organizirani organi upravljanja inštituta.

Začasni svet inštituta izvršuje vse pravice in dolžnosti, ki jih imajo organi upravljanja znanstvenih zavodov.

8. člen

Inštitut začne z delom v tridesetih dneh po objavi tega zakona v »Uradnem listu SRS«.

Da se zagotovi reden začetek dela inštituta, lahko začasni svet inštituta ureja začasno tudi vprašanja, ki bi morala biti urejena s statutom inštituta.

9. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Družbeni razvoj postavlja tudi pedagogiki vsakodnevno nove in zahtevne naloge. Ideološko postavljeni cilji in naloge vzgajanja in izobraževanja, koncipirani sistem šolstva v naši državi, izgrajevanje stališč o izobraževanju odraslih itd. zahtevajo znanstveno obravnavanje konkretnih problemov, če hočemo reali-

zirati ideje šolske reforme in reforme celotnega družbenega vzgajanja. Posebno naša pedagoška praksa naleti na najrazličnejše probleme, za katere zahteva teoretične rešitve in pojasnila. Samo prenašanje praktičnih izkušenj bi moglo voditi v praktikizem in šablonsko uporabo brez prave smiselne orientacije. Vse to zahteva, da čimprej začnemo z znanstvenim proučevanjem problemov vzgajanja in izobraževanja, kar je pogoj za nadaljnji razvoj pedagoške teorije in prakse.

Na tem področju dejavnosti smo precej zaostali v primerjavi s celotnim razvojem in s potrebami družbe, čeprav smo tudi doslej že bolj ali manj organizirano znanstveno delali na področju pedagogike ter tako dosegli tudi nekaj rezultatov.

Vprašanju zaostajanja znanstveno-raziskovalnega dela na področju teorije vzgajanja in izobraževanja je posvetil pozornost Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SRS, zlasti ob obravnavanju sedemletnega programa perspektivnega razvoja šolstva in ob obravnavanju prosvetno pedagoške službe. Tudi Zveza pedagoških društev Slovenije je pogosto razpravljala o tem vprašanju ter ugotovila:

— da v SR Sloveniji ni nobene ustanove, ki bi se izključno ukvarjala z znanstveno-raziskovalnim delom na področju vzgajanja in izobraževanja;

— da obstoječe ustanove: oddelek za pedagogiko na filozofski fakulteti, Zavod za napredek šolstva SRS, Zavod SRS za strokovno izobraževanje, pedagoške akademije, zavodi za prosvetno pedagoško službo in Slovenski šolski muzej v Ljubljani izvršujejo specifično šolsko-učne, operativne in druge strokovne naloge. Tudi te ustanove si po svojih možnostih prizadevajo, da bi prispevale delež k znanstvenemu reševanju vzgojnih in drugih problemov, toda vse to jim je le vzporedna naloga in ne razpolagajo niti s materialnimi sredstvi niti z zadostnim kadrom za raziskovalno delo;

— da zaradi takega stanja fundamentalno raziskovalno delo na področju vzgoje in izobraževanja v naši republiki zaostaja za vse večjimi potrebami po temeljitem raziskovalnem delu in po znanstvenem spremljanju razvoja šolstva, praktičnega vzgajanja in izobraževanja. Zato se tudi proces in razvoj šolske reforme v praksi rešuje in odvija z mnogimi težavami;

— da ni v naši republiki urejenega in moderno organiziranega dokumentacijskega centra za uspešno poglobljeno raziskovalno pedagoško delo. Čeprav obstaja več pedagoških knjižnic, vendar nobena od njih ni niti kompletirana niti ni sodobno tehnično urejena. Močno se čuti potreba po urejenem pedagoškem arhivu, pa tudi delo Slovenskega šolskega muzeja je zaradi pomanjkanja prostorov zelo otežkočeno;

— da tudi izdajanje pedagoških publikacij v naši republiki ni zadovoljivo in da zaradi materialnih težav ter zaradi neorganizirane delavnosti v tej smeri celo upada.

Po obsežnih razpravah o teh pomembnih vprašanjih, tako v organih skupščine SRS, kakor tudi v ustreznih strokovnih organizacijah je bilo sklenjeno:

— da je potrebno ustanoviti pedagoški inštitut kot samostojni znanstveni raziskovalni zavod v SR Sloveniji, organiziran po načelih samoupravljanja z določenim številom stalnih in zunanjih znanstvenih sodelavcev. Tak inštitut bi s svojim znanstvenim delom združeval in pospeševal znanstveno delo tudi v vseh prej omenjenih šolskih in strokovnih ustanovah;

— da pedagoški, znanstveno-raziskovalni inštitut v perspektivi organizira centralno pedagoško knjižnico in pedagoški arhiv ter tako ustanovi dokumentacijski center za znanstveno delo;

— da se stalni kader znanstvenih sodelavcev inštituta izbere med mlajšimi pedagogi, ki so diplomirali iz pedagogike kot glavnega predmeta na filozofski fakulteti. Ti diplomirani pedagogi naj bi v dveh letih dosegli znanstveno stopnjo magistra na ta način, da bi znanstveno obravnavali teme, ki so sestavni del programa znanstvenega dela pedagoškega inštituta;

— da se stalni sodelavci inštituta postopoma izpopolnjujejo v inozemstvu pri ustreznih ustanovah za uspešno znanstveno raziskovalno delo v inštitutu;

— da inštitut v sodelovanju z zavodom za napredek šolstva SRS in Zavodom SRS za strokovno izobraževanje ponovno vzpostavi mrežo eksperimentalnih šol, ki naj se povsem opremijo za svoje naloge in se na ustrezen način vključijo tudi v delo inštituta, ki bo moral na teh šolah organizirati znanstvene eksperimente iz svojega delovnega programa;

— da dobi pedagoški inštitut potrebna finančna sredstva in druge pogoje za znanstveno-raziskovalno delo in za publiciranje rezultatov tega dela.

Da bi takoj po ustanovitvi zagotovili pedagoškemu inštitutu ustrezne delovne pogoje, ki bi omogočili nemoteno delo, so že predvidena potrebna sredstva in viri financiranja inštituta. V letošnjem letu bo inštitut potreboval okoli 36 milijonov dinarjev, pri čemer je upoštevano tudi sofinanciranje eksperimentalnih osnovnih šol in šol druge stopnje v letu 1965, ki bi jih upoštevali v šolskem letu 1965/66. Ta sredstva bodo predvidoma zagotovljena iz proračunov Republiškega sekretariata za šolstvo, Republiškega sekretariata za raziskovalno delo in visoko šolstvo, sklada SRS za šolstvo ter iz drugih proračunskih virov. Glede na program raziskovalnega dela, ki ga bo opravljal inštitut, bo predvidoma zaprosil za sofinanciranje določenih tem tudi sklad Borisa Kidriča.

Republiški sekretariat za šolstvo je v zvezi s pripravami za ustanovitev inštituta proučil tudi možnosti za vključitev v inštitut posameznih pedagoških strokovnjakov, ki se bodo prijavi na razpis, ker izpolnjujejo pogoje za znanstveno-raziskovalno ter strokovno-proučevalno delo. Interes in pripravljenost posameznih pedagoških strokovnjakov za delo v bodočem inštitutu zagotavljata, da se bo lahko izoblikovalo temeljno jedro prvih stalnih sodelavcev inštituta, ki bodo imeli ustrezne pogoje za delo v znanstveno-raziskovalnem zavodu, kakršen bo pedagoški inštitut. Tudi oddelek za pedagogiko na filozofski fakulteti je pripravljen prevzeti usposabljanje mlajših sodelavcev bodočega inštituta, ki naj bi se s študijem na tretji stopnji čimprej pridobil naziv magistrstov oziroma specialistov. Proučujejo pa se tudi možnosti za specializacijo posameznih sodelavcev inštituta v nekaterih pedagoških inštitutih v inozemstvu.

Za začetek dela pedagoškega inštituta so predvideni prostori v dosedanjem Okrajnem zavodu za statistiko, ki jih bo dala na razpolago skupščina okraja Ljubljana.

Perspektivna rešitev pa bo možna v okviru nove zgradbe pedagoške akademije, kjer bi razen potrebnih prostorov za republiški zavod za prosvetno pedagoško službo zgradili tudi prostore za pedagoški inštitut. Glede na naravo dela vseh navedenih institucij bi bila takšna rešitev najbolj smotrna in funkcionalna (npr. skupna knjižnica in dokumentacija).

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za prosveto in kulturo

POROČILO

k predlogu zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta

Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je na skupni seji z odborom za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora dne 3. 3. 1965 obravnaval predlog zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Odbor je v načelni razpravi o zakonskem predlogu ugotovil, da nimamo v Sloveniji nobene ustanove, ki bi se ukvarjala izključno z znanstveno-raziskovalnim delom na področju vzgajanja in izobraževanja in da močno zaostaja znanstveno-raziskovalno delo na tem področju. V prizadevanjih za reformo izobraževalnega sistema so se pojavile težave tudi zaradi tega, ker se je reševalo probleme preveč prakticistično, operativne odločitve pa niso vedno temeljile na znanstvenih dognanjih.

Odbor je v nadaljnji razpravi ugotovil, da obstoječe ustanove, ki se ukvarjajo s problematiko šolstva, tem nalogam ne morejo biti kos, ker opravljajo specifične šolsko-učne in operativne naloge.

Odbor meni, da je intenzivnejše znanstveno proučevanje vprašanj vzgajanja in izobraževanja za kvalitetnejše ter hitrejše uresničevanje reforme in za razvoj pedagoške teorije ter prakse nujno potrebno in je zato ustanovitev takšnega inštituta upravičena.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spreminjevalne in dopolnilne predloge:

1. Besedilo 2. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Inštitut na področju vzgoje in izobraževanja zlasti:

— opravlja fundamentalne in aplikativne raziskave;

— razvija in izpopolnjuje pedagoško metodologijo;

— objavlja izsledke svojega znanstvenega in strokovnega dela;

— predlaga in proučuje uporabo izsledkov svojega znanstvenega in strokovnega dela;

— sodeluje pri vzgoji znanstvenega naraščaja ter pri pedagoškem izpopolnjevanju strokovnjakov.«

2. Besedilo 5. in 6. alinee 2. člena se izloči v poseben novi 2 a člen, ki se dopolnjen glasi:

»Pri svojem delu inštitut:

— sodeluje z Univerzo v Ljubljani, zlasti s Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani in z drugimi visokošolskimi zavodi ter z domačimi in tujimi znanstvenimi zavodi in organizacijami;

— sodeluje z delovnimi in z drugimi organizacijami, zlasti s prosvetno-pedagoško službo, s šolami ter z drugimi vzgojnimi in izobraževalnimi zavodi.«

3. Besedilo 3. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Pri upravljanju inštituta sodelujejo v zadevah posebnega družbenega pomena predstavniki javnosti. Štiri predstavnike javnosti imenuje Izvršni svet, po enega predstavnika javnosti pa delegirajo Univerza v Ljubljani, Filozofska

fakulteta Univerze v Ljubljani, Pedagoška akademija v Ljubljani, Pedagoška akademija v Mariboru, Zveza pedagoških društev SR Slovenije in za prosvetno-pedagoško službo pristojen republiški zavod.«

4. Besedilo 5. člena se spremeni tako, da se glasi:

»S statutom inštituta se v skladu s tem zakonom in z drugimi predpisi podrobneje določijo njegove naloge, njegova organizacija, delovno področje organov upravljanja in njihova odgovornost ter druga vprašanja, ki so pomembna za samoupravljanje v inštitutu.«

5. V zadnji vrsti 2. odstavka 7. člena se med besedami »imajo« in »organi« vstavi beseda »kolektivni«.

6. Besedilo 8. člena se dopolni z novim tretjim odstavkom, ki se glasi:

»Sredstva za začetek dela inštituta zagotovi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.«

Odbor je ugotovil, da je ta dopolnitev potrebna zato, da se zagotovi normalen začetek dela inštituta in je v skladu z določbami temeljnega zakona o zavodih.

Z navedenimi spreminjevalnimi in dopolnilnimi predlogi, ki jih je sprejel tudi odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora, se je predstavnik Izvršnega sveta strinjal, razen z amandmajem k 8. členu, za katerega si je pridržal izjavo.

Odbor se strinja s spremembami in dopolnitvami, ki jih je dala k zakonskemu predlogu zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Odbor za prosveto in kulturo predlaga Republiškem zboru, da sprejme zakonski predlog z navedenimi spremembami in dopolnitvami.

Odbor je za svojega poročevalca določil Mitja Vošnjaka.

Št.: 022-64/65

Ljubljana, 4. marca 1965

Predsednik:

Drago Seliger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta

Odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov je na skupni seji z odborom Republiškega zbora za prosveto in kulturo dne 3. marca 1965 obravnaval predlog zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Odbor je v načelni obravnavi zakonskega predloga ugotovil, da v Sloveniji ni nobene ustanove, ki bi se izključno ukvarjala z znanstveno-raziskovalnim delom na področju vzgoje in izobraževanja. Obstoječe ustanove, ki opravljajo

specifično šolsko-učne, operativne in druge strokovne naloge, ne morejo biti kos znanstvenemu reševanju vzgojnih in drugih problemov.

Zaostanek na tem področju dejavnosti za celotnim razvojem in potrebami družbe je očiten; za intenzivnejše znanstveno proučevanje problemov vzgoje in izobraževanje je zato ustanovitev pedagoškega inštituta potrebna in upravičena.

V razpravi je bilo poudarjeno, da se bo moral pedagoški inštitut pri izpolnjevanju svoje vloge ukvarjati tako s fundamentalnimi kot tudi z aplikativnimi raziskavami. Zaradi širokega delovnega področja bodo morali pri delu inštituta sodelovati poleg pedagoških strokovnjakov tudi drugi, npr. sociologi, psihologi, ekonomisti. Inštitut naj bi se pri svojem delu lotil tudi področja tako imenovane »univerzitetne pedagogike«; zato bi bilo prav, da pri upravljanju inštituta sodeluje kot član sveta tudi predstavnik Univerze.

V podrobni obravnavi zakonskega predloga je odbor sprejel naslednje spreminjevalne in dopolnilne predloge:

K 2. členu: Besedilo tega člena se spremeni tako, da se glasi:

»Inštitut na področju vzgoje in izobraževanja zlasti:

— opravlja fundamentalne in aplikativne raziskave;

— razvija in izpopolnjuje pedagoško metodologijo;

— objavlja izsledke svojega znanstvenega in strokovnega dela;

— predlaga in proučuje uporabo izsledkov svojega znanstvenega in strokovnega dela;

— sodeluje pri vzgoji znanstvenega naraščaja ter pri pedagoškem izpopolnjevanju strokovnjakov.«

Besedilo 5. in 6. alinee 2. člena se izloči v nov 2 a člen, ki se dopolnjen glasi:

»2 a člen

Pri svojem delu inštitut:

— sodeluje z Univerzo v Ljubljani, zlasti s Filozofsko fakulteto in z drugimi visokošolskimi zavodi ter z domačimi in tujimi znanstvenimi zavodi in organizacijami;

— sodeluje z delovnimi in z drugimi organizacijami, zlasti s prosvetno pedagoško službo, s šolami ter z drugimi vzgojnimi in izobraževalnimi zavodi.«

V tretji alineji tega člena naj se inštitutu poveri skrb, da v perspektivi organizira centralno pedagoško knjižnico in pedagoški arhiv ter tako ustanovi dokumentacijski center. Besedilo bo formuliral predstavnik predlagatelja.

K 3. členu: Besedilo tega člena se spremeni tako, da se glasi:

»Pri upravljanju inštituta sodelujejo v zadevah posebnega družbenega pomena predstavniki javnosti. Štiri predstavnike javnosti imenuje Izvršni svet, po enega predstavnika javnosti pa delegirajo Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Pedagoška akademija v Ljubljani, Pedagoška akademija v Mariboru, Zveza pedagoških društev SR Slovenije, za prosvetno pedagoško službo pristojen republiški zavod.«

K 5. členu: Besedilo tega člena se spremeni tako, da se glasi:

»S statutom inštituta se v skladu s tem zakonom in z drugimi predpisi podrobneje določijo njegove naloge, njegova organizacija, delovno področje organov upravljanja in njihova odgovornost ter druga vprašanja, ki so pomembna za samoupravljanje v inštitutu.«

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 7. členu: V drugem odstavku tega člena se za besedo »imajo« vstavi beseda »kolektivni«.

K 8. členu: Besedilo tega člena se dopolni z novim tretjim odstavkom, ki se glasi: »Sredstva za začetek dela inštituta zagotovi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.«

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami, ki jih je sprejel tudi odbor Republiškega zbora za prosveto in kulturo, se je predstavnik Izvršnega sveta strinjal. Izjavo si je pridržal le pri dopolnitvi osmega člena.

Odbor se je strinjal s spremembami in dopolnitvami, ki jih je predlagala zakonodajno pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Odbor predlaga Prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

Za svojega poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanko Trudo Žohar-Durjava.

Št.: 022-64/65

Ljubljana, 4. marca 1965

Predsednik:
Boris Mikoš l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 22. 2. 1965 obravnavala predlog zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

V načelni obravnavi je komisija ugotovila, da se s predlaganim zakonom vzpostavlja organizacijska osnova za znanstveno proučevanje problemov na področju vzgajanja in izobraževanja, ki je v precejšnjem zaostanku za celotnim družbenim razvojem in potrebami na tem področju.

V komisiji je bilo izraženo vprašanje nekaterih njenih članov, če je potreben inštitut na tem področju, kjer delujeta že Zavod za napredek šolstva SR Slovenije in Zavod SR Slovenije za strokovno izobraževanje, ki bi morda lahko prevzela tudi znanstveno-raziskovalno delo na področju vzgoje in izobraževanja. Izražena je bila tudi bojazen, da ne bi v delovanju inštituta, ki naj bi se baval predvsem s fundamentalnimi raziskavami, prevladala smer, ob kateri bi se inštitut utegnil odmakniti od življenja in praktičnih potreb s področja, kateremu naj bi služil. Po razpravi in pojasnilu predstavnika Izvršnega sveta je komisija prišla do zaključka, da je zaradi organiziranja znanstveno-raziskovalnega dela na tem področju predvsem v začetni fazi treba s predlaganim zakonom ustrezno poudariti pomen fundamentalnega raziskovanja, ki pa se bo povezovalo z operativnimi raziskavami, in ne bi pristavljalo ovire za morebitno

kasnejšo združitev vseh vrst raziskav v enem zavodu, če se bo to pokazalo za primerno in koristno.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

K 2. členu: Besedilu četrte alinee naj sledi kot peta sedanja sedma alineja.

Besedilo pete in šeste alinee se izloči v poseben novi 2 a člen, ki se glasi:

»Pri svojem delu inštitut:

— sodeluje s fiziolofsko fakulteto Univerze v Ljubljani in z drugimi visokošolskimi zavodi ter z domačimi in tujimi znanstvenimi zavodi in organizacijami;

— sodeluje z delovnimi in z drugimi organizacijami, zlasti s prosvetno-pedagoško službo, s šolami ter z drugimi vzgojnimi in izobraževalnimi zavodi.«

Spremembe so redakcijskega značaja.

K 3. členu: V prvi vrsti se med besedi »sodelujejo« in »predstavniki« vstavi besedilo »v zadevah posebnega družbenega pomena, ki so določene v statutu inštituta«.

Sprememba je potrebna zaradi opredelitve vloge predstavnikov javnosti pri upravljanju inštituta, ki v skladu z ustavnimi načeli ne morejo sodelovati pri upravljanju inštituta v celoti, temveč le v zadevah posebnega družbenega pomena.

K 7. členu: V zadnji vrsti drugega odstavka se med besedi »imajo« in »organi« vstavi beseda »kolektivni«.

Sprememba je potrebna zato, ker začasni svet inštituta lahko izvršuje le pravice in dolžnosti kolektivnih organov upravljanja znanstvenih zavodov, ne pa pravice in dolžnosti individualnega organa, tj. direktorja oziroma začasnega direktorja inštituta.

Predstavniki Izvršnega sveta se je s predlaganimi spremembami in dopolnitvami strinjal in so tako postale sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlaganimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 022-64/65

Ljubljana, 22. februarja 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k amandmajem k predlogu zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 6. 3. 1965 obravnavala amandmaje k predlogu zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta, ki sta jih na skupni seji dne 3. 3. 1965 predlagala odbor za prosveto

in kulturo Republiškega zbora ter odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Prosvetno-kulturnega zbora.

Glede amandmajev k 2. in 5. členu komisija ni imela pripomb.

S predlagano spremembo besedila 3. člena se komisija ni strinjala zato, ker je v novem besedilu izpadel del poprejšnjega amandmaja Zakonodajno-pravne komisije, po katerem se zadeve posebnega družbenega pomena določijo v statutu inštituta. Poleg tega je potrebno opraviti še redakcijsko spremembo v tem smislu, da se izraz »predstavniki javnosti« zaradi enotne terminologije, uveljavljene s temeljnim zakonom o zavodih, zamenja z izrazom »predstavniki družbene skupnosti«.

Komisija je v navedenih dveh smereh dopolnila oziroma spremenila besedilo predlaganega amandmaja ter ga sprejela v naslednjem besedilu: »Pri upravljanju inštituta sodelujejo predstavniki družbene skupnosti v zadevah posebnega družbenega pomena, ki so v skladu z zakonom določene v statutu inštituta. Štiri predstavnike družbene skupnosti imenuje Izvršni svet, po enega pa delegirajo Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Pedagoška akademija v Ljubljani, Pedagoška akademija v Mariboru, Zveza pedagoških društev SR Slovenije in za prosvetno-pedagoško službo pristojen republiški zavod.«

Predstavnik Izvršnega sveta je tako preformuliran amandma k 3. členu zakonskega predloga sprejel.

Komisija se prav tako ni strinjala z delom besedila amandmaja navedenih dveh odborov k 8. členu zakonskega predloga. Po mnenju komisije ne ustreza tisti del besedila, po katerem Izvršni svet zagotovi sredstva za začetek dela inštituta. Čeprav bodo ta sredstva dana iz proračunske rezerve, so vendarle sestavni del republiškega proračuna. Komisija je predlagala, da se sprejme amandma k 8. členu v naslednjem spremenjenem besedilu: »Sredstva za začetek dela inštituta se zagotovijo iz proračuna Socialistične republike Slovenije.«

Predstavnik Izvršnega sveta se je s predlaganim amandmajem komisije strinjal.

Št.: 022-64/65

Ljubljana, 6. marca 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov

1. člen

11. člen zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov (Uradni list LRS, 17-102/60) se spremeni in se glasi:

»Zemljišče, na katerem imajo občani in civilno-pravne osebe lastninsko pravico, in ki je potrebno za zgraditev objektov hidromelioracijskega sistema, se razlasti po veljavnih predpisih.«

2. člen

V tretjem odstavku 23. člena se besede: »Okrajnemu ljudskemu odboru« nadomestijo z besedami: »občinski oziroma okrajni skupščini«.

3. člen

24. člen se spremeni in se glasi:

»Osnovni načrt za izkoriščanje kmetijskega zemljišča za vse območje hidromelioracijskega sistema potrdi občinska skupščina, če se hidromelioracijski sistem na območje ene občine, oziroma okrajna skupščina, če se hidromelioracijski sistem razteza na območje dveh ali več občin istega okraja.

Če občinska oziroma okrajna skupščina odreče potrditev osnovnega načrta, sme predlagatelj zahtevati, da potrdi osnovni načrt okrajna skupščina oziroma Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.«

4. člen

Drugi odstavek 31. člena se spremeni in se glasi:

»Odškodnino, ki jo plačujejo posamezni obdelovalci, določa organizacija, ki upravlja hidromelioracijski sistem. Odškodnino plačujejo preko organizacije, ki izkorišča sistem.«

5. člen

V 33. členu se beseda »davkov« nadomesti z besedami »prispevkov in davkov«.

6. člen

V 35. členu se besede: »če obdelovalec kmetijskega zemljišča, ki je državljanska lastnina«, nadomestijo z besedami: »če obdelovalec kmetijskega zemljišča, na katerem ima občan ali civilno-pravna oseba lastninsko pravico,«.

7. člen

V 37. členu se zadnji stavek črta.

8. člen

Zadnji odstavek 43. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Izvršni svet lahko pooblasti republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo, da uredi posamezna tehnična vprašanja s svojim predpisom.«

9. člen

45. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo lahko izda tehnične predpise o izdelavi in postopku za sprejem osnovnih načrtov.«

10. člen

Za 46. členom se doda novi 46. a člen, ki se glasi:

»Določbe temeljnega zakona o izkoriščanju kmetijskega zemljišča se neposredno uporabljajo, ne glede na to, da so posamezne njegove določbe povzete v tem zakonu.«

11. člen

Kolikor ni s tem zakonom drugače določeno, se v vseh določbah zakona besede: »zakon o izkoriščanju kmetijskega zemljišča (Uradni list FLRJ, 43-707/59)« nadomestijo z besedami: »Temeljni zakon o izkoriščanju kmetijskega zemljišča (Uradni list FLRJ, št. 43-707/59 in št. 53-722/62)«, besede »upravni organ ljudskega odbora« z besedami »upravni organ občinske skupščine«, besede »občinski ljudski odbor« z besedama »občinska skupščina«, besede »politično-teritorialna enota« z besedami »družbeno-politična skupnost«, besede »okrajni ljudski odbor« z besedama »občinska skupščina«, besedi »Izvršni svet« z besedami »Izvršni svet Skupščine SR Slovenije«, besede »Sekretariat Izvršnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo« z besedami »Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo«.

12. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Zakon o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemom (Ur. l. LRS, št. 17-102/60) je v nekaterih določbah v nasprotju z ustavo in s temeljnim zakonom o izkoriščanju kmetijskega zemljišča (Ur. l. FLRJ, št. 53-722/62).

S spremembami in dopolnitvami, ki se predlagajo z zakonskim predlogom, naj bi se izvedla potrebna uskladitev navedenega republiškega zakona z ustavo in z omenjenim zveznim zakonom.

Uskladitev z ustavo se omejuje na terminološke spremembe, predlagane v 1., 2., 5., 6., 8., 9. in 11. členu, medtem ko se druge spremembe in dopolnitve nanašajo na uskladitev s temeljnim zakonom o izkoriščanju kmetijskega zemljišča. Drugih sprememb izven potrebnega usklajevanja v obeh navedenih smereh, zakonski predlog ne vsebuje.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo

POROČILO

ki predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov

Odbor je predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, obravnaval dne 1. marca 1965.

Odbor je predlog zakona v načelni obravnavi sprejel.

V podrobni obravnavi je odbor sprejel naslednja amandmaja:

K č l e n u 2 : Besedilo se spremeni tako, da se glasi:

»V tretjem odstavku 23. člena se besede »okrajnemu ljudskemu odboru« nadomestijo z besedami »občinski skupščini«.

K č l e n u 3 : Besedilo se spremeni tako, da se glasi:

»Osnovni načrt za izkoriščanje kmetijskega zemljišča za vse območje hidromelioracijskega sistema potrdi občinska skupščina, če se hidromelioracijski sistem razteza na območje ene občine, oziroma Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, če se hidromelioracijski sistem razteza na območje dveh ali več občin.

Če občinska skupščina odreče potrditev osnovnega načrta, sme predlagatelj zahtevati, da potrdi osnovni načrt Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.«

Oba citirana amandmaja je isti dan obravnavala še zakonodajno-pravna komisija, ki je predlagane amandmaje dopolnila. Po ponovni obravnavi je odbor predlagal zakona z amandmaji k 2. in 3. členu v obliki, kot jih je formulirala zakonodajno-pravna komisija, sprejel.

Odbor predlaga Republiškememu zboru, da predlog zakona z navedenimi spremembami sprejme.

Za poročevalca je odbor določil poslanca tov. Sido Podlessek.

Št.: 324-3/65

Ljubljana, 3. marca 1965

Predsednik:

Franc Lubej l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije je na svoji 24. seji dne 3. marca 1965 obravnaval predlog zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni razpravi je bilo ugotovljeno, da se zakonski predlog omejuje le na uskladitev republiškega zakona z ustavo in s temeljnim zakonom o izkoriščanju kmetijskega zemljišča. Odbor je zakonski predlog soglasno sprejel.

V podrobni obravnavi je odbor sprejel predloge za spremembe in dopolnitve zakonodajno-pravne komisije k 2. in 3. členu zakona.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga Gospodarskemu zboru, da predlog zakona z navedenimi spremembami in dopolnitvami sprejme.

Za poročevalca je odbor določil poslanko Elko Grilc.

Št.: 324-3/65

Ljubljana, 3. marca 1965

Predsednik:

Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 1. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da se s spremembami in dopolnitvami, ki jih vsebuje zakonski predlog, obstoječi zakon o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov (Ur. l. LRS, št. 17-102/60) usklajuje z ustavo in s temeljnim zakonom o izkoriščanju kmetijskega zemljišča (Ur. l. FLRJ, št. 53-722/62).

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga je komisija predlagala naslednje spremembe in dopolnitve:

K 2. členu: Na koncu druge vrste se besede »občinski oziroma okrajni skupščini« nadomesti z besedami »skupščini pristojne občine«.

K 3. členu: Celotno besedilo člena se spremeni tako, da se glasi:

3. člen

24. člen se spremeni in se glasi:

»Osnovni načrt za izkoriščanje kmetijskega zemljišča za vse območje hidromelioracijskega sistema potrdi občinska skupščina. Če se hidromelioracijski sistem razteza na območje več občin, ga potrdijo sporazumno skupščine teh občin.

Če osnovnega načrta za izkoriščanje kmetijskega zemljišča za območje hidromelioracijskega sistema, ki se razteza na območje ene ali več občin, ne potrdi pristojna občinska skupščina oziroma se skupščine občin na območju hidromelioracijskega sistema ne sporazumejo o potrditvi načrta, potrdi osnovni načrt Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.«

Spremembe 2. in 3. člena zakonskega predloga so potrebne zaradi odprave okrajev. V primeru, če se hidromelioracijski sistem razteza na območje več občin, naj bi osnovni načrt za izkoriščanje kmetijskega zemljišča za območje hidromelioracijskega sistema sporazumno potrdile skupščine teh občin in ne okraj, kot je bilo predvideno v zakonskem predlogu. Če pristojne občinske skupščine ne potrdijo osnovnega načrta, naj v sporu odloči, se pravi potrdi osnovni načrt Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Komisija je v tej zvezi razpravljala tudi o mnenju, naj bi v primeru iz drugega odstavka 3. člena zakonskega predloga potrjevala osnovni načrt Skupščina SR Slovenije. Glede na ugotovitev, da gre v tem primeru za potrditev v primeru spora, ne pa za samo določanje osnovnega načrta, je bila komisija mnenja, da gre ta pristojnost Izvršnemu svetu.

Predstavniki komisije Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, ki je zakonski predlog predložila, se je z obema amandmaja strinjal in sta tako postala sestavni del zakonskega predloga.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog s predlaganimi spremembami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 324-3/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi v Ljudski republiki Sloveniji

1. člen

Naslov zakona o veterinarski službi v Ljudski republiki Sloveniji (Uradni list LRS, št. 6-15/59) se spremeni in se glasi:

»Zakon o veterinarski službi v Socialistični republiki Sloveniji.«

2. člen

1. člen se spremeni in se glasi:

»Veterinarska služba skrbi za zdravstveno varstvo živali, sodeluje pri pospeševanju živinoreje in skrbi za to, da se preprečuje prenašanje živalskih bolezni na ljudi.

Veterinarska služba na območju Socialistične republike Slovenije je služba posebnega družbenega pomena.«

3. člen

Prvi odstavek 16. člena se spremeni in se glasi:

»Veterinarsko postajo ustanovi občinska skupščina.«

4. člen

17., 22., 26. in 29. člen se črtajo.

5. člen

Drugi in tretji odstavek 20. člena se črtata.

6. člen

Za 32. členom se doda nov 32. a člen, ki se glasi:

»Kolikor ni s tem zakonom drugače določeno, lahko ustanovijo veterinarske zavode občinske skupščine, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ter delovne in druge organizacije.

Delovne organizacije s področja kmetijstva lahko ustanovijo za svoje potrebe veterinarsko obratno ambulanto tudi kot svojo poslovno enoto.«

7. člen

33. člen se spremeni in se glasi:

»Veterinarski zavod ima statut, ki ga sprejme delavski svet zavoda, pri veterinarskih zavodih, ki so znanstveni zavodi, pa tudi svet znanstvenega zavoda.

Organ iz prejšnjega odstavka sprejme statut potem, ko ga je obravnavala občinska skupščina. Če je ustanovil veterinarski zavod Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, obravnava statut zavoda Skupščina SR Slovenije.

Statut določa notranjo organizacijo, delovno področje in odgovornost organov upravljanja, položaj delovnih enot in pravice delovnih ljudi pri upravljanju teh enot, delovna in druga notranja razmerja, način poslovanja ter druga vprašanja, ki so pomembna za samoupravljanje v zavodu in za njegovo poslovanje.«

8. člen

34. člen se spremeni in se glasi:

»Organi upravljanja v veterinarskem zavodu so delavski svet, upravni odbor in direktor, v veterinarskem zavodu, ki je znanstveni zavod, pa še svet znanstvenega zavoda.«

9. člen

35. člen se spremeni in se glasi:

»Ustanovitelj veterinarskega zavoda določi z ustanovitvenim aktom, katere zainteresirane organizacije, organi oziroma družbeno-politične skupnosti imenujejo svoje predstavnike (v nadaljnjem besedilu: predstavniki javnosti) v delavski svet veterinarskega zavoda oziroma v sveta znanstvenega zavoda in koliko jih imenujejo.«

10. člen

36. člen se spremeni in se glasi:

»Predstavniki javnosti sodelujejo pri sprejemanju statuta in načrta dela, pri določanju cenika za strokovne storitve, pri imenovanju in razrešitvi direktorja zavoda in pri soodločanju o drugih vprašanjih, ki neposredno zadevajo družbeni interes in so določena z ustanovitvenim aktom.

Predstavniki javnosti ne morejo odločati o vprašanjih, ki se tičejo organizacije dela, delitve dohodka in razpolaganja z delovnimi sredstvi, ter o delovnih razmerjih v zavodu, niti ne morejo sodelovati pri volitvah upravnega odbora veterinarskega zavoda.«

11. člen

Prvi odstavek 37. člena se spremeni in se glasi:

»Direktorja veterinarskega zavoda imenuje na podlagi javnega razpisa delavski svet veterinarskega zavoda na predlog razpisne komisije; pri veterinarskem zavodu, ki je znanstveni zavod, imenuje direktorja delavski svet v soglasju s svetom znanstvenega zavoda.«

12. člen

39. člen se spremeni in se glasi:

»Če misli direktor zavoda, da je kakšen sklep organa veterinarskega zavoda nezakonit, ima pravico in dolžnost izvršitev takega sklepa zadržati in o tem takoj poročati organu, ki je sklep sprejel; če organ veterinarskega zavoda vztraja pri svojem sklepu, mora direktor brez odlašanja stvar predložiti organu, ki je pristojen za nadzorstvo nad delom zavoda.«

13. člen

46. in 47. člen se črtata.

14. člen

48. člen se spremeni in se glasi:

»Cenik za strokovne storitve določi na podlagi ekonomske kalkulacije delavski svet veterinarskega zavoda, pri veterinarskem zavodu, ki je znanstveni zavod, pa delavski svet v soglasju s svetom znanstvenega zavoda.«

15. člen

Drugi odstavek 49. člena se črta.

16. člen

59., 60. in 64. člen se črtajo.

17. člen

V vseh določbah zakona se besede »Ljudska republika Slovenija« nadomestijo z besedami »Socialistična republika Slovenija«, besedi »ljudska republika« z besedama »socialistična republika«, besede »veterinarski« oziroma »kmetijski inšpektorat LR Slovenije« z besedami »republiški veterinarski inšpektorat« oziroma »republiški kmetijski inšpektorat«, besede »občinski« oziroma »okrajni ljudski odbori« z besedami »občinske« oziroma »okrajne skupščine«, besedi »ljudski odbori« z besedami »občinske« oziroma »okrajne skupščine«, besede »Izvršni svet Ljudske skupščine LR Slovenije« z besedami »Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije«, besede »Sekretariat Izvršnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo« z besedami »Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo«, beseda »pravila« z besedo »statut«, besede »finančno samostojni zavodi« z besedama »samostojni zavodi«, beseda »upravnik« z besedo »direktor« in besede »politično-teritorialne enote« z besedami »družbeno-politične skupnosti«.

18. člen

Ustanovitelji veterinarskih zavodov prilagodijo določbam tega zakona ustanovitvene akte v dveh mesecih, veterinarski zavodi pa svoje statute ter organizacijo in poslovanje v nadaljnjih štirih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

19. člen

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je pooblaščenca, da določi in izda prečiščeno besedilo zakona o veterinarski službi v Socialistični republiki Sloveniji.

20. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Po programu komisije Skupščine SRS za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, sprejetim 2. 10. 1964, je treba uskladiti z ustavo tudi zakon o veterinarski službi v Ljudski republiki Sloveniji (Uradni list LRS, št. 6-15/59).

Predlog zakona je uskladen z določbami republiške ustave in prilagojen določilom zakona o organih upravljanja v zavodih (Uradni list SRS, št. 8-47/64), vsebuje pa tudi nekatere vsebinske spremembe. Zaradi tega nastopa po sklepu komisije Skupščine SRS za usklajevanje republiških predpisov z ustavo z dne 18. 12. 1964 kot predlagatelj zakona Izvršni svet.

I.

Po predlogu zakona je veterinarska služba posebnega družbenega pomena. Veterinarske postaje, veterinarske obratne ambulante, veterinarske bolnice in drugi veterinarski zavodi opravljajo namreč dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena, saj zatirajo in preprečujejo tudi bolezni, ki se prenašajo na ljudi, poleg tega pa pomeni živinoreja važno panogo narodnega gospodarstva.

Zaradi tega predvideva predlog zakona v skladu z 79. členom republiške ustave in z omenjenim zakonom, da določijo ustanovitelji veterinarskih zavodov z ustanovitvenim aktom, katere organizacije, organi oziroma družbeno-politične skupnosti imenujejo svoje predstavnike in koliko v delavski svet veterinarskega zavoda, kolikor gre za Veterinarski zavod Slovenije, ki je znanstveni zavod, pa v svet znanstvenega zavoda. Predstavniki javnosti sodelujejo pri sprejemanju statuta in načrta dela, pri določanju cenika za strokovne storitve, pri imenovanju in razrešitvi direktorja in pri soodločanju o drugih vprašanjih, ki neposredno zadevajo družbeni interes in so določena z ustanovitvenim aktom.

V skladu z omenjenim republiškim zakonom predlog zakona določa, kateri so organi upravljanja v veterinarskih zavodih, še posebej pa v zavodih, ki so znanstvenega značaja (npr. v Veterinarskem zavodu Slovenije).

Predlog zakona ima tudi določbo, po kateri morajo ustanovitelji prilagoditi ustanovitvene akte z določbami novega zakona v dveh mesecih, sami zavodi pa statute ter organizacijo in poslovanje v nadaljnjih štirih mesecih od uveljavitve zakona.

II.

V predlogu zakona so predvidene tudi te vsebinske spremembe sedanjega zakona:

a) Veterinarske zavode ustanavljajo lahko poleg občinske skupščine ter Izvršnega sveta Skupščine SRS tudi delovne in druge organizacije. Nespreme-

njena pa je ostala določba, da so veterinarske postaje obvezne in da jih ustanavljajo občinske skupščine bodisi samo za svoje območje ali skupno z drugimi občinskimi skupščinami za več občin.

Sprememba, da so ustanovitelji različnih vrst veterinarskih zavodov lahko tudi občinske skupščine ter delovne in druge organizacije, je utemeljena s tem, da ne bi bilo v skladu s funkcijo okrajev po novi ustavi, če bi bile le okrajne skupščine upravičene za ustanovitev določenih zavodov, pa tudi s tem, da so nekatere okrajne skupščine prenesle ustanoviteljske pravice glede veterinarskih in živinorejsko-veterinarskih zavodov na okrajne gospodarske zbornice. Ne glede na to pa je razširitev kroga upravičencev za ustanavljanje veterinarskih zavodov tudi bolj življenjska.

b) Nova je tudi določba, da lahko ustanovijo delovne organizacije s področja kmetijstva veterinarsko obratno ambulanto tudi kot svojo poslovno enoto in ne le kot zavod, če naj služi taka ambulanta le potrebam kmetijske organizacije.

Kot take organizacije prihajajo v poštev zlasti veliki kmetijski kombinati, katerim naj bi bilo v prihodnje omogočeno, da si v okviru svojega podjetja ustanovijo veterinarsko obratno ambulanto kot svojo poslovno enoto.

V takem primeru ne sodelujejo pri upravljanju veterinarske obratne ambulante predstavniki javnosti, ker taka ambulanta, ki je namenjena izključno lastnim potrebam delovne organizacije, ne opravlja službe posebnega družbenega pomena.

c) Glede financiranja veterinarskih zavodov je v zakonu ostala sedanja določba 45. člena, po kateri veljajo za finančno poslovanje veterinarskih zavodov predpisi o financiranju in poslovanju samostojnih zavodov. Vprašanje financiranja namreč ureja temeljni zakon o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5-33/65), deloma pa ga bo urejal tudi temeljni zakon o živinoreji in zdravstvenem varstvu živine, ki se pripravlja.

Predlog zakona ne predvideva več, da potrjuje cenik za strokovne storitve ustanovitelj veterinarskega zavoda, ampak določi cenik na podlagi ekonomske kalkulacije delavski svet veterinarskega zavoda, kolikor gre za znanstveni zavod, pa delavski svet v soglasju s svetom znanstvenega zavoda. Pri določanju cenika sodelujejo torej tudi predstavniki javnosti. Po posebnih predpisih so tudi taki ceniki lahko pod kontrolo cen.

č) Med končnimi določbami sedanjega zakona so črtane določbe o uskladitvi organizacije in dela veterinarske službe, o ustanovitvi veterinarskih postaj in o prilagoditvi organizacije in dela obstoječih veterinarskih zavodov določbam zakona. Te določbe sedanjega zakona so že izvršene, določbe o prilagoditvi organizacije in dela veterinarskih zavodov pa nadomešča v predlogu zakona že omenjena nova določba, po kateri morajo ustanovitelji veterinarskih zavodov v določenem roku prilagoditi ustanovitvene akte, zavodi pa svoje statute ter organizacijo in poslovanje določbam novega zakona.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo

POROČILO

**k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi
v LR Sloveniji**

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi v LR Sloveniji je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Odbor je predlog zakona obravnaval na seji dne 1. marca 1965.

Odbor je v načelni obravnavi predlog zakona sprejel.

V podrobni obravnavi predloga zakona, je odbor hkrati obravnaval tudi amandmaje zakonodajno-pravne komisije k 2., 6., 7., 8., 9., 10., 12. in 18. členu predloga zakona. Odbor je predlog zakona vključno z amandmaji zakonodajno-pravne komisije sprejel.

Odbor predlaga Republiškemur zboru, da predlog zakona z navedenimi spremembami sprejme.

Za poročevalca je odbor določil poslanca tov. Sido Podlesek.

Št.: 322-1/65

Ljubljana, 3. marca 1965

Predsednik:
Franc Lubej l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

**k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi
v LR Sloveniji**

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije je na svoji 24. seji dne 3. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi v LR Sloveniji in ga soglasno sprejel.

V načelni obravnavi k zakonskemu predlogu ni bilo pripomb.

V podrobni razpravi je odbor sprejel vse dopolnilne in spreminjevalne predloge, ki sta jih sprejela komisija za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija na svoji seji dne 1. marca 1965.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga Gospodarskemu zboru, da predlog zakona z navadenimi spremembami in dopolnitvami sprejme.

Za poročevalca je odbor določil poslanko Elko Grilc.

Št.: 322-1/65

Ljubljana, 3. marca 1965

Predsednik:
Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za usklajevanje
republiških predpisov z ustavo
in zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi
v LR Sloveniji

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije sta na svoji seji dne 1. 3. 1965 obravnavali predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi v Ljudski republiki Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

V načelni obravnavi je bilo ugotovljeno, da se z zakonskim predlogom obstoječi zakon usklaja z ustavo, obsega pa tudi nekatere vsebinske spremembe. Ker ob določitvi zakonskega predloga še ni bil opravljen temeljni zakon o zavodih (Ur. l. SFRJ, št. 5-33/65), določbe tega zveznega zakona v zakonskem predlogu niso bile upoštevane. Zato sta bili komisiji mnenja, da je treba zakonski predlog uskladiti tudi z novim temeljnim zakonom o zavodih, ki je bil medtem objavljen in ki prične veljati 5. marca 1965.

K 2. členu: V prvem odstavku se za besedama »Veterinarska služba« vstavijo besede »kot družbena služba«.

Drugi odstavek se črta.

Ustava je postavila načelo (3. odstavek 9. čl. ustave SFRJ), da pri upravljanju delovne organizacije lahko sodelujejo v zadevah posebnega družbenega pomena tudi zainteresirani občani ter predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti. Javne službe na področjih družbenega upravljanja, ki jih opravljajo zavodi, označuje ustava kot družbene službe (13. člen), s čimer pa ni hotela reči, da so vse družbene službe že kot takšne, se pravi vse njihove naloge zadeve posebnega družbenega pomena. Komisiji sta zato mnenja, naj se v zakonu v temeljnih določbah pove, da je veterinarska služba družbena služba, medtem ko naj se zadeve posebnega družbenega pomena oziroma zadeve, ki neposredno zadevajo družbeni interes, urejajo le na tistem mestu, kjer je govora o soodločanju predstavnikov družbene skupnosti. Komisiji sta mnenja, da je s takšno rešitvijo najpraviše izraženo uvodoma omenjeno ustavno načelo. V nasprotnem primeru bi morali v vseh primerih družbenih služb pro-

glasiti vse njihove naloge za zadeve posebnega družbenega pomena, kar nedvomno ne bi bilo prav.

Vstavi se nov 2.a člen, ki se glasi: »V 5. členu se črta alinea b).«

Alinea b) v 5. členu se nanaša na okrajni veterinarski inšpektorat. Sprememba je potrebna glede na predvideno odpravo okrajev.

Vstavi se nov 2.b člen, ki se glasi: »V 6. členu se črtajo besede: »v pristojnost okrajnih veterinarskih inšpektoratov ali«.

Tudi ta sprememba je potrebna zaradi predvidene odprave okrajev.

Vstavi se nov 2.c člen, ki se glasi: »Določba 7. člena se črta.«

Dosedanji 7. člen določa naloge okrajnih veterinarskih inšpektoratov. Ker ti ne bodo več obstajali, je treba določilo 7. člena črtati.

Vstavi se nov 2.d člen, ki se glasi: »V 8. členu se:

a) v prvem odstavku beseda »okrajni« nadomesti z besedo »občinski«,

b) črta drugi odstavek.«

8. člen se nanaša na razmerje med republiški in okrajnimi veterinarskimi inšpektorati, zato ga je treba prilagoditi situaciji, ki bo nastala po odpravi okrajev.

K 4. in 5. členu: 4. in 5. člen se združita, tako da se nov 4. člen glasi:

»Določbe 17. člena, drugega in tretjega odstavka 20. člena, 22., 26. in 29. člena se črtajo.«

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 6. členu: V prvem odstavku se med besedi »druge« in »organizacije« vstavi beseda »samoupravne«.

Sprememba je potrebna zaradi terminološke uskladitve s temeljnim zakonom o zavodih.

K 7. členu: V drugem odstavku se med besedi »odstavka« in »sprejme« vstavi beseda »dokončno«.

Sprememba je potrebna zaradi terminološke uskladitve z 80. členom republiške ustave.

K 8. členu: V zadnji vrsti se beseda »še« nadomesti z besedo »tudi«.

Sprememba je redakcijskega značaja.

K 9. členu: Besedi »predstavniki javnosti« se nadomestita z besedami »predstavniki družbene skupnosti«.

Temeljni zakon o zavodih uporablja izraz »predstavniki družbene skupnosti« namesto izraza »predstavniki javnosti«. S to spremembo se ta zakon terminološko usklaja z zveznim zakonom.

K 10. členu: V 10. členu se:

a) beseda »javnosti« nadomesti z besedama »družbene skupnosti«,

b) za besedo »dela« vstavi beseda »zavoda«,

c) beseda »soodločanju« nadomesti z besedo »odločanju«,

d) besede »neposredno zadevajo družbeni interes in so določena z ustanovitvenim aktom« nadomestijo z besedami »so posebnega družbenega pomena ter so v skladu z zakonom določena v statutu zavoda«.

e) črta drugi odstavek.

Spremembe pod a) do c) so terminološkega oziroma redakcijskega značaja. Sprememba pod d) je utemeljena glede na spremembo 2. člena. Vprašanja, ki so posebnega družbenega pomena, naj bodo v skladu z zakonom določena v statutu zavoda; statut zavoda bo seveda moral upoštevati tudi ustanovitveni akt.

Dosedanje določilo drugega odstavka izrečno ni potrebno, ker temeljni zakon o zavodih v 39. členu določa, v katerih primerih predstavniki družbene skupnosti ne morejo sodelovati pri odločanju.

Vstavi se nov 11. a člen, ki se glasi: »43. člen se spremeni tako, da se glasi:

Strokovno veterinarsko nadzorstvo nad obratnimi veterinarskimi ambulancami in nad veterinarskimi postajami opravlja občinski veterinarski inšpektorat, nad veterinarskimi bolnicami, veterinarskimi zavodi in živinorejsko-veterinarskimi zavodi pa republiški veterinarski oziroma republiški kmetijski inšpektorat.«

S to spremembo se prenaša na občinski veterinarski inšpektorat pristojnost dosedanjega okrajnega veterinarskega inšpektorata. Sprememba je potrebna zaradi predvidene odprave okrajev.

K 12. členu: 12. člen se črta.

Sprememba je potrebna zato, ker temeljni zakon o zavodih v 46. členu določa dolžnosti direktorja v primerih, kadar je sklep samoupravnega organa nezakonit in ni treba, da se to določilo ponavlja.

K 13. členu: Ta člen se dopolni tako, da se glasi:

»Določbe 39., 46. in 47. člena se črtajo.«

Sprememba je redakcijskega značaja.

Vstavi se nov 13. a člen, ki se glasi: »V zadnji vrsti prvega odstavka 49. člena se črtata besedi »okraja oziroma«.

Sprememba je potrebna glede na predvideno odpravo okrajev.

Vstavi se nov 13. b člen, ki se glasi: »V prvem odstavku 61. člena se besede »okrajnega ljudskega odbora« nadomestijo z besedami »občinske skupščine«.

K 17. členu: V 17. členu se v šesti in sedmi vrsti črtajo besede »oziroma okrajni«, v sedmi in osmi ter osmi in deveti vrsti pa besede »oziroma okrajne«.

Spremembe so redakcijskega značaja.

K 18. členu: V tretji vrsti se črta beseda »nadaljnjih«.

Po mnenju komisij 4-mesečni rok zadostuje za prilagoditev statutih organizacije in poslovanja veterinarskih zavodov novemu zakonu.

Predstavniki Izvršnega sveta se je z navedenimi spremembami in dopolnitvami strinjal in so tako postale sestavni del zakonskega predloga.

Komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije menita, da je zakonski predlog s predlaganimi spremembami in dopolnitvami v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlagata, da ga pristojna zbornica Skupščine SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 322-1/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Zakonodajno-pravna
komisija:
Predsednik
dr. Josip Globevnik l. r.

Komisija za usklajevanje
republiških predpisov z
ustavo:
Predsednik
Mitja Ribičič l. r.

PREDLOG ZAKONA**o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke SR Slovenije**

1. člen

V 4. členu zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke SR Slovenije (Uradni list LRS, št. 32-299/61) se v drugem odstavku:

— v prvi alineji črtajo besede »republiškega investicijskega sklada in drugih«;

— druga alineja spremeni tako, da se glasi: »— sprejema depozite na vpogled in depozite z rokom od vseh uporabnikov družbenega premoženja«;

— peta alineja spremeni tako, da se glasi: »— daje kredite komunalnim bankam, družbeno-političnim skupnostim, delovnim organizacijam in drugim družbenim pravnim osebam«;

— v osmi alineji črtajo besede »v skladu s smernicami Izvršnega sveta tudi«.

2. člen

V 9. členu zakona se v drugem odstavku drugi stavek spremeni tako, da se glasi: »V vsakem kreditnem odboru pa morajo biti tudi člani, ki jih izvoli upravni odbor izmed sebe.«

3. člen

13. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Banko podpisuje v njenih premoženjskih razmerjih generalni direktor sam, ali pa jo podpisujeta dva za to pooblaščenca uslužbenca tako, kot predpisuje statut Banke SRS, če ni v statutu drugače določeno.

V statutu Banke SRS je lahko predpisan poseben način podpisovanja Banke SRS v določenih premoženjskih zadevah ali do določene vrednosti.

Način podpisovanja Banke SRS v drugih razmerjih določi statut Banke SRS.«

4. člen

15. člen zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Izvršni svet Skupščine SRS lahko zadrži, do odločitve ustavnega sodišča, izvršitev protiustavnega ali nezakonitega splošnega akta, ki ga izda banka.«

5. člen

Na vseh mestih v zakonu se: besede »Ljudska republika Slovenija« oziroma okrajšava »LRS« in »LR Slovenija« zamenjajo z besedami »Socialistična republika Slovenija« oziroma z okrajšavo »SRS« in »SR Slovenija«; besede »politično-teritorialna enota« zamenjajo z »družbeno-politična skupnost«; besedi »Ljudska skupščina« zamenjata z besedo »Skupščina«; beseda »državljeni« zamenja z besedo »občani«; besedi »delovni kolektiv« zamenjata z besedama »delovna skupnost«; beseda »ljudski poslanec« zamenja z besedo »poslanec«.

V 14. členu zakona se besede »Državni sekretariat za finance LRS« zamenjajo z besedami »Republiški sekretariat za finance«, besede »Zvezni državni sekretariat za finance« pa z besedami »Zvezni sekretariat za finance«.

6. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

O B R A Z L O Ž I T E V

Zakonski predlog se omejuje le na nujno uskladitev obstoječega zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke LRS z ustavo in obstoječimi zveznimi zakoni. Vsebinske spremembe, ki se pričakujejo v novem zakonu o bankah in kreditnih poslih, ki še ni uveljavljen, niso upoštevane. Pač pa so upoštevane vsebinske spremembe, ki so bile uveljavljene z zakonom o spremembi zakona o bankah »Ur. l. FLRJ št. 53/62).

Stvarne spremembe obstoječega zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke LRS so naslednje:

— v 1. členu zakonskega predloga se spreminja prva alineja drugega odstavka 4. člena, po katerem je imela Splošna gospodarska banka pravico razpolaganja s sredstvi republiškega investicijskega sklada, ker je bil ta medtem že odpravljen. Stvarne spremembe so tudi v peti in osmi alineji drugega odstavka 4. člena, po katerih odpade določba, da banka daje kredite v skladu s smernicami družbenega plana in Izvršnega sveta, glede na to, da banka tudi sicer izvaja kreditno politiko v skladu s splošnimi akti in smernicami, navedenimi v prvem odstavku 4. člena obstoječega zakona;

— v 2. členu zakonskega predloga se v skladu z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o bankah določa, da morajo biti v vsak kreditni odbor izvoljeni tudi člani upravnega odbora, — za razliko od dosedanje ureditve, po kateri je moralo biti v vsakem kreditnem odboru najmanj dve tretjini članov iz vrst upravnega odbora;

— v 3. členu zakonskega predloga se v skladu z zakonom o spremembah zakona o bankah drugače ureja vprašanje podpisovanja Splošne gospodarske banke, in sicer tako, da jo v njenih premoženjskih razmerah podpisuje generalni direktor sam ali pa jo podpisujeta dva za to pooblaščenca uslužbenca tako, kot določa statut banke;

— glede na novo ustavno ureditev nadzorstva nad ustavnostjo in zakonitostjo je bilo treba s 4. členom zakonskega predloga spremeniti 15. člen obstoječega zakona in določiti, da Izvršni svet Skupščine SRS lahko do odločitve Ustavnega sodišča zadrži izvršitev protiustavnega ali nezakonitega splošnega akta, ki ga izda banka; po prejšnji ureditvi je Izvršni svet lahko neposredno razveljavil kreditno bilanco in druge splošne akte banke, če so bili nezakoniti.

Druge spremembe so terminološkega značaja in so navedene v 5. členu zakonskega predloga.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za splošna gospodarska vprašanja

POROČILO

**k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi
Splošne gospodarske banke SR Slovenije**

Odbor za splošna gospodarska vprašanja Republiškega zbora je na seji dne 26. februarja 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke SR Slovenije, katerega je Skupščini predložila komisija Skupščine SR Slovenije za uskladitev republiških predpisov z ustavo. Odbor je predlog zakona sprejel brez pripomb in predlaga Republiškem zboru, da ga sprejme v predloženem besedilu.

Za poročevalca je odbor določil inž. Rafaela Barago.

Št.: 023-45/65

Ljubljana, 26. februarja 1965

Predsednik:

Mirko Zlatnar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

**k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi
Splošne gospodarske banke SR Slovenije**

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije je na svoji 24. seji dne 3. marca 1965 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo, in ga soglasno sprejel.

V podrobni razpravi odbor ni imel pripomb. Zakonski predlog se omejuje predvsem na uskladitev obstoječega zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke LRS z ustavo in obstoječimi zveznimi zakoni.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga Gospodarskemu zboru, da predlog zakona v predlaganem besedilu sprejme.

Za poročevalca je odbor določil poslanko Elko Grilc.

Št.: 023-45/65

Ljubljana, 3. marca 1965

Predsednik:

Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi
Splošne gospodarske banke SR Slovenije**

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 1. 3. 1965 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila komisija Skupščine SR Slovenije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo.

V načelni obravnavi je bilo ugotovljeno, da se zakonski predlog omejuje le na nujno uskladitev obstoječega zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke LR Slovenije (Ur. l. LRS št. 32-299/61) z ustavo in z obstoječimi zveznimi zakoni. K zakonskemu predlogu ni bilo načelnih pripomb.

V podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga komisija ni predlagala sprememb ali dopolnitev.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je zakonski predlog v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 023-45/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:

Dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ODLOKA

**o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb
na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji**

Na podlagi drugega odstavka 25. člena zakona o gospodarsko-planskih ukrepih v letu 1965 (Uradni list SFRJ, št. 5-31/65) je Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji Republiškega zbora in na seji Organizacijsko-političnega zbora dne 12. marca 1965 sprejela

ODLOK

**o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb
na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji**

I.

Za kritje stroškov za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji, ki so nastale v oktobru 1964. leta, se dodelijo Cestnemu skladu SR Slovenije iz posebne proračunske rezerve SR Slovenije, ustvarjene v 1964. letu, sredstva v višini 2 milijardi dinarjev brez obveznosti vračanja.

II.

Ta odlok velja takoj.

OBRAZLOŽITEV

Poplave konec oktobra 1964 so povzročile na cestah I. in II. reda škodo v višini okoli 4 milijard dinarjev. Ta škoda še ni dokončno ocenjena, ker se bodo posledice poplav pokazale šele spomladi 1965, ko bo nastopila odjuga. Del te škode v višini 2 milijarde dinarjev se bo predvideno kril iz 5-letnega posojila federacije za sanacijo posledic poplav. Ostala potrebna sredstva pa mora zagotoviti republika, ker Cestni sklad SRS v 1965. letu nima lastnih sredstev za sanacijo navedenih poškodb.

Po 2. odstavku 25. člena zakona o gospodarsko-planskih ukrepih v letu 1965 (Uradni list SFRJ, št. 5/65) sme SR Slovenija porabiti sredstva posebne proračunske rezerve, ustvarjene v 1964. letu, za odpravo škode, ki je nastala kot posledica elementarnih nezgod v oktobru 1964.

Ker znašajo razpoložljiva sredstva posebne proračunske rezerve SR Slovenije za 1964. leto 2130 milijonov dinarjev, predlagamo, da se od teh sredstev dodeli Cestnemu skladu SRS 2 milijardi dinarjev za odpravo navedenih škod.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za industrijo in promet

POROČILO

k predlogu odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji

Odbor za industrijo in promet Republiškega zbora je na seji dne 1. marca 1965 obravnaval predlog odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet SR Slovenije.

Odbor je predlog odloka sprejel brez sprememb in dopolnitev. Predlog odloka je obravnaval tudi odbor za proračun Republiškega zbora in ga je sprejel brez pripomb.

Odbor za industrijo in promet zato predlaga Republiškemu zboru, da sprejme predlog odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji v predloženem besedilu.

Za poročevalca je odbor določil poslanca inž. Ivico Kavčič.

Št.: 402-42/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:
Stane Dolenc l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Začasni odbor za proračunski sistem

POROČILO

k predlogu odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji

Začasni odbor za proračunski sistem Organizacijsko-političnega zbora je obravnaval in sklepal o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda. Predlog odloka je odbor sprejel, ker meni, da je potrebno odpraviti posledice na cestah I. in II. reda, pretežno zaradi poplav konec oktobra preteklega leta. Cestni sklad SR Slovenije v letu 1965 nima zadostnih sredstev, da bi kril nastalo škodo, ki je cenjena na približno 4 milijarde dinarjev.

Pri obravnavanju predloženega odloka pa je odbor posebej poudaril, da je potrebno odobrena sredstva v višini 2 milijard dinarjev Cestnemu skladu SR Slovenije uporabiti namensko, se pravi izključno samo za odpravo škode na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji, ki so jo povzročile elementarne nezgode.

Zaradi tega predlaga začasni odbor za proračunski sistem Organizacijsko-političnemu zboru, da predlog odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji, sprejme v predloženem besedilu.

Za svojega poročevalca je odbor določil poslanca Staneta Divjaka.

Št.: 402-42/65

Ljubljana, 4. marca 1965

Predsednik:
Silva Cerjak l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 1. 3. 1965 obravnavala predlog odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

V splošni obravnavi je bilo ugotovljeno, da se s predloženim odlokom razpolaga s sredstvi posebne proračunske rezerve Socialistične republike Slovenije iz l. 1964, ki so bila doslej blokirana. Njihovo razpōlaganje je sprostila določba

25. člena zakona o gospodarsko-planskih ukrepih s tem, da se smejo uporabiti za odpravo posledic na območjih, ki so jih prizadele poplave v oktobru 1964.

V podrobni obravnavi je komisija predlagala naslednje spremembe v predlogu odloka:

1. Ker gre za samostojno razpolaganje SR Slovenije z njenimi sredstvi na podlagi ustave, ne pa na podlagi zveznega zakona, je treba v uvodnem delu kot pravni temelj za sprejemanje odloka navesti določbo 151. čl. ustave SR Slovenije ter z njim v zvezi določbo 25. čl. omenjenega zveznega zakona.

2. Naslov odloka se spremeni tako, da se glasi: »Odllok o dodelitvi sredstev za odpravo posledic poplav na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji«.

Besedilo I. točke odloka se spremeni tako, da se glasi: »Za kritje stroškov za odpravo posledic na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji, ki so nastale zaradi poplav v oktobru 1964, se dodelijo cestnemu skladu SR Slovenije iz posebne proračunske rezerve SR Slovenije, ustvarjene v 1964. letu, sredstva v višini 2 milijardi dinarjev brez obveznosti vračanja.«

Besedilo predloga odloka razširja v primerjavi z zakonom o gospodarsko-planskih ukrepih v letu 1965 namen dopustnega trošenja posebne proračunske rezerve. Določba 25. člena zveznega zakona namreč dovoljuje, da se v letu 1965 trošijo sredstva, ki so se natekla v posebne proračunske rezerve SR Hrvatske in SR Slovenije ter v proračune prizadetih okrajev in občin v teh republikah le za odpravo tistih posledic na območjih, ki so jih prizadele poplave v oktobru 1964.

Z navedenim amandmajem se besedilo odloka usklajuje z zveznim zakonom. V skladu s spremembo I. točke je treba spremeniti tudi naslov odloka.

Predstavniki Izvršnega sveta si je glede sprememb, predlaganih pod točko 2. izjavo pridržal.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije meni, da je predlog odloka z amandmaji v skladu z ustavo in s pravnim sistemom ter predlaga, da ga pristojna zborna Skupščina SR Slovenije sprejmeta.

Št.: 402-42/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG SKLEPA

o prevzemu poročstva za investicijsko posojilo v znesku 30 milijonov dinarjev, ki ga je odobril stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za adaptacijo poslovnih prostorov

Na podlagi 113. člena zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36-196/64) je Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji Republiškega zbora in na seji Organizacijsko-političnega zbora dne 12. marca 1965 sprejela tale

sklep

Socialistična republika Slovenija prevzame poročstvo za investicijsko posojilo v višini 30 000 000 (trideset milijonov) dinarjev, ki ga najame Centralni

zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani pri stanovanjskem skladu občine Ljubljana-Center za adaptacijo poslovnih prostorov Gradišče 2 — Veselova ulica za potrebe stalne razstave in potrošniškega informativnega centra.

Rok vračila posojila je 20 let, obrestna mera je 3 9/0.

OBRAZLOŽITEV

V okviru Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani deluje zavodov oddelek potrošniški informativni center in stalna razstava gospodinjskih električnih aparatov z nalogo vzgoje potrošnikov na področju uporabe tehničnih gospodinjskih aparatov in racionalne uporabe električne energije v gospodinjstvu. V ta namen prireja demonstracije s praktičnimi prikazi, seminarji, predavanji itd. Začasno je zavodov oddelek v pritličju zgradbe Mestni trg 16, za kar plačuje letno najemnino okoli 3 000 000 dinarjev. Lokacija in funkcionalna razporeditev prostorov ne ustrežata namenu zavodove dejavnosti. Zato je upravni odbor zavoda dne 29. 3. 1963 sprejel sklep, da se za uspešno razvijanje in pravilno delovanje stalne razstave in potrošniškega informativnega centra adaptirajo prostori v pritličnem traktu Gradišče 2 — Veselova ulica. Zavod je že pričel z adaptacijskimi deli, ki bodo v kratkem dogotovljena. Zato pa so zavodu potrebna dodatna investicijska sredstva, s katerimi sam ne razpolaga. Najel je pri stanovanjskem skladu občine Ljubljana-Center dolgoročno investicijsko posojilo v višini 30 000 000 dinarjev z vračilnim rokom 20 let in 3-odstotnimi letnimi obrestmi.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije sprejme sklep o prevzemu poroštva za odplačilo investicijskega posojila glede na to, da je pričakovati, da bo zavod lahko z lastnimi sredstvi odplačeval posojilo.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za proračun

POROČILO

k predlogu sklepa, da Socialistična republika Slovenija prevzame poroštvo za investicijsko posojilo v znesku 30 000 000 dinarjev, ki ga je odobril stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za adaptacijo poslovnih prostorov

Predlog sklepa je obravnaval na seji dne 26. februarja 1965 odbor za proračun Republiškega zbora. Odbor je zavrnil predlog sklepa o prevzemu poroštva, ker smatra:

- da formalistično prevzemanje poroštev temelji na administrativnem deljevanju kreditov ter ni v skladu z novim gospodarskim sistemom;
- da v tem primeru poroštvo sploh ni potrebno, ker je posojiljemalec kreditno sposoben.

Odbor za proračun Republiškega zbora predlaga Republiškemu zboru, da ne sprejme predlog sklepa, da Socialistična republika Slovenija prevzame poroštvo za investicijsko posojilo v znesku 30 000 000 dinarjev, ki ga je odobril Stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za adaptacijo poslovnih prostorov.

Za svojega poročevalca je odbor za proračun Republiškega zbora določil poslanca Toneta Fajfarja.

Št.: 405-6/65

Ljubljana, 27. februarja 1965

Predsednik:

Tone Fajfar l. r.

PREDLOG SKLEPA

o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v znesku 11 milijonov dinarjev, ki ga je odobril sklad SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za nakup nadomestnih stanovanj

Na podlagi 113. člena zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36-196/64) je Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji Republiškega zbora in na seji Organizacijsko-političnega zbora dne 12. marca 1965 sprejela tale

sklep

Socialistična republika Slovenija prevzame poroštvo za odplačevanje dolgoročnega posojila, ki ga je najel Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani za nakup nadomestnih stanovanj v zvezi z adaptacijskimi deli v pritličju vogalne stavbe Gradišče 2 — Veselova ulica pri Skladu SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš v višini 11 000 000 (enajst milijonov) dinarjev.

Rok vračila posojila je 30 let, obrestna mera je 1⁰/₀.

OBRAZLOŽITEV

Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani adaptira v zvezi z rekonstrukcijo Titove ceste prostore v pritličju vogalne stavbe Gradišče št. 2 — Veselova ulica, v katerih bo uredil stalno razstavo in potrošniški informativni center.

Za kritje stroškov za preselitev stanovalcev iz dela pritličja omenjene stavbe in za nakup nadomestnih stanovanj za te stanovalce je Sklad SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš odobril Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva dolgoročno posojilo v višini 11 000 000 dinarjev, odplačljivo na 30 let ob 1-odstotni obrestni meri.

Po pravilih Sklada SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš mora posojiljemalec predložiti poroštveno izjavo družbeno-politične skupnosti v skladu z veljavnimi predpisi.

Ker je posojilo upravičeno in ga bo zavod lahko odplačeval z lastnimi sredstvi, Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije sprejme sklep o prevzemu poroštva.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za proračun

POROČILO

k predlogu sklepa, da Socialistična republika Slovenije prevzame poroštvo za odplačevanje dolgoročnega posojila, ki ga je najel Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani za nakup nadomestnih stanovanj v zvezi z adaptacijskimi deli v pritličju vogalne stavbe Gradišče 2, Veselova ulica pri Skladu SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš v višini 11 000 000 din

Predlog sklepa je obravnaval na seji dne 26. februarja 1965 odbor za proračun Republiškega zbora. Odbor je zavrnil predlog sklepa o prevzemu poroštva, ker smatra:

— da formalistično prevzemanje poroštev temelji na administrativnem dodeljevanju kreditov ter ni v skladu z novim gospodarskim sistemom;

— da poroštvo v tem primeru sploh ni potrebno, ker je posojiljemalec kreditno sposoben;

— da ni logično, da bi Skupščina SR Slovenije prevzela poroštvo za posojilo, ki ga daje republiški sklad republiškem zavodu, posebno še, ker upravni odbor sklada ne vztraja na prevzemu poroštva.

Odbor za proračun Republiškega zbor predlaga Republiškem zboru, da ne sprejme predlog sklepa, da Socialistična republika prevzame poroštvo za odplačevanje dolgoročnega posojila, ki ga je najel Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani za nakup nadomestnih stanovanj v zvezi z adaptacijskimi deli v pritličju vogalne stavbe Gradišče 2 — Veselova ulica pri skladu SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš v višini 11 000 000 dinarjev.

Za svojega poročevalca je odbor za proračun Republiškega zbora določil poslanca Toneta Fajfarja.

Št.: 405-5/65

Ljubljana, 27. februarja 1965

Predsednik:

Tone Fajfar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Začasni odbor za proračunski sistem

POROČILO

k predlogoma sklepov o prevzemu poroštva za posojila Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani

Začasni odbor za proračunski sistem OPZ je na svojih sejah dne 19. februarja, 6. marca in 12. marca 1965 obravnaval in sklepal o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za investicijsko posojilo v znesku 30 milijonov din, ki ga

najema Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani pri Stanovanjskem skladu občine Ljubljana-Center za adaptacijo poslovnih prostorov in o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v znesku 11 milijonov din, ki ga je najel isti zavod za nakup nadomestnih stanovanj v zvezi z adaptacijskimi deli in sicer pri Skladu SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš.

Pred obravnavo navedenih sklepov je odbor obravnaval umestnost dajanja garancij glede na sprejeta načela o kreditnem sistemu in vlogi družbeno-političnih skupnosti v njem. Odbor je ugotovil, da je dajanje garancij za takšne kredite od strani organov družbeno-političnih skupnosti postala gola formalnost in le politični instrument, ne pa ekonomski za usmerjanje investicij. Potreba po zavarovanju kreditov v obliki garancij mora imeti svojo ekonomsko utemeljitev, katero naj samostojno oceni banka, ki daje kredit. Garancije naj se iščejo praviloma v okviru samega blagovnega oziroma kreditnega trga, ne pa od družbeno-političnih skupnosti. Družbeno-politične skupnosti bodo dajale garancije le v primerih, ko gre za neposredno izpolnjevanje njihovih nalog, oziroma takrat, ko bo družbeno-politična skupnost zainteresirana, da se posamezno področje kreditira, pa se banka ne bo zadovoljila z garancijami prosilca kredita.

Pri obravnavanju predlogov sklepov v načelu je odbor ugotovil, da je posojiljemalec kreditno sposoben, da sta obe pogodbi o odobritvi kredita že sklenjeni ter da obe garanciji predstavljata le formalno zapreko za izplačilo pri banki. Odbor je z neposrednim konzultiranjem predstavnikov Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva tudi ugotovil, da so vsa dela že v zaključni fazi, da zavod glede na letošnji finančni načrt in predvidene pogodbe predvideva, da bo lahko anuitete v redu vračal, da pa kredita ne more koristiti vse do predložitve garancij.

Odbor je obravnaval tudi mnenje zakonodajno-pravne komisije, katera predlaga, da se preneha s prakso dajanja garancij, ki zgolj formalno odpira nove investicije ne glede na ekonomske pokazatelje. Po mnenju zakonodajno-pravne komisije ta praksa v naši pozitivno-pravni, še manj pa v družbeno-ekonomski ureditvi nima več osnove. Potreba po zavarovanju kredita v obliki garancije mora imeti svojo ekonomsko utemeljitev. Čeprav je Zavod za napredek gospodinjstva ustanovila republika, je ta pri izpolnjevanju svojih nalog samostojen in samostojno odgovoren za uspeh svojega dela. Komisija meni, da ne more obstajati obveznost republike in tudi ne potreba oziroma utemeljenost, da nastopa kot garant za posojila, ki jih ta zavod kot samostojen nosilec razširjene reprodukcije najema pri navedenih skladih v okviru izvrševanja svojih nalog. Pravila sklada SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš ne zavezujejo SR Slovenijo, da daje poroštva za posojila, ki se dodeljujejo iz sklada.

Odbor je obravnaval tudi poročilo k obema sklepoma odbora za proračun Republiškega zbora. Tudi ta odbor je zoper sprejem garancij, ker smatra: da formalistično prevzemanje poroštev temelji na administrativnem dodeljevanju kreditov ter ni v skladu z novim gospodarskim sistemom, da poroštvo v tem primeru sploh ni potrebno, ker je posojiljemalec kreditno sposoben, da ni logično, da bi Skupščina SR Slovenije prevzela poroštvo za posojilo, ki ga daje republiški sklad republiškem zavodu, posebno še, ker upravni odbor sklada ne vztraja na prevzemu poroštva.

Odbor je glede na načelna stališča, ki so navedena v uvodu tega poročila, mnenja, da Socialistična republika Slovenija ne prevzame poroštva za investicijska posojila, ki sta jih odobrila stanovanjska sklada Centralnemu zavodu za

napredek gospodinjstva v Ljubljani za adaptacijo poslovnih prostorov in za nakup nadomestnih stanovanj v zvezi s to adaptacijo. Odbor meni, da razlogi kot npr. neuskkljenost pravil skladov, praksa Splošne gospodarske banke, zaključna faza del na adaptaciji, kakor tudi dosedanje obljube pristojnih organov o dodelitvi posojila ne opravičujejo, da Organizacijsko-politični zbor s sprejemom garancij krši načela gospodarskega sistema.

Ob tej razpravi se je v odboru pojavilo tudi vprašanje, kdaj naj nastopa Socialistična republika Slovenija kot garant za kredite delovnih organizacij in da je glede tega potrebno sprejeti načelna stališča v Skupščini SR Slovenije, ki bodo tudi preprečila delovnim organizacijam, da bi se slepo zanašale na garancije republike oziroma kar naročala dela, ki naj se izvršijo z dodeljenimi krediti ne glede na to, ali je kredit odobren ali ne. Odbor se zato v celoti strinja s stališčem zakonodajno-pravne komisije glede nujnosti proučitve teh vprašanj in da se sprejmejo načelna stališča.

Zaradi zgoraj navedenega odbor predlaga zboru, da ne sprejme predlog sklepa o prevzemu poroštva za investicijsko posojilo v znesku 30 milijonov din, ki ga najema Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani pri Stanovanjskem skladu občine Ljubljana-Center za adaptacijo poslovnih prostorov in predlog sklepa o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v znesku 11 milijonov din, ki ga je najel isti zavod za nakup nadomestnih stanovanj v zvezi z adaptacijskimi deli in sicer pri Skladu SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš.

Za svojega poročevalca je odbor določil Vitjo Rodeta.

Št.: 405-5/65

Ljubljana, 12. marca 1965

Predsednik:
Silva Cerjak l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogoma sklepov o prevzemu poroštva za posojila Centralnemu zavodu
za napredek gospodinjstva v Ljubljani**

Zakonodajno-pravna komisija je na svoji seji dne 22. 2. 1965 obravnavala predlog sklepa o prevzemu poroštva za investicijsko posojilo v znesku 30 milijonov din, ki ga najema Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani pri stanovanjskem skladu občine Ljubljana-Center za adaptacijo poslovnih prostorov in predlog sklepa o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v znesku 11 milijonov din, ki ga je najel isti zavod za nakup nadomestnih stanovanj v zvezi z adaptacijskimi deli, in sicer pri Skladu SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš.

Komisija je po razpravi

u g o t o v i l a ,

da sta oba navedena sklepa formalno-pravno v redu in s tega gledišča v skladu s pravnim sistemom.

Vendar je komisija izrazila pomisleke zoper sprejem teh sklepov, ker po njenem mnenju z gledišča obstoječih načel kreditnega sistema in vloge družbeno-političnih skupnosti v njem nista na mestu. Hkrati komisija predlaga, da bi o vprašanju, kdaj naj nastopa SR Slovenija kot garant za kredite delovnih organizacij, zavzel Republiški zbor Skupščine SR Slovenije svoje načelno stališče.

V prvi fazi formiranja našega kreditnega sistema, katerega nosilec in izvajalec je bila država oziroma njeni organi, se je ustalila praksa, da je za kredite, ki so jih najemale delovne organizacije, nastopala kot garant ustrezna družbeno-politična skupnost. Banka ni bila samostojen faktor pri izvajanju kreditne politike, ampak v stvari le njen tehnični instrument. Vendar že sama uredba o posojilih za gospodarske investicije (Ur. l. FLRJ št. 4/54) uveljavlja načelo (29. čl.), da banka »lahko« postavi kot pogoj za sklenitev posojilne pogodbe z gospodarsko organizacijo poroštvo okraja oziroma v določenih primerih ljudske republike. Uredba o kratkoročnih kreditih (Ur. l. FLRJ št. 31/56) ter nova uredba o investicijskih posojilih (Ur. l. FLRJ št. 31/56) sta prav tako postavili načelo, da banka lahko zahteva od prosilca kredita zavarovanje; v slednji uredbi je povedano, da dajejo poroštvo politično-teritorialne enote ter gospodarske, zadružne oziroma družbene organizacije. Zakon o kreditnih in drugih bančnih poslih (Ur. l. FLRJ št. 10/61), ki je odpravil obe navedeni uredbi, je postavil samo splošno načelo, po katerem lahko banka zahteva od uporabnika kredita zavarovanje za pravilno izpolnitev kreditne pogodbe (49. čl.). Ne glede na takšno pravno ureditev je ostala v veljavi praksa, da je banka za kredite delovnim organizacijam zahtevala garancijo družbeno-politične skupnosti, praviloma tiste, ki je bila oziroma se je štela za ustanovitelja delovne organizacije. S tem je banka odvrnila od sebe sleherni riziko tako glede pravilnosti ocene ekonomske utemeljenosti kredita kakor tudi glede njegove vrnitve. Dajanje garancij za takšne kredite od strani organov družbeno-politične skupnosti je postajala formalnost in v stvari politični namesto ekonomski instrument, prek katerega so se v preteklosti tako na široko preko realnih možnosti odpirala vrata novim investicijam.

Zakonodajno-pravna komisija je mnenja, da je treba prenehati s to prakso, ki v naši pozitivno-pravni in seveda še manj v novi družbenoekonomski ureditvi nima več osnove. Potreba po zavarovanju kredita v obliki garancije mora imeti svojo ekonomsko utemeljitev, katero naj samostojno oceni banka, ki daje kredit, garancije pa naj se iščejo praviloma v okviru samega blagovnega oziroma kreditnega trga, ne pa od družbeno-političnih skupnosti. To velja analogno v primerih, ko se posojila dajejo iz družbenih kreditnih skladov. Družbeno-politična skupnost naj prevzame garancije le v primerih, ko gre za neposredno izpolnjevanje njenih nalog. Oba uvodoma navedena primera nista takšne narave, da bi predstavljala neposredno družbeno obveznost in odgovornost SR Slovenije. Čeprav je zavod za napredek gospodinjstva ustanovila republika, je ta pri izpolnjevanju svojih nalog samostojen in samostojno odgovoren za uspeh svojega dela. Ne more obstojati obveznost republike in tudi ne potreba oziroma utemeljenost, da nastopa kot garant za posojila, ki jih ta zavod kot samostojen nosilec razširjene reprodukcije, najema pri navedenih skladih v okviru izvrševanja svojih nalog. Tudi pravila sklada SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš, ki jih je 14. 6. 1963 potrdil Izvršni svet, in ki predvidevajo med pogoji za dodelitev posojila njegovo zavarovanje, določajo le, da se zavarovanje daje

»praviloma v obliki poročta politično-teritorialne enote« (čl. 19); se pravi, ne zavezujejo SR Slovenijo, da daje poročta za posojila, ki se dodeljujejo iz sklada.

Št.: 405-5/65

Ljubljana, 22. februarja 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ODLOKA

o spremembah začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije

1. člen

V začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije (Uradni list SRS št. 22-209/63) se določbe 3. člena, tretje alineje 6. člena in drugega odstavka 70. člena črtajo.

2. člen

V določbi 53. člena se v drugem in v tretjem odstavku za besedama »Skupščina lahko« doda besedilo »po postopku, ki je določen v 92. členu tega poslovnika ali«, besedilo četrtega odstavka pa se črta.

3. člen

Ta odlok začne veljati takoj in se objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Neposredno po uveljavitvi ustave je Skupščina SR Slovenije sprejela nov poslovnik za svoje delo. Z ustavo je bila vzpostavljena nova struktura Skupščine in poudarjena njena vloga kot stalnega delovnega telesa, kar je v primerjavi z dotedanjo ureditvijo terjalo tudi njeno novo notranjo organizacijo ter nove metode njenega dela in dela njenih organov. Zato je bil omenjeni poslovnik sprejet le kot začasni poslovnik, z namenom, da se po preizkušnji njegovih določb v praksi pozneje izdela in sprejme stalni poslovnik. Priprave stalnega poslovnika so sicer v teku, vendar še niso končane. Nekatere določbe začasnega poslovnika pa so se že doslej jasno pokazale kot neustrezne oziroma predstavljajo nedosledno izvajanje ustavnih načel o Skupščini in njenih organih. To so prav določbe, glede katerih se že sedaj, se pravi pred sprejemom stalnega poslovnika in pred novimi volitvami v Skupščini SR Slovenije s predloženim odlokom predlaga njihovo črtanje oziroma spremembo.

V 3. členu začasnega poslovnika se v prvem odstavku ponavlja določba 27. člena zakona o izvedbi ustave SR Slovenije, ki se konkretizira v poslovnikih zborov, v njenem drugem odstavku pa je določeno, da po vsakih novih volitvah polovice poslancev skliče predsednik Skupščine za isti dan seje vseh zborov za verifikacijo mandatov na novo izvoljenih poslancev in za novo konstituiranje Skupščine. Četrty odstavek 53. člena in drugi odstavek 70. člena tega poslovnika

predvidevajo, da se vsako drugo leto izvedejo volitve v organe oziroma v telesa Skupščine. Ker pa po novi ustavni ureditvi ni več časovno opredeljene mandatne dobe Skupščine, marveč se le polovica sestava Skupščine vsako drugo leto obnavlja, Skupščina in njeni organi pa delajo trajno, niso na mestu določbe poslovnika, ki terjajo volitve skupščinskih organov in teles vsako drugo leto. Kolikor posameznim poslancem, ki so v teh organizacijah oziroma telesih, poslanski mandat preneha, bo treba na njihova mesta izvoliti druge. Glede na to bo tudi prvo sejo zbora po novi izvolitvi polovice poslancev zbora sklical, kot vsako drugo sejo, njegov predsednik.

Po drugem in tretjem odstavku 53. člena začasnega poslovnika Skupščine se samo na skupni seji vseh zborov lahko ustanovi stalni ali občasni odbor oziroma komisijo. Na drugi strani pa 92. člen določa, da se začasni poslovnik spremeni oziroma stalni poslovnik sprejme po postopku, ki sicer velja za sprejemanje aktov, ki jih Republiški zbor in pristojni zbor delovnih skupnosti sprejemata enakopravno, predlog pa obravnavajo in sprejmejo vsi zbori na svojih sejah. Če se celo določbe poslovnika lahko spreminjajo po navedenem postopku, ni razloga, zakaj naj bi isti postopek ne veljal za akte o ustanovitvi stalnega oziroma začasnega odbora oziroma komisije Skupščine. Zato se v omenjenem smislu predlaga dopolnitev določil drugega in tretjega odstavka 53. člena začasnega poslovnika.

Predlog odloka podaja predsedstvo Skupščine SR Slovenije na podlagi določbe prvega odstavka 92. člena začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu odloka o spremembah začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 1. 3. 1965 obravnavala predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki ga je predložilo predsedstvo Skupščine.

Komisija je mnenja, da se s predlogom odloka predvsem odpravljajo nekatere takšne njegove določbe, katerih skladnost z značajem in vlogo nove Skupščine je bila že ves čas problematična. Po prejšnji ustavni ureditvi je namreč bila Skupščina voljena na klasičen način, to je za dobo posameznega skliča, ki je trajal štiri leta. V novi ustavi je uveljavljena ideja o Skupščini kot stalnem delovnem telesu, katerega polovica članov se na novo voli vsako drugo leto. V začasnem poslovniku se je očitno hotelo poudariti načelo nove ustave o permanentnosti Skupščine, ki se več ne voli za štiri leta kot prej. Ker pa se del vsakega zbora vsako drugo leto obnavlja, se je z uveljavitvijo določb v začasnem poslovniku, da se tudi organi oziroma telesa Skupščine in njenih zborov volijo vsako drugo leto, zapadlo nehote v drugo skrajnost, ki dopušča sklep, da se sama Skupščina voli za mandatno dobo (sklic) dveh let, kar pa ni res. Predlog odloka gre utemeljeno za tem, da to neskladje odpravi in

dosledno uveljavi načelo o Skupščini kot stalnem delovnem telesu ter o stalnosti organov Skupščine in njenih zborov, katerih osebna sestava se vsak čas lahko deloma ali v celoti spremeni, oziroma se v primeru, če poslancu, ki mu je ob splošnih volitvah prenehal mandat, na njegovo mesto v organu oziroma telesu zbora ali Skupščine mora izvoliti drug poslanec. Le v tem obsegu je mogoče govoriti o konstituiranju Skupščine vsako drugo leto po volitvah.

Čeprav Skupščino SRS sestavlja pet zborov, deluje ta praviloma kot dvodomna; v določenih primerih sprejema akte samostojno posamezen zbor. Na skupni seji vseh zborov se izjemoma razpravlja in odloča o zadevah, ki so določene v 154. členu ustave SR Slovenije, med katerimi izrečno ni navedeno ustanavljanje komisij in drugih stalnih ali občasnih teles Skupščine (174. in 175. člen). Ni razloga in tudi ne potrebe, da bi se takšen nov organ moral ustanoviti le z aktom, sprejetim na skupni seji zborov, zlasti še zato, ker se celo določbe poslovnika Skupščine lahko spremenijo z aktom, ki ga v enakem besedilu sprejmejo vsi skupščinski zbori. Glede na to je utemeljena predlagana sprememba 53. člena začasnega poslovnika, s katero se omogoča, da se takšna telesa lahko formirajo tudi po omenjenem postopku, po katerem se sicer spreminja poslovnik Skupščine.

Zakonodajno-pravna komisija meni, da je predlagani odlok za spremembo začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije v skladu z ustavo, ter predlaga, da ga vsi zbori sprejmejo v predloženem besedilu.

Po sklepu komisije bosta poročevalca na sejah zborov poslanca dr. Josip Globevnik in Savo Šifrer.

Št.: 0201-14/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ODLOKA

o spremembah začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije

1. člen

V začasnem poslovniku Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije (Uradni list SRS, št. 22-210/63) se 2. člen spremeni tako, da se glasi: »Vsako drugo leto po izvolitvi polovice poslancev se sestane Republiški zbor najpozneje do 10. maja zaradi verifikacije mandatov na novo izvoljenih poslancev.«

2. člen

Besedilo 19. člena se črta.

3. člen

Besedilo prvega odstavka 129. člena se črta.

4. člen

Ta odlok začne veljati takoj in se objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Začasni poslovnik Republiškega zbora določa v 2. členu, da se v letu 1965 in nato vsako drugo leto po izvolitvi polovice poslancev Republiški zbor na novo konstituira do 10. maja ter da predsednik Skupščine v ta namen skliče prvo sejo Republiškega zbora za verifikacijo mandatov na novo izvoljenih poslancev in za novo konstituiranje zbora. Po določilu 19. člena se stalni odbori in komisije zbora volijo vsako drugo leto po verifikaciji mandatov na novo izvoljene polovice poslancev zbora. Enako določilo vsebuje 129. člen glede volitev predsednika in podpredsednika zbora.

Po novi ustavni ureditvi ni več časovno opredeljena mandatna doba Skupščine, ampak delajo Skupščina ter njeni zbori in njihovi organi oziroma telesa trajno; le vsako drugo leto se polovica poslancev zbora na novo izvoli. Zato niso na mestu določbe poslovnika, po katerih je treba organe oziroma telesa Republiškega zbora voliti vsako drugo leto. Če posameznemu poslancu, ki je v enem izmed teh organov oziroma teles, mandat preneha, je treba na njegovo mesto izvoliti drugega poslanca. Gled na to je prav, da se navedena določila začasnega poslovnika spremenijo, in sicer še preden bo sprejet stalni poslovnik Republiškega zbora in še pred novimi volitvami polovice poslancev zbora.

Predlog odloka podajam na podlag določbe prvega odstavka 155. člena začasnega poslovnika Republiškega zbora.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogu odloka o spremembah začasnega poslovnika Rpubliškega zbora
Skupščine SR Slovenije**

Zakonodajno-pravna komisije Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 1. 3. 1965 obravnava predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije, ki ga je predložil predsednik zbora.

Komisija ugotavlja, da dosedanja ureditev v začasnem poslovniku zbora, po kateri se organi oziroma telesa zbora volijo na novo vsako drugo leto, dopušča sklep, da se sam zbor voli za dve leti. To pa ne bi bilo v skladu z vlogo Skupščine kot stalnega delovnega telesa, kakor je postavljena v novi ustavi. Republiški zbor in njegovi organi oziroma telesa so stalni, ne glede na to, da se vsako drugo leto polovica poslancev zbora voli na novo. Slednje ima lahko za posledico le to, da je treba na izpraznjena mesta v organih oziroma telesih zbora izvoliti druge poslance, enako kot v drugih primerih, ko poslancu, ki je član takšnega organa oziroma telesa, preneha mandat, ali pa se po sklepu zbora sicer spremeni sestava omenjenega organa oziroma telesa. Samo v tem obsegu je potrebno po vsakih novih volitvah izvršiti konstituiranje zbora, kar pa seveda ne pomeni, da se posamezen organ oziroma telo zbora v celoti ne bi moglo voliti na novo. Zato je predlog za spremembo začasnega poslovnika v tem delu na mestu.

Utemeljena pa je tudi predlagana sprememba 2. člena začasnega poslovnika. Seje zbornice, ki je stalno telo, sklicuje po poslovniku predsednik zbornice. Predsednik opravlja svojo dolžnost do izvolitve novega predsednika zbornice. Zaradi tega bo tudi v primeru, ko mu mandat poslanca preneha ali ko bi bil zbor razpuščen (155. člen ustave), prejšnji predsednik zbornice sklical prvo sejo zbornice za verifikacijo mandatov na novo izvoljenih poslancev.

Zakonodajno-pravna komisija je mnenja, da so predlagane spremembe začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije v skladu z ustavo in predlaga, da ga Republiški zbor sprejme.

Po sklepu komisije bosta njegova poročevalca na seji zbornice poslanca dr. Josip Globevnik in Savo Šiferer.

Št.: 0202-6/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ODLOKA

o spremembah začasnega poslovnika Gospodarskega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije

1. člen

V začasnem poslovniku Gospodarskega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije (Uradni list SRS, št. 22-211/63) se 2. člen spremeni tako, da se glasi: »Vsako drugo leto po izvolitvi polovice poslancev se sestane Gospodarski zbor najpozneje do 10. maja zaradi verifikacije mandatov na novo izvoljenih poslancev.«

2. člen

Besedilo 12. člena se črta.

3. člen

Ta odlok začne veljati takoj in se objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Začasni poslovnik Gospodarskega zbora določa v 2. členu, da se v letu 1965 in nato vsako drugo leto po izvolitvi polovice poslancev Gospodarski zbor na novo konstituirajo do 10. maja ter da predsednik Skupščine v ta namen skliče prvo sejo Gospodarskega zbora za verifikacijo mandatov na novo izvoljenih poslancev in za novo konstituiranje zbornice. Po določilu 12. člena se stalni odbori in komisije zbornice volijo vsako drugo leto po verifikaciji mandatov na novo izvoljene polovice poslancev zbornice.

Po novi ustavni ureditvi ni več časovno opredeljena mandatna doba Skupščine; ampak delajo Skupščina ter njeni odbori in njihovi organi oziroma telesa trajno; le vsako drugo leto se polovica poslancev zbornice na novo izvoli. Zato niso na mestu določbe poslovnika, po katerih je treba organe oziroma telesa Gospodarskega zbora voliti vsako drugo leto. Če posameznemu poslancu, ki je v enem izmed teh organov oziroma teles, mandat preneha, je treba na nje-

govo mesto izvoliti drugega poslanca. Glede na to je prav, da se navedena določila začasnega poslovnika spremenijo, in sicer še preden bo sprejet stalni poslovnik Gospodarskega zbora in še pred novimi volitvami polovice poslancev zbora.

Predlog odloka podajam na podlagi določbe prvega odstavka 111. člena začasnega poslovnika Gospodarskega zbora.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogu odloka o spremembah začasnega poslovnika Gospodarskega zbora
Skupščine SR Slovenije**

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 1. 3. 1965 obravnavala predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije, ki ga je predložil predsednik zbora.

Komisija ugotavlja, da dosedanja ureditev v začasnem poslovniku zbora, po kateri se organi oziroma telesa zbora volijo na novo vsako drugo leto, dopušča sklep, da se sam zbor voli za dve leti. To pa ne bi bilo v skladu z vlogo Skupščine kot stalnega delovnega telesa, kakor je postavljena v novi ustavi. Gospodarski zbor in njegovi organi oziroma telesa so stalni, ne glede na to, da se vsako drugo leto polovica poslancev zbora voli na novo. Slednje ima lahko za posledico le to, da je treba na izpraznjena mesta v organih oziroma telesih zbora izvoliti druge poslance, enako kot v drugih primerih, ko poslancu, ki je član takšnega organa oziroma telesa, preneha mandat, ali pa se po sklepu zbora sicer spremeni sestava omenjenega organa oziroma telesa. Samo v tem obsegu je potrebno po vsakih novih volitvah izvršiti konstituiranje zbora, kar pa seveda ne pomeni, da se posamezen organ oziroma telo zbora v celoti ne bi moglo voliti na novo. Zato je predlog za spremembo začasnega poslovnika v tem delu na mestu.

Utemeljena pa je tudi predlagana sprememba 2. člena začasnega poslovnika. Seje zbora, ki je stalno telo, sklicuje po poslovniku predsednik zbora. Predsednik opravlja svojo dolžnost do izvolitve novega predsednika zbora. Zaradi tega bo tudi v primeru, ko mu mandat poslanca preneha ali ko bi bil zbor razpuščen (155. čl. ustave), prejšnji predsednik zbora sklical prvo sejo zbora za verifikacijo mandatov na novo izvoljenih poslancev.

Zakonodajno-pravna komisija je mnenja, da so predlagane spremembe začasnega poslovnika Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije v skladu z ustavo in predlaga, da ga Gospodarski zbor sprejme.

Po sklepu komisije bosta njegova poročevalca na seji zbora poslanca dr. Josip Globevnik in Savo Šifrer.

Št.: 0203-6/65
Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ODLOKA**o spremembah začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije**

1. člen

V začasnem poslovniku Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije (Uradni list SRS, št. 22-212/63) se 2. člen spremeni tako, da se glasi: »Vsako drugo leto po izvolitvi polovice poslancev se sestane Prosvetno-kulturni zbor najpozneje do 10. maja zaradi verifikacije mandatov na novo izvoljenih poslancev.«

2. člen

Besedilo 12. člena se črta.

3. člen

Ta odlok začne veljati takoj in se objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Začasni poslovnik Prosvetno-kulturnega zbora določa v 2. členu, da se v letu 1965 in nato vsako drugo leto po izvolitvi polovice poslancev Prosvetno-kulturni zbor na novo konstituira do 10. maja ter da predsednik Skupščine v ta namen skliče prvo sejo Prosvetno-kulturnega zbora za verifikacijo mandatov na novo izvoljenih poslancev in za novo konstituiranje zbora. Po določilu 12. člena se stalni odbori in komisije zbora volijo vsako drugo leto po verifikaciji mandatov na novo izvoljene polovice poslancev zbora.

Po novi ustavni ureditvi ni več časovno opredeljena mandatna doba Skupščine, ampak delajo Skupščina ter njeni zbori in njihovi organi oziroma telesa trajno; le vsako drugo leto se polovica poslancev zbora na novo izvoli. Zato niso na mestu določbe poslovnika, po katerih je treba organe oziroma telesa Prosvetno-kulturnega zbora voliti vsako drugo leto. Če posameznemu poslancu, ki je v enem izmed teh organov oziroma teles, mandat preneha, je treba na njegovo mesto izvoliti drugega poslanca. Glede na to je prav, da se navedena določila začasnega poslovnika spremenijo, in sicer še preden bo sprejet stalni poslovnik Prosvetno-kulturnega zbora in še pred novimi volitvami polovice poslancev zbora.

Predlog odloka podajam na podlagi določbe prvega odstavka 111. člena začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu odloka o spremembah začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 1. 3. 1965 obravnavala predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije, ki ga je predložil predsednik zbora.

Komisija ugotavlja, da dosedanja ureditev v začasnem poslovniku zbora, po kateri se organi oziroma telesa zbora volijo na novo vsako drugo leto, dopušča sklep, da se sam zbor voli za dve leti. To pa ne bi bilo v skladu z vlogo Skupščine kot stalnega delovnega telesa, kakor je postavljena v novi ustavi. Prosvetno-kulturni zbor in njegovi organi oziroma telesa so stalni ne glede na to, da se vsako drugo leto polovica poslancev zbora voli na novo. Slednje ima lahko za posledico le to, da je treba na izpraznjena mesta v organih oziroma telesih zbora izvoliti druge poslance, enako kot v drugih primerih, ko poslancu, ki je član takšnega organa oziroma telesa, preneha mandat, ali pa se po sklepu zbora sicer spremeni sestava omenjenega organa oziroma telesa. Samo v tem obsegu je potrebno po vsakih novih volitvah izvršiti konstituiranje zbora, kar pa seveda ne pomeni, da se posamezen organ oziroma telo zbora v celoti ne bi moglo voliti na novo. Zato je predlog za spremembo začasnega poslovnika v tem delu na mestu.

Utemeljena pa je tudi predlagana sprememba 2. člena začasnega poslovnika. Seje zbora, ki je stalno telo, sklicuje po poslovniku predsednik zbora. Predsednik opravlja svojo dolžnost do izvolitve novega predsednika zbora. Zaradi tega bo tudi v primeru, ko mu mandat poslanca preneha ali ko bi bil zbor razpuščen (155. čl. ustave), prejšnji predsednik zbora sklical prvo sejo zbora za verifikacijo mandatov na novo izvoljenih poslancev.

Zakonodajno-pravna komisija je mnenja, da so predlagane spremembe začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije v skladu z ustavo in predlaga, da ga Prosvetno-kulturni zbor sprejme.

Po sklepu komisije bosta njegova poročevalca na seji zbora poslanca dr. Josip Globevnik in Savo Šiferer.

Št.: 0204-6/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ODLOKA**o spremembah začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije**

1. člen

V začasnem poslovniku Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije (Uradni list SRS, št. 22-213/63) se 2. člen spremeni tako, da se glasi: »Vsako drugo leto po izvolitvi polovice poslancev se sestane Socialno-zdravstveni zbor najpozneje do 10. maja zaradi verifikacije mandatov na novo izvoljenih poslancev.«

2. člen

Besedilo 12. člena se črta.

3. člen

Ta odlok začne veljati takoj in se objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Začasni poslovnik Socialno-zdravstvenega zbora določa v 2. členu, da se v letu 1965 in nato vsako drugo leto po izvolitvi polovice poslancev Socialno-zdravstveni zbor na novo konstituira do 10. maja ter da predsednik Skupščine v ta namen skliče prvo sejo Socialno-zdravstvenega zbora za verifikacijo mandatov na novo izvoljenih poslancev in za novo konstituiranje zbora. Po določili 12. člena se stalni odbori in komisije zbora volijo vsako drugo leto po verifikaciji mandatov na novo izvoljene polovice poslancev zbora.

Po novi ustavni ureditvi ni več časovno opredeljena mandatna doba Skupščine, ampak delajo Skupščina ter njeni zbori in njihovi organi oziroma telesa trajno; le vsako drugo leto se polovica poslancev zbora na novo izvoli. Zato niso na mestu določbe poslovnika, po katerih je treba organe oziroma telesa Socialno-zdravstvenega zbora voliti vsako drugo leto. Če posameznemu poslancu, ki je v enem izmed teh organov oziroma teles, mandat preneha, je treba na njegovo mesto izvoliti drugega poslanca. Glede na to je prav, če se navedena določila začasnega poslovnika spremenijo, in sicer še preden bo sprejet stalni poslovnik Socialno-zdravstvenega zbora in še pred novimi volitvami polovice poslancev zbora.

Predlog odloka podajam na podlagi določbe prvega odstavka 111. člena začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu odloka o spremembah začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 1. 3. 1965 obravnavala predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije, ki ga je predložil predsednik zbora.

Komisija ugotavlja, da dosedanja ureditev v začasnem poslovniku zbora, po kateri se organi oziroma telesa zbora volijo na novo vsako drugo leto, dopušča sklep, da se sam zbor voli za dve leti. To pa ne bi bilo v skladu z vlogo Skupščine kot stalnega delovnega telesa, kakor je postavljena v novi ustavi. Socialno-zdravstveni zbor in njegovi organi oziroma telesa so stalni, ne glede na to, da se vsako drugo leto polovica poslancev zbora voli na novo. Slednje ima lahko za posledico le to, da je treba na izpraznjena mesta v organih oziroma telesih zbora izvoliti druge poslance, enako kot v drugih primerih, ko poslancu, ki je član takšnega organa oziroma telesa, preneha mandat, ali pa se po sklepu zbora sicer spremeni sestava omenjenega organa oziroma telesa. Samo v tem obsegu je potrebno po vsakih novih volitvah izvršiti konstituiranje zbora, kar pa seveda ne pomeni, da se posamezen organ oziroma telo zbora v celoti ne bi moglo voliti na novo. Zato je predlog za spremembo začasnega poslovnika v tem delu na mestu.

Utemeljena pa je tudi predlagana sprememba 2. člena začasnega poslovnika. Seje zbora, ki je stalno telo, sklicuje po poslovniku predsednik zbora. Predsednik opravlja svojo dolžnost do izvolitve novega predsednika zbora. Zaradi tega bo tudi v primeru, ko mu mandat poslanca preneha ali ko bi bil zbor razpuščen (155. čl. ustave), prejšnji predsednik zbora sklical prvo sejo zbora za verifikacijo mandatov na novo izvoljenih poslancev.

Zakonodajno-pravna komisija je mnenja, da so predlagane spremembe začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije v skladu z ustavo in predlaga, da ga Socialno-zdravstveni zbor sprejme.

Po sklepu komisije bosta njegova poročevalca na seji zbora poslanca dr. Josip Globevnik in Savo Šifrer.

Št.: 0205-7/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:
dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ODLOKA

o spremembah začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine
Socialistične republike Slovenije

1. člen

V začasnem poslovniku Organizacijsko-političnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije (Uradni list SRS, št. 22-214/63) se 2. člen spremeni tako, da se glasi: »Vsako drugo leto po izvolitvi polovice poslancev se sestane Organizacijsko-politični zbor najpozneje do 10. maja zaradi verifikacije mandatov na novo izvoljenih poslancev.«

2. člen

Besedilo 12. člena se črta.

3. člen

Ta odlok začne veljati takoj in se objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Začasni poslovnik Organizacijsko-političnega zbora določa v 2. členu, da se v letu 1965 in nato vsako drugo leto po izvolitvi polovice poslancev Organizacijsko-politični zbor na novo konstituira do 10. maja ter da predsednik Skupščine v ta namen skliče prvo sejo Organizacijsko-političnega zbora za verifikacijo mandatov na novo izvoljenih poslancev in za novo konstituiranje zbora. Po določilu 12. člena se stalni odbori in komisije zbora volijo vsako drugo leto po verifikaciji mandatov na novo izvoljene polovice poslancev zbora.

Po novi ustavni ureditvi ni več časovno opredeljena mandatna doba Skupščine, ampak delajo Skupščina ter njeni zbori in njihovi organi oziroma telesa trajno; le vsako drugo leto se polovica poslancev zbora na novo izvoli. Zato niso na mestu določbe poslovnika, po katerih je treba organe oziroma telesa Republiškega zbora voliti vsako drugo leto. Če posameznemu poslancu, ki je v enem izmed teh organov oziroma teles, mandat preneha, je treba na njegovo mesto izvoliti drugega poslanca. Glede na to je prav, da se navedena določila začasnega poslovnika spremenijo, in sicer še preden bo sprejet stalni poslovnik Organizacijsko-političnega zbora in še pred novimi volitvami polovice poslancev zbora.

Predlog odloka podajam na podlagi določbe prvega odstavka 111. člena začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogu odloka o spremembah začasnega poslovnika
Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije**

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 1. 3. 1965 obravnavala predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije, ki ga je predložil predsednik zbora.

Komisija ugotavlja, da dosedanja ureditev v začasnem poslovniku zbora, po kateri se organi oziroma telesa zbora volijo na novo vsako drugo leto, dopušča sklep, da se sam zbor voli za dve leti. To pa ne bi bilo v skladu z vlogo Skupščine kot stalnega delovnega telesa, kakor je postavljena v novi ustavi. Organizacijsko-politični zbor in njegovi organi oziroma telesa so stalni, ne glede na to, da se vsako drugo leto polovica poslancev zbora voli na novo. Slednje ima lahko za posledico le to, da je treba na izpraznjena mesta v organih oziroma telesih zbora izvoliti druge poslance, enako kot v drugih primerih, ko poslancu, ki je član takšnega organa oziroma telesa, preneha mandat, ali pa se po sklepu zbora sicer spremeni sestava omenjenega organa oziroma telesa. Samo v tem obsegu je potrebno po vsakih novih volitvah izvršiti konstituiranje zbora, kar pa seveda ne pomeni, da se posamezen organ oziroma telo zbora v celoti ne bi moglo voliti na novo. Zato je predlog za spremembo začasnega poslovnika v tem delu na mestu.

Utemeljena pa je tudi predlagana sprememba 2. člena začasnega poslovnika. Seje zbora, ki je stalno telo, sklicuje po poslovniku predsednik zbora. Predsednik opravlja svojo dolžnost do izvolitve novega predsednika zbora. Zaradi tega bo tudi v primeru, ko mu mandat poslanca preneha ali ko bi bil zbor razpuščen (155. čl. ustave), prejšnji predsednik zbora sklical prvo sejo zbora za verifikacijo mandatov na novo izvoljenih poslancev.

Zakonodajno-pravna komisija je mnenja, da so predlagane spremembe začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije v skladu z ustavo in predlaga, da ga Organizacijsko-politični zbor sprejme.

Po sklepu komisije bosta njegova poročevalca na seji zbora poslanca dr. Josip Globevnik in Savo Šifrer.

Št.: 0206-8/65

Ljubljana, 1. marca 1965

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

SKUPŠČINA SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Ivan Maček

Podpredsednika:

Dr. Marijan Breclj

Dragica Rome

Tajnik:

Peter Zorko

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA DRUŽBENO NADZORSTVO**

inž. Karmelo Budihna, predsednik

Magda Kočar, podpredsednik

Valentin Hren

Jože Greben

Janez Sukič

Frančiška Hribar

Ivo Ščavničar

Andrej Lah

Mara Lukanc

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA

Adolf Arigler, predsednik

inž. Jože Legan, podpredsednik

Miro Benedejčič

inž. Stanislav Potrč

Milica Opresnik

Franc Simonič

Lojze Fortuna

Marjan Lenarčič

Janez Zemljarič

ZAKONODAJNO-PRAVNA KOMISIJA

dr. Josip Globevnik, predsednik

Savo Šifrer, podpredsednik

Anica Rajič

Borut Bohte

Bojan Černjavič

inž. Franc Filipčič

Marjan Senk

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA SSRS

Savo Šifrer, predsednik

Borut Bohte, tajnik

Ivan Bertoncclj

inž. Bogdan Jesenko

Franc Leskovec

Mara Lukanc

Srečko Rihtar

KOMISIJA ZA PRIPRAVO IN IZDELAVO PREDLOGOV ZA USKLADITEV
OBSTOJEČIH REPUBLIŠKIH ZAKONOV IN DRUGIH REPUBLIŠKIH
PREDPISOV Z NOVO USTAVO SRS

Mitja Ribičič, predsednik
dr. Josip Globevnik, podpredsednik

Ivo Janžekovič
Ivan Lužovec
inž. Silvo Rozman
Francka Strmole-Hlastec

Mitja Stupan
Savo Šiferer
Milan Žnidaršič

REPUBLIŠKI ZBOR

Predsednik:
Tine Remškar

Podpredsednik:
Cveta Žorž

ODBORI IN KOMISIJE

ODBOR ZA DRUŽBENI PLAN IN FINANCE

Miran Košmelj, predsednik
Ludvik Golob, podpredsednik

Zmaga Bajc
Franc Klobučar
inž. Franc Kumše

Ivan Lužovec
Franc Virk

ODBOR ZA SPLOŠNA GOSPODARSKA VPRAŠANJA

Mirko Zlatnar, predsednik
inz. Bogdan Jesenko, podpredsednik

Stefan Antalič
Rafael Baraga
Jožica Teppey

Vida Vajd
Janez Žnidar

ODBOR ZA PRORAČUN

Tone Fajfar, predsednik
Miroslava Lavrenčič, podpredsednik

Angelca Kržan
Anton Rovtar

Anton Truden

ODBOR ZA INDUSTRIJO IN PROMET

Stane Dolenc, predsednik
Tone Preložnik, podpredsednik

Vera Čavnik
inž. Miran Guzelj
inž. Ivica Kavčič

Ludvik Križman
Hinko Wimmer

ODBOR ZA KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

Franc Lubej, predsednik
Katica Kozel, podpredsednik

Jože Kolarič
inž. Slavko Korbar
inž. Lucijan Krivec

Jože Ogorevc
Sida Podlesek

ODBOR ZA TRGOVINO, GOSTINSTVO IN TURIZEM

Jože Tramšek, predsednik
Viktor Zupančič, podpredsednik

Davorin Ferligoj
Ivan Gorenc
Ivica Jeršič-Burnik

Slavko Štrukelj
Dominik Tomažin

ODBOR ZA ORGANIZACIJSKO-POLITIČNA VPRAŠANJA

Niko Belopavlovič, predsednik
Mitja Stupan, podpredsednik

Mirko Draksler
Zoran Pirc
Ana Rozman

Francka Strmole-Hlastec
Janko Ževart

ODBOR ZA URBANIZEM, STANOVANJSKO IZGRADNJO
IN KOMUNALNE ZADEVE

Vlado Majhen, predsednik
inž. Jože Mušič, podpredsednik

Alojzija Doltar
Milko Grgič

Jože Laznik

 ODBOR ZA PROSVETO IN KULTURO

Drago Seliger, predsednik

Kristina Lovrenčič, podpredsednik

dr. Milica Bergant
inž. Viktor Klanjšček
Jože Klinger

inž. Ivo Pignar
Mitja Vošnjak

ODBOR ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO

dr. Jože Benigar, predsednik

dr. Meta Škarja-Skerget, podpredsednik

Rado Dolgan
Bogo Verdev
Stane Volk

Branko Zadavec
Ignac Zagorc

ODBOR ZA DELO IN SOCIALNO ZAVAROVANJE

Janez Japelj, predsednik

Franc Leben, podpredsednik

Marja Cerkovnik
Andrej Jermol
Ivo Janžekovič

Miroslav Trunkelj
Rudolf Vrčkovnik

ADMINISTRATIVNA KOMISIJA

Adolf Arigler, predsednik

Jakob Žen, podpredsednik

Rudi Burgar
Franc Leskovec

Tone Preložnik

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Marja Cerkovnik, predsednik

Ludvik Jerebic, podpredsednik

Bruno Giachin
Marija Plavec

Franc Zadavec

KOMISIJA ZA PROŠNJE IN PRITOŽBE

Julij Beltram, predsednik
Anica Rajič, podpredsednik

Ernest Eory
Jelka Firbas

Stanko Robnik

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Savo Šifrer, predsednik
Franc Leskovec, tajnik

dr. Milica Bergant
Jelka Firbas
inž. Miran Guzelj

inž. Bogdan Jesenko
Franc Lubej

GOSPODARSKI ZBOR

Predsednik:
Leopold Krese

Podpredsednik:
Tatjana Menna

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA PROUČEVANJE ZAKONSKIH IN DRUGIH PREDLOGOV**

Milan Špolar, predsednik
Tomaž Tomažič, podpredsednik

Milan Bric
Elka Grile
inž. Miloš Kobè

inž. Franc Tesovnik
inž. Ciril Žmahar

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

inž. Silvo Rozman, predsednik
Tončka Rebek, podpredsednik

Ignac Karničnik
Jože Naraks

Ivanka Šulgaj

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Srečko Rihtar, predsednik
Andrej Lah, tajnik

Helena Peček
Riko Rižnar
Ivanka Šulgaj

inž. Jože Valentinčič
Stane Zupančič

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Predsednik:
Ivo Tavčar

Podpredsednik:
inž. Dora Jelenko

ODBORI IN KOMISLJE

ODBOR ZA PROUČEVANJE ZAKONSKIH IN DRUGIH PREDLOGOV

Boris Mikoš, predsednik
Truda Žoher-Durjava, podpredsednik

Branko Babič
Ivan Bertoncelj
Magda Malovrh

Ive Šubic
inž. Dane Tovornik

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Sonja Sardoč, predsednik
Dane Debič, podpredsednik

Milena Borovac
Ludvik Gorčan

Bernarda Perc

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Ivan Bertoncelj, predsednik
Sonja Sardoč, tajnik

Marjeta Pal
Ela Peroci
inž. Dane Tovornik

Ivan Tušek
Avgust Vižintin

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Predsednik:

dr. Ruža Šegedin

Podpredsednik:

Miro Vesel

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA PROUČEVANJE ZAKONSKIH IN DRUGIH PREDLOGOV**dr. Adolf Drolc, predsednik
Minka Kovač, podpredsednikdr. Saša Cvahte
dr. Polde Hladnik
Vinko KastelicMilica Šali
Janez Varl**MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA**Lidunka Kranjc, predsednik
dr. Mirko Birsa, podpredsednikStane Drobnič
Andrej Strniša

Fani Štravs

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORAMara Lukanc, predsednik
Marjan Šenk, tajnikdr. Martin Benedik
dr. Mirko Birsa
dr. Milica Gajšek-ZimaVinko Kastelic
Lidunka Kranjc**ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR**

Predsednik:

Janez Hočevar

Podpredsednik:

Jože Eržen

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA PROUČEVANJE ZAKONSKIH IN DRUGIH PREDLOGOV**

Vlado Černe, predsednik
Vlado Črešnik, podpredsednik

Marija Aljančič
Mirko Čepič
Vera Maselj

Franjo Turk
Joško Saksida

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Mirko Hegler, predsednik
Danica Vogrinc, podpredsednik

Martin Košir
Joško Lojen

Miha Ravnik

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Borut Bohte, predsednik
Milan Žnidaršič, tajnik

Štefan Brumec
Vlado Črešnik
Jože Dernovšek

Joško Saksida
Mileva Veren

POSLANCI
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

REPUBLIŠKI ZBOR

Antalič Štefan	Jerebic Ludvik	Podobnik Zorka
Arigler Adolf	Jerman Riko	Popit Franc
Avbelj Viktor	Jermol Andrej	Preložnik Tone
Bajc Zmaga	Jeršič-Burnik Ivica	Rajič Anica
Baraga Rafael	Jesenko inž. Bogdan	Remškar Tine
Belopavlovič Niko	Kadunec Vladimir	Ribičič Mitja
Beltram Julij	Kavčič inž. Ivica	Robnik Stanko
Benigar dr. Jože	Klanjšček inž. Viktor	Rovtar Anton
Bergant dr. Milica	Klinger Jože	Rozman Ana
Bokša-Bac inž. Milena	Klobučar Franc	Seliger Drago
Brecelj dr. Marijan	Kocijančič Boris	Simonič Franc
Brilej dr. Jože	Kočar Magda	Smole Janko
Budihna inž. Karmelo	Kolarič Jože	Strmole-Hlastec Francka
Burgar Rudi	Korbar inž. Slavko	Stupan Mitja
Butara Mihael	Košmelj Miran	Sukič Janez
Cerkovnik Marja	Kotnik inž. Viktor	Šifrer Savo
Čacinovič Rudi	Kozel Katica	Škarja-Skerget dr. Meta
Čavnik Vera	Krivec inž. Lucijan	Štrukelj Slavko
Dolenc Stane	Križman Ludvik	Tepey Jožica
Dolgan Rado	Križnik inž. Veljko	Tomažin Dominik
Doltar Alojzija	Kržan Angelca	Tomšič Vida
Draksler Mirko	Kumše inž. Franc	Tramšek Jože
Eory Ernest	Lavrenčič Miroslava	Truden Anton
Fajfar Tone	Laznik Jože	Trunkelj Miroslav
Fende Jože	Leben Franc	Vajd Vida
Ferligoj Davorin	Leskovec Franc	Verdev Bogo
Firbas Jelka	Lončarič Jože	Virk Franc
Furlan Slavko	Lovrenčič Kristina	Volk Stane
Gabrovšek Ludvik	Lubej Franc	Vošnjak Mitja
Gaspari Majda	Lužovec Ivan	Vrčkovnik Rudolf
Giachin Bruno	Maček Ivan	Wimmer Hinko
Globevnik dr. Josip	Majhen Vlado	Zadravec Branko
Golob Ludvik	Maležič Matija	Zadravec Franc
Gorenc Ivan	Marinko Miha	Zagorc Ignac
Greben Jože	Mušič inž. Jože	Zlatnar Mirko
Grgič Milko	Ogorevc Jože	Zupančič Viktor
Guzelj inž. Miran	Pignar inž. Ivo	Žen Jakob
Hren Valentin	Pirc Zoran	Ževart Janko
Janžekovič Ivo	Plavec Marija	Žnidar Janez
Japelj Janez	Podlesek Sida	Žorž Cveta

GOSPODARSKI ZBOR

Alt Mimica	Kos Justa	Sila Robert
Benedejčič Miro	Krebs Franc	Siter Ivan
Beravs Anton	Krese Leopold	Sivec Jože
Borovinšek Jerica	Kruhar Ema	Skulj inž. Saša
Bric Milan	Lah Andrej	Stanonik Jože
Ciglar Franc	Medvešček Milan	Škerlak Franc
Čop Franc	Melavc Dane	Šnajder Jože
Dolgan inž. Danilo	Menna Tatjana	Šoba Zora
Dušej Jože	Mihelič inž. Franc	Špolar Milan
Filipčič inž. Franc	Muhar Tinka	Šulgaj Ivanka
Fistrovič Ljuba	Naraks Jože	Šuštar Janez
Gerk Danilo	Okrožnik Teodor	Tesovnik inž. Franc
Gradišnik inž. Milan	Palčič Romana	Tomažič Tomaž
Grilc Elka	Peček Helena	Tomše inž. Bogo
Heller Ivan	Perenič Ivan	Umnik Ivan
Ivančič-Planinšek Ivanka	Peršak Ivo	Uršič Ciril
Jamnik Rado	Plos Anton	Valentinčič inž. Jože
Jeram Milan	Rebek Tončka	Vilčnik Danica
Kajzersberger inž. Jelka	Rebernik Leopold	Zaviršek Franc
Karba Štefan	Rihtar Srečko	Zidar inž. Milovan
Karničnik Ignac	Rižnar Riko	Zupančič Stane
Kerec Ernest	Rome Dragica	Žmahar inž. Ciril
Kobe inž. Miloš	Rozman inž. Silvo	
Komočar Edvard	Ruprecht Uroš	

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Babič Branko	Jelenko inž. Dora	Perc Bernarda
Batič Stojan	Jelovšek Ciril	Peroci Ela
Bertoncelj Ivan	Kambič Janez	Pevec Alojz
Borovac Milena	Keber Štefan	Podgornik Jovita
Božič Mija	Kežman Anica	Pohar Vojko
Bukovec Vilma	Kobilca Vinko	Potrč inž. Stanislav
Cvetko Ciril	Kovič Kajetan	Požar Stojan
Černjavič Bojan	Langerholc Janez	Sardoč Sonja
Debeljak Marjan	Lesnik Franc	Sašek Tilka
Debič Dane	Makovec Jože	Smerdel Alojz
Fakin Stojan	Malovrh Magda	Stopar Rudi
Fusilli Leo	Mavsar Ivan	Ščavničar Ivo
Gombač Branko	Mikoš Boris	Šemrl Zora
Gorčan Ludvik	Mole Ivan	Šinigoj Dušan
Gorjanc inž. Ferdo	Oremuž Vlado	Šneberger Peter
Grčar Anton	Orešnik Ivo	Štiglic France
Horvat Anton	Pal Marjeta	Šturm Jože
Janžekovič Viktorija	Pavšič Vladimir-Bor	Šubic Ive

Šušteršič Darinka	Troha Veljko	Vrhovec Stane
Švajncer Janez	Tušek Ivan	Zavadlav Danilo
Tavčar Ivo	Valenčič Mija	Zupančič Beno
Tiran Jože*	Vidmar Gojmir	Žoher-Durjava Truda
Tkavc inž. Ladislav	Vidovič Francka	
Tovornik inž. Dane	Vižintin Avgust	

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Amon dr. Ivan	Jarc Franc	Planinc Vlado
Aranjoš Andrej	Javoršek Tihomil	Prelog Dragica
Benedik dr. Martin	Jug Gojko	Pukl Mirko
Birsa dr. Mirko	Kanalec Ivan	Robida Božo
Bizjak Herman	Kastelic Vinko	Semerl Jožica
Bradač Franc	Keršič Mišo	Senčur Polonca
Bratkovič Ludvik	Klemenčič Maks	Simonič Ludvik
Butkovič Stanislava	Koritnik Jože	Sterlekar Minka
Cerkovnik Ivan	Kosmač Jože	Steržaj Miro
Cvahte dr. Saša	Kovač Minka	Strniša Andrej
Čepar Silva	Kranjc Lidunka	Suhadolnik Jožica
Čop Martina	Langus Karmen	Šabjan Stefan
Drobnič Stane	Lukanc Mara	Sali Milica
Drolc dr. Adolf	Markelj Antonija	Šegedin dr. Ruža
Gajšek-Zima dr. Milica	Miloradović Marija	Šenk Marjan
Globočnik Rok	Mlinarič Majda	Šilc Jože
Gradišar Vida	Mugerli Stane	Štelcl Jože
Gradišnik Milan	Ocvirk Stane	Štraser Oto
Grahek mr. ph. Branko	Opresnik Milica	Štravs Fani
Gregorc-Kastelic dr. Anica	Pavlica Zlato	Šuc Fanika
Gruden Zdravko	Petrič dr. Marko	Varl Janez
Hladnik dr. Polde	Petrovčič Marjan	Vesel Miro
Ileršič Vinko	Pirc dr. Bojan	Zakrajšek Anton

ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Aljančič Marija	Divjak Stane	Hribar Frančiška
Bizjak Stane	Djurić Tončka	Jagodič Vinko
Bizjak Vladimir	Eržen Jože	Kambič Ciril
Bohte Borut	Ferš Stefan	Kikec Alojz
Brumec Stefan	Florjančič Tone	Klanšek Maks
Budna Stane	Gregorič Anton	Kočevar Franc
Cerjak Silva	Gyerek Elizabeta	Kolmančič Jože
Čepič Mirko	Hegler Mirko	Korber inž. Branko
Černe Vlado	Hočevar inž. Branko	Kos Jolanda
Črešnik Vlado	Hočevar Janez	Košir Martin
Dernovšek Jože	Holec Ivan	Kotar Alojz

* Jože Tiran, umrl 20. marca 1965.

Kranjc Nada	Ravnik Miha	Vahčič Adam
Kržišnik inž. Marko	Rode inž. Vitja	Vasa Branko
Kukovec Milan	Saksida Joško	Veren Mileva
Lanšcak Janez	Smolič Alojzija	Vodovnik inž. Helena
Legan inž. Jože	Sukič Terezija	Vogrinc Danica
Levstek Vili	Šeme Jože	Volčanšek Franc
Lojen Joško	Šmid Ernest	Ziccardi Aleksander
Mahnič Lado	Štaman Branko	Zupančič-Vičar inž. Marija
Maselj Vera	Švab Viktor	Žagar Anton
Masten Danilo	Tepina inž. Marjan	Železnik Marjana
Mirt Jože	Tomazič Franc	Žnidaršič Milan
Mravljak Peter	Tovornik Marjana	
Plut Kristina	Turk Franjo	

POSLANCI, IZVOLJENI V ZVEZNI ZBOR SKUPŠČINE SFRJ

za štiriletno mandatno dobo:

dr. Jože Brilej	Mitja Ribičič
Miha Marinko	Vida Tomšič
Franc Popit	

za dvoletno mandatno dobo:

inž. Milena Bokša-Bac	Jože Lončarič
Jože Fende	Matija Maležič
inž. Veljko Križnik	

IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE SRS

Predsednik:

Viktor Avbelj

Podpredsednika:

Janko Smole

Beno Zupančič

Člani:

Rudi Čačinovič	Riko Jerman
Slavko Furlan	Vladimir Kadunec
Ludvik Gabrovšek	Boris Kocijančič
Majda Gaspari	inž. Viktor Kotnik

USTAVNO SODIŠČE
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:
Vladimir Krivic

Člani:

Milan Apih, Jože Borštnar, dr. Darko Černež, Milko Goršič, Jože Pavličič,
dr. Miha Potočnik, Mira Svetina, inž. Pavle Žaucer.

VRHOVNO SODIŠČE
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:
Lojze Piškur

Člani:

dr. Vilko Androjna, Stanislava Brezar, Jože Černe, Albin Dobrajc, Matej Dolničar, Alojz Hartman, Stanko Hribar, Karel Kirn, Jože Kobal, Karel Košenina, Henrik Kužnik, Karel Mejak, dr. Franjo Omladič, Alojz Peric, Niko Pogačar, Marko Simčič, Franc Sok, dr. Jakob Svet, Jože Šegedin, Alojz Šmid, Albin Torelli, Martin Žalik.

VIŠJE GOSPODARSKO SODIŠČE
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:
Jože Pernuš

Člani:

dr. Ivan Dougan, Dušan Jaklič, dr. Ciril Jurca, Stane Kovač, dr. Marjan Mehle,
Franc Špendal.

SEZNAM GOVORNIKOV

Republiški zbor

Belopavlovič Niko: 12	Kocijančič Boris: 5, 9, 13
Benigar dr. Jože: 24	Kržičnik Ermin: 40, 41
Brecelj dr. Marijan: 13, 27	Leben Franc: 20
Dolgan Rado: 30	Lipužič Boris: 34
Fajfar Tone: 38, 40	Majcen Nada: 21
Glovbevnik dr. Josip: 12, 18, 39	Podbregar Erna: 30
Jerman Riko: 14, 19	Vošnjak Mitja: 42
Kavčič Ivica: 26	Žnidar Janez: 18

Gospodarski zbor

Beravs Anton: 50	Podbregar Erna: 56
Dolgan Danilo: 54	Premrou dr. Branko: 45
Dolinšek Drago: 57, 58, 61	Rihtar Srečko: 62
Menna Tatjana: 56	Rižnar Riko: 63
Mihelič Franc: 59, 60	Šulgaj Ivanka: 53
Palčič Romana: 52	Žokalj Alojz: 61

Prosvetno-kulturni zbor

Adamič dr. France: 71	Mušič Braco: 80
Batič Stojan: 80	Premrou dr. Branko: 65
Borovac Milena: 74	Šubic Ive: 68, 80
Černjavič Bojan: 74	Tavčar Ivo: 78, 88
Kambič Janez: 67	Tovornik Dane: 74
Kobilca Vinko: 72, 73	Tkavec Ladislav: 77
Kranjc Milovan: 87	Vižintin Avgust: 82
Lipužič Boris: 68, 73, 85	Zupančič Beno: 75, 83
Malovrh Magda: 72	Žoher Truda: 71
Mikoš Boris: 72	

Socialno-zdravstveni zbor

Benigar Jože: 135	Majcen Nada: 128, 131
Bizjak Herman: 104, 120	Petrič Marko: 94, 103, 104, 114
Cvahte Saša: 100, 102, 103, 114	Senčur Polonca: 129
Drobnič Stane: 99	Strniša Andrej: 139
Grahek Branko: 93	Suhadolnik Jožica: 106
Hladnik Polde: 113	Šabjan Štefan: 111, 138
Jug Gojko: 133	Šelih Stane: 92, 93, 115
Kastelic Vinko: 121	Šifrer Savo: 140
Kocijančič Boris: 117, 121, 125	Šuc Fanika: 107
Koritnik Jože: 109	Varl Janez: 141

Organizacijsko-politični zbor

Aljančič Marija: 159	Mravljak Peter: 157
Bizjak Stane: 158	Premrou dr. Branko: 162, 169, 170, 174, 176
Černe Vlado: 147, 164, 169, 177	Rode Vitja: 182
Čresnik Vlado: 154	Rozman Pavle: 146, 178, 180
Dernovšek Jože: 168	Smolič Alojzija: 153
Divjak Stane: 179	Šifrer Savo: 174, 178, 179, 182, 183
Eržen Jože: 160	Tomažič Franc: 143
Hočevar Janez: 165	Vahčič Adam: 155
Kolenc Riko: 144	Vogrinec Danica: 156
Košir Martin: 150	
Kržičnik Ermin: 180, 182, 183	

VSEBINA

Republiški zbor

19. seja — 12. marca 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	3
2. Določitev dnevnega reda	3

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 18. seje Republiškega zbora	4
2. Obravnava in sklepanje o predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji	4

Govornik:

Boris Kocijančič	5

3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji	9

Govorniki:

Boris Kocijančič	9
Niko Belopavlovič	12
Dr. Josip Globevnik	12
Dr. Marijan Breceļ	13

4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji	14

Govorniki:

Riko Jerman	14	19
Dr. Josip Globevnik		18
Janez Žnidar		18

5. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV	19

Govornik:

Franc Leben	20

6. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev in njihovih družinskih članov	21
Govornik:	
Nada Majcen	21
7. Obravnava in sklepanje o predlogu priporočila o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borecem NOV	23
Govorniki:	
Dr. Jože Benigar	24
Inž. Ivica Kavčič	26
Dr. Marijan Brecelj	27
8. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah o socialnih zavodih	29
Govornik:	
Rado Dolgan	30
9. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o izplačevanju začasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja	30
Govornik:	
Erna Podbregar	30
10. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni dobila pravice do družinske pokojnine	33
11. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane	33
12. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka	33
13. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije	34
Govornik:	
Boris Lipužič	34
14. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta	36
15. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov	37
16. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi v SR Sloveniji	37
17. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke SR Slovenije	37
18. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji	38
19. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za investicijsko posojilo v znesku 30 milijonov dinarjev, ki ga je odobril stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za adaptacijo poslovnih prostorov	38

Govorniki:	
Tone Fajfar	38, 40
Dr. Josip Globevnik	39
Ermin Kržičnik	40
20. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v znesku 11 milijonov dinarjev, ki ga je odobril sklad SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za nakup nadomestnih stanovanj	41
Govornik:	
Ermin Kržičnik	41
21. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije	41
22. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije	42
23. Poslanska vprašanja	42
Govornik:	
Mitja Vošnjak	42

Gospodarski zbor

20. seja — 9. marca 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	44
2. Določitev dnevnega reda	44

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 19. seje Gospodarskega zbora	44
2. Razprava o predlogu ustavnega zakona o odpravi okrajev v Socialistični republiki Sloveniji	45

Govornik:

Dr. Branko Premrou	45
3. Razprava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije	48
4. Razprava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije	48
5. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi v Socialistični republiki Sloveniji	48
6. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov	49
7. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Splošni gospodarski banki SR Slovenije	49
8. Razprava o uveljavljanju delavskega samoupravljanja v delovnih enotah gospodarskih organizacij	49

Govorniki:

Anton Beraus	50
Romana Palčič	52
Ivanka Šulgaj	53
Danilo Dolgan	54
Erna Podbregar	56
Tatjana Menna	53

9. Poslanska vprašanja	57
----------------------------------	----

Govorniki:

Drago Dolinšek	57—61
Franc Mihelič	59, 60
Alojz Žokalj	61
Srečko Rihtar	62
Riko Rižnar	63

Prosvetno-kulturni zbor

18. seja — 10. marca 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	64
2. Določitev dnevnega reda	64

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 17. seje Prosvetno-kulturnega zbora	64
2. Obravnava predloga ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji	64

Govorniki:

Dr. Branko Premrou	65
Janez Kambič	67
Ive Šubic	68

3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta	68
---	----

Govorniki:

Boris Lipužič	68
Dr. inž. France Adamič	71
Truda Zoher	71

4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije	72
---	----

Govorniki:

Vinko Kobilca	72, 73
Magda Malovrh	72
Boris Mikoš	72
Boris Lipužič	73

5. Obravnava poročila o financiranju šolstva v letu 1964	73
--	----

Govorniki:	
Dane Tovornik	74
Milena Borovac	74
Bojan Černjavič	74
Beno Zupančič	75
Inž. Ladislav Tkavec	77
Ivo Tavčar	78
6. Razprava o nekaterih vprašanih likovne umetnosti v SR Sloveniji . . .	80
 Govorniki:	
Ive Šubic	80
Stojan Batič	80
Braco Mušič	80
Avgust Vižintin	82
Beno Zupančič	83
Boris Lipužič	85
Milovan Kranjc	87
Ivo Tavčar	88
7. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije	90
8. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije	90

Socialno-zdravstveni zbor

13. seja — 26. februarja 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	91
2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	91
3. Določitev dnevnega reda	91

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 12. seje Socialno-zdravstvenega zbora	92
2. Poslanska vprašanja	92

Govornika:

Stane Šelih	92,	93
Branko Grahek		93
3. Obravnava problematike v zvezi s sklepanjem pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje ter razprava in sklepanje o priporočilu za uspešnejše sodelovanje med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi socialnega zavarovanja v zvezi s sklepanjem pogodb		93

Govorniki:

Dr. Marko Petrič	94—114
Stane Drobnič	99
Dr. Saša Cvahte	100—114
Herman Bizjak	104
Jožica Suhadolnik	106

Fanika Šuc	107
Jože Koritnik	109
Štefan Šabjan	111
Dr. Polde Hladnik	113
Stane Šelih	115
4. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o izplačevanju začasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja	117
Govorniki:	
Boris Kocijančič	117, 121
Herman Bizjak	120
Vinko Kastelic	121
5. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine	122
6. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane	122
7. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka	123

Socialno-zdravstveni zbor

14. seja — 9. marca 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	124
2. Določitev dnevnega reda	124

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 13. seje Socialno-zdravstvenega zbora	125
2. Obravnava predloga ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji	125

Govornik:

Boris Kocijančič	125
----------------------------	-----

3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV	128
--	-----

Govornika:

Nada Majcen	128
Polonca Senčur	129

4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev NOV in njihovih družinskih članov	131
--	-----

Govornika:

Nada Majcen	131
Gojko Jug	133

5. Obravnava in sklepanje o predlogu priporočila o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV	134
---	-----

Govornika :	
Dr. Jože Benigar	135
Štefan Šabjan	138
6. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih	
	139
Govorniki :	
Andrej Strniša	139
Savo Šifrer	140
Janez Varl	141
7. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembah začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije	
	142
8. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembah začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije	
	142

Organizacijsko-politični zbor

20. seja — 26. februarja 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	143
2. Določitev dnevnega reda	143

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 19. seje Organizacijsko-političnega zbora	143
--	-----

Govornik :

Franc Tomažič	143
-------------------------	-----

2. Poslanska vprašanja	144
----------------------------------	-----

Govornika :

Riko Kolenc	144
Dr. Pavle Rozman	146

3. Razprava o vprašanju obstoja okrajev v sistemu družbeno-političnih skupnosti	147
---	-----

Govorniki :

Vlado Černe	147,	164
Martin Košir		150
Alojzija Smolič		153
Vlado Črešnik		154
Adam Vahčič		155
Danica Vogrinec		156
Peter Mravljak		157
Stane Bizjak		158
Marija Aljančič		159
Jože Eržen		160
Dr. Branko Premrou		162
Janez Hočevar		165

Organizacijsko-politični zbor

21. seja — 12. marca 1965

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 167
2. Določitev dnevnega reda 167

Govornik:

- Jože Dernovšek 168

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 20. seje Organizacijsko-političnega zbora 169
2. Obravnava predloga ustavnega zakona o odpravi okrajev v Socialistični republiki Sloveniji 169

Govornika:

- Dr. Branko Premrou 169
Vlado Černe 169

3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona za izvedbo odprave okrajev v Socialistični republiki Sloveniji 170

Govornika:

- Dr. Branko Premrou 170, 174
Savo Šifrer 174

4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v Socialistični republiki Sloveniji 176

Govorniki:

- Dr. Branko Premrou 176
Vlado Černe 177
Savo Šifrer 178

5. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji 178

Govorniki:

- Dr. Pavle Rozman 178, 180
Stane Divjak 179
Savo Šifrer 179

6. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za investicijsko posojilo v znesku 30 milijonov dinarjev, ki bi ga odobril stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva za adaptacijo poslovnih prostorov 180

Govorniki:

- Ermin Kržičnik 180—183
Inž. Vitja Rode 182
Savo Šifrer 182

7. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o prevzemu poroštva za odplačevanje dolgoročnega posojila v znesku 11 milijonov dinarjev,

ki bi ga odobril sklad SRS za zidanje stanovanjskih hiš Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za nakup nadomestnih stanovanj	180
8. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije	183

G o v o r n i k :

Savo Šifrer	183
-----------------------	-----

9. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembi začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije	183
--	-----

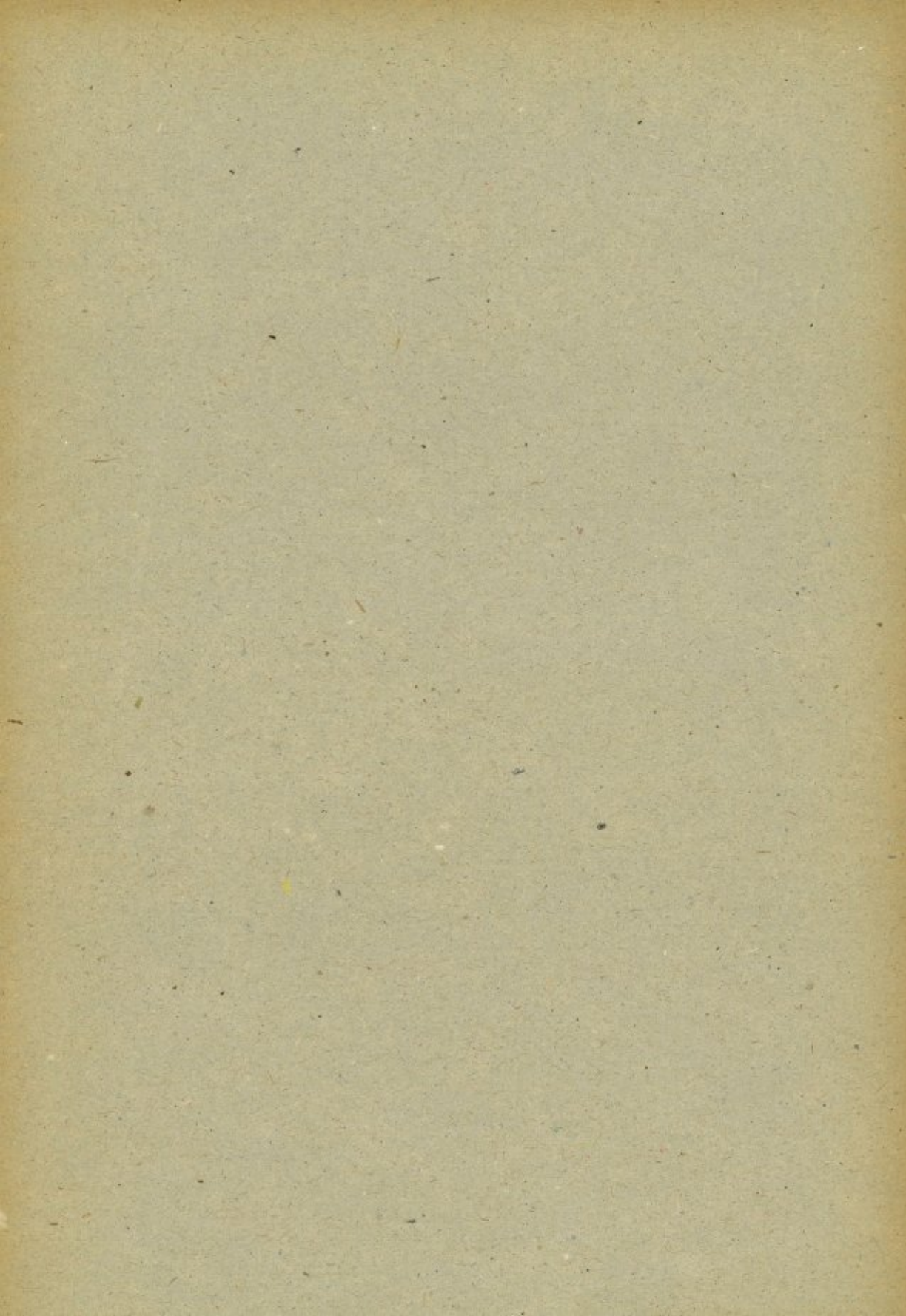
P R I L O G E

1. Pismena vprašanja poslancev	184
Vprašanje mr. ph. Branka Grahka, poslanca Socialno-zdravstvenega zbora	184
Vprašanje Jožeta Dernovška, poslanca Organizacijsko-političnega zbora	184
Vprašanje Milana Žnidaršiča, poslanca Organizacijsko-političnega zbora	185
2. Poročilo o vprašanju obstoja okraja v sistemu družbeno-političnih skupnosti	186
3. Predlog priporočila za uspešnejše sodelovanje med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje v zvezi s sklepanjem pogodb	192
4. Informacija o razgovorih skupin poslancev Socialno-zdravstvenega in Republiškega zbora s predstavniki nekaterih občinskih skupščin, zdravstvenih zavodov ter komunalnih skupnosti in zavodov za socialno zavarovanje	194
5. Poročilo o obravnavi problematike sklepanja pogodb med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi zavodi za socialno zavarovanje	204
6. Poročilo k poročilu o financiranju šolstva	205
7. Poročilo o nekaterih vprašanih likovne umetnosti	207
8. Predlog ustavnega zakona o odpravi okrajev v SR Sloveniji	209
Obrazložitev	209
Poročilo odbora za organizacijsko-politična vprašanja RZ	212
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov GZ	213
Predlog sklepa Gospodarskega zbora k predlogu za spremembo ustave SR Slovenije	213
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	213
Predlog sklepa Prosvetno-kulturnega zbora k predlogu za spremembo ustave SR Slovenije	214
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	215
Predlog sklepa Socialno-zdravstvenega zbora k predlogu za spremembo ustave SR Slovenije	215
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov OPZ	216
Predlog sklepa Organizacijsko-političnega zbora k predlogu za spremembo ustave SR Slovenije	217
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	217
9. Predlog zakona za izvedbo odprave okrajev v SR Sloveniji	218
Obrazložitev	222
Poročilo odbora za organizacijsko-politična vprašanja RZ	224
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov OPZ	225
Dodatno poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov OPZ	226
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	227
Poročilo zakonodajno-pravne komisije k amandmajem	229
10. Predlog zakona o odpravi okrajnih gospodarskih zbornic v SR Sloveniji	230
Obrazložitev	230
Poročilo odbora za splošna gospodarska vprašanja RZ	233
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov OPZ	234
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	235

11.	Predlog zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV	235
	Obrazložitev	236
	Poročilo odbora za zdravstvo in socialno politiko RZ	238
	Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	239
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	239
12.	Predlog zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev NOV in njihovih družinskih članov	240
	Obrazložitev	240
	Poročilo odbora za zdravstvo in socialno politiko RZ	241
	Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	242
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	243
13.	Predlog priporočila o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV	244
	Obrazložitev	245
	Poročilo začasnega odbora SZZ za proučitev problemov borcev NOV	246
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	247
14.	Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnih zavodih	248
	Obrazložitev	252
	Poročilo odbora za zdravstvo in socialno politiko RZ	253
	Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	254
	Dodatno poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	255
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	256
15.	Predlog zakona o izplačevanju začasne pokojnine ali invalidnine jugoslovanskim državljanom, ki so pridobili pravico pri tujem nosilcu socialnega zavarovanja	257
	Obrazložitev	258
	Poročilo odbora za delo in socialno zavarovanje RZ	259
	Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	260
	Dodatno poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	261
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	262
16.	Predlog zakona o pogojih za uveljavljanje in uživanje oskrbnine za vdovo, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine	263
	Obrazložitev	263
	Poročilo odbora za delo in socialno zavarovanje RZ	264
	Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	265
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	266
17.	Predlog zakona o natančnejših pogojih, kdaj se šteje, da zavarovanec preživlja določene družinske člane	267
	Obrazložitev	267
	Poročilo odbora za delo in socialno zavarovanje RZ	268
	Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	269
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	270
18.	Predlog zakona o pogojih za priznavanje varstvenega dodatka	271
	Obrazložitev	273
	Poročilo odbora za delo in socialno zavarovanje RZ	276
	Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	277
	Dodatno poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov SZZ	278
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	279
19.	Predlog zakona o Pedagoškem svetu SR Slovenije	281
	Obrazložitev	281
	Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	283
	Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	284
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	285
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije k amandmajem	286
20.	Predlog zakona o ustanovitvi pedagoškega inštituta	286
	Obrazložitev	287
	Poročilo odbora za prosveto in kulturo RZ	290
	Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov PKZ	291
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	293
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije k amandmajem	294

21.	Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča na območju hidromelioracijskih sistemov	295
	Obrazložitev	297
	Poročilo odbora za kmetijstvo in gozdarstvo RZ	297
	Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov GZ	298
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	299
22.	Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o veterinarski službi v Ljudski republiki Sloveniji	300
	Obrazložitev	303
	Poročilo odbora za kmetijstvo in gozdarstvo RZ	305
	Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov GZ	305
	Poročilo komisije za usklajevanje republiških predpisov z ustavo in zakonodajno-pravne komisije	306
23.	Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi Splošne gospodarske banke SR Slovenije	309
	Obrazložitev	310
	Poročilo odbora za splošna gospodarska vprašanja RZ	311
	Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov GZ	311
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	312
24.	Predlog odloka o dodelitvi sredstev za odpravo škode, povzročene zaradi elementarnih poškodb na cestah I. in II. reda v SR Sloveniji	312
	Obrazložitev	313
	Poročilo odbora za industrijo in promet RZ	313
	Poročilo začasnega odbora za proračunski sistem OPZ	314
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	314
25.	Predlog sklepa o prevzemu poročstva za investicijsko posojilo v znesku 30 milijonov dinarjev, ki ga je odobril stanovanjski sklad občine Ljubljana-Center Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za adaptacijo poslovnih prostorov	315
	Obrazložitev	316
	Poročilo odbora za proračun RZ	316
26.	Predlog sklepa o prevzemu poročstva za odplačevanje dolgoročnega posojila v znesku 11 milijonov dinarjev, ki ga je odobril sklad SR Slovenije za zidanje stanovanjskih hiš Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani za nakup nadomestnih stanovanj	317
	Obrazložitev	317
	Poročilo odbora za proračun RZ	318
	Poročilo začasnega odbora za proračunski sistem OPZ	318
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	320
27.	Predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije	322
	Obrazložitev	322
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	323
28.	Predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije	324
	Obrazložitev	325
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	325
29.	Predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije	326
	Obrazložitev	326
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	327
30.	Predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije	328
	Obrazložitev	328
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	329
31.	Predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije	330
	Obrazložitev	330
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	331
32.	Predlog odloka o spremembah začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije	332
	Obrazložitev	332
	Poročilo zakonodajno-pravne komisije	333

33. Skupščina SR Slovenije	334
Odbori in komisije	334
34. Republiški zbor	335
Odbori in komisije	335
35. Gospodarski zbor	338
Odbori in komisije	338
36. Prosvetno-kulturni zbor	339
Odbori in komisije	339
37. Socialno-zdravstveni zbor	340
Odbori in komisije	340
38. Organizacijsko-politični zbor	340
Odbori in komisije	341
39. Poslanci Skupščine SR Slovenije	342
Poslanci, izvoljeni v Zvezni zbor Skupščine SFRJ	345
40. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije	345
41. Ustavno sodišče SR Slovenije	346
42. Vrhovno sodišče SR Slovenije	346
43. Višje gospodarsko sodišče SR Slovenije	346
44. Seznam govornikov	347

SKUPŠČINA SRS
DOKUMENTACIJA

St-S: 17/141